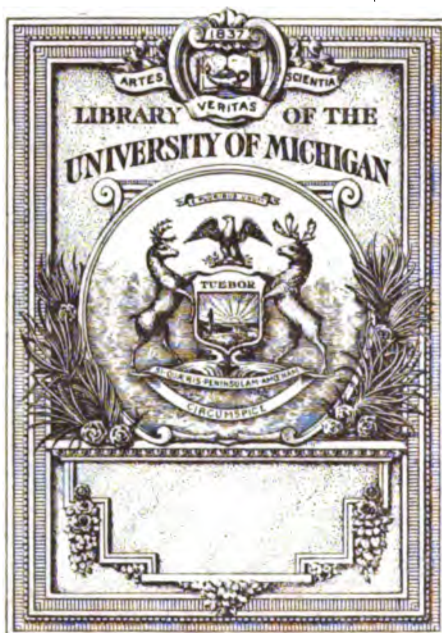

1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΕΙΡΗΝΗ.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΕΙΡΗΝΗ.

CUM SCHOLIORUM ANTIQUORUM EXCERPTIS
PASSIM EMENDATIS

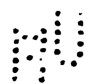
RECOGNOVIT ET ADNOTAVIT

HENRICUS VAN HERWERDEN.

PARS PRIOR

CONTINENS PRAEFATIONEM ET TEXTUM FABULAE CUM SCHOLII
METRICIS ET ADNOTATIONE CRITICA.

LUGDUNI-BATAVORUM
APUD A. W. SIJTHOFF.
MDCCCXCVII.

VIRO CELEBERRIMO

FREDERICO H. M. BLAYDES, LL. D.

PHILOLOGORUM ANGLICORUM NESTORI,

POETARUM SCENICORUM GRAECORUM EDITORI,

CRITICO SAGACISSIMO,

QUA PAR EST REVERENTIA,

HANC PACIS ARISTOPHANEAE

EDITIONEM

DEDICAT

AUCTOR.

PRAEFATIO.

I. De huius libri ratione.

De causis quae ad novam Pacis editionem curandam me impulerunt non disseram; non enim differunt ab iis propter quos simile opus aggrediuntur omnes: hoc tantum moneo in commentario exegetico me id egisse ut non modo ubi utile videretur interpretem agerem, sed etiam plurima quae Aristophanis veterumque praesertim comicorum grammaticam dicendi usum lexicologiamque tangunt uberius quam fieri solet exponerem, eo consilio ut fieret tironibus in lectionem comicam quasi introductio. Scholiorum autem antiquorum excerpta quae inserui locupletissima ut multo essent emendatiora quam vulgo feruntur operam dedi pro parte virili non sola coniciendi arte confisus, cuius specimina dedi permulta in Mnemosyne a. 1896, pag. 199—209 et a. 1897, pag. 206—208, sed praeterea accuratissimis Cobeti collationibus ineditis codicum Marcianorum 474 et 475, quorum ope scholiorum Venetorum locos haud ita paucos restituere mihi contigit, cum scholia libri Ravennatis optime plerumque restituta describere licuit e splendida Rutherfordi editione, quae Londinii prodiit a 1896 e Macmillani officina.

Fabulae quoque textum recensens pleniorem et accuratiorem dare potui lectionum varietatem petitam e duobus libris omnium antiquissimis, Ravennatem dico et Marcianum 474 (RV), nam Ravennatem codicem ipse cum pulvisculo ut aiunt contuli a. 1856,

Marcianum Cobetus, cuius schedae elegantissime perscriptae post viri summi obitum servantur in bibliotheca universitatis Leidensis; in reliquorum vero librorum [1]) scripturis, quae non omnes notandae videbantur, referendis totum pendere me fateor a priorum editorum auctoritate. Coniecturas virorum doctorum plurimas, fortasse iusto plures, commemoravi; nonnullas tamen sciens prudensque omisi. In editionibus a me ipso consultis desiderantur, quod doleo, Greeniana et Rogersiana, quas divenditas frustra comparare conatus sum.

II. De Pacis comoediae tempore et consilio.

Pacem comoediam scenae commissam esse ab Aristophane magnis Liberalibus anni 421 Alcaeo archonte e didascaliis tradidit primi argumenti auctor, itaque acta est paucis diebus ante quam pax Niciae quae dicitur re vera est composita, quod accidisse *Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος*, i. e. die 25 huius mensis, qui respondet diei ultimo Aprilis nostri, scribit Thucydides V 19. Idem sic cap. 20: *ἅμ' ἦρι, ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν, αὐτόδεκα ἐτῶν διελθόντων καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἡ ἐσβολὴ ἡ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο*, ubi coll. cap. 26 § 3 Sakorraphos *διελθόντων*, Aemilius Mueller contra verba *καὶ ἡμερῶν — ἐγένετο* spuria esse existimat, quae opiniones utrum verae an falsae sint, nunc nostra non refert.

Octo fere mensibus ante pugnata erat pugna ad Amphipolin, in qua occubuerant duo viri qui ab utraque parte prae ceteris paci fuerant adversati, Cleo Brasidasque, quos igitur merito poeta

---

[1]) Codices hi sunt:

B	Par. Bibl. Nat. 2715.
C	Par. Bibl. Nat. 2717.
P	Vaticano-Palatinus.
R	Ravennas.
S	Ven. Bibl. Marc. 475.
V	Ven. Bibl. Marc. 474.
Γ	Flor. Bibl. Laur. 31,15.

in hac comoedia vs. 269 et 282 vocavit ἀλετριβάνους, nec brevi post hoc proelium, e quo superiores egressi sunt Lacedaemonii, obscurum esse poterat permagnam esse spem fore ut pax a Pylia inde clade iam huic populo desideratissima tandem aequis conditionibus componeretur. Qua de re ut nemo possit dubitare, paucis lectori revocemus in memoriam res inde a vere a. 425 ab utroque populo gestas. Post munitam a Demosthene Pylum reportatamque ibi victoriam de oppugnantibus Spartanis, expugnatam deinde a Cleone et Demosthene Sphacteriam insulam abductosque Athenas paene trecentos Spartanos nobilissimos, ereptam a Nicia vere proximo Lacedaemoniis Cytheram insulam, insecutam mox ducibus Hippocrate et Demosthene Nisaeae expugnationem: post tot inquam res pracelare gestas, quae haud dubie felicem Atheniensibus belli exitum augurari videbantur, Brasidae Tollidis filii consilio ac virtute factum est, ut brevi rerum facies mutata sit. Omissis enim parum fructuosis in Atticam incursionibus, quas praeterea impediebat Atheniensium decretum iugulandi captivos, sicubi Lacones agrum Atticum intrassent, hi Brasida duce primum adiuti a Corinthiis Sicyoniis Phliasiis, imprimis vero a Boeotiis, Megara, cui urbi Athenienses a Nysaea imminebant, sospitarunt, deinde exeunte aestate a. 424 tendunt in Thraciam, ut ibi socios Atheniensium, quos solos mari exclusi poterant, adorirentur. Vix Brasidas Macedonum fines intraverat, cum horum rex Perdiccas eiusque secutae exemplum urbes sociae Atheniensium Acanthus Stagirusque ad eum deficiunt; ille autem postea per Thucydidis praetoris absentiam potitus Amphipoli, urbe nobilissima, huius tamen reditu prohibetur quominus etiam Eionem, munitum in Strymonis ostio oppidum, expugnet.

Iam antea parum feliciter res successerant Atheniensibus. Sicula enim expeditio, ducibus primum Lachete, mox Pythodoro, deinde Sophocle et Eurymedonte, post spes laetissimas eum habuerat eventum, ut maxima quamvis virium contentione nihil proficeretur, itaque vere a. 424 infecta re domum redire cogerentur, et quo tempore Brasidae omnia succedebant, iidem gravissima calamitate perculsi sunt in Boeotia, ubi cum ad irritum

cecidisset coniuratio cum factione populari, ut Boeotios a Lacedaemonionum societate abducerent, et expeditio eo consilio Demosthenis ac Hippocratis suscepta auspiciis, prope templum Apollinis Delii in agro Tanagraeo tanta clade, quantam toto bello nondum passi erant, in qua ipse Hippocrates cecidit, a Boeotiis sunt affecti.

Cum iam ante a. 425 aerarium Atheniense paene exhaustum esset, post Sphacteriae expugnationem Cleonis, tum imprimis florentis, auctoritate effectum est, ut sociorum tributa magis quam duplicarentur, ita ut exinde mille quotannis talenta fluerent in publicum, sed praeter auctam mercedem iudicialem insequentium expeditionum sumtus procul dubio reditus denuo bona ex parte absorpserant, nec potest dubitari, quin aucta tributa sociorum animos magis magisque ab Atheniensium imperio abalienarint. Nequaquam igitur mirandum est, ex quo tempore duplex nuntius de clade Deliaca et primo Brasidae successu Athenas pervenisset, factionem paci faventem, cui Nicias praeerat dux semper invictus, denuo erexisse caput et adversus Cleonem reliquosque belli fautores pervicisse ut Athenienses, qui rebus secundis elati oblatam sibi a Lacedaemoniis pacem saepius superbe repudiaverant, ultro agere cum iis coeperint, unde factum ut vere a. 423 auctore Lachete, Niciae amico, indutias annuas populus uterque componeret, de quibus tamen vix convenerat, cum ad irritum caderent. Nempe ereptam Amphipolin brevi aliarum multarum urbium sociarum Atheniensium defectiones exceperant, et eo ipso tempore, quo iurabantur utrimque indutiae, ad Brasidam defecit Scione. Hanc igitur urbem iure suo reposcebant Athenienses, reddere nolebat Brasidas, cumque Lacedaemonii rem arbitris discernendam proposuissent, Athenienses auctore Cleone, recusato arbitrio, in Thraciam miserunt quingentas triremes duce Nicia, qui vi et armis Scionem reciperet incolasque omnes ob proditionem necaret. Nec tamen Nicias solita fortuna usus est: nam licet Menden, quae urbs Scionae vicina exemplum eius fuerat secuta, factione adiutus populari recuperaverit (quae res Perdiceam, abalienatum a Brasida, movit ut denuo deficeret ad Athenienses), ipsam tamen Scionem frustra adortus obsidione cingere

coactus est, qua urbs non nisi anni 421 aestate, itaque in media iam pace, miserrime periit (Thuc. V 82).

Quae cum ita sint, nemo mirabitur indutias vere a. 422 non esse renovatas neque interea disceptationes de pace quidquam profecisse vel potius omnino cessasse. Imo ipse summus belli promotor, Cleo, eo tempore praetor creatus cum triginta navibus longis multisque Atheniensium sociorumque militibus in Thraciam se contulit, ubi Toronen quidem Galepsumqne vi expugnavit, sed mox adorturum Amphipolin ex improviso aggressus Brasidas gravissima clade affecit, in quo tamen proelio ipse victor una cum victo Cleone occubuit.

Cum utroque viro ceciderant spes eorum qui in utraque civitate bellum volebant. Nam Athenis non deerant quidem qui paci etiam tum adversarentur, sed aut viles abiectique erant demagogi, quales Hyperbolus Cleonymus Pisander, aut strenui quidem bellatores velut Phormio et Lamachus, sed parvae aut nullius auctoritatis in rebus politicis, nec Spartae post Brasidae obitum quisquam fuisse videtur, qui in bellicosa factione apud cives suos multum polleret. Illic igitur post pugnam ad Amphipolin rem publicam regebat Nicias, qui semper se pacis amicum praestiterat, felix idem imperator et prudentia civili populariumque gratia minime destitutus. Accedebat quod plerique cives decennalis belli militiae aerumnis oneribusque exhausti, praesertim agricolae urbis moenibus inclusi et miserrime habitantes privatique tamdiu agrorum vastatorum ab hoste fructibus pacem ardenter desiderabant, ditiores vero procul dubio non parum movebat novarum **εἰσφορῶν**, si bellum traheretur, metus; omnes vero aut paene omnes continuae fere ultimorum annorum res adversae necessario eo redegerant, ut de subigendo populo adversario seriam spem fovere amplius non possent.

Nec vero Lacedaemoniis, quamvis ultimo tempore secundis rebus usis, causae deerant cur pacem componere cuperent. Ita enim bellaverant, ut omne imperium maritimum haud dubie et magis etiam quam antea esset Atheniensium, unde his maximae redundabant divitiae, dum ipsi sociis suis, quippe populis liberis, tributa per vim imponere non poterant. Formidolosa iis erat vel in

ipsa Peloponneso sociorum quorumdam fides, imminebantque praeter Aeginam tria quatuorve iam Atheniensium ὁρμητήρια: Nisaea, Sphacteria cum Pylo, Cythera. Spartiatarum autem, i. e. civium optimo iure, permulti bello ceciderant et paene trecenti Athenis erant in vinculis, quorum cognati omnem lapidem movebant, ut pace composita sibi redderentur. Nec tranquillae res erant in Peloponneso; nam Mantineenses imperii sui fines ad Laconicam usque promoverant, nec bello Tegeatico (a. 423) fuerant repressi, Eleos autem mittendo auxilio Lepreatis infestos sibi reddiderant, nec magis confidere poterant Argivis, quippe qui triginta annorum foedus, cuius finis instabat, renovare nollent, nisi Spartani sibi Cinyriam ereptam seculo VIto reddidissent.

Itaque egregia se offerebat Aristophani poetae pacis patriaeque amantissimo occasio Acharnensium fabulae quattuor annis ante doctae argumentum meliore successu retractandi; haud enim absurdum erat sperare, ut sibi contingeret civium quorum sententia adhuc vacillaret animos artis suae illecebris et suadela ad saevum bellum, quo universa Graecia per decennium lacerabatur, finiendum flectere ac permovere.

Quamquam hoc quidem satis apud me constat, ut aliquantum oratorum in concionibus eloquentia, ita hac multo minus poetarum in theatris artem valere ad reducendos in gratiam duos populos de principatu certantes, propterea quod his non nisi argumentis quibusdam moralibus, velut originis communitate pacisque prae bello iucunditate ac commodis uti licebat, quales loci communes ab oratoribus fere in perorando adhibentur, contra virorum politicorum erat imperitae multitudini ostendere quam exhaustae essent populi sociorumque vires, quantum diminutae privatorum divitiae, non sufficere tot tantisque belli sumtibus aerarium, ita ut nisi pax componatur novae identidem civibus et inquilinis imponendae sint εἰσφοραί, decrescentibus continuo per trierarchiae sumtus ditissimorum civium fortunis, et ne sic quidem multum spei superesse ut brevi victores e bello internecino discedant, sed multo esse veri similius universam Graeciam effetam facilem fore barbarorum praedam semper imminentium. Contra si per aliquot annos pacem agentes vires refecerint, procul dubio non de-

futuram esse occasionem belli cum meliore successu redintegrandi. Haec et his similia partim veris partim falsis sed speciosis ratiocinationibus undique adstruere et demonstrare valet ars oratoria, non valet poetica. Verum enimvero etiam oratorum eloquentia multo efficacior est ipsarum rerum necessitas, quae utrumque populum ad pacem compulit, nec punctum temporis dubito quin quo die Aristophanis comoedia docta est de componendo bello dudum constiterit, id quod ne in coniectura quidem est positum, siquidem pax, si post hunc demum diem in comitiis Atheniensium decreta esset, non tam exiguo intervallo utrique populo rata fieri potuisset.

Quam tamen meam sententiam non ita acceptam velim, ut praesertim ea aetate, qua nulla erant diaria publica, omnem poetarum dramaticorum vim in flectendis civium suorum animis videar negasse. Quadamtenus enim verum est quod scribit primi argumenti auctor: *οὐ μόνος δὲ περὶ τῆς εἰρήνης συνεβούλευσεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ποιηταί. οὐδὲν γὰρ συμβούλων διέφερον*, turpiter tamen errans, si revera addidit, ut haec verba vulgo eduntur: *ὅθεν αὐτοὺς καὶ διδασκάλους ὠνόμαζον, ὅτι πάντα τὰ πρόσφορα διὰ δραμάτων αὐτοὺς ἐδίδασκον*, nam *διδάσκαλοι* vocari solebant respectu fabularum quas et chori quem docebant; sed enim persuasissimum habeo grammaticum scripsisse quod edidi: *ὅθεν αὐτοὺς καὶ διδασκάλους ὠνόμαζον*, memorem notissimi Ranarum loci 1054 sq.: *τοῖς μὲν γὰρ παιδαρίοισιν | ἔστι διδάσκαλος ὅστις φράζει, τοῖς ἡβῶσιν δὲ ποιηταί* et locutionis *χρηστὰ διδάσκειν* similiumque, quibus de se ipsis comici utuntur. Sufficit autem legisse Acharnensium aliarumque comoediarum parabases ad intellegendum, quid Aristophanes de artis suae efficacia in aequalium moribus emendandis actionibusque moderandis senserit, nec dubito quin saepe cum aliis poetis causae factionis suae politicae patrocinium non sine successu susceperit. Nihilominus multum vereor ob rationes supra allatas ne pacis compositio multo magis ab oratorum eloquentia et peritia, omnium vero maxime ab ipso rerum statu ac necessitate pependerit.

Sed quocumque modo hac de re iudicamus, hoc saltem iure possumus contendere tota Graecia vix quemquam memorabili

illo die magis ex intimo pectore gavisum esse quam poetam, qui inde ab initio pacis amantissimum strenuumque belli adversarium se praestiterit neque Acharnensibus et Pace contentus postea tertia vice idem argumentum in Lysistrata sit tracturus, ut nunc quidem de altera Pacis editione taceamus nec commemoremus *Νήσους* eius et *Ὁλκάδας*, quas fabulas et ipsas ad pacem commendandam compositas esse sunt qui speciose contendant.

Scribit quidem primi argumenti auctor: *οὐ μόνος δὲ περὶ* [*τῆς*] *εἰρήνης* (Aristophanes) *συνεβούλευσεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ποιηταί*, at quantum hodie e reliquorum comicorum fragmentis fabularumque titulis scire licet, solus Theopompus praeterea scripsit *Εἰρήνην*, cuius VI exigua frustula supersunt. Quid Cratinus, Pherecrates, Teleclides de bello senserint prorsus ignoramus, ex Hermippi comoediis huc pertinent *Μοῖραι* et *Στρατιῶται*, quarum prior, acta Ol. 87, 2 post primam Laconum incursionem in Atticam, nihil pacifici spirat, sed increpatur in ea Periclis cunctatio Athenienses in hostes ducere recusantis (cf. fr. 45 et 46 K.) et aliorum virorum ignavia, videturque poeta cives suos ad rem fortiter gerendam accendere, altera autem eiusdem fabulae *διασκευή* fortasse habenda est cum Bergkio. Ex Eupolidis comoediis eodem referendi sunt cum *Ταξίαρχοι*, e quorum reliquiis nihil certi concludi potest, nisi poetam simplicis cuiusdam sed strenui ac periti ducis (an Phormionis, quem etiam Aristophanes magni fecisse videtur?) admiratorem fuisse, quem fieri potest ut Cleonymis Pisandrisque opposuerit, tum *Χρυσοῦν γένος*, in qua fabula, docta sec. Wilamowitzium ol. 89, 2 post expugnatam Sphacteriam, Welckero iudice (cf. Kock I p. 338) de statu pessimo reipublicae cum irrisione tanquam aureo actum est.

Huc fere redeunt quae de Aristophanis aequalium aemulorumque his de rebus sententiis accepimus.

Prima quidem facie crederes, quod sit bellum paci itaque pacis artibus inimicum, per se omnes omnium temporum poetas paci favisse, nec tamen Athenis saltem fuisse cur poetae scenici ita sentirent satis constat: numquam enim per totum bellum Peloponnesiacum agon Bacchicus cessavit et nullo tempore ars dramatica in Graecia aeque floruit, multo autem minus quam

architectura, statuaria, pictura pendebat a publicis privatisque divitiis.

Peculiarem igitur causam crediderim extitisse, cur Aristophanes prae ceteris poetis tanta constantia hoc bellum perhorruerit, neque hanc aliam fuisse suspicor quam Doricam eius (sic enim probabiliter me iudice statuit van Leeuwen) ex Aegina insula generis originem, unde etiam explicandum videtur quod tam in Acharnensibus quam in Pace et Lysistrata aequa lance utriusque populi vitia et peccata pensitavit. Nam Euripides quidem in Supplicibus, et fortasse in Erechtheo ac Cresphonte, similiter paci cum Spartanis patrocinatus esse videtur, nusquam vero se praestitit aequum huius populi iudicem.

III. De altera Pacis editione.

Pacem Aristophanes bis doctam esse auctor est grammaticus qui tertium argumentum composuit ita scribens: *φαίνεται ἐν ταῖς διδασκαλίαις* <*δὶς*> *δεδιδαχὼς Εἰρήνην ὁμοίως* (ὁμωνύμως Dindorf) *ὁ Ἀριστοφάνης. ἄδηλον οὖν, φησὶν Ἐρατοσθένης, πότερον τὴν αὐτὴν ἀνεδίδαξεν ἢ ἑτέραν καθῆκεν* (Dind. pro *ἔθηκεν*) *ἥτις οὐ σῴζεται. Κράτης μέντοι δύο οἶδε δράματα γράφων οὕτως ·„ἀλλ' οὖν γε ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσιν ἢ Βαβυνωνίοις ἢ ἐν τῇ ἑτέρᾳ Εἰρήνῃ", καὶ σποράδην δέ τινα ποιήματα παρατίθεται, ἅπερ ἐν τῇ νῦν φερομένῃ οὐκ ἔστιν.*

Tametsi plerique viri docti consentiunt Eratosthenem solam quam hodie legimus Pacem cognovisse (cf. Kock I p. 467), alteram vero huius, quam mediocriter populo placuisse inde apparet quod primas non tulit, fuisse *διασκευήν*, contrariam opinionem cum paucis defendere aggressus est Zielinski in libro qui inscribitur „die Gliederung der alt-attischen Komoedie." Hic scilicet conatus est demonstrare priorem Pacem anno ante hanc vivo Cleone doctam esse, quam vero hodie legimus ex utraque editione conflatam esse, his usus argumentis, quae deinceps refutabo.

1. „Cleo quo tempore posterior Pax docta est, i. e. a. 421,

iam octo menses defunctus erat, qui cum prior ageretur vivebat, quod planissime constat e vs. 45 sqq.:

ὡς κεῖνος ἀναιδέως τὴν σπατίλην ἐσθίει".

Constaret sane, nisi hunc versum depravatum esse certum esset, qua de re satis habeo relegare lectorem ad ea quae scripsi cum in adnotatione critica tum in commentario ad h. l.

2. „Idem apparet e vs. 479 sqq., ubi Trygaeo dicenti:

ἀλλ' οἱ Λάκωνες, ὠγάθ', ἕλκουσ' ἀνδρικῶς.

chorus respondet:

ἄρ' οἶσθ' ὅσοι γ' αὐτῶν ἔχονται τοῦ ξύλου
μόνοι προθυμοῦντ' · ἀλλ' ὁ χαλκεὺς οὐκ ἐᾷ,

nam ὁ χαλκεὺς est Cleo."

At non est Cleo, neque Hyperbolus, ut putat O. Schneider, neque omnino vir politicus, sed simpliciter faber ferrarius, qui captivorum vincula compegerat nec nunc iniussu populi solvit. Cf. commentarium.

3. „Vss. 406—515 scriptos esse liquet ante Dionysia maiora a. 422 eodemque pertinent quo Nubium locus 581 sqq., ubi Sol et Luna minis suis deterrere frustra conati sunt Athenienses ne Cleonem crearent praetorem."

De utroque loco egi in commentario, ubi recte quidem negasse mihi videor Pacis locum eodem pertinere quo locum in Nubibus, sed in posteriore de solis lunaeque defectibus agi negare non debueram; re vera enim d. 21 Martii a. 425/4 sol defecerat, luna vero nocte inter d. 9 et 10 Octobris, itaque poeta varias eiusdem anni διοσημίας, quae Athenienses a creando Cleone praetore dehortarentur, in unum coniunxisse putandus est. Hac igitur in re ipse lapsus Zielinskium iniuria vituperavi, sed (quod rei caput est) in Pace non de defectibus agi verum de temporis rationibus perturbatis recte contendebam, nec minus vocabula πάλαι et πολὺν ἤδη χρόνον obstare magis quam prodesse viri doctissimi suspicioni.

4. „Post vs. 48 expectamus spectatores, id quod faciunt in simili loco Vesp. 74 sqq., varia conicere de causa cur poeta scarabaeum in fabulam suam introduxerit".

At boni poetae est similia varie tractare, hic autem aliorum spectatorum coniecturas excludit ipse vs. 48 sic correctus:

ὡς κεῖνος ἐν Ἀίδεω τὴν σπατίλην ἐσθίει,

quippe quo Ionicus ille spectator aenigma iam solverit.

5. Vs. „371 Mercurius ad Trygaeum:

ἆρ' οἶσθα θάνατον ὅτι προεῖφ' ὁ Ζεὺς ὃς ἂν
ταύτην ἀνορύττων εὑρεθῇ;

Sed enim Iupiter cum reliquis deis excepto Mercurio abierat et Bello potestatem tradiderat faciendi Graecis quodcumque liberet."

Ita, attamen manet Iupiter coeli terrarumque dominus, cuius ira aliquanto plus movere Trygaeum debebat quam Belli, ne germani quidem dei, sed summi Iovis tantummodo ministri. Idem valet de Mercurii exclamatione (vs. 376) ὦ Ζεῦ κεραυνοβρόντα, quippe qui dignitati et suae et Iovis, quem repraesentat, vehementer nocuisset, si pro illo Belli invocasset auxilium. Decet praeterea Mercurii, pacifici dei, mores belli horror [1]).

6. Ad vs. 236 memorabile sane legitur scholium: ὁ Πόλεμος ἐξέρχεται θέλων τρῖψαι μυττωτόν. τινὲς δέ φασι τὸν Δία ταῦτα λέγειν. Prorsus quidem mihi convenit cum Zielinskio, de grammaticorum errore hic cogitari non posse et ad aliam fabulae formam, in qua Iupiter similes fere partes egerit atque hic Bellum, haec verba spectare, cum praesertim huiusmodi scenam etiam alteram Pacem habuisse doceat fragm. 4: ἰὼ Λακέδαιμον, τί ἄρα πείσει τήμερον (vulgo τήμερα); At neutiquam inde sequitur hanc illius esse διασκευήν et optimo iure contrarium sumere mihi videor.

Fac autem vere statuisse Zielinskium, quod mihi quidem neutiquam demonstrasse videtur, quem vocat agonem necessarium fuisse antiquae comoediae Atticae elementum (eodem, i. e. nullo iure, idem de tragoedia contenderet), utramque Pacis editionem illum habuisse necesse est, siquidem ipse posteriorem a. 421 doctam esse arbitratur. Habueritne altera Pax necne e paucis eius fragmentis sciri nequit, ea saltem quam hodie legimus agone caret, neque ullam habet me iudice πειθανάγκην id quod vir doctus comminiscitur, propterea carere quod non sit vulgaris comoedia sed fabula dedicatoria (ein Weihefestspiel). Quamquam quid ad ipsam quaestionem ea res faciat me non perspicere confiteor.

---

[1]) Multo melius his versibus usum esse Droysenium mox videbimus.

7. Hucusque procul dubio serio quamvis falso disputavit Zielinski, sed paene dubites an lectores suos ludificari voluerit statuens colossicum Pacis deae simulacrum, quod aemulos poetas risisse constat, signum fuisse solidum marmoreum aeneumve inchoatum olim a Phidia scilicet et a nescio quo eius discipulo absolutum, nunc vero in theatro sollemni sacrificio coram populo positum; quod ipsum Aristophanem totidem verbis significare scribentem vs. 607:

πρῶτα μὲν γὰρ ἤρξατ' αὐτῆς Φειδίας πράξαι κακῶς,

ita enim legendum esse perhibet pro αὐτῆς ἦρξεν, superbe contemtis melioribus aliorum quamvis incertis in conclamatum fere locum coniecturis.

Fac autem, quod nego, Aristophanem ita scribere potuisse pro ἄγαλμα αὐτῆς ποιεῖν ἤρξατο, id certe Phidias fecisse putandus est πρὶν πρᾶξαι κακῶς, tum enim in Elide erat, ut ipsam rei absurditatem mittamus.

„Man frägt sich erstaunt" ait vir doctus „was in aller Welt Pheidias mit dem Losbruch des Peloponnesischen Krieges zu tun habe." Cur, quaeso? Nihil aliud quam quod furti accusatus putabatur causa fuisse cur patronus eius Pericles, quem inimici sceleris conscium crepabant, belli Peloponnesiaci auctor fuisse a quibusdam crederetur.

„Dieses Standbild" ita pergit „hat Pheidias begonnen, doch uberraschte ihn der Tod bei der Arbeit (hocine igitur est πράξας κακῶς videlicet?!); nachher war die Gelegenheid die Statue fertig zu stellen nicht mehr da, und jetzt endlich hat ein Schüler des Pheidias das Werk seines Meisters volendigt (casu quodam divinitus, ut opinor!). Und nur unter diese Voraussetzung wird die Antwort des Chors verständlich „Traun das habe ich nicht gewust das Pheidias ihr Anverwanter ist; drum ist sie also so schön!" Quod falsissimum esse dicere nihil attinet, et quis umquam de Phidiae Pace quidquam inaudivit? Quo anno Cephisodotus (Phocionis levir) suam Irenen sculpserit ignoramus, sed non diu ante medium seculum quartum id factum esse probabile est neque ullum antiquius novimus huius deae simulacrum. Eodem iure, ut hoc utar, contenderemus in Pluto fabula Pluti

dei signum aeneum aut marmoreum ἱδρυθῆναι in theatro. Quin Pacis simulacrum pupa fuerit cava ligno aut calamo facta calce obducto, et ita picta atque ornata ut iusti signi speciem referret, nemo sanus dubitabit, nec magis quin ad fabulae finem usque in orchestra permanserit. Nam verum illud Phidiae signum fictum a Zielinskio, quod imprimis ioculare est, finito sacrificio, coram spectatoribus rotis foras provoluta est, ut destinato publice loco in perpetuum poneretur, si fidem habemus eius auctori.

Nihil magis miror quam virum ingeniosum et bene de comoedia Attica meritum ne post nonum quidem annum sententiam mutasse. Vide quae nuper scripsit in Excursibus ad Trachinias, Philolog. a. 1896, pag. 502.

Satis igitur certa videtur vetus opinio, Pacem hodie superstitem esse eam comoediam quam mortuo Cleone magnis Liberalibus anni 421 doctam esse didascaliae tradiderunt, fragmenta contra pertinere ad deperditam eius fabulae διασκευήν, quae qualis fuerit num unquam satis probabili coniectura effici possit multum dubito. Specie autem aliqua non caret [1]) sententia eorum qui Pacem iterum scenae commissam putant anno 419 provocantes ad vs. 990:

οἳ σου τρυχόμεθ' ἤδη
τρία καὶ δέκ' ἔτη,

quae lectio agnita a scholiastis fortasse non est sollicitanda. Parum enim veri similis est opinio, Aristophanem h. l. belli initium computasse a pugna navali apud Corcyram et merito dudum repudiata est vetus Palmerii Exerc. crit. p. 742 sq. sententia priorem Pacem eo tempore doctam esse. Fueritne retractata fabula eadem quae Agricolae, quod propter argumenti similitudinem coniectum est, necne alii iudicanto, habeoque satis lectorem relegare ad ea quae Kock F. C. G. I p. 416 sqq. et p. 467 sqq. annotavit.

Procul autem abest ut quam hodie legimus Pacem immutatam ad nostram pervenisse aetatem existimemus. Nam praeter hos

---

[1]) Pacem Niciae nomine quidem magis quam re pacem fuisse satis constat, dubito tamen num annus 419 retractandae Paci fabulae satis opportunus videri possit.

dimetros anapaesticos et scholium ad vs. 235, de quo supra vidimus, non desunt alia contaminatae fabulae indicia, nullum vero apertius, quam quod J. G. Droysen petivit ex ipsa fabulae compositione, de qua partim recte partim secus (rem saltem exaggerans) in Praefatione ad versionem suam Germanicam sic disputavit:

„Die Fabel zerfällt in zwei von einander unabhängige nur in „der Folge des Geschehens Zusammengehörige Motive" — „So „weit (bis zur ersten Parabase) ist Alles trefflich, grossartig und „in idealster Einheit. Dann aber sinkt dat Spiel tief herab: Try- „gaeos ist in seine Behausung zurückgekehrt, er will sein Opfer „haben, der langweilige Orakler hält sich und das Spiel des Brei- „tensten auf; altägliche Leute für und wider den Frieden kom- „men heran; der Chor singt von Zeit zu Zeit ein unbedeutendes „stück dazwisschen; auch die beiden idealen Gestalten der Weinlese „und Festfeier können die Langeweile und Flachheit des weiteren „Spieles nicht aufhalten, es schleppt sich mühsam zu ende."

Posteriorem sane huius comoediae partem, quae in terris agitur, priore multo debiliorem esse nemo non facile concedet viro facetissimo, sed si paucissimas exceperis idem valet de reliquis poetae nostri fabulis, quales hodie certe legimus. Carere vero Pacis argumentum omni unitate ideali quam vocat nego. Trygaeus e coelo redit cum duabus deae Pacis famulis Opora et Theoria, quae eam in terra ut antehac repraesentabunt, alteram redditurus Senatui alteram ipse ducturus uxorem, ut in Avibus Pisthetaerus Basileiam, itaque regnum Pacis in Graecia perpetuum stabilietur, ipsam autem deam Graeci ab hoc inde tempore praecipue culturi sunt; quid ergo melius potuit excogitari quam sollenne sacrificium, quo coram toto populo et plurimis peregrinis celebraretur recuperatae Deae signi constitutio? Nec vero temere Hieroclem sacris intervenientem ludibrio haberi consentiant necesse est omnes qui perniciosas chresmologorum in bello Peloponnesiaco partes meminerint et hanc scenam in comoedia nostra non minus necessariam esse quam similem in Avibus cadit in oculos. Nec fere dubito, licet rem demonstrare nequeam, quin malis istorum artibus hoc ipso tempore

usi sint pacis adversarii, quibus superstitiosam multitudinem a Niciae aliorumque belli componendi consiliis abalienarent. Non magis in ridiculis his oraculis, quae cum aliis multis similibus apud Aristophanem comparanda sunt, fingendis summam poetae artem desidero. Id tamen dare possum Droysenio scenam sacrificalem et oraculariam videri posse iusto longiores nec magis negaverim hanc fabulae partem peccare in eo, quod singulae scenae magis alia post aliam quam alia ex alia naturali rerum successione sequantur. Hoc vero imprimis miror festivissimas scenas, in quibus armorum institor cum comitibus suis et deinde Lamachi Cleonymique pueri partes agunt, praecipue autem posteriorem, displicuisse Droysenio. Quod ad carmina attinet, nemo in hac fabulae merito vituperabit vss. 972—1015 nec alteram quam vocant parabasin vss. 1127—1190, quae est me iudice in pulcherrimis carminibus quae divinum poetae ingenium nobis reliquit [1]). Omnia autem, quod dixi, cum priore parte satis recte cohaererent, nisi deesset aliquid, de quo nunc Droyseni verbis monebo.

„Diese Zwiespaltigheit „ita pergit" tritt noch deutlicher hervor, „wenn man beachtet, wie die Göttin Frieden in der zweiten „Hälfte des Stückes, man weis nicht wie, verschwunden ist, „während doch gerade von ihrer Rückgabe an die Hellenen und „von ihrer neuen Einweihung oder auch von neuen Gefärde seiten „des Krieges des Ausführlichen die Rede sein müsste. Auch hat „Vater Zeus gedroht das wer die Göttin Frieden herausholte, „des Todes sterben sollte, und wir hören nicht van alle dem „was weiter im Himmel geschehen ist; die Götter selbst aber, „so scheint es, müssten, wen dem Kriege ein Ende gemacht „worden, sich in Beziehung auf ihre alten Wohnungen und auf „die Hellenen anders zu verhalten beginnen, als zu der Zeit, da „Trygaeos in den Himmel kam."

---

[1]) Multo iniquius quam Duentzer de fabula nostra iudicat Gilbertus Murray in libro inscripto *A history of Ancient Greek Litterature* Londinii a. 1897, pag. 285, ubi eam vocat „a week rechauffé of the Acharnians, only redeemed by the parody of Euripides's Bellerophon, with which it opens." Vix potuit infelicius appellari. Nulla enim intercedit inter utramque fabulam praeter poetae consilium pacis suadendae similitudo.

Disparuisse quidem Deam in altera parte nihil mirum, manet enim ut dei omnes et ipse Mercurius in coelo, sed in terris cum simulacro suo tum ab utraque ancilla repraesentatur, reliqua tamen Droysen optime observavit et omnibus fabulae lectoribus praesertim monitis in oculos cadant necesse est, itaque tam gravem errorem ipsum poetam latere potuisse prorsus improbabile videtur. Potius tamen priori, ni fallor, quam posteriori dramatis parti inhaeret. Non potuit me iudice Trygaeus ad suos redire antequam Graeci cum Iove in gratiam reducti forent nec iusto audacior videtur suspicio, primitus in hac fabulae parte vergenti ad finem scenam aliquam extitisse, in qua Iupiter ob liberatam Pacem iratus minitabundus intervenerit, sed intercedente Mercurio et flebiliter precantibus Trygaeo ac choro in gratiam cum mortalibus redierit et exulato Bello sollenni pacto Pacis deae cultum in perpetuum iis permiserit, ipse autem cum reliquis deis in pristinam sedem denuo habitatum concesserit. In altera autem parte fieri potest ut Trygaeus redux (si opus erat, spectatores enim re vera nihil eorum quae in coelo flebant latuerat) paucis verbis rem cum servo communicaverit.

Haec igitur quin primitus aliter administrata fuerint punctum temporis non dubito, sed praeterea alia quaedam retractatae et contaminatae hic illic fabulae indicia detexisse mihi videor. Nam suspicione non caret iam vs. 868 sqq. paratum esse dici convivium nuptiale, cuius ipse sponsus Trygaeus non ante vs. 1302 fiat particeps, et facile fieri potest ut unus et alter versus ex altera editione in priorem se insinuaverit, velut vs. 738, qui trochaicis numeris anapaestorum frangens eurythmiam pro tetrametro anapaestico illatus videtur, cum in altera editione totum κομμάτιον trochaicum fuisse facilis sit suspicio, itemque vs. 505, qui quomodo cum vicinis versibus cohaereat difficillimum dictu est. Paucis his antiquae interpolationis indiciis, de quibus locis suis egi in commentario, aliis fortasse alia addere continget, sed quae tetigi sufficiunt ad statuendum legi quidem a nobis fabulam doctam ab Aristophane a. 421, sed hic illic mutatam et interpolatam.

IV. De fabulae virtutibus et vitiis.

Τὸ δὲ δρᾶμα, ita scribit primi argumenti auctor, *τῶν ἄγαν ἐπιτετευγμένων*, i. e. felicissimae est inventionis. Quoniam autem ex verbis tertii argumenti *ἄδηλον οὖν, φησὶν Ἐρατοσθένης, πότερον* (Aristophanes) *τὴν αὐτὴν ἀνεδίδαξεν ἢ ἑτέραν καθῆκεν, ἥτις οὐ σῴζεται* apparet mature alteram editionem periisse, probabile est hoc Alexandrinorum iudicium pertinere ad comoediam quam hodie legimus partim, ut supra vidimus, *διεσκευασμένην*. Cui iudicio etiam in hac comoediae nostrae conditione subscribere nullus dubito. Nulla enim extat fabula Aristophanea, cuius idea fundamentalis, Trygaei iter coeleste et Pacis antro inclusae liberatio, felicius inventa sit, praesertim habita parodiae Bellerophontis Euripidei paucis ante annis docti ratione. Ut enim ibi fortissimus heros in alato Pegaso, equo nobilissimo et pulcherrimo, sic apud Aristophanem humilis agricola in scarabaeo *σκατοφάγῳ*, vilissima ac foedissima bestia, ad deos evehitur, mente captus uterque sed diversissimo consilio et eventu. Bellerophon enim, ut dicit Asclepiades in Schol. Hom. A ad Iliad. Z 155, elatus suis rebus gestis (*ἐπαρθεὶς ἐφ' οἷς ἔπραξε*) aërium iter suscepit, *ἐθέλων ἐς οὐρανοῦ σταθμοὺς ἐλθεῖν μεθ' ὁμάγυριν — Ζανός*, ut utar verbis Pindaricis Isthm. VII 44, Trygaeus vero oppressus belli aerumnis animumque despondens quod sit adeo pauper ut flentibus liberis panem praebere nequeat (vs. 119 sqq. *ἄχθομαι ὑμῶν | ἡνίκ' ἂν αἰτίζητ' ἄρτον, πάππαν με καλοῦσαι | ἔνδον δ' ἀργυρίου μηδὲ ψακὰς ᾖ πάνυ πάμπαν*), generoso vereque humano motus consilio, ut deorum hominumque patrem ad pacem sibi civibusque suis reddendam precibus suis exoret. Conspicitur autem in propositi amborum eventu iustitia divina. Vaniglorius enim heros ex equo, cui Iupiter iratus furorem (*οἶστρον*) iniecerat, in medio itinere decidit in Lyciae campum, in quo deinde claudus oberrabat, unde *Ἀλήιον πεδίον* a posteris dictus esse ferebatur, honesto vinitori contra non modo iter perficere et quamvis aliter quam speraverat propositum consequi contigit, sed etiam sano salvoque ad suos redire et plaudentibus civibus felici matrimonio iungi

cum altera Pacis ministra Opora, ita ut alter Hercules, summo virtutis ac meritorum praemio ornaretur. Quanta vero in utroque viro fortunae conversio! Ille fama celebratus quondam heros apud Euripidem post miserum casum, cuius ipse auctor est, claudus mendicus oberrat stipem colligens, hic pauper antea et famelicus vinitor post felicem reditum Graecorum omnium laude florens (cf. 909—921) in florenti ac divite patria (cf. 999 sqq. 1127 sqq.), ubi ipse antehac a belli fautoribus pessime habitus (cf. 1170—1190) nunc eosdem ex animi sententia (cf. praesertim 1043 sqq. et 1210 sqq.) irridet et ludificatur, muneribus oneratur nuptialibus (cf. 1208 sqq.), lauto opiparoque convivio excipitur (cf. 868 sqq., 1207 sqq., 1302 sqq.), cum nova nupta felicissimam transacturus vitam rus se confert, comitante amicorum caterva laetum cantantium hymenaeum.

Summopere sane dolendum est fabulae Euripideae, cuius non pauca eaque magna fragmenta supersunt, ipsam eam partem quam praesertim ridendam sibi sumsit musa comica, paucissimis tenuibusque exceptis reliquiis prorsus periisse; quod si non ita esset, procul dubio multo etiam melius sentiremus prologi, verbis ac sententiis tragici in ridiculum obscoenumque detortis, facetias, nec fere dubito quin, quod in fabulae introitu servorum colloquium sine hac luce foeditate sua nauseam movens legentibus foetidius nobis quam facetius videri debet, originem debeat Bellerophontis Euripidei mandatis, famulos suos ut Pegasum, iter longinquum et difficillimum suscepturum, solito copiosius alerent adhortantis. Quamquam vel sic excusata ea scena etiam latissimos quos ἡ ἀρχαία rebus obscoenis fines concedit excedere videtur, et fieri potest ut in causis fuerit cur iudices agonales huic comoediae primas non decreverint.

Verum praeterea, quod supra (pag. XIV) iam dixi, negari non potest actionem post Trygaei in terras reditum languere. Causa autem cur langueat non est, ut ibidem demonstrare conatus sum, quod, quemadmodum Duentzero videbatur, desit fabulae unitas idealis, qua minime carere mihi quidem persuasum est, sed potius ex parte saltem hanc esse puto quod constat haec dramatis pars scenis iusto longioribus Quae res imprimis cadit in oculos, si

Pacem comparamus cum Acharnensibus, quae comoedia, licet eius argumentum non sit fabula nostra felicius excogitatum, ex mea quidem sententia, reliquas fabulas politicas ita superat, ut si sola aetatem tulisset, vix quidquam de summi poetae laude detractum foret. Haec enim comoedia plurimarum scenarum brevium plerumque sed facetissimarum diversitate lectorem (quid spectatorem putamus?) adeo tenet delectatque ut ab initio usque ad finem ne temporis quidem momentum taedium aut satietas nasci possit.

Est Pax Aristophanea una ex tribus quae in hoc genere supersunt fabulis, quas hodie phantasticas appellamus, quippe quarum argumenta versentur in iis quae rerum natura fieri vetat. Ut duarum reliquarum altera Aves integra fere in aëre, altera Ranae paene tota apud inferos cogitanda est, ita comoedia nostra in tres partes dividitur, quarum media eaque maximi momenti in coelo versatur, ceterae duae in terra.

Nec tamen in aliis quoque fabulis omnino desunt quae ad idem genus referri possint, velut in Acharnensibus pax quam privatim cum Spartanis componit Dicaeopolis, in Vespis modi quibus Philocleon a filio suo famulisque servatur et varia eius aufugiendi conamina, in Lysistrata mulier quae rei venereae cupiditate victa trochleae ope ex arce se devolvere parat et alia passeri insidens in Orchilochi domum devolare cogitat.

V. De ratione qua Pax acta esse videtur.

Quaestionem iam aggressurus sum adeo difficilem ut paene invideam Bethio, cui nuper in libro suo multis de causis laudabili, inscripto *Prolegomena zur geschichte des Theaters im Alterthum*, Lipsiae ap. Hirzelium, 1896, pro operis sui consilio licuit confiteri Pacis agendae rationem obscurissimam sibi esse. Mihi vero fabulam edituro eadem excusatio parata non est et nolens volens pro virili parte niti cogor ut reperiam aenigmatis solutionem, qualis poetae verbis et indiciis conveniens non impediatur iis quae recentissimae Doerpfeldi de theatro Graeco

explorationes docuerunt in libro, quem cum Reischio composuit insignitum titulo „Das Griechische Theater."

Faciam initium, quia ex parte quadam cum mea sententia conspirat ab iis quae de hac quaestione in editionis suae a. 1860 praefatione disputavit Iulius Richter ita scribens:

„Simul conspiciuntur duae scenae, inferior altera, quae Trygaei aedes refert, superior altera, huius **ἐπισκήνιον**, quae Iovis palatium. Hanc autem, ante quam actores versari possent, aliquantum recessisse oportet. Ad sinistrum domus Trygaei latus est suile [1]) ita extructum ut et ianuam habeat proxime domum et foramen prope sinistram ianuae postem idque operculo clausum. Pone foramen scarabaei simulacrum conspicuum, ubi operculo demto cibus stercoreus per foramen a servo altero (α') scarabaeo porrigitur. — Foramen autem operculo tectum esse vs. 5 indicat. Neque enim servorum alter (β') *ὁ μάττων* omnino vidit scarabaeum, alter *ὁ διδούς, ὁ φέρων* dum aperit foramen adspicit monstrum. Itaque *ὁ μάττων*, ut quid agat scarabaeus ipse quoque intelligat, aperit ianuam paululum ab epularum loco remotam et dextrorsum prospiciens beluam vidit impigre devorantem, v. 29 sqq. Restat ergo in ianua semioperta, sensim introspiciens et cum spectatoribus communicans quid videret; eodemque loco subsistit, nisi fallor, ad versus usque 49, 50: quae verba locutus intrat suile. Quod tantum spatii habeat necesse est tantove spatio distet a scena stabili ut Trygaeus cum hippocantharo suo commode possit sursum protrahi. Parique spatio opinor domus paries distat a scena stabili, ut scenae pictura unum ac perpetuum parietem ostendat [2]). Funes autem sive rudentes iam ab ineunte fabula in conspectu sunt, eodem fortasse quo scenae paries colore [3]).

Scarabaeus — satis magnum atque horridum monstrum fuisse

---

[1]) Equinum stabulum potius dixerim; refert enim *ὁ ἱπποκάνθαρος* Pegasum.

[2]) Scilicet Richter non ut antiquiore tempore scenam stabilem a populo conspici putare videtur, sed praetentum ei velamen pictum aliquod sive ligneum sive lineum.

[3]) Quo minus funes spectatorum oculos offenderent fieri potest ut subtiliores essent, filis contexti metallicis et colore aërio aut certe quam minime conspicuo tincti.

videtur. Caput ingens, mobile, deorsum nutans, quum corpus sursum trahitur, naribus auribusque ornatum tamquam equi [1]). Nec freni desunt, quos adhibeat eques cantharo, simul ut nares quae identidem ad stercora praecipites feruntur, sursum trahat, simul ut alas vel iisdem frenis vel loris aliis una moveat eademque virium contentione, simul denique ut habeat quo se contineat ac sedeat tute. Sedet autem in tergo canthari crasso et deformi, cruribus ilia premens, ad alas prospiciens naresque et aures, quas ipsum, non machinae totius rectorem movere propterea arbitror, quod procul dubio talis beluae movendae modus et simplicior et facilior est. Iam quum supra suilis sepem exsurrexit, non leni aequabilique motu in auras se attollit, sed abrupto, qui metro anapaestico conveniat, cursumque equi citatum, quem nostrates „galop" appellant, imitatur. Neque tamen cito assurgit Trygaeus sed lente saepiusque intermisso itinere. Ita v. 91—101 tantum moveri non attolli scarabaeum, v. 102—113 quiescere prorsus, v. 114—123 iterum moveri, v. 124—153 iterum quiescere vel ex metrorum vicissitudine perspicuum est. Metri autem dactylici et anapaestici numerus quo melius equitando ostendatur, caput pedesque monstri altius posterioribus assurgant necesse est; id quod parte corporis priore et attrahenda funibus prioribus et remittenda efficiebatur [2]). Ceterum *τοῦ μηχανοποιοῦ* est eiusque ministrorum ut machina recte et aequabiliter oscillet. — Primum igitur subsistit Trygaeus cum machina sua v. 90, cum servo altercaturus, et vix supra suile assurrexit; paullatim domus suae altitu-

---

[1]) Scarabaeo non est pro corporis magnitudine caput ingens, imo satis minutum, nec magis equo, utriusque autem animalis *ὁ ἱπποκάνθαρος* speciem referre debebat.

[2]) Quae Richter de Trygaei itinere coelesti modo citiore, modo tardiore, modo prorsus intermisso disputavit, ea quidem pleraque omnia satis probabilia esse mihi persuasit; quod vero ex anapaestico metro efficiendum putavit scarabaei caput pedesque anteriores altius posterioribus assurrexisse, hoc gravissima laborat difficultate, quoniam ita consentaneum foret, ut quum dactyli canerentur inversa ratione hippocanthari pedes posteriores altius quam priores ferrentur itaque eques iterum descenderet, quod eum non facere satis certum est. Admodum igitur confusa est haec de scarabaei motu, cuius vera ratio nos latet, disputatio. Metri dactylici usus oscillationem aliquam in eodem plano significare videtur, nec tamen quidquam affirmo.

dinem aequat, quum filiae a servo excitatae e ianua proruunt singulae patremque cursum strenue tenere conspicatae metro loquuntur canuntqe una omnes, quo ipsius cursus numerum significent. Mox depresso beluae ardore v. 124 sqq. placide cum patre in scarabaeo aurisque pendente singulae colloquuntur [1]. Pater fere dimidiam itineris partem confecit; reliquum iter a v. 154 eadem ratione conficitur ita tamen, ut v. 157 sq. scarabaeus aut subsistat aliquantum aut etiam regredi videatur [2]. Id quod v. 164—169 iterum fieri suspicor. Ex quo efficitur ut et tempus profectionis satis ducatur; itur enim ad superos; et machinae rector ne prius officio suo defungatur quam Trygaeus versibus suis. Qui versu demum 173 ad episcenii marginem extremum progressus subsistit subito. Pegasus non amplius movetur, ubi sit quidve fiat, domino paullisper nescio. Verum ad episcenium ope *μηχανοποιοῦ* appellitur; scarabaeus a latere tractus equiti suo nauseam moturus est clamanti *ὦ μηχανοποιέ, — χορτάσω τὸν κάνθαρον*. V. 177 equitem iam descendisse oportet; qui equum strenuum atque animosum non amplius moratus ad regiam contendit Iovis. Scarabaeus vero continuo disparet, altius assurgens in auras, h. in scenae tectum, ad machinae rectorem. Neque Trygaeus eius meminit nisi vs. 721, facile contentus, ubi ei honores divinos contegisse competit [3]. — Sed quale tectum? Nimirum quod a scenae pariete summo procurrens aut dimidiam proscenii partem aut totum proscenium tegit, in ipsius scenae et parasceniorum muris impositum fastigiumque, opinor, quippe quod machinarum sub illo locus fuerit. Quod igitur tectum in pictura significatum cum Gepperto Altgr. Bühne p. XXIII et

---

[1]) Haec mihi quidem non persuadet v. d. Filiolae Trygaei procurrunt quot numero nescimus, quarum una, maxima natu, ut suspicor, verba facit primum in cantico deinde in diverbiis pro reliquis, quae sunt mutae personae. Ut vs. 119 sqq. solus cantat Trygaeus, ita una, non omnes, cantavit vs. 114 sqq. quemadmodum in amoebaeis histrionem inter et chorum fieri solere recte me iudice statuit Zielinski.

[2]) Regressioni, i. e. descensui, numeri qui iidem manent, si quid eis tribuendum, non favent, nec tamen fortasse impediunt quominus dextrorsum sinistrorsumve a recto itinere belua hic illic paulum declinaverit.

[3]) Hac quoque in re scarabaeus imitatur prototypum suum Pegasum. Cf. Bellerophontis fragm. 312 Nck.[2] = Pac. 322.

ὑφ' ἅρματ' ἐλθὼν Ζηνὸς ἀστραπηφορεῖ.

Wieselero Theatergeb. p. 60 crediderim. Ceterum de scenae tecto quum ab aliis satis disputatum sit — indicare sufficit: Pacem Aristophanis aut tecto quam maxime indigere aut Trygaei profectionem omittendam omnem. Nam machinam vel rationem qua suspensus cum belua vir tolleretur a spectatoribus conspici potuisse quis credat? — Neque verendum ne tectum obscuraverit scenam aut proscenium, quippe latitudini proscenii perquam modicae lux diei sufficiebat et existimandum, scenae Atticae architectos et praefectos ut in reliquas res ita in lucem idoneam curam impendisse."

Haec Richteri verba, quae diductis litteris exaranda curavi, scripta ante annos XXXVII, hodieque, quamquam vero proscenio, i. e. pulpito Romano more elato, antiquum certe theatrum Graecum caruisse satis videtur probabile, tamen mutatis mutandis vera esse arbitror. Nam Reischius quoque, qui cum Doerpfeldo pulpitum fuisse negat, amplum spatium a tergo scenae parieti et utroque latere parasceniis procurrentibus inclusum admittit, quod spatium quidni fastigiato tecto munitum fuisse credamus non satis video. Quale tectum omnia simul aedificia scenica pro tempore et singulorum dramatum ratione partim variata includens ad machinarum usum multo aptius mihi videtur quam quale ille sibi finxit, provocans ad Heronis theatrum puparum, de quo vid. Annales archaeologicos V 75. Nempe supremum scenae tabulatum statuit tectum habere prominens, quo trabs, unde res personaeve volantes penderent, spectatorum oculis absconderetur. Maxime vero quale ego cogito omnia complectens tectum eo commendatur quod, non diffusis extrorsum histrionum vocibus, ita melius intelligitur quomodo hi procul remoti ab infimorum praesertim et supremorum graduum spectatoribus satis distincte audiri possent ut verba eorum intellegerentur. Prorsus enim incredibile mihi videtur veteres, quorum dramata in ingenti theatro subdivo agebantur, nullam τῆς ἀκουστικῆς habuisse rationem, cum praesertim personis non augeri vocem humanam, quod olim credebatur, hodie satis superque constet.

„Hoc igitur sub tecto" ita Richter pergit „etiam regia Iovis est;

ante ipsam regiam fovea, in qua a Bello inclusa Pax dea latet lapidum saxorumve mole imposita, ne prodeat Bello invito. Foveam vel antrum in episcenio esse ante ipsius Mercurii Trygaeique pedes v. 224 εἰς τουτὶ τὸ κάτω, v. 727 τῃδὶ παρ' αὐτὴν τὴν θεόν, v. 278 ἕπεσθον ἅμ' ἐμοὶ θᾶττον, perspicue ostendunt."

Prima quidem specie difficultate non carent sic accepta prima verba εἰς τουτὶ τὸ κάτω, unde apparet antrum illud inferius esse loco, unde Mercurius e regia Iovis foras prodiens aut in limine stans haec loquitur. Facillime tamen ea difficultas evanescit, si sumimus Iovis palatium, quod per se probabile est habuisse porticum aut vestibulum, quo paucis gradibus ex episcenio ascendebatur, quae res etiam eo commendatur, quod vix aliter intelligimus quomodo integrum deorum palatium ab inferiorum ordinum spectatoribus conspici posset.

„Neque hoc habet" ait Richter, „difficultatis quidquam, Pacem deam cum comitibus duabus in scena superiores comparere. Verum ipsius protrahendi simulacri modus qui fuerit, num ita ut cuivis probetur veritatisque praebeat speciem describi posse dubito. Sed tamen subeamus periculum faciamusque. — Ac Trygaeus quidem, qui Pacis fortunam ignoraret, instrumenta ad deam eruendam secum attulit nulla. Itaque clamat v. 298

δεῦρ' ἴτ', ὦ πάντες λεῴ,
ὡς τάχιστ' ἅμας λαβόντες καὶ μοχλοὺς καὶ σχοινία.

Protinus chorus orchestram intrat gradu celeri quidem et incitato sed tamen parodico: metrum parodi est usitatum, numeri citatiores, quippe comicus ad eundem numerum saltare chorum iubet v. 320 sqq. Affert secum quae exigebantur instrumenta. Cf. 307. 730. Iam velim animadvertas versus: v. 297 Trygaeus conclamat: καὶ μέτοικοι καὶ ξένοι καὶ νησιῶται, δεῦρ' ἴτ' ὦ πάντες λέῳ, v. 470 [466] minatur οἰμώζεσθ' ὦ Βοιωτοί, v. 497 [494] πληγὰς λήψεσθ' ὠργεῖοι, v. 504 [500] increpat Megarenses, v. 479 [475] iterum Argivos, 485 [481] iterum Megarenses, Laconum vero ardor collaudatur v. 482 [478]. Qui vero vel castigantur vel probantur ii omnes in choreutarum numero esse non possunt. Chorus enim ex agricolis constat, id quod liquido docent versus 512 [511] οἵ τοι γεωργοὶ τοὔργον ἐξέλκουσι κἄλλος οὐδείς et sqq.

Quibus necessario adducor ut chorum fuisse duplicem statuam, alterum choreutarum iustorum, qui per fabulae vices in orchestra canat saltetque, alterum comitum, qui ante parabasis exordium orchestram relinquat. Chorus loco suo legitimo maneat quam maxime necesse est [?], quod factum esse fabula ipsa docet. Etenim choreutae postquam prodierunt statim saltare incipiunt et v. 362 [360] demum canendi et saltandi finem faciunt. Haec igitur chori saltatio num alio unquam loco fieri potuit quam in orchestra? Iam dixerit quispiam: post v. 362 [360] dum Mercurius et Trygaeus altercantur, nonne tempus suppetit, quo chorus in pulpitum ascendere scenaeque appropinquare possit? Sane vero, modo chorum orchestram relinquere sive solere sive posse demonstres. Immo quo tempore Mercurius captatur, alter chorus proscenium occupavit, chorus legitimus tanquam ἄγημα quoddam remansit. Ium vero Comicum parum sibi stetisse fateor, quum comparo v. 430 [426]

ἀλλὰ ταῖς ἄμαις
εἰσιόντες ὡς τάχιστα τοὺς λίθους ἀφέλκετε

et v. 463 [458]

ὑπότεινε δὴ πᾶς καὶ κάταγε τοῖσιν κάλῳς.

Primum εἰσιόντες quid significet, dubium: quum proprie de eo qui vel domum scenaeve domum vel orchestram intrat usurpetur. Hoc tamen loco idem esse apparet quod ἀναβαίνειν [?]. Ad se ut homines escendant, Mercurius imperare non potest: sed dum ex inferiore orchestrae loco in pulpitum conscendunt vel ad superos tendere videntur [?]. — Tum vero falces ligones harpagones similia cum funibus permutantur, non exposito, falces ad saxa amovenda minus aptas esse quam funes, quum altitudinem scenae superioris non aequent. Sed funes unde? Porrigitne eas Mercurius? qui quidem v. 430 [426] ὑμέτερον ἐντεῦθεν ἔργον ὦνδρες κτέ., qui dea possit liberari suadet verbis potius quam re ipsa: quin etiam praecipit id quod chorus et Trygaeus reiciendum censent, κάταγε τοῖσιν κάλῳς clamantes [1]). Unum ergo superest, ut comites,

---

[1]) At vero hic agitur de simulacro extrahendo, illic de saxis amovendis, id quod faciendum erat priusquam illud fieri posset. Ut opus erat ligonibus vectibusque ad amovenda saxa, ita funibus ad extrahendam Pacem.

quibus chori alterius nomen indidimus, pulpito occupato funem vel funes (verum sufficere unum duosve arbitror) in episcenium conicere dicamus, quibus correptis ad saxaque destinatis et Trygaeus et choreutae una deducant molem [1]). Funes igitur ab episcenii margine tendunt ad pulpitum, ad ipsam orchestram [1]). Non tamen veri est simile chorum suum funem trahere, comites suum: primo enim chorus a comitibus malignis ac segnibus vel impeditus quominus trahendo quidquam proficiat v. 495 [491] *οὔκουν δεινὸν κτέ.*, id quod nisi in eodem fune fieri nequit [1]). Ipse Trygaeus ut cum reliquis una trahat, quin etiam Mercurius ut opem suam ferat, a choro monetur v. 473 [469] *ἀλλ' ἄγετον ξυνεφέλκετε καὶ σφώ*. Ad quae quum Trygaeus respondeat *οὔκουν ἕλκω . κἀξαρτῶμαι κἀπεμπίπτω καὶ σπουδάζω*; verbis utitur nauticis, tanquam in fune suspensus, quippe qui acerrime trahat corpore resupino —, ursus remigum instar corpore prono et procumbente novum deinceps funis partem ad se attrahens. Quod rursus nisi Trygaeus et choreutae comitesve eodem fune [1]) utuntur, recte fingi non potest. Ceterum omnia nautarum indolem sapiunt imprimis interiectio *εἶα* — cf. Hesych. s. v. *εἰάζων*, fr. Eur. 844 Nck. a tragicis pariter atque ab Aristophane adhibitum [2]). Tandem chorus in opus solus incumbit; comites aut recedunt omnino aut omittunt trahere. Lapis autem lapidesve, ut veritatis aliqua species praebeatur, ad episcenii marginem promoventur [3]). Scalis prodeunt per foramen parti haud exiguae spectatorum perspicuum [4])

---

[1]) Quorsum vero quaeso utroque loco, ubi funes commemorantur, v. 299 et imprimis v. 437 apparet numerus pluralis, si uno fune omnes utebantur? Neque omnino intelligo quomodo sic a multis operis aliquid e fundo extrahi possit, nec vs. 470 explicare possum, nisi de eo qui deorsum trahat funem per trochleam currentem, ut onus alteri eius parti affixum tollatur. Tale onus a multis extrahi alicunde potest, si rudentis, cuius fini alligatum est, currentis per trochleam, parti liberae plures funes alligatos cogitamus, quos funes singuli pluresve homines trahant deorsum. Hoc vero vix aliter cogitari potest quam si trahentes, si non in eodem, attamen non diversissimo stent solo.

[2]) Immo in universum est *παρακελευστικὸν ἐπίρρημα* sive nautarum sive aliorum quorumvis. Contra *ὠόπ* erat *κέλευμα τῶν ἐρεσσόντων καταπαῦον τὴν κωπηλασίαν* teste schol. Av. 1895. Cf. Ran. 180. 280.

[3]) Utramque actionem, aperte distinctam et separatam a poeta, saxorum remotionem dico et simulacri extractionem, male confundit Richter.

[4]) At omnibus apparent necesse est aut nulli. Satis est saxa conspici.

Opora et Theoria, producitur item simulacrum Pacis deae aut ab ipsis, puellis ob utroque latere stantibus. Quod revera simulacrum non mutam aliquam personam esse propterea duco, quod per reliquam fabulam ante Iovis regiam immobile quin steterit non dubito [1]. Iam ut in qualibet fabula ita in Pace multa sunt, quae comicus non spectatoribus quidem sed tamen lectoribus relinquit de suo addenda. Quo pertinet quod de saxo iterum foramini imponendo, id quod aut statim a Trygaeo et Mercurio conficitur aut post v. 729 [726] a Mercurio solo, tum vero quod de funibus [2] solvendis inque proscenium reiciendis, id quod post v. 526 [522] vel post v. 555 [551] fieri necesse est, nostram nobis opinionem atque imaginem fingere cogimur. — Comites igitur post v. 555 [551] a pulpito recedunt in orchestram; vocantur autem omnes agricolae, quod quin Argivi quoque Boeotique et reliqui omnes ex agricolis esse existimentur nihil obstat [3]. Verum exeunt demum v. 730 [729] sqq. ut iustus choreutarum numerus in orchestra versetur solus. Asportant secum ligones funesque tanquam servi: *τοῖς ἀκολούθοις δῶμεν σώζειν*, ac iubentur diligenter res non amplius necessarias asportare, quasi summi sint pretii et circa theatrum per ludorum tempus furum turba vagetur. Denique Trygaeus postquam Pegasus disparuit a Mercurio monitus iisdem scalis descendit quibus ascenderant in episcenium mulierculae. Quas igitur scalas pone scenae parietem fuisse apparet in media scena, aut stabiles illas aut ad huius fabulae usum accommodatas atque extructas. — Deae simulacrum in ipso foraminis margine stat, quare Mercurius v. 727 (6) monstrat *τηδὶ παρ᾽ αὐτὴν τὴν θεόν*. Clauso foramine operculo suo,

---

1) Simulacrum fuisse non pendet a coniectura plus minusve probabili sed certo scimus, quia aemulos poetas *τὸ κολοσσικὸν τῆς Εἰρήνης ἄγαλμα* comoediae Aristophaneae risisse traditum est memoriae. Sed non stetisse per omnem reliquam fabulam ante Iovis regiam inde liquet, quod sollenne sacrificium quo a Trygaeo in terram reverso *ἱδρύεται* sine eius praesentia cogitari vix potest.

2) Modo unus funis erat.

3) Ita scilicet idem ille iudicat qui supra ipse comites a choro propterea distinxit quod Boeotii Megarenses Lacones Argivi separatim vituperati laudative ad chorum quippe ex agricolis constantem pertinere nequeant. Illi vero si ex agricolis constitissent, paci, opinor, omnes favissent, sed procul dubio populos repraesentabant maiore ex parte sive palam sive clam ei adversantes.

etiam lapidum qui vocabantur magnitudo vel disparet vel minuta est ita, ut scenae superioris solum aeque planum sit atque antea. Mercurius autem regiam intrat in scenam inferiorem descensurus finitaque parabasi alius personae partes acturus." Reliqua quia plane expedita sunt omnia omitto.

Richter igitur sibi persuaserat Pacis simulacrum ex antro, cuius orificium sit in scena superiore sive episcenio prope Iovis palatium, ubi soli stent Mercurius et Trygaeus, non liberari a solis iis qui propter stationem soli sursum protrahere commode possent, sed praesertim a chori comitibus stantibus infra in proscenio (quo theatrum Graecum probabiliter caruisse scire nondum poterat) et a choro qui etiam inferiorem in orchestra locum teneret, extrahentibus omnibus uno eodemque fune.

Cuius commenti, ne quid gravius dicam, improbabilitas ita cadit in oculos, ut refutatione nulla indigeat.

Si recte autem antro, ut iure fecisse videtur, illum locum assignavit, omnino necesse est statuamus, dum in scena nona v. 361 sqq. Trygaeus sum Mercurio altercetur, chorum una cum comitibus obsequentem Trygaeo vocanti v. 296 sqq.

δεῦρ' ἴτ', ὦ πάντες λεῴ

relicta orchestra scenam intrasse et per scalas, in ea ubiubi positas, ascendisse in scenam superiorem, multo sane maiorem ea quam statuit R., quo cum ante v. 383 pervenerint preces suas v. 385 sqq., quibus Mercurium iam paene propitium flectant, adiunxisse precibus Trygaei. Persuadetur tandem Mercurio ut non solum Pacis liberandae opus permittat, sed etiam ipse adiuvet. Quin v. 426 sq. chorum praesentem, quemadmodum res ipsa docet, ut removendis saxis liberationis faciat initium hortatur verbis:

ὑμέτερον ἐντεῦθεν ἔργον, ὦνδρες. ἀλλὰ ταῖς ἅμαις
εἰσιόντες (l. *εἶτ' ἰόντες*) *ὡς τάχιστα τοὺς λίθους ἀφέλκετε.*

Cui chori coryphaeus respondet:

ταῦτα δράσομεν· σὺ δ' ἡμῖν, ὦ θεῶν σοφώτατε,
ἅττα χρὴ ποεῖν ἐφεστὼς φράζε δημιουργικῶς.

et statim chorus manus operi admovet, quod peragunt, dum Trygaeus et Mercurius v. 431 sqq. libando et precando Deae liberationem auspicantur, ita ut v. 458 amotis saxis quae antri

orificium cingere et occludere videntur, coryphaeus suos hortari possit, ut iam funibus (cf. 299, 437) Deam, i. e. eius simulacrum, ex antro protrahant:

ὑπότεινε δὴ πᾶς καὶ κάταγε (?) τοῖσιν κάλῳς,

ubi, si quid mutandum, collato Eur. Heracl. 219, cum Leeuwenio scripserim *κἀξάναγε*. Si sanum est *ὑπότεινε*, ita potest intelligi, ut sumamus tecto aptatam fuisse trochleam per quam currat rudens, cuius fini superiori connexi fuerint complures funes, quos liberatores subtus tenderent; i. e. traherent deorsum, ut sursum protraheretur simulacrum inferiori rudentis fini implicitum. Nam ita demum intelligo v. 470 sq.:

οὔκουν ἕλκω κἀξαρτῶμαι
κἀπεμπίπτω καὶ σπουδάζω;

Inde a v. 459 trahunt omnes etiam ipse Trygaeus, sed propter comitum quorundam segnitiem aut malivolentiam nihildum profectum est v. 484 sq., ubi Trygaeus:

οὐδὲν ποιοῦμεν, ὦνδρες· ἀλλ' ὁμοθυμαδὸν
ἅπασιν ἡμῖν αὖθις ἀντιληπτέον.

Renovantur conamina, sed exiguo successu, impedientibus praesertim Argivis (v. 493), Megarensibus (500), ipsorum Atheniensium iis qui maritimo imperio non contenti etiam mediterraneum affectant (503 sqq.), quare v. 508 solos agricolas (i. e. chorum), remotis comitibus, opus perficere hortatur, quod simulatque reliquos abegerunt iam v. 508—519 optimo successu coronatur, protracto colossico deae simulacro, quacum duae eius ancillae Opora et Theoria, quae Pacem in terra repraesentabunt, gaudentibus ac stupentibus agricolis Trygaeoque apparent.

Plures funes in extrahendo simulacro adhibitos esse cum res ipsa suadet, tum extra controversiam ponunt tres versus ubi commemorantur: 299, 437, 458; unus tamen 492 *τοὺς μὲν τείνειν, τοὺς δ' ἀντισπᾶν*, qui fecit ut Richter de uno fune cogitaret, aliquid primo obtutu creat difficultatis: verum nullus dubito quin ibi *ἀντισπᾶν* non proprio sensu accipiendum sit sed metaphorico, ut sit *ἐναντιοῦσθαι*, impedire trahentes. Nam multo etiam liberiore translatione mox v. 505 sqq. poeta de Atheniensibus loquens usus est.

Quod autem statuendum arbitror chorum, i. e. Trygaei in extrahenda Pace adiutores, ascendisse in eundem locum ubi ipse erat, haud leve eius rei argumentum, praeter ipsam rei necessitatem, praebere mihi videntur verba, quibus Trygaeus eos ut liberandi opus suscipiant ad se vocat v. 296:

Ἀλλ' ὦ γεωργοὶ κἄμποροι καὶ τέκτονες
καὶ δημιουργοὶ καὶ μέτοικοι καὶ ξένοι
καὶ νησιῶται, δεῦρ' ἴτ', ὦ πάντες λεῴ,
ὡς τάχιστ' ἅμας λαβόντες κτλ.

Quid enim quaeso aliud significant verba *δεῦρ' ἴτε*, quam venite huc, i. e. ubi ego sum?

Ex quo (v. 508) soli agricolae opus susceperunt, vix ulla causa erat cur comites repulsi amplius in scena superiore manerent, itaque hos tum descendisse suspicor, non tamen in orchestram rediisse ante chorum, quem ascendentem comitati fuerant, quod apparere videtur e parabasis initio (729: ubi chorus canit:

ἡμεῖς δὲ τέως τάδε τὰ σκεύη (cf. 552) *παραδόντες*
τοῖς ἀκολούθοις δῶμεν (*φῶμεν* Mein. *ὦμεν*? Cf. Addenda.) *σῴζειν*

siquidem, quod probabile est, hoc vocabulo comites illi designati sunt. Quod si ita est, hi instrumentis onusti, eo ipso tempore per parodum disparent, quo cantores expediti in libera orchestra ad parabasin dicendam cantandamque se accingunt.

Chorus autem actioni in scena superiore adhuc interest v. 630 sq., ut ex eius verbis liquet, quin etiam quamvis mutus auditor, parti colloquii Mercurii cum Trygaeo adesse videtur, ut suspiceris propter v. 664: *ἀκούσαθ' ὑμεῖς, ὧν ἕνεκα μομφὴν ἔχει*, nisi potius statuendum est haec Mercurii verba dicta esse ad spectatores; quod si ita est, chorus descendisse putandus est circa v. 657, ubi trimetri incipiunt, sin minus, durante hoc colloquio, licet quando id factum sit nullum reperiatur in verbis poetae indicium.

Quapropter consentaneum est chorum non statim obsequi Mercurii praeconio v. 551 sqq.:

ἀκούετε λεῴ· τοὺς γεωργοὺς ἀπιέναι
τὰ γεωργικὰ σκεύη λαβόντας εἰς ἀγρὸν
ὡς τάχιστ' ἄνευ δορατίου καὶ ξίφους κἀκοντίου κτλ.

sed primum quasi abeuntes per scenam superiorem compacto agmine (cf. v. 564) procedere et obambulare, quamdiu Mercurius et Trygaeus tetrametris trochaicis, quibus et ipse chorus utitur, collocuntur, fortasse tamen, ubicumque ipsis choreutis aliquid dicendum est, subsistentes.

Aut fallor, aut *τὰ γεωργικὰ σκεύη*, in quibus v. 566 sq. nominantur *σφῦραι* et *θρίνακες*, illic iam aderant, quibus tum instructi procedunt et mox descendunt, relictis quae iam usui non erant ligonibus vectibus funibus, quibus lapides amoverant et simulacrum protraxerant.

Haec omnia quae duce poeta hucusque disputavi ex ipso antri situ necessario sequi mihi videntur. Quod autem contendit Richter chorum semper manere in orchestra, id ita tantummodo aliquam vim haberet, si plura dramata aetatem tulissent quae cum Pace comparari possent; quae comoedia cum ab reliquis omnibus abhorreat, mirum non est si cogente necessitate per exceptionem chorus vulgarem suam stationem aliquantisper reliquerit. Nec neglegendum in parodo chorum in orchestra satis diu mansisse gradientem et saltantem, antequam, ut supra vidimus, intrata scena in episcenium ascenderit, communis ibi (id quod caput est) actionis cum histrionibus particeps futurus.

Quod autem cum Richtero aliisque antri orificium in scena superiore ante Iovis palatium fuisse statuo, huic opinioni obiecerit aliquis, quod re vera obiectum est, si ibi fuerit, non potuisse Mercurium v. 224 dicere *ἐς τουτὶ τὸ κάτω* (scil. *ἄντρον ὁ Πόλεμος τὴν Εἰρήνην ἐνέβαλεν*), unde apparere (id quod voluit Robert) in orchestra illam foveam cogitandam esse. Cui argumento iam supra respondi, ut Iovis regia ab inferiorum ordinum spectatoribus, i. e. civibus illustrioribus in quibus ipse erat senatus, integra conspici posset, hanc necessario editiorem aliquam episcenii partem occupasse porticu vestibulove ornatam, unde aliquot gradibus descenderetur, foras autem progressum Mercurium ibi stantem verba illa Trygaeo dixisse videri; si autem Pacis liberatio in episcenio facta esse sumitur, aliquanto etiam melius Trygaei Mercuriique partes intelliguntur, quam si procul abstantibus illis (necessario enim hi manent in episcenio) has res

actas esse existimamus. Et vero ipsos quoque operi manus admovisse vix negari potest propter v. 416 sq.:

πρὸς ταῦτ', ὦ φίλ' Ἑρμῆ, ξυλλαβοῦ
ἡμῖν προθύμως τῶνδε καὶ ξυνέλκυσον

et v. 470, ubi Trygaeus de se ipso dicit:

οὔκουν ἕλκω κἀξαρτῶμαι
κἀπεμπίπτω καὶ σπουδάζω;

licet plerumque ut operarum praesides magis incitasse videantur reliquos quam ipsi laborasse, quam rem eis exprobans chorus dixerat

ἀλλ' ἄγετε ξυνανέλκετε καὶ σφώ,

neque in commentario assentiri debueram Paleio Trygaeo hunc versum tribuenti, illos contra choro.

Iam tota res, nisi fallor, vertitur in hac quaestione, an episcenium illud satis amplum esse potuerit, ut praeter Iovis palatium et antri orificium idoneum spatium praeberet duobus actoribus et choreutis cum comitibus, in quo expeditius moverentur. Hoc autem cur negemus equidem causam video nullam. Reputemus enim teste Doerpfeldo scenam Lycurgeam longam fuisse ulnas decimales $38^1/_3$, i. e. pedes amplius 110, latam ulnas $6^2/_3$, sive pedes $22^2/_9$, neque esse cur antiquiori theatro ligneo seculi quinti minorem fuisse existimemus, deinde palatii frontem exiguo tantum intervallo a scenae pariete posteriore abesse potuisse, tandem ne opus quidem fuisse ut totus chorus episcenium conscenderet, pars enim donec ante parabasin in orchestram reverteretur in scena inferiore latere poterat, dum reliqui admixtis paucis comitibus (in Personarum catalogo χοροῦ συνεργούς appellavi) in superiore cum Mercurio et Trygaeo negotio suo fungebantur; paucis, inquam, nam singuli homines singulos populos repraesentare poterant, itaque quinque sufficiebant, quintus enim adnumerandus, qui simularet malevolam partem populi Atheniensis, de qua sermo fit v. 503 sqq., nec plures fuisse vel inde liquet quod bis (481, 500) propter malignitatem perstringuntur Megarenses, bis item (475, 493) Argivi, id quod procul dubio non fecisset poeta, si plures populi repraesentati fuissent. Si igitur ponimus pro choro hemichorium ascendisse, in scena superiore adfuere homines

XII + V + II, i. e. undeviginti, neque est cur dubitemus satis fuisse his spatii, ut commode moverentur; quod tamen si negas, quid quaeso te impedit quominus substituto pro hemichorio parte eius dimidia illum numerum reducas ad tredecim?

Ita fit ut, quod in agenda fabula maximi momenti esse concedunt plerique, ut choreutae et histriones eiusdem actionis participes communiter agant in uno eodemque loco, sive in orchestra sive alibi, quae communis actio, nisi omnia me fallunt, in hac comoediae nostrae parte nusquam alibi quam in episcenio cum aliqua veritatis specie cogitari potest.

Iam venio ad locum omnium in hac quaestione obscurissimum. Posteaquam choreutae descendisse putandi sunt, Mercurius et Trygaeus aliquantisper remanent in episcenio, ubi Pax dea Mercurii verbis exponit causam irae suae in Athenienses et vicissim a Trygaeo discit, quid per ipsius exilium Athenis tam in republica administranda quam in arte dramatica gestum sit. Quo colloquio finito Mercurius Oporam Trygaeo tradit uxorem et Theoriam reddendam Senatui, hic vero scarabaeum ad Iovem evolasse edoctus illum rogat, qua igitur ratione ad mortales redire possit v. 725:

πῶς δῆτ' ἐγὼ καταβήσομαι;

Cui deus:

θάρρει, καλῶς·

τῃδὶ παρ' αὐτὴν τὴν θεόν.

Tum vinitor ad deae ancillas:

δεῦρ', ὦ κόρα,

ἕπεσθον ἅμ' ἐμοὶ θᾶττον, κτλ.

Nullam autem aptiorem exputo interpretationem quam hanc, scalas quibus in aedificio scenico ad episcenium ascendebatur easdem fuisse per quas (remotis saxis quae spectatoribus adversa speluncae orificium tegere viderentur) Pacis simulacrum, comitantibus vel potius sequentibus duabus ancillis, quasi trahendo (revera fortasse sursum trudebant illae) ad auras prodierat, hanc autem extractam prope ipsas scalas collocatam fuisse. Inde vero minime sequitur ut cum Richtero eodem loco per totam reliquam fabulam permansisse putanda sit, imo, quod supra iam dixi,

contrarium e sequentibus v. 922 sqq., ubi Pax dea, i. e. eius signum, sollenni sacrificio *ἱδρύεται*, apparere videtur, quae actio in simulacri absentia vix et ne vix quidem potest cogitari. Quare nullus dubito quin paullo post Trygaei cum Pacis ministris abitum per easdem, quibus ceteri omnes praeter Mercurium usi sunt, scalas denuo demissa sit, ut deinde in anteriore parte orchestrae, ubi reliqua comoedia agebatur, poneretur; res quidem facillima, si pupam cavam ligno vel stramento confectam fuisse cum aliis statuimus [1]).

Greenium qusque et Rogersium, quorum editionibus utpote divenditis uti mihi non licuit, in scena superiore fuisse antri Pacis orificium statuisse didici ex Paleii et Blaydesii huius fabulae recensionibus, neque aliter nuperrime indicavit Reisch „das Griechische Theater", pag. 233.

Aliter sentiebat Paley, cuius ipsa verba quae imprimis huc pertinent apponam:

„It seems to me conclusive from vs. 426 (*ὑμέτερον ἐντεῦθεν* „*ἔργον, ὦνδρες, ἀλλὰ ταῖς ἅμαις | εἰσιόντες ὡς τάχιστα τοὺς λίθους* „*ἀφέλκετε*) that the cave in which Peace lies buried must have „been on the stage."

Minime gentium, nam neque *εἰσιέναι* (correxi *εἶ' ἰόντες*) a s c e n d e r e significat, nec non diu ante, ut supra vidimus, chorus aderat ubi stabant Trygaeus et is qui haec dicit Mercurius, i. e. in episcenio, ne addam nullum theatro Graeco pulpitum fuisse videri.

„As for 470—1, where in the editions Trygaeus himself is „represented as pulling at the ropes — he at the same time „being aloft — I have had no scruple (utinam habuisset) in

[1]) Zielinski in opere saepius citato Pacis simulacrum, signum scilicet ingens lapideum aeneumve (quam sententiam supra refutavimus), eadem machina qua Trygaeus ascenderat descendisse in orchestram putat, eamque fuisse causam, cur in scarabaeo non descenderit vinitor; quasi vero, si poeta ita libuisset, non eadem machina pluries adhiberi potuerit, ut negligam periculosissimam esse eiusmodi descensionem tanti ponderis signo, quod finxit, pretiosissimo. Sapienter autem poeta spectatorum satietati occurrens non bis in eadem fabula eadem repetivit cum praesertim Bellerophontae Euripidei exemplum secutus scarabaeum-pegasum in coelo manere iuberet, sine quo monstro et sine iocosis anapaestis eiusmodi Trygaei per machinam descensus omni festivitate necessario erat cariturus.

„assigning the verses to the chorus to whom alone they are „appropriate. In 416, where Trygaeus says to Hermes ξύλλαβε- „καὶ ξυνέλκυσον, general aid in the attempt seems meant, not „actual pnlling at a rope. The chief difficulty is v. 847, where „Opora and Theoria are said to have come from heaven and 709, „where Trygaeus (aloft) says to Opora δεῦρ' ἐλθὲ καὶ δός μοι „κύσαι Perhaps (!) the invitation was not meant te be accepted; „any how, δεῦρ' ἐλθέ may mean ἀνάβηθι, come up here'.

„The best explanation that I can offer, after much reflection „on the stage-contrivances adopted in the play, is this: that „when Trygaeus from above calls Opora to him at 709, she „leaves the stage for a moment and protends to join him on „the elevated platform. She vanishes from the sight of the spec- „tators and reappears, when Trygaeus reaches the lower stage „bij a side straircase concealed in the wall. Thus they would „seem to have come down from heaven together. And when „Trygaeus asks, at v. 725, how he is to get down whithout his „beetle, Hermes points to this staircase, the lower doorway of „which was near de place where the image of the goddess was „standing [1]). Thus he says τῃδί, παρ' αὐτὴν τὴν θεόν 'This way, „close to the spot where the goddess is stationed'. According „to this view then, neither Peace nor either of the attendant „mutes, really ever left she lower level at all."

Vide in quot quantasque difficultates (nam error errores parere solet), vir doctus se implicuerit, quae non modo eum coegerunt ut personarum vices mutaret (qui tamen levior error erat), sed, quod multo gravius, omni sana verborum interpretatione neglecta ad leves futtilesque suspiciones confugeret, quas refutare longum est nec credo necessarium, postquam falsum esse argumentum quod e v. 385 sqq. petivit demonstravi et quomodo Trygaei verba v. 470 sq, intellegenda videantur ostendi.

Nunc vero mihi res est cum viro admodum docto et ingenioso

---

[1]) Qui digito alicui viam monstrat, huic locum quem in ea via designat (h. l. παρ' αὐτὴν τὴν θεόν) manifeste non potest ostendere, nisi eum locum ipse conspiciat. At enim Trygaeus simulacrum sic positum videre neutiquam poterat.

Carolo Robert, qui in Herme Berolinensi a. 1896 probare conatus est, integram fabulam actam esse in orchestra. Quae res per se quidem considerata minime est absurda, quandoquidem etiam Aves in aëre versantes in orchestra agi debuerunt nec Ranarum pars longe maior, quamquam apud inferos cogitanda, alibi quam prologus, itaque in orchestra, agi ullo modo potuit. Nequaquam igitur huic aut alii viro docto fidem denegarem, cui probabilem rationem excogitare contigisset, qua Trygaeus latens spectatores ab aërio itinere reversus cum Mercurio (uterque enim operis est particeps) cum choro eiusque comitibus Pacis simulacrum in orchestra effoderit, idque eo minus quod ipse multum diuque, sed frustra, quaesivi an eiusmodi quid excogitare possem, invitantibus quodammodo verbis Mercurii v. 224 εἰς τουτὶ τὸ κάτω (ἄντρον), quae sane orchestram ut antri sedem, quamvis, quod ostendi, non exigant, tamen non excludere videntur.

Iam videndum quomodo Robert aenigma solvere conatus sit. Quaestio est triplex:

1) Ubi cogitanda est regia Iovis?

Non supra Trygaei aedes, si credimus Roberto, sed ad earum latus dextrum, ita ut rectum fere faciat angulum, sita est loco paullo editiore. Ut Trygaei domus (negat enim Robert, quod Bethe huic aetati postulavit proscenium [1]) est in eodem quo orchestra plano, ita Iovis palatium orchestra editius ostendit v. 224, satis magnum autem cogitandum intervallum inter utrumque aedificium. — Iam statim hoc me iudice cadit in oculos, nimis absurdum spectatoribus videri debuisse exiguum hoc altitudinis discrimen; ferrem tamen fortasse, nisi multo etiam puerilior videretur itineris coelestis Trygaei ratio quam propterea excogitare coactus est Robert.

2) Quali machina et quomodo Trygaeus volavit Iovis ad aulam?

Post utrumque aedificium, ita docemur, solo infixi fuerunt singuli pali praealti et validi (quorum igitur capita eminentia spectatores fallere non potuerunt), coniuncti fune sive rudenti,

---

[1]) Hoc certe satis constare mihi videtur, in hac fabula nullum probabilem pulpiti usum posse excogitari.

per quem currere poterant restes, quibus suspensus hippocantharus per aërem volaret idque non sublimis, ut crederes, nam post paucos anapaestos (82 sqq.) secundum ipsum Robertum iam domunculae suae tectum attigerat, sed in obliquum eodem fere plano aut via leniter fortasse acclivi.

Salva viri acutissimi reverentia, quis quaeso cogitans summam Atheniensium seculi quinti aedificandi peritiam et maximam eadem aetate ingeniorum culturam adeo humile sentire potest cum de μηχανοποιῶν arte, tum de spectatorum eruditione, ut tam puerili spectaculo delectarentur? Ne enim mihi obmoveas ita augeri etiam proprium comoediae risum ac hilaritatem, reputes velim non idem certe valere de tragoedia, quae Perseas et Bellerophontas sublime iter suscipientes populo ostendere occupaverat. Aut igitur egregie fallor, aut hoc Roberti commentum iam per se sufficit ad universam eius thesin evertendam.

3) Ubi cogitandum est antrum Pacis?

In orchestra, respondet vir doctus, et quidem e regione divini palatii, vicinius huic quam Trygaei aedibus, si vero ipsum locum quaeris, in media orchestra, ubi cogitandum est ostium viae subterraneae, quae Χαρώνιαι κλίμακες dicta hinc ducebat ad mediam scenam, quod ipsum ostium hac occasione mutatum est in speluncam cinctum undique et tectum saxis, quae dum v. 431—459 libationi chorus interest iubente Mercurio a comitibus (ut vocabulo uter Richteriano) amoventur. Trygaeus autem v. 234 exclamans φέρ' αὐτὸν ἀποδρῶ (Bellum scil.) pedibus suis descendit (coram omnibus igitur et quomodo?) in orchestram, ubi manet partes suas agens usque ad v. 725, quando una cum Pacis ancillis, interea cum dea ex antro liberatis, domum suam se confert, unde iam via usus subterranea finita parabasi v. 819 per apertum orificium speluncae, cui appositum est Pacis simulacrum, παρ' αὐτὴν τὴν θεὸν cum mutis illis personis emergit.

At non revera Trygaeum aufugisse in orchestram (v. 234) luce clarius apparet ex iis quae statim deinde loquitur, sed quasi terrore correptus paucissimos tantum passus recedit, ut aut saxis antri aut palatii angulo absconditus lateat Bellum foras progre-

dientem. Praeterea vero, ne singula carpam, veluti per miras ambages Trygaeum praescriptum a Mercurio iter perficere, neque ullo poetae verbo indicari etiam Mercurium descendisse (quod praeterea palatii Iovis custodem parum decuisset) in orchestram, falsam esse apparet istam itineris expositionem, insolenti, ut hodie loquimur, facto, si quidem novissimae Doerpfeldi excavationes docuerunt nullum habuisse theatrum Lycurgeum, ubi tamen seculo quarto et post fabulas antiquas actas esse constat, iter subterraneum. Vid. „Das Griechische Theater von W. Dorpfeld und E. Reisch Leipzig 1896), p. 58. Rectissime Reisch de verbis παρ' αὐτὴν τὴν θεὸν pag. 218 scribit: „Damit ist wohl auf „eine Treppe verwiesen auf der vorher die Opera und Theoria „neben der göttin Eirena erschienen war. Hier steigt er dan mit „seinen Begleiterinnen ins Innere hinab, um v. 818 aus der „Hofthüre wieder in die Orchestra zu treten."

Quoniam quomodo scena Pacis aedificata fuerit ut incerta ita libera sit cuivis coniectura, liceat mihi in fine huius dissertationis, quam non nisi invitam sed editoris officio paene coactum scripsisse me fateor, significare qualem mihi fingam. Nempe statuo Trygaei domum medio theatro oppositam, casam rusticam satis humilem cum stabulo, quorum frons brevi intervallo procurrat ante scenam stabilem. Haec autem scena, quae in tragoediis refert plerumque templum aut palatium, nunc vero velis pictis ita ornata est ut Trygaei domunculae proximam viciniam apte referat, revera est ingens aedificium ligneum admodum latum et praealtum, quo ianua postica e casa vinitoris transibatur. Prope hanc ianuam erant scalae, quibus ascendebatur in scenae tectum planum peramplum [1]), in cuius parte posteriore loco aliquanto editiore surgebat palatium Iovis, ante quod media fabulae nostrae pars tota peragitur, scalae autem ducebant ad satis spatiosum in tecto foramen, quod a parte spectatoribus adversa tignis quibusdam variae magnitudinis saxa referentibus cinctum fingebat speluncam, sitam in medio fere plano, quod erat inter palatii gradus et tecti (i. e. episcenii) frontem, ita

[1]) Longe aliud quam Richter, uti vides, requiro episcenium.

ut simulata Pacis deae extractio commode fieri posset, certe fronti illi non tam propinqua, ut decidendi periculum trahentibus nasci posset.

Quia autem e vulgari Graecorum sententia dei habitabant Olympum et montibus antra propria esse solent, per se quidem haud ita absurda videretur suspicio, ingens illud aedificium ligneum ita fuisse pictum et quocumque modo ornatum ut ipse ille mons post Trygaei casam surgere spectatoribus videretur, quos tanta Olympi terrae Atticae vicinitate in comoedia praesertim non nimis offensos esse crediderim; attamen nullum poetae verbum, qui nusquam in tota fabula Olympum commemorat, eiusmodi coniecturam confirmat.

Nolo igitur diutius immorari rebus, quae demonstrari numquam poterunt. Quare manum de tabula!

MONITUM.

Ne forte imperitioribus imponat si quid in hoc opere imprudenti mihi exciderit, admonitos velim lectores me quae falsa esse animadverti correxisse. Vide in utriusque voluminis fine Addenda et corrigenda, vol. I, p. 113 sq., vol. II p. 245.

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.

I.

Τρυγαῖος ἄγροικος πρεσβύτης Ἀθήνησιν ὀχούμενος ἐπὶ κανθάρου ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναφέρεται. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν τοῦ Διὸς οἰκίαν ἐντυγχάνει τῷ Ἑρμῇ, καὶ ἀκούει ὅτι μετοικισαμένων τῶν θεῶν εἰς τὰ τοῦ οὐρανοῦ ἀνωτάτω διὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀλληλοκτονίαν, ἐνοικισάμενος ὁ Πόλεμος εἰς ἄντρον τὴν Εἰρήνην εἵρξας λίθους ἐπιφορήσειε, καὶ νῦν μέλλει τὰς πόλεις ἐμβαλὼν ἐν θυείᾳ τρίβειν. καὶ μέχρι μέν τινος ἐναγώνιος γίνεται· ἐπεὶ δὲ μεταπεμπομένου τοῦ Πολέμου παρὰ Ἀθηναίων δοίδυκα Κλέωνα καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων Βρασίδαν ἑκάτεροι χρήσαντες ἀπολωλεκέναι εἰς Θρᾴκην ἔφασαν, ἀναθαρρεῖ· καὶ ἐν ᾧ περὶ κατασκευὴν δοίδυκος ὁ Πόλεμος γίνεται, κηρύττει τοὺς δημιουργούς, ἔτι δὲ καὶ ἐμπόρους ἅμας καὶ μοχλοὺς καὶ σχοινία λαβόντας παραγενέσθαι. συνδραμόντων δὲ πολλῶν ἐν χοροῦ σχήματι προθύμως ἀφέλκει τε τοὺς λίθους ἀπὸ τοῦ ἄντρου, καὶ καθικετεύσας τὸν Ἑρμῆν συλλαβέσθαι ἐξάγει πρὸς τὸ φῶς τὴν Εἰρήνην. ἀσμένως δὲ τῆς θεᾶς πᾶσιν ὀφθείσης, καὶ παρ' αὐτὴν εὐθέως Ὀπώρας τε καὶ Θεωρίας ἀναφανεισῶν, συμπαρὼν ὁ Ἑρμῆς ἀνιστορούσης τι τῆς Εἰρήνης καὶ πυν-

---

Hoc Argumentum e codd. Venetis (Marcianis) 474 (V) et 475 (G) primus edidit Immanuel Bekker.

I. V. 2 *ἀναφερόμενος* V. || 3 *ἀκούει* Gelen] *ἀκούσας.* || *μετοικισαμένων* Dind.] *μετοικησάμενων.* || 5 *ἐνοικησάμενος* V, *ἐνοικίσας* et mox *ἄντρον τι* Ald. || *καὶ καθείρξας — ἐπεφόρησε* Ald. || 7 [*καὶ*] *μέχρι μὲν* <*οὖν*> Ald. || 11 *ἅμας καὶ* dedi pro *ἅμα*, coll. Pac. 299, qui locus facit ut etiam de praegressis dubitem. || 14 *ἀσμένοις* coni. Meineke, cl. Pac. 583, meliori scriptori sane reddendum.

θανομένης τὰ περὶ τὸν Τρυγαῖον διασαφεῖ τὰ δέοντα· πάλιν ἀποφαινομένης πρὸς τοῦτο μηνύει, προδιελθόντος αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου καὶ δι' ἃς αἰτίας συνέστη, Φειδίου τε καὶ Περικλέους μνησθέντος. τὰ λοιπὰ τοῦ δράματος ἐπὶ τῆς γῆς ἤδη περαίνεται, καὶ ὁ μὲν χορὸς περὶ τῆς τοῦ ποιητοῦ τέχνης χἀτέρων τινῶν πρὸς τοὺς θεατὰς διαλέγεται, ὁ δὲ Τρυγαῖος, καθὰ συνέταξεν ὁ Ἑρμῆς, τὴν μὲν Θεωρίαν τῇ βουλῇ συνέστησεν, αὐτὸς δὲ τὴν Ὀπώραν γαμεῖν διαγνοὺς τὴν Εἰρήνην ἱδρύεται, καὶ θύσας ἐν τῷ προφανεῖ πρὸς εὐωχίαν τρέπεται. ἐντεῦθεν οἵ τε τῶν εἰρηνικῶν ὅπλων δημιουργοὶ χαίροντες καὶ οἱ τῶν πολεμικῶν τοὔμπαλιν κλαίοντες. εἰσάγεται δὲ καὶ ἐπὶ τέλει τοῦ λόγου παιδία τινὰ τῶν κεκλημένων ἐπὶ τὸ δεῖπνον λέγοντα ῥήσεις γελωτοποιούς. τὸ δὲ δρᾶμα τῶν ἄγαν ἐπιτετευγμένων. τὸ δὲ κεφάλαιον τῆς κωμῳδίας ἐστὶ τοῦτο· συμβουλεύει Ἀθηναίοις σπείσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. οὐ τοῦτο δὲ μόνον ὑπὲρ εἰρήνης Ἀριστοφάνης τὸ δρᾶμα καθῆκεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀχαρνεῖς καὶ τοὺς Ἱππέας καὶ Ὀλκάδας, καὶ πανταχοῦ τοῦτο ἐσπούδακεν, τὸν δὲ Κλέωνα κωμῳδῶν τὸν ἀντιλέγοντα καὶ Λάμαχον τὸν φιλοπόλεμον ἀεὶ διαβάλλων. διὸ καὶ νῦν διὰ τούτου τοῦ δράματος εἰρήνης αὐτοὺς ἐπιθυμεῖν ποιεῖ, δεικνὺς ὁπόσα μὲν ὁ πόλεμος κακὰ ἐργάζεται, ὅσα δὲ ἀγαθὰ ἡ εἰρήνη ποιεῖ. οὐ μόνος δὲ περὶ [τῆς] εἰρήνης συνεβούλευσεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ποιηταί. οὐδὲν γὰρ συμβούλων διέφερον· ὅθεν αὐτοὺς καὶ διδασκάλους ὠνόμαζον, ὅτι πάντα τὰ πρόσφορα διὰ δραμάτων αὐτοὺς ἐδίδασκον.

ἐνίκησε δὲ τῷ δράματι ὁ ποιητὴς ἐπὶ ἄρχοντος Ἀλκαίου, ἐν ἄστει. πρῶτος Εὔπολις Κόλαξι, δεύτερος Ἀριστοφάνης Εἰρήνῃ, τρίτος Λεύκων Φράτορσι. τὸ δὲ δρᾶμα ὑπεκρίνατο Ἀπολλόδωρος, † ἡνίκα ἑρμῆν λοιοκρότης.

17 *δέοντα* G] *δέω* V. Blaydes *κάτω*? Totus locus inde ab *ἀνιστορούσης* usque ad *μηνύει* graviter laborat. || 24 *θύσας* Meineke] *οὖσα*. || 28 *ἐπιτετευγμένων*. Inventionis felicissimae fabula dicitur, quae poetae optime successerit. Frustra Dindorf *ἐπιτετηδευμένων*. || 31 *τέθεικεν* libri. Suppleri possit <*συν*>*τέθεικεν*. Dindorf *καθῆκεν*, coll. arg. III, quod recepi. || Fort. post *Ἱππέας* excidit *καὶ Λυσιστράτην*. || 35 *τῆς* om. Dindorf aliique. || 36 *ἄλλοι πολλοὶ ποιηταί*] „Velut Theopompus, cuius fabula fuit *Εἰρήνη*." Dind. Sed quis alius? Cf. *Praefat.*, cap. II. || 37 *αὐτοὺς* correxi pro *αὑτούς*. Vid. *Praefat.* cap. II. || 40 *πρῶτον — δεύτερον* V. Corr. Dind. || 41 *Φράτορσι*, ita sequiores pro *Φράτερσι*. || 41 sq. *ἡνίκα ἑρμῆν λοιοκρατῆς*. Ita uterque codex confirmante Cobeto. Verba corrupta. Dindorf coni. *ἡνίκα ἔτ' ἦν ὑποκριτής*, Blaydes *τὸν δὲ Τρυγαῖον ὑπεκρίνατο Ἀπολλόδωρος, τὸν δὲ Ἑρμῆν Λεωκράτης*. Valentin Rose in Aristotelis pseudepigr. pag. 554 ultima vocabula fuisse putat *ἐνίκα Ἕρμων ὑποκριτής*, quam sententiam probans Edwin Rhode histrionum certamen spectari suspicatus est. E tribus Richteri coniecturis Proleg. p. 1, quas vide apud ipsum, manifeste nulla ferri potest, neque ipse quidquam certi reperio.

II.

Ἤδη τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ κεκμηκότας τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς σύμπαντας Ἕλληνας Ἀριστοφάνης ἰδών, ἱκανὸς γὰρ διιππεύκει πολεμούντων αὐτῶν χρόνος, τὸ δρᾶμα συνέγραψε τοῦτο, προτρέπων τὰς πόλεις καταθέσθαι μὲν τὴν πρὸς αὑτὰς φιλονεικίαν, ὁμόνοιαν δὲ καὶ εἰρήνην ἀντὶ τῆς πρότερον ἔχθρας ἑλέσθαι. παρεισάγει τοίνυν γεωργόν, Τρυγαῖον τοὔνομα, μάλιστα τῆς εἰρήνης ἀντιποιούμενον. ὃς ἀσχάλλων ἐπὶ τῷ πολέμῳ εἰς οὐρανὸν ἀνελθεῖν ἐβουλεύσατο πρὸς τὸν Δία, πευσόμενος παρ' αὐτοῦ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐκτρύχει τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, τοσοῦτον ποιήσας πόλεμον αὐτοῖς. ὃν δὴ διαποροῦντα τίνα τρόπον τὴν εἰς οὐρανὸν πορείαν ποιήσῃ, παρεισάγει τρέφοντα κάνθαρον ὡς ἀναπτησόμενον εἰς οὐρανὸν δι' αὐτοῦ, Βελλεροφόντου δίκην. προλογίζουσι δὲ οἱ δύο θεράποντες αὐτοῦ, οἷς καὶ ἐκτρέφειν προσετέτακτο τὸν κάνθαρον, δυσφοροῦντες ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ σιτίοις. ἡ δὲ σκηνὴ τοῦ δράματος ἐκ μέρους μὲν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ μέρους δὲ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἔκ τινων Ἀττικῶν γεωργῶν.

III.

Φαίνεται ἐν ταῖς διδασκαλίαις <δὶς> δεδιδαχὼς Εἰρήνην ὁμοίως Ἀριστοφάνης. ἄδηλον οὖν, φησιν Ἐρατοσθένης, πότερον τὴν αὐτὴν ἀνεδίδαξεν ἢ ἑτέραν καθῆκεν, ἥτις οὐ σῴζεται. Κράτης μέντοι δύο οἶδε δράματα γράφων οὕτως· „ἀλλ' οὖν γε ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσιν ἢ Βαβυλωνίοις ἢ ἐν τῇ ἑτέρᾳ Εἰρήνῃ.“ καὶ σποράδην δέ τινα ποιήματα παρατίθεται, ἅπερ ἐν τῇ νῦν φερομένῃ οὐκ ἔστιν.

Argumenta II et III leguntur in codd. R et V., IV in solo V.

II. V. 1 *κεκμηκότας* V [s. Cob.) Ald.] *κεκμηῶτας* R et vulgo, quod coni. mutabam Mnem. XXIV p. 199. || 4 *πρὸς ἀλλήλους* Ald. || 5 *προτέρας ἔχθρας* Ald. — *ἔχθας* R V. || 6 *γεωργόν τινα* Ald. || 8 *ἐκτρύχει* Kuster] *ἐκτρέχει*. || 10 *ποιήσῃ* ego] *ποιήσει* R (vulgo), *ποιήσοι* V (s. Cob.), Ald.

III. V. 16 *ἄλλως* praefigitur in libris. — *φαίνεται* V] *φέρεται* R. || <*δὶς*> add. Dindorf, quod haplographia excidit post AIC, *β'* Rutherford, *ὅτι καὶ ἑτέραν* addiderunt alii, deinde *ὁμωνύμως* pro *ὁμοίως* malim cum Dindorfio, cuius sententiam non intellexit van Leeuwen Mnem. XII 277, qui *ὁμοίως* <*Ἀραρὼς;*> *ὁ Ἀριστοφάνους* coniciens mihi quidem non persuasit. Vid. Pluti argumentum IV. || 19 *σώιζεται* R] *σῴζεται* vulgo. — *Κράτης*] *ὁ Μαλλώτης* e Cilicia, grammaticus celeberrimus, quem commemorant scholia Vesp. 352, 884, Ran. 294. Moneo propter Blaydesium. || 20 *οὖν ἔν γε* expectabam cum Blaydesio. || 21 *διάτινα* V, teste Cobeto. || De altera Pace vid. Praefationis cap. III.

IV.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ.

Τῷ Διὶ φράσαι σπεύδων τὰ κατ' ἀνθρώπους <κακὰ>
Τρυγαῖος <ἀναπτέσθαι> θέλων ὡς τοὺς θεοὺς
ἐξέτρεφεν ὄρνιθ'. ὡς δ' ἀνέπτη, κατέλαβεν
Ἑρμῆν μόνον ἄνω· κᾆτ' ἐπιδείκνυσιν φράσας
† τὸν Πόλεμον βρύθηται ἀπηρτημένον
ἀέρος, ἕτοιμόν τ' ὄντα πρὸς κακουχίαν
τὴν πρότερον †, Εἰρήνην δὲ κατορωρυγμένην.
ἱκέτευσαν οἱ κατ' ἀγροὺς † ἀνάπαλιν ποιεῖν.
† τὸ μέλ βάδ' ἐπένευσε· καὶ τότε
ἀπάγουσιν αὐτὴν ἐκ βερέθρου καὶ τἀγαθά.

IV. V. 1 *κακὰ* **supplevit Meineke, hoc vel** *πάθη* **Blaydes. ‖ 2** *ἀναπτέσθαι θ.* **supplet Meineke,** *θ. ἀναπέτεσθ'* **Bergk. ‖ 3** *ὄρνιθ'* **Dind.]** *ὄρνιθας.* **‖ 5 sqq.** *τὸν — πρότερον* **funditus corrupta nec minus 8 sq.** *ἀνάπαλιν — βάδ'*, **nec quidquam satis probabiliter coniectum videtur. Tentamina criticorum vide, si tanti est, apud Blaydesium.**

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΕΙΡΗΝΗ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

Τρυγαῖος.
Οἰκέται δύο Τρυγαίου.
Κόραι, θυγατέρες Τρυγαίου.
Ἑρμῆς.
Πόλεμος.
Κυδοιμός.
Χορὸς γεωργῶν.
Ἱεροκλέης, μάντις.
Δρεπανουργός.
Ὅπλων κάπηλος.
Παῖς Λαμάχου.
Παῖς Κλεωνύμου.
Εἰρήνη.
Ὀπώρα.
Θεωρία.
Κρανοποιός.
Δορυξός.
Καδοποιός.
Χοροῦ συνεργοί.

Ὁ πρωταγωνιστὴς partes agit Trygaei, *ὁ δευτεραγωνιστὴς* servi prioris, Mercurii, Cydoemi, falcarii, *ὁ τριταγωνιστὴς* servi alterius, Belli, Hieroclis, armorum institoris. Videatur Richteri praefatio, p. 37 sqq. Pax non persona est, sed simulacrum colossicum, cava pupa lignea aut straminea signi instar picta et ornata. Mutae personae sunt Opora, Theoria, galearum faber, hastarius, cadorum opifex, Trygaei filiae minores, quarum incertus est numerus, Chori comites sive adiutores: parachoregemata Trygaei filia maxima, quae tanquam chori coryphaea canit et verba facit pro omnibus, filius Lamachi, filius Cleonymi. Cf. *Praefatio*, cap. V.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΕΙΡΗΝΗ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (vs. 1—298).

SCENA PRIMA.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Αἶρ' αἶρε μᾶζαν ὡς τάχος τῷ κανθάρῳ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

ἰδού. δὸς αὐτῷ, τῷ κάκιστ' ἀπολουμένῳ.
κοὐ μήποτ' αὐτῆς μᾶζαν ἡδίω φάγῃ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

δὸς μᾶζαν ἑτέραν, ἐξ ὀνίδων πεπλασμένην.

Schol. Ven. *τοῦ δράματος πρῶτοι τρίμετροι ἴαμβοι ἀκατάληκτοι π', ὧν τελευταῖος „ἱππηδὸν ἐς τὸν ἀέρ' ἐπὶ τοῦ κανθάρου" μετὰ δὲ πεντήκοντα ὀκτώ* (imo *ἐννέα*) *ἔστι προαναφώνημα τὸ ἴα ἴα.*

V. 1. *μᾶζαν*] *μάζαν* B hic et alibi. *Μᾶζα* = *μάγJα*, producta vocali, e Draconis praecepto p. 72, 100 (cf. Schol. Rav. *τὸ μᾶζαν περισπαστέον*), quod permirum est, quia verbi *μάττειν* radix *μαγ* ubique brevis est etiam in derivatis, ut *μάκτρον* et *μαγίς* et *μάγειρας*. || *ὡς τάχος τῷ* Kiehl] *ὡς τάχιστα*. Schol. Rav. (Ruth.): <*γράφεται καὶ*> *ἢ* (i. e. *ἦ*) *τάχος ἢ διὰ ταχέων* (*διὰ τάχους* Ruth.) Hinc *ἦ τάχος* Aristophani reddebat Heimsoeth, laudans Pindar. Ol. VI 23 et Theocrit. XIV 68. Apud Atticos tamen poetas haec formula non videtur occurrere.

V. 2 sq. Servo II dedit Bergk; vulgo B. *ἰδού*. A. *δὸς — ἀπολουμένῳ*. B. *καὶ μήποτ'*.

V. 2. *αὐτῷ ei*, non *ipsi*. Verba sqq. pronomini sunt apposita, quare distinxi post *αὐτῷ*. Cf. infra vs. 1112 et Ran. 1121. Non igitur, quamquam ibi vox interponitur, fortasse necessariae sunt coniecturae: *αὐτὴν* (Bentley, etiam Cob. in not. mscr., alii), *αὐτὸς* (Richter), *εὐθὺς* (Velsen). Ipse conieci *αὖθις*, ut fingantur servi, ubi primum conspiciuntur, in medio opere esse.

V. 3. *κοὐ — φάγῃ* ego Mnem. XXIV p. 266] *καὶ — φάγοι*. Sententia: *et fieri nequit ut unquam hac suaviorem comedat.*

V. 4. addidi virgulam, quia *ἑτέραν* non arte iungendum cum sqq., sed intellige: *aliam, eamque*. Eadem de causa vs. 11 distinxi post *δός*.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

ἰδοὺ μάλ' αὖθις. ποῦ γὰρ ἦν νυνδὴ ἔφερες;
κατέφαγεν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

οὐ μὰ τὸν Δί', ἀλλ' ἐξαρπάσας
ὅλην ἐνέκαψε περικυλίσας τοῖν ποδοῖν.
ἀλλ' ὡς τάχιστα τρῖβε πολλὰς καὶ πυκνάς.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

ἄνδρες κοπρολόγοι, προσλάβεσθε πρὸς θεῶν,
εἰ μή με βούλεσθ' ἀποπνιγέντα περιιδεῖν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

ἑτέραν ἑτέραν δός, παιδὸς ἡταιρηκότος·
τετριμμένης γάρ φησιν ἐπιθυμεῖν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

ἰδού.
ἑνὸς μέν, ὦνδρες, ἀπολελύσθαι μοι δοκῶ·
οὐδεὶς γὰρ ἂν φαίη με μάττοντ' ἐσθίειν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

αἰβοῖ, φέρ' ἄλλην χἀτέραν μοι χἀτέραν,
καὶ τρῖβ' <ἔθ'> ἑτέρας.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

μὰ τὸν Ἀπόλλω ἐγὼ μὲν οὔ·

V. 5. νυνδή] νῦν δή vulgo. Schol. Rav. (Ruth) νῦνδη (νύνδη?): ἀναβιβαστέον τὸν τόνον. οὕτω γὰρ Ἀττικοί. Ruth. affert Eustath. 174, 5: νῦνδη (?) ἀντὶ τοῦ ἀρτίως ἐν ἑνὶ τόνῳ. Sed νυνδή suadet ἐπειδή. || ἔφερες plene scripsi pro 'φερες, idem ubique facturus in similibus. Meinekii coniecturam ἔφερον probatam Dindorfio et Blaydesio non admitto.

V. 6. οὐ κατέφαγε(ν); — μὰ libri et Schol. Negationem transposuit Bergk, ἢ pro ea cum Bentleio dedit Dindorf.

V. 7. περικυλίσας R] περικυκλίσας (i. e. περικυκλήσας) V. Idem falso habere traditur a Bekkero R, sed neque ego ex Rav. id enotavi et περικυλίσας inde citat Cobet, in cuius schedis reperitur *Lectionis varietas in cod. Rav.* in Equites I—613 et in totam Pacem, quam tamen unde sumserit (Invernizio nullam fidem habet) ignoro, numquam enim adiit Ravennam.

V. 5—8. Vulgo *B.* ἰδοὺ — αὖθις. A. ποῦ — κατέφαγεν; B. μὰ — ποδοῖν. A. ἀλλ' ὡς· Corr. Bergk.

V. 9. ἄνδρες] ὦνδρες malit Blaydes.

V. 11. Vid. ad vs. 4.

V. 12. τετριμένης V. τεθρυμμένης sine causa O. Schneider. || φησιν ridiculi causa dictum; φασιν male Bergk.

V. 13 sq. Cf. similem Posidippi iocum ap. Athen. XIV pag. 658 C, de quo in commentario monere neglexi.

V. 15. μοι] δὸς coni. Bergk.

V. 16. ἔθ' add. Dindorf. || ἑτέρας] ἑτέρας γ' B, ἕτερος V.

οὐ γὰρ ἔθ' οἷός τ' εἰμ' ὑπερέχειν τῆς † ἀντλίας.
αὐτὴν ἄρ' οἴσω συλλαβὼν † τὴν ἀντλίαν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

νὴ τὸν Δί' ἐς κόρακάς γε καὶ σαυτόν γε πρός. —

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

ὑμῶν τόδ' εἴ τις οἶδ', ἐμοὶ κατειπάτω·
πόθεν ἂν πριαίμην ῥῖνα μὴ τετρημένην.
οὐδὲν γὰρ ἔργον ἦν ἄρ' ἀθλιώτερον
ἢ κανθάρῳ μάττοντα παρέχειν ἐσθίειν.
ὗς μὲν γάρ, ὥσπερ ἂν χέσῃ τις, ἢ κύων
φαύλως ἐρείδει τοῦθ'· ὃ δ' ὑπὸ φρονήματος
βρενθύεταί τε καὶ φαγεῖν οὐκ ἀξιοῖ,
ἢν μὴ παραθῶ τρίψας δι' ἡμέρας ὅλης
ὥσπερ γυναικὶ γογγύλην μεμαγμένην.
ἀλλ' εἰ πέπαυται τῆς ἐδωδῆς σκέψομαι
τηδὶ παροίξας τῆς θύρας, ἵνα μή μ' ἴδῃ.
ἔρειδε, μὴ παύσαιο μηδέποτ' ἐσθίων
† [τέως] ἕως σαυτὸν λάθοις διαρραγείς.

V. 17. *οἷος* sine *τ'* R. Ubi diphthongus corripitur, scribam *οἷος*. ‖ *ἀντλίας*] *ναυτίας* conieci Mnem. XXIV pag. 310.

V. 18. *οἴσω*] *οἶσε* coni. Meineke, qui cum Dobreo h. vs. tribuit priori servo, sequentem vero alteri continuat. At vetat responsi ratio. ‖ *τὴν ἀντλίαν*] vLeeuwen Mnemos. XX 300 proposuit *τὴν κάρδοπον*. Quin aut *τῆς ἀντλίας* aut *τὴν ἀντλίαν* mendosum sit nullus dubito, sed utrum mea an illius coniectura probanda sit pendet ab interpretatione verbi *ὑπερέχειν*, quod praeeunte Schol. vulgo *superandi* sensu intellegitur, nec quomodo ille intellexerit ex libera eius versione *non amplius sustinere possum foetorem huius cloacae* apparet. Hac autem explicatione nititur suspicio mea *ΝΑΥΤΙΑΣ* pro *ΑΝΤΛΙΑΣ*, minus vero haerebam in *ἀντλίαν* deinde dicto pro vase, quo continebatur, ut v. c. *φέρε μοι τὸν οἶνον* optime dicas pro „vini lagenam." Quod tamen additur *αὐτὴν-συλλαβών* facit ut iam dubitem et paene inclinam ad probandam audaciorem collegae correctionem, ita tamen ut *ὑπερέχειν τῆς ἀντλίας* elliptice dictum esse putem pro *ὑπερέχειν τὴν ῥῖνα τῆς ἀντλίας*. In re ancipiti nihil novavi.

V. 20. *δέ γ'* L. Coniunctis his particulis non videtur hic locus esse, quare dedi *τόδ'*, pro qua lectione facit etiam vs. seq. *πόθεν ἂν κτέ.* Cf. infra vs. 67 sq. — Si quis autem *δὲ τόδ'* malit, per me licet; ipse non praefero.

V. 21. *πόθεν ἂν*] *ὁπόθεν* Cobet.

V. 22. a coniecturis defendit Blaydes coll. vs. 1299 Vesp.

V. 24. *ὥσπερ ἂν χέσῃ τις*, scil. *οὐ τετριμμένον*. Iniuria igitur *ὅ τι περ* rescripsit Blaydes. Cf. Schol.

V. 25. *ἐρείδει τοῦθ'· ὃ δ'* Blaydes] *ἐρείδει· τοῦτο δ'*.

V. 28. *γυναικὶ*] *γυναιξὶ* Athen. IV 173 A. Cf. *Commentarium*.

V. 31. *μηδέποτ'*] *μήποτ'* B, forsan rectius, modulatius certe.

V. 32. *τέως ἕως σαυτὸν λάθῃς* V (sec. Cob.) B, et sic R, nisi quod *αὐτὸν* habet

οἷον δὲ κύψας ὁ κατάρατος ἐσθίει,
ὥσπερ παλαιστής, παραβαλὼν τοὺς γομφίους,
καὶ ταῦτα τὴν κεφαλήν τε καὶ τὼ χεῖρέ πως
ὡδὶ περιάγων, ὥσπερ οἱ τὰ σχοινία
τὰ παχέα συμβάλλοντες ἐς τὰς ὁλκάδας.
μιαρὸν τὸ χρῆμα καὶ κάκοσμον καὶ βορόν·
χὤτου ποτ᾽ ἐστὶ δαιμόνων ἡ προσβολὴ
οὐκ οἶδ᾽. Ἀφροδίτης μὲν γὰρ οὔ μοι φαίνεται.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

οὐ μὴν Χαρίτων γε.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

τοῦ γάρ ἐστ᾽;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως
οὐκ ἔστι τὸ τέρας τόδε Διὸς σκαταιβότου.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

οὐκοῦν ἂν ἤδη τῶν θεατῶν τις λέγοι
νεανίας δοκησίσοφος, τὸ [δὲ] πρᾶγμα τί;
ὁ κάνθαρος δὲ πρὸς τί; κᾆτ᾽ αὐτῷ γ᾽ ἀνὴρ
Ἰωνικός τίς φησι παρακαθήμενος·
δοκέω μέν, ἐς Κλέωνα τοῦτ᾽ αἰνίσσεται,
ὡς κεῖνος ἐν Ἀΐδεω τὴν σπατίλην ἐσθίει.

(αὐτὸν Schol. Plat. Hipparch. ad voc. τέως;). Vulgo cum Reisigio legitur λάθοις. Cum tamen recte observarit Dawes nusquam alias apud poetas Atticos in eadem sententia coniungi τέως; et ἕως, ipse coniecit ἕως σεαυτὸν ἂν λάθῃς. At praegresso optativo expectatur potius optativus, quare iam olim proposui ἕως; σεαυτὸν λανθάνοις. Interea uncinis saepsi τέως.

V. 34. παραβαλὼν] ἐπιβαλὼν vel περιβαλὼν malit Blaydes. Mihi quoque suspecta est librorum lectio.

V. 35. τε om. V.

V. 40—42 priori, 43—49 alteri servo tribuunt libri. Verba τοῦ γάρ ἐστ᾽; alteri tribuit Bentley. Sequor Bergkii divisionem.

V. 40. σκαταιβότου Rutherford legisse schol. Rav. intellexit pro καταιβάτου, postquam Meineke σκαταιβάτου, Blaydes σκαταιφάγου coniecerant.

V. 42. οὐκ ἔστι τὸ τέρας τόδε Blaydes] τοῦτ᾽ ἔστι τὸ τέρας οὐ (Ven. τοῦ) L, οὐκ ἔστι τὸ τέρας τοῦ minus recte Bentley.

V. 44. δὲ mihi suspectum seclusi.

V. 47. αἰνίσσεται Dobree] αἰνίττεται.

V. 48. ἐν Ἀΐδεω τὴν van Leeuwen] ἀναιδέως τὴν L., ἡδέως Elmsley. Equidem conieceram ὡς κεῖνος ἐν Ἀΐδεω σπατίλην ἐσθίει, deleto articulo cum Elmsleio et coll. Ran. 145, ubi Hercules Bacchum apud inferos visurum esse dicit βόρβορον πολὺν καὶ σκῶρ ἀείνων, ut Cleonem σκατοφάγον, i. e. hominem impudentissimum (ad quod vocabulum alludit poeta Av. 289: ἔστι γὰρ κατωφαγᾶς τις ἄλλος ἢ Κλεώνυμος; Cf. *Comment.*), iam apud inferos

ἀλλ' εἰσιὼν τῷ κανθάρῳ δώσω πιεῖν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

ἐγὼ δὲ τὸν λόγον γε τοῖσι παιδίοις
καὶ τοῖσιν ἀνδρίοισι καὶ τοῖς ἀνδράσιν
καὶ τοῖς ὑπερτέροισιν ἀνδράσιν φράσω
καὶ τοῖς ὑπερηνορέουσιν ἔτι τούτοις μάλα.
ὁ δεσπότης μου μαίνεται καινὸν τρόπον,
οὐχ ὅνπερ ὑμεῖς, ἀλλ' ἕτερον καινὸν πάνυ.
δι' ἡμέρας γὰρ ἐς τὸν οὐρανὸν βλέπων
ὡδὶ κεχηνὼς λοιδορεῖται τῷ Διὶ
καί φησιν, ὦ Ζεῦ, τί ποτε βουλεύει ποεῖν;
κατάθου τὸ κόρημα· μὴ ἐκκόρει τὴν Ἑλλάδα.
ἔα ἔα.

---

aeterno coeno stercorique immersum esse poeta significet. Cf. oraculum ap. Lucianum in Alexandro *μολυβδίνας ἔχων πέδας ἐν βορβόρῳ κάθηται.* Hanc coniecturam cum Leeuwenio communicanti mihi respondit amicus se iam anno 1887 paene idem proposuisse in Mnemosyne. Nempe ibi pag. 240 correxit: *ὡς κεῖνος ἐν Ἅιδεω τὴν σπατίλην ἐσθίει*, sic interpretatus „sua *σπατίλη*, suis coriis foetidis et vere stercoreis, quae dum inter vivos erat in deliciis habebat, apud inferos vesci dicitur Cleo." Vera videtur haec interpretatio, et in commentario (prius edito) ad h. l. iniuria dubitavi *σπατίλην* coria significare posse, immemor cum glossarum Hesychianarum *σπατείων*· *δερματίνων*, *σπατίζει*· *τῶν σπατίων ἕλκει, τῶν δερμάτων, τῶν τιτθῶν*, *σπάτος*· *δέρμα. σκύτος*, tum vocabuli Boeotici *νεοσπάτωτος* = *νεοκάττυτος* apud Strattid. com. II 781 (3, 8) M. (Cf. *καττύς* in Aristoph. fr. 285 K.). Lusit igitur poeta in utraque vocabuli *σπατίλη* vix Attici (Hippocrates usurpavit) significatione, neque dubitavi veriorem Leeuwenii interpretationem admittere, etiam servans quamvis dubitabundus articulum, quem propter synizesin comicis Attici parum usitatam abesse malebam, admittere tamen ita, ut simul summam Cleonis impudentiam his verbis notari putem. Probabilitatem autem correctionis *ἐν Ἅιδεω* haud mediocriter auget mea cum amico *συνέμπτωσις*. Sic concidit Zielinskii (Die Gliederung der Alt-Attischen Komoedie p. 65) sententia hunc vs. esse Pacis prioris, quam anno ante doctam esse comminiscitur, simul cum inepta O. Schneideri interpretatione, verbi *ἐσθίει* subiectum esse scarabaeum, neque cum Zielinskyo l. l. p. 68, qui Vesparum prologum contulit, post h. vs. lacunam admittere possumus. — Pro *ἐσθίει*, quam lectionem antiquissimam esse scholia confirmant, Palmerius *ἔσθιεν*, alii *ἤσθιεν* corrigebant, sed vivus certe coria edisse dici Cleo non potuit, et *ἀναιδέως* cur ineptum sit iam dixi in commentario.

V. 49. Hunc vs. priori servo cum Dobreo dedit Meineke, alteri 50 sqq.

V. 52. *ὑπερτέροισιν* dedi ob gradationem pro vulgato ex B *ὑπερτάτοισιν*. R habet *ὑπὲρ τούτοιν* (sic), *ὑπερτούτοισιν* V.

V. 53. *τούτοις*] *τούτων* Schol. legisse videtur, quod malim. Cf. *Comm.* Transponit Blaydes *τούτοις ἔτι μάλα*, quod modulatius, sed cf. vs. 280.

V. 56. *γὰρ*] *μὲν* R. V.

V. 58. *ποεῖν* R V] *ποιεῖν*. Cf. Meisterhans, gr.[2] pag. 44 sq.

V. 59. *μὴ ἐκκόρει* S (ap. Blayd.), *μὴ 'κκόρει* R V. Plene ubique talia scripsi.

V. 60. *ἔα ἔα* famulo continuata in li-

σιγήσαθ᾽, ὡς φωνῆς ἀκούειν μοι δοκῶ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦ Ζεῦ, τί δρασείεις ποθ᾽ ἡμῶν τὸν λεών;
λήσεις σεαυτὸν τὰς πόλεις ἐκκοκκίσας.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

τοῦτ᾽ ἔστι τουτὶ τὸ κακὸν αὔθ᾽ οὑγὼ ἔλεγον.
τὸ γὰρ παράδειγμα τῶν μανιῶν ἀκούετε·
ἃ δ᾽ εἶπε πρῶτον ἡνίκ᾽ ἤρχεθ᾽ ἡ χολή,
πεύσεσθ᾽. ἔφασκε γὰρ πρὸς αὑτὸν ἂν ταδί·
πῶς ἄν ποτ᾽ ἀφικοίμην ἂν εὐθὺ τοῦ Διός;
ἔπειτα λεπτὰ κλιμάκια ποιούμενος,
πρὸς ταῦτ᾽ ἀνηρριχᾶτ᾽ ἂν ἐς τὸν οὐρανόν,
ἕως ξυνετρίβη τῆς κεφαλῆς καταρρυείς.
ἐχθὲς δὲ μετὰ ταῦτ᾽ ἐκφθαρεὶς οὐκ οἶδ᾽ ὅποι
εἰσήγαγ᾽ Αἰτναῖον μέγιστον κάνθαρον,
κἄπειτα τοῦτον ἱπποκομεῖν μ᾽ ἠνάγκασεν,
καὐτὸς καταψῶν αὐτὸν ὥσπερ πωλίον,
ὦ Πηγάσειον, φησί, γενναῖον πτερόν,
ὅπως πετήσει μ᾽ εὐθὺ τοῦ Διὸς λαβών.
ἀλλ᾽ ὅ τι ποεῖ τῃδὶ διακύψας ὄψομαι.
οἴμοι τάλας· ἴτε δεῦρο δεῦρ᾽, ὦ γείτονες·

---

bris huic vindicat Blaydes coll. Nub. 1260, Av. 327, 1495, Thesm. 699, 1105, Plut. 824. Plut. 824. Plerique editores Brunckium secuti tribuunt Trygaeo.

V. 63. σεαυτὸν] σεαυτοῦ R.

V. 65. τὸ] malim τόδε. Cf. ad vs. 220. Possis etiam νῦν γ. π. vel παράδειγμα γάρ τι τῶν μανιῶν,

V. 66. ἃ δ᾽] τὰ δ᾽ R, quod fort. etiam habuit V, unde Cobet notat: ἃ e corr. || male quidam interpungunt post πρῶτον, aperte enim πρῶτον iungendum cum ἤρχετο, quod non fugit Halbertsmam transponentem ἃ δ᾽ εἶπεν ἡνίκα πρῶτον. || ἡ χολή = μελαγχολία, i. e. ἡ μανία, ut Nub. 833 sq. σὺ δ᾽ ἐς τοσοῦτον τῶν μανιῶν ἐλήλυθας, | ὥστ᾽ ἀνδράσιν πείθει χολῶσιν; Neglexi monere in *Commentario*.

V. 67. ἂν ταδί Lenting] ἐνθαδί.

V. 69. κλιμάκια, depravatum in καὶ μακρὰ ap. Suid. s. v. ἀναρριχᾶσθαι.

V. 70. ἀνηρριχᾶτ᾽ Dindorf] ἀνερριχᾶτ᾽. Teste E. M. p. 99, 28 Hipponax usus est verbo simplici ἀρριχᾶσθαι et Phrynichus B. A. 19 25 ἀναρριχᾶσθαι scribi iussit. Scholiastae ad h. l. quamvis falsae etymologiae emendationem confirmant. || ἐς R] εἰς. In hac praepositione cum multis sequor quamvis incertum Dindorfii praeceptum.

V. 76. Πηγάσειον Dindorf] πηγάσιον L, nisi quod B habet πηγάσιόν μοι, quod ex Euripidis loco fluxisse videtur. Meineke coni. Πηγασίδιον, ἔφασκε, Blaydes ὦ Πηγάσιον, ἔφασκε, sed in φησί non haerendum. || πτερόν] πτεροτόν, i. e. πτερωτόν, V.

V. 78. ποεῖ R] ποιεῖ. Cf. ad vs. 58.

ὁ δεσπότης γάρ μου μετέωρος αἴρεται
ἱππηδὸν ἐς τὸν ἀέρ' ἐπὶ τοῦ κανθάρου.

SCENA SECUNDA.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἥσυχος ἥσυχος, ἠρέμα, κάνθων·
μή μοι σοβαρῶς χώρει λίαν
εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ῥώμῃ πίσυνος,
πρὶν ἂν ἰδίσῃς καὶ διαλύσῃς
ἄρθρων ἶνας πτερύγων ῥύμῃ. 86

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

ὦ δέσποτ' ἄναξ, ὡς παραπαίεις.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

σίγα σίγα.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

ποῖ δῆτ' ἄλλως μετεωροκοπεῖς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὑπὲρ Ἑλλήνων πάντων πέτομαι
τόλμημα νέον παλαμησάμενος.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

τί πέτει <σὺ> μάτην; οὐχ ὑγιαίνεις;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εὐφημεῖν χρὴ καὶ μὴ φλαῦρον

καὶ μὴ πνεῖ μοι κακόν, ἀντιβολῶ σ'· 87
εἰ δὲ ποήσεις τοῦτο, κατ' οἴκους
αὐτοῦ μεῖνον τοὺς ἡμετέρους.

V. 82. Schol. Ven. *Διπλῆ καὶ εἴσθεσις εἰς περίοδον ἀναπαιστικὴν τῶν ὑποκριτῶν Τρυγαίου καὶ τοῦ οἰκέτου ἐννεακαιτριακοντάμετρον εἴκοσι κώλων. ἔχει μονόμετρον τὸ δέκατον.*

V. 83. *σοβαρῶς*] *σοβαρὸς* Cobet not. mscr. forsitan recte. || *λίαν* om. Suid. s. v. *ἰδίης*.

V. 84. *ῥώμῃ*] *ῥύμῃ* Lobeck, quod non praefero.

V. 85. *ἰδίσῃς* (Schol. *ἱδρώσῃς*) Porson] *ἰδίῃς*.

V. 87—89. Versus ut ineptissimos damnatos ab Hamakero post vs. 91 transposuit Bergk, eiecit Meineke.

V. 88. *ποήσεις* R V] *ποιήσεις*.

V. 92. *μετεωροκοπεῖς* vix sanum. Blaydes, coll. Hesychio s. v. *μετεωροπολῶν*, coni. *μετεωροπολεῖς*, Rutherfordio schol. Rav. legisse videtur *μετεωροποτεῖς*, quia explicet *περὶ τὰ μετέωρα πέτῃ*.

V. 95. *τί πέτει σὺ μάτην; οὐχ ὑ.* Blaydes] *τί πέτει τί μάτην οὐχ ὑ.* Nihil proficitur distinguendo cum Zeunio *τι πέτει; τί κτέ.* Ipse olim proposui *τί πέτει; τί παθὼν οὐχ ὑγιαίνεις;* quod placet hodieque.

μηδὲν γρύζειν ἀλλ᾽ ὀλολύζειν·
τούς τε κοπρῶνας καὶ τὰς λαύρας
καιναῖς πλίνθοισιν ἀποικοδομεῖν
καὶ τοὺς πρωκτοὺς ἐπικλῄειν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως σιγήσομ᾽, ἤν μή μοι φράσῃς
ὅποι πέτεσθαι διανοεῖ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ποῖ δ᾽ ἄλλοσ᾽ ἢ
ὡς τὸν Δί᾽ ἐς τὸν οὐρανόν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

τίνα νοῦν ἔχων;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐρησόμενος ἐκεῖνον Ἑλλήνων πέρι
ἁπαξαπάντων· ὅ τι ποεῖν βουλεύεται.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

ἐὰν δὲ μή σοι καταγορεύῃ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

γράψομαι
Μήδοισιν αὐτὸν προδιδόναι τὴν Ἑλλάδα.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

μὰ τὸν Διόνυσον, οὐδέποτε ζῶντός γ᾽ ἐμοῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ᾽ ἄλλ᾽.

τοῖς τ᾽ ἀνθρώποισι φράσουν σιγᾶν.

V. 97. ἀλλ᾽] μηδ᾽ temere Richter. Cf. Aesch. Agam. 28, 595.

V. 98. iure damnatum ab Hamakero posui in margine. || ἀνθρώποισι V] ἀνθρώποις || φράσον] φροῦνον S, φράζω (hoc etiam Cob. not. mscr.) vel φράζειν Dobree. Eiecto hoc versiculo totidem superant, quot supra 72—86 cecinit Trygaeus, si etiam vss. 87—89 spurios ducimus.

V. 100. ἀποικοδομεῖν Flor. Christ.] ἀνοικοδομεῖν.

V. 101. ἐπικλῄειν Meineke] ἐπικλείην R, cett. ἐπικλείειν.

V. 102. φράσῃς] φράσεις R.

V. 103. τί δ᾽ ἄλλο γ᾽ ἢ L, sed neque voculis δὲ — γ᾽ hic locus est, neque τί ἄλλο concinne dictum. Quare reposui ποῖ δ᾽ ἄλλοσ᾽ ἢ.

V. 104. Δία V. || ἐς R V] εἰς.

V. 106. ποεῖν V] ποιεῖν. || βουλεύσεται R pr. (non notavi) pro βουλεύεται. Ferri posset βουλήσεται, sed recte se habet vulgata.

V. 107, καταγορεύῃ Cobet] καταγορεύσῃ, quod Atticum non est pro κατείπῃ.

V. 110. ἰοὺ bis R, quater V, sed bis addidit m. sec. De terna repetitione

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

ἰοὺ ἰοὺ ἰού·
ὦ παιδί', ὁ πατὴρ ἀπολιπὼν ἀπέρχεται
ὑμᾶς ἐρήμους ἐς τὸν οὐρανὸν λάθρᾳ.
ἀλλ' ἀντιβολεῖτε τὸν πατέρ', ὦ κακοδαίμονα.

SCENA TERTIA.

ΚΟΡΗ.

ὦ πάτερ ὦ πάτερ, ἆρ' ἔτυμός γε †
δώμασιν ἡμετέροις φάτις ἥκει
ὡς σὺ †μετ' ὀρνίθων† προλιπὼν ἐμὲ
ἐς κόρακας βαδιεῖ μεταμώνιος;
ἔστι τι τῶνδ' ἐτύμως; εἴπ', ὦ πάτερ, εἴ τι φιλεῖς με.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

δοξάσαι ἔστι, κόραι, τὸ δ' ἐτήτυμον ἄχθομαι ὑμῶν,

Blaydes cft. v. 195, Ach. 800, 801, 803, Lys. 879. Dindorf propter Rav. lectionem *ἰοὺ ἰού* extra metrum ponendum putabat indicata lacuna, quam Richter coll. Vesp. 1166 explet verbis servi *κακοδαίμων ἐγώ*, satis probabiliter, si coniectura opus sit.

V. 112. *ἀπέρχεται*] Paley *ἀποίχεται*, at nondum abiit Trygaeus, sed abiturus est. Rectissime contra de Agathone Ran. 83 dictum est *ἀπολιπών μ' ἀποίχεται*. Abierat enim ad Archelaum.

V. 113. *λάθρᾳ*] *λάθρα* L.

V. 114. Schol. Ven. *Σύστημα ἕτερον εἰς δύο διῃρημένον περιόδους. ἔστι δὲ τετράκωλον, καὶ ἕκαστον δακτυλικόν, τὸ μὲν πρῶτον καὶ δεύτερον καταληκτικόν, τὸ δὲ τρίτον καὶ τέταρτον ἀκατάληκτον. ἀναπαιστικὸν δὲ αὐτὸ οὔ φαμεν, ἐπεὶ ἀπό τινος τύχης* (itane?) *οὐδὲ* (*οὐδένα?*) *ἀνάπαιστον ἔσχεν, ἀλλὰ πάντας δακτύλους πλὴν τριῶν συλλαβῶν*. Supplet alius schol. *καί εἰσι τῆς μὲν πρώτης περιόδου δακτυλικὰ τετράμετρα τετταρα, καὶ ἐν ἐκθέσει* (i. e. *τέλει*) *ἐπικὸν ὄν, μεθ' ὃ τὰ τῆς δευτέρας περιόδου ὅμοια πέντε. ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι* (= *ἐκθέσεσι?*) *παράγραφος*.

V. 114. *παιδίον* pro *κόρη* V. || *ἆρ'*] *ἦ ῥ'* Schol., quod probatum Fritschio iure improbavit Dindorf h. l. et Thesm. 260. || *γε* L contra metrum. Burges *τις*, Hermann *γάρ*, Richter *δή*, Dindorf *ἆρά γ' ἐτήτυμος*. Incertissima igitur correctio, quare satis habui affigere crucem.

V. 116. *μετ' ὀρνίθων* verba vix sana. Huc, non *ἐς κόρακας*, spectat Schol. Rav. *ἀντὶ τοῦ μετ' ὀρνέων*. De scarabaeo, qui *ὄρνεον* vocari potuit, vix *ὄρνις*, cogitari nequit; nam de hoc demum agitur in sequentibus. Quare, si nihil peccatum, intellegendum *cum avibus* (volans). Coll. Av. 1447, Nub. 403 conieci *ὡς μετεωρισθεὶς κτέ*. An scribendum potius *ὡς σὺ κατ' ὄρνιθας avium ad instar?*

V. 118. Blaydes (post Lentingium) distingui malit: *ἔστι τι τῶνδ', ἐτύμως κτέ.*, pro quo facit forma versus Euripidei ap. Schol. ad vs. 119, sed vulgari distinctioni favet caesura.

V. 119. *ὑμῶν* Blaydes] *ὑμῖν*. Sensus *doleo vestram vicem*. De genetivo comparat vs. 989 et Eubulum ap. Athen. p. 568 A *Ἑλλάδος ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω*. Eodem sensu legitur *ὑπὲρ ὑμῶν* Lysistr. 9. Flor. Christ. *ἄχθομαι, ὑμεῖς* ne sic quidem male.

ἡνίκ' ἂν αἰτίζητ' ἄρτον πάππαν με καλοῦσαι,
ἔνδον δ' ἀργυρίου μηδὲ ψακὰς ᾖ πάνυ πάμπαν.
ἢν δ' ἐγὼ εὖ πράξας ἔλθω πάλιν, ἕξετ' ἐν ὥρᾳ
κολλύραν μεγάλην καὶ.... κόνδυλον ὄψον ἐπ' αὐτῇ.

ΚΟΡΗ.

καὶ τίς πόρος σοι τῆς ὁδοῦ γενήσεται;
ναῦς μὲν γὰρ οὐκ ἄξει σε ταύτην τὴν ὁδόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

πτηνὸς πορεύσει πῶλος· οὐ ναυσθλώσομαι.

ΚΟΡΗ.

τίς δ' ἡ ἐπίνοιά σοὐστὶν ὥστε κάνθαρον
ζεύξαντ' ἐλαύνειν ἐς θεούς, ὦ παππία;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐν τοῖσιν Αἰσώπου λόγοις ἐξηυρέθη
μόνος πετεινῶν ἐς θεοὺς ἀφιγμένος.

ΚΟΡΗ.

ἄπιστον εἶπας μῦθον, ὦ πάτερ πάτερ,
ὅπως κάκοσμον ζῷον ἦλθεν ἐς θεούς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἦλθεν κατ' ἔχθραν αἰετοῦ πάλαι ποτέ,
ᾠ' ἐκκυλίνδων ἀντιτιμωρούμενος.

ΚΟΡΗ.

οὐκοῦν ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦξαι πτερόν,
ὅπως ἐφαίνου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

V. 120. ἂν om. B V. || πάπαν V.

V. 121. μηδὲ ψακάς. Commentario adde οὐδ' ἴγκαφος ap. Eupol. fr. 330 K.

V. 124. Schol. Ven. Διπλῆ καὶ εἴσθεσις εἰς στίχους ἰαμβικοὺς τριμέτρους ἀκαταλήκτους κέ. Sunt autem trimetri triginta, ut recte alius Schol.: εἴσθεσις διπλῆς ἀμοιβαίας ἰαμβείων λ' διπλῇ ἔξω νενευκυίᾳ περατουμένων. Significaturne diple in marginem procurrens?

V. 128. παπία B V.

V. 129. λόγοις ἐξηρέθη (ἐξευρέθη B) L. Erat cum conicerem λόγοισιν ηὑρέθη. Sed fortasse poeta voluit, hoc scitum esse Aesopi inventum, ἐξεύρημα.

V. 130. πετεινῶν] πετηνῶν B.

V. 132. ὅπως] ἀ πῶς —; O. Schneider. || ζῷον] ζῶον L.

V. 133. αἰετοῦ B] ἀετοῦ vulgo, sed vid. Meisterh.[2] pag. 25, 5.

V. 134. ἀντιτιμωρούμενος Paley] κἀντιτιμωρούμενος.

V. 135. πτερὸν in parodia recte caret articulo.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ', ὦ μέλ', ἂν μοι σιτίων διπλῶν ἔδει·
νῦν δ' ἅττ' ἂν αὐτὸς καταφάγω τὰ σιτία,
τούτοισι τοῖς αὐτοῖσι τοῦτον χορτάσω.

ΚΟΡΗ.

τί δ' ἢν ἐς ὑγρὸν πόντιον πέσῃ βάθος;
πῶς ἐξολισθεῖν πτηνὸς ὢν δυνήσεται;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐπίτηδες εἶχον πηδάλιον, ᾧ χρήσομαι·
τὸ δὲ πλοῖον ἔσται ναξιουργὴς κάνθαρος.

ΚΟΡΗ.

λιμὴν δὲ τίς σε δέξεται φορούμενον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐν Πειραεῖ δήπου ἐστὶ Κανθάρου λιμήν.

ΚΟΡΗ.

ἐκεῖνο τήρει, μὴ σφαλεὶς καταρρυῇς
ἐντεῦθεν, εἶτα χωλὸς ὢν Εὐριπίδῃ
λόγον παράσχῃς καὶ τραγῳδία γένῃ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ'. ἀλλὰ χαίρετε.
ὑμεῖς δέ γ', ὑπὲρ ὧν τούσδ' ἐγὼ πόνους πονῶ,
μὴ βδεῖτε μηδὲ χέζεθ' ἡμερῶν τριῶν·
ὡς εἰ μετέωρος οὗτος ὢν ὀσφρήσεται.
κατωκάρα ῥίψας με βουκολήσεται.

V. 137. *μέλ' ἂν*] *μέλε ἂν* V, *μέλ' ἐὰν* R. Schol. *μελέα: δυικῶς* (!). *λέγει δὲ πρὸς ἄμφω τὰ παιδία.* Omnes numeros et genera omnia significant formulae *ὦ μέλε* et *ὦ τᾶν*, quamquam plerumque singuli sic compellantur.

V. 138. *τὰ σιτία*]. Cobet requirebat *'γὼ σιτία.* Illud si vitium est, vitium est perfrequens. In hac ipsa fabula cf. 676 et 791.

V. 140. *ἐς* ante vocalem propter parodiam tragicam.

V. 142. *εἶχον.* De imperfecto vid. commentarium, cui adde Lysistr. 753, ubi Rav. contra metrum habet *ἕξεις* pro *εἶχες*.

V. 145. *Πειραεῖ* R V] *Πειραιεῖ* B S. Diphthongi unum tantum exemplum habet Meisterhans p. 25, vocalis permulta, sed omnia sunt seculi IV. Diphthongum tamen sec. V^to^ propriam fuisse crediderim ob *Ἁλαιεύς, Ἐλαιεύς, Θοραιεύς, Ὀαιεύς, Φηγαιεύς,* quae sunt eius aetatis.

V. 146. *τήρει, observa.* Conieci olim *τηροῦ, cave.* Sed vid. commentarium.

V. 150. *τούσδ' ἐγὼ πόνους πονῶ* ante me, ut nunc video, Heimsoeth] *τοὺς πόνους ἐγὼ πονῶ.* Possis etiam *τούσδε τοὺς πόνους πονῶ.* Cf. Mnem. XXIV p. 268.

V. 153. *κατωκάρα* libri hic et Ach. 916. Cf. Schol. Dindorfii exemplo edi solet

SCENA QUARTA.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' ἄγε χαίρων, Πήγασε, χώρει,
χρυσοχαλίνων πάταγον ψαλίων
διακινήσας φαιδροῖς ὠσίν.
τί ποεῖς; τί ποεῖς; ποῖ παρακλίνεις
τοὺς μυκτῆρας; πρὸς τὰς λαύρας;
ἵει σαυτὸν θαρρῶν ἀπὸ γῆς,
κᾆτα δρομαίαν πτέρυγ' ἐκτείνων
ὀρθὸς χώρει Διὸς εἰς αὐλάς,
ἀπὸ μὲν κάκκης τὴν ῥῖν' ἀπέχων,
ἀπὸ δ' ἡμερίων σίτων πάντων.

κάτω κάρα contra grammatici testimonium. Richter *κατώκαρα* dedit. || *βουκολήσεται*] *βαυκαλήσεται* coni. Hecker, comice dictum pro *ἀποκτενεῖ*. E M 192, 18 (fr. adesp. 1030 K.) *καὶ βαῦ (καταβαυκαλίζειν?) τὸ κατακοιμίζειν· „κατεβαυκάλισέ με" φησιν ὁ κωμικός*. Sed interpretandum *ἀπατήσει*. Hesychius *βουκολήσεται: μεριμνήσομεν, ἀπατήσομεν. βουκολοῦμαι: ἀπατῶμαι*. Eccl. 81 *βουκολεῖν τὸν δήμιον*. Plut. Mor. p. 13 E *ἐβουκόλησέ ποτε δι' οἰκέτου*. Verbum proprie significat *pascere*, *alere* (Vesp. 10), translate *demulcere*, *delinire*, *decipere*, quorum significationum exempla praebet Stephani thesaurus, ed. Dind. II p. 353 sq.

V. 154. Schol. Ven. *διπλῆ καὶ εἴσθεσις εἰς περίοδον ἀναπαιστικὴν τοῦ πρεσβύτου ὀκτωκαιτριακοντάμετρος ιθ' κώλων*. Alius addit *ὑφ' ὃ* (scil. *τὸ τελευταῖον κῶλον*) *αἱ συνήθεις δύο διπλαῖ* (Cf. Schol. 301). *ἐν ἐκθέσει δὲ ἰαμβεῖα ζ'. ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς*. Hic igitur nova scena incipit secundum scholiastam, quem sequor. Richter eam orditur inde a vs. 149, sed manifeste quinque trimetri ad praecedentem pertinent. Usque ad vs. 154 Trygaeus, quamdiu primum cum servo deinde cum filiola colloquitur, modica supra terram altitudine in machina tenetur, tum demum sublimis evehitur. In commentario ad vs. 114 minus recte utramque scenam coniunxi.

V. 154. *ἀλλ' ἄγε χαίρων, Πήγασε, χώρει* Kiehl, coll. Ran. 1500.] *ἀλλ' ἄγε, Πήγασε, χώρει χαίρων* L et vulgo. Blaydes: *ἀ. ἄ χώρει, Π„ χαίρων*.

V. 155. *χρυσοχαλίνων* (Suidae cod. *χρυσοχαλινῶν*) Flor. Christianus] *χρυσοχάλινον*. Sermone quidem poetico (cf. Av. 1198, Vesp. 838, Lys. 196) utrumque recte dicitur, illud tamen ob pulchriorem sonum hic praefero, cum praesertim librarii terminationes ad proxima accommodare soleant. *Χρυσοχάλινος* coniecit alius quis, fortasse ob fragmentum Bellerophontis apud scholiastam.

V. 157. Bis *ποεῖς* R V pro *ποιεῖς*.

V. 158. Post *μυκτῆρας;* posui signum interrogandi cum Reiskio.

V. 159. *ἀπὸ τῆς γῆς* R, fortasse dittographia.

V. 161. *ὀρθῶς* R, *ὀρθὸς* V et vulgo. *ὀρθὴν* suspicabar Exerc. Crit. p. X. Cf. Av. 1, Thesm. 1223, Lys. 824. Fortasse Eur. Hel. 1560 ed. meae *ὀρθῶς* pro *ὀρθὸς* legendum est. Nihil huc facit quem citant Eur. vs. Phoen. 1460 *ἀνῇξε δ' ὀρθὸς λαὸς εἰς ἔριν λόγων*. Cf. Mnem. XXIV pag. 268. Nihilominus caute retinui vulgatam scripturam, quia fieri potest ut poeta voluerit, non *recta*, sed erecto corpore et *capite*, cui interpretationi favent sequentia: *ἀπὸ μὲν κάκκης κτλ.* || *εἰς*] *ἐς* R.

V. 162. *κάκκης*] *κάκης* var. lect. apud Schol. *ἀντὶ τοῦ κακίας*. Lepidum caput!

V. 163. *δ'* V et, ni fallor, R] *θ'*. ||

ἄνθρωπε, τί δρᾷς, οὗτος ὁ χέζων
ἐν Πειραιεῖ παρὰ ταῖς πόρναις;
ἀπολεῖς μ' ἀπολεῖς. οὐ κατορύξεις
κἀπιφορήσεις τῆς γῆς πολλήν,
κἀπιφυτεύσεις ἕρπυλλον ἄνω
καὶ μύρον ἐπιχεῖς; ὡς ἤν τι πεσὼν
ἐνθένδε πάθω, τοὐμοῦ θανάτου
πέντε τάλανθ' ἡ πόλις ἡ Χίων
διὰ τὸν σὸν πρωκτὸν ὀφλήσει.

οἴμοι ὡς δέδοικα, κοὐκέτι σκώπτων λέγω.
ὦ μηχανοποιέ, πρόσεχε τὸν νοῦν, ὡς ἐμὲ
ἤδη στρέφει τι πνεῦμα περὶ τὸν ὀμφαλόν,
κεἰ μὴ φυλάξει, χορτάσω τὸν κάνθαρον.
ἀτὰρ ἐγγὺς εἶναι τῶν θεῶν ἐμοὶ δοκῶ,
καὶ δὴ καθορῶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ Διός.

ἡμερίων (N) teste Rutherfordio Rav. in lemmate scholii *ἀντὶ τοῦ θνητῶν καὶ ἐπιγείων*] *ἡμερινῶν* L et vulgo. Verum olim suboluit Dobree, minus tamen recte substituenti formam doricam *ἁμερίων*.

V. 165. *Πειραεῖ* V, de R, unde citatur, dubito.

V. 166. *μ'*, quod olim Ex. Crit. p. X expungebam coniectura (post Flor. Christ., ut nunc video), abest a cod. Vaticano-Palatino. Cf. Nub. 1499, Ran. 1245, Eccl. 775, Plut. 390, Soph. El. 831, Eur. Cycl. 578. Addi tamen Soph. Trach. 1008 monuit Blaydes; adest etiam Vesp. 1202 et ap. Agathonem fr. 13 Nck[2]. Quare, licet hodieque abesse malim, nihil novavi.

V. 168. *ἕρπυλον* VBS, non R.

V. 169. Suspecta metri ratio, qua in eadem dipodia concurrunt quattuor breves syllabae. Lenting *καὶ μύρ' ἐπεγχεῖς*, quo composito hic locus non est, Blaydes *κἀπιχεεῖς μύρον*, forma non Attica; vel *κᾆτ' ἐπίχει* (sive *κἀπίχεον*) *μύρον*, ingrato imperativo. Iam olim ipse suasi *κᾆτ' ἐπιχεῖς μύρον*, nec melius reperio. Interpunctione excusari putat Blaydes Thesm. 822 *τἀντίον, ὁ κανών, οἱ καλαθίσκοι*, sed ibi, quod ipsum non latuit, transponi potest: *ὁ κανών, τἀντίον, οἱ καλαθίσκοι*.

V. 172. *ὠφλήσει* (sic) V.

V. 173. *οἴμοι ὡς*] *οἴμ' ὡς* vulgo. De elisione dubitans hic et alibi plene scripsi, ut est in optimis libris vs. 1210. Cf. *Commentarium* ad h. vs. et ad 1143.

V. 174. *ὁ μηχανοποιός* malit Blaydes cum Halbertsma, coll. fr. 234 Dind. Cf. etiam Eccl. 128 *ὁ περιστίαρχος, περιφέρειν δεῖ τὴν γαλῆν* et similia alibi, quae est familiaris compellandi ratio, ut *ὁ παῖς* ad servum. Nominis proprii exemplum est *ἡ Πρόκνη, ἔκβαινε κτλ.* Av. 665 sq. Optime idem Blaydes correxit interpunctionem. Legebatur *πρόσεχε τὸν νοῦν ὡς ἐμέ·*, quod ne graecum quidem est pro *εἰς ἐμέ*.

V. 175. *στρέφει* Cobet] *στροφεῖ* L. Loci quos in commentario contuli dissuadent a coniciendo *στροβεῖ*, quo verbo noster usus est Nub. 692, Eq. 385, Vesp. 1519, Ran. 816. ‖ *τι πνεῦμα*] *γρ. καὶ πνεῦμα* R in mg.; *γρ. πρᾶγμα* V. mg. et Schol.

V. 176. *φυλάξει* Reiske] *φυλάξεις*.

V. 177. *ἐγγὺς* om. R, sed in mg. man. rec. notavit *ἐγυσ* (sic).

V. 178. *καὶ δή, ecce*] *κἤδη* Blaydes, non opus.

τίς ἐν Διὸς θύραισιν; οὐκ ἀνοίξετε;

SCENA QUINTA.

ΕΡΜΗΣ.

πόθεν βροτοῦ μοι προσέβαλ'; ὦναξ Ἡράκλεις,
τουτὶ τί ἐστι τὸ κακόν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἱπποκάνθαρος.

ΕΡΜΗΣ.

ὦ βδελυρὲ καὶ τολμηρὲ κἀναίσχυντε σὺ
καὶ μιαρὲ καὶ παμμίαρε καὶ μιαρώτατε,
πῶς δεῦρ' ἀνῆλθες, ὦ μιαρῶν μιαρώτατε;
τί σοί ποτ' ἔστ' ὄνομ'; οὐκ ἐρεῖς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μιαρώτατος.

ΕΡΜΗΣ.

ποδαπὸς τὸ γένος δ' εἶ; φράζε μοι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μιαρώτατος.

V. 180. Schol. Ven. *Διπλῆ καὶ εἴσθεσις εἰς ἰάμβους τριμέτρους ρκϛ', ὧν τὸ τελευταῖον* (*ὁ τελευταῖος?*) *„καὶ νησιῶτας· δεῦρ' ἴτ', ὦ πάντες λεῴ" ἐπ'* (l. *ἐν*) *ἐνίοις δὲ ἀντιγράφοις μετὰ στίχους να'* (itaque si sanus numerus, post vs. 230) *ἐστι στιχάριον τόδε „τί φησι;"* (suspicor *τί φῄς;*) *καὶ μετ' ἄλλους λη'* (itaque post vs. 267) *τόδε „ἰὴ ἰή"·* Alius Schol.: *κορωνὶς καὶ εἴσθεσις ἀμοιβαία ἐξ ἰαμβείων νϛ'* (— vs. 235). *ἐ. l τῷ τέλει κορωνίς.* || *μοι* Blaydes] *με* L. || *με προσέβαλ'* B (vulgo), *με προσέβαλεν* R V. *προσέβαλέ μ'* Dind. Accusativum cum hoc verbo non nisi pessimi auctores coniungunt, ut Philostratus Imag. I p. 766, Aristid. I p. 187. Omnino mira est vocabuli *φωνὴ* vel *ὀσμὴ* omissio, qualis ellipsis nullum mihi innotuit exemplum, ita ut, nisi violentior videretur mutatio, lubens scriberem: *φωνὴ βροτοῦ μοι προσέβαλ'. ὦναξ Ἡράκλεις,* aut *ὀσμὴ* (*ὀδμὴ* Reiske) *βροτοῦ.* Etiam *πόθεν βροτός με* proposuit Reiske, sed ita verbum *προσβάλλειν* vix aptum est.

V. 182. *βδελυρὲ* Suid. s. v. *μιαροί*] *μιαρὲ* L. || *καὶ ἀναίσχυντε* V.

V. 182 sq. = Ran. 465 sq., nisi quod ibi est in melioribus libris inverso ordine *κἀναίσχυντε καὶ τολμηρέ.* Subdubito autem num h. l. genuini sint, omissos certe in Pace nemo requireret.

V. 184. propter terminationis similitudinem B S omiserunt.

V. 185. *ἔστ'* R V, Suid. l. l.] *ἐστιν*, quod iniuria illis libris tribuitur: Bl. cft. 189, Eq. 1257, Av. 1203. De omisso articulo cf. Av. 1203. Frustra igitur Bentley *τί ποτ' ἔστι τοὔνομ';* ut alias coniecturas omittam.

V. 186. om. V pr., sed suppletur in mg., omisso tamen *μιαρώτατος.*

ΕΡΜΗΣ.

πατὴρ δέ σοι τίς ἐστ᾽;

ΣΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐμοί; μιαρώτατος.

ΕΡΜΗΣ.

οὔ τοι μὰ τὴν Γῆν ἔσθ᾽ ὅπως οὐκ ἀποθάνεῖ,
εἰ μὴ κατερεῖς μοι τοὔνομ᾽ ὅ τι ποτ᾽ ἔστι σοι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τρυγαῖος Ἀθμονεύς, ἀμπελουργὸς δεξιός,
οὐ συκοφάντης οὐδ᾽ ἐραστὴς πραγμάτων.

ΕΡΜΗΣ.

ἥκεις δὲ κατὰ τί;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τὰ κρέα ταυτί σοι φέρων.

ΕΡΜΗΣ.

ὦ δειλακρίων, πῶς ἦλθες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦ γλίσχρων, ὁρᾷς

V. 187. om. R. Homoeoteleuton hic quoque fuit causa erroris. || *ἐστ᾽* Bentley] *ἐστιν*. || *ἐμοί;* B C] *ἐμοί*, ceteri.

V. 189. Post h. vs. Dobree excidisse putat versum Aristophaneum (fr. II 1065), quem e Pace affert Eustath. p. 1291, 26: *πόθεν τὸ φῖτυ; τί τὸ γένος; τίς ἡ σπορά*: satis probabiliter propter vs. 186, 187; Bergk contra ex altera Pace sumtum putat. Mihi non liquet.

V. 190. *Τρυγαῖος*. De accentu vid. commentarium.

V. 192. *ἦλθες — φέρων* citat schol. Nub. 239, et sic scribi iussit Halbertsma. Sed *φέρων* fortasse ridiculi causa dicit Trygaeus, quasi ea ipsa de causa iter susceperit. Suspicor amicum putasse ita necessarium esse *οἴσων*, nec sane scribi potuit *διδοὺς* pro *δώσων*, sed in verbo *φέρειν* quia ea actio iter comitatur, alia res est et bene se habere participium praesens confirmant vs. 265, 378 sq., al. || *σοι* om. B. „Fortasse corrector *κρέα* habuit pro iambo. Cf. Schol." Dind. Vid. commentarium.

V. 193. *πῶς ἦλθες;*] *πῶς εἶπας;* Hamaker, *ὡς ἡδέ᾽* ego. E responso Trygaei apparet Mercurium dixisse aliquid, quod ostenderit eius gaudium aut mutatum erga ipsum animum; quod non sensisse Paleium ex huius annotatione liquet. Vide tamen an collato Soph. El. 1355, *πῶς ἦλθες;* possit esse salutandi formula, qua laetitia de alicuius adventu significetur, fere *an prospero usus es itinere*? Dubito tamen. Vid. Mnem. XXIV p. 269. || *ὦ γλίσχρων* (*γλίσχρον* R), *ὁρᾷς;*] *ὦ γλίσχρως· ὁρᾷς* Rutherford ad Schol. Rav., qui scholium vulgo lectum ad *μιαρώτατος* v. 194 huc rettulit scribens: *γλίσχρως: ἀντὶ τοῦ φιλοτίμως εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέβην*. Quae peringeniosa et fortasse vera coniectura est, ita ut vix me retinuerim quin eam reciperem. Vocabula *ὦ γλίσχρων*, quae vulgo Mercurii erant, Suida auctore Trygaeo dedit Reiske.

ὡς οὐκέτ' εἶναί σοι δοκῶ μιαρώτατος;
ἴθι νυν κάλεσόν μοι τὸν Δί'.

ΕΡΜΗΣ.

ἰὴ ἰὴ ἰή,
ὅτ' οὐδ' ἔμελλες ἐγγὺς εἶναι τῶν θεῶν·
φροῦδοι γάρ εἰσιν, ἐχθὲς ἐξῳκισμένοι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ποῖ γῆς;

ΕΡΜΗΣ.

ἰδοὺ γῆς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλὰ ποῖ;

ΕΡΜΗΣ.

πόρρω πάνυ,
ὑπ' αὐτὸν ἀτεχνῶς τοὐρανοῦ τὸν κύτταρον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

πῶς οὖν σὺ δῆτ' ἐνταῦθα κατελείφθης μόνος;

ΕΡΜΗΣ.

τὰ λοιπὰ τηρῶ σκευάρια τὰ τῶν θεῶν,
χυτρίδια καὶ σκαφίδια κἀμφορείδια.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐξῳκίσαντο δ' οἱ θεοὶ τίνος οὕνεκα;

ΕΡΜΗΣ.

Ἕλλησιν ὀργισθέντες. εἶτ' ἐνταῦθα μὲν
ἵν' ἦσαν αὐτοὶ τὸν Πόλεμον κατῴκισαν,

V. 194. Signum interrogandi pro puncto dedit Dindorf.

V. 196. *οὐδ' ἔμελλες* Dobree] *οὐδὲ μέλλεις.*

V. 196. *εἰσιν ἐχθὲς* B, teste Blayd., quod coniectura restituebam in Ex. Crit. Reliqui libri et vulgo *ἐχθές; εἰσιν.*

V. 198. *ἀλλὰ ποῖ*] *ἀλλὰ ποῦ* R.

V. 200. *καταλείφθης* R.

V. 201. Alterum *τὰ* omittere R traditur (ego non notavi), unde Bl. tentat: *τὰ λοίπ' ἐγὼ σκευάρια τηρῶ τῶν θεῶν.*

V. 202. *σκαφίδια* Blaydes] *σανίδια.* — [illegible] tentamina vide apud ipsum. || [illegible] V.

V. 203. *οὕνεκα*] Blaydes hic et alibi *εἵνεκα* corrigit, estque sane difficillimum dictu quo pacto forma *οὕνεκα*, i. e. *οὗ ἕνεκα*, pro *ἕνεκα* usurpari potuerit. Cum tamen id re vera factum esse testentur duae inscriptiones antiquissimae apud Meisterh. p. 177, et forma *εἵνεκα* in omni poesi Attica multo rarius sit tradita, hanc formam ubique introductam a Blaydesio rursus eliminare non dubitavi. Vid. Meisterh. l. l.

V. 205. Verba *ἵν' ἦσαν αὐτοὶ* propter abundantiam mihi suspecta. Num forte *νῦν ἀνθ' ἑαυτῶν?*

ὑμᾶς παραδόντες δρᾶν ἀτεχνῶς ὅ τι βούλεται·
αὐτοὶ δ' ἀνῳκίσανθ' ὅπως ἀνωτάτω,
ἵνα μὴ βλέποιεν μαχομένους ὑμᾶς ἔτι
μηδ' ἀντιβολούντων μηδὲν αἰσθανοίατο.

ΤΙΤΓΑΙΟΣ.

τοῦ δ' οὕνεχ' ἡμᾶς ταῦτ' ἔδρασαν; εἰπέ μοι.

ΕΡΜΗΣ.

ὁτιὴ πολεμεῖν ᾑρεῖσθ' ἐκείνων πολλάκις
σπονδὰς ποιούντων· κεἰ μὲν οἱ Λακωνικοὶ
ὑπερβάλοιντο μικρόν, ἔλεγον ἂν ταδί·
ναὶ τὼ σιὼ νῦν ὡττικίων δωσεῖ δίκαν.
εἰ δ' αὖ τι πράξαιτ' ἀγαθὸν ἀττικωνικοί,
κἄλθοιεν οἱ Λάκωνες εἰρήνης πέρι,
ἐλέγετ' ἂν ὑμεῖς εὐθύς· ἐξαπατώμεθα
νὴ τὴν Ἀθηναίαν. μὰ Δί' οὐχὶ πειστέον·
ἥξουσι καὖθις, ἢν ἔχωμεν τὴν Πύλον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὁ γοῦν χαρακτὴρ ἡμεδαπὸς τῶν ῥημάτων.

ΕΡΜΗΣ.

ὧν οὕνεκ' οὐκ οἶδ' εἴ ποτ' Εἰρήνην ἔτι
τὸ λοιπὸν ὄψεσθ'.

V. 210. *εἵνεχ'* R V] Cf. ad vs. 203.

V. 211. *ὁτιὴ* Bentl.] *ὅτι* R V.

V. 214. *νῦν*] *νῦν γ'* Blaydes, fortasse recte. || *ὠττικίων* Hirschig] *ἀττικίων*. || *δωσεῖ* Cobet] *δώσει*. || *δίκαν* Hirschig] *δίκην*.

V. 215. *πράξαιτ'* Bekker] *πράξαιντ'*. || *ἀττικωνικοί* Dobree] *ἀττικωνικοί*. Bergk., coll. *ὠττικίων* vs. 214, *ἀττικιωνικοὶ* coniecit, *ὠττικωνικοί* sine causa Richter.

V. 217. Deleto *ὑμεῖς*, Cobet: *ἐλέγετ' ἂν εὐθύς· <ἄνδρες,> ἐξαπατώμεθα*, sed pronomen *ὑμεῖς* ob oppositionem vs. 213 vi sua non caret. Verba *εὐθύς — Ἀθηνᾶν* temere del. Bergk.

V. 218. *Ἀθηναίαν· μὰ Δί'* Meineke] *Ἀθηνᾶν, νὴ Δί'*. Ceterum forman *Ἀθηνᾶ* pro vetustiore *Ἀθηναία* s. *Ἀθηνάα* omnino non reperiri sec. V a. C. ratus Meineke fallebatur. Vid. Meisterh. p. 24. Cobet coniecit *νὴ τὴν Ἀθηνᾶν <ὦνδρες> ο. π.* minus feliciter. || *πειστέον*] *πιστέον* R V, *σπειστέον* Hirschig, receptum a Bl. sine necessitate.

V. 219. *ἔχωμεν*] *ἕλωμεν* Hirschig probante Cobeto, fieri potest ut recte. || *Πύλον* B] *πόλιν* R V. Utramque lectionem novit Schol. Non recte O. Schneider *ἢν ἔτ' ἔχωμεν τὴν πόλιν*.

V. 220. iniuria suspectus Halbertsmae, quamquam *ἡμεδαπός* nusquam alibi apud comicos occurrit, nec *ὑμεδαπός* nec *ἀλλοδαπός*, quod tamen fortituitum esse potest, siquidem *ποδαπός* et *παντοδαπός* frequenter in comoedia apparent. Sed malim *ὅδε γοῦν κτέ.* Vid. tamen vs. 65, quem eodem vitio laborare suspicor.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλὰ ποῖ γὰρ οἴχεται;

ΕΡΜΗΣ.

ὁ Πόλεμος αὐτὴν ἐνέβαλ' εἰς ἄντρον βαθύ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐς ποῖον;

ΕΡΜΗΣ.

ἐς τουτὶ τὸ κάτω, κἄπειθ' ὁρᾷς
ὅσους ἄνωθεν ἐπεφόρησε τῶν λίθων,
ἵνα μὴ λάβητε μηδέποτ' αὐτήν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εἰπέ μοι,
ἡμᾶς δὲ δὴ τί δρᾶν παρασκευάζεται;

ΕΡΜΗΣ.

οὐκ οἶδα πλὴν ἕν, ὅτι θύειαν ἑσπέρας
ὑπερφυᾶ τὸ μέγεθος εἰσηνέγκετο.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τί δῆτα ταύτῃ τῇ θυείᾳ χρήσεται;

ΕΡΜΗΣ.

τρίβειν ἐν αὐτῇ τὰς πόλεις βουλεύεται.
ἀλλ' εἶμι· καὶ γὰρ ἐξιέναι γνώμην <γ'> ἐμὴν
μέλλει· θορυβεῖ γοῦν ἔνδον.

V. 224. ὁρᾷς;] ὡς ὁρᾷς e glossemate V.

V. 226. μηδέποτ'] μηκέτ' Elmsley. Quidni μήποτ'? Blaydes, deleto εἰπέ μοι, αὐτὴν <αὖθις αὖ>. Mirum sane praegresso εἰπέ μοι, quod sequitur ἡμᾶς δὲ δὴ κτέ. Num forte latet ἀτταταί?

V. 227. παρασκευάζεται] παρασκευάζετε B S. Ald. et V sec. Cob., cui eo magis fidem habeo, quod ε et αι frequenter huius codicis librarius confundit. Nempe vulgo teste Bekkero παρασκευάζεται habere creditur.

V. 228. Vulgo θυείαν. Per diphthongum hic et infra hoc vocabulum scripsi libros secutus. Meineke dedit θυΐαν cett. Qua de re semel monuisse sufficiat. — θύειαν V (Cob.), ut recte, ni fallor, scribi iubet Et. M. 412, 5, quare librum Marcianum secutus sum.

V. 229. εἰσηνέγκετο, ut solet Ar., scripsi] εἰσηνέγκατο L. Cf. Meisterhans[2] pag. 146 sq.

V. 230. Post hunc vs. in quibusdam vetustis exemplaribus fuisse τί φησι; (imo τί φῄς;) fuisse docet schol. metr. ad vs. 180, ubi vide.

V. 231. βουλεύεται] βουλήσεται Meineke. Vix opus. Cf. ad 106. Vid. et 227.

V. 232. γνώμην γ' ἐμὴν olim suasi, probantibus Meinekio et Blaydesio, qui cft. Vesp. 983, Eccl. 349, 153, Plat. Phil. 41 B, Pol. 277 A. al.

V. 233. ἔνδον V S et sic Blaydes (etiam Cobet not. mscr.), qui cft. 1152 et Soph. El. 1406.] ἔνδοθεν R et vulgo, quod etiam minus numerosum est.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οἴμοι δείλαιος.
φέρ' αὐτὸν ἀποδρῶ· καὶ γὰρ αὐτὸς ᾐσθόμην
ὥσπερ θυείας φθέγμα πολεμιστηρίας.

SCENA SEXTA.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

ἰὼ βροτοὶ βροτοὶ βροτοὶ πολυτλήμονες,
ὡς αὐτίκα μάλα τὰς γνάθους ἀλγήσετε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦναξ Ἄπολλον, τῆς θυείας τοῦ πλάτους
ὅσον κακὸν καὶ τοῦ Πολέμου τοῦ βλέμματος.
ἆρ' οὗτός ἐστ' ἐκεῖνος ὃν καὶ φεύγομεν,
ὁ δεινός, ὁ ταλαύρινος, ὁ κατὰ τοῖν σκελοῖν;

ΠΟΛΕΜΟΣ.

ἰὼ Πρασιαὶ τρὶς ἄθλιαι καὶ πεντάκις
καὶ πολλοδεκάκις, ὡς ἀπολεῖσθε τήμερον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τουτὶ μέν, ἄνδρες, οὐδὲν ἡμῖν πρᾶγμά πω·
τὸ γὰρ κακὸν τοῦτ' ἐστὶ τῆς Λακωνικῆς.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

ὦ Μέγαρα Μέγαρ', ὡς ἐπι<τε>τρίψεσθ' αὐτίκα

V. 234. sq. *αὐτὸς ᾐσθόμην ὥσπερ* Meineke] *ὥσπερ ᾐσθόμην καὐτός* L. Peringeniose Cobet *ὡς σύ περ ᾐσθόμην καὐτός*, sed notam formulam Homericam (*E* 806 et alibi) apud nullum poetam Atticum legere me memini, nec metrum huic correctioni admodum favet.

V. 236. Schol.: *Κορωνὶς ἑτέρα ἑτέρων εἰσιόντων ὑποκριτῶν, οἱ δὲ στίχοι ὅμοιοι τοῖς προφθάσασι ξγ'* (inde a vs. 173), *καὶ ἐν ἐκθέσει τροχαϊκοὶ τοῖς ἑξῆς ὅμοιοι δύο. ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς, ἐξιόντων τῶν ὑποκριτῶν.* Cf. ad vs. 180.

πολυτλήμονες L.] *πολυτλάμονες* nescio unde Meineke.

V. 238 sq. Porson punctum del. post *πλάτους*, ut *πλάτους* et *βλέμματος* pendeant a *κακόν*. Meineke et post *πλάτους* et post *κακόν* posuit virgulam, ut *ὅσον κακὸν* sit *διὰ μέσου*. Neutrum valde placet. Vereor ne *ὅσον κακὸν* sit glossatoris, et exciderit aliquid, quod certa quidem coniectura non reperio. Ariolatus sum: *καὶ τοῦ κάκιστ' ἀπολουμένου τοῦ βλέμματος*.

V. 240. *καὶ φεύγομεν*] *κἀφεύγομεν* tentat Bl. Intellego: *quem fugere solemus.* Pax nondum liberata est ex antro.

V. 242. *τρὶς ἄθλιαι* Dobree] *τρισάθλιαι* L, quod frustra tuetur Richter.

V. 243. *πολλοδεκάκις*. Duriuscule ita poeta iocatur, cum non antecesserit *δωδεκάκις* similisve forma, quo alludatur.

V. 244. *ἄνδρες*] *ὦνδρες* Blaydes, forsan recte. Cf. 276, 292, 318, 322, etc.

V. 246. *ὦ* RV] *ἰὼ* B. || *ἐπιτρίψεσθ'* L, quod, si *ὦ* probatur, necessario aut cum Bentleio in *ἐπιτριβήσεσθε*, aut lenius cum Elmsleio, quem plerique secuntur,

ἀπαξάπαντα καταμεμυττωτευμένα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

βαβαὶ βαβαιάξ, ὡς μεγάλα καὶ δριμέα
τοῖσι Μεγαρεῦσιν ἐνέβαλεν τὰ . . . κλαύματα.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

ἰὼ Σικελία, καὶ σὺ δ' ὡς ἀπόλλυσαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οἵα πόλις τάλαινα διακναισθήσεται.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

φέρ' ἐπιχέω καὶ τὸ μέλι τουτὶ τἀττικόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὗτος παραινῶ μέλιτί σοι χρῆσθαι ἑτέρῳ.
τετρώβολον τοῦτ' ἐστι· φείδου τἀττικοῦ.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

---

in *ἐπιτετρίψεσθ'* (*ἐπιτετρίφθ' εἰς* coni. Dobree coll. 366, 367) refingendum est. Negarunt autem quidam fut. med. huius verbi pro passivo adhiberi potuisse, quos bene refellit Blaydes collato usu passivo futuri *τρίψομαι* ap. Thuc. VI 18, 7 et VII 42, 6, qui praeterea contendit *ἰὼ* hic aptius esse quam *ὦ* et offensione carere anapaestum excipientem tribrachyn in dipodiis diversis. Quod ut ita sit, cur meliorum librorum lectio ferri non possit non video, nec futuro medio pro passivo hic locum esse arbitror propter additum *αὐτίκα*, si quidem recte Blass in Museo Rhenano a. 1892, p. 269 sqq. plurimis exemplis docuit futurum medium, i. e. fut. pass. praesentis *durativum* esse, contra futurum pass. aoristi, ut recte appellat, *effectivum*, quod idem valet de fut. perfecti, nam recte dicitur *αὐτίκα ἐπιτετρίψομαι*, *statim comminutus ero*. Quare cum aliis non dubitavi admittere Elmslei emendationem.

V. 249. *τοῖσιν* RV ‖ *ἐνέβαλε* V, ut ante Kusterum edebatur.

V. 250. *ἀπόλλυσαι*. Suspectum praesens in mediis futuris. Conieci *ἀπολεῖ* $υ^{\acute{υ}}$, sive *κακῶς* sive *ταχὺ* (*τάχα*) excidit. Cf. Mnem. XXIV 269 sq. Per se tamen recte praesens dici potuit, *peris* pro *actutum peribis*. Cf. infra 366 sq.

V. 251. Hunc vs. vulgo Bello tributum Trygaeo reddidit Dobree, quem recte plerique secuntur. ‖ *οἵα πόλις κτλ.*, *qualis* (i. e. quam eximia) *civitas conteretur misera* = misere] *οἷον* Meineke, e tragico haec derivasse ob omissum articulum putans, *οἷ' ἡ* Blomfield, *ὡς ἡ* Richter. Si opus foret articulo, posses *οἷον ἡ*, sed *πόλις τάλαινα*, si *οἷον* scribitur, appositio esse potest omissi subiecti *Σικελία*. Nihil tamen mutaverim. *Τάλαινα* arte iungendum cum verbo.

V. 253. *μέλιτί σοι* Heimsoeth] *σοι μέλιτι*. L et vulgo. Illud modulatius. ‖ *χρῆσθαι θατέρῳ* L] Dindorf *χρῆσθᾀτέρῳ* per crasin, melius *χρῆσθαι 'τέρῳ* Blaydes conferens Ran. 64, Ach. 828, Lys. 736, 66, Vesp. 437, quod more meo plene scripsi.

V. 254. *τετρώβολον* adiectivum esse ut *διώβολος*, *τριώβολος*, *πεντώβολος*, sim. post Lobeckium ad Phryn. 541 sqq. monens Blaydes librorum lectionem recte defendit a Kusteri coni. *τετρωβόλου*, quae Dindorfio aliisque multis imposuit. Cf. Inscriptio Teia ap. Boeckh. II 2133. In R superscriptum est *πολυτίμητον*.

παῖ παῖ Κυδοιμέ.

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

τί με καλεῖς;

ΠΟΛΕΜΟΣ.

κλαύσει μακρά.
ἕστηκας ἀργός; οὑτοσί σοι κόνδυλος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὡς δριμύς.

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

οἴμοι μοι τάλας, ὦ δέσποτα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μῶν τῶν σκορόδων ἐνέβαλεν ἐς τὸν κόνδυλον;

ΠΟΛΕΜΟΣ.

οἴσεις ἀλετρίβανον τρέχων;

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

ἀλλ', ὦ μέλε,
οὐκ ἔστιν ἡμῖν· ἐχθὲς εἰσῳκίσμεθα.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

οὔκουν παρ' Ἀθηναίων μεταθρέξει ταχὺ <πάνυ>;

V. 256. *οὑτοσὶ κόνδυλος* e corr. a pr. m. pro *οὕτει σοι κ.* V.

V. 257. *οἴμοι*, om. *μοι*, RV, unde Cobet *ὡς δριμύς* <*ἐστ'*>. — *οἴμοι, κτέ.* Dindorf ex Apollonio Dyscolo de adv. p. 588, 25 *οἰμοιμοῖ*, coll. *αἰβοιβοῖ* (vs. 1066), *ὀτοτοῖ*, *οἰοιοῖ*, quod indidem reposuit Aesch. Pers. 954, 956; *οἴμ' οἴμοι* Bergk; Blaydes cft. *ἰώ μοι μοι*, quod saepius legitur. Hic vs. cum sq. in libris Cydoemo continuatur, scripto *ἐνέβαλες*. Correxit Hermann.

V. 259. *οἴσεις*] *οἶσ' οἶσ'* Dobree. Futurum tuentur Nub. 633, 1239, Vesp. 671, Av. 1572, Lys. 1216. Dubium utrum interrogatio sit necne. Cf. Epigenis com. fr. 5 K. *Οἶσ' οἶσ'* significat morae impatientiam, *οὐκ οἴσεις;* imperiose iubet, *οἴσεις* etiam superbius; *ὅπως* cum futuro contra invitat magis quam imperat.

V. 260. *ἐχθὲς*] *χθὲς γὰρ* frustra Halbertsma, nec melius *εἰσῳκισμένοις* ipse ego olim coniecimus, in diverbiis enim, ut recte observavit Meineke, constanter plena forma *ἐχθὲς* legi potest et recte se habere vulgatam docet Thesm. 617 *στραγγουριῶ γάρ· ἐχθὲς ἔφαγον κάρδαμα.* Vid. etiam Kock. ad Aristoph. fr. 53. Nec asyndeton vi sua caret. Eadem structura est apud Aristophontem fr. 1: *σαφὴς ὁ χειμών ἐστι τῆς πενίας* (*τῆς πενίας ἐστὶν* Nauck) *λυχνός· | ἅπαντα φαίνει τὰ κακὰ καὶ τὰ δυσχερῆ*, ubi noli reponere *φαίνων* cum Nauckio.

V. 261. *πάνυ* add. Dobree (et Meineke); Dindorf *γε* post *Ἀθηναίων*, quod in negativa sententia convenire negat Blaydes, qui ipse in fine addidit *τινα*. Brunck, quem sequitur Bergk, scripsit *Ἀθηναίων* <*του*>, *παρ' Ἀθηναίοισι* non rectius Elmsley, iusto audacius Hirschig *μέτει τρέχων*. Omnes autem correctiones facilitate vinceret *ταχὺ* <*ταχύ*>, ut *ταχέως ταχέως φέρ' οἶνον* legitur Plut. 644, idque

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

ἔγωγε νὴ Δί'· εἰ δὲ μή γε, κλαύσομαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἄγε δὴ τί δρῶμεν, ὦ πονήρ' ἀνθρώπια;
δρᾶτε τὸν κίνδυνον ἡμῖν ὡς μέγας·
εἴπερ γὰρ ἥξει τὸν ἀλετρίβανον φέρων,
τούτῳ ταράξει τὰς πόλεις καθήμενος.
ἀλλ', ὦ Διόνυσ', ἀπόλοιτο καὶ μὴ ἔλθοι φέρων.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

οὗτος.

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

τί ἔστιν;

ΠΟΛΕΜΟΣ.

οὐ φέρεις;

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

τὸ δεῖνα γάρ,
ἀπόλωλ' Ἀθηναίοισιν ἀλετρίβανος.

---

nescio an verum sit. Non defenditur tradita lectio loco corrupto, quem Paley affert, Nub. 869, ubi recte Meineke *οὔπω* pro *οὐ* scribi iussit. Vide etiam infra vs. 828.

V. 262. *γε* L.] *'γώ* Meineke. Obvertit Paley, pronominis emphasi locum non esse et absorptioni priori eius syllabae obstare pausam post *μή*. Nec tamen *γε* defenditur vs. 828 allato a Blaydesio *οὔκ, εἰ μή γέ που*, ubi particulae vis cadit in oculos. Cui loco similia cum alibi leguntur tum Aesch. II 163 *καὶ τῷ* [*γε* del. Cobet] *δῆλος ἦν, εἰ μή γε ὥσπερ ἐν τοῖς χοροῖς προῄδον;* Iusto longius distat, quod Richter proposuit, *εἰ δὲ μή, κεκλαύσεται*, ubi praeterea, ut Nub. 1436, additum expectes *μοι*, pessime vero Raper *κεκλαύσομαι*, quod pro *κλαύσομαι* nemo dixit. Paleii observatio impedit etiam quominus *ἔτι κλαύσομαι* scribamus. Possis fortasse *εἰ δὲ μὴ εἶμι, κλαύσομαι*, ut eadem obtinuerit synaloephe quae est in *μὴ εἰδέναι*, similibusque. Interea nihil novare visum est satius.

V. 265, 266 proscribit Hamaker. Sine damno abesse posse confiteor. Cf. ad vs. 266.

V. 265. *ἥξει γε B*, „quod qui scripsit *ἀλετρίβανος* correpta syllaba tertia dici existimavit". Dindorf.

V. 266. *ταράξει* L. Corruptum; coni. *κατατρίψει* Meineke, *ἐπιτρίψει* Blaydes, *καταράξει* ego Anal. Crit. p. 48. Cf. Mnem. XXIV, 270. An *κατερείξει*? Si vss. 265 sq. spurii sunt, *ταράξει* sanum esse potest.

V. 267. *μήλθοι* B, *μῆλθη* V. ‖ *καὶ μή*] *μηδ'* Blaydes, fortasse recte. Post h. vs. vetusta quaedam exemplaria Trygaei verbis addebaut exclamationem *ἰὴ ἰή*. Vid. schol. metr. ad vs. 180.

V. 268. *τὸ δεῖνα*] *ὁ δεῖνα* male Scaliger. Virgulam (post *γάρ*) Holden transponit post *Ἀθηναίοισιν* (*Ἀθηναίοις* L, de R dubito). Blaydes cft. Vesp. 1524.

V. 269. *ἀλετρίβανος, ὁρᾷς B* sec. Blaydesium, ut Ald., reliqui libri *ἀλετρίβανος*. Versum restituit Porson c. a.

[ὁ βυρσοπώλης, ὃς ἐκύκα τὴν Ἑλλάδα]

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εὖ γ', ὦ πότνια δέσποιν' Ἀθηναία, ποιῶν
ἀπόλωλ' ἐκεῖνος κἀν δέοντι τῇ πόλει.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

οὔκουν ἕτερον δῆτ' ἐκ Λακεδαίμονος μέτει
ἀνύσας τι;

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

ταῦτ', ὦ δέσποθ'.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

ἧκέ νυν ταχύ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦνδρες, τί πεισόμεσθα; νῦν ἀγὼν μέγας.
ἀλλ' εἴ τις ὑμῶν ἐν Σαμοθρᾴκῃ τυγχάνει
μεμυημένος, νῦν ἐστιν εὔξασθαι καλὸν
ἀποστραφῆναι τοῦ μετιόντος τὼ πόδε.

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

οἴμοι τάλας, οἴμοι γε κἄτ' οἴμοι μάλα.

ἢ πρίν γε τὸν μυττωτὸν ἡμῖν ἐγχέαι. 278

V. 270. *βυρσοπώλης*. Crates fortasse h. l. legit *βυρσοδέψης*. Cf. schol. ad vs. 259. Quin versus spurius sit, numquam dubitavi. Cf. vs. 282.

V. 271. *πότνια δέσποιν' B*] *δέσποινα πότνι'* reliqui. || *ποῶν* B, non recte, nam tantummodo ante H et EI in hoc verbo iota omitti tituli docent.

V. 273. *ἢ πρίν γε*] *εἰ πρίν γε* schol., *εἴπερ γε πρὶν* Dobree, *πρὶν τόνδε* Bergk, *πρὶν ἤ γε* Buttmann, quo pacto more non Aristophaneo interpolatorem scripsisse suspicor, cui quamvis refragantibus Fritschio et Madvigio recte futtilem versiculum reddidit Dindorf, cui cum Meinekio obsequi non dubitavi.

V. 274. *δῆτ'* V et vulgo] *γέ τι* R, unde Dindorf *γέ τιν'* dedit. Blaydes aut *τιν'* aut *δῆτ'* probat, provocans ad Engeri in praef. ad Lysistr. p. 23 observationem: „in ea trimetri forma, quae initio dimetrum anapaesticum refert, constanter tertio pede spondeus, numquam anapaestus, positus est." Contulit idem Plut. 701, ubi Rav. vitiose *γε τις* habet pro *τις* et Ran. 200 *οὐκ οὖν καθεδεῖ δῆτ' ἐνθαδί*. Cf. infra 491, Vesp. 985, Ran. 192. Plurimi autem sunt libri Rav. in hac fabula errores. Si quid hic eius lectioni tribuendum, possis *ἕτερόν γ' ἔτ' ἐκ* conicere, quod in Rav. legi iniuria dixit Invernitz, sed longe praestat admittere Veneti lectionem.

V. 275. *ἀνύσας τι; χωρῶ. ταῦτ'* B. Interpretamentum est *χωρῶ* ad *ταῦτα* (scil. *δρῶ*), *iam vado*. || *ἧκέ νυν* Dind.] *ἧκε νῦν*.

V. 276. *ὦνδρες*] *ἄνδρες* V.

V. 277. *Σαμοθρᾴκῃ* L.

V. 279. *ἀποστραφῆναι*] *διαστραφῆναι* coni. Blaydes. Vid. commentarium.

V. 280. *κᾆτ'* Dobree] *κᾆτ'* vel *κἄτ'* L. || *μάλα*] *μάλ' αὖ* non recte Dobree. „Constanter apud nostrum est *ἔτι μάλα*. Cf. 58, 462, Ran. 864" Bl.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

τί ἔστι; μῶν οὐκ αὖ φέρεις;

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

ἀπόλωλε γὰρ
καὐτοῖς Λακεδαιμονίοισιν ἀλετρίβανος.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

πῶς, ὦ πανοῦργ';

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

ἐς τἀπὶ Θρᾴκης χωρία
χρήσαντες ἑτέροις αὐτὸν εἶτ' ἀπώλεσαν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εὖ γ' εὖ γε ποιήσαντες, ὦ Διοσκόρω.
ἴσως ἂν εὖ γένοιτο· θαρρεῖτ', ὦ βροτοί.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

ἀπόφερε τὰ σκεύη λαβὼν ταυτὶ πάλιν·
ἐγὼ δὲ δοίδυκ' εἰσιὼν ποήσομαι.

SCENA SEPTIMA.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

νῦν, τοῦτ' ἐκεῖν', ἥκει τὸ Δάτιδος μέλος,
ὃ δεφόμενός ποτ' ᾖδε τῆς μεσημβρίας,
ὡς ἥδομαι καὶ χαίρομαι κεὐφραίνομαι.
νῦν ἐστιν ἡμῖν, ὦνδρες Ἕλληνες, καλὸν
ἀπαλλαγεῖσι πραγμάτων τε καὶ μαχῶν

V. 281. *αὖ φέρεις*] *ἂν φέρῃς* V.

V. 282. *καὐτοῖς* ego] *καὶ τοῖς* L. Numquam *Λακεδαιμόνιοι* apud Ar. habet articulum. Vid. commentarium. || *Λακεδαιμονίοις* BV, *Λακεδαιμονίοισι κακῶς* *B*. Corr. Porson et *ἀλετρίβανος* pro *ἀλετρίβανος*.

V. 283. *χωρία* suspectum Meinckio (Vind. Ar. p. 42). Si est glossema, suppleri possit *νὴ Δία*. Vid. Mnemos. XXIV p. 270.

V. 285. *εὖ γε εὖ γε — διὸς κόρω* V.

V. 286. *εὖ*] *ἔτ' εὖ* proposui olim Anal. Crit. 49. Cf. Demosth. *π. τ. ἐ. Χερρονήσῳ πρ.* § 177 *ἴσως ἂν ἴσως καὶ νῦν ἔτι βελτίω γένοιτο.*

V. 287. *ἀπόφερε* L.] *ἀπόφυγε* Ald. || *λαβὼν ταυτὶ*] *ταυτὶ λαβὼν* V. Cobet in not. mscr. „*ταδὶ λαβὼν*?".

V. 288. *ποήσομαι*] *ποιήσομαι* L et vulgo.

V. 289. *νῦν τοῦτ' ἐκεῖν' ἥκει* vulgo. Blaydes distinxit post *ἐκεῖν'*, ego simul post *νῦν*. Vid. Mnem. l. l. et commentarium.

V. 290. *ὃ δὲ φειδόμενος* S, notabili errore.

V. 291. *ὡς τέρπομαι καὶ χαίρομαι* *B* (Cf. Plut. 288), *εὐφραίνομαι καὶ χαίρομαι* Suid. s. v. *νῦν τοῦτ' ἐκεῖνο*.

V. 292. *ἡμῖν* *B* et vulgo] *ὑμῖν* B (?) VS. Sed cf. 300, 305.

ἐξελκύσαι τὴν πᾶσιν Εἰρήνην φίλην,
πρὶν ἕτερον αὖ δοίδυκα κωλῦσαί τινα.
ἀλλ' ὦ γεωργοὶ κἄμποροι καὶ τέκτονες
καὶ δημιουργοὶ καὶ μέτοικοι καὶ ξένοι
καὶ νησιῶται, δεῦρ' ἴτ', ὦ πάντες λεῴ,

ὡς τάχιστ' ἄμας λαβόντες καὶ μοχλοὺς καὶ σχοινία·
νῦν γὰρ ἡμῖν ἁρπάσαι πάρεστιν ἀγαθοῦ δαίμονος.

ΠΑΡΟΔΟΣ (vs. 301—656).

SCENA OCTAVA.

ΧΟΡΟΣ.

δεῦρο πᾶς χώρει προθύμως εὐθὺ τῆς σωτηρίας.
ὦ Πανέλληνες, βοηθήσωμεν, εἴπερ πώποτε,
τάξεων ἀπαλλαγέντες καὶ κακῶν φοινικίδων·
ἡμέρα γὰρ ἐξέλαμψεν ἥδε μισολάμαχος.
πρὸς τάδ' ἡμῖν, εἴ τι χρὴ δρᾶν, φράζε κἀρχιτεκτόνει·
οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ἀπειπεῖν ἂν δοκοῖμεν τήμερον,
πρὶν μοχλοῖς καὶ μηχαναῖσιν ἐς τὸ φῶς ἀνελκύσαι
τὴν θεῶν πασῶν μεγίστην καὶ φιλαμπελωτάτην.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐ σιωπήσεσθ', ὅπως μὴ περιχαρεῖς τῷ πράγματι
τὸν Πόλεμον ἐκζωπυρήσετ' ἔνδοθεν κεκραγότες;

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' ἀκούσαντες τοιούτου χαίρομεν κηρύγματος,

V. 300. *ἁρπάσαι*] Ex. Crit. p. XI, coll. Eur. Cycl. 416, proposui *αὖ σπάσαι*, quod verbum ambiguum simul ad Pacem extrahendam, simul ad ebibendum boni genii, h. l. non diversi a Pace, poculum spectet. Ut *σπᾶν = πίνειν*, ita Eq. 718 *κατέσπακας = καταπέπωκας*, i. e. *deglutivisti*. Cf. Ach. 277 *εἰρήνης ῥοφήσει τρύβλιον*. Simili sensu Blaydes coniecit *ἑλκύσαι*, Meineke contra *ἀγαθὴν δαίμονα*, quae cur quis in genetivum mutaret non intellego. Melius certe v. Velsen deleto *ἡμῖν* coniecit: *νῦν γὰρ ἁρπάσαι πάρεστι μητέρ' ἀγαθοῦ δαίμονος*. Sed. vid. commentarium.

V. 301 (proprie ad 298). Schol. Ven. *διπλῆ καὶ εἴσθεσις εἰς στίχους τροχαικοὺς τριμέτρους* (l. *τετραμέτρους*) *καταληκτικοὺς β', οὓς ἔτι ὁ πρεσβύτης λέγει. ὑφ' οὓς κορωνὶς τοῦ χοροῦ εἰσελθόντος, καὶ στίχος ὁμοίως τροχαϊκοὶ τετράμετροι καταληκτικοὶ λς', ὧν τελευταῖος* (336) *„μᾶλλον ἢ τὸ γῆρας ἐκδύς"*.

V. 303. *φοινικίδων* Meineke, coll. 1173 sq.] *φοινικικῶν*. Illud legit schol. Rav. explicans *φοινικίς: χλαμὺς πολεμική*.

V. 306. *δοκοῖμεν* Blaydes] *δοκῶ μοι*. Etiam *δοκοίην* legi posse idem monet.

V. 307. *ἐς*] *εἰς* L.

οὐ γὰρ ἦν ἔχοντας ἥκειν σιτί' ἡμερῶν τριῶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εὐλαβεῖσθέ νυν ἐκεῖνον τὸν κάτωθεν Κέρβερον,
μὴ παφλάζων καὶ κεκραγώς, ὥσπερ ἡνίκ' ἐνθάδ' ἦν,
ἐμποδὼν ἡμῖν γένηται τὴν θεὸν μὴ ἐξελκύσαι.

ΧΟΡΟΣ.

οὔ τι καὶ νῦν ἔστιν αὐτὴν ὅστις ἐξαιρήσεται,
ἢν ἅπαξ ἐς χεῖρας ἔλθῃ τὰς ἐμάς. ἰοῦ ἰοῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐξολεῖτέ μ', ὤνδρες, εἰ μὴ τῆς βοῆς ἀνήσετε·
ἐκδραμὼν γὰρ πάντα ταυτὶ συνταράξει τοῖν ποδοῖν.

ΧΟΡΟΣ.

ὡς κυκάτω καὶ πατείτω πάντα καὶ ταραττέτω,
οὐ γὰρ ἂν χαίροντες ἡμεῖς τήμερον παυσαίμεθ' ἄν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τί τὸ κακόν; τί πάσχετ', ὤνδρες; μηδαμῶς πρὸς τῶν θεῶν
πρᾶγμα κάλλιστον διαφθείρητε διὰ τὰ σχήματα.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' ἔγωγ' οὐ σχηματίζειν βούλομ', ἀλλ' ὑφ' ἡδονῆς
οὐκ ἐμοῦ κινοῦντος αὐτὼ τὼ σκέλη χορεύετον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μή τι καὶ νυνί γ' ἔτ', ἀλλὰ παῦε παῦ' ὀρχούμενος.

V. 312. *ἔχοντας*] *ἔχοντά γ'* B.

V. 313. *νυν* Dind.] *νῦν.* || *εὐλαβεῖσθε ἐκεῖνον τὸν κέρβερον καὶ δεδίττεσθε* B, *κάτωθεν* om. etiam C.

V. 314. *καὶ* om. R, ut tradunt, non enim notavi.

V. 316. *καὶ νῦν, etiam nunc* „ut antehac, quoties Paci studebamus" interpretatur Paley.] *νῦν γ' ἔτ'* Dobree, *νῦν ἔτ'* vel *οὐδὲ εἷς νῦν* Blaydes, *οὐδ' ἐκεῖθεν* Richter, *χαίρων* admodum speciose et nescio an vere Meineke.

V. 317. *ἰοῦ ἰοῦ* Dindorf] *ἰού ἰού.* Schol. Rav. *τὸ ἰού ἰού τινες τοῦ χοροῦ φασιν. ἐὰν οὖν εἴη (ᾖ?) τοῦ χοροῦ, περισπᾶται.* Nempe Trygaeo tribuunt B (?) C, choro recte RV.

V. 319. *ἐκδραμὼν* L. Scil. Cerberus (Cleo) ex inferis, an Bellum? Vid. vs. 310 et 313. Sed utrumque de industria hic confundere videtur poeta, quippe Cleo vivus quasi Belli daemon fuerat. Cur praestet *ἐσδραμών*, quod de suo dedit Blaydes, non video. || *συνταράξῃ* V.

V. 320. *ὡς*] *καὶ* Blaydes, non male. Cf. tamen Ach. 325 *ὡς τεθνήξων ἴσθι νυνί*, ubi *ὡς* iungendum cum *ἴσθι*, ibid. 335 *ὡς ἀποκτενῶ κτέ.*, qualibus locis *ὡς* idem significare videtur quod *ἐπεί*.

V. *σχηματίζει* V.

V. 326. *παύου παῦ'* (sic) R. Ne Graecum quidem esse *παύου* pro *παῦε* sive *παῦσαι* monet Cobet V. L. p. 264. Vid. commentarium.

ΧΟΡΟΣ.

ἢν ἰδοὺ καὶ δὴ πέπαυμαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

φῄς γε, παύει δ' οὐδέπω.

ΧΟΡΟΣ.

ἓν μὲν οὖν τουτί μ' ἔασον ἑλκύσαι, καὶ μηκέτι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τοῦτό νυν, καὶ μηκέτ' ἄλλο μηδὲν ὀρχήσησθέ μοι.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ ἂν ὀρχησαίμεθ', εἴπερ ὠφελήσαιμέν τί σε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ', ὁρᾶτ' οὔπω πέπαυσθε.

ΧΟΡΟΣ.

τουτογὶ νὴ τὸν Δία
τὸ σκέλος ῥίψαντες ἤδη λήξομεν τὸ δεξιόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐπιδίδωμι τοῦτό γ' ὑμῖν ὥστε μὴ λυπεῖν <μ'> ἔτι.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλὰ καὶ τἀριστερόν τοί μ' ἔστ' ἀναγκαίως ἔχον.
ἥδομαι γὰρ καὶ γέγηθα καὶ πέπορδα καὶ γελῶ
μᾶλλον ἢ τὸ γῆρας ἐκδὺς ἐκφυγὼν τὴν ἀσπίδα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μή τι μοι νυνί γε χαίρετ'· οὐ γὰρ ἴστε πω σαφῶς·

V. 327. *παύει*] *παύειν* V.

V. 328. *τουτί μ'*] *τοῦτ' ἔτι μ'* Meineke, at sequente *μηκέτι* abundaret *ἔτι* in fine.

V. 329. *νυν* Dindorf] *νῦν*. || *ὀρχήσησθ'* L, cum Blaydesio dedi *ὀρχήσησθέ μοι* pro *ὀρχήσησθ' ἔτι*. Infelicem Richteri coniecturam *κοὐ μηκέτ' — ὀρχήσεσθ' ἔτι* bene iam Paley refutavit.

V. 330. *ὠφελήσαιμεν*] *ὠφελήσομεν* Bl., si recte, praeterea malim *ὀρχοίμεσθ' ἔτ'* pro *ὀρχησαίμεθ'*. Sed nihil mutandum.

V. 332. *λήξομεν* Meineke] *λήγομεν*.

V. 333. *ἐπιδίδωμι*, *largior, libenter do*. Non recte *ἔτι δίδωμι* malit Bl. || De meo inserui *μ'*, cuius dura omissio.

V. 334. *τοί μ' ἔστ'* R V C] *τοι μοὖστ'* Dind., recte obnitente Blaydesio, qui cft. Vesp. 261, Aesch. 261, Aesch. Cho. 232, Antiphan. III 21. Nempe e vs. 332 mente supplendum *ῥίψαι*.

V. 337. *μή τι καὶ* R V S, *μηκέτ' οὖν* B. Cum Blaydesio dedi *μήτι μοι*. Sed fortasse praestat *μή τι ἤδη νῦν γε χαίρετ'*.

V. 339—345. Huc pertinent verba scholii metrici ad vs. 301: *καὶ ἡ ἔκθεσις ταύτης* (scil. *τῆς διπλῆς ἀμοιβαίας*) *κώλων ὁμοίων* (*ὁμοίως?*) *τροχαϊκῶν ζ', ὧν τὰ ε' δίμετρα ἀκατάληκτα, τὸ ϛ' παρατέλευτον, τὸ ζ' ἑφθημιμερὲς ἰαμβικόν. ὑφ' ὃ αἱ συνήθεις δύο διπλαῖ.*

ἀλλ' ὅταν λάβωμεν αὐτήν, τηνικαῦτα χαίρετε
καὶ βοᾶτε καὶ γελᾶτ'· ἤ-
δη γὰρ ἐξέσται τόθ' ὑμῖν
πλεῖν μένειν, βινεῖν καθεύδειν,
ἐς πανηγύρεις θεωρεῖν,
ἑστιᾶσθαι κοτταβίζειν,
συβαρι<ά>ζειν,
ἰοῦ ἰοῦ κεκραγέναι.

ΧΟΡΟΣ.

εἰ γὰρ ἐκγένοιτ' ἰδεῖν ταύτην με τὴν ἡμέραν
πολλὰ γὰρ ἀνεσχόμην πράγματά τε καὶ στιβάδας, ἃς ἔλαχε Φορμίων·
κοὐκέτ' ἄν μ' εὕροις δικαστὴν δριμὺν οὐδὲ δύσκολον,

346—360 = 582—600

V. 341. *πλεῖν μένειν.* Lectionem iniuria sollicitatam a multis recte tuetur Bl. coll. Av. 597, Vesp. 1115. || *βινεῖν* Dind.] *κινεῖν*. Cf. 347. Minus recte *πίνειν* Mein. Hic ut illic *παρ' ὑπόνοιαν* illud posuit pro hoc (adiuvante fortasse plebeia litterae *π* elocutione), non rara autem est confusio verborum *βινεῖν* et *κινεῖν*, ut omnino litterarum *κ* et u = *β*.

V. 344. *συβαριάζειν* Meineke ad F. C. V 51] *συβαρίζειν*, cuius verbi prima syllaba brevis est. Cf. Vesp. 1425, 1435, 1438. *Συβαριάζειν* ut *λεσβιάζειν*, *σιφνιάζειν*, *χιάζειν*, alia. *Συβαριασμὸς* habet Phrynichus com. II 605. Probabilior haec correctio videtur quam reliquae, quas viri docti excogitarunt: *πυδαρίζειν* (Meineke in textu), in quo incerta est quantitas vocalis, *συρβιάζειν* (L. Dindorf in thesauro), *οἰναρίζειν* (Blayd.), *συμβαρίζειν* (Bergk coll. *συμβαριτικαῖς* ap. Hesych.). Tertia est Meinekii coni. *συβριάζειν*, coll. E M. p. 732, 26 et Hesych. *συβριασμός: ὁ ἐν εὐωχίᾳ θόρυβος*, non improbabilis, modo de quantitate constaret.

V. 345. *ἰοῦ ἰοῦ* Hermann] *ἰοὺ ἰού*. Cf. ad vs. 317.

V. 346—360. Schol. Ven. *Διπλῆ καὶ εἴσθεσις τῶν ὁμοίων* (?) *ἑκκαίδεκα* (*ιε'* alius) *κώλων, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἐστι στίχος τροχαϊκὸς ἐκκείμενος, καὶ* <*ὁ?*> *δεύτερος ἐν ἐκθέσει κώλων παιωνικῶν τετράρρυθμος ἀκατάληκτος, κἂν ἐπεκθέσει τροχαϊκοὶ β' τετράμετροι καταληκτικοί, κῶλα ς', ὧν τὰ β' παιωνικὰ δίρρυθμα, τὸ δὲ τρίτον τροχαϊκὸν ἐφθημιμερές* (353), *τὰ δὲ λοιπὰ τοῖς τρισὶν ὅμοια ἕκαστος ἑκάστῳ, εἶτα ἐν ἐκθέσει στίχος τροχαϊκὸς* (357) *ὁ „ἐς Λύκειον κἀκ Λυκείου σὺν δόρει σὺν ἀσπίδι," κἂν ἐκθέσει κῶλα δ' παιωνικὰ τρίμετρα δίρρυθμα, τὸ δὲ δ' τρίρρυθμον τὸ „εἴλεθ' ἀγαθή τις ἡμῖν τύχη." διπλῆ. ἕπεται γὰρ μέλος* (l. *μέλει*), *οὗ ἡ μὲν προῳδός ἐστιν ἐκ διστιχίας ὁμοίως ἐκκειμένης καὶ ἐν ἐκθέσει κώλων λζ' τροχαϊκῶν μετὰ διμέτρων ἀκαταλήκτων ε'. καταληκτικὰ δὲ τὰ τελευταῖα, μονόμετρον δὲ τὸ τελευταῖον. ἔστι δὲ τὸ τέλος „ἰοὺ ἰοὺ κεκραγέναι"* (345).

V. 346. *ἐκγένοιτ'* B] *γένοιτ'* V S, *μοι γένοιτ'* B. || *ταύτην τὴν ἡμέραν* Bergk. Cf. ad vs. 385.] *ταύτην με τὴν ἡμέραν ποτέ* B V S, *με ταύτην τ. ἡ. π.* B. Porson *τὴν ἡμέραν ταύτην ποτέ*, Dindorf, *τ. μέ ποτε τ. ἡ.*, Blaydes *μοι* (vel *με*) *τήνδε ποτὲ τ. ἡ.*

V. 347. *ἀνεσχόμην* Brunck et vulgo] *ἠνεσχόμην* L. Conferunt Av. 384 *ἐναντιώμεθα* pro *ἠναντιώμεθα*. Dubitabundus admisi. Cobet in not. mscr. coni. *πόλλ' ἄρ' ἠνεσχόμην*, quod recepissem, nisi minus accurate his responderet in vs. antithetico 386 *εἴ τι κεχαρισμένον* et 584 *σῷ γὰρ ἐδάμην πόθῳ*. Fortasse tamen verum vidit.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐδὲ τοὺς τρόπους γε δήπου σκληρὸν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' ἁπαλὸν ἄν μ' ἴδοις καὶ πολὺ νεώτερον, ἀπαλλαγέντα [πραγμάτων.
καὶ γὰρ ἱκανὸν χρόνον ἀπολλύμεθα καὶ κατατετρίμμεθα [πλανώμενοι
ἐς Λύκειον κἀκ Λυκείου ξὺν δορὶ ξὺν ἀσπίδι.
ἀλλ' ὅ τι μάλιστα χαριούμεθα ποιοῦντες, ἄγε
φράζε· σὲ γὰρ αὐτοκράτορ' εἵλετ' ἀγαθή τις ἡμῖν τύχη.

SCENA NONA.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

φέρε δὴ κατίδω ποῖ τοὺς λίθους ἀφέλξομεν.

ΕΡΜΗΣ.

ὦ μιαρὲ καὶ τολμηρέ, τί ποεῖν διανοεῖ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐδὲν πονηρόν, ἀλλ' ὅπερ καὶ Κιλλικῶν.

ΕΡΜΗΣ.

ἀπόλωλας, ὦ κακόδαιμον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὔκ, ἢν μὴ λάχω·
Ἑρμῆς γὰρ ὢν κλῆρον ποήσεις οἶδ' ὅτι.

V. 349. *δήπου*] *δήμῳ* vix recte Bl., requireretur enim *τῷ δήμῳ* aut *πρὸς τὸν δῆμον*, nec in *δήπου* est quod offendat.

V. 350. *πρὸ τοῦ*] *προτοῦ* B. Recte Paley h. vs. vulgo continuatum choro tribuit Trygaeo, cuius est vs. antitheticus 389. Nempe vss. 346—360 = 385—399 = 582—600, ut in Ranis 1370—1377 = 1482—1490 = 1491—1499 (Dind.).

V. 352. *ἄν μ'* R] *μ' ἂν* V.

V. 355. *ἀπολλύμεθα*] *ἀπωλλύμεθα* R. || *καὶ κατετρίμμεθα* V „sed e depravatione recentiore (ni?) fallor. Scriptum est *κατετρίμμεθα* e corr. i. e. *κατατετρίμμεθα*" (Cobet).

V. 358. *σὺν δορὶ σὺν ἀσπίδι* R, *σ. δ. σ. ἀ. τε* rell., Choeroboscus B. A. 1364. Cf. Schol. et E M 284, 32. Corr. Porson *ξύν*, Hermann contra *δόρει*, sed *δορί* genuina forma videtur.

V. 361—382. Schol. *Σύστημα κατὰ περικοπὴν ἀνομοιομερὲς ἰαμβείων κβ'. ἐπὶ τῷ τέλει παράγραφος.*

V. 361. *φέρε δῆτ' ἴδω*, coll. Ach. 4, Thesm. 603, 630, malit Blaydes. || *ποῖ*] *πῇ* aut *πῶς* coni. Meineke, *πῇ* iam Boissonade. Defendi in commentario, sed num subsit iocus iam dubito. *ποῦ* habet S.

V. 364. *οὐκ, ἢν μὴ* Dobree, coll. Lysistr. 208] *οὐκοῦν* (*οὔκουν* B) *ἤν*. Possis etiam *οὔ, πρὶν ἄν*, vel *ἤν* <*γε δή*>, deleto *οὐκοῦν*.

V. 365. *κλήρῳ* L, *κληρῶν* Meineke, *κλήρῳ μ' ἀπολεῖς εὖ* vel *κλήρους παλεῖς* (quod

ΕΡΜΗΣ.

ἀπόλωλας, ἐξόλωλας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐς τίν' ἡμέραν;

ΕΡΜΗΣ.

ἐς αὐτίκα μάλ'.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' οὐδὲν ἠμπόληκά πω,
οὔτ' ἄλφιτ' οὔτε τυρόν, ὡς ἀπολούμενος.

ΕΡΜΗΣ.

καὶ μὴν ἐπιτέτριψαί γε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

κᾆτα τῷ τρόπῳ
οὐκ ᾐσθόμην ἀγαθὸν τοσουτονὶ λαβών;

ΕΡΜΗΣ.

ἆρ' οἶσθα θάνατον ὅτι προεῖφ' ὁ Ζεὺς ὃς ἂν
ταύτην ἀνορύττων εὑρεθῇ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

νῦν ἆρά με
ἅπασ' ἀνάγκη ἐστ' ἀποθανεῖν.

ΕΡΜΗΣ.

εὖ ἴσθ' ὅτι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐς χοιρίδιόν νύν μοι δάνεισον τρεῖς δραχμάς·
δεῖ γάρ μυηθῆναί με πρὶν τεθνηκέναι.

ΕΡΜΗΣ.

ὦ Ζεῦ κεραυνοβρόντα, —

---

futurum nusquam extat) εὖ οἶδ' ὅτι Blaydes. Ita possis κλήρῳ γέ μ' ἀπολεῖς, οἶδ' ὅτι, nam οἶδ' pro εὖ οἶδ' optime se habet. Sed nescio an sufficiat κλῆρον (= κλήρωσιν) ποιήσεις, *sortitionem institues*, ut dicitur κρίσιν ποιεῖν, sim. Cf. Mnem. XXIV 271. Scholiastam κληροῦν legisse non credo Rutherfordio.

V. 868. τυρὸν] πυρὸν Suidas s. v. ἐμπολή.

V. 870. λαβών] Respectu vs. 865 haud absurde conieceris λαχών.

V. 871. ἐπιτετρίψει coni. Richter, quem refutat Trygaei quaestio, quae ita sensu carebit.

V. 873. ἀνάγκη γ' B. || vulgo ἀποθανεῖν; sed pro exclamatione haec habens cum Blaydesio posui punctum.

V. 874. νύν μοι Cobet] νῦν μοι V, μοι νῦν R B, μοί νυν vulgo, τοίνυν Meineke, sed pronomine invitus caream.

V. 876. κεραυνοβρόντα. Cf. μεγαβρόντης Vesp. 323, βροντησικέραυνος. Nub. 265.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μὴ πρὸς τῶν θεῶν
ἡμῶν κατείπῃς, ἀντιβολῶ σ', ὦ δέσποτα.

ΕΡΜΗΣ.

οὐκ ἂν σιωπήσαιμι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ναὶ πρὸς τῶν κρεῶν,
ἁγὼ προθύμως σοι φέρων ἀφικόμην.

ΕΡΜΗΣ.

ἀλλ', ὦ μέλ', ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀμαλδυνθήσομαι,
εἰ μὴ †τετορήσω† ταῦτα καὶ λακήσομαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μή νυν λάκῃς σύ, λίσσομαί σ', ὡρμήδιον.

εἰπέ μοι, τί πάσχετ', ὤνδρες; ἕστατ' ἐκπεπληγμένοι.
ὦ πονηροί, μὴ σιωπᾶτ'· εἰ δὲ μή, λακήσεται.

V. 377. σ' ὦ δεσπότα, coll. 387, Blaydes] σε, δέσποτα. Perpetuo in his libri variant, sed ὦ omissum irati aut imperiose loquentis videtur.

V. 378. κρεῶν] θεῶν S e vs. 377.

V. 379. σοι] σὺ R (neglectum ab iis qui ante me contulerunt).

V. 280. τοῦ om. B, unde perperam Διός γ' Bentley.

V. 381. τετορήσω (citat etiam Suid. s. v.) imprimis propter notionem mihi suspectum est, nam si solam etymologiam respicimus, nihil obstat quominus natum sit ab aoristo reduplicato τετορεῖν (Hesych.), ut iuxta aor. χραισμεῖν est fut. χραισμήσειν et iuxta κεκαδεῖν (a κήδω) est κεκαδήσω. Quare si quid mutandum, nihil proficitur Scaligeri coniectura τορήσω. Blaydes proposuit εἰ μὴ διατόρως ταυταγὶ λακήσομαι vel ταῦτα διαλακήσομαι. Ipse conieci εἰ μὴ τορῶς σου ταῦτα καταλακήσομαι vel εἰ μὴ κατερῶ σου (κατερῶ τε iam Bl.) ταῦτα καὶ λακήσομαι.

V. 382. μὴ νυν Dind. μὴ νῦν L. μὴ μὴ Bl. || λάκῃς σὺ Blaydes] λακήσῃς L, in quo α longum esse docet Nub. 410. Quae res iam ante hos quadraginta annos me impulit ut in exemplaris mei margine eandem coniecturam adscriberem. Hodie tamen malim etiam λάκῃς μοι. || ὡρμήδιον] ὡρμίδιον L. Cf. γῄδιον. Dindorf ὡρμήδιον, Blaydes ὡρμείδιον, ut ductum ab Ἑρμέας. At Atticum semper fuit Ἑρμῆς.

V. 388—399. Schol. τὰ τοιαῦτ' εἴδη καλεῖται ἑτερόστροφα καὶ εἰσὶ στίχων καὶ κώλων ιζ΄. ὧν πρῶτοι δύο καὶ ὁ τῆς στροφῆς α΄ τροχαϊκοὶ τετράμετροι ἀκατάληκτοι, τὸ β΄ παιωνικὸν δίμετρον καταληκτικόν, ὁ γ΄ παιωνικὸς τετράμετρος ἀκατάληκτος, ὁ δ' καὶ ὁ ἑξῆς καὶ οἱ α΄, ς΄ τῆς δευτέρας στροφῆς ὅμοιοι τῷ πρώτῳ. τὰ δ' ἄλλα παιωνικὰ διρρυθμα. ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι παράγραφος, ἐπὶ δὲ τῷ τελευταίῳ κώλῳ (399) τῷ „δέσποτ' ἀγαλοῦμεν ἀεί" δύο διπλαῖ ἔξω νενευκυῖαι, ἡ μὲν ἐν ἀρχῇ τοῦ κώλου, ἡ δὲ κατὰ τὸ τέλος, itaque fere sic: ⊱ δέσποτ' ἀγαλοῦμεν ἀεί. ⊰

V. 384. πονηροί] πόνηροι R V, ut saepe codd., πόνηροι καὶ B.

ΧΟΡΟΣ.

μηδαμῶς, ὦ δέσποθ' Ἑρμῆ, μηδαμῶς μηδαμῶς,
εἴ τι κεχαρισμένον χοιρίδιον οἶσθα παρ' ἐμοῦ γε κατεδηδοκώς,
τοῦτο μὴ φαῦλον νόμιζ' ἐν τουτῳὶ τῷ πράγματι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐκ ἀκούεις οἷα θωπεύουσί σ', ὦναξ δέσποτα;

ΧΟΡΟΣ.

†μὴ γένῃ παλίγκοτος ἀντιβολοῦσιν ἡμῖν† ὥστε τήνδε μὴ λαβεῖν·
ἀλλὰ χάρισ', ὦ φιλανθρωπότατε καὶ μεγαλοδωρότατε δαιμόνων,
εἴ τι Πεισάνδρου βδελύττει τοὺς λόφους καὶ τὰς ὀφρῦς.
καὶ σε θυσίαισιν ἱεραῖσι προσόδοις τε μεγάλαισι διὰ παντός, ὦ
δέσποτ', ἀγαλοῦμεν ἡμεῖς ἀεί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἴθ', ἀντιβολῶ σ', ἐλέησον αὐτῶν τὴν ὄπα,

V. 385. *μηδαμῶς μηδαμῶς* S V, Bergk] *μὴ μηδαμῶς μηδαμῶς* R, *μηδαμῶς μὴ μηδαμῶς* B et vulgo. Vid. ad vs. 346.

V. 386 sqq. sic dividit R *εἴ τι κεχαρισμένον* | — *κατεδηδοκώς* et 396 *καὶ* — *ἱεραῖς* | — *ὦ*.

V. 386. *ἐμοῦ γε* B V] *ἔμοιγε* Cobet, *ἐμοί γε* Meineke. Ego in genetivo *ἐμοῦ* (acceptum a me) non haereo. Voculam *γε* om. dett.

V. 387. *νόμιζ' ἐν τουτῳὶ τῷ* Dind., coll. Lys. 615] *νομίζων ἐν τῷδε τῷ* L. Bentley *νόμιζ' ἐν τῷδε τῷ νῦν*, sed dicitur *ἐν τῷδε τῷ πράγματι* aut *ἐν τῷ νῦν πρ.* Facilius feram *νόμιζ' ἐν τῷδε νῦν τῷ πρ.* Dobree *νομίζειν ἐν τοιῷδε*, Meineke *νομίζων ἐν τοιούτῳ*. Seager *νομίζων τῷδε γ' ἐν τῷ*.

V. 390. *μὴ* — *ἡμῖν* del. Dindorf adnotans „Haec supplementum sunt a grammaticis excogitatum, quum verba poetae excidissent, quae quattuor creticorum mensuram explevisse e stropha intelligitur." Post *παλιγκοτοῦσιν* in B est *τις* et *γε* post *ἡμῖν*. Sintne a librariis verba illa suppleta an potius misere corrupta quis pro certo dixerit? Utut est, locus corrigi iam nequit, et vana sunt Hermanni, Bothii, Richteri tentamina, quibus adde quod Heimsoeth excogitavit: *μήποτε παλίγκοτος ἐμοὶ γένῃ ἐπευχομένῳ ὥστε τήνδε μὴ λαβεῖν*, ubi nec *μήποτε* nec hiatus placent. Et *παλίγκοτος* quin in genuinis verbis fuerit nullus equidem dubito, sed nisi fallor aptius conieceris: *μὴ γένῃ δῆτα σὺ παλίγκοτος, λισσόμεσθ'* (vel *λίσσομαί σ'*. Cf. 382), *ὥστε τήνδε μὴ λαβεῖν*. Cum *παλίγκοτος* hic tantum in comoedia lecto compara *ἀλλόκοτος* Vesp. 47, 51, Plat. com. II 695, *ἀλλοκότως* Pherecr. II 343. Non persuasit mihi Zielinsky „die Gliederung etc." pag. 276. „Hier findet die Anantistrophie im künstlichen Aufbau der ganzen Syzygie ihre Erklärung", quae verba aut nihil significant aut fuerant demonstranda.

V. 393. *χάρισ' ὦ* B] *χάρισαι ὦ* cett., *ὦ* om. Porson.

V. 396. *ἱεραῖς προσόδοισί τε* R V, scil. perpetua est confusio terminationum *σ* et *σι* nata ex forma τοῦ sigma in codd. antiquissimis.

V. 399. *δέσποτ'*] *πότνια* vel *πότνι'* grammaticus B. A. 328 et Suid. in *ἀγῆλαι*, *δέσποιν'* Schol. Med. 1027 „quae grammatici memoriae errore posuerunt de Pace dea cogitantes." Dind. || *ἡμεῖς* om. B.

V. 400—425. Schol. *Σύστημα ἕτερον κατὰ περικοπὴν ἀνομοιομερές· ἐκ στίχων ἰαμβείων κϛ'. ἐπὶ τῷ τέλει παράγραφος.*

ἐπεί σε καὶ τιμῶσι μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ.

ΕΡΜΗΣ.

κλέπται τὰ νῦν γάρ εἰσι μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

καί σοι φράσω τι πρᾶγμα δεινὸν καὶ μέγα,
ὃ τοῖς θεοῖς ἅπασιν ἐπιβουλεύεται.

ΕΡΜΗΣ.

ἴθι δὴ κάτειπ'· ἴσως γὰρ ἂν πείσαις ἐμέ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἡ γὰρ σελήνη χὠ πανοῦργος ἥλιος
ὑμῖν ἐπιβουλεύοντε πολὺν ἤδη χρόνον
τοῖς βαρβάροισι προδίδοτον τὴν Ἑλλάδα.

ΕΜΡΗΣ.

ἵνα δὴ τί τοῦτο δρᾶτον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὁτιὴ νὴ Δία
ἡμεῖς μὲν ὑμῖν θύομεν, τούτοισι δὲ
οἱ βάρβαροι θύουσι. διὰ τοῦτ' εἰκότως
βούλοιντ' ἂν ἡμᾶς πάντας ἐξολωλέναι,
ἵνα τὰς τελετὰς λάβοιεν αὐτοὶ τῶν θεῶν.

ΕΡΜΗΣ.

ταῦτ' ἄρα πάλαι τῶν ἡμερῶν παρεκλεπτέτην
καὶ τοῦ κύκλου παρέτρωγον ὑφ' ἁμαρτωλίας.

V. 401 sq. πρὸ τοῦ] προτοῦ B.

V. 402. om. B. Trygaeo continuat Schol. || κλέπται γάρ εἰσι νῦν γε μᾶλλον B, κλέπται τε γὰρ νῦν μᾶλλόν εἰσιν vitiose V, κλέπται γὰρ νῦν εἰσιν μᾶλλον schol., κλέπται γὰρ οὖν νῦν εἰσι μᾶλλον Fritsche. Recte fortasse Blaydes: κλέπται γὰρ <οὐ> νῦν εἰσι μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ; vel Meineke κλέπται τὰ νῦν γὰρ κτέ., quod recepi.

V. 405. ἂν πείσαις] ἀναπείσεις probabiliter Hirschig, cui alii obtemperarunt. Comicorum enim est πείσειας. Legitur quidem οὐκ ἂν δικάσαις Vesp. 726, sed ibi οὐ δεῖν δικάσαι e Blaydesii coni. reposuit vLeeuwen, alia ipse tentans. Posses, coll. Plut. 950, Ran. 1168, ἂν πίθοις, nisi illis locis esse paratragoedia, quae si hic quoque sumi licet, sana esse potest tradita lectio. Quare nihil novare ausus sum.

V. 406. χ' ὁ B.

V. 407. ἐπιβουλεύονται V, ἐπιβουλεύουσι B.

V. 409. ἵνα δὴ τί Bentley. Cf. Nub. 1192, Eccl. 791] ἵνα τί δὴ R C S, (δῆ) V, ἵνα τί δὲ B. || νὴ τὸν Δία B.

V. 412. ἡμᾶς] ὑμᾶς B, quod recepit Dindorf. Utrumque intelligi potest. || λάβοιεν αὐτοὶ] αὐτοὶ λάβοιεν Γ et Meineke. Cum Bl. malim λάβωσιν.

V. 414. παρεκλεπτέτην Brunck] παρεκλέπτετον B, παρακλέπτετον V, παρέκλεπτον rell.

V. 415. τοῦ κύκλου om. B. || παρέτρωγον γ' B, παρέτραγον Suid. || ὑφαρματωλίας

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ναὶ μὰ Δία. πρὸς ταῦτ', ὦ φίλ' Ἑρμῆ, ξυλλαβοῦ
ἡμῖν προθύμως τῶνδε καὶ ξυνέλκυσον,
καὶ σοὶ τὰ μεγάλ' ἡμεῖς παναθήναι' ἄξομεν
πάσας τε τὰς ἄλλας τελετὰς τὰς τῶν θεῶν, 419
ἄλλαι τέ σοι πόλεις πεπαυμέναι κακῶν 421
ἀλεξικάκῳ θύσουσιν Ἑρμῇ πανταχοῦ.
χἄτερ' ἔτι πόλλ' ἕξεις ἀγαθά. πρῶτον δέ σοι
δῶρον δίδωμι τήνδ', ἵνα σπένδειν ἔχῃς.

ΕΡΜΗΣ.

οἴμ' ὡς ἐλεήμων εἴμ' ἀεὶ ... τῶν χρυσίδων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὑμέτερον ἐντεῦθεν ἔργον, ὤνδρες. ἀλλὰ ταῖς ἅμαις
εἶτ' ἰόντες ὡς τάχιστα τοὺς λίθους ἀφέλκετε.

ΧΟΡΟΣ.

ταῦτα δράσομεν· σὺ δ' ἡμῖν, ὦ θεῶν σοφώτατε,
ἅττα χρὴ ποεῖν ἐφεστὼς φράζε δημιουργικῶς·
τἄλλα δ' εὑρήσεις ὑπουργεῖν ὄντας ἡμᾶς οὐ κακούς.

μυστήρι' Ἑρμῆ, διπόλει', ἀδώνια· 420

B, ὑφ' ἁρματ. cett. et schol. Corr. Bentley. Veram lectionem servarunt Antiatticista (ἁμαρτωλία· Ἀριστοφάνης Εἰρήνῃ, Εὔπολις Μαρικᾷ), Erotianus, Etym. m. Cf. doctam Blaydesii notam, qui ipsos numeros absurdam lectionem damnare monet. Eidem ob coniunctam cum duali pluralem hic vs. suspectus est.

V. 417. τῶνδε Meineke, scil. τῶν σχοινίων] τήνδε L., τῇσδε Blaydes, τῇδε et ξυλλαβοῦ Paley, quorum hoc recepi pro ξύλλαβε. || ξυνανέλκυσον Dobree, σύν τ' ἐξέλκυσον Bl., τήνδε τε συνεξέλκυσον Mein., sed sanum videtur ξυνέλκυσον absolute dictum. In fine vs. pro puncto virgulam posui auctore Hansingio.

V. 418. καὶ σοὶ Bergk] καί σοι L et vulgo.

V. 420. Merito damnavit Meineke. || διπόλει' Porson] διιπόλει' L.

V. 421. ἄλλαι Mein.] ἄλλαι L.

V. 424. σπένδων B.

V. 426—458. Schol. Διπλῆ καὶ ἐν εἰσθέσει στίχοι τροχαϊκοὶ τετράμετροι καταληκτικοὶ <ί insere>. εἶτα ἐν ἐκθέσει παρὰ τοῖς τετραμέτροις στίχοις (l. στίχοι) ἰαμβικοὶ β', κἂν ἐπεκθέσει κῶλα β', ὧν τὸ μὲν ἐκ διπλοῦ σπονδείου τὸ δὲ ἐκ τοῦ δευτέρου τροχαίου, καὶ αὐτοῦ διπλοῦ. τὰ δὲ ἑξῆς <ί?> ἰαμβεῖα μέχρι τοῦ „ὑπότεινε δὴ πᾶς καὶ κάταγε τοῖσιν κάλῳς". ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς.

V. 426 sq. Lentingio auctore dedi Trygaeo; vulgo Mercurii sunt.

V. 427. εἰσιόντες L.] κεῖσ' ἰόντες contra dialecti proprietatem Blaydes, εἶτ' ἰόντες ego Mnem. XXIV, 272. Paley putat significare e palaestra subeunte in scenam, quod tamen potius ἀνιόντες dicendum fuerat. Cf. Ach. 732 et Eq. 149, quo provocat, alii εἰς τὸ ἄντρον (cf. 223) intellegunt, quod non est probabilius. Chorus iam ante episcenium conscendisse videtur. Vid. Praefationis cap. V.

V. 429. ποεῖν] ποιεῖν L et vulgo.

V. 430. τἄλλα (vulgo τἆλλα)] πάντα aut καὶ γὰρ expectes cum Meinekio.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἄγε δὴ σὺ ταχέως ὕπεχε τὴν φιάλην, ὅπως
ἔργῳ (ἐ)φιαλοῦμεν εὐξάμενοι τοῖσιν θεοῖς.

ΕΡΜΗΣ.

σπονδὴ σπονδή·
εὐφημεῖτε εὐφημεῖτε.

ΧΟΡΟΣ.

σπένδοντες εὐχόμεσθα τὴν νῦν ἡμέραν
Ἕλλησιν ἄρξαι πᾶσι πολλῶν κἀγαθῶν,
χὤστις προθύμως ξυλλάβοι τῶν σχοινίων,
τοῦτον τὸν ἄνδρα μὴ λαβεῖν ποτ' ἀσπίδα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μὰ Δί' ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ διαγαγεῖν τὸν βίον,
ἔχονθ' ἑταίραν καὶ σκαλεύοντ' ... ἄνθρακας.

ΕΡΜΗΣ.

ὅστις δὲ πόλεμον μᾶλλον εἶναι βούλεται,

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μηδέποτε παύσασθ' αὐτόν, ὦ Διόνυσ' ἄναξ,
ἐκ τῶν ὀλεκράνων ἀκίδας ἐξαιρούμενον.

V. 431. *ὅπως*] *ἵνα* Blaydes, quod comici hoc sensu tantummodo *ὅπως ἄν* c. coni. usurpent. Cf. tamen Eccl. 872, 996, Ran. 1120.

V. 432. *ἔργῳ*. Ne requiras articulum, cf. locutiones *χωρεῖν πρὸς ἔργον, ἐν ἔργῳ εἶναι, ἔργου ἔχεσθαι.* ‖ *'φιαλοῦμεν* Eustathius pag. 1402] *φιαλοῦμεν* L.

Vss. 433 sq. a recentioribus editoribus plerisque praeeunte Dindorfio Trygaeo datos, cum libris et schol. reddidi Mercurio, qui deorum praeco hic ridiculi causa inter mortales praeconis formula utitur. Idem fecerunt Richter et Zielinsky „die Gliederung etc." pag. 85. Huic obsecutus choro tribui vss. 435—8, qui vulgo dantur Trygaeo, et sequentem dialogum inter hunc et Mercurium divisi. Nam choro in eo partes non esse demonstrant vss. 444, 450, 451 comico more facti, quales a choro alienos esse optime probasse mihi videtur Zielinsky. Ne obvertas absurdum esse Mercurium deum ipsum precum ad deos esse participem, id de industria risus excitandi causa poeta instituisse videtur. Optime autem me iudice Dobree (cft. schol. ad vs. 444. Vid. ad 448) singulas preces et imprecationes inter utramque personam sic divisit, ut praeeunte Richtero (cf. etiam Zielinsky) feci in textu. Vulgo enim choro dantur 439 sq., 444—6, 450—2, 424, 575 *Ἄρει δὲ μὴ* et *μηδ' Ἐνυαλίῳ*, reliqua Trygaeo. Ego a Dobreo in hoc tantum discessi quod chorum cum Zielinskyo eliminavi.

V. 435. *εὐχόμεσθα* Hamaker, sive potius Brunck, qui vertit *precamur*] *εὐχώμεσθα* et *εὐχώμεθα* L. ‖ *πολλῶν*] *καλῶν* B.

V. 437. *χ' ὥτις* V. ‖ *ξυλλάβῃ* B C.

V. 439. *διαγαγεῖν* Lenting] *διάγειν με* B, rell. *διάγειν*. Dindorf *διάξειν*, sed futuro locus non est, ego *διαζῆν* Anal. Crit. p. 49.

V. 442 sq. *παύσαιτ' αὐτὸς — ἐξαιρούμενος* Suidas s. v. *ὀλέκρανον* et Kuster.

ΕΡΜΗΣ.

κεἴ τις ἐπιθυμῶν ταξιαρχεῖν σοὶ φθονεῖ
ἐς φῶς ἀνελθεῖν, ὦ πότνι', ἐν ταῖσιν μάχαις

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

πάσχοι τοιαῦτ' ἅτθ' οἷάπερ Κλεώνυμος.

ΕΡΜΗΣ.

κεἴ τις δορυξὸς ἢ κάπηλος ἀσπίδων,
ἵν' ἐμπολᾷ βέλτιον, ἐπιθυμεῖ μαχῶν,

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ληφθεὶς ὑπὸ λῃστῶν ἐσθίοι κριθὰς μόνας.

ΕΡΜΗΣ.

κεἴ τις στρατηγεῖν βουλόμενος μὴ ξυλλάβοι
ἢ δοῦλος αὐτομολεῖν παρεσκευασμένος,

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐπὶ τοῦ τροχοῦ στρεβλοῖτο μαστιγούμενος.
ἡμῖν δ' ἀγαθὰ γένοιτ'. ἰὴ παιὼν ἰή.

ΕΡΜΗΣ.

ἄφελε τὸ παίων, ἀλλ' ἰὴ μόνον λέγε.

V. 444. σε φθονεῖ Lenting, coll. Eur. Med. 313.

V. 445. ταῖσιν] ταῖς L. Hinc ὦ πότνιά γ' B. || πότνι' hoc accentu ut rell. sec. Cobetum, ποτνί' sec. Bekkerum).

V. 446. πάσχοι γε τοιαῦθ' R B, πάσχοιτο (sic) τοιαῦθ' V, πάσχοι τοιαῦθ' S. Corr. Dindorf. — τὰ τοιαῦθ', coll. Vesp. 384, voluit Richter, τοιαῦτά γ' Paley.

V. 447. κεἴ B] εἴ. || δορυξόος Suid., non V, ut traditur. Cf. 549, 1213, 1260.

V. 450. ξυλλάβοι, Richter] ξυλλάβῃ, quod probanti cum Bothio κἤν scribendum. De εἰ cum coniunctivo a comicis usurpato omnino valde dubito nec sanos habeo locos Eq. 686 sq., 805, Cratin. II 35, al. Primo loco cod. Ambrosianus, quem olim contuli, habet ἢν pro εἰ. Ad praegressorum autem exemplum hic conici possit: κεἴ τις στρατηγιῶν γε μὴ ξυλλαμβάνει, ut verbum desiderativum pepererit glossema, quo recepto sequi debebat reliqua mutatio; sed recte se habere videtur optativus iterativus.

Vs. 451. ἢ δοῦλος. Si recte ita scribitur, pronomen τὶς e vs. praegresso mente repetendum est et δοῦλος intelligendum = ὡς δοῦλος. Fortasse tamen verum est ᾗ δοῦλος, ut sit sententia „is vapulet in rota vinctus quemadmodum servus e fuga retractus." Cf. Mnemos. XXIII pag. 454. Saltem δοῦλος non potest esse novum subiectum, nam de servorum in liberanda Pace auxilio cogitare absurdum est.

V. 452. στρεβλοῖτο Blaydes] γ' ἕλκοιτο L et schol., in qua lectione γε otiosum est. Cft. Lys. 846, Plut. 875, Demosth. p. 856, 13.

V. 453. γένοιθ' ἰὴ V. Choro vulgo continuatum Trygaeo dedit Dobree.

V. 454. παίων Elmsley] παιών. Utrum hoc an illud legerit scholiasta ex eius nota sciri posse nego. Hunc vs. vulgo Trygaeo datum choro dedit Bergk.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἰὴ ἰὴ τοίνυν, ἰὴ μόνον λέγω
Ἑρμῇ Χάρισιν Ὥραισιν Ἀφροδίτῃ Πόθῳ.

ΕΡΜΗΣ.

Ἄρει δὲ μή.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μή.

ΕΡΜΗΣ.

μηδ' Ἐνυαλίῳ γε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μή.

ΧΟΡΟΣ.

ὑπότεινε δὴ πᾶς καὶ κάταγε τοῖσιν κάλῳς.

ΕΡΜΗΣ.

ὢ εἶα.

ΧΟΡΟΣ.

εἶα μάλα.

459—472 = 486—499

V. 455 sq. vulgo choro datos Trygaeo tribuit Beer.

V. 455. *ἰὴ ἰὴ τοίνυν* (γ' add. B P) Bekker] *ἰὴ ἰὴ τοίνυν ἰὴ ἰὴ* V, *ἰὴ τοίνυν ἰὴ ἰὴ* R etc.

V. 456. *ὥραισι* B] *ὥραις*.

V. 457. Vulgo ΧΟ. *Ἄρει δέ. ΤΡ. μὴ μή.* Variis modis verba distribuunt editores. Sequor Bergkium et Meinekium, nisi quod pro choro substitui Mercurium. Cf. Blaydes.

V. 458. Trygaeo aut Mercurio dat Dobree. || *ὑπότεινε*] *ἄγε τεῖνε* Bl. Si quid mutandum, possis etiam *ἐπίτεινε* vel *κατάτεινε*. De subligatis funibus intelligit Richter, sed obstat *πᾶς*, nam subligando unus, opinor, sufficiebat. || *δή*] *δὲ δή* B. || *καὶ κάταγε* vix sana] *κᾆτ' ἄναγε* Blaydes, in quod et ipse incidi, *κἀξάναγε* v. Leeuwen. Vid. commentarium et praefationis cap. V. — *κάλῳς*] *κάλοις* notavi ex R, Cobet ex V. In sequentibus ubique *ὢ* dedi pro *ὦ*, quod vulgo e libris editur, item in antistrophicis 486 sqq.

V. 459. *εἶα.* Cf. Hesych. *εἰάζων: εἶα ἐπικελεύων. Εὐριπίδης Χρυσίππῳ.* || Schol. *Διπλῆ καὶ εἴσθεσις ἀμοιβαίων τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ ὑποκριτοῦ ἐν ἐπεκθέσει καὶ παρεκθέσει. Ἄλλως. ἡ ἀμοιβαία αὕτη στροφὴ κώλων ἐστὶ ιδ', ἔχει δὲ ἑξῆς καὶ ἀντιστροφὴν ἐξ ὁμοίων ἀρχομένων κώλων. καὶ ἔστι τὸ μὲν πρῶτον τρισύλλαβον κατὰ παλιμβάκχειον, τὸ δὲ β' παιὼν πρῶτος, τὸ δὲ γ' ὅμοιον τῷ πρώτῳ, τὸ δὲ δ' ἤτοι δακτυλικὸν διπλοῦν ἢ τροχαϊκὸν πενθημιμερὲς εἴη ἂν ἢ ἡμιόλιον ἐκ παιῶνος;* (non legit igitur *ἔτι μάλα*, sed potius *εἶα ἔτι μάλα*), *τὸ μέντοι τῆς ἀντιστροφῆς κρητικὸν ἔχει* (vs. 489, ubi hodie libri *εἶα νὴ Δία*), *τὸ ε' διπλοῦς παλιμβάκχειος. τὰ ς', ζ' ἀναπαιστικὰ δίμετρα, τὸ η' ἐφθημιμερὲς ὅμοιον, τὰ θ', ι' παιωνικὰ μονόμετρα ἐκ κρητικῶν, τὰ ια', ιβ', ιγ' ἀναπαιστικὰ δίμετρα ἐπιμεμιγμένα ἰάμβοις* (ubi sunt iambi?), *τὰ δὲ τῆς ἀντιστροφῆς καὶ δακτύλοις, τὸ ιδ' ὅμοιον ἐφθημιμερές. ὑφ' ὃ ἡ ἔσω διπλῆ* (i. e. sub medio versu) *διὰ τὴν ἀνταπόδοσιν.*

ΕΡΜΗΣ.

ὢ εἶα.

ΧΟΡΟΣ.

ἔτι μάλα.

ΕΡΜΗΣ.

ὢ εἶα, ὢ εἶα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' οὐχ ἕλκουσ' ἄνδρες ὁμοίως.
οὐ ξυλλήψεσθ'; οἷ' ὀγκύλλεσθ'·
οἰμώξεσθ' οἱ Βοιωτοί.

ΕΡΜΗΣ.

εἶά νυν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εἶα ὤ.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' ἄγετε ξυνανέλκετε καὶ σφώ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὔκουν ἕλκω κἀξαρτῶμαι
κἀπεμπίπτω καὶ σπουδάζω;

ΧΟΡΟΣ.

πῶς οὖν οὐ χωρεῖ τοὖργον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦ Λάμαχ', ἀδικεῖς ἐμποδὼν καθήμενος.
οὐδὲν δεόμεθ', ὤνθρωπε, τῆς σῆς μορμόνος.

V. 462. ἔτι μάλα] εἶα ἔτι μάλα B. Vid. ad vss. 487 et 490.

V. 464. ἄνδρες (ἄνδρες Dind.)] ἄνδρες RV, qui falso ἄνδρας habere dicuntur.

V. 465. οὐ] οὐχὶ B.

V. 468. εἶα ὤ] εἶ' ὤ VS sec. Bl., sed e V non notavit Cobet. In B post εἶα ὤ m. rec. repetivit εἶα νυν (sic). Mercurio cum S continuat Paley. Vid. ad 487 et 490.

V. 469. ἄγετον ξυνέλκετον sine ἀλλ' R, ἀλλ' ἄγε τὸν ξυνάλκετον V. Alii aliter corrigunt: Meineke ἀλλ' ἄγετον νῦν ἕλκετε, Bergk. ἀ. ἄ. ξυνεφέλκετον, Dind. ἀλλ' ἄγετ' ἕλκετον, ὠγαθέ, καὶ σφώ, Dobree id quod dedi. Paley h. vs. dat Trygaeo, contra duos sequentes choro, cui imprudens assensus sum in commentario. Vid. praefationis cap. V.

V. 470. οὔκουν] οὐκοῦν B. Schol. Rav. legisse ἔργῳ ξυναρτῶμαι putat Rutherford.

V. 471. κἀπεμπίπτω] κἀπεντείνω, coll. 515, conieci Ex. Crit. p. XI, Blaydes, qui Mercurio tribuit, κἀγὼ 'μπίπτω. Vid. ad 487 et 489.

V. 472. Choro dedit Dindorf, Mercurio libri.

V. 473—485. Schol. Διπλῆ καὶ στίχοι τρίμετροι ἰαμβικοὶ ιγ'. ἐπὶ τῷ τέλει παράγραφος.

V. 473. Τρυγ. praef. R] Χορ. rell.

V. 474. σῆς om. S.

ΕΡΜΗΣ.

οὐδ' οἵδε γ' <ἐποίουν> οὐδὲν ἀργεῖοι πάλαι
ἀλλ' ἢ κατεγέλων τῶν ταλαιπωρουμένων,
καὶ ταῦτα διχόθεν μισθοφοροῦντες ἄλφιτα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' οἱ Λάκωνες, ὠγάθ', ἕλκουσ' ἀνδρικῶς.

ΧΟΡΟΣ.

ἄρ' οἶσθ'; ὅσοι γ' αὐτῶν ἔχονται τοῦ ξύλου,
μόνοι προθυμοῦντ'· ἀλλ' ὁ χαλκεὺς οὐκ ἐᾷ.

ΕΡΜΗΣ.

οὐδ' οἱ Μεγαρῆς δρῶσ' οὐδέν· ἕλκουσιν δ' ὅμως
γλισχρότατα σαρκάζοντες ὥσπερ κυνίδια,
ὑπὸ τοῦ γε λιμοῦ νὴ Δί' ἐξολωλότες.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐδὲν ποιοῦμεν, ὤνδρες· ἀλλ' ὁμοθυμαδὸν
ἅπασιν ἡμῖν αὖθις ἀντιληπτέον.

ΕΡΜΗΣ.

ὢ εἶα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εἶα μάλα.

ΕΡΜΗΣ.

ὢ εἶα.

V. 475. *οὐδ'*] *εὖ δ'* V, *εὖ B.* || *ἐποίουν* Heimsoeth] *εἷλκον.* Blaydesii coniecturam *δρῶσιν* refellit sequens impft. || *ἀργεῖοι* Dindorf] *ἀργεῖοι.*

V. 476. *καταγέλων* R (?) B.

V. 478. *ἀλλ'*] *οὐδ'* Blaydes, probabiliter ob responsum (cf. etiam 475—481). Fortasse *ἀλλ'* errore repetitum est e vs. 476.

V. 479—480 fortasse Mercurii esse, 481—483 Trygaei, 484—485 chori ait Bergk. Obstat Zielinskyi observatio, chorum non uti senariis comicis. Si igitur Trygaei sunt, apparet hunc non solo *κελευστοῦ* munere fungi. Cf. ad vs. 469.

V. 481. *Μεγαρῆς*] *Μεγαρεῖς* RV, V hab. *δρῶσιν*, om *οὐδέν*. Mercurio Dindorf, choro libri assignant. Inde ab *ἕλκουσιν* Mercurio tribuit Bentley, cui assentiens Blaydes vs. 482 Trygaeo vindicat, quod ostendi vocula *γε*. At ea particula saepe participio additur in sententia causativa.

V. 484. *ὤνδρες* RB] *ἄνδρες*.

V. 485. *ἀντιλημπτέον* et (492) *λήμψεσθε* R, quae sunt formae Hellenisticae.

V. 486—499. Schol. Ven. *Δύο διπλαῖ· ἕπεται γὰρ ἡ ἀντίστροφος τῇ προτέρᾳ περικοπῇ ἀμοιβαία δ'* (l. *ιδ'*) *κώλων, ἔχουσα καὶ τὴν εἰς τὰ πρόσωπα διαίρεσιν ὁμοίαν, οὗ ἡ ἀρχὴ „ὢ εἶα", τέλος δὲ „ἀλλ' εἶα' οἱ κωλύουσιν".*

V. 487 et 489, coll. 460 et 462, choro tribuit Holden. Vid. ad vs. 460. Multa in hac personarum divisione incertiora sunt.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εἶα νὴ Δία.

ΕΡΜΗΣ.

μικρόν γε κινοῦμεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὔκουν δεινὸν <δῆτα τόδ', ὑμῶν>
τοὺς μὲν τείνειν τοὺς δ' ἀντισπᾶν;
πληγὰς λήψεσθ' ἀργεῖοι.

ΕΡΜΗΣ.

εἶά νυν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εἶα ὤ.

ΧΟΡΟΣ.

ὡς κακόνοι τινές εἰσιν ἐν ἡμῖν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὑμεῖς μέν νυν οἱ κιττῶντες
τῆς εἰρήνης σπᾶτ' ἀνδρείως.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' εἴσ' οἳ κωλύουσιν.

ΕΡΜΗΣ.

ἄνδρες Μεγαρῆς, οὐκ ἐς κόρακας ἐρρήσετε;
μισεῖ γὰρ ὑμᾶς ἡ θεὸς μεμνημένη·
πρῶτοι γὰρ αὐτὴν τοῖς σκορόδοις ἠλείψατε.
καὶ τοῖς Ἀθηναίοισι παύσασθαι λέγω

V. 489. *εἶα νὴ Δία* L, *εἶα* del. Dindorf, *ἔτι μάλα* (coll. 462) coni. Meineke. Fortasse utrobique *εἶα μάλα* scribendum, ut 460 et 487.

V. 491. Exempli gratia inserui Bergkii supplementum. Nec male tamen Dindorf *δῆτα τόδ' ἐστίν*, coll. Eq. 810, 820, 875, 878, Av. 27. Ob vs. antitheticum minus placent Richteri et Blaydesii supplementa *τοῦτ' ἐστ', ὦνδρες* et *δῆτ' ἐστ', ὦνδρες.*

V. 493. *ἀργεῖοι*, coll. vs. 466, Meineke] *ὠργεῖοι.*

V. 496. *κακόνοι* R corr. et schol.] *κακὸν οἱ* R pr. C, *κακὸν εἰ* B, *κακὸν* S *κακοί* V.

V. 497 *νυν* vel *νῦν* Lenting] *οὖν*, Bentley *γ' οὖν*, Dind. *ἀλλ' οὖν ὑμεῖς γ'*, coll. Prom. 1068. || *ἀνδρείως* Bentley] *ἀνδρικῶς.*

V. 499. *εἴσ'*] *εἰσὶν* RVS.

V. 500—511. Schol. *Ἕτερον σύστημα κατὰ περικοπὴν ἀνομοιομερὲς ἰαμβείων η'. καὶ ἐν εἰσθέσει ἕτερον ἀμοιβαίων στίχων ὁμοίων καταληκτικῶν τετραμέτρων δ'. ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι παράγραφος.*

V. 500. *ἄνδρες*] *ὦνδρες* Blaydes. Vid. ad. vs. 377. || *Μεγαρεῖς* V.

ἐντεῦθεν ἐχομένοις ὅθεν νῦν ἕλκετε·
οὐδὲν γὰρ ἄλλο δρᾶτε πλὴν δικάζετε.
ἀλλ' εἴπερ ἐπιθυμεῖτε τήνδ' ἐξελκύσαι,
πρὸς τὴν θάλατταν ὀλίγον ὑποχωρήσατε.

ΧΟΡΟΣ.

ἄγ', ὦνδρες, αὐτοὶ δὴ μόνοι λαβώμεθ' οἱ γεωργοί.

ΕΡΜΗΣ.

χωρεῖ γέ τοι τὸ πρᾶγμα πολλῷ μᾶλλον, ὦνδρες, ὑμῖν.

ΧΟΡΟΣ.

χωρεῖν τὸ πρᾶγμά φησιν· ἀλλὰ πᾶς ἀνὴρ προθυμοῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οἵ τοι γεωργοὶ τοὔργον ἐκτελοῦσι κἄλλος οὐδείς.

ΧΟΡΟΣ.

ἄγε νυν ἄγε πᾶς.

ΕΡΜΗΣ.

καὶ μὴν ὁμοῦ ἐστιν ἤδη.

ΧΟΡΟΣ.

μή νυν ἀνῶμεν, ἀλλ' ἐπεν-
τείνωμεν ἀνδρικώτερον.

ΕΡΜΗΣ.

ἤδη ᾽στὶ τοῦτ' ἐκεῖνο.

V. 505. *ἄλλο δρᾶτε*] *ὑμεῖς ἄλλο*, quae est usitata Atticis ellipsis, conieci Anal. Crit. p. 49. Fero tamen vulgatam.

V. 507. *πρὸς τὴν θάλατταν*] *ἀπὸ τῆς θαλάττης* Dobree, cui sic legisse videbatur schol. Rav. Lenius certe *πρὸς τῆς θαλάττης* amicus meus Vollgraff (per litteras). Sed vid. commentarium.

V. 508. *λαβώμεσθ'* B.

V. 509. *τοι* om C, *δή* hab. B (e vs. praegresso?).

V. 511. *οἵ τοι* RVCS] *ἴδ' οἱ* B, *μόνος* Bentley, sed articulo opus est. || *ἐκτελοῦσι* ego Ex. Crit. p. XI] *ἐξέλκουσι*. Dindorf *ἐκπράττουσι*.

V. 512 et 514 *νῦν* B.

V. 512—519. Vulgo choro continuantur, sed Blaydes (quem sequor) cum S et Reiskio 518 et 516 tribuit Mercurio. Etiam schol. Rav. dividit scribens: *Διπλῆ καὶ εἴσθεσις εἰς περίοδον κώλων η' ἀμοιβαίων τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ ὑποκριτοῦ. τὸ πρῶτον ἀναπαιστικὸν διπλοῦν. τὸ β' <καὶ τὸ ε'> ἰαμβικὸν ἑφθημιμερές, τὸ γ' καὶ τὸ δ' ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. <τὰ ς' καὶ> ζ' καὶ η' ὁμοίως*, sed alius schol. choro continuat, scribitque *τὸ ζ' παιωνικὸν τρίμετρον ὑπερκατάληκτον ἐκ παλιμβακχείων καὶ κρητικῶν. τὸ η' δίμετρον ὑπερκατάληκτον ὅμοιον. ὑφ' ὃ κορωνίς.*

V. 514 sq. *ἔτ' ἐντείνωμεν* malit Blaydes.

V. 515 sq. Dobree frustra de metro sollicitus aut *ἀνδρικωτέρως* aut *καὶ δή* corrigebat. Plena interpunctio satis tuetur brevem syllabam, idque eo magis, si simul fit personae mutatio.

ΧΟΡΟΣ.

ὢ εἶα νῦν, ὢ εἶα πᾶς.
ὢ εἶα εἶα εἶα νῦν,
ὢ εἶα εἶα εἶα πᾶς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦ πότνια βοτρυόδωρε, τί προσείπω σ' ἔπος;
πόθεν ἂν λάβοιμι ῥῆμα μυριάμφορον
ὅτῳ προσείποιμ'; οὐ γὰρ εἶχον οἴκοθεν.
ὦ χαῖρ' Ὀπώρα, καὶ σὺ δ', ὦ Θεωρία.
οἷον δ' ἔχεις τὸ πρόσωπον, [ὦ Θεωρία,]
οἷον δὲ πνεῖς, ὡς ἡδὺ κατὰ τῆς καρδίας,
γλυκύτατον ὥσπερ ἀστρατείας καὶ μύρου.

ΕΡΜΗΣ.

μῶν οὖν ὁμοῖον καὶ γυλίου στρατιωτικοῦ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀπέπτυσ' ἐχθροῦ φωτὸς ἔχθιστον πλέκος.
τοῦ μὲν γὰρ ὄζει κρομμυοξυρεγμίας,

V. 518 sq. recepi Richteri coniecturam probatam Dindorfio, et eiusmodi quid legit schol. metricus Rav. In priore vs., cui *νῦν* addidit, *εἶα* sexies legitur in V et, nisi fallor, in R (quinquies sec. Inv.), in altero quinquies in utroque cod. Hic et ubique in talibus *ὦ* dedi pro *ὢ*.

V. 520—570. Schol. *Εἴσθεσις διπλῆς ἀμοιβαίας στίχων να'. ὧν οἱ μὲν λγ' ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι. οἱ δὲ ἑξῆς ιη' τροχαϊκοὶ τετράμετροι καταληκτικοί. ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι παράγραφος, ἐπὶ δὲ τῷ τέλει ἡ ἔξω* (*εἴσω?*) *διπλῆ.*

V. 520. *πότνι'* (sic) *β.* V.

V. 521. *λάβοιμι*] *λάβημοι* V, *λάβοιμ' ἂν* Stob. Flor. 55, 5.

V. 522. *προσείποιμ'* Blaydes] *προσείπω σ'* L, repetitum e vs. 520. Cft. Thesm. 22 et Soph. Ai. 1217. Idem *ὅτι σε προσείποιμ'*, citra necessitatem. || *οὐ γὰρ εἶχον οἴκοθεν.*. De imperfecto cf. ad vs. 142. Ceterum malim fere *οὐ γὰρ ἦγον*, quasi *mercem*.

V. 523—526 temere proscripsit Hamaker. vs. 524 om. B. || *ὦ Θεωρία* errore repetitum e vs. praegresso expunxi. *Εἰρήνη φίλη* coniecit Meineke, *ὦ φίλη θεά* (*θεός?*) Blaydes.

V. 525. *ὡς ἡδὺ—καρδίας*. Iniuria sollicitavit Bl., in commentario bene vertens „quam suave spiras in pectus meum."

V. 527. *μῶν οὖν* L. Blaydes coni. *μῶν οὐχ ὅμοιον πνεῖ* (pro *καί*), Richter *μῶν οὖν ὁμίλου* (Bl. *κυδοίμου*) *καί*. Sed sana videtur vulgata scriptura, nisi quod seculo quinto *ὁμοῖος* rectius scribitur quam *ὅμοιος*. Structura haec est: *μῶν οὖν* (saepius hae particulae iunguntur) *ὁμοῖον* (*πνεῖ τῆς Εἰρήνης*) *καὶ* (*πνεῖ*) *γυλίου στρατιωτικοῦ; num igitur simile olet Pax ac pera militaris?* De *μῶν οὖν* vid. v. c. Aesch. Cho. 177, Plat. Soph. p. 250 D. || *καὶ γυλίου*. Rutherford e scholio Rav. effecit olim extitisse absurdam var. lect. *γρυλλίου*. Quidni potius *καὶ γρυλίου?*

V. 528. Mercurio dat Ald, Choro Bekk. cum B et V (?). De V silet Cobet.

V. 529. *κρομμυοξερυγμίας* requirebat Dobree, *κρομμυοξυερυγμίας* Blaydes. Traditam tamen lectionem tuentur con-

ταύτης δ' ὀπώρας, ὑποδοχῆς, Διονυσίων,
αὐλῶν, τρυγῳδῶν, Σοφοκλέους μελῶν, κιχλῶν,
ἐπυλλίων Εὐριπίδου,

ΕΡΜΗΣ.

κλαύσἆρα σὺ
ταύτης καταψευδόμενος· οὐ γὰρ ἥδεται
αὕτη ποιητῇ ῥηματίων δικανικῶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

κιττοῦ, τρυγοίπου, προβατίων βληχωμένων,
κόλπου γυναικῶν διατρεχουσῶν εἰς ἀγρόν,
δούλης μεθυούσης, ἀνατετραμμένου χοός,
ἄλλων τε πολλῶν κἀγαθῶν.

ΕΡΜΗΣ.

ἴθι νυν ἄθρει
οἷον πρὸς ἀλλήλας λαλοῦσιν αἱ πόλεις
διαλλαγεῖσαι καὶ γελῶσιν ἄσμεναι,
καὶ ταῦτα δαιμονίως ὑπωπιασμέναι
ἀπαξάπασαι καὶ κυάθους προσκείμεναι.

---

stantes apud scriptores et grammaticos scripturae *ὀξυρεγμεῖν, -μία, -μιᾶν, -μιώδης*, in quibus apparet vocalium metathesis. Minus credibilis est glossa Moeridis: *ἐρεγμία Ἀττικῶς· ἐρεγμὸς Ἑλληνικῶς*. Cf. *ἐρυγμός, -γμα, -γή, -ματώδης, -μηλος*. De metathesi vid. commentarium.

V. 530 sqq. et 535 sqq. Reiske, coll. Plut. 190 sqq., singula vocabula inter Trygaeum et Mercurium dividebat. Admodum speciose!

V. 531. *τρυγῳδῶν* Brunck] *τραγῳδῶν*. Tali scripturae vitio fortasse nititur grammatici *περὶ κωμῳδίας* (Prol. X b 57. 119 sqq.) sententia trygoediae nomen commune fuisse universae poesi dramaticae.

V. 532. *κλαύσἆρα*] *κλαῦσ' ἆρα* RB, *κλαῦσ' ἄρα* V, *κλαύσἆρα* Dind., *κλαύσει γε* Dobr. Haec verba in libris continuata Trygaeo Tyrwhitt dedit Mercurio.

V. 535. *κιττοῦ*] *σίτου* vel *τυροῦ* tentat Blaydes. Vid. comment.

V. 536. *κόλπου* L. Tentarunt viri docti *κτύπου, κώμου, ὄχλου, πόκου, κόπρου*. Vid. commentarium. || *γυναικῶν* L] *γυναικὸς* lemma schol., qui igitur etiam *διατρεχούσης* (transcurrentis) legisse videtur, et nescio fere an haec sit vera lectio. || *εἰς* (*ἐς*) *ἀγρόν* L] *εἰς ἰπνὸν γρ.* Schol. probantibus Brunckio, Porsono aliisque, quibus *εἰς ἀγρόν* huc retractum videbatur e vs. 520. Ingeniose Kock, sed satis violenter, *σταῖς φερουσῶν εἰς ἰπνόν* coniecit. Vid. etiam ad vs. 563.

V. 538. Mercurii nomen hic delendum putabat Bergk, ei tribuens tantum vss. 543 sq.

V. 542. *κυάθους* (non *κυάθοις*) RV, ut S. Ineptum dativum dett. librorum habet etiam Athenaeus X 424 B, accusativum duo Suidae codd. s. v. *ὑπωπιάζω*.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

καὶ τῶνδε τοίνυν τῶν θεωμένων σκόπει
τὰ πρόσωφ', ἵνα γνῷς τὰς τέχνας.

ΕΡΜΗΣ.

αἰβοῖ τάλας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐκεινονὶ γοῦν τὸν λοφοποιὸν οὐχ ὁρᾷς
τίλλονθ' ἑαυτόν;

ΕΡΜΗΣ.

ὁ δέ γε τὰς σμινύας ποιῶν
κατέπαρδεν ἄρτι τοῦ ξιφουργοῦ ἐκεινουί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὁ δὲ δρεπανουργός, οὐχ ὁρᾷς; ὡς ἥδεται,
καὶ τὸν δορυξὸν οἷον ἐσκιμάλισεν.

ΕΡΜΗΣ.

ἴθι νυν ἄνειπε τοὺς γεωργοὺς ἀπιέναι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀκούετε λεῴ· τοὺς γεωργοὺς ἀπιέναι
τὰ γεωργικὰ σκεύη λαβόντας εἰς ἀγρὸν

ὡς τάχιστ' ἄνευ δορατίου καὶ ξίφους κἀκοντίου·
ὡς ἅπαντ' ἤδη 'στὶ μεστὰ τἀνθάδ' εἰρήνης σαπρᾶς.
ἀλλὰ πᾶς χώρει πρὸς ἔργον εἰς ἀγρὸν παιωνίσας.

V. 543—9. Sic praeeunte Paleio divisi Trygaeum inter et Mercurium (cui vulgo dantur 544 *αἰβοῖ*—547 *ἐκεινουί*), sed praeterea fortasse vs. 550 (vulgo Mercurii) Trygaeo continuandus, ut Mercurius etiam hic, ut 433 sq., praeconis muhere fungatur, dicens vss. 551 sqq., qui vulgo Trygaeo tribuuntur.

V. 543. *τοίνυν*] *μοι νῦν* vel *νυνὶ* vel *δὴ νῦν* coni. Blaydes. Si quid mutandum, scripserim *μοί νυν* vel potius *νῦν μοι*. Particula enim temporalis vix apta.

V. 545. *γ' οὖν* R, *γοὺν* (sic) V, *γὰρ* B.

V. 546. *ποῶν* V.

V. 547. *κατεπάπαρδεν* V.

V. 548. ΤΡ. praefigunt L, del. Bergk. || *τὸν δὲ δρεπανουργὸν* coni. Cobet (cf. 541), probantibus Meinekio et Blaydesio, ut sane soleut Athenienses, sed incommodior tamen est ea scriptura propter sequentia *τὸν δορυξὸν*, cuius accusativi alia ratio est. Quare vide num forte distinguendum sit: *ὁ δὲ δρεπανουργός, οὐχ ὁρᾷς; ὡς ἥδεται*, ut sint exclamationes *ὡς ἥδεται* et *οἷον ἐσκιμάλισεν*, formula vero *οὐχ ὁρᾷς;* posita sit *διὰ μέσου*. Sic igitur scripsi.

V. 550 sqq. Vid. ad v. 543—9.

V. 553. *καὶ ἀκοντίου* V.

V. 554. *σαπρᾶς*] *ἁβρᾶς* Bothe, forsan recte. Mire sane pax vix composita *antiqua* dici videtur. Vide tamen comment.

V. 555. *εἰς ἀγρὸν* tam brevi intervallo repetitum displicet. Malim *διὰ χρόνου*, ut infra vs. 570. Maior etiam offensio

ΧΟΡΟΣ.

ὦ ποθεινὴ τοῖς δικαίοις καὶ γεωργοῖς ἡμέρα,
ἄσμενός σ' ἰδὼν προσειπεῖν βούλομαι τὰς ἀμπέλους,
τάς τε συκᾶς, ἃς ἐγὼ ἐφύτευον ὢν νεώτερος,
ἀσπάσασθαι θυμὸς ἡμῖν ἐστι πολλοστῷ χρόνῳ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

νῦν μὲν οὖν, ὦνδρες, προσευξώμεσθα πρῶτον τῇ θεῷ,
ἥπερ ἡμῶν τοὺς λόφους ἀφεῖλε καὶ τὰς γοργόνας·
εἶθ' ὅπως λιταργιοῦμεν οἴκαδ' ἐς τὰ χωρία,
ἐμπολήσαντές τι χρηστόν, οὐ σαπρὸν ταρίχιον.

ΕΡΜΗΣ.

ὦ Πόσειδον, ὡς καλὸν τὸ στῖφος αὐτῶν φαίνεται
καὶ πυκνὸν καὶ γοργὸν ὥσπερ μᾶζα καὶ πανδαισία.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

νὴ Δί' ἡ γὰρ σφῦρα λαμπρὸν ἦν ἄρ' ἐξωπλισμένη,

---

oreretur, si cum Zielinskyo „die Gliederung" p. 139, ubi *κατακελευσμόν*, ut hos tres versus appellat, duos tetrametros postulare putat, vs. 555 transponeremus inter vs. 568 et 569. || *παιωνίσας*. Cobeto magis Atticum videbatur *παιανίζειν*, utpote ductum a *παιάν*. Ex Aristophane cf. Eq. 1378 et *ἰηπαιωνίσαι* Eq. 418. Utraque forma proba videtur. Herodoto in usu fuisse *παιωνίζειν* demonstrat caput primum libri quinti.

V. 556 sq. ut ex altera Pace affert Stob. flor. 56, 1. = Fr. 294 K.

V. 556. *τοῖς δικαίοις*] *τοῖς ἀγροίκοις* Blaydes, quod abundaret. Olim coll. vs. 921 conieci *δημόταισι* et nuper Volgraff (per litteras) *δημόταις τε*.

V. 557. *ἄσμενός*. Schanz apud Platonem probavit formam *ἅσμενος*. || *σ'* B] om. rell.

V. 558. *φύτευσ' ἔτ' ὢν* malit Blaydes, non ego.

V. 559. *πολλοστῷ χρόνῳ*, abusive pro *πολλῷ χρ*, ut apud Cratin. iun. III. 377, Menand. IV 167, Dem. p. 761, 21, p. 1304, 9, quae exempla cum sint Aristophane multo seriora, fieri potest ut recte Blaydes coniecerit *πολλῷ δή*. Num recte dicatur *πολλῷ τῷ χρόνῳ*, quod idem proponit, dubito.

V. 560. *τῆι θεῶι πρῶτον* V.

V. 562. *λιταργιοῦμεν* B] *λιταργειοῦμεν*. Cf. Schol.

V. 563. *ἐμπολήσαντες*] *ἀγόρασον* (sic) Athen. III p. 119 D. || *εἰσ ἀγρὸν* L, quod misere abundat. Fieri potest ut huc pertineat varia lectio *εἰς ἰπνὸν* commemorata a Schol. ad vs. 536. Possis etiam *ἐν ἀγορᾷ* conicere, sed maxime placet quod adolescens admodum proposui *οὐ σαπρὸν* vel *κοὐ σαπρόν*. Cf. Mnem. XXIV 273, et Ach. 1111, ubi Lamachus ad servum: *θρῖον ταρίχους οἶσε δεῦρο, παῖ, σαπροῦ*, Militia liberatis meliorem iam cibum parare licebat. Nisi autem fallor, ne cohaeret quidem *χρηστὸν* cum *ταρίχιον*, sed distinguendum: *ἐμπολήσαντές τι χρηστόν, οὐ σαπρὸν ταρίχιον*, i. e. mercati *delicati quiddam*, non putridum salsamentum, quo milites vescuntur. Infeliciter Bl. *καὶ σαπρὸν* coniecit. Illud igitur reposui, posita virgula post *χρηστόν*.

V. 566. *νὴ Δί'* B] *νὴ τὸν Δί'*. || *σφῦρα* Bentley] *σφύρα* L, quod servans Cobet in not. mscr. scribi iussit *νὴ Δί' ἡ σφύρα γε κτλ.*, procul dubio ratus distinguendum

αἵ τε θρίνακες διαστίλβουσι πρὸς τὸν ἥλιον.
ἦ καλῶς αὐταῖς ἀπαλλάξειεν ἂν μετόρχιον.
ὥστ' ἔγωγ' ἤδη 'πιθυμῶ καὐτὸς ἐλθεῖν εἰς ἀγρὸν
καὶ τριαινοῦν τῇ δικέλλῃ διὰ χρόνου τὸ γήδιον.
ἀλλ' ἀναμνησθέντες, ὦνδρες,
τῆς διαίτης τῆς παλαιᾶς,
ἣν παρεῖχ' αὕτη ποθ' ἡμῖν,
τῶν τε παλασίων ἐκείνων
τῶν τε σύκων τῶν τε μύρτων
τῆς τρυγός τε τῆς γλυκείας
τῆς ἰωνιᾶς τε τῆς πρὸς
τῷ φρέατι τῶν τ' ἐλαῶν,
ὧν ποθοῦμεν,
ἀντὶ τούτων τήνδε νυνὶ
τὴν θεὸν προσείπατε.

ΧΟΡΟΣ.

χαῖρε χαῖρ', ὡς ἀσμένοισιν ἦλθες, ὦ φιλτάτη.

---

esse inter *σφύρα*, *rastrum* et *σφῦρα*, *malleum*. || *λαμπρὸν ἦν ἄρ'* (*ἂν* B) *ἐξωπλισμένη*. Explicant *instructa*, coll. Antiph. III 126 et 113, sed ita *λαμπρῶς* aut *λαμπρά* expectes, quare *λαμπρά γ'* edidit Blaydes. Sed *γὲ* pertinens ad *νὴ Δία* tanto intervallo remotum displicet. Ex eiusdem coniecturis commemoro *λαμπρά 'σθ', ἧπερ ἐξωπλισμένοι*. Locus nondum emendatus. Fort. *νὴ Δί' ἡ σφύρα γε* (*γε σφῦρα*?) *λαμπρῶς ἦν ἄρ' ἐξωπλισμένη*, aut potius *νὴ Δία σφύραισι λαμπρῶς εἰσιν ἐξωπλισμένοι*.

V. 568. Mercurio tribuit Reiske. || *ἦ*] *ὡς* Suidas in *ἀπαλλάξειεν*. || *αὐταῖς*, i. e. *δι' αὐτῶν* ego] *αὐτῶν*. O. Schneider *αὔων* (*αὖων*?) coniecit, *αὐτῶν ἂν ἀπολαύσειεν* Kock. Vid. Mnem. l. l., ubi *αὐτοῖς* est typorum vitium, et commentarium. Pro *ἂν* B habet *ἐάν*.

V. 570. *γηδίον* L.

V. 571—581. Schol. *Διπλῆ καὶ μέλος ἀμοιβαῖον, τὸ μὲν τοῦ ὑποκριτοῦ δεκακώλῳ τροχαϊκῷ. οὗ ἐν εἰσθέσει ἐννέα ἀκατάληκτα, δίμετρα τὰ ὀκτώ, μονόμετρον δὲ τὸ παρατέλευτον, <καταληκτικὸν δὲ τὸ τελευταῖον?>, καὶ ἐν ἐκθέσει στίχοι τροχαϊκοὶ τετράμετροι καταληκτικοί*. Melius alius: *Ἡ ἔκθεσις αὕτη τῆς διπλῆς κώλων ἐστὶν ὁμοίων τροχαϊκῶν ια', ὧν τὸ η' μόνομετρον, τὰ δὲ λοιπὰ δίμετρα ἀκατάληκτα. τὸ τελευταῖον ἑφθημιμερές. ὑφ' ὃ αἱ ἀμφοτέρωθεν ἔξω διπλαῖ*. Cf. ad. vs. 582.

V. 573. *ὑμῖν* B.

V. 574. *παλαθίων* Suidas in *παλάθαι*; sed cf. Phot. et Hes. s. v. (*παλασία*) et Poll. VI 251.

V. 579. *ποθοῦμεν* imperfectum esse cum aliis statui in commentario. Nunc dubito. Mireris enim augmenti in lyrico quidem carmine sed vulgari sermone composito omissionem. Av. 701 vel in tetrametris anapaesticis *γένετ'* caret augmento, sed ibi bene correctum videtur *γέγον'*. Quia autem nondum rus redierant, non necessarium videtur imperfectum.

V. 580 sq. *τόνδε νῦν τὸν θεὸν* B.

V. 582—602 (650). Schol. *Κορωνὶς καὶ εἴσθεσις χοροῦ μονοστροφικὴ κώλων κα', ὧν τὰ α', ζ, ιε' τροχαϊκὰ ἑφθημιμερῆ, τὰ β', ς', ιδ' δίμετρα ἀκατάληκτα, τὰ γ', η' ὅμοια, Ἰωνικὰ μέντοι ἀπὸ μείζονος. τὰ δ', θ', ιη' δακτυλικὰ πενθημιμερῆ, τὰ ε', ια', ιβ', ις', ιζ' παιωνικὰ δίμετρα ἀκατάληκτα, τὸ ι' ὅμοιον, ἰαμβικὸν μέντοι. τὸ ιγ' παιω-*

σῷ γὰρ ἐδάμην πόθῳ, δαιμόνια βουλόμενος εἰς ἀγρὸν
ἀνερπύσαι,
–́⏑ –́⏑ ´⏑ –́⏑ ´⏑ –́⏑ –́⏑ –́
ἦσθα γὰρ μέγιστον ἡμῖν κέρδος, ὦ ποθουμένη,
πᾶσιν ὁπόσοι γεωργὸν βίον ἐτρίβομεν·
πολλὰ γὰρ ἐπάσχομεν πρίν ποτ' ἐπὶ σοῦ γλυκέα κἀδά-
[πανα καὶ φίλα.
τοῖς ἀγροίκοισιν γὰρ ἦσθα χῖδρα καὶ σωτηρία.
ὥστε σὲ τά τ' ἀμπέλια καὶ τὰ νέα συκίδια
τἄλλα θ' ὁπόσ' ἔστι φυτὰ προσγελάσεται λαβόντ' ἄσμενα.

ἀλλὰ ποῦ ποτ' ἦν ἀφ' ἡμῶν τὸν πολὺν τοῦτον χρόνον
ἥδε, τοῦθ' ἡμᾶς δίδαξον, ὦ θεῶν εὐνούστατε.

μόνη γὰρ ἡμᾶς ὠφέλεις.

νικὸν ἐφθημιμερές, τὸ ιθ' ἀναπαιστικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον, ὁ κ', κα' ... ἐν ἐκθέσει στίχοι εἰσὶ τροχαϊκοὶ τετράμετροι καταληκτικοὶ ὅμοιοι τοῖς ἐν τῇ εἰσθέσει τῆς διπλῆς ἀμοιβαίας μη' (scil. 603—650). *ἐπὶ τῷ τέλει τῶν μὲν τοῦ χοροῦ κορωνίς, τῆς δὲ διπλῆς ἡ ἔξω διπλῆ, ἐπὶ μέντοι τοῖς ἀποθέσεσιν ἡ συνήθης παράγραφος.* Alius: *Διπλῆ καὶ τοῦ χοροῦ κῶλα γ' τροχαϊκά· ἔστι δὲ τὸ ὅλον τροχαϊκὸν ἑξάμετρον* (itaque *χαῖρε—ἐδά* | ?). *τινὲς γράφουσιν ἐ δ ά μ η μ ε ν καί φασι τὰ μὲν β' τροχαϊκὰ ἀκατάληκτα, τὸ δὲ γ' τροχαϊκὸν καταληκτικόν. εἶτ' ἐν ἐκθέσει παιωνικὸς τετράμετρος καταληκτικὸς καὶ ἐν ἐκθέσει τετράμετρος καταληκτικὸς τροχαϊκός. εἶτα ἐν ἐκθέσει δ' κῶλα, ὧν τὰ γ' παιωνικὰ δίρρυθμα, τὸ δὲ παρατέλευτον ἰαμβικὸν δίμετρον.* Miris modis haec metra trochaica cum paeonicis mixta grammaticos vexabant.

V. 582. *ὦ φίλταθ'* (*φίλτατ'* R. — Cf. schol.), *ὡς ἀσμένοισιν ἡμῖν ἦλθες* L. Recepi Bergkii correctionem. Cf. ad. vs. 346. Dindorf *ὡς ἦλθες ἡμῖν ἀσμένοις, ὦ φιλτάτη,* Meineke *ὡς ἀσμένοισιν ἦλθες ἡμῖν φιλτάτη,* Bergk etiam *ὡς ἦλθες ἡμῖν ἀσμένοις, φιλτάτη.*

V. 584. *ἐδάμην*, cum adn. *τινὲς γρ. ἐδάμημεν*, V] *ἐδάμη μὲν* (sic) R, *ἐδάμημεν* cett.

V. 585. *δαιμόνια* R] *δαίμονα.* || *βουλόμενος* S] *βουλόμενοι.* || Post *ἀνερπύσαι* lacunam notat Bergk. Excidit tetrameter trochaicus.

V. 587. *τὸ μέγιστον B.*

V. 588—90. *πᾶσιν ὁπόσοι γεωργικὸν βίον ἐτρίβομεν· μόνη γὰρ ἡμῖν ὠφέλεις.* L. Primus Bothe *γεωργὸν* correxit. Verba languida *μόνη — ὠφέλεις* ut magistelli emblema delevi auctore Meinekio. Parum enim profici videtur Richteri coniectura *κὠφέλεις ἡμᾶς μόνη* et Dindorfii transponentis verba *μόνη — ὠφέλεις* ante *πᾶσιν*, duplici admissa lacuna ante *μόνη* et ante *πᾶσιν*, servatoque *γεωργικὸν.*

V. 593. *κἀδάπανα*] Schol. *τινὲς δὲ γράφουσι μετὰ τοῦ ι, ἵνα τὸ νοούμενον ᾖ· δαπάνῃ τε* (*δαπάναις* Ven. 475) *τρυφῶμεν.* Fuit igitur olim varia lectio *καὶ δάπανα = δαπανηρά.* Cf. Thuc. V 103. Sed praestat quod vulgatur.

V. 595. *χῖδρα* Dindorf] *χίδρα.*

V. 599. *ὁπόσ'* Bentley] *ὅσ'* RB, *ὅσσ'* VS. || *ἔστι* Blaydes] *ἐστί.*

V. 600. *προσγελάσονται* B. || *σε λαβόντ'* B, non V, qui cum reliquis *σε* om.

V. 601. *ἀλλὰ ποῦ*] *ἀλλ' ὅπου* Richter, sed Blaydes cft. Eq. 1365 *πῶς πολιτεύσει φράσον* Utrumque probe dicitur; hoc alacrius.

ΕΡΜΗΣ.

ὦ σοφώτατοι γεωργοί, τἀμὰ δὴ ξυνίετε
ῥήματ', εἰ βούλεσθ' ἀκοῦσαι τήνδ'· ὅπως ἀπώλετο.
πρῶτα μὲν γὰρ † αὐτῆς ἦρξε † Φειδίας πράξας κακῶς·
εἶτα Περικλέης φοβηθεὶς μὴ μετάσχοι τῆς τύχης,
τὰς φύσεις ὑμῶν δεδοικὼς καὶ τὸν αὐτοδὰξ τρόπον,
πρὶν παθεῖν τι δεινὸν αὐτός, ἐξέφλεξε τὴν πόλιν.
ἐμβαλὼν σπινθῆρα μικρὸν Μεγαρικοῦ ψηφίσματος,
ἐξεφύσησεν τοσοῦτον πόλεμον ὥστε τῷ καπνῷ
πάντας Ἕλληνας δακρῦσαι, τούς τ' ἐκεῖ τούς τ' ἐνθάδε.
ὡς δ' ἅπαξ τὸ πρῶτον ἀφθεῖσ' ἐψόφησεν ἄμπελος
καὶ πίθος πληγεὶς ὑπ' ὀργῆς ἀντελάκτισεν πίθῳ,
οὐκέτ' ἦν οὐδεὶς ὁ παύσων, ἥδε δ' ἠφανίζετο.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ταῦτα τοίνυν μὰ τὸν Ἀπόλλω ἐγὼ ἐπεπύσμην οὐδενός,

V. 603. σοφώτατοι. Cf. Nub. 575.] ὦ λιπερνῆτες memoriae errore posuit Diodorus XII 40 ad vs. Archilochi ὦ λιπερνῆτες [cf. comment.] πολῖται, τἀμὰ δὴ ξυνίετε aberrans, ut intellexit c. a. Dindorf. Iniuria id recepit Meineke. || δὴ ξυνίετε] τις ξυνιέτω Diodorus.

V. 605. αὐτῆς ἦρξε L. Corrupta et varie tentata. Bentley ἦρξεν αὐτῆς, ἦρξεν ἄτης Seidler, ἦρξ' ἀΰτης Madvig, αὐτὸς ἦρξε, αὐτίχ' εἷρξεν Bergk, εἷρξεν αὐτήν, γ' αὐτὴν καθεῖρξεν, ἦρξε πάντων, ἦρξεν αὐτοῦ (scil. τοῦ ἀπολλύναι αὐτήν), κατήρξατ' αὐτῆς (immolavit), alia Blaydes, et peiora alii. Ariolari si cui luberet, addere posset ἥψατ' αὐτῆς, vel εἵλκυσ' αὐτὴν vel <κακῶν> γὰρ ἦρξε, sed vix quidquam horum probabile est, excepta fortasse Seidleri coniectura, modo sumere liceat verba ἦρξεν ἄτης (quae sententiae melius conveniunt quam Madvigii ἦρξ' ἀΰτης), tam propter substantivum quam propter omissum articulum a sermone comico aliena, ex alio poeta citata esse. Nihil vero infelicius excogitatum est quam Zielinskyi „die Gliederung d. A. K." p. 74 sqq. commentum, Aristophanem dedisse ἤρξατ' αὐτῆς, quod significarit scilicet Phidiam Pacis simulacrum inchoasse sed morte prohibitum non perfecisse, id vero (marmoreum aut aeneum) deinde a discipulo eius nescio quo absolutum in hac fabula consecrari. Ut alia omittam, qui quaeso Eupolis et Plato Aristophanem irridere potuerunt, nisi colossica Pacis imago ipsius phantasiae deberetur? Vid. Praefationis cap. V.

V. 606. μετάσχῃ τῆς δίκης B.

V. 607 sq. om. Diod. Sic. XII 40.

V. 607. ὑμῶν] ἡμῶν R.

V. 608. Vulgo δεινόν, αὐτός. Correxit Dindorf.

V. 610. ἐξεφύσησε(ν) RVS et Diodorus] ἐξεφύσησε γὰρ B. Bentley, quem plerique secuntur, κἀξεφύσησεν. Reiske contra vs. 609 ἢ 'μβαλὼν vel κἀμβαλὼν corrigebat, Bergk vero retinens traditas lectiones post πόλιν plene interpunxit, quem sequi tutissimum visum est. Vulgo virgula inciditur.

V. 611. ἐνθάδε] ἐνθαδὶ Meineke, nescio cur.

V. 612. ἀφθεῖσ' Blaydes] ἄκουσ' RVS, ἤκουσ' B, τμηθεῖσ' Reiske.

V. 614. δ'] τ' Dawes, vix recte.

V. 615. τοίνυν] μέντοι vel τοι καὶ (hoc soloece) coni. Blaydes. Si quid mutandum, possis etiam ταῦτά γ' οὔπω.

οὐδ' ὅπως αὐτῇ προσήκοι Φειδίας ἠκηκόη.

ΧΟΡΟΣ.

οὐδ' ἔγωγε πλήν γε νυνί. ταῦτ' ἄρ' εὐπρόσωπος ἦν,
οὖσα συγγενὴς ἐκείνου. πολλά γ' ἡμᾶς λανθάνει.

ΕΡΜΗΣ.

κᾆτ' ἐπειδὴ ἔγνωσαν ὑμᾶς αἱ πόλεις ὧν ἤρχετε
ἠγριωμένους ἐπ' ἀλλήλοισι καὶ σεσηρότας,
πάντ' ἐμηχανῶντ' ἐφ' ὑμῖν τοὺς φόρους φοβούμεναι,
κἀνέπειθον τῶν Λακώνων τοὺς μεγίστους χρήμασιν.
οἱ δ' ἅτ' ὄντες αἰσχροκερδεῖς καὶ διειρωνόξενοι
τήνδ' ἀπορρίψαντες αἰσχρῶς τὸν πόλεμον ἀνήρπασαν·
κᾆτα τἀκείνων γε κέρδη τοῖς γεωργοῖς ἦν κακά·
αἱ γὰρ ἐνθένδ' αὖ τριήρεις ἀντιτιμωρούμεναι
οὐδὲν αἰτίων ἂν ἀνδρῶν τὰς κράδας κατήσθιον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐν δίκῃ μὲν οὖν, ἐπεί τοι καὶ κορώνεών γέ μου
ἐξέκοψαν, ἣν ἐγὼ ἐφύτευσα κἀξεθρεψάμην.

ΧΟΡΟΣ.

νὴ Δί', ὦ μέλ', ἐν δίκῃ γε δῆτ', ἐπεὶ κἀμοῦ πίθον
ἐμβαλόντες ἐξμέδιμνον κυψέλην ἀπώλεσαν.

ΕΡΜΗΣ.

κἀνθάδ' ὡς ἐκ τῶν ἀγρῶν ξυνῆλθεν οὑργάτης λεώς,
τὸν τρόπον πωλούμενος τὸν αὐτὸν οὐκ ἐμάνθανεν,

V. 616. *ἠκηκόη* Schol.] *ἠκηκόειν*.

V. 618. *πολλά γ'*] *πόλλ' ἄρ'*, quod praesertim modo praegresso *ταῦτ' ἄρ'* non praetulerim, coni. Cobet. Recepit Meineke.

V. 622. *κἀνέπειθον τ. Λ. τ. μεγίστους* in R bis scripta sunt. || *κἀνέπειθον*] *κᾆτ' ἔπειθον* Cobet. Cur.? Xen. Cyrop. I 5, 3 *καὶ δώροις καὶ χρήμασιν ἀναπειθόμενοι*. Cf. Plato Rep. II 365 E, al.

V. 624. *ἀνήρπασαν*] *ἀνάρπασαν* B. „Nonnihil suspectum *ἀνήρπασαν*". Blaydes. Si quid mutandum, possis *ἀντῆραν αὖ* vel *ἀντῆρον ἄν*. Vid. commentarium.

V. 626. *ἐνθένδ'*] *ἐνθάδ'* iniuria Dobree.

V. 628. *ΤΡΥΓ.* R] *ΧΟΡ.* VSB. || *καὶ* Porson] *τὴν* || *κορώνεων* B] *κορώναιον*.

V. 629. *φυτεύσας ἐξεθρεψάμην* L. Corr. Bentley.

V. 630. *ΧΟΡ.* R] *ΤΡΥΓ.* VB. || *μέλε Γ*] *μέλε'*. || *ἐν δίκῃ* Porson] *ἐνδίκως*, quod est tragici sermonis, vulgo. || *γε δῆτ'* Bentley] *δῆτά γ'* B, *δῆτ'* ceteri.

V 631, *ἑκμέδιμνον* requirebat Porson. Herodianus ap. E. M. p. 316, 14 *ἐξάκλινον, ἐξάπουν. Ἀττικῶς μὲν ἕ ξ π ο υ ς καὶ ἕ ξ κ λ ι ν ο ν λέγεται, ὥσπερ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐ ξ π η χ υ σ τ ὶ καὶ παρὰ Πλάτωνι τῷ κωμικῷ ἕ ξ π ο υ ν*. Utrumque probum esse confirmant tituli, nam iuxta *ἕκπους* habent *ἕξπους*, iuxta *ἐγδάκτυλος* (= *ἐκδ.*) *ἐξδάκτυλος*. Cf. Meisterh.[2] pag. 85.

V. 632. *κἀνθάδ'* Dobree] *κᾆτα δ'*.

V. 633. *ἐμάνθανεν*] *ἐλάνθανεν* B et *Γ*

ἀλλ' ἅτ' ὢν ἄνευ γιγάρτων καὶ φιλῶν τὰς ἰσχάδας
ἔβλεπεν πρὸς τοὺς λέγοντας· οἳ δὲ γιγνώσκοντες εὖ
τοὺς πένητας ἀσθενοῦντας κἀποροῦντας ἀλφίτων,
τήνδε μὲν δικροῖς ἐώθουν τὴν θεὸν κεκράγμασιν,
πολλάκις φανεῖσαν αὐτὴν τῆσδε τῆς χώρας πόθῳ,
τῶν δὲ συμμάχων ἔσειον τοὺς παχεῖς καὶ πλουσίους,
αἰτίαν ἂν προστιθέντες, ὡς 'φρονεῖ τὰ Βρασίδα'.
εἶτ' ἂν ὑμεῖς τοῦτον ὥσπερ κυνίδι' ἐσπαράττετε·
ἡ πόλις γὰρ ὠχριῶσα κἀν φόβῳ καθημένη,
ἅττα διαβάλοι τις αὐτῇ, ταῦτ' ἂν ἥδιστ' ἤσθιεν.
οἳ δὲ τὰς πληγὰς ὁρῶντες ἃς ἐτύπτονθ', οἱ ξένοι,
χρυσίῳ τῶν ταῦτα ποιούντων ἐβύνουν τὸ στόμα,
ὥστ' ἐκείνους μὲν ποῆσαι πλουσίους, ἡ δ' Ἑλλὰς ἂν
ἐξερημωθεῖσ' ἂν ὑμᾶς ἔλαθε. ταῦτα δ' ἦν ὁ δρῶν
βυρσοπώλης.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

παῦε παῦ', ὦ δέσποθ' Ἑρμῆ, μὴ λέγε,
ἀλλ' ἔα τὸν ἄνδρ' ἐκεῖνον οὗπερ ἔστ' εἶναι κάτω·

---

pr. (supersor. *μ*). Utramque lectionem explicat schol.

V. 634. *φιλῶν*]. Post *ὢν ἄνευ* expectabam potius *ποθῶν*, *desiderans*. Cf. Mnem. XXIV p. 273.

V. 635. *ἔβλεπεν* Brunck] *ἔβλεπε*. || *γιγνώσκοντες* VS] *γινώσκοντες* RB.

V. 637. *κεκράγμασι*] *καὶ κράγμασι* Bergk, *καὶ κραύμασι* Reiske, *κεκραγότες* Blaydes, frustra omnes. Reduplicationem tuentur *κεκραγμός* (Eur. I. A. 1357) et *κεκράκτης* (Eq. 301). Vid. commentarium. || *φρονεῖ* B] *φρονοῖ* cett., *φρονεῖς* malit Vollgraff (in litteris). Citantur verba ipsa quibus utitur accusator, quod signis indicavi in textu. || *Βρασίδα* Suidas i. v., Dobree] *Βρασίδου*.

V. 640. *αἰτίαν* dedi pro *αἰτίας*.

V. 642. *καὶ φόβῳ καθειμένη* (vix Graece) vel *παρειμένη* et alia citra necessitatem tentat Blaydes. Dicitur autem *παρεῖσθαι* de *senectute*, *somno*, *fatigatione* similibusque, non de *timore*, cui notioni *ἐκπεπλῆχθαι* (aliaque) proprium est. Sed cf. Soph. Trach. 24 *ἐγὼ γὰρ ἥμην ἐκπεπληγμένη φόβῳ*. Neque aliter nos in *angst zitten*. Super *ὠχριῶσα* in R scriptum est glossema *ἀσθενοῦσα*.

V. 643. *ἅττα* Flor. Christ.] *ἅττ' ἄν*. || *διαβάλοι* R et schol.] *διαβάλλοι*. Tentavi quondam *παραβάλοι*, quod magis convenit imagini. Fortasse *διαβάλοι* est interpretis, recte poetae mentem assecuti. Similiter Eq. 496 *καταβάλλειν* in libris plerisque interpretando corruptum est in *διαβάλλειν*.

V. 644. *ἐτύπτονθ'* RVS, Schol.] *ἔτυπτον* B, *ἐτύπτεθ'* Hirschig, *ἐτύπτεσθ'* Richter. More Homerico, qui apud Atticos non caret exemplis, post pronomen per epexegesin additum *οἱ ξένοι*, quod inclusi virgulis. Vid. v. c. Eq. 45 *οὗτος καταγνοὺς τοῦ γέροντος τοὺς τρόπους, | ὁ βυρσοπαφλαγών, κτλ.*

V. 646. *ποῆσαι*] *ποιῆσαι* L. || *ἂν*] *αὖ* Reiske, forsan recte.

V. 647. *ἔλαθε* RV] *ἔλαθεν*.

V. 648. *ὁ βυρσοπώλης;* L praeter B.

V. 649. *ἐκεῖνον*] *ἐκεῖ νῦν* non male Burges. Cf. vs. 650.

οὐ γὰρ ἡμέτερος ἔτ' ἔστ' ἐκεῖνος ἀνὴρ ἀλλὰ σός.
ἅττ' ἂν οὖν λέγῃς ἐκεῖνον,
κεἰ πανοῦργος ἦν, ὅτ' ἔζη,
καὶ λάλος καὶ συκοφάντης
καὶ κύκηθρον καὶ τάρακρον,
ταῦθ' ἁπαξάπαντα νυνὶ
τοῦ σεαυτοῦ λοιδορεῖς.

ἀλλ' ὅ τι σιωπᾷς, ὦ πότνια, κάτειπέ μοι.

ΕΡΜΗΣ.

ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποι πρός γε τοὺς θεωμένους·
ὀργὴν γὰρ αὐτοῖς ὧν ἔπαθε πολλὴν ἔχει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἡ δ' ἀλλὰ πρὸς σὲ μικρὸν εἰπάτω μόνον.

ΕΡΜΗΣ.

εἴφ' ὅ τι νοεῖς αὐτοῖσι πρὸς ἔμ', ὦ φιλτάτη.
ἴθ' ὦ γυναικῶν μισοπορπακιστάτη.
εἶεν, ἀκούω. ταῦτ' ἐπικαλεῖς; μανθάνω.
ἀκούσαθ' ὑμεῖς ὧν ἕνεκα μομφὴν ἔχει.
ἐλθοῦσά φησιν αὐτομάτη μετὰ τὰν Πύλῳ

V. 650. *ἔτ' ἐστ' ἐκεῖνος* R] *ἔτ' ἐστὶ ἐκ* V, *ἔτ' ἐστιν ἐκ* S, *ἔσται κεῖνος ΓΓ.*

V. 651 - 657. Schol. *Διπλῆ καὶ εἴσθεσις εἰς μέλος τροχαϊκόν, οὗ πέντε μέν ἐστι κῶλα δίμετρα ἀκατάληκτα, τὸ δὲ ς' ἐφθημιμερές. ἐν ἐκθέσει δὲ ἰαμβεῖον. ὑφ' ὃ αἱ ἀμφοτέρωθεν ἔξω διπλαῖ.*

654. *κύκηθρον*] *κυκήθρα* ex Hesychio, Photio, aliis iniuria probavit Elmsley ad Ach. 688. Non enim instrumentum sed locum id vocabulum significat, ut *ὀρχήστρα, παλαίστρα, ἀλινδήθρα, παίστρη,* alia. Cum *κύκηθρον* compara v. c. *λάληθρον* B. A. 506: *τὸν λάλον καὶ διὰ τοῦ λαλεῖν κακουργοῦντα*, quae glossa procul dubio est comica.

V. 655 sq. Uno versu R. || 655 *τοῦ* O. Schneider, coll. Xen Hell. II 2, 9 *ὅσοι τῶν αὐτῶν ἐστέροντο*] *τοὺς* L. Possis etiam *τόν*. || *σαυτοῦ* RVS.

V. 657—728. Schol. *Διπλῆ καὶ εἴσθεσις παρὰ τὸ τροχαϊκὸν εἰς ἰαμβικὰ· τρίμετρα οβ'. μετὰ δὲ τὰ λε'* (post vs. 692) *ἐστι προαναφώνημα τὸ ὦ ὦ.*

V. 658. *εἴποι*] *εἴποιμι* R.

V. 659. *ἔπαθε*] *ἔπαθεν* V.

V. 660. *ἡ δ'*] *οἶδ'*, v. Velsen citra necessitatem. Ut saepe, *ἀλλὰ* in media oratione est *saltem*. Vid. v. c. Ach. 191.

V. 661. *νοεῖς*] *φρονεῖς* malit Blaydes, coll. Ach. 446, Soph. El. 334. Sed cf. Ran. 1426, Trach. 348, 1125, al. Vid. comment. || *αὐτοῖσι* B] *αὐτοῖς* cett., quare *πρὸς ἐμέ γ'* Dindorf. Nihil tamen huic varietati, quae ubique recurrit, tribuendum, quippe natae e prisca forma litterae *σ*.

V. 663. *εἶεν*] *εἶέν γ'* B. Cf. infra 1284 et Aesch. Cho. 655. Interiectiones metri fere legibus solutae sunt.

V. 664. Abesse poterat, nec tamen damnandus cum Hamakero. || *ὑμεῖς*] *ἡμεῖς* R, unde *ἡμῖν* Blaydes.

σπονδῶν φέρουσα τῇ πόλει κίστην πλέαν
ἀποχειροτονηθῆναι τρὶς ἐν τήκκλησίᾳ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἡμάρτομεν ταῦτ᾽· ἀλλὰ συγγνώμην ἔχε·
ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν ἦν τότ᾽ ἐν τοῖς σκύτεσιν.

ΕΡΜΗΣ.

ἴθι νυν ἄκουσον οἷον ἄρτι μ᾽ ἤρετο,
ὅστις κακόνους αὐτῇ μάλιστ᾽ ἦν ἐνθαδί,
χὤστις φίλος κἄσπευδεν εἶναι μὴ μάχας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εὐνούστατος μὲν ἦν μακρῷ Κλεώνυμος.

ΕΡΜΗΣ.

ποῖός τις εἶναι <σοὶ> δοκεῖ τὰ πολεμικὰ
ὁ Κλεώνυμος;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ψυχὴν ἄριστος, πλήν γ᾽ ὅτι
οὐκ ἦν ἄρ᾽ οὗπέρ φησιν εἶναι τοῦ πατρός.
εἰ γάρ ποτ᾽ ἐξέλθοι στρατιώτης, εὐθέως
ἀποβολιμαῖος τῶν ὅπλων ἐγίγνετο.

* * * * * * *

ΕΡΜΗΣ.

ἔτι νῦν ἄκουσον οἷον ἄρτι μ᾽ ἤρετο,
ὅστις κρατεῖ νῦν τοῦ λίθου τοῦ ἐν τῇ Πυκνί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὑπέρβολος νῦν τοῦτ᾽ ἔχει τὸ χωρίον.

V. 667. τρεῖς ἐν τῆι κλησίαι R.

V. 670. ἄρτεμ᾽ ἤρετο V.

V. 671. ἐνθάδε] ἐνθαδί Meineke. Vid. ad. vs. 611.

V. 672. κατέσπευδεν VS.

V. 674. εἶναι R] οὖν εἶναι reliqui. Bergk. addidit σοί.

V. 675. ψυχήν B] ψυχήν γ᾽ vitiose reliqui. Recte Dindorf γ᾽ omisit.

V. 676. οὗπερ] ὅπερ R[V], unde ὅπερ εἶν᾽ αὐτόν φησιν Bergk. Articulum nube exemplorum e Platone aliisque tuetur Blaydes, e nostro conferens Pac. 198, 791, Lys. 831, Av. 487, Fr. 348 (D.) Etiam Cobet huiusmodi locos sollicitare solebat, neque ipse sanos esse affirmo.

V. 678. ἐγίγνετ᾽ ἄν malit Richter. Post hunc vs. posui lacunae signa. Recte enim, ut videtur, Bergk.: „Videntur aliquot versus excidisse, quibus exemplum aliquod κακονοίας (671) illustrabatur."

V. 679. νῦν L] νυν Ald. Cobet, Stenger ἴθι νυν, ut 670.

V. 680. νῦν ἄρτι τοῦ cum glossemate V. || τοῦ ἐν] τοὐν VBS, τοῦ 'ν rell.

V. 682. ποιεῖς] ποεῖς R. || ποῖ] σοῦ B, om. CG. Voculae exitiosum fuit praegressum ποιεῖς, deinde σοῦ interpolatum

αὕτη τί ποιεῖς; τὴν κεφαλὴν ποῖ περιάγεις;

ΕΡΜΗΣ.

ἀποστρέφεται τὸν δῆμον ἀχθεσθεῖσ' ὅτι
οὕτω πονηρὸν προστάτην ἐπεγράψατο.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' οὐκέτ' αὐτῷ χρησόμεθ' οὐδέν, ἀλλὰ νῦν
ἀπορῶν ὁ δῆμος ἐπιτρόπου καὶ γυμνὸς ὢν
τοῦτον τέως τὸν ἄνδρα περιεζώσατο.

ΕΡΜΗΣ.

πῶς οὖν ξυνοίσει ταῦτ' ἐρωτᾷ τῇ πόλει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εὐβουλότεροι γενησόμεθα.

ΕΡΜΗΣ.

τρόπῳ τίνι;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὅτι τυγχάνει λυχνοποιὸς ὤν. πρὸ τοῦ μὲν οὖν
ἐψηλαφῶμεν ἐν σκότῳ τὰ πράγματα,
νυνὶ δ' ἅπαντα πρὸς λύχνον βουλεύσομεν.

ΕΡΜΗΣ.

ὢ ὤ,
οἷά μ' ἐκέλευσεν ἀναπυθέσθαι σου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τίνα;

ΕΡΜΗΣ.

πάμπολλα καὶ τἀρχαῖ' ἃ κατέλιπεν τότε·
πρῶτον δ' ὅ τι πράττει Σοφοκλέης ἀνήρετο.

---

est. Sequiorum est pronominum personalium abusus.

V. 684. *οὕτω* Cobet] *αὐτῷ*.

V. 689. *γενησόμεθα τρόπῳ τινὶ* VB, *γενησόμεθα*, ΕΡ. *τρόπῳ τίνι;* RS. Dindorf *τίνι τρόπῳ;* sed cf. Plut. 1157 *παιδίαν τίνα;* Ferri potest et prior lectio, si *τρόπῳ τινὶ* interpretantes *quodammodo* vss. 689—692 Trygaeo continuamus. Sed pro vulgata lectione militat maior alacritas. Nisi fallor, personae nota propter sequentes litteras ΤΡ elapsa est.

V. 693. *ὢ ὤ* Dindorf] *ὦ ὦ* L. || *τίνα;* Reiske] *τὰ τί;* Propter praegressum *οἷα* et sequens *πάμπολλα* perversa est altera eiusdem et Dindorfii coni. *τὸ τί*.

V. 694. *πάμπολλα καὶ*] Pro *καὶ* Blaydes *δὴ* coniecit; possis etiam *μὲν*, sed fortasse rectius Dobree virgula distinguens post *τότε* vs. 695 eximit *δ'*, ut sensus sit: *et quod ad vetera illa attinet, primum* cett. || *κατέλειπεν* V.

V. 695. *πράττει*] *πράττειν* B, *πράττοι* cum Aldo Dobree.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εὐδαιμονεῖ, πάσχει δὲ θαυμαστόν.

ΕΡΜΗΣ.

τὸ τί;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐκ τοῦ Σοφοκλέους γίγνεται Σιμωνίδης.

ΕΡΜΗΣ.

Σιμωνίδης; πῶς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὅτι γέρων ὢν καὶ σαπρὸς
κέρδους ἕκατι κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοι.

ΕΡΜΗΣ.

τί δαί; Κρατῖνος ὁ σοφὸς ἔστιν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀπέθανεν,
ὅθ' οἱ Λάκωνες ἐνέβαλον.

ΕΡΜΗΣ.

τί παθών;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὅ τι;
ὡρακιάσας· οὐ γὰρ ἐξηνέσχετο
ἰδὼν πίθον καταγνύμενον οἴνου πλέων.
χἄτερα πόσ' ἄττ' οἴει γεγενῆσθ' ἐν τῇ πόλει;
ὥστ' οὐδέποτ', ὦ δέσποιν', ἀφησόμεσθά σου.

ΕΡΗΜΣ.

ἴθι νυν ἐπὶ τούτοις τὴν Ὀπώραν λάμβανε
γυναῖκα σαυτῷ τήνδε· κᾆτ' ἐν τοῖς ἀγροῖς

V. 697. γίνεται V.

V. 699. ἐπὶ τῆς ῥιπὸς B, metri ignorantia.

V. 700. δαί; CQ] δέ, RVB, δ' ὁ; S. Possis etiam signum interrogandi ponere post verba Κρατῖνος; ὁ σοφὸς cum Blaydesio, qui utriusque rationis multa apposuit exempla.

V. 703. ἰδὼν R S. Suid. in ἐξηνέσχετο] δρῶν. Utrumqne recte dicitur.

V. 704. ἄττ' B] ἅττ'. || γεγενῆσθαι τῇ V et Dawes.

V. 705. ὥστ' οὐδέποτέ γ', ὦ πότνι', lusit Elmsley. Ita certe malim ὥστ' οὐδέποτ' ἔτ', ὦ π. || ἀφησόμεσθα] ἀφησόμεθα (sic) R, si recte, forsan possis ἀφησόμεθ' ἔτι σου, modo haec tribracheos divisio ob vocabula arte iuncta ferri queat. Perperam reliqui libri ἀφεξόμεσθα, sed in V εξ e corr. a. m. pr? pro ης (Cob.)

ταύτῃ ξυνοικῶν ἐκποιοῦ σαυτῷ βότρυς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦ φιλτάτη, δεῦρ' ἐλθὲ καὶ δός μοι κύσαι.
ἆρ' ἂν βλαβῆναι διὰ χρόνου τί σοι δοκῶ,
ὦ δέσποθ' Ἑρμῆ, τῆς Ὀπώρας κατελάσας;

ΕΡΜΗΣ.

οὔκ, εἰ κυκεῶνά γ' ἐπιπίοις βληχωνίαν.
ἀλλ' ὡς τάχιστα τήνδε τὴν Θεωρίαν
ἀπάγαγε τῇ βουλῇ λαβών, ἧσπέρ ποτ' ἦν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦ μακαρία βουλὴ σὺ τῆς Θεωρίας,
ὅσον ῥοφήσει ζωμὸν ἡμερῶν τριῶν,
ὅσας δὲ κατέδει χόλικας ἑφθὰς καὶ κρέα.
ἀλλ', ὦ φίλ' Ἑρμῆ, χαῖρε πολλά.

ΕΡΜΗΣ.

καὶ σύ γε,
ὤνθρωπε, χαίρων ἄπιθι καὶ μέμνησό μου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦ κάνθαρ', οἴκαδ' οἴκαδ' ἀποπετώμεθα.

ΕΡΜΗΣ.

οὐκ ἐνθάδ', ὦ τᾶν, ἔστι.

V. 711. *κατελάσας*] *καταγελάσας* V et Aelian. Ep. 7. Male *κατελάσαι* Bergk.

V. 712. *οὔκ, εἴγε κυκεῶν'* L. Optime corr. Blaydes, coll. Dobr. Adv. II 187, qui *εἴγε* Attice iungi negavit.

V. 714. *ἄπαγε σὺ τῇ* B.

V. 715. *βουλὴ σὺ* e schol. Bentley.] *σὺ βουλὴ* L., nisi quod R habet *σὺ βουλῆι*. Nonnulli olim distinguebant post *βουλή*, deleta in fine vs. virgula. Cf. Schol. Distingui posse post *σὺ* monet Blaydes, qui tamen cft. Eq. 186, Vesp. 1512, Av. 1423.

V. 716. *ῥοφήσει* Elmsley.] *ῥοφήσεις* L.

V. 717. *κατέδη* V, i. e. *κατέδῃ*, ut est in Aldo. Saepissime autem praesertim in aliis fabulis ita aut *ηι* Venetus, interdum etiam Ravennas. Hanc vero, non *ει*, secundae personae medii et passivi seculo quinto ante Chr. unice veram terminationem esse existimo, quippe natam ex *εαι*. Illa enim aetate, fortasse nondum, quemadmodum seculo quarto, confundi solebant soni *η*, *ηι* et *ει*. Quia tamen de hac terminatione tituli nondum quidquam docuerunt (nec facile docere possunt, cum propter raritatem litterae $H = E$, tum quod II personae in monumentis publicis locus non est), quantumvis dubitabundus cum reliquis comicorum editoribus diphthongum *EI* retinui.

V. 720. *οἴκαδ' οἴκαδ'*] *οἴκαδ' αὖθις* cum Cobeto Blaydes, coll. Av. 1636, Ran. 1486, Vesp. 255. Cum tamen flagret Trygaeus cupidine cum civibus suis recuperatae pacis beneficia communicandi, repetiti vocabuli emphasis minime inepta videtur.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ποῖ γὰρ οἴχεται;

ΕΡΜΗΣ.

ὑφ' ἅρματ' ἐλθὼν Ζηνὸς ἀστραπηφορεῖ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

πόθεν οὖν ὁ τλήμων ἐνθάδ' ἕξει σιτία;

ΕΡΜΗΣ.

τὴν τοῦ Γανυμήδους ἀμβροσίαν σιτήσεται.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

πῶς δῆτ' ἐγὼ καταβήσομαι;

ΕΡΜΗΣ,

θάρρει, καλῶς·
τῃδὶ παρ' αὐτὴν τὴν θεόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

δεῦρ', ὦ κόρα,
ἕπεσθον ἅμ' ἐμοὶ θᾶττον, ὡς πολλοὶ πάνυ
ποθοῦντες ὑμᾶς ἀναμένουσ' ... ἐστυκότες.

ΧΟΡΟΥ ΠΑΡΑΒΑΣΙΣ Α.

ΚΟΜΜΑΤΙΟΝ.

ἀλλ' ἴθι χαίρων· ἡμεῖς δὲ τέως τάδε τὰ σκεύη παραδόντες
τοῖς ἀκολούθοις φῶμεν σῴζειν, ὡς εἰώθασι μάλιστα
περὶ τὰς σκηνὰς πλεῖστοι κλέπται κυπτάζειν καὶ κακοποιεῖν.

V. 722. ἀστραπηφορεῖ] ἀστραβηφορεῖ Bentley. Vid. commentarium.

V. 725. θάρρει Brunck] θάρσει.

V. 726. κόρα Meineke] κόραι.

V. 728. ἐστυκότες] ἑστηκότες B. Vid. Schol.

V. 729 sqq. ἡ παράβασις αὕτη οὐκ ἔστι τελεία. τοῦ γὰρ ἐπιρρήματος καὶ ἀντεπιρρήματος ἐστέρηται. ἔστι τοίνυν τὸ μὲν κομμάτιον στίχων ἀναπαιστικῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν ε'. τὸ δὲ μακρὸν στίχων ὁμοίων λγ'. ἡ δ' ἔκθεσις κώλων δέκα διμέτρων πλὴν τοῦ τελευταίου καταληκτικῶν. ἐπὶ πᾶσι παράγραφος.

V. 729. ἡμεῖς] ὑμεῖς B. || τήνδε σκευὴν ἀποδύντες coni. Hamaker. Sed σκεύη sive de instrumentis ad extrahendam Pacem adhibitis sive potius de iis quae agris colendis inserviebant (cf. 552. 1318) intelligi possunt. Blaydes τὰ σκεύη καταθέντες, quod καταθέμενοι dicendum fuerat, dedit in textu. Verba tradita sana videntur.

V. 730. φῶσιν = κελεύσωσιν Meineke scribendum vidit pro δῶσιν, quam correctionem ignorans olim idem proposui coll. Ran. 132. Saepissime autem λέγειν seq. infinitivo pro κελεύειν dici notum est. Hoc igitur recepi.

V. 731. τὰς σκηνὰς L. Pluralis numeros non defenditur loco Thesmoph. 658 τὴν Πύκνα πᾶσαν καὶ τὰς σκηνάς, ubi, ut apparet e vs. 625, αἱ σκηναί sunt *tentoria*. Utrum legendum τὴν σκηνήν, an τὰς σκη-

ἀλλὰ φυλάττετε ταῦτ' ἀνδρείως· ἡμεῖς δ' αὖ τοῖσι θεαταῖς
ἣν ἔχομεν ὁδὸν λόγων εἴπωμεν ὅσα τε νοῦν ἔχει.

ΜΑΚΡΟΝ.

χρῆν μὲν τύπτειν τοὺς ῥαβδούχους, εἴ τις κωμῳδοποητὴς
αὑτὸν ἐπῄνει πρὸς τὸ θέατρον παραβὰς ἐν τοῖς ἀνα-
[παίστοις·
εἰ δ' οὖν εἰκός τινα τιμῆσαι, θύγατερ Διός, ὅστις
[ἄριστος
κωμῳδοδιδάσκαλος ἀνθρώπων καὶ κλεινότατος γεγένηται,
ἄξιος εἶναί φησ' εὐλογίας μεγάλης ὁ διδάσκαλος ἡμῶν.
πρῶτον μὲν γὰρ τοὺς ἀντιπάλους μόνος ἀνθρώπων κατ-
[έπαυσεν
ἐς τὰ ῥάκια σκώπτοντας ἀεὶ καὶ τοῖς φθειρσὶν πολε-
[μοῦντας,
τοὺς δ' Ἡρακλέας τοὺς μάττοντας κἀεὶ πεινῶντας ἐκείνους
ἐξήλασ' ἀτιμώσας πρῶτος, καὶ τοὺς δούλους παρέλυσεν 743
τοὺς φεύγοντας κἀξαπατῶντας καὶ τυπτομένους ἐπίτηδες, 742

νὰς ideo dictum est, quod lignea illius aetatis scena, prout identidem res postulabat, in aliis fabulis alia erat, an denique quia plura saepe aedificia in eadem fabula, velut hic Trygaeï aedes et Jovis regia scenam repraesentabant? Utut est, neque *τὰς σκευὰς* cum Hamakero neque *τὰ σκεύη*, quod ipse proposui, substituendum hodie arbitror.

V. 732. *φυλάττε* (sic) *ταῦτ'* R.

V. 733. Alius poetae versus non optimus, quem rideat Aristophanes, esse videbatur Dinderfio (cf. Nub. 1415). At e scholio metrico ad vs. 729 *ἔστι τοίνυν τὸ μὲν κομμάτιον στίχων ἀναπαιστικῶν τετραμέτρων καταληκτικῶν πέντε* apparere videtur Herodianum, e cuius scriptis scholia metrica fluxisse iure creduntur, nondum hunc trochaicum versum legisse, quem fere suspicor pro quinto vs. anapaestico derivatum esse ex altera Pace, ubi commatium fortasse trochaico metro scriptum fuit. Hinc simul explicaretur, cur sententiae hic versus vix et ne vix quidem satisfaciat. Praegressi vero scholii auctor miserrime depravati *ἀλλὰ κομμάτιον μέν ἐστι τοῦ χοροῦ. ὧν τετράμετρα καταληκτικὰ τέσσαρα μὲν ἐν ἐκθέσει παρὰ ταύτας. ὅτι εἰσὶν ἀναπαιστικοὶ τελευταῖοι τροχαϊκοὶ κατίσοι τοῖς ἄλλοις* quid legerit sciri iam nequit. || *ἔχωμεν* VCS. || *λόγον* RB. || *νοῦν* olim ego] *νοῦς* L. Idem coniecit O. Schneider, mutato praeterea *τε* in *γε*.

V. 734. *κωμῳδοποιητὴς* L et vulgo.

V. 736. *θυγατέρα* V.

V. 738. *ἡμῶν*] *ὑμῖν* Blaydes. Non opus.

V. 739. *μὲν* om. S, non V. || *κατέπαυσε* V.

V. 740. *τοῖς*] *τοὺς* R. || *φθειρσὶν*] *φθειρσὶ* V. Meineke edidit *φθερσὶν*, operarum errore, ut arbitror.

V. 741. *δ'* Bergk] *θ'*. || *μάττοντας* suspectum mihi cum Blaydesio, qui *μαργῶντας*, *λαιμαργοὺς*, alia proposuit, etiam magis vero repetitum articulum in *καὶ τοὺς πεινῶντας*, sic enim L. Deleto *τοὺς*, e *καὶ* elicui *κἀεὶ*.

V. 742. *φεύγοντας*, quod ne dici quidem solet de servis (sed *ἀποδιδράσκειν*), iam olim depravatum esse iudicavi, proponens *ψευδομένους* vel *κλέπτοντας*.

V. 743 ante 742 transposuerunt Bergk

ἵν' ὁ σύνδουλος σκώψας αὐτοῦ τὰς πληγὰς εἶτ' ἀνέροιτο,
ὦ κακόδαιμον, τί τὸ δέρμ' ἔπαθες; μῶν ὑστριχὶς εἰσέβαλέν σοι
ἐς τὰς πλευρὰς πολλῇ στρατιᾷ κἀδενδροτόμησε τὸ νῶτον;
τοιαῦτ' ἀφελὼν κακὰ καὶ φόρτον καὶ βωμολοχεύματ' ἀγεννῆ
ἐπόησε τέχνην μεγάλην ἡμῖν κἀπύργωσ' οἰκοδομήσας
ἔπεσιν μεγάλοις καὶ διανοίαις καὶ σκώμμασιν οὐκ ἀγοραίοις,
οὐκ ἰδιώτας ἀνθρωπίσκους κωμῳδῶν οὐδὲ γυναῖκας,
ἀλλ' Ἡρακλέους ὀργήν τιν' ἔχων τοῖσι μεγίστοις ἐπεχείρει,
διαβὰς βυρσῶν ὀσμὰς δεινὰς κἀπειλὰς βορβοροθύμους,
θρασέως ξυστὰς εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς αὐτῷ τῷ καρχαρόδοντι,
ᾧ δεινότεραι μὲν ἀπ' ὀφθαλμῶν Κύννης ἀκτῖνες ἔλαμπον,
ἑκατὸν δὲ κύκλῳ γλῶτται κολάκων οἰμωξομένων ἐλιχμῶντο
περὶ τὴν κεφαλήν, φωνὴν δ' εἶχεν χαράδρας ὄλεθρον τετοκυίας,

οὓς ἐξῆγον κλάοντας ἀεί, καὶ τούτους οὕνεκα τουδί, 744

---

et Meineke iniuria reprehensi a Paleio, qui comparavit Ranarum locum 549 sqq., ubi tamen Hercules neque fugisse dicitur neque vapulasse, quorum neutrum cadit in eius personam.

V. 744. Merito damnatum ab Hamakero textui exemit Meineke. Misere enim abundat. Pro *ἐξῆγον* Paley *εἰσῆγον*, sc. in scenam, coniecit.

V. 745. *αὐτοῦ*] *αὐτὸν* vel *αὐτοῦ 'ς* tentat Blaydes. || *εἶτ' ἀνέροιτο* Bentley] *ἐπανέροιτο*.

V. 746. *ἔπαθες*] *ἔπαθ'* S. Temere Blaydes *ἔπαθεν*. || *εἰσέβαλέν σε* V, sed. m. pr. corr. *σοι*, quod est in reliquis.

V. 747. *κἀδενδροκόπησε* poscebat Cobet, iure obnitente Blaydesio, qui comparat Ach. 183 (cf. 512 et Nub. 1125) et *ὑλοτομεῖν*. Vid. etiam Thuc. I 128 nec non Lys. XIV 33. Forma *δενδροκοπεῖν* usi sunt Xenophon et Demosthenes. *καδενδροτόμησεν* V. || *τὸ νῶτον* Suid.] *τὰ νῶτα* B, reliqui *τὸν νῶτον*.

V. 749. *ἐπόησε*] *ἐποίησε* L et vulgo.

V. 752. *ἐπεχείρει* RVSG] *ἐπιχειρεῖν* B, *ἐπιχειρῶν* Hamaker.

V. 753. *ὀσμὰς*] *ὀδμὰς* Schol. || *βορβοροθυμους* L] *βαρβαροθύμους* Schol. et Bentley, *βαρβαρομύθους* indidem Meineke. Sed cf. *βορβοροτάραξις* Eq. 309, allatum a Blaydesio.

V. 754. *θρασέως — ἀρχῆς*. Haec verba auctore Hamakero Meineke e gemino Vesparum loco vs. 1031 reposuit pro interpolata librorum lectione *καὶ πρῶτον μὲν μάχομαι πάντων*.

V. 755. *ᾧ* (iam Herder) *δεινότερα* Kiehl] *οὗ δεινόταται*. || *κύννης*] *κύνης* V, sed corr. m. pr. *κύννης*, *κυνὸς ὡς* Eratosthenes ap. schol. Cobet requirebat *Κύννας*, sed vulgatum tuetur titulus allatus a Bergkio in progr. acad. Hal. 1864.

V. 756. *γλῶτται* Bentley] *κεφαλαί*, quod natum e seq. *κεφαλήν*. || *οἰμωζομένων* B. || *ἐλιχνῶντο* (sic) Schol. Cf. Hesych. *ἐλίχνων: τοῦτο πεποίηται ἐπὶ τοῦ λιχνεύειν παρὰ Ἀριστοφάνει ἐν Εἰρήνῃ*. Cf. Schol. Vesp. 133.

V. 758. *Λαμίας* vix sanum. Ingeniose Blaydes, coll. Od. 4, 442, *ὀσμὴν ἁλίας* vel *ὀλοὰν* coniecit. Sed vereor ne obstet huius loci parallelismus, qui alius bestiae immundae, velut *χιμάρου* (*χιμάρου*

φώκης δ' ὀσμήν, Λαμίας ὄρχεις ἀπλύτους, πρωκτὸν δὲ καμήλου,
τοιοῦτον ἰδὼν τέρας οὐ κατέδεισ', ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν πολεμίζων
ἀντεῖχον ἀεὶ καὶ τῶν ἄλλων νήσων. ὧν οὕνεκα νυνὶ
ἀποδοῦναί μοι τὴν χάριν ὑμᾶς εἰκὸς καὶ μνήμονας εἶναι.
καὶ γὰρ πρότερον πράξας κατὰ νοῦν οὐχὶ παλαίστρας περινοστῶν
παῖδας ἐπείρων, ἀλλ' ἀράμενος τὴν σκευὴν εὐθὺς ἐχώρουν,
παῦρ' ἀνιάσας, πόλλ' εὐφράνας, πάντα παρασχὼν τὰ δέοντα.

ΠΝΙΓΟΣ.

πρὸς ταῦτα χρεὼν εἶναι μετ' ἐμοῦ
καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς παῖδας·
καὶ τοῖς φαλακροῖσι παραινοῦμεν
ξυσπουδάζειν περὶ τῆς νίκης.
πᾶς γάρ τις ἐρεῖ νικῶντος ἐμοῦ
κἀπὶ τραπέζῃ κἀν ξυμποσίοις·
„φέρε τῷ φαλακρῷ, δὸς τῷ φαλακρῷ
τῶν τρωγαλίων, μἀφαίρει τοῦ
γενναιοτάτου τῶν ποιητῶν
ἀνδρὸς τὸ μέτωπον ἔχοντος."

δ' ὄρχεις) mentionem requirere videtur, quod olim proposui. Lamiae ambiguum genus fuisse nescio unde contendit Paley.

V. 760. Exc. Crit. p. XI deleto *ἄλλων*, malebam <*τούτων*> *οὖν οὕνεκα*. Sed latissime patet hic vocabuli *ἄλλων* usus sive abusus, a quo tamen poeta abstinuit Nub. 471, ubi *γυμνασίων*, ut olim monui, celat veram lectionem *συμποσίων*, sed cf. Ran. 1164. Paullo diversi generis est Eccl. 587. || *οὕνεκα*] *εἵνεκα* V.

V. 761. *ἀποδοῦναί μοι* (om. *μοι* B) *τὴν χάριν* L] *ἀνταποδοῦναι τ. χ.* Bentley, *ἀντ. μοι χάριν* Blaydes, coll. Thesm. 1230 et Eccl. 1147. Sanum videtur quod vulgatur; *τὴν χάριν* est *debitam gratiam*, ut saepe dicitur *ὑπέχειν* (sim.) *τὴν δίκην*, *debitam poenam*. || *ὑμᾶς εἰκὸς δὴ* B.

V. 762. *περινοστῶν* om. Ald., *περιῄει* habet Schol. Vesp. 1025, unde Bentley *περιῄειν* (debebat *περιῇα*) *πειρῶν* coniecit, aut *περιφοιτῶν*, neutrum recte. Cf. Thesm. 796, Plut. 121, 494, Plat. Rep. VIII 558 A. — Vesp. 1025 *οὐδὲ παλαίστρας περικωμάζειν πειρῶν*.

V. 768. *ξυνσπουδάζειν* R, *ξυν σπουδάζειν* V.

V. 770. *κἀν* Elmsley] *καί*.

V. 771. Post prius *φαλακρῷ* excidisse *τῶν ὀψαρίων* coni. Meineke, Blaydes: *φέρε τῷ φαλακρῷ δὸς τῶν ὄψων καὶ τρωγαλίων*.

V. 772 sq. *μὴ ἀφαίρει τοῦ* Blaydes] *καὶ μἀφαίρει* L. Ego olim *γενναιοτάτου* a glossatore illatum esse suspicabar pro *τοῦ κομψοτάτου* aut *τἀνδρειοτάτου*.

V. 773. *ποητῶν* V.

V. 774. *ἀνδρὸς* L] *λαμπρὸν* Schol., quod pro illo Dindorf, Meineke, alii coll. Eq. 547 substituerunt. Verborum ordinem esse *μὴ ἀφαίρει ἀνδρὸς ἔχοντος τὸ μέτωπον* (*τοῦ*) *γενναιοτάτου τῶν ποιητῶν*, nec vocabulo *φαλακρὸς* ipsum poetam sed alium quem-

ᾨΙΔΗ.

Μοῦσα σὺ μὲν πολέμους ἀπωσαμένη μετ' ἐμοῦ
τοῦ φίλου χόρευσον,
κλείουσα θεῶν τε γάμους ἀνδρῶν τε δαῖτας
καὶ θαλίας μακάρων· σοὶ γὰρ τάδ' ἐξ ἀρχῆς μέλει.
ἢν δέ σε Καρκίνος ἐλθὼν
ἀντιβολῇ μετὰ τῶν παίδων χορεῦσαι,
μήθ' ὑπάκουε μήτ' ἔλ-
θῃς συνέριθος αὐτοῖς,
ἀλλὰ νόμιζε πάντας

775—795 = 796—816

---

libet calvum significari olim intellexit Holden, quem sequor cum Blaydesio. — Pro ἀνδρὸς Bergk ἀδρὸν scribi iubebat.

775 sqq. sic dividit R: πολέμους | — ἐμοῦ | — χόρευσον | — γάμους | — δαῖτας | — μακάρων | - μέλει | — ἐλθὼν — παί — , — χορεῦσαι | — ἔλ- | — αὐτοῖς | — πάντα; | — υἱκογενεῖς | — ὀρχηστὰς | — ἀποκνίσματα | — μηχανοδίφας | — ἐλπίδας | — γαλῆν | — ἀπάγξαι | — χαρίτων | — καλλικόμων | — ποιητὴν | — μὲν | — χελιδὼν | — κελαδῇ | — μόρσιμος | — δὴ | — γηρύ- | — ἤκουσ' | — τραγῳδῶν | — ἀδελ- | — ἄμφω | — ὀψοφάγοι | — ἅρπυιαι | — τραγομάσχαλοι | — ἰχθυολῦμαι | — πλατὺ | — ἐμοῦ | — ἑορτήν. Cf. Schol. metr. in cod. Veneto: *διπλῆ καὶ μεταβολὴ εἰς μονοστροφικὴν δυάδα ἐννεακαίδεκα κώλων ἔχουσα τὰς περιόδους, ὧν τὸ α' δακτυλικὸν πενθημιμερές, τὸ β' περίοδος προσοδικὴ ἑνδεκάσημος ἢ δωδεκάσημος· τὸ γ' ἰθυφαλλικὸν καὶ* (om Ven. 475 *καὶ*) *τὸ δ' ὅμοιον* (at est penthemimeris dactylica cum anacrusi). *τὸ ε' πενθημιμερές, ὃ καλοῦσιν ἰαμβέλεγον* (sc. *ἀνδρῶν — μακάρων*), *τὸ ϛ' ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον, τὸ ζ' δακτυλικὸν τρίπουν εἰς δισυλλαβίαν, τὸ η' δακτυλικὸν ὅμοιον. τινὲς δὲ συνάπτουσι τὸ η' καὶ τὸ θ' καὶ γίνεται ἐγκωμιολογικὸν εἰς διπενθημιμερές, ὃ καὶ ἄμεινον. τὸ* (*τὰ*?) *ἑξῆς ι', ια', ιβ', ὡς μὲν κεκώλισται, ἔστι χορίαμβος ἐφθημιμερής, συνῆπται δέ. δύναται δὲ τὸ α' αὐτῶν μετατεθῆναι ἐκ τῆς ἑξῆς συλλαβῆς, τὰ δὲ λοιπὰ ἑνωθῆναι. τὸ δὲ ιγ' δακτυλικὸν ἐφθημιμερές, τὸ ιδ' ἀναπαιστικὸν τρίπουν, τὸ ιε' δακτυλικὸν τετράπουν εἰς τρισυλλαβίαν, τὸ ιϛ' διπλοῦν εἰς δισσυλαβίαν, τὸ ιζ' δακτυλικὸν τετράπουν, τὸ ιη' δακτυλικὸν πενθημιμερές, τὸ ιθ' εἰς ἰαμβικὸν δίμετρον καταληκτικόν.* Alius scholiasta pro XIX *κῶλα* distinguit XXII, quorum primum, sextum, decimum quartum, decimum sextum, undevicesimum, vicesimum primum sint *δακτυλικὰ πενθημιμερῆ*, secundum et quartum *προσοδιακὰ δίμετρα ἀκατάληκτα ἐκ παίωνος δευτέρου καὶ χοριάμβου*, tertium *τροχαϊκὸν ἰθυφαλλικόν*, quintum *ἰαμβικὸν πενθημιμερές*, septimum *ἀκατάληκτον δίμετρον*, octavum, nonum, undecimum *δακτυλικὰ τρίμετρα*, decimum *τροχαϊκὴ βάσις*, duodecimum et decimum tertium *χοριαμβικὰ εἰς βακχεῖον περαιούμενα* (lege *περατούμενα*) *δίμετρα*, decimum quintum *ἀναπαιστικὸν δίμετρον βραχυκατάληκτον*, decimum septimum et vicesimum *ἀναπαιστικαὶ βάσεις*, decimum nonum *δακτυλικὸν δίμετρον*, vicesimum secundum *ἰαμβικὸν ἐφθημιμερές*.

V. 778. *κλείουσα*] *κλῄζουσα* coll. Av. 921, Thesm. 116, malit Blaydes. Sed cf. Lys. 1299. Forma verbi facit pro Bergkii sententia de horum verborum origine, quam tetigi in commentario.

V. 783. *ἀντιβολεῖ* R V.

V. 785—7 et in antistr. 806—8 singulis versibus coniunxit Dindorf.

V. 785 *ὑπάκουε* Bentley] *ὑπακούσῃς* (*ὑπάσῃς* B) L. Cf. Lysistr. 784. || *γυιαύχενας* coni. Meineke, coll. Callimachi h. Dian. 177.

ὄρτυγας οἰκογενεῖς, γυλιαύχενας ὀρχηστάς,
νανοφυεῖς, σφυράδων ἀποκνίσματα, μηχανοδίφας.
καὶ γὰρ ἔφασχ' ὁ πατὴρ ὃ παρ' ἐλπίδας
εἶχε τὸ δρᾶμα γαλῆν τῆς ἑσπέρας ἀπάγξαι.

ΑΝΤΩΙΔΗ.

τοιάδε χρὴ Χαρίτων δαμώματα καλλικόμων
τὸν σοφὸν ποιητὴν
ὑμνεῖν, ὅταν ἠρινὰ μὲν φωνῇ χελιδὼν
ἑζομένη κελαδῇ, χορὸν δὲ μὴ ἔχῃ Μόρσιμος
μηδὲ Μελάνθιος, οὗ δὴ
πικροτάτην ὄπα γηρύσαντος ἤκουσ',
ἡνίκα τῶν τραγῳδῶν
τὸν χορὸν εἶχον ἀδελ-
φός τε καὶ αὐτός, ἄμφω
Γοργόνες ὀψοφάγοι, βατιδοσκόποι ἅρπυιαι,
γραοσόβαι μιαροί, τραγομάσχαλοι ἰχθυολῦμαι·
ὧν καταχρεμψαμένη μέγα καὶ πλατὺ
Μοῦσα θεὰ μετ' ἐμοῦ ξύμπαιζε τήνδ' ἑορτήν.

SCENA UNDECIMA.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὡς χαλεπὸν ἐλθεῖν ἦν ἄρ' εὐθὺ τῶν θεῶν.
ἔγωγέ τοι πεπόνηκα κομιδῇ τὼ σκέλη.

V. 790. *νανοφυεῖς* H. Stephanus in thes.] *ναννοφυεῖς.* || *ἀποκνίσματα* (*ὑποκν.* R) L] *ἀποκνήσματα* vult Blaydes. Sed cf. schol.

V. 792. *ἔφασκ' ὁ* V R.

V. 795. *εἶχε τὸ*] *ηὕρετο* Blaydes, non recte, nam *εὑρίσκεσθαι* est *impetrare.* De articulo cf. ad vs. 676.

V. 800. *ἠρινὰ μὲν φωνῇ*] *ἦρι νέα φωνῇ* Blaydes, *εἴαρος ἀμφ' ὥρῃ* (cl. Stesichor. ap. Schol.) ingeniose Madvig. Vid. ad v. 801.

V. 801. *ἑζομένη*] *ἡδομένη* Bergk, coll. Av. 236, ubi tamen cum Blaydesio malim *ἀδυμελεῖ*, Meineke *ἡδομένη*. At *ἑζομένη* confirmatur simili loco Ran. 679. Mihi verba *ὅταν — κελαδῇ* sana videntur. Cf. commentarium. || *κελαδεῖ* V.

V. 808. *εἶχον*] *εἶχεν* R. || *ἀδελφός* Bekker] *ἀδελφοῖς.*

V. 810 sqq. Virgulis distinxi post *ὀψοφάγοι* et *μιαροί*. Vulgo post singula vocabula distinguunt, alii post *ἅρπυιαι* et *ἰχθυολῦμαι.*

V. 816. *τήνδ'* ego] *τήν.* Cf. Ran. 72, 293. Vid. Mnemos. XXIV, 275.

V. 819—855. Schol. *Κορωνίς. προΐασι γὰρ οἱ ὑποκριταὶ καὶ τὰ πρῶτα ἰαμβικὰ τρίμετρα ἀκατάληκτα λϛ'.* At numerus senariorum hodie est 37. Quos si recte computavit, fortasse nondum legit vs. 850, ubi vide.

V. 819. *ἐλθεῖν ἦν*] *ἦν ἐλθεῖν* B.

V. 820. *ἐγὼ δέ τοι* Choeroboscus B. A. 1411 et Ioh. Alex. *τον. παραγγ.* p. 14. 23. Dind. || *τὼ*] *τὰ* B.

μικροὶ δ' ὁρᾶν ἄνωθεν ἦστ'. ἔμοιγέ τοι
ἀπὸ τοὐρανοῦ 'φαίνεσθε κακοήθεις πάνυ,
ἐντευθενὶ δὲ πολύ τι κακοηθέστεροι.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ὦ δέσποθ', ἥκεις;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὡς ἐγὼ 'πυθόμην τινός.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

τί δ' ἔπαθες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλγῶ τὼ σκέλη μακρὰν ὁδὸν
διεληλυθώς.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἴθι νυν κάτειπέ μοι,

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τὸ τί;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἄλλον τιν' εἶδες ἄνδρα κατὰ τὸν ἀέρα
πλανώμενον πλὴν σαυτόν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὔκ, εἰ μή γέ που
ψυχὰς δύ' ἢ τρεῖς διθυραμβοδιδασκάλων.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

τί δ' ἔδρων;

ΤΙΥΓΑΙΟΣ.

ξυνελέγοντ' ἀναβολὰς ποτώμεναι
† τὰς ἐνδιαεριαυεριυηχέτους τινάς.

V. 821. μικροὶ] μικρὸν V.

V. 822. 'φαίνεσθε Bentley] φαίνεσθε B, φαίνεσθαι reliqui.

V. 823. δὲ] δή B.

V. 824. ὡς ἔγωγ' (ἐγὼ B) ἐπυθόμην L. Corr. Dindorf. Iniuria h. vs. sibi non intellectum damnasse Meinekium ostendi Exc. Crit. p. XI. Non magis cur hic unus alterve versus Bergkio excidisse viderentur intellego. Eodem ioci genere poeta utitur, quo nos rogati quod ultro liquet 'ta aiunt" respondere solemus.

V. 824. ἀλγῶ Hamaker] ἤλγουν. Necessariam esse correctionem demonstrat perfecti participium.

V. 826. νυν] νῦν B.

V. 827. εἶδες] ἴδες B.

V. 830. ξυνελέγοντ'] ξυνέλεγον Blaydes, coll. Ach. 398, Ran. 398, Ran. 849. Fortasse vero de cantoribus illis sublimioribus scilicet de industria poeta affectat rariora, ut mox ποτώμενοι pro vulgari πετόμενοι, quod male exhibet cod. S. Cf. Av. 252.

V. 831. Corruptus. Ferri non posse

ΟΙΚΕΤΗΣ.

οὐκ ἦν ἄρ᾽ οὐδ᾽ ὃ λέγουσι, κατὰ τὸν ἀέρα
ὡς ἀστέρες γιγνόμεθ᾽, ὅταν τις ἀποθάνῃ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μάλιστα· καὶ τίς ἐστιν ἀστὴρ νῦν ἐκεῖ
Ἴων ὁ Χῖος, ὅσπερ ἐπόησεν πάλαι
ἐνθάδε τὸν Ἀοῖόν ποθ᾽, ὡς δ᾽ ἦλθ᾽, εὐθέως
ἑῷον αὐτὸν πάντες ἐκάλουν ἀστέρα.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

τίνες δ᾽ ἄρ᾽ εἰσ᾽ οἱ διατρέχοντες ἀστέρες,
οἳ καιόμενοι θέουσιν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀπὸ δείπνου τινὲς
τῶν πλουσίων οὗτοι βαδίζουσ᾽ ἀστέρων,
ἰπνοὺς ἔχοντες, ἐν δὲ τοῖς ἰπνοῖσι πῦρ. —
ἀλλ᾽ εἴσαγ᾽ ὡς τάχιστα ταυτηνὶ λαβών,
καὶ τὴν πύελον κατάκλυζε καὶ θέρμαιν᾽ ὕδωρ,

---

articulum, nisi scribatur *τὰν ἐνδ — των τινάς* putat Blaydes, sed refellitur locis, quales sunt Soph. O. R. 106, O. C. 288, quos contulit Paley. *ἐνδιάεριανερινηχέτους* V B, in R supra paenultimam vocalem *ε* est spiritus lenis, *ἐνδιαεριανερινηχέτους* B, *ἐνδιαεριαιερινηχέτους* Suid. in *διθυραμβοδιδάσκαλοι*. Innumerae sunt coniecturae. Bentley *ἐνδιαπερινηχέτους* (vel *εὐδ.*), Reisig *ἐνδιαεριαιθερινηχέτους*, Thiersch *ἐνδιαεριεαρινηχέτας*, Dindorf *ἐνδιαεριαυρινηχύτους*, Blaydes, quod non conveniat articulus, *ταναοδιεραεροπερινηχέτους* (coll. Eur. Or. 822) vel *ἀεριοδιερονεφελοπερινηχεῖς*, quod speciem aliquam habet ob Nub. 336. Alia multa eiusdem tentamina legantur apud ipsum.

V. 832. *ὃ* Hamaker] *ὅ*. ‖ Virgulam vulgo lectam post *ἀέρα* auctore Lentingio transposui.

V. 834. *μάλιστα* — 837 Trygaeo continuavi scribens *μάλιστα· καὶ τίς — ποθ᾽, ὡς, κτἑ.* pro *μάλιστα. ΟΙΚ. καὶ τίς — ποθ᾽, ΤΡΥΓ. ὡς κτλ.* Alii servo tantum dant verba *καὶ — ἐκεῖ;* Bergk: *καὶ τίς — ὁ Χῖος;* Tryg. *ὅστις; ἐποίησεν κτἑ.* Blaydes in *Add.* aut mecum facit aut legendum putat *καὶ τίς ἐστ᾽ ἑῷος νῦν ἐκεῖ;* Tryg. *Ἴων κτλ.*, quod et ipse quondam conieci.

V. 835. *ἐποίησε* L et vulgo.

V. 836. *Ἀοῖον*] *ἀοῖον. Ἀῷον* non recte Bergk et Blaydes. ‖ *δ᾽ ἦλθ᾽* L] *ἦλθ᾽* Meineke.

V. 837. *ἑῷον* Mein.] *ἀοῖον.* ‖ *ἀστέρα*] *ἀστέρες* Mein., *ἀστέρες* Blaydes. Vix opus, nec auribus gratum duorum versuum *ὁμοιοτέλευτον*.

V. 838. *δ᾽ ἄρ᾽* ego] *γάρ*. Sic aut *ποτ᾽* requirebam Mnem. l. l. Possis et *φέρ᾽* conicere, coll. Ach. 541, Lys. 1161, Thesm. 788.

V. 839. *καιόμενοι* dedi pro *κάόμενοι*, quod serioris videtur Atticismi. Vid. Meisterh.[2] p. 142. ‖ *τινὲς*] *τινὸς* Lenting. Sententia est: *οὗτοι τῶν πλουσίων τινὲς ἀστέρων (εἰσίν, οἳ) βαδίζουσ᾽ ἀπὸ δείπνου.*

V. 840. *βαδίζουσιν* V.

V. 841. *ἔν τε τοῖς* Schol. Plut. 816.

στόρνυ τ' ἐμοὶ καὶ τῇδε κουρίδιον λέχος.
καὶ ταῦτα δράσας ἧκε δεῦρ' αὖθις πάλιν·
ἐγὼ δ' ἀποδώσω τήνδε τῇ βουλῇ τέως.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

πόθεν δ' ἔλαβες ταύτας;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὁπόθεν; ἐκ τοὐρανοῦ.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

οὐκ ἂν ἔτι δοίην τῶν θεῶν τριώβολον,
εἰ πορνοβοσκοῦσ' ὥσπερ ἡμεῖς οἱ βροτοί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἄγε νυν ἴωμεν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

εἰπέ μοι δῶ καταφαγεῖν
ταύτῃ τι;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μηδέν· οὐ γὰρ ἐθελήσει φαγεῖν
οὔτ' ἄρτον οὔτε μᾶζαν, εἰωθυῖ' ἀεὶ
παρὰ τοῖς θεοῖσιν ἀμβροσίαν λείχειν ἄνω.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

λείχειν ἄρ' αὐτῇ κἀνθάδε σκευαστέον.

ΤΡΥΓ. οὐκ, ἀλλὰ κἀκεῖ ζῶσιν ἀπὸ τούτων τινές. 850

V. 844. τ' ἐμοὶ Brunck] τί μοι. || καὶ τῇδε bis scripta in R.

V. 845. αὖθις] αὖθι (sic) R.

V. 847. ταύτας (ταῦτα B) σύ; ΤΡ. πόθεν; L. Correxit Elmsley. Utine potuit poeta duali numero scribens τούτω; ὁπόθεν (cf. ὀκτώβολοί et similia)? Propter mutatam personam vix credo. Ceterum vid. comment. ad vs. 701.

V. 849. πορνοβοσκοῦσιν V R.

V. 850. Semper admodum frigere mihi visum est hoc Trygaei responsum, et dubito num quidquam erus huic servi observationi responderit, sed locutus sit verba ἄγε — ἴωμεν, quae dominum magis decent quam famulum, quare illi dedi, relegato in marginem vs. 850, in quo pro κἀκεῖ B habet καί. Nondum legisse Herodianum non audeo concludere e scholio metrico ad vs. 819, quia eius auctor etiam alibi similiter erravit. Cf. ad vs. 868.

V. 852. τι] τί S probante Cobeto, recte, ni fallor, obnitente Blaydesio.

V. 854. δῶ καταφαγεῖν] malim δῶμεν φαγεῖν vel lenius δῶ καὶ φαγεῖν, quia *devorandi* notio hic inepta est.

V. 855. σκεαστέον (sic) scriptum vidi in R, formam ideo notabilem, quod similes iam antiquitus in dialectis Graecis tituli exhibent. Sic κατασκεώσηται et κατεσκέωνται Delph. W. et F. 263, 273; κατεσκέασε Magnetes a. Sip. in Mus. et Bibl. Smyrn. 1848, 46, ἐπισκεάζειν et σκεοθήκη Corcyraei C. I. G. 1898, 8. Cf. 9153, alia. Vid. Cumanidis Συναγωγὴν

ΧΟΡΟΣ.

εὐδαιμονικῶς γ' ὁ πρεσ- *στροφή.*
βύτης, ὅσα γ' ὧδ' ἰδεῖν,
τὰ νῦν τάδε πράττει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τί δῆτ', ἐπειδὰν νυμφίον μ' ὁρᾶτε λαμπρὸν ὄντα;

ΧΟΡΟΣ.

ζηλωτὸς ἔσει γέρων
αὖθις νέος ὢν πάλιν
μύρῳ κατάλειπτος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οἶμαι. τί δῆθ', ὅταν ξυνὼν τῶν τιτθίων ἔχωμαι;

ΧΟΡΟΣ.

εὐδαιμονέστερος φανεῖ τῶν Καρκίνου στροβίλων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὔκουν δικαίως; ὅστις εἰς
ὄχημα κανθάρου ἐπιβὰς
ἔσωσα τοὺς Ἕλληνας, ὥστ'
ἐν τοῖς ἀγροῖς
ἅπαντας ὄντας ἀσφαλῶς
βινεῖν τε καὶ καθεύδειν.

λέξεων ἀθησαυρίστων κτέ. s. v. *κατασκευῶν.*

V. 856—867. Schol. Ven. *Διπλῆ· ἕπεται γὰρ μέλος ἀμοιβαῖον τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ ὑποκριτοῦ, οὗ ἐστὶ πρῶτον ἐν ἐκθέσει κῶλα γ' τοῦ χοροῦ, ὧν τὸ μὲν α' καὶ τὸ β' Ἰωνικὸν ἀπὸ μείζονος ἐφθημιμερῆ συνημμένα, τὸ δὲ γ' Ἰωνικὸν καὶ αὐτὸ ἡμιόλιον, ὁ δὲ τοῦ ὑποκριτοῦ στίχος* <*ἰαμβικὸς?*> *τετράμετρος ὅμοιος τοῖς ἄνω. ταῦτα δύναται εἶναι στροφὴ καὶ ἀντίστροφος. τὰ δὲ ἑξῆς εἰς ἐπῳδόν. εἰσὶ δὲ τοῦ χοροῦ στίχοι ὅμοιοι τοῖς ἄνω ἰαμβικοὶ τετράμετροι καταληκτικοί, δύο δὲ ἐν ἐκθέσει στίχοι ἴαμβοι τετράμετροι καταληκτικοί.* Ante oculos igitur habuit lectionem cod. B. Chorum glyconeos canere vix est quod moneam.

V. 857. *γ' ὧδ'*] Brunck *γ' ἰστ'* coniecit, Blaydes *κἄμ'*. Si quid mutandum, possit *γοῦν* scribi. Sed cf. Plato Rep. IV p. 422 B *ὥς γαρ οὑτωσὶ δόξαι*, Gorg. p. 509 A *ὡς γοῦν ἂν δόξειεν οὑτωσί*, quare nihil novavi.

V. 860. *γέρων* BS] *γέρον* RV. Obstat metrum vs. antithetici 918. Contulit quidem Dindorf Eccl. 292, ubi tamen neglecta responsio satis excusatur plena interpunctione, et Pac. 1349, post quem vs. lacuna sumenda est.

V. 863. *οἶμαι*] *οἴμοι*, coll. Nub. 771 (Blaydes add. Thesm. 1185, Ach. 1198), coni. Lenting. Nihil opus.

V. 864. *εὐδαιμονίστερος* R. sec. Bekk. Non notavi. || *φανεὶς* RV. (?)

V. 865. *ὅστις*] *ὅ τις* (sic) R.

V. 866. *ἐν τοῖς ἀγροῖσιν αὐτοὺς* B et schol. metr. ad 836. || *ὄντας* om. Verba *ἔσωσα — ἀγροῖς* et *ἅπαντας — καθεύδειν* singulis versibus inclusit R et similiter antistrophica 920 sq.

V. 867. *βινεῖν* Flor. Christ.] *κινεῖν*.

SCENA DUODECIMA.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἡ παῖς λέλουται καὶ τὰ τῆς πυγῆς καλά·
ὁ πλακοῦς πέπεφθ᾽, ἡ σησαμὶς ξυμπλάττεται.
πάρα τἄλλ᾽ ἁπαξάπαντα· τοῦ πέους δὲ δεῖ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἴθι νυν ἀποδῶμεν τήνδε τὴν Θεωρίαν
ἀνύσαντε τῇ βουλῇ.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

τί; ταυτηνί; τί φῄς;
αὕτη Θεωρία ἐστίν, ἣν ἡμεῖς ποτε
† ἐπαίομεν Βραυρωνάδ᾽ ὑποπεπωκότες.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

σάφ᾽ ἴσθι, κἀλήφθη γε μόλις.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ὦ δέσποτα,
ὅσην ἔχει τὴν πρωκτοπεντετηρίδα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εἶεν, τίς ἐσθ᾽ ὑμῶν δίκαιος, τίς ποτε;

V. 868—909. Schol. Κορωνὶς ἑτέρα εἰσιόντων τῶν ὑποκριτῶν ἐξ ἰαμβείων μα΄. ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς. Versus hodie sunt μβ΄. Quamquam fieri sane potest ut grammaticus male numeraverit, recurrunt enim et alibi in scholiis metricis huiusmodi errores. Neque ullum versum video abesse posse, nisi forte vs. 882, quo tamen et ipso aegre caream.

V 869. πέπεπται, σησαμὴ RVS, σησαμῆ Ald., σησάμοις B, σησαμοῦς Brunck, σησαμὶς Dobree. Tres formae aeque probae videntur. Vid. testimonia apud Blaydesium, qui recte restituit articulum.

V. 870. πάρα ego, coll. Ach. 1080, Mnem. XXIV, 275] καὶ L. Blaydes καὶ τἄλλ᾽ ἑτοῖμα πάντα.

V. 872. νυν] νῦν B. || τῇ βουλῇ ΟΙΚ. τί; ταυτηνί; τί φῄς; ego] τῇ βούλῃ τι. ταυτηνὶ ΟΙΚ. τί φῄς V, unde Meineke τι. ΟΙΚ. ταυτηνί; τί φῄς; R, om. τι, habet ταυτηί, unde Dindorf ἀνύσαντε τῇ βουλῇ τι ταυτηί ΟΙΚ. τί φῄς; Idem in not. ad ed. Lips. 1820 τίς αὑτηΐ; τί φῄς; et sic Dobree. Bergk ἀ. τ. β. τι. ΟΙΚ. ταυτηί; τί φῄς. Sed non fero voculae τι, ad ἀνύσαντε pertinentis, hyperbaton.

V. 873. αὕτη Θεωρία] an αὑτὴ Θεωρία? Num forte 873 — μόλις (875) sine interrogatione tribuenda Trygaeo?

V. 874. ἐπαίομεν] ἐδιώξαμεν coni. Reiske, quod legi fertur in C, ἐδιώκομεν Blaydes, qui praeterea ἐπέμπομεν, ἠρείδομεν, ἐπαίζομεν (!) proposuit. De loco obscurissimo vide commentarium. || ὑποπεπτωκότες V.

V. 877 sq. Mnem. XXIV, 276 proposui τίς ἐσθ᾽ ὑμῶν δίκαιος, τίς ποτε, τίς διαφυλάξαι τήνδε τῇ βουλῇ λαβών;

τίς διαφυλάξει τήνδε τῇ βουλῇ λαβών;
οὗτος τί περιγράφεις;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

τὸ δεῖν᾽, εἰς Ἴσθμια
σκηνὴν ἐμαυτοῦ τῷ πέει καταλαμβάνω.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὔπω λέγεθ᾽ ὑμεῖς τίς ὁ φυλάξων. δεῦρο σύ·
καταθήσομαι γὰρ αὐτὸς ἐς μέσους <σ᾽> ἄγων.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἐκεινοσὶ νεύει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τίς;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ὅστις; Ἀριφράδης,
ἄγειν παρ᾽ αὑτὸν ἀντιβολῶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ᾽, ὦ μέλε,
τὸν ζωμὸν αὐτῆς προσπεσὼν ἐκλάψεται.
ἄγε δὴ σὺ κατάθου πρῶτα τὴν σκευὴν χαμαί.
βουλή, πρυτάνεις, ὁρᾶτε τὴν Θεωρίαν.
σκέψασθ᾽ ὅσ᾽ ὑμῖν ἀγαθὰ παραδώσω φέρων,
ὥστ᾽ εὐθέως ἄραντας ὑμᾶς τὼ σκέλη
ταύτης μετεώρω κἆτ᾽ ἀγαγεῖν ἀνάρρυσιν.
τουτὶ δ᾽ ὁρᾶτ᾽ ὀπτάνιον ὑμῖν ὡς καλόν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

διὰ ταῦτά <τοι> καὶ κεκάπνικ᾽ ἆρ᾽, ἐνταῦθα γὰρ

V. 882. *αὐτὸς* Seidler] *αὐτούς.* || *ἐς μέσους αὐτοὺς* R B (*εἰς*). Schol. *ἐς μέσους τοὺς βουλευτὰς* interpretatur. Cf. Eur. Hec. 581, Hec. 531, Iph. A. 528, al. Cum Blaydesio addidi *σ᾽*, qui e Greenii et sua coni. coll. vs. 1118 edidit *ἐς μέσον σ᾽*, vix rectius. Rogers *ἐς μέσους αὐτός σ᾽ ἄγων* proposuit.

V. 884. *ὦ μέλε᾽* V.

V. 886. *τὴν σκευὴν* Meineke] *τὰ σκεύη* L et Schol. „Sequentia ostendunt aperte iubere Trygaeum Theoriam ut nudam sese spectandam praebeat."

V. 890. *μετεώρω* Blaydes] *μετέωρα.* || *κἆτ᾽ ἀγαγεῖν* ego Anal. Crit. p. 49] *καταγαγεῖν.*

V. 891. *ὁρᾶτ᾽ ὀπτάνιον* Bentley] *ὁρᾶτε τοὐπτάνιον* L, unde *ὅρα τοὐπτάνιον* Bekker, sed cf. vss. 887, 888. || *ὑμῖν* B] *ἡμῖν* R, *ὡς καλὸν ἡμῖν* VS. Deleto pronomine Cobet in not. mscr. scribi iubet *ὁρᾶτε τοὐπτανεῖον*, quam tamen formam priori iure posthabet Herodianus. Nec metro admittitur Eq. 1038. Plura vide in commentario. Dobree: *ὑμῖν· ὡς καλόν.*

V. 892 cum sequenti vulgo est Try-

πρὸ τοῦ πολέμου τὰ λάσανα τῇ βουλῇ ποτ' ἦν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἔπειτ' ἀγῶνά γ' εὐθὺς ἐξέσται ποεῖν
ταύτην ἔχουσιν αὔριον καλὸν πάνυ,
ἐπὶ γῆς παλαίειν, τετραποδηδὸν ἑστάναι,
πλαγίαν καταβάλλειν, ἐς γόνατα, κῦβδ' † ἑστάναι,
καὶ παγκράτιον γ' ὑπαλειψαμένοις νεανικῶς
παίειν ὀρύττειν πὺξ ὁμοῦ καὶ τῷ πέει·
τρίτῃ δὲ μετὰ ταῦθ' ἱπποδρομίαν ἄξετε,
ἵνα δὴ κέλης κέλητα παρακελητιεῖ.
ἅρματα δ' ἐπ' ἀλλήλοισιν ἀνατετραμμένα
φυσῶντα καὶ πνέοντα προσκινήσεται·
ἕτεροι δὲ κείσονταί γ' ἀπεψωλημένοι
περὶ ταῖσι καμπαῖς ἡνίοχοι πεπτωκότες.
ἀλλ', ὦ πρυτάνεις, δέχεσθε τὴν Θεωρίαν.
θᾶσθ' ὡς προθύμως ὁ πρύτανις παρεδέξατο.
ἀλλ' οὐκ ἄν, εἴ τι προῖκα προσαγαγεῖν σ' ἔδει,
ἀλλ' ἧῦρον ἄν σ' ὑπέχοντα τὴν ἐκεχειρίαν.

---

gaei. Servo reddidit Beer. || ἄρ' B V Blaydes, qui addidit τοι] ἄρα R, ἄρ' S. Bl. cft. fr. II 1148. || ἐνταῦθα γὰρ] ἐντεῦθεν γὰρ ἦν (et in vs. sq. extr. ποτε) vel ἐνταυθὶ γὰρ ἦν — ποτε Dindorf, ἐνταυθὶ γὰρ οὖν Hermann. O. Schneider tentavit τουτὶ δ' ὁρᾶτε τοὐπτάνιον; ΟΙΚ. ἦ μὴν καλόν. | διὰ ταῦτα καὶ κεκάπνικ' ἄρ', ἦν. ἐνταῦθα γὰρ κτλ. Sed formulam ἦ μὴν extra ius iurandum Ar. non usurpat.

V. 894. γ'] θ' R, δ' Bergk, improbante (cur igitur recepit?) Blaydesio, qui male cft. vs. 45 κᾆτ' — γ', nihil enim crebrius quam καὶ — γε. Quare si sanum est γ', coniecerim κἄπειτ' ἀγῶνά γ'. || ποεῖν V] ποιεῖν.

V. 896. τετραπυδιδὸν R et V (corr. m. pr.).

V. 897. κῦβδ' Meineke] κύβδ' || ἑστάναι parum eleganter repetitum, sed Meinekii coniecturam ἱστάναι non intellego. Fortasse aliud latet.

V. 898. παγκράτειόν γ' R et V, sed hic superscr. ι.

V. 899. ἄξετε] ἕξετε, superscr. ἀ. R.

V. 901. ἵνα δὴ] ἡνίκα γε B, ἡνίκα δὴ C, ἡνίκα δὲ Ald., ἡνίκα Bentley. Bl. cft. fr. 125.

V. 904. ἀπεκωλημένοι (sic) R.

V. 905. περὶ δὲ ταῖσι R.

V. 906. ὦ] οἱ, coll. Ach. 167, Blaydes.

V. 907. θᾶσ' Dindorf, qui cft. Thesm. 280, Eccl. 270, Vesp. 1067, 1069, Av. 550] θέασ' (θέασαι S.) L. θᾶσθ' forsan rectius Meineke. Singularis si recte se habet, ad servum haec dicuntur.

V. 908. προῖκα B] προῖκ' ἂν L, de R tamen dubito. Blaydes malit εἰ προῖκ' εἰσάγειν σ' ἔδει τινὰ vel εἴ τιν' εἰσάγειν σε προῖκ' ἔδει, male, nam προσάγειν et προσιέναι hac in re verba sunt sollemnia.

V. 909. ἐκεχειρίαν L, nisi quod ἐγκεχ. est in V, schol.] δεκεχειρίαν Hamaker, quod non probandum. Requiritur enim ancipitis notionis vocabulum, quod simul *iustitium*, simul δωροδοκίαν significet. || ἧῦρον Dindorf] εὗρον.

SCENA DECIMA TERTIA.

ΧΟΡΟΣ.

ἦ χρηστὸς ἀνὴρ πολί- *ἀντιστροφή.*
ταις ἐστὶν ἅπασιν ὅσ-
τις ἐστὶ τοιοῦτος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὅταν τρυγᾶτ', εἴσεσθε πολλῷ μᾶλλον οἷός εἰμι.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ νῦν σύ γε δῆλος εἶ·
σωτὴρ γὰρ ἅπασιν ἀν-
θρώποις γεγένησαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

φήσεις γ', ἐπειδὰν ἐκπίῃς οἴνου νέου λεπαστήν.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ πλήν γε τῶν θεῶν ἀεί σ' ἡγησόμεσθα πρῶτον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

πολλῶν γὰρ ὑμῖν ἄξιος
Τρυγαῖος ἀθμονεὺς ἐγώ,
δεινῶν ἀπαλλάξας πόνων
τὸν δημότην
καί τὸν γεωργικὸν λεών,
Ὑπέρβολόν τε παύσας.

V. 910—921. Schol. *Ἰδοὺ ἡ ἀντιστροφὴ τῆς „εὐδαιμονικῶς" στροφῆς* (856 sqq.), *ἄλλα τε ὅσα ἐκείνη καὶ τὸ κατὰ περικοπὴν ἔχουσα σύστημα. ἐπὶ τῷ τέλει αἱ ἀμφοτέρωθεν ἔξω διπλαῖ τῆς ἀντιστροφῆς.* (fort. *ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀντιστροφῆς αἱ ἀμφ. ἔ. δ.*)· *τὰ γὰρ τετράμετρα τῶν ἰαμβείων παραγράφῳ περατοῦται.*

V. 910. *πολίταις* Hermann] *πολίτης*, quod tuetur Blaydes locis Eq. 1304, Ran. 1041, Thesm. 832, non reputans oppositum in sqq. *ἅπασιν ἀνθρώποις* tantum non clamare verum vidisse Hermannum.

V. 911. *ὅστις*] *ὅστις γ'* B, quod recepit Bl.

V. 913. *εἴσεσθε*] *ἔσεσθε* R.

V. 916. *φήσεις γ' ἐπειδὰν* Dindorf] *φήσεις ἐπειδὰν* L praeter B, qui cum Ald. habet *φήσεις τι δῆτ', ἐπειδὰν*, unde Lenting *τί δῆτ', ἐπειδὰν*, deleto *φήσεις*, ut legit Athenaeus p. 485 a, qui citat *τί δῆτα νηπίοις οἴνου. κύλικα λ.* Sed cf. infra 1350 et Eq. 1388. Bergk coni. *νέου κύλικα λ.* vix recte.

V. 917. *ἡγησόμεθα* RSV.

V. 919. *Τρυγαῖος* om. B. || *ἀθμονεὺς* Dawes] *ἀθμονεύς*.

V. 921. *τὸν δημότην ὅμιλον* L. Corr. Dindorf „additamentum correctoris metrici duos restituentis tetrametros, alterum *δεινῶν — ὅμιλον*, alterum *καὶ — παύσας*. Similiter stropha (865 sq.) interpolata fuit". Ne forte requiras *τόν τ' ἀστικὸν καὶ τὸν γεωργικὸν λεών*, vid. schol. Bello imprimis tenuiores cives premebantur.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἄγε δὴ τί νῷν ἐντευθενὶ ποητέον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τί δ' ἄλλο γ' ἢ ταύτην χύτραις ἱδρυτέον;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

χύτραισιν, ὥσπερ μεμφόμενον Ἑρμήδιον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τῷ δαὶ δοκεῖ; βούλεσθε λαρινῷ βοΐ;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

βοΐ; μηδαμῶς, ἵνα μὴ βοηθεῖν ποι δέῃ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' ὑὶ παχείᾳ καὶ μεγάλῃ;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

μὴ μή.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τιή;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἵνα μὴ γένηται Θεογένους ὑηνία.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τῷ δαὶ δοκεῖ σοι δῆτα τῶν λοιπῶν;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ὀΐ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὀΐ;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ναὶ μὰ Δί'.

V. 922—938. Schol. Ven. διπλῆ καὶ ἔκθεσις εἰς ἰάμβους τριμέτρους ἀκαταλήκτους ιζ'. Hunc dialogum praeeunte Zielinskyo p. 295 (cf. Dobree, Adv. II 211) dedi Trygaeo et servo. Vulgo datur Trygaeo et choro.

V. 922. Choro h. v. dant B. S., Trygaeo continuat Bergk, servo tribuens 923, 925, 927 cett. || ποητέον] ποιητέον L et vulgo.

V. 923. Fort. voculam δ' librarii addiderunt de metro male solliciti.

V. 924. Ἑρμήδιον] Ἑρμίδιον L. Dind. Ἑρμήδιον, Blaydes Ἑρμείδιον. || ἱδρυτέον χύτραις, sed correcta superscr. β et α, R.

V. 925. τῷ Blaydes] τί. Cf. 929. || τί δὲ — βούλεσθαι RV.

V. 926. δέῃ Dindorf] δέοι.

V. 928. Θεογένους Dind., ut Vesp. 1183] Θεαγένους L.

V. 929. τῷ δαὶ Meineke] τῷ δὴ RS, τί δὴ VB.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλὰ τοῦτό γ' ἔστ' ἰωνικὸν
τὸ ῥῆμ'.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἐπίτηδές γ', ἵν' ὅταν ἐν τηκκλησίᾳ
ὡς χρὴ πολεμεῖν λέγῃ τις, οἱ καθήμενοι
ὑπὸ τοῦ δέους λέγωσ' ἰωνικῶς δί,

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εὖ τοι λέγεις.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

καὶ τἄλλά γ' ὦσιν ἤπιοι.
ὥστ' ἐσόμεθ' ἀλλήλοισιν ἀμνοὶ τοὺς τρόπους
καὶ τοῖσι συμμάχοισι πρᾳότεροι πολύ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἴθι νυν ἄγ' ὡς τάχιστα τὸ πρόβατον λαβών·
ἐγὼ δὲ ποριῶ βωμὸν ἐφ' ὅτου θύσομεν.

SCENA DECIMA QUARTA.

ΧΟΡΟΣ.

ὡς πάνθ' ὅσ' ἂν θεὸς θέλῃ χὴ τύχη † κατορθοῖ,

939—955 = 1028—1088

V. 931. *τὸ ῥῆμά γ'* B. ‖ *ὅταν* ins. Meineke, *ὁπότ'* (cum opt.) Bergk, *ἐὰν* Kidd., *εἰ* (cum indic.) Rogers. Elmslei coni. *λέγων* pro *λέγει* receptam a Paleio non intellego, nec placet *λέγοντος*, scil. *τινός*, quod voluit Reiske.

V. 932. *λέγῃ* S] *λέγει*.

V. 935. *ὥστ'*] *ὡς* S.

V. 937. *νυν*] *νῦν* B.

V. 939—955. Schol. Ven. *Διπλῆ· ἕπεται γὰρ μέλος, ὃ ὑπονοῶ μὲν ἔχειν τὸ ἀντίστροφον ἐν διεχείᾳ, φέρεται δὲ ὡς διάφορον. διόπερ πρότερον παραθήσομαι ὡς φέρεται. καὶ ἔοικεν ἐνταῦθα τὸ κατορθοῖ περιττεύειν καὶ ὅ τε σύνδεσμος πρὸς τὸ „σέ τοι θύρασι χρὴ μένειν ὄντας τινάς* (vid. ad 1028)". *καὶ τοῦτο δὲ ἁμάρτημά ἐστιν, ὅτι πρῶτα γ' κῶλά ἐστι καὶ με*ᵗ *ς* (sic) [non intellego]. *ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐατέον, ὡς δὲ ἔχει, ἐξηγητέον. τὸ τοίνυν πρῶτον τῶν τριῶν κώλων τοῦ ὑποκριτοῦ* (an *τοῦ χοροῦ*?) *ἴαμβος τετράμετρος καταληκτικὸς καὶ ἀναπαιστικὰ δύο δίμετρα ἀκατάληκτόν τε καὶ καταληκτικόν. εἶτα ἐν ἐκθέσει στίχος ἰαμβικὸς τετράμετρος καταληκτικὸς τοῦ ὑποκριτοῦ καὶ ἐν εἰσθέσει* <*ε' κῶλα*?> *τοῦ χοροῦ, οὗ* (*ὧν*?) *τὸ πρῶτον προσοδιακὸν ἑνδεκάσημον, τὸ β' ἀναπαιστικὸν τρίπουν, τὸ δὲ γ' ἰαμβικὸν ἑφθημιμερές, τὸ δὲ δ' σύζυγον* [*ἰαμβικὸν ἢ*?] *ἀναπαιστικόν, τὸ δὲ ε' ἰαμβικὸν ἑφθημιμερές. εἶτα ἐν ἐκθέσει τοῦ ὑποκριτοῦ δίστιχοι ἴαμβοι δίμετροι* (imo *τετράμετροι*) *καταληκτικοί. καὶ ἐν εἰσθέσει τοῦ χοροῦ ἓξ κῶλα, ὧν τὸ α' ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον, τὸ β' ἐξ ἰαμβικῆς βάσεως καὶ τροχαϊκῆς καταληκτικῆς, τὸ γ' ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον,* (lacuna) *τὸ ς' Ἰωνικὸν ἡμιόλιον* (glyconeus).

V. 939. *θέλῃ γε* B Ald. (quae om. *θεός*). ‖

χωρεῖ κατὰ νοῦν, ἕτερον δ' ἑτέρῳ
τούτων κατὰ καιρὸν ἀπαντᾷ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὡς αὐτὰ δῆλά γ' ἔσθ'· ὁ γὰρ βωμὸς θύρασι καὶ δή.

ΧΟΡΟΣ.

⏑ ἐπείγετέ νυν ἐν ὅσῳ
σοβαρὰ θεόθεν κατέχει
πολέμου μετάτροπος αὔρα.
νῦν γὰρ δαίμων φανερῶς
ἐς ἀγαθὰ μεταβιβάζει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τὸ κανοῦν πάρεστ' ὀλὰς ἔχον καὶ στέμμα καὶ μάχαιραν,
καὶ πῦρ γε τουτί, κοὐδὲν ἴσχει πλὴν τὸ πρόβατον ἡμᾶς.

ΧΟΡΟΣ.

οὔκουν ἁμιλλήσεσθον; ὡς
ἢν Χαῖρις ὑμᾶς ἴδῃ,
πρόσεισιν ἄκλητος αὐ-
λῶν, κᾆτα σάφ' οἶδ' ὅτι
φυσῶντι καὶ πονουμένῳ
προσδώσετε † δήπου.

Verba χὴ — κατορθοῖ del. Bergk, qui tamen malebat θέλῃ θεὸς καὶ τύχη. Blaydes edidit κατορθοῦν pro κατορθοῖ. Fort. τύχη, κατ' οὖρον | χωρεῖ κατὰ νοῦν θ' vel καὶ νοῦν.|| θέλη | χ' ἡ τύχη V.

V. 940. ἑτέρῳ] Schol. Ven. ἑτέρως legisse videtur, ἕτερον δ' αὐτῶν ἑτέρῳ Blaydes coni., cur nescio.

V. 942. ὡς αὐτὰ δῆλά γ' ἔσθ' dedi] ὡς ταῦτα δῆλα γ' ἔσθ' (ἐστιν V) L et vulgo. Dobree ὥστ' αὐτὰ κτλ., Blaydes ὡς δῆλα ταῦτα γ' — vel ὡς αὐτὰ δῆλα ταῦτα, vel ταῦτ' αὐτὰ δῆλα κᾆσθ' vel ὡς αὐτόδηλα ταῦθ' (coll. Vesp. 468, Aesch. Sept 848) vel καὶ δῆλα ταῦτά γ' ἔσθ'. Fort. ὡς αὐτόδηλά γ' ἔστ'. || θύρασιν e corr. V.

V. 943. ἐπείγετέ νυν. Propter longam anacrusin in vs. antithetico 1027 Hotibius (coll. Eccl. 294) κατεπείγετε, Richter ἄγ' ἐπείγετε coniecerunt. Possis etiam φέρ' ἐπείγετε. Brevis syllabae defectum indicavi.

V. 944—947. Sic divisit Hermann: σοβαρὰ — πολέμου | μετάρσιος — δαίμων | φανερῶς — μεταβιβάζει et similiter antistrophica 1028—1031.

V. 987. ἐς ob metrum vs. 1031 Bergk] εἰς. „Terminantur hi anapaesti versu iambico ut Av. 1322, 1334". Dind.

V. 948—1011 om. BCG. || v. 948 servo tribuit R. || πάρεστ' R] πάρεστιν.

V. 958 ἢν Χαῖρις] Χαῖρις ἢν Brunck. || ὑμᾶς] ἡμᾶς Suidas in Χαιριδεῖς, Bergk ὀλὰς coni.

V. 952. ἄκλητος αὐλήσων L et Suid. l. l. Coll. vs. antithetico 1035 emendavit Dindorf.

V. 953. κᾆτα] κᾆτα R. || σάφ' Dindorf] τοῦδ' (sic) εὖ VR.

V. 955. δήπου] δή τι vel πού τι, Blaydes, δημοῦ Wilamowitz probabilius.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἄγε δὴ τὸ κανοῦν λαβὼν σὺ καὶ τὴν χέρνιβα
περίιθι τὸν βωμὸν ταχέως ἐπιδέξια, 957
καὐτός γε χερνίπτου παραδός τ' αὐτὴν ἐμοί. 960

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἰδού· λέγοις ἂν ἄλλο· περιελήλυθα. 958

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

φέρε δὴ τὸ δαλίον τόδ' ἐμβάψω λαβών, 959
σείσω τε ταχέως· σὺ δὲ πρότεινε τῶν ὀλῶν, 961
καὶ τοῖς θεαταῖς ῥῖπτε τῶν κριθῶν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἰδού.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἔδωκας ἤδη;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

νὴ τὸν Ἑρμῆν, ὥστε γε
τούτων, ὅσοιπέρ εἰσι, τῶν θεωμένων
οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὅστις οὐ κριθὴν ἔχει. 965

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐχ αἱ γυναῖκές γ' ἔλαβον.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἀλλ' εἰς ἑσπέραν

V. 956—973. Schol. Ven. Δύο διπλαῖ καὶ ἐν ἐκθέσει στιχοὶ ἰαμβικοὶ ἀκατάληκτοι ιζ' (ιη?).

V. 957. ἐπὶ δεξιᾷ V.

V. 959. δαλίον Suid. s. v.] δᾳδίον L. Cf. Schol. || ἐμβάψω] ἐμβάμψω R. ἔμβαψον Enger.

V. 960. Mnem. XXIV, 276 transposui post 957, scripto παραδός τ' αὐτὴν pro παραδοὺς ταύτην, Enger Bergk Mein. tran posuerant post vs. 961. || Bergk proposuit φέρε δή, τὸ δαλίον τόδ' ἔμβαψον λαβὼν | αὐτός τε χερνίπτου· παραδοὺς ταύτην ἐμοί, multiplici correctione, quae tamen non satisfacit.

V. 961. σείου σὺ L. Inepta est schol. explicatio, nec dubito quin verba mendosa sint. Recepi Blaydesii quamvis incertam coniecturam. Fortasse potius totus versus sic corrigendus: σείσων· σὺ δ' αὖ ταχέως πρότεινε τῶν ὀλῶν.

V. 962. τοῖς Dindorf] τοῖσι VB, τοῖσιν R. Fieri tamen potest ut comicus dederit τοῖσι θαταῖς, ut θᾶσαι pro θεᾶσαι.

V. 963. νὴ τὸν Ἑρμῆν, utpote in Pace recuperanda adiutorem.

V. 964. ὅσοιπέρ εἰσι] ὅσοι πάρεισι perperam Bergk, nam omnes spectatores adsunt, sed ὅσοιπερ εἰσι significat πάντες. Virgulis verba inclusi cum Blaydesio.

Ib. οὐχ αἱ] οὐ χαἱ Lenting. || γ' R] om. VS. Sententia „ut omnes viri habeant, mulieres saltem non acceperunt". An praestat δ' pro γ'? || εἰς] ἐς omnes meliores, om. S.

δώσουσιν αὐταῖς ἄνδρες.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' εὐχώμεθα. —
τίς τῇδε; ποῦ ποτ' εἰσὶ πολλοὶ κἀγαθοί;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

τοισδὶ φέρε δῶ· πολλοὶ γάρ εἰσι κἀγαθοί.
τούτους ἀγαθοὺς ἐνόμισας;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

οὐ γάρ, οἵτινες
ἡμῶν καταχεόντων ὕδωρ τοσουτονὶ
ἐς ταὐτὸ τοῦθ' ἑστᾶσ' ἰόντες χωρίον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' ὡς τάχιστ' εὐχώμεθ'.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

εὐχώμεσθα δή.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦ σεμνοτάτη βασίλεια θεά,
πότνι' Εἰρήνη,
δέσποινα χορῶν, δέσποινα γάμων,
δέξαι θυσίαν τὴν ἡμετέραν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

δέξαι δῆτ', ὦ πολυτιμήτη,
νὴ Δία, καὶ μὴ ποίει γ' ἅπερ αἱ

V. 967. *αὐταῖς*] *αὐτοῖς* apud Bergkium, Dindorfium, Meinekium typothetarum errorem videri monet Blaydes, neque de ea re dubitari potest, licet permira sit trium editionum conspiratio. || *εὐχώμεθα.* Cf. v. 973. Num forte post haec versus excidit? Schol. enim: *σπένδοντες γὰρ ἔλεγον „πολλοὶ κἀγαθοί" κτέ.*, nec tamen de *libatione* quidquam dictum est. || *ἄνδρες* L. Articulo munivit Brunck. Vulgo *ἄνδρες.*

V. 968. *εἰσι*] *ἐστὶ* Tyrhwitt, *οἵ τε* Blaydes.

V. 969. *τοισδὶ*] *τοῖσι* V.

V. 973. *εὐχώμεσθα δὴ — ἡμετέραν* (977) vulgo Trygaeo continuata choro tribuit Bentley. Tyrhwitti rationem cum Richtero et Blaydesio praetuli. Dindorf cum libris *ἀλλ'* -- *ἡμετέραν* tribuit Trygaeo.

V. 974—1015. Schol. Ven. *Διπλῆ καὶ εἴσθεσις εἰς ἀνάπαιστον (ἀναπαίστους?), περίυδοι* (l. *περιόδω* vel *περιόδους*) *δύο, τὴν μὲν πεντεκαιτριακοντάμετρον ιθ' κώλων, ὅτι ἔχει μονόμετρα γ', τό τε β' καὶ ιά, καὶ ιϛ' (ιζ'?), τὴν δὲ ἑκκαιτεσσαρακοντάμετρον κγ' κώλων, ὅτι ἔχει μονόμετρα τρία.* Prior igitur periodus sec. schol. finitur vs. 992.

V. 978. *ΧΟ* praef. Brunck, quem Bergk et Meineke secuntur, improbante Dindorfio. Pro *οἰκέτης* V habet *θ^ε* (*θεράπων*).

μοιχευόμεναι δρῶσι γυναῖκες.
καὶ γὰρ ἐκεῖναι παρακλίνασαι
τῆς αὐλείου παρακύπτουσιν,
κἤν τις προσέχῃ τὸν νοῦν αὐταῖς,
ἀναχωροῦσιν,
κᾆτ', ἢν ἀπίῃ, παρακύπτουσ' αὖ.
τούτων σὺ πόει μηδὲν ἔθ' ἡμᾶς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μὰ Δί', ἀλλ' ἀπόφηνον ὅλην σαυτὴν
γενναιοπρεπῶς τοῖσιν ἐρασταῖς
ἡμῖν, οἵ σου τρυχόμεθ' ἤδη
τρία καὶ δέκ' ἔτη,
λῦσον δὲ μάχας καὶ κορκορυγάς,
ἵνα Λυσιμάχην <δή> σε καλῶμεν·
παῦσον δ' ἡμῶν τὰς ὑπονοίας
τὰς περικόμψους,
αἷς στωμυλλόμεθ' εἰς ἀλλήλους·
μεῖξον δ' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας
πάλιν ἐξ ἀρχῆς
φιλίας χυλῷ καὶ συγγνώμῃ
τινὶ πρᾳοτέρᾳ κέρασον τὸν νοῦν·

V. 981. *ἐκεῖναι*] *αἰκεῖναι* (sic) R.

V. 982. *αὐλείας*] *αὐλείου* probabiliter Cobet, quamquam fr. 255 et Herod. VI 69 eadem forma traditur. Iniuria Bl. addidit Menandri fr. 546, 2, ubi Nauck certa coniectura e verbis corruptis *διὰ τὴν αὐλὰν λίαν* (vulgo *τὴν αὐλίαν*) elicuit *διὰ τὴν λαλίαν*.

V. 983. *κἤν* Blaydes] *κἄν*. Vid. ad vs. 1364.

V. 985. *παρακύπτουσ' αὖ* Hirschig] *παρακύπτουσιν* vel *-σι* L.

V. 986. *πόει* V] *ποίει* vulgo. || *ἔθ'* e corr. m. pr. V.

V. 988. *γενναιοπρεπῶς*. Commentario adde *σεμνοπρεπής*.

V. 989. *οἵ σοῦ* Elmsley. Non opus. || *τρυχόμεθ'*, *qui tui desiderio maceramus*, si locus sanus. Blaydes coniecit *γλιχόμεσθ'*, vel *κνιζόμεθ'*, cuius tamen verbi exemplo tueri licet vulgatum. Similiter sensu translato etiam *καίεσθαι* asciscit genetivum. Eundem gen. causalem habent verba *ἀλγεῖν* et *ὀδύρεσθαι*, nec de corruptela cogitarem, nisi sequeretur mirum illud *τρία καὶ δέκ' ἔτη*, de quo vide commentarium et adn. ad vs. 990, imprimis vero Praefationis Cap. III.

V. 890. *τρία καὶ δέκ' ἔτη*. Violentissime Blaydes coni. *δέκατον τόδ' ἔτος*. Si subsit error, praeferam quod Mnemos. l.l. proposui *οἱ σοῦ δίχα καὶ δέκ' ἔτη | τρυχόμεθ' ἤδη*, *qui sine te vel decem annos vexamur.* Vocabulo *δίχα* sed sine genetivo noster infra usus est vs. 1262.

V. 992. *δή* inserui cum Kockio ad Hermippi fr. 46.

V. 995—6 sic dividit R: *αἷς στωμυλλόμε | θ' εἰς — ἡμᾶς | τοὺς — ἀρχῆς*.

V. 996. *μεῖξον* ego] *μῖξον*.

καὶ τὴν ἀγορὰν ἡμῖν ἀγαθῶν
ἐμπλησθῆναι ἐκ Μεγάρων σκορόδων,
σικύων πρῴων, μήλων, ῥοιῶν,
δούλοισι χλανισκιδίων μικρῶν·
κἀκ Βοιωτῶν γε φέροντας ἰδεῖν
χῆνας νήττας φάττας τροχίλους·
καὶ Κωπᾴδων ἐλθεῖν σπυρίδας,
καὶ περὶ ταύτας ἡμᾶς ἀθρόους
ὀψωνοῦντας τυρβάζεσθαι
Μορύχῳ Τελέᾳ Γλαυκέτῃ, ἄλλοις
τένθαις πολλοῖς· κᾆτα Μελάνθιον
ἥκειν ὕστερον ἐς τὴν ἀγοράν,
τὰς δὲ πεπρᾶσθαι, τὸν δ' ὀτοτύζειν,
εἶτα μονῳδεῖν ἐκ Μηδείας,
„ὀλόμαν ὀλόμαν, ἀποχηρωθεὶς
τᾶς ἐν τεύτλοισι λοχευομένας"
τοὺς δ' ἀνθρώπους ἐπιχαίρειν.

ταῦτ', ὦ πολυτίμητ', εὐχομένοις ἡμῖν δίδου.

V. 999. *ἀγαθῶν*] Hamaker *καλάθων*, quod Blaydesio probabile videtur, non mihi. Passim *ἀγαθὰ* similiter usurpatur: e plurimis locis cf. Plut. 1126 *πάντ' ἀγάθ' — οἰνοῦτταν, μέλι, ἰσχάδας κτὲ.* Aperte non iungendum *ἀγαθῶν σκορόδων*, sed *ἀγαθῶν* substantive positum est.

V. 1000. *ἐμπλησθῆναι μεγάλων* L. Correxit Hamaker *ἐμπλησθῆν' ἐκ Μεγάρων*, Mein. *'κ Μεγάρων.*, ut legisse videtur schol., Dind. *καὶ τὴν ἀγορὰν ἐμπλησθῆναι | πάλιν ἐκ Μεγάρων ἡμῖν σκορόδων*, Bergk *ἐμπλησθῆναι <πάντων τε καλῶν> ἐκ μὲν Μεγάρων μεγάλων σκορόδων*, sed ita mox expectes *ἐκ Βοιωτῶν δὲ* pro *κἀκ Βοιωτῶν γε* et displicet additum *καλῶν* nec valde arridet *μεγάλων σκορόδων.*

V. 1002. Ob neglectam in secunda arsi caesuram Blaydes tentat *δουλαρίοισιν χλανισκιδίων* vel *χλανίδων μικρῶν.* Sed cum miror hanc tenerem Trygaei de servis sollicitudinem tum praesertim hoc, quod alias *χλανίς* lautiorum et elegantiorum hominum non servorum vestis est. Quare vereor ne gravior hic subsit error. Ceterum cf. Acharn. 519.

V. 1004. *κωπαΐδων* L.

V. 1006. *ἀθρόους* Meineke] *ἀθρόους.*

V. 1013. *ἀποχειρωθεὶς* RB.

V. 1015. *τοὺς δ' ἀνθρώπους.* „Latet fortasse aliquid." Blaydes. Similiter et ipse olim indicabam, coniciens *τοὺς δ' ἄλλους* (pro *ἀνοῦς*) *τοιόσδ' ἐπιχαίρειν, ἀνθρώπους* ita tantum recte usurpari putans, si aut dis aut bestiis opponerentur. Hodie vero de industria poetam ita scripsisse existimo, quo innueret Melanthium impuratam bestiam esse, hominis nomine prorsus indignum.

V. 1016—1022. Schol. Ven. *Διπλῆ καὶ ἔκθεσις εἰς ἰάμβους τριμέτρους ἀκαταλήκτους ζ'.*

V. 1016. *πολυτίμητ'.* Schol. Ven. annotans *ἐξεβλήθη τὸ η* legit *πολυτιμήτ'*, quod habuit pro *πολυτιμήτη.*

ΟΙΚΕΤΗΣ.

λαβὲ τὴν μάχαιραν· εἶθ' ὅπως μαγειρικῶς
σφάξεις τὸν οἶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' οὐ θέμις.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

τιὴ τί δή;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐχ ἥδεται δήπουθεν Εἰρήνη σφαγαῖς,
οὐδ' αἱματοῦται βωμός. ἀλλ' εἴσω φέρων
θύσας τὰ μηρί' ἐξελὼν δεῦρ' ἔκφερε,
χοὔτω τὸ πρόβατον τῷ χορηγῷ σῴζεται.

ΧΟΡΟΣ.

σέ τοι θύρασι χρὴ μένοντα * * ἀντιστροφή.
σχίζας δευρὶ τιθέναι ταχέως
τά τε πρόσφορα πάντ' ἐπὶ τούτοις.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὔκουν δοκῶ σοι μαντικῶς τὸ φρύγανον τίθεσθαι;

ΧΟΡΟΣ.

πῶς δ' οὐχί; τί γάρ σε πέφευγ'
ὅσα χρὴ σοφὸν ἄνδρα; τί δ' οὐ
σὺ φρονεῖς ὁπόσα χρεὼν τὸν
σοφῇ ⏑⏑ ⏓ δόκιμον
φρενὶ πορίμῳ τε τόλμῃ;

V. 1018. σφάζειν B.

V. 1021. εἴσφερε S.

V. 1023. σέ τοι R et sic V, sed superscr. a m. ser. γρ. σὲ δή, quod est in B. || θύρασι Dindorf] θύραισι. || χρὴ μένοντα τοίνυν. Schol. Ven. ad vs. 939 χρὴ μένειν ὄντας τινάς. Aut post χρὴ aut post τοίνυν quaedam excidisse arguit vs. antitheticus 939. Nec τοίνυν post τοι ferri posse vidit Bergk. Blaydes tentat χρὴ μένοντ' ἐνθάδ', ὦ Τρυγαῖε vel ἐνθάδε ξὺν ἡμῖν vel alia. Sed micamus in tenebris.

V. 1025. πρόσφορα πάντ' RV] πρόσφορ' ἅπαντ'.

V. 1026. τὰ φρύγαν' ὑποτίθεσθαι vel εὖ τίθεσθαι (vid. 1035) coniecit Blaydes, coll. Schol. et Teleclid. II 371. Mirus sane numerus singularis, qui si bene traditus est, collective accipiendus. Cf. σχίζας 1024.

V. 1029 sqq. sic dividit R: πῶς—χρὴ | — φρονεῖς | — δόκιμον.

V. 1029. ὁπόσα RB] ὁπόσ' ἂν VS. || χρεὼν ἐστὶ R, χρεών ἐστι VCΓ. χρεών ἐστιν Hermann, ἐστὶ χρεὼν B. ἐστι om. Dind. cum Suidae aliquot codd. s. v. τί γάρ.

V. 1630. De metro cf. vs. stroph. 946, unde anapaestum vel spondaeum excidisse collegit Dindorf.; δεινῶς suppl. Richter. Malui significare pedis mensuram.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἡ σχίζα γοῦν ἐνημμένη τὸν Στιλβίδην πιέζει,
καὶ τὴν τράπεζαν οἴσομαι, καὶ παιδὸς οὐ δεήσει.

ΧΟΡΟΣ.

τίς οὖν ἂν οὐκ ἐπαινέσει-
εν ἄνδρα τοιοῦτον, ὅσ-
τις πόλλ' ἀνατλὰς ἔσω-
σε τὴν ἱερὰν πολιν;
ὥστ' οὐχὶ μὴ παύσει ποτ' ὢν
ζηλωτὸς ἅπασιν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ταυτὶ δέδραται. τίθεσο τὼ μηρὼ λαβών·
ἐγὼ δ' ἐπὶ σπλάγχν' εἶμι καὶ θυλήματα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ'· ἀλλ' ἥκειν ἐχρῆν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἰδοὺ πάρειμι. μῶν ἐπισχεῖν σοι δοκῶ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὄπτα καλῶς νυν αὐτά· καὶ γὰρ ουτοσὶ
προσέρχεται δάφνῃ τις ἐστεφανωμένος.
τίς ἄρα ποτ' ἐστίν; ὡς ἀλαζὼν φαίνεται.

V. 1032. ἐνημμένη L mendosum? Blaydes coni. ἐμ' ἡμμένη vel ἂν ἡμμένη — πιέζοι, quod recte fortasse recepit. Vid. commentarium.

V. 1034. οἴσομαι. Hunc verbi medii usum facilius exemplis Homericis quam Atticis illustrabis. Cf. commentarius. οὐδὲν δεήσει lemma scholii.

V. 1035. τίς οὖν ἂν Dindorf] τίς ἂν οὖν οὐκ RV, τίς ἂν οὐκ SΓ, τίς οὐκ ἂν B. Blaydes cft. Nub. 840, Eq. 17, Ach. 307, Av. 127, 829, 1147, Lys. 191, Pac. 68.

V. 1037. οὐχὶ μὴ παύσει] οὐχὶ πεπαύσει B. παύσῃ S, quod pro coniunctivo habens Blaydes, coll. Elmsleio ad O. C. 177, praetulit Blaydes, Cobet cum Dindorfio, Meinekio aliisque futurum postulat. Ceterum, quod dixi, sec. Vto etiam indicativi sec. pers. sing. pass. et med. in ῃ desiisse existimo.

V. 1039—1126. Schol. Κορωνὶς εἰσιόντων ἑτέρων ὑποκριτῶν (at Trygaeus et servus iam aderant, nec Hierocles intrat ante vs. 1052). οἱ δὲ στίχοι εἰσὶ πζ' (πη'?), ὧν οἱ μὲν κδ' ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι, οἱ <δ'> ἑξῆς μα' δακτυλικοὶ ἑξάμετροι. ἑξῆς τούτων κῶλον ὅμοιον ἐκ σπονδείων (vs. 1104). οἱ ἑξῆς δέκα δακτυλικοὶ ἑξάμετροι, μεθ' οὓς ἰαμβεῖα ιβ', ὧν τελευταῖον, „οὐκ ἀποπετήσει θᾶττον εἰς 'Ελύμνιον". ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι παράγραφος. ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς.

V. 1040. θυλήματα] θηλύματα R S, θυλίματα esse in V diserte affirmat Cobet.

V. 1043. νυν] νῦν V B. || αὐτὰ] ταῦτα B. || καὶ γὰρ] καὶ μὴν fort. recte Dobree, qui verba καὶ — ἐστεφανωμένος tribuit servo. Sed cf. vs 1208 et commentarium.

V. 1045 sq. ὡς — ἐστιν vulgo servi sunt, Blaydes scribens ἐστιν; continuat

ΟΙΚΕΤΗΣ.

μάντις τίς ἐστιν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐ μὰ Δί', ἀλλ' Ἱεροκλέης
αὐτός γέ τοὖσθ' ὁ χρησμολόγος οὐξ Ὠρεοῦ.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

τί ποτ' ἄρα λέξει;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

δῆλός ἐσθ' οὗτός γ' ὅτι
ἐναντιώσεταί τι ταῖς διαλλαγαῖς.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

οὔκ, ἀλλὰ κατὰ τὴν κνῖσαν εἰσελήλυθεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μή νυν δρᾶν δοκῶμεν αὐτόν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

εὖ λέγεις.

SCENA DECIMA QUINTA.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

τίς ἡ θυσία ποθ' αὑτηὶ καὶ τῷ θεῶν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὄπτα σὺ σιγῇ κἄπαγ' ἀπὸ τῆς ὀσφύος.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ὅτῳ δὲ θύετ' οὐ φράσεθ';

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἡ κέρκος ποεῖ

Trygaeo. Ego sola verba *μάντις τίς ἐστιν* tribuo servo.

V. 1047. *αὐτὸς* V corr. B S. Brunck. Cobet (in not. mscr.)] *οὗτος* R et a pr. m. V. || *τοὖσθ'* Bergk] *πουσθ'* R, *ποῦ' σθ'* B V. Libri h. vs. servo dant, Meineke Trygaeo.

V. 1048. *τί — λέξει;* servo tribuit Meineke, vulgo Trygaei sunt; contra sequentia *δῆλος — διαλλαγαῖς* servo dat Bergk, 1050 Trygaeo, 1051 — *αὐτὸν* servo, *εὖ λέγεις* Trygaeo. Multa in personarum distinctione incertiora sunt; praetuli tamen Dindorfii et Meinekii rationem.

V. 1051. *νυν*] *νῦν* B.

V. 1052. *πόθεν — θεῷ* S.

V. 1053. *κἄπαγ'* obscurum. Blaydes temptat *κἄπειχ'*, quod non multo clarius, aut *σὺ δ' ἄπαγ'*, dictum vati, quod improbabile est ob vs. 1051. Aptum, sed iusto audacius, videtur *κἀπιμέλου τῆς ὀσφύος*.

V. 1054. *φράσεθ'* R V pr., sed m. sec. corrupit in *φράζεθ'*, quod habent B S. || *ποεῖ* R V] *ποιεῖ* vulgo. Verba *ἡ κέρκος — καλῶς* vulgo Trygaei, *καλῶς — φίλη* servi sunt. Mutavit Beer.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἡ σχίζα γοῦν ἐνημμένη τὸν Στιλβίδην πιέζει,
καὶ τὴν τράπεζαν οἴσομαι, καὶ παιδὸς οὐ δεήσει.

ΧΟΡΟΣ.

τίς οὖν ἂν οὐκ ἐπαινέσει-
εν ἄνδρα τοιοῦτον, ὅσ-
τις πόλλ' ἀνατλὰς ἔσω-
σε τὴν ἱερὰν πολιν;
ὥστ' οὐχὶ μὴ παύσει ποτ' ὢν
ζηλωτὸς ἅπασιν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ταυτὶ δέδραται. τίθεσο τὼ μηρὼ λαβών·
ἐγὼ δ' ἐπὶ σπλάγχν' εἶμι καὶ θυλήματα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ'· ἀλλ' ἥκειν ἐχρῆν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

ἰδοὺ πάρειμι. μῶν ἐπισχεῖν σοι δοκῶ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὄπτα καλῶς νυν αὐτά· καὶ γὰρ οὑτοσὶ
προσέρχεται δάφνῃ τις ἐστεφανωμένος.
τίς ἄρα ποτ' ἐστίν; ὡς ἀλαζὼν φαίνεται.

V. 1082. ἐνημμένη L mendosum? Blaydes coni. ἔμ' ἡμμένη vel ἂν ἡμμένη — πιέζοι, quod recte fortasse recepit. Vid. commentarium.

V. 1034. οἴσομαι. Hunc verbi medii usum facilius exemplis Homericis quam Atticis illustrabis. Cf. commentarius. οὐδὲν δεήσει lemma scholii.

V. 1035. τίς οὖν ἂν Dindorf] τίς ἂν οὖν οὐκ RV, τίς ἂν οὐκ SΓ, τίς οὐκ ἂν B. Blaydes cft. Nub. 840, Eq. 17, Ach. 307, Av. 127, 829, 1147, Lys. 191, Pac. 68.

V. 1037. οὐχὶ μὴ παύσει] οὐχὶ πεπαύσει B. παύσῃ S, quod pro coniunctivo habens Blaydes, coll. Elmsleio ad O. C. 177, praetulit Blaydes, Cobet cum Dindorfio, Meinekio aliisque futurum postulat. Ceterum, quod dixi, sec. Vto etiam indicativi sec. pers. sing. pass. et med. in ῃ desiisse existimo.

V. 1039—1126. Schol. Κορωνὶς εἰσιόντων ἑτέρων ὑποκριτῶν (at Trygaeus et servus iam aderant, nec Hierocles intrat ante vs. 1052). οἱ δὲ στίχοι εἰσὶ πζ' (πη'?), ὧν οἱ μὲν κδ' ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι, οἱ <δ'> ἑξῆς μα' δακτυλικοὶ ἑξάμετροι. ἑξῆς τούτων κῶλον ὅμοιον ἐκ σπονδείων (vs. 1104). οἱ ἑξῆς δέκα δακτυλικοὶ ἑξάμετροι, μεθ' οὓς ἰαμβεῖα ιβ', ὧν τελευταῖον, „οὐκ ἀποπετήσει θᾶττον εἰς 'Ελύμνιον". ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι παράγραφος. ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς.

V. 1040. θυλήματα] θηλύματα R S, θυλίματα esse in V diserte affirmat Cobet.

V. 1043. νυν] νῦν V B. ‖ αὐτὰ] ταῦτα B. ‖ καὶ γὰρ] καὶ μὴν fort. recte Dobree, qui verba καὶ — ἐστεφανωμένος tribuit servo. Sed cf. vs 1208 et commentarium.

V. 1045 sq. ὡς — ἐστιν vulgo servi sunt, Blaydes scribens ἐστιν; continuat

ΟΙΚΕΤΗΣ.

μάντις τίς ἐστιν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐ μὰ Δί', ἀλλ' Ἱεροκλέης
αὐτός γέ τοὖσθ' ὁ χρησμολόγος οὑξ Ὠρεοῦ.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

τί ποτ' ἄρα λέξει;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

δῆλός ἐσθ' οὗτός γ' ὅτι
ἐναντιώσεταί τι ταῖς διαλλαγαῖς.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

οὔκ, ἀλλὰ κατὰ τὴν κνῖσαν εἰσελήλυθεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μή νυν ὁρᾶν δοκῶμεν αὐτόν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

εὖ λέγεις.

SCENA DECIMA QUINTA.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

τίς ἡ θυσία ποθ' αὑτηὶ καὶ τῷ θεῶν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὄπτα σὺ σιγῇ κἄπαγ' ἀπὸ τῆς ὀσφύος.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ὅτῳ δὲ θύετ' οὐ φράσεθ';

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἡ κέρκος ποεῖ

Trygaeo. Ego sola verba *μάντις τίς ἐστιν* tribuo servo.

V. 1047. *αὐτός* V corr. B S. Brunck. Cobet (in not. mscr.)] *οὗτος* R et a pr. m. V. || *τοὖσθ'* Bergk] *πουσθ'* R, *ποῦ' σθ'* B V. Libri h. vs. servo dant, Meineke Trygaeo.

V. 1048. *τί — λέξει*; servo tribuit Meineke, vulgo Trygaei sunt; contra sequentia *δῆλος — διαλλαγαῖς* servo dat Bergk, 1050 Trygaeo, 1051 — *αὐτόν* servo, *εὖ λέγεις* Trygaeo. Multa in personarum distinctione incertiora sunt; praetuli tamen Dindorfii et Meinekii rationem.

V. 1051. *νυν*] *νῦν* B.

V. 1052. *πόθεν — θεῷ* S.

V. 1053. *κἄπαγ'* obscurum. Blaydes temptat *κἄπεχ'*, quod non multo clarius, aut *σὺ δ' ἄπαγ'*, dictum vati, quod improbabile est ob vs. 1051. Aptum, sed iusto audacius, videtur *κἀπιμέλου τῆς ὀσφύος*.

V. 1054. *φράσεθ'* R V pr., sed m. sec. corrupit in *φράζεθ'*, quod habent B S. || *ποεῖ* R V] *ποιεῖ* vulgo. Verba *ἡ κέρκος — καλῶς* vulgo Trygaei, *καλῶς — φίλη* servi sunt. Mutavit Beer.

καλῶς;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

καλῶς δῆτ', ὦ πότνι' Εἰρήνη φίλη

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ἄγε νυν ἀπάρχου κᾆτα δὸς τἀπάργματα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὀπτᾶν ἄμεινον πρῶτον.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ἀλλὰ ταυταγὶ
ἤδη ἐστὶν ὀπτά.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

πολλὰ πράττεις, ὅστις εἶ.
κατάτεμνε. ποῦ τράπεζα; τὴν σπονδὴν φέρε.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ἡ γλῶττα χωρὶς τέμνεται.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μεμνήμεθα.
ἀλλ' οἶσθ' ὃ δρᾶσον;

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ἢν φράσῃς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μὴ διαλέγου
νῷν μηδέν· Εἰρήνῃ γὰρ ἱερὰ θύομεν.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ὦ μέλεοι θνητοὶ καὶ νήπιοι,

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐς κεφαλὴν σοί.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

οἵτινες ἀφραδίῃσι θεῶν νόον οὐκ ἀίοντες
συνθήκας πεπόησθ' ἄνδρες χαροποῖσι πιθήκοις,

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

αἰβοιβοῖ.

V. 1056. Servo continuat Dobree.
V. 1057. *νυν*] *νῦν* B.
V. 1061. *ΙΕΡ.* *ἀλλ'* - *ΘΕΡ.* *ἢν φράσῃς* L. Corr. Bentley.
V. 1062. *ἱερᾷ* C.
V. 1063. *σοί* Dindorf] *σοι*.
V. 1065. *πεπόησθ'* R V] *πεποίησθ'* vulgo.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

τί γελᾷς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἥσθην χαροποῖσι πιθήκοις.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

καὶ κέπφοι τρήρωνες ἀλωπεκιδεῦσι πέπεισθε,
ὧν δόλιαι ψυχαί, δόλιαι φρένες.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εἴθε σοῦ εἶναι
ὤφελεν, ὠλαζών, οὑτωσὶ θερμὸς ὁ πλεύμων.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

εἰ γὰρ μὴ νύμφαι γε θεαὶ Βάκιν ἐξαπάτασκον,
μηδὲ Βάκις θνητούς, μηδ' αὖ † νύμφαι † Βάκιν αὐτόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐξώλης ἀπόλοι', εἰ μὴ παύσαιο βακίζων.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

οὔπω θέσφατον ἦν Εἰρήνης δέσμ' ἀναλῦσαι,
ἀλλὰ τόδε πρότερον —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τοῖσδ' ἁλσί γε παστέα ταυτί.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

οὐ γάρ πω τοῦτ' ἐστὶ φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν,
φυλόπιδος λῆξαι, πρίν κεν λύκος οἶν ὑμεναιοῖ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

καὶ πῶς, ὦ κατάρατε, λύκος ποτ' ἂν οἶν ὑμεναιοῖ; 1076 *b*

V. 1066. *ΟΙΚ. — ΤΡΥΓ. — ΟΙΚ.* L. Corr. Dindorf. || *αἰβοιβοῖ* Dindorf] *αἰβοῖ βοῖ* L.

V. 1068. *σοῦ* Blaydes] *σου*. Cf. Schol.

V. 1069. *οὑτωσὶ*] *οὑτοσὶ* V.

V. 1071. *μηδ' αὖ νύμφαι Βάκιν αὐτόν*. Immanis tautologia. Intelligerem *μηδ' αὖ* <*Φοῖβος*> *Βάκιν αὐτόν*. Vollgraff (per litteras) *μηδ' αὖ* <*θνητοὶ*> B. *α.*, quod mihi obscurum est.

V. 1074. *τόδε* [Dobree] *τόγε* R, *τότε* V B, *τόδε δὲ* S. „Cf. 1107 et oraculum apud Diodor. Exc. Vat. 7. 8 *τόδε δὲ πρότερον σε κελεύει*." Dindorf.

V. 1074. *τοῖσδ'* Boissonade] *τοῖς δ'* B, *τοῖς* reliqui, *γε* om. S. Num forte *τοῖσδ' ἁλσὶ δὲ παστέα ταῦτα*? Nam *γε* vix est huius loci. Sed etiam *τοῖσδ'* displicet. An *παῖ*;, *ἁλσὶ δὲ π. τ.*? Verum frustra haec corrigas. Collato enim vs. 1107, vix dubito quin duo hemistichia perierint post *πρότερον*.

V. 1076. *κεν*] *καὶ* R et mox *ὑμενεοῖ*.

V. 1076 *b*. legitur in solis R V. Excidit propter *ὁμοιοτέλευτον*.

V. 1077—9 (p. 88) corrupti. Sententia videtur: *quamdiu eadem manet rerum natura, tamdiu pax cum Lacedaemoniis componenda non erat.*

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

† ὡς ἡ † σφονδύλη φεύγουσα πονηρότατον βδεῖ,
χἠ κώδων ἀκαλανθὶς ἐπειγομένη τυφλὰ τίκτει,
† τουτάκις † οὔπω χρῆν τὴν εἰρήνην πεποῆσθαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλὰ τί χρῆν ἡμᾶς; οὐ παύσασθαι πολεμοῦντας;
ἢ διακαυνιάσαι πότεροι κλαυσούμεθα μείζω,
ἐξὸν σπεισαμένοις κοινῇ τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν;

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

οὔποτε ποιήσεις τον καρκίνον ὀρθὰ βαδίζειν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὔποτε δειπνήσεις ἔτι τοῦ λοιποῦ ἐν πρυτανείῳ,
οὐδ' ἐπὶ τῷ πραχθέντι ποήσεις ὕστερον οὐδέν.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

οὐδέποτ' ἂν θείης λεῖον τὸν τρηχὺν ἐχῖνον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἆρα φενακίζων ποτ' Ἀθηναίους ἔτι παύσει;

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ποῖον γὰρ κατὰ χρησμὸν ἐκαύσατε μῆρα θεοῖσιν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὅνπερ κάλλιστον δήπου πεπόηκεν Ὅμηρος·
ὧς οἱ μὲν νέφος ἐχθρὸν ἀπωσάμενοι πολέμοιο
Εἰρήνην εἵλοντο καὶ ἱδρύσανθ' ἱερείῳ.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,

V. 1077. *ὡς ἡ*] conieci *ἧος*.

V. 1078. *χἠ κώδων*] *κὠδίνουσ'* ingeniose Blaydes. Van Lennep, coll. schol. *σπεύδουσα τὰς ὠδῖνας*, coniecerat *ἥ τ' ὠδῖν'*.

V. 1079. *τουτάκις*] *τοσάκις* S. Semper et ubique *τουτάκις* significat *τότε*, numquam *διὰ τοῦτο* vel *οὕτως*, ut interpretantur. Dubitabundus in Mnem. XXIV pag. 279 proposui *τοῦδ' ἄχρις*, qualis prosodia in vaticinio Attico ferri sane potest. || *πεποῆσθαι* R V] *πεποιῆσθα* vulgo.

V. 1080. Post *πολεμοῦντας* pro virgula signum interrogandi posuit Madvig.

V. 1081. *ἢ*] *καὶ* Elmsley. || *κλαυσούμεθα*] *κλασούμεθα* V, *κλασούμεσθα* R, ut tradunt, sed dubito. || *μείζω* B] *μεῖζον* R V S. Illud recte revocavit Blaydes, qui cft. *μακρὰ κλαίειν, οἰμώζειν*, similia. Ita quoque *πολλὰ χαίρειν* dicitur, non *πολύ*.

V. 1084. *ἔτι* om. B. || *λοιποῦ 'ν*] *λοιπ' ἐν* (sic) R, *λοιποῦ γ' ἐν* B.

V. 1085. *ποήσεις*] *ποιήσεις* L et vulgo.

V. 1086. *τρηχὺν* R V] *τραχύν*.

V. 1087. *οὐγ' Ἀθηναίους ποτὲ παύσει* coni. Blaydes.

V. 1088. *μῆρα* om. V S.

V. 1090. *ὧς* dedi pro *ὥς*.

ἔσπενδον δεπάεσσιν· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμόνευον·
χρησμολόγῳ δ' οὐδεὶς ἐδίδου κώθωνα φαεινόν.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

οὐ μετέχω τούτων· οὐ γὰρ ταῦτ' εἶπε Σίβυλλα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' ὁ σοφός τοι νὴ Δί' Ὅμηρος δεξιὸν εἶπεν·
ἀφρήτωρ ἀθέμιστος ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος,
ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

φράζεο δὴ μή πώς σε δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας
ἰκτῖνος μάρψῃ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τουτὶ μέντοι σὺ φυλάσσου,
ὡς οὗτος φοβερὸς τοῖς σπλάγχνοις ἐστὶν ὁ χρησμός. —
ἔγχει δὴ σπονδὴν καὶ τῶν σπλάγχνων φέρε δευρί. 1103

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ἔγχει δὴ κἀμοὶ καὶ σπλάγχνων μοῖραν ὄρεξον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' οὔπω τοῦτ' ἐστὶ φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν· 1106
ἀλλὰ τόδε πρότερον, σπένδειν ἡμᾶς, σὲ δ' ἀπελθεῖν. 1107

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ἀλλ' εἰ ταῦτα δοκεῖ, κἀγὼ ἐμαυτῷ βαλανεύσω. 1104

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

σπονδὴ σπονδή. 1104 *b*

V. 1096. *δεξιὸν*] *δεξιὸς* Ald., unde Bl. *ἀλλὰ σοφῶς τόδε νὴ Δί' Ὅμηρος ὁ δεξιὸς εἶπεν*, sed displicet *Ὅμηρος ὁ δεξιός*. Num forte *ἀλλ' ὁ σοφὸς τόδε νὴ Δί' Ὅμηρος δεξιὸν εἶπεν*? Cf. Simonidis Cei fr. 60 ed. Schneidew.

V. 1099. *δὴ* B] *δὴ νῦν* R V S; *νυν* Boissonade, forsan recte.

V. 1100. *ἰκτῖνος* Dindorf] *ἴκτινος*. Punctum post *μάρψῃ* sustulit Brunck. || *φυλάσσου* Richter] *φυλάττου*. Cobet in not. mscr. annotat „haec famulo dicit."

V. 1102—10. Hos versus vulgo turbatos ordinavi ex Hamakeri sententia.

V. 1105. *κἀμοὶ*] *καὶ ἐμοὶ* malit Blaydes, quod sane antiqua epica ratio postulat, sed in poeta Attico minus videtur necessarium.

V. 1104 *b*. Ad verba *σπονδὴ σπονδὴ* man. pr. R. in mg. adnotat *παρεπιγραφή*.

V. 1109 sq. (p. 90) Bergk *ΤΡΥΓ πρόσφερε — σπονδήν· καὶ — θᾶττον*, vss. 1106—10 Trygaeo continuans. Non probaverim.

V. 1109. *γλῶτταν* et (1110) *θᾶττον* L. Corr. Richter. || *ἀπένεγκε* V B] *ἀπένεγκον* R S contra usum nostri. Blaydes cft. Ach. 582, 1104, 1109, Eq. 95, 98, 110, Av. 840, Pac. 1219, Eccl. 744. *ἀπενεγκεῖν* coni. Richter, non male. Cf. vs. 1153.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

σπονδή.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

καὶ ταυτὶ μετὰ τῆς σπονδῆς λαβὲ θᾶσσον. 1110

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

πρόσφερε τὴν γλῶσσαν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

σὺ δὲ τὴν σαυτοῦ γ' ἀπένεγκε. 1109
ὦ πότνι' Εἰρήνη, παράμεινον τὸν βίον ἡμῖν. 1108

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

οὐδεὶς προσδώσει μοι σπλάγχνων;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὐ γὰρ οἷόν τε 1111
ἡμῖν προσδιδόναι, πρίν κεν λύκος οἶν ὑμεναιοῖ.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

ναὶ πρὸς τῶν γονάτων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἄλλως, ὦ τᾶν, ἱκετεύεις·
οὐ γὰρ ποιήσεις λεῖον τὸν τρηχὺν ἐχῖνον.

ἄγε δὴ θεαταὶ δεῦρο συσπλαγχνεύετε 1115
μετὰ νῷν.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

τί δὴ ἐγώ;

V. 1110. Iniuria h. vs. delet Madvig, quem schol. non legerit. Fefellisse eum videtur Bergkiana coniectura σπονδὴν pro σπονδή, nam annotat „sacerdos σπονδὴν neque attulerat neque auferre iuberi poterat."

V. 1111. προσδώσει V, προ̈δώσει, deleta littera post προ̈ R] προδώσει Γ, δώσει B. || σπλάγχνων Bekker] τῶν σπλάγχνων L. Cf. 1105. Blaydesio aut μοι delendum aut οὐ προσδώσεις scribendum videtur. Abblanditur mihi posterior coniectura. || οἷόν τε ego] οἷόν τε.

1112. προσδιδόναι V S] προδιδόναι R Γ, πρὶν διδόναι B, non male, ut docet oraculum ap. Pausaniam X 37, 6, quod Blaydes attulit. Similiter, praesertim praegresso ut hic negatione, passim Homerus, velut *Α* 97, *Β* 354, 413, *Δ* 114, *Ε* 288 etc. || κεν C S Schol.] καί.

V. 1113. ὦ τάν L.

V. 1114. ποιήσεις] ποήσεις R. Fortasse coll. vs. 1086 restituendum κεν θείης. Nam ubicumque fieri potest, poeta eadem verba, quod salsius est, repetit. Vid. Mnem. XXV, 279. || τρηχὺν Cobet] τραχύν. Cf. 1086.

V. 1115. ἄγετ', ὦ θεαταί, malit Blaydes, propter interiectionem sermone vulgari in talibus addi solitam, ut suspicor, nam ἄγε et φέρε passim cum plurali iunguntur, velut in illo ἄγε δὴ φύσιν ἄνδρες ἀμαυρόβιοι κτλ. || συνσπλαγχνεύετε B V.

V. 1116. τί δὴ ἐγὼ B V S] τί δ' ἔγωγε

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τὴν Σίβυλλαν ἔσθιε.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

οὔ τοι μὰ τὴν Γῆν ταῦτα κατέδεσθον μόνω,
ἀλλ' ἁρπάσομαι σφῷν αὐτά· κεῖται δ' ἐν μέσῳ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὦ παῖε παῖε τὸν Βάκιν.

ΙΕΡΟΚΛΕΗΣ.

μαρτύρομαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

κἄγωγ' ὅτι τένθης εἶ σὺ κάλαζὼν ἀνήρ.
παῖ' αὐτὸν ἐπέχων τῷ ξύλῳ τὸν ἀλαζόνα.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

σὺ μὲν οὖν· ἐγὼ δὲ τουτονὶ τῶν κῳδίων,
ἁλάμβαν' οὕτως ἐξαπατῶν, ἐκβολβιῶ.
οὐ καταβαλεῖς τὰ κῴδι', ὦ θυηπόλε;
ἤκουσας; ὁ κόραξ οἷος ἦλθ' ἐξ 'Ωρεοῦ.
οὐκ ἀποπετήσει θᾶττον εἰς 'Ελύμνιον;

B, τί δ' ἐγὼ δὴ (vel τί δὲ δὴ 'γὼ) Richter, τί δ' ἄρ' ἐγὼ Blaydes, τί ἐγὼ δὲ Dind. Optimorum librorum scripturae, in qua nihil reprehendendum, acquievi, tametsi abblanditur Meinekii coniectura τί δ' ἐγώ; ΤΡ. σὺ τὴν Σ. ἔ.

V. 1117. τὴν Σίβυλλαν ἔσθιε. Cf. Nub. 815 ἀλλ' ἔσθι' ἐλθὼν τοὺς Μεγακλέους κίονας. Neglexi monere in commentario.

V. 1118. αὐτὰ] ταῦτα distincte R, quod mirum est neglexisse qui librum contulerunt.

V. 1119. ὦ ego] ὦ L praeter B, qui om., παῖ, παῖε παῖε Bentley, Dawes; παῖ παῖε παῖε, ut παῦ παῦε Eq. 821, Elmsley. — Etiam Av. 1273 requiro ὦ (pro ὦ) κατακέλευσον.

V. 1120. σὺ om. Ald.

V. 1121. Virgula distinxi post ξύλῳ. Vid. ad vs. 2.

V. 1122. κῳδίων distincte R] κωδίων, quod Bergk correxisse creditur.

V. 1123. αὐτὸς vix sanum. Blaydes ἄλλων vel οὕτως, quod recepi. || ἐκβολιῶ R.

V. 1125—1126. ὁ κόραξ — 'Ελύμνιον Trygaeo dedit Dobree. οἷος ὁ κόραξ malit Blaydes, fortasse recte.

V. 1127—1190. Schol. Ven. Κορωνίς. εἰσελθόντων τῶν ὑποκριτῶν ὁ χορὸς μόνος καταλιπεὶς (= καταλειφθεὶς) διαπεραίνεται συζυγίαν ὁμοιομερῆ τριαδικὴν οὐ πυκνῶς γενομένην. αἱ πλεκταὶ (imo πλεῖσται) ἐπιρρηματικαὶ δυαδικαί εἰσιν, αὕτη δὲ ἔχει μελικὴν μὲν πρώτην ιγ' κώλων, στιχικὴν δὲ ιϛ' στίχων, ὦ (l. ὡς) μάλιστα φιληδεῖ Ἀριστοφάνης, καὶ ὕστερος τρίκωλος (ὑστάτην τρίκωλον?). τὸ α' παιωνικὸν δίρρυθμον, τὸ β' καὶ γ' <καὶ> δ' ἐξ ἰαμβικῆς βάσεως καὶ τροχαϊκῆς κλειδός, τὸ ε' καὶ ϛ' <παιωνικὸν δίρρυθμον?>, τρίρρυθμον δὲ καὶ δίρρυθμον ζ', η', θ'. ἐν μὲν τῇ β' περικοπῇ ἐστι παιωνικόν τριρρυθμόν τε καὶ δίρρυθμα, δύο δὲ ἐν τῇ στροφῇ, τὸ ι', ια' ιβ, ιγ' τροχαϊκὰ δίμετρα, δύο μὲν ἀκατάληκτα, δύο δὲ καταληκτικά. Alius schol.: Κἀνταῦθα παράβασις ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἔχει πάντα τὰ μέρη, μόνην δὲ τὴν ᾠδὴν καὶ

ALTERA CHORI PARABASIS.

ΩΙΔΗ.

ἥδομαί γ' ἥδομαι
κράνους ἀπηλλαγμένος
τυροῦ τε καὶ κρομμύων.
οὐ γὰρ φιληδῶ μάχαις,
ἀλλὰ πρὸς πῦρ διέλ-
κων μετ' ἀνδρῶν ἑταίρων φίλων,
ἐκκέας τῶν ξύλων ἅττ' ἂν ᾖ
δανότατα τῶν θέρους
ἐκπεπρημνισμένων,
κἀνθρακίζων τοὐρεβίνθου
τήν τε φηγὸν ἐμπυρεύων,
χἄμα τὴν Θρᾷτταν κυνῶν
τῆς γυναικὸς λουμένης.

ΕΠΙΡΡΗΜΑ.

οὐ γὰρ ἔσθ' ἥδιον ἢ τυχεῖν μὲν ἤδη ἐσπαρμένα,

στροφήν, τὸ ἐπίρρημα, τὴν ἀντῳδὴν καὶ ἀντιστροφὴν, καὶ τὸ ἀντεπίρρημα. ἔστι γοῦν τῆς παρούσης ᾠδῆς καὶ στροφῆς τὰ κῶλα ιγ' — — —. τὸ τελευταῖον παραγραφέσθω, καὶ τῇ ἔσω διπλῇ σημειούσθω. τῇ αὐτῇ καὶ τὸ ἐπίρρημα. τοῦτο δὲ δῆλον ὡς τροχαϊκῶν ἐστὶ τετραμέτρων ις'. ἔχον καὶ ἐν ἐκθέσει κῶλα ὅμοια τρία, πλὴν τοῦ τρίτου, δίμετρα ἀκατάληκτα, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἀντεπίρρημα. ὑφ' ὃ ἡ ἔξω διπλῆ. Inutilia pauca quaedam omisi.

V. 1127. γ' om. B.

V. 1129. κρομμύων] κρομύων, quod Homericum est, R.

V. 1130—51 in pentametrum et heptametrum divisit Dindorf.

V. 1131 sqq. Sic dividit R: ἀλλὰ — ἀν | δρῶν — φίλων | — ἂν. ᾖ. Cf. 1163 sqq.

V. 1133. ἐκκέας R V S] οὐκ ἐκάσω B, οὐκ ἐᾷς Ald. Hesych. ἐκκέας: ἐκαύσας. C. I. A. I 324, a, I, 43; C. II, 13 (a. 408 a. Chr.] ἐγκέαντι. Cf. Meisterhans[2] p. 146. E tragicis hac forma usi sunt Aesch. Ag. 849, Soph. El. 757, [Eur.] Rhes. 97; abstinuere scriptores pedestres, et alibi comici.

V. 1135. ἐκπεπρισμένα R V S, ἐκπεπισσμένα B, om. P. Corruptum, nisi forte, ut putabat Dindorf, glossema est alius vocabuli aut inventum librarii lacunam explentis. Etiam Cobet in Ven. cod. collatione adnotat „dele glossema." Nec poni potuit pro διαπεπρισμένα, quod certe requireres. Frustra igitur Bergk aliquando putabat servari posse, modo vs. 1176 scriberemus ἐσθίω 'πέχων. Praeterea a fine expectatur longa syllaba, quare non sufficera videntur coniecturae εὖ τε πεπρισμένα (Ahlwardt), ἐκσεσωρευμένα (Hermann), ἐκπεπρημνισμένα (Bergk.), sed praestat Bothianum ἐκπεπρημνισμένων, quod satis probabiliter recipi posse videbatur, scripto τῶν (pro τοῦ) θέρους; cum Blaydesio. Idem coniecit τῶν θέρους | πρῴ διαπεπρισμένων, καταπ., alia.

V. 1138. κυνῶν] κινῶν contra metrum B.

V. 1140. ἔσθ'] ἐστιν B, ἦν temere Lenting.

τὸν θεὸν δ' ἐπιψακάζειν, καί τιν' εἰπεῖν γείτονα,
εἰπέ μοι, τί τηνικαῦτα δρῶμεν, ὦ Κωμαρχίδη;
ἐμπιεῖν ἔμοιγ' ἀρέσκει τοῦ θεοῦ δόντος καλῶς.
ἀλλ' ἄφευε τῶν φασήλων, ὦ γύναι, τρεῖς χοίνικας,
τῶν τε πυρῶν μεῖξον αὐτοῖς, τῶν τε σύκων ἔξελε,
τὸν δὲ Μανῆν ἡ Σύρα βωστρησάτω ἐκ τοῦ χωρίου.
οὐ γὰρ οἷόν τ' ἐστὶ πάντως οἰναρίζειν τήμερον
οὐδὲ τυντλάζειν, ἐπειδὴ παρδακὸν τὸ χωρίον.
κἀξ ἐμοῦ δ' ἐνεγκάτω τις τὴν κίχλην καὶ τὼ σπίνω·
ἦν δὲ καὶ πυός τις ἔνδον καὶ λαγῷα τέτταρα,
εἴ τι μὴ 'ξήνεγκεν αὐτῶν ἡ γαλῆ τῆς ἑσπέρας·
ἐψόφει γοῦν ἔνδον οὐκ οἶδ' ἅττα κἀκυδοιδόπα·
ὧν ἔνεγκ', ὦ παῖ, τρί' ἡμῖν, ἓν δὲ δοῦναι τῷ πατρί·
μυρρίνας τ' αἴτησον ἐξ † Αἰσχινάδου † τῶν καρπίμων.

V. 1141. *ἐπιψακάζειν*] *ἐπιψεκάζειν* B. || *γείτονα*, scil. *μοι*] *γείτονι* vix recte Blaydes.

V. 1142. *τηνικαῦτα* Bentley] *τηνικάδε*.

V. 1143. *δόντος* Nauck Stud. Eur. II p. 176] *δρῶντος*.

V. 1144. *ἄφευε* V in textu, sed in mg. adscr. m. rec. *τινὲς δὲ γρ, ἀφαυσε* (sic) *ἀντὶ τοῦ ξέσον*] *ἄφαυε* R B, *ἄφελε* Suid. s. v. *φάσηλος*, *φαῦε* Dobree, *φαῦζε* Paley, coll. Hesych. qui per *φρύγειν* explicat, *φρῦγε* vel *φῶζε* Blaydes, frustra omnia. *Ἀφεύειν κρέα* Semonides dixit Iamb. 22.

V. 1145. *μεῖξον* ego] *μῖξον*.

V. 1146. *τὸν δὲ* Blaydes] *τόν τε*.

V. 1147 sq. post 1142 transposuit Hamaker, fortasse recte.

V. 1148. Strabo XIII p. 618: *καὶ τὸ Σιμωνίδου „σὺν πορδακοῖσιν ἐκπεσόντες ἱμάσιν"* (*εἵμασιν* Tyrhwitt, *ἰλλάσιν* Cobet) *ἀντὶ τοῦ διαβρόχοις καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ που κωμῳδίᾳ „πορδακὸν τὸ χωρίον" τὸ λιμνάζον.* Cf. Schol.

V. 1149. *δ' ἐνεγκάτω* recte L. Blaydes de suo dedit *γ' ἐνεγκάτω*, praeterea coniciens *'ξενεγκάτω*.

V. 1151. *πυός* V. B. S. Herodianus ap. Schol. Suid. s. v.] *ποῖος* R, *πῦος* E. M. p. 695, 5 al. Vesp. 710 R habet *πύῳ*.

V. 1151. *'ξήνεγκεν*] *'ξέκλεψεν* coni. Blaydes.

V. 1152. *κυδοιδόπα* R V S B.

V. 1153. *δοῦναι τῷ* L] *δός μοι τῷ* vel *τὠμῷ* Blaydes, quae non praefero. Suavem habet nescio quam simplicitatem infinitivus huic loco apprime convenientem.

V. 1154. *Αἰσχινάδου* L, quod nomen corruptum esse arguit iota productum. Frustra tuentur notis exemplis *Ἱππομέδοντος* Aesch. Sept. 494, *Παρθενοπαῖος* ib. 558, *Ἀλφεσίβοιαν* Soph. fr. 796 Nck., obliti tragicis non liberam fuisse nominum optionem, ut erat Aristophani. Lenissima est Meinekii coni. *Αἰσχυνάδου* e corrupto loco Et. Gud. 22, 5 „*Αἰσχύλος — παρὰ τὸ αἶσχος, ὡς σιμὸς (παρὰ τὸ σιμός?) Σιμύλος. καὶ παρ' αἰσχύνης αἰσχυνώδης*, quod in *Αἰσχυνάδης* refinxit. Recepit tamen *Ἀρχινάδου*, Dindorf (et Cobet in not. mscr.) *'Εχινάδου*, Nullum tamen horum nominum (quamquam *Ἀρχῖνος* est nomen Atheniense notissimum et *'Εχιναῖος* Delphus nominatur in inscr. 1690 B.) usquam traditum est. De *Αἰσχυνάδου* certe multum dubito, quia *Αἰσχύνης* non est nomen graecum. Mihi in mentem venit *Αἰσχρωνίδου*, quod nomen saepe occurrit in titulis Atticis, nec multum abfuit quin reciperem.

χᾶμα τῆς αὐτῆς ὁδοῦ Χαρινάδην τις βωσάτω,

ΠΝΙΓΟΣ.

ὡς ἂν ἐμπίῃ μεθ' ἡμῶν,
εὖ ποιοῦντος κὠφελοῦντος
τοῦ θεοῦ τἀρώματα.

ΑΝΤΩΙΔΗ.

ἡνίκ' ἂν δ' ἀχέτας
ᾄδῃ τὸν ἡδὺν νόμον,
διασκοπῶν ἥδομαι
τὰς Λημνίας ἀμπέλους,
εἰ πεπαίνουσιν ἤ-
δη (τὸ γὰρ φῖτυ πρῷον φύσει),
τόν τε φήληχ' ὁρῶν οἰδάνοντ'·
εἶθ', ὁπόταν ᾖ πέπων,
ἐσθίω † κἀπέχω †
χᾶμα φήμ' „Ὧραι φίλαι", καὶ
τοῦ θύμου τρίβων κυκῶμαι·
κᾆτα γίγνομαι παχὺς
τηνικαῦτα τοῦ θέρους

V. 1158. τἀρώματα L, nisi quod in V depravatum est m. sec. in τἀρόματα.

V. 1159. ἡνίκ' ἂν δ' Hermann] ἡνίκ' ἂν B, ἡνίκα δ' ἂν reliqui. Cf. 1179. Eccl. 273 al. et similia Nub. 1124. Eccl. 798, Ach. 176. Bl. || ἀχέτας] ἀχέτας Lenting, fort. recte, quamquam nullum mihi suppetit exemplum crasis articuli ὁ et longae vocalis ᾱ. Cf. tamen θημέτερον, θἠρῷον, θὤμισυ.

V. 1163 sqq. sic dividit R: εἰ — γὰρ | — φύσει | — οἰδάνοντ'. Cf. 1131 sqq.

V. 1163. πεπαίνουσιν sensu intransitivo, cuius non aliud extare videtur exemplum, sed tuetur aliorum verborum in αίνω analogia. Male πέπονές εἰσιν Blaydes, nam opus foret forma feminina πέπειραι.

V. 1164. πρῷον] πατρῷον e confusione compendii ‿ρῷον B, πρῶτον Suid. s. v. φῖτυ.

V. 1165. φύσει] φύει B, quod iniuria probavit Dindorf, licet vocalis praeter morem brevis defendi possit loco Aeschyli Theb. 535.

V. 1166. οἰδάνοντ' Bentley] οἰδαίνοντ'.

V. 1167. κἀπέχω corruptum. Meineke coni. κἀγχέω, quod κἀγχέομαι dicendum fuisse recte monet Blaydes. Bergk ἐσθίω 'πέχων (cf. ad vs. 1135), sed ita malim ἐσθίω δὴ 'πέχων. Conieci καὶ βδέω, de qua suspicione cf. quae scripsi Mnem. XXIV p. 279 sq. — Vid. etiam commentarium ad vs. 1121.

V. 1168. χᾶμα φήμ', Ὧραι φίλαι. Hinc medicina parata est Choricii declamationi περὶ ἔαρος, ed. Boisson. pag. 175. 12. Καὶ ὥραι φίλαι πολλάκις ἐφθέγξαντο, ubi corrige: Καὶ „Ὧραι φίλαι" πολλάκις ἐφθέγξατο, scil. is, de quo in ipsis praegressis dictum est: καὶ ᾄδει μὲν τὰς Νύμφας, ὑμνεῖ δὲ τὸν Πᾶνα.

V. 1170. γίγνομαι] γίνομαι V R B.

V. 1171. τηνικαῦτα] ταῦτα ποιῶν frustra Blaydes. Cf. Schol.

ΑΝΤΕΠΙΡΡΗΜΑ.

μᾶλλον ἢ θεοῖσιν ἐχθρὸν ταξίαρχον προσβλέπων
τρεῖς λόφους ἔχοντα καὶ φοινικίδ' ὀξεῖαν πάνυ,
ἣν ἐκεῖνός φησιν εἶναι βάμμα Σαρδιανικόν·
ἢν δέ που δέῃ μάχεσθ' ἔχοντα τὴν φοινικίδα,
τηνικαῦτ' αὐτὸς βέβαπται βάμμα Κυζικηνικόν·
κᾆτα φεύγει πρῶτος ὥσπερ ξουθὸς ἱππαλεκτρυὼν
τοὺς λόφους σείων· ἐγὼ δ' ἕστηκα †λινοπτώμενος†.
ἡνίκ' ἂν δ' οἴκοι γένωνται, δρῶσιν οὐκ ἀνασχετά,
τοὺς μὲν ἐγγράφοντες ἡμῶν, τοὺς δ' ἄνω τε καὶ κάτω
ἐξαλείφοντες δὶς ἢ τρίς. αὔριον δ' ἔσθ' ἥξοδος·
τῷ δὲ σιτί' οὐκ ἐώνητ'· οὐ γὰρ ᾔδειν ἐξιών·
εἶτα προσστὰς πρὸς τὸν ἀνδριάντα τὸν Πανδίονος
εἶδεν αὑτόν, κἀπορῶν θεῖ τῷ κακῷ βλέπων ὀπόν.
ταῦτ' ἄρ' ἡμᾶς τοὺς ἀγροίκους δρῶσι, τοὺς δ' ἐξ ἄστεως
ἧττον, οἱ θεοῖσιν οὗτοι κἀνδράσι ῥιψάσπιδες.
ὧν ἔτ' εὐθύνας ἐμοὶ δώσουσιν, ἢν θεὸς θέλῃ·

ΑΝΤΙΠΝΙΓΟΣ.

πολλὰ γὰρ δή μ' ἠδίκησαν,
ὄντες οἴκοι μὲν λέοντες
ἐν μάχῃ δ' ἀλώπεκες.

V. 1172. *προσβλέπων*] *προσβλέπω* S.

V. 1174. *Σαρδιανικὸν*] *σαρδανιακὸν* R.

V. 1175. *ἢν δέ που δέῃ*] *ἢν δέῃ δέ που* V (suppl. in mg. *ἢν δέῃ δ. π. μάχ.*) S.

V. 1176. *Κυζικηνικόν*] *χεζικηνικόν* Markland, ad quod poeta, si non scripsit, certe allusit. || *αὐτὸς*] opponitur *τῇ φοινικίδι*.

V. 1178. *λινοπτώμενος* L contra metrum et sine sensu. Meineke *ληνοπτώμενος*, ut sit *torcularium prelum observans*, Blaydes *ἕστηκά* <*γε*> *λινοπτώμενος*. Mihi nec preli nec retis venatorii observationi locus esse videtur, cum in praegressis illis *ταξίαρχον προσβλέπων* et sequentibus agatur de eo quod ipse agricola isto duce militans faciat, quare olim conieci *ἐγὼ δ' ἕστηκα δὴ πνέων μένος*. *Fugit* terrore (*ἐξιδίων*) gloriosus imperator, *stat frendens fremensque* (ob ignaviam ducis) miles gregarius, simplex agricola. Cf. Mnem. XXIV p. 280. Quis autem spectatorum ignorabat Homericum *μένεα πνείοντες Ἀχαιοί B* 436, *Γ* 8, *Δ* 560, *Ω* 364?

V. 1179. *ἡνίκ' ἂν δ'*] *ἡνίκα δ' ἂν* B. Cf. 1159.

V. 1181. *δ'*] *γ'* B. || *τρίς*] *τρεῖς* V. || *ἥξοδος* Blaydes] *ἡ 'ξοδος*.

V. 1183. *προσστὰς* Lenting] *προστὰς*.

V. 1184. *θεῖ τῷ κακῷ* R V S] *ἴθει κακὸν* B, *ἴθει τὸ κακὸν* Ald., *ἐθελοκακεῖ* Bentley.

V. 1185. *ταῦτ' ἄρ'* Meineke] *ταῦτα δ'*, Blaydes *τοιάδ'*. || *ἄστεως* R] *ἄστεος*.

V. 1186. *κἀνδράσι* V S] *κἀνδράσιν*. Cf. Blaydesii nota.

V. 1187. *ἔτ'*] *ἐντεῦθεν* R et primitus V, sed corr. in *ἔτ'*.

V. 1188. *γὰρ δὴ* V S B] *μὲν γὰρ* R., *μεν δὴ* Brunck.

SCENA DECIMA SEXTA.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἰοὺ ἰού.
ὅσον τὸ χρῆμ' ἐπὶ δεῖπνον ἦλθ' ἐς τοὺς γάμους.
ἔχ' ἀποκάθαιρε τὰς τραπέζας ταυτηί·
πάντως γὰρ οὐδὲν ὄφελός ἐστ' αὐτῆς ἔτι.
ἔπειτ' ἐπιφόρει τοὺς ἀμύλους καὶ τὰς κίχλας
καὶ τῶν λαγῴων πολλὰ καὶ τοὺς κολλάβους.

ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ.

ποῦ ποῦ Τρυγαῖός ἐστιν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀναβράττω κίχλας.

ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ.

ὦ φίλτατ' ὦ Τρυγαῖ', ὅσ' ἡμᾶς τἀγαθὰ
δέδρακας εἰρήνην ποήσας· ὡς πρὸ τοῦ
οὐδεὶς ἐπρίατ' ἂν δρέπανον οὐδὲ κολλύβου,
νυνὶ δ' <ἐγὼ μὲν> πεντέδραχμα ταῦτ' ἐμπολῶ·
ὁδὶ δὲ τριδράχμους τοὺς κάδους ἐς τοὺς ἀγρούς.
ἀλλ', ὦ Τρυγαῖε, τῶν δρεπάνων τε λάμβανε
κάδων θ' ὅ τι βούλει προῖκα· καὶ ταυτὶ δέχου.

V. 1191—1269. Schol. *Κορωνὶς εἰσιόντων τῶν ὑποκριτῶν, οἱ δὲ στίχοι εἰσὶν ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι οη', τὸ μέντοι πρῶτον μονόμετρόν ἐστιν.* Si proanaphonema versum efficit, vss. sunt *οθ'*. Utrum fecerit grammaticus ex eius verbis non apparet, et fieri potest ut Herodianus nondum cognoverit versum spurium 1218. Addit alius schol. *ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι παράγραφος, ἐπὶ δὲ τῷ τέλει κορωνίς.*

V. 1194. *ἐστ'*] *ἔστ'*, i. e. *ἔσται*, B, quod non probaverim cum Blaydesio. Pace enim iam composita rectissime se habet praesens.

V. 1195. *ἐπιφόρει* Dobree] *ἐπισφόρει* R, *ἐπεισφόρει* V S Γ B. || *τοὺς*] *τὰς* B. Schol.

V. 1198. *ὅσ'*] *ὅς* B.

V. 1199. *ποιήσας* L et vulgo.

V. 1201. Libri contra metrum et absurde *νυνὶ δὲ πεντήκοντα δραχμῶν* (*δαρχμῶν* Bergk) *ἐμπολῶ*. In V m. sec. superscr. *γρ. δραχμαῖς κερδαίνω*. Correxit Elmsley. Reliquorum coniecturas vide, si tanti est, apud Blaydesium.

V. 1202. *ὁδὶ*] *οἱδὶ* R (?) V, sed m. sec. corr. in *ὁδί*, S. || *ἐς* V] *εἰς* R B S.

V. 1204. *κάδων θ'* (vel proprie *κάδων τ'*) Flor. Christianus] *καὶ τῶνδ'* L, quod non satis intelligo. Ambo, et falcium faber et cadorum, Trygaeo suarum mercium partem gratis offerunt, quod confirmat usus numeri pluralis vs. 1205 sq., nominatis autem falcibus, parum probabile videtur cados solo pronomine *τῶνδ'* indicari, nec *τῶνδ'* cum *δρεπάνων* iungi potest ob adiectum *καί*. Deinde *καὶ ταυτὶ* significat *etiam haece*, scil. dona nuptialia, quae a falcibus cadisque bene distinguenda sunt. Quin

ἀφ' ὧν γὰρ ἀπεδόμεσθα κἀκερδάναμεν
τὰ δῶρα ταυτί σοι φέρομεν ἐς τοὺς γάμους.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἴθι νυν καταθέμενοι παρ' ἐμοὶ ταῦτ' εἴσιτε
ἐπὶ δεῖπνον ὡς τάχιστα· καὶ γὰρ οὑτοσὶ
ὅπλων κάπηλος ἀχθόμενος προσέρχεται.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

οἴμοι ὡς προθέλυμνόν μ', ὦ Τρυγαῖ', ἀπώλεσας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τί δ' ἔστιν, ὦ κακόδαιμον; οὔ τί που λοφᾷς;

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

ἀπώλεσάς μου τὴν τέχνην καὶ τὸν βίον,
καὶ τουτουὶ καὶ τοῦ δορυξοῦ ἐκεινουί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τί δῆτα τουτοινὶ καταθῶ σοι τοῖν λόφοιν;

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

αὐτὸς σὺ τί δίδως;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὅ τι δίδωμ'; αἰσχύνομαι.
ὅμως δ' ὅτι τὸ σφήκωμα πόνον ἔχει πολύν,
δοίην ἂν αὐτοῖν ἰσχάδων τρεῖς χοίνικας.

ἵν' ἀποκαθαίρω τὴν τράπεζαν τουτῳί. 1218

---

igitur iniuria spreta sit lenissima Florentis emendatio nullus dubito. || ταυτί B] ταῦτα V S.

V. 1205. κἀκερδαίνομεν B.

V. 1206. ἐς] εἰς B.

V. 1207. νυν] νῦν B.

V. 1210. *ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.* „Hoc abhinc usque ad 1264 ipsum poetam (1209) secutus restitui ubique [operarum igitur aut ipsius incuria vs. 1260, 1264 remansit *ΟΠΛΟΠΩΛΗΣ*, quae correxi], ubi vulgo λοφοποιός, θωρακοπώλης, σαλπιγγοποιός, κρανοποιός, δορυξός legitur. Omnia ab uno armorum institore dici res ipsa docet et intellexit Bergkius [cf. et Beer p. 42, qui sic praeter tres histriones nullo opus esse parechoregemate monuit], ubique ὁπλοποιός vel ὁπλοπώλης restituendum existimans." Meineke. Frustra adversatus est Dindorf in ed. Vta scenicorum. || οἴμοι ὡς B V S] οἴμ' ὡς.

V. 1211. Fort τι ἔστιν.

V. 1213. δορυξοῦ] δορύξου B. || 'κεινουί Kuster] κεινουί.

V. 1216. σφήκωμ' ἔχει πόνον πολύν L numeris plumbeis et verborum ordine parum eleganti. Transposui e Blaydesii, qui cft. Ran. 157, coniectura, cui praeivit Brunck scribens πολὺν ἔχει πόνον, etiam sic recte.

V. 1217. αὐτοῖν B.] αὐτῶν B V S, αὐτὸν C.

V. 1218 merito damnatum ab Hama-

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

ἔνεγκε τοίνυν εἰσιὼν τὰς ἰσχάδας·
κρεῖττον γάρ, ὦ τᾶν, ἐστὶν ἢ μηδὲν λαβεῖν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀπόφερ' ἀπόφερ' ἐς κόρακας ἀπὸ τῆς οἰκίας.
τριχορρυεῖτον, οὐδέν ἐστον τὼ λόφω.
οὐκ ἂν πριαίμην οὐδ' ἂν ἰσχάδος μιᾶς.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

τί δαὶ δεκάμνῳ τῷδε θώρακος κύτει
συνημμένῳ κάλλιστα χρήσομαι τάλας;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὗτος μὲν οὐ μή σοι ποήσει ζημίαν.
ἀλλ' αἱρέ μοι τοῦτόν γε τῆς ἰσωνίας·
ἐναποπατεῖν γάρ ἐστ' ἐπιτήδειος πάνυ

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

παῦσαι ἐνυβρίζων τοῖς ἐμοῖσι χρήμασιν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὡδὶ παραθέντι τρεῖς λίθους. οὐ δεξιῶς;

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

ποίᾳ δ' ἀποψήσει ποτ', ὠμαθέστατε;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

τῃδὶ διεὶς τὴν χεῖρα διὰ τῆς θαλαμιᾶς
καὶ τῇδ'.

---

kero in marginem reiecit Meineke. Cf. 1193 et vid. schol. metr. ad vs. 1191 sqq.

V. 1220. ἐστὶν om. S. || μηδὲν] μηδένα R (?) S.

V. 1221. ἀπὸ] ἐκ B.

V. 1224. θώρηκος R S et V, sed superscr. α, quod servari posse putat Meineke, si verba θ. κύτει ex Archilocho aliove iambographo translata esse statuamus. Non neglegendae tamen variae lectiones vss. 1086, 1114.

V. 1225. συνημμένῳ Meineke] ἐνημμένω, quod frustra Paley interpretatur „beautifully lined." Quid sit ἐνημμένος docet Av. 1250. Nisi forte latet ἐληλαμένῳ. In B est ἐνημμένως. Sed vid. Schol.

V. 1226. ποήσει V ego] ποήσω B, ποιήσει B et vulgo, ποιήσῃ cum S Elmsley et Blaydes.

V. 1228. ἐστ'] ἔστ' B. Cf. ad 1194.

V. 1229. 'νυβρίζων Elmsley] μ' ὑβρίζων L, 'φυβρίζων Meineke, quo composito Aristophanes non utitur.

V. 1232. θαλαμιᾶς L. Qui grammatici sic scribunt nescio an paruerint Arcadii 40, 13 praecepto adiectivum θαλάμιος scribi iubentis ὀξυτόνως. Brunck scribebat θαλαμίας, scil. ὀπῆς, ut est apud Herodotum V 33 δῆσαι διὰ θαλαμίης (ita libri) διέλκοντας.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

ἅμ' ἀμφοῖν δῆτ';

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἔγωγε νὴ Δία,
ἵνα μή γ' ἀλῶ τρύπημα κλέπτων τῆς νεώς.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

ἔπειτ' ἐπὶ δεκάμνῳ χεσεῖ καθήμενος;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἔγωγε νὴ Δί', ὠπίτριπτ', οἴει γὰρ ἂν
τὸν πρωκτὸν ἀποδόσθαι με χιλιῶν δραχμῶν;

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

ἴθι δὴ ἐξένεγκε τἀργύριον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ', ὠγαθέ,
θλίβει τὸν ὄρρον. ἀπόφερ'· οὐκ ὠνήσομαι.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

τί ἄρα τῇ σάλπιγγι τῇδε χρήσομαι,
ἣν ἐπριάμην δραχμῶν ποθ' ἑξήκοντ' ἐγώ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

μόλυβδον ἐς τουτὶ τὸ κοῖλον ἐγχέας
ἔπειτ' ἄνωθεν ῥάβδον ἐνθεὶς ὑπόμακρον,
γενήσεταί σοι τῶν κατακτῶν κοττάβων.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

οἴμοι καταγελᾷς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ' ἕτερον παραινέσω.
τὸν μὲν μόλυβδον, ὥσπερ εἶπον, ἔγχεον,
ἐντευθενὶ δὲ σπαρτίοις ἠρτημένην

V. 1233. ἅμ' ἀμφοῖν R] ἅμ': ἀμφοῖν V B S. Sic respondeo Blaydesii dubitationi de R V. Pro ἀμφοῖν Bl. malit ἄμφω, ut cogitetur διείς, sed aeque facile intelligitur ἀποψήσει e 1231.

V. 1237. χιλιῶν R] χιλίων. Cf. Suid. χιλιῶν δραχμῶν: οὕτως οἱ Ἀττικοὶ περισπῶσιν quaeque alia Diudorf attulit. Utrum habeat V non notavit Cobet.

V. 1240. τί ἄρα Elmsley] τί δ' ἄρα R (sic) V (?), τί δ' ἄρα S, τί δ' ἔγωγ' ἄρα B.

V. 1242. ἥ; R] εἰς.

V. 1244. κοττάβων] κότταβο; Dobree, sed cum Blaydesio dubito de hoc verborum ordine pro κότταβος τῶν κατακτῶν.

V. 1247. σπαρτίοις ἠρτημένην] σπαρτίῳ (sic Schol.) 'ξηρτημένην vel ἠρτημένῳ πλά-

πλάστιγγα πρόσθες, καὐτό σοι γενήσεται
τὰ σῦκ' ἐν ἀγρῷ τοῖς οἰκέταισιν ἱστάναι.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

ὦ δυσκάθαρτε δαῖμον, ὥς μ' ἀπώλεσας,
ὅτ' ἀντέδωκά γ' ἀντὶ τοῖνδε μνᾶν ποτέ·
καὶ νῦν τί δράσω; τίς γὰρ αὐτὠνήσεται;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

πώλει βαδίζων αὐτὰ τοῖς Αἰγυπτίοις·
ἔστιν γὰρ ἐπιτήδεια συρμαίαν μετρεῖν.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

οἴμοι, ὦ κρανόποι', ὡς ἀθλίως πεπράγαμεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οὗτος μὲν οὐ πέπονθεν οὐδέν.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

ἀλλὰ τί
ἔτ' ἐστὶ τοῖσι κράνεσιν ὅ τι τις χρήσεται;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἐὰν τοιαυτασὶ μάθῃ λαβὰς ποεῖν,
ἄμεινον ἢ νῦν αὔτ' ἀποδώσεται πολύ.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

ἀπίωμεν, ὦ δορυξέ.

στιγγι coni. Blaydes. Vid. commentarium. Nunc *σπαρτίοις* intelligo minutos funiculos paribus intervallis lancis margini aptatos et superne coniunctos.

V. 1248. *καὐτό σοι*] *Κᾆτά σοι* Flor. Christ., *καὶ σταθμὸς* Blaydes. Num forte *καὶ ζυγὸς*?

V. 1249. *ἱστάναι*] *ἱστάναι* (non *ἱστάναι*) R et V, in quo m. pr. primae litterae superscr. *ῑ*.

V. 1250. *δυσκάθαρτε*, *implacabilis*. Cf. Soph. Ant. 1284. Iniuria sollicitatum a Blaydesio.

V. 1251. *ὅτ' ἀντέδωκά γ' ἀντὶ* B] *ὅτ' ἀντέδωκ' ἀντὶ* R V. S. De *ὅτ' — γ'*, *quandoquidem*, cf. Nub. 1217, Lys. 421. Frustra Meineke *ὅτ' ἀντέδωκ' ἐγὼ 'ντί*, Enger et Bergk melius saltem *ἀντέθηκα* ... Paley *ὅς ἀντέδωκά γ'*. Sine necessitate etiam Blaydes *ὅτε κατέθηκά γ'*. || *τοῖνδ'* ego] *τῶνδ'*. Dualem legit Schol. Ven. ad vs. 1250: *οὗτος κράνη κομίζει δύο*. Cf. Mnemos. l. l.

1252. *αὐτὠνήσεται*, i. e. *αὐτὰ ὠνήσεται*, eadem crasi qua *ἐγῳχόμην* Eccl. 350. Cf. Hom. Σ 548, ego] *αὔτ' ὠνήσεται* L et vulgo.

V. 1254. *ἔστιν*] *ἔσται* Blaydes. Nihil opus. || *συρμαίαν*] *συρμαῖαν* R S., sed de B dubito.

V. 1255. *οἴμοι ὦ*] *οἴμ' ὦ* R V B et vulgo.

V. 1256. *ἀλλὰ τί;* Bergk, iure improbante Blaydesio.

V. 1257. *ἔτ' ἐστὶ* B (etiam R, ni fallor) et γρ. V a m. 2] *ἔνεστι* R (?) V S, *ἔτ' ἔστι* malit Bl. || *τοῖσι*] *τοῖς* B.

V. 1258. *μάθῃ*] *μάθῃς* B, *μάθης* V. || *ποεῖν* R] *ποιεῖν* V etc.

1260. *γ'* om. B.

μηδαμῶς γ', ἐπεὶ
τούτῳ γ' ἐγὼ τὰ δόρατα ταῦτ' ὠνήσομαι.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

πόσον δίδως δῆτ';

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εἰ διαπρισθείη δίχα,
λάβοιμ' ἂν αὔτ' ἐς χάρακας ἑκατὸν τῆς δραχμῆς.

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ.

ὑβριζόμεθα. χωρῶμεν, ὦ τᾶν, ἐκποδών.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

νὴ τὸν Δί', ὡς τὰ παιδί' ἤδη ἐξέρχεται
οὐρησόμενα τὰ τῶν ἐπικλήτων δεῦρ', ἵνα
ἅττ' ᾄσεται προαναβάληταί, μοι δοκεῖ.
ἀλλ' ὅ τι περ ᾄδειν ἐπινοεῖς, ὦ παιδίον,
αὐτοῦ παρ' ἐμὲ στὰν πρότερον ἀναβαλοῦ ἐνθαδί.

SCENA DECIMA SEPTIMA.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

νῦν αὖθ' ὁπλοτέρων ἀνδρῶν ἀρχώμεθα —

V. 1261. *γ'* om. R. De duplicato *γε* cf. Vesp. 79 sq. Insuper vid. Vesp. 1164, 1393, Nub. 688, Pherecrat. II 282; Soph. O. R. 1522 *μηδαμῶς ταύτας γ' ἕλῃ μου* particula fortasse potius ad *ταύτας* pertinet quam ad *μηδαμῶς*.

V. 1262. *δίδως*] *δίδωσι* S. || *διαπρισθείη* Dindorf] *διαπρισθεῖεν* L, *διαπρίσειεν*, scil. *ὁ δορυποιός*, Meineke, *διαπρίσειας* Blaydes. Pluralem frustra tuetur Paley.

V. 1263. *λαβοιμ' ἂν*] *λάβοιμ' ἒν* R, scil. scriptum fuerat *λάβοιμεν*, deinde correctum *λάβοιμ'*, cum debuisset *λάβοιμ' ἄν*. || *τῆς*] *τρεῖς* R, non vero *δραχμάς*, ut traditur, sed *δραχμῆς*.

V. 1265. *παιδί'*] *παιδία γ'* B, unde Blaydes coni. *ὡς τά γε παιδί'*, non male. Post iurandi enim formulas saepe infertur vocula *γε*.

V. 1266. *οὐρησόμενα τὰ τῶν ἐπικλήτων*] *οὐρήσομεν κατὰ τῶν ἐπικλήτων* S. Sine causa idonea *οὐρησόμενα* varie tentatum a viris doctis. Meineke, cui fortasse imposuit Thesm. 1177, inepte rescripsit *ὀρχησόμενα* nec melius Bergk *ὠρᾳζόμενα* vel *μινυριζόμενα*, Blaydes *μινυρόμενα*. Vid. commentarium. Magis suspectum est *ἐπικλήτων* praeter consuetudinem pro *κλητῶν* vel *κεκλημένων* usurpatum. Cum Blaydesio, qui et alia minus bona proposuit, suspicari possis *δευρὶ τὰ τῶν κλητῶν* aut *τὰ τῶν κεκλημένων*. Raro *κλητοί* (sic Aeschines II § 162), saepissime vero *κεκλημένοι* convivae dicuntur.

V. 1267. *προαναβάληταί μοι δοκεῖ* L] *προαναβάλητ', ἐμοὶ δοκεῖ* Blaydes. Malim tamen *δοκεῖν* cum Bergkio aliisque, qui *μοι δοκεῖν* ediderunt. Dubium enim an *ἐμοὶ* (s. *μοι*) *δοκεῖ*, quamvis saepe in libris traditum, pro *ὡς ἐμοὶ* (*μοι*) *δοκεῖ* in Atticorum scriptis iusta offensione careat. Ante hos triginta annos id optimi critici negare solebant, hodie fere affirmant. In re incerta libros secutus sum, etiam *μοι* retinens. Non enim necessario hic emphasin habet pronomen.

V. 1270—1283. Deest scholium metricum.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

παῦσαι
ὁπλοτέρους ᾄδον, καὶ ταῦτ', ὦ τρισκακόδαιμον,
εἰρήνης οὔσης· ἀμαθές γ' εἶ καὶ κατάρατον.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

οἳ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
σύν ῥ' ἔβαλον ῥινούς τε καὶ ἀσπίδας ὀμφαλοέσσας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀσπίδας; οὐ παύσῃ μεμνημένος ἀσπίδος ἡμῖν;

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀνδρῶν οἰμωγή; κλαύσῃ νὴ τὸν Διόνυσον
οἰμωγὰς ᾄδων, καὶ ταύτας ὀμφαλοέσσας.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

ἀλλὰ τί δῆτ' ᾄδω; σὺ γὰρ εἰπέ μοι οἷστισι χαίρεις.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ὣς οἱ μὲν δαίνυντο βοῶν κρέα, καὶ τὰ τοιαυτί·

V. 1270 sqq. Brunck vocabulo *παῖς* voc. *Λαμάχου* addidit, infra vs. 1298 voc. *Κλεωνύμου*. Ex Atticorum consuetudine, si exceperis alloquendi formulas sollemnes, quales sunt *ὦ παῖ Κλεινίου, Σωφρονίσκου* similesque, *παῖς* populari sermone non usurpatur, ut apud Iones, pro *υἱός*, sed unice spectat aetatem puerilem, itaque *παῖς Λαμάχου* = *παῖς ὑὸς Λαμάχου*. Cf. comment. ad vs. 1290. || *ὁπλοτέρων*] *ὁπλοφόρων* Tyrwhitt male.

V. 1271 sq. *ὁπλοτέρους*] *ὅπλ' ἡμῖν* speciose Dobree, coll. *παίειν* supra vs. 453. || *ᾄδον* V corr. B P S *Γ*) *ᾄδων* R V pr. Deteriorum librorum lectionem praetuli ob sequentia *ἀμαθὲς — κατάρατον*. Cf. *στὰν* 1269. Num vero R revera habeat *ᾄδων* multum dubito, nec magis credo Invernitzium recte notasse vocis *ὁπλοτέρους* ab hoc codice absentiam. Iusto longius progressus videtur Dindorf pro *μεμνημένος* (1275) requirens *μεμνημένον* et vs. ¯78 *ᾄδον* pro *ᾄδων*. Hic enim iusta offen- e formae masculae carent.

V. 1274. *ασπίδος ὀμφαλόεσσάς*.

V. 1275. *παύσῃ* dedi pro *παύσει*, quod in heroicis certe versibus displicet, et mox *κλαύσῃ* pro *κλαύσει*.

V. 1277. *κλαύσῃ*] *κλαύσει* B vulgo, *κλαυσεῖ* R V.

V. 1278. *ᾄδων* R V (corr. in *ᾄδον*) S] *ᾄδον*.

V. 1279. *ᾄδω*] *ᾄσω* malim cum Blaydesio et Cobeto in not. mscr.

V. 1280. *ὣς* scripsi pro *ὥς* et ita vs. 1282.

V. 1281. *ὅσσ'* ego] *ἅτθ'* L, *ὅσσ'* Blaydes. || *πάσασθαι*] *μασᾶσθαι* V S, *μάσασθαι* Ald.

V. 1284—1306. Scholii metrici fragm. *εἶτα ἐν ἐκθέσει στίχοι στίχοι ἰαμβικοὶ β΄. — εἶτα ἐν εἰσθέσει ἐπικοὶ δύο*, tum ad 1288 *εἶτα ἐν ἐκθέσει ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι γ΄, εἶτα ποὺς σπονδεῖος καὶ ἐν εἰσθέσει ἐπικοὶ β΄. καὶ στίχοι ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι δ΄. καὶ ἐλεγεῖον Ἀρχιλόχου καὶ στίχοι ἐπικοὶ β΄. — καὶ στίχοι ἰαμβικοὶ τετράμετροι καταληκτικοὶ β΄. ἴαμβος δίμετρος*

ἄριστον προτίθεντο καὶ ἅτθ' ἥδιστα πάσασθαι.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

ὣς οἱ μὲν δαίνυντο βοῶν κρέα, καὐχένας ἵππων
ἔκλυον ἱδρώοντας, ἐπεὶ πολέμου ἐκόρεσθεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εἶεν· ἐκόρεσθεν τοῦ πολέμου κᾆτ' ἤσθιον.
ταῦτ' ᾆδε, ταῦθ', ὡς ἤσθιον κεκορημένοι.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

θωρήσσοντ' ἄρ' ἔπειτα πεπασμένοι,

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἄσμενοι, οἶμαι.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

πύργων δ' ἐξεχέοντο, βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

κάκιστ' ἀπόλοιο, παιδάριον, αὐταῖς μάχαις·
οὐδὲν γὰρ ᾄδεις πλὴν πολέμους. τοῦ καί ποτ' εἶ;

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

ἐγώ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

σὺ μέντοι νὴ Δί'.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

υἱὸς Λαμάχου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

αἰβοῖ·
ἦ γὰρ ἐγὼ θαύμαζον ἀκούων, εἰ σὺ μὴ εἴης
ἀνδρὸς βουλομάχου καὶ κλαυσιμάχου τινὸς υἱός.
ἄπερρε καὶ τοῖς λογχοφόροισιν ᾆδ' ἰών.

ἀκατάληκτος. De vss. 1307—1315 nihil monet schol. metr.

V. 1286. *πεπασμένοι* Flor. Christ. et Dawes] *πεπαυμένοι* L et vulgo (scil. *τοῦ πολέμου*. Cf. Hom. *Γ* 150). Pro emendatione facit lepida assonantia, qua hoc participium excipit *ἄσμενοι*, quod admodum facete usurpatum est post ambiguum illud *θωρήσσοντα* (*θωρήσσοντ'* R), hic ut Ach. 1135 simul *armari* et *inebriari* significans. Caret quidem participio *πεπασμένος* Homerus, sed formam legitimam esse evincunt quas habet *πεπάσμην* et *πασσάμενος*. Cf. *πάσασθαι* vs. 1281.

V. 1291 et 1293. Fortasse Aristophanes *ὑὸς* dedit pro *υἱός*. Vid. Meisterh.[2] pag. 47.

V. 1293. *κλαυσιμάχου*] *κλασιμάχου* R. Coll. Eur. Cycl. 450, *κλαυσομένου* coni. Blaydes. Sed vid. commentarium. Cratino *ἐν Μαλθακοῖς* (fr. 104 K.) recte Bergk pro *Κλαυσάμενος* reddidit *Κλαυσομενός*.

V. 1294. *ἰὼν* V S] *ἰὸν*.

ποῦ μοι τὸ τοῦ Κλεωνύμου ἐστὶ παιδίον;
ᾆσον πρὶν εἰσιέναι τι· σὺ γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι
οὐ πράγματ' ᾄσει· σώφρονος γὰρ εἶ πατρός.

ΠΑΙΣ ΚΛΕΩΝΥΜΟΥ.

ἀσπίδι μὲν Σαΐων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ
ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

εἰπέ μοι, ὦ πόσθων, ἐς τὸν σαυτοῦ πατέρ' ᾄδεις;

ΠΑΙΣ ΚΛΕΩΝΥΜΟΥ.

ψυχὴν δ' ἐξεσάωσα,

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

καταισχύνας γε τοκῆας.
ἀλλ' εἰσίωμεν. εὖ γὰρ οἶδ' ἐγὼ σαφῶς
ὅτι ταῦθ' ὅσ' ᾖσας ἄρτι περὶ τῆς ἀσπίδος
οὐ μὴ ἐπιλάθῃ ποτ', ὢν ἐκείνου τοῦ πατρός.

SCENA DECIMA OCTAVA.

ὑμῶν τὸ λοιπὸν ἔργον ἤδη ἐνταῦθα τῶν μενόντων
φλᾶν ταῦτα πάντα καὶ σποδεῖν, καὶ μὴ κενὰς παρέλκειν.
ἀλλ' ἀνδρικῶς ἐμβάλλετ' ὦ
καὶ σμώχετ' ἀμφοῖν τοῖν γνάθοιν· οὐδὲν γάρ, ὦ πονηροί,
λευκῶν ὀδόντων ἔργον ἐστ', ἢν μή τι καὶ μασῶνται.

V. 1295. *'στί*] *'στιν* V.

V. 1297. *ᾄσει* Dawes] *ᾄσεις* R (?) S B, etiam V (Cob.). De R dubito. || *γὰρ εἶ*] *εἶ γάρ* B.

V. 1298. *μὲν*] *μου* Blaydes, sed cf. 1301. || *Σαΐων*] Reiske *Σαμίων*, Blaydes *Σακέων*. Vid. Schol. || *ἀγάλλεται*] *ἀγαλλεται* (superscr. α) eraso *γ* post primam litteram a m. pr. V.

V. 1301. *καταισχύνας γε* m. pr. corr. V (ut coniecerat Lenting)] *κατῄσχυνας δὲ* R V. Pro *δὲ* C hab. *τε*, superscr. *γε*. S *γε* habet in textu, pro *τοκῆας* Ald. *τοκήων*. Optimam lectionem recipere non dubitavi.

V. 1302. *εὖ — σαφῶς*, ut Aesch. Pers. 784. Cf. etiam Menandri fr. 575,3 K.: *εὖ ἴσθ' ἀκριβῶς*. Frustra sollicitavit Blaydes.

V. 1303. *ταῦθ'*] sine causa *τῶνδ'* requirit Blaydes, nam *ἐπιλανθάνομαι* ut *μέμνημαι* saepe accusativum asciscit, et ipse noster Nub. 631 dixit *τοῦτ' ἐπιλέλησται πρὶν μαθεῖν*. Similiter Latini.

V. 1304. noli contra sententiam iungere *ἐπιλάθῃ ὤν*. Non male Blaydes *ὤν γ'*.

V. 1305—1329 choro tribuit Beer.

V. 1307. *ἐμβάλλετ' ὦ* Bergk] *ἐμβάλλετον* R S. Suid. s. v. *ἀνδρικῶς*, *ἐμβάλετον* (superscr. λ) V, *ἐμβάλλεσθε* Suid. s. v. *σμώχετε*, *ἐμβάλλετε* Portus, *ἐμβάλλετε* | *σμώχοντες* Dobree.

V. 1310. *ἐστ'* ego] *ἐστὶν* L, *ἔστ'* Bentley et vulgo. Ecliticum esse inde apparet, quod sine sententiae damno potest omitti. || *μασῶνται*] *μασσῶνται* V S.

ΧΟΡΟΣ.

ἡμῖν μελήσει ταῦτά γ'· εὖ ποεῖς δὲ καὶ σὺ φράζων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

ἀλλ', ὦ πρὸ τοῦ πεινῶντες, ἐμβάλλεσθε τῶν λαγῴων·
ὡς οὐχὶ πᾶσαν ἡμέραν
πλακοῦσιν ἔστιν ἐντυχεῖν πλανωμένοις ἐρήμοις.
πρὸς ταῦτα βρύκετ' ἢ τάχ' ὑμῖν φημι μεταμελήσειν.

ΧΟΡΟΣ.

εὐφημεῖν χρὴ καὶ τὴν νύμφην ἔξω τινὰ δεῦρο κομίζειν
δᾷδάς τε φέρειν, καὶ πάντα λεὼν συγχαίρειν κἀπικελεύειν.
καὶ τὰ σκεύη πάλιν ἐς τὸν ἀγρὸν νυνὶ χρὴ πάντα κομίζειν
ὀρχησαμένους καὶ σπείσαντας καὶ Ὑπέρβολον ἐξελάσαντες,
κἀπευξαμένους τοῖσι θεοῖσιν
διδόναι πλοῦτον τοῖς Ἕλλησιν,
κριθάς τε ποεῖν ἡμᾶς πολλὰς
πάντας ὁμοίως οἶνόν τε πολύν,
σῦκά τε τρώγειν,
τάς τε γυναῖκας τίκτειν ἡμῖν,
καὶ τἀγαθὰ πάνθ' ὅσ' ἀπωλέσαμεν
συλλέξασθαι πάλιν ἐξ ἀρχῆς,
λῆξαί τ' αἴθωνα σίδηρον.

V. 1312—1315. vulgo Trygaei sunt. Choro continuant Bergk, Dindorf, Richter.

V. 1312. *πεινῶντες*] *πινῶντες* B.

V. 1316—1319. Schol. *Κορωνίς. εἰσίασι γάρ· οἱ ὑποκριταὶ καὶ εἰσὶν οἱ πρῶτοι ἐν ἐπεισθέσει στίχοι ἀναπαιστικοὶ δ'.*

V. 1316. Annotat Dindorf „*ΧΟ.* Bentleius] *ἡμιχ. ΤΡ.* alii. In ed. Aldi post post *ΤΡ.* ante *κατῄσχυνας* v. 1301 positum nullae usque ad finem fabulae reperiuntur personarum notae. In cod. Flor. *Γ* et Parisino *Α* finitur haec fabula vs. 1300. De personarum descriptione quae est in codd. Veneto, Parisino *B* et Flor. *Δ* tacent qui eos contulerunt. In *B* post vs. 1347 spatium semipaginae, id est sex vel septem versuum vacuum esse annotavit Brunckius."

V. 1317. *ξυγχαίρειν* R] *συγχαίρειν* V B. || *κἀπιχορεύειν* V, sed e corr., ut monet Cobet. Richter contulit Diphili IV fr. 494 et Xen. Symp. IX, 4, *κἀπικελεύειν* (*acclamare*) R et fort. primitus V, quod propter maiorem auctoritatem quamvis dubitabundus cum Bergkio praetuli; reliqui fere editores alteram lectionem receperunt.

V. 1318. *ἐς* Dindorf] *εἰς*. Blaydes coll. 552, 1329, cett. coniecit *εἰς ἀγρόν*, sed obstat Ionica prosodia et recte habet articulus, ut sit *ad agrum suum quemque.* || *νυνὶ* Kuster] *νῦν* R, om. V S, *νῦν αὖ* Blaydes.

V. 1320—1328. Schol. *Διπλῆ καὶ ἐν ἐπεισθέσει περίοδος ἑπτακαιδεκάμετρος θ' κώλων, ὅτι ἔχει μονόμετρον τὸ ε'* (1324).

V. 1320. *κἀπευξαμένους* R V S] *γρ. κἄπειτ' εὐξαμένους* m. rec. in V, *κἄπειτ' ἐπευξαμένους* Ald. *κἆτ' εὐξαμένους* Bentley et Porson. || *θεοῖσιν*] *θεοῖσι* V, *θεοῖς* R.

V. 1321. *Ἕλλησιν*] *ἕλλησι* R V.

V. 1322. *ποεῖν*] *ποιεῖν* L et vulgo.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

δεῦρ', ὦ γύναι, εἰς ἀγρόν,
χὤπως μετ' ἐμοῦ καλὴ
καλῶς κατακείσει. —
Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ,

V. 1329. Schol. διπλῆ καὶ ἐπὶ τέλει μονοστροφικῶν περίοδος πεντακώλων Ἰωνικῶν διμέτρων δύο καταληκτικῶν, τριῶν δὲ βραχυκαταλήκτων, εἶτα ἐν ἐπεισθέσει τοῦ χοροῦ τὸ ἴσον. καὶ πάλιν τὰ ε' τοῦ αὐτοῦ μέτρου τοῦ χοροῦ.

V. 1332 sqq. sic leguntur in V sec. Cobetum:

ἡμιχ̊ m. 2
ημι. ὑμὴν ὑμέναι' ὦ: ἄλλο: ὦ τρισμάκαρ ὡς δικαί
ως τἀγαθὰ νῦν ἔχεις: ὑμὴν ὑμέναι' ὦ
— ὑμὴν ὑμέναι' ὦ: τί δράσομεν αὐτὴν
— τί δράσομεν αὐτὴν: τρυγήσομεν αὐτὴν: τρυγήσομεν αὐτήν:
— ἀλλ' ἀράμενοι φέρωμεν οἱ προ̊τεταγμένοι [προστ. R]
τὸν νυμφίον ὦνδρες — ὑμὴν ὑμέναι' ὦ. ὑμὴν ὑμέναι' ὦ.
— οἰκήσετε γοῦν καλῶς
οὐ πράγματ' ἔχοντες
ἀλλὰ συκολογοῦντες } Sic dividit etiam R.
— ὑμὴν ὑμέναι' ὦ, ὑμὴν ὑμέναι' ὦ.
— τοῦ μὲν μέγα καὶ παχύ: τῆς δ' ἡδὺ τὸ σῦκον
τρυ̂γ. φήσεις γ' ὅταν ἐσθίῃς οἶνόν τε πίῃς πολύν·
χο̊. ὑμὴν ὑμέναι' ὦ. ὑμὴν ὑμέναι' ὦ
τρυ̂γ. ὦ χαίρετε χαίρετ' ἄνδρες κὴν ξυνέπησθέ μοι
πλακοῦντας ἔδεσθε: —

In R versiculi fere dividuntur ut fit in editionibus praeter id quod supra indicavi et in fine sic:

ὦ χαίρετε χαίρετ' ἄνδρες
κἂν ξυνέπησθέ μοι
πλακοῦντας ἔδεσθε.

Ab initio est sic:

ἡμιχ̊. ὑμὴν υμέναι' ω
ὦ τρισμάκαρ ως δικαι
ως τἀγαθὰ νῦν ἔχεις κτἑ.

Variis modis hoc carmen viri docti disposuerunt, et quae sit vera ratio perdifficile dictu est. Certum quidem est vss. 1329—1331 esse Trygaei, sed num reliqui carminis fuerit particeps, ancipitis est iudicii, et valde dubium an genuini sint vss. 1336—1339, ubi Schol. ἔν τισιν οὐ φέρεται τὰ δ' μέτρα (pro quibus sunt qui duo substituant: τί δράσομεν αὐτήν; τρυγήσομεν αὐτήν), cuius fretus auctoritate recte, ni fallor, Dawes hos versiculos, qui aperte frangunt metricam hymenaei rationem, ut spurios damnavit. His igitur eliminatis, totum carmen septem constat strophis trinos singulis complexis versiculos, quos identidem ephymnium excipit, quod ephymnium in codicibus quidem interdum uno tantum metro constat, sed vix dubium est quin ubique duplici compositum fuerit,

<Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ.>

ΧΟΡΟΣ.

ὦ τρισμάκαρ, ὡς δικαί-
ως τἀγαθὰ νῦν ἔχεις. 1335

⏑ ́– ⏑ ⏑ – ⏑ . —

Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ,
Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ. 1338

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

* * * *

τί δράσομεν αὐτήν; 1339—42
τί δράσομεν αὐτήν;
τρυγήσομεν αὐτήν.
τρυγήσομεν αὐτήν. (τρυγήσωμεν R.)

---

quare ubique praeeuntibus aliis duplicare nullus dubitavi. Primae autem strophae, a Trygaeo cantatae, epiphonema recte, ni fallor, non huic tribuunt Ravennas et Marcianus, parum enim probabile videtur hunc sibi ipsi accinisse, sed choro (hemichorio), cui etiam reliqua omnia epiphonemata tribuenda esse tuto statuere licebit, quare ea lineola a strophis quibus succinunt distinxi. Trygaeo praeter strophas ei datas in libro Marciano plerique tribuunt quartam stropham, quam Blaydes libros et Ald. choro assignare dicit, sed R V saltem nullam ibi habent personae indicationem et de Aldine ed. vid. ad vs. 1316. Quo autem pacto carmen cantatum sit non habeo dicere. Si ipse Trygaeus hymenaei (vs. 1332—fin.) fuit particeps, probabile videtur reliquas strophas aut a solo coryphaeo cantatas esse et identidem universum chorum succinisse ephymnia aut alternis vicibus coryphaeum et alterius hemichorii ducem cantasse strophas et hemichoria ephymnium ita partita esse, ut alterum prius *Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ*, alterum posterius succlamaret (cf. Schol. ad vs. 1333), ita enim ubique cum Bothio scripsi pro ὦ, et similiter ubique in talibus scribendum, velut Eur. Alc. 235 *Βόησον ὤ, στέναξον ὤ, Φεραία χθών.*

Speciose autem Dindorf, collato Catulli carmine nuptiali, scripto itidem metro glyconeo, in quo epiphonemata sunt: — *υ o Hymenaee Hymen* | *o Hymen Hymenaee*, et *o Hymen Hymenaeio* | *o Hymen Hymenaee*, suspicatus est Aristophanem non duos coniunxisse versus acatalectos, sed potius unum acatalectum, unumque catalecticum: *Ὑμὴν ὦ Ὑμέναι' ἰώ* | *Ὑμὴν ὦ Ὑμέναιε.* Ante eum Dawes proposuerat: *Ὑμὴν Ὑμέναι' Ὑμὴν* | *Ὑμὴν Ὑμέναιε.* Plura vide in commentario et scholium metricum ibidem ad vs. 1329. Restat ut moneam de singulis.

V. 1332. del. Blaydes.

V. 1333. Suppl. Ald., Brunck, Schrader, Dind. al. „Legerat haud dubie Heliodorus, qui de strophis *πεντακώλοις* loquitur in verbis ab scholiasta excerptis." Dind. Vid. ad vs. 1329.

V. 1334. *ἄλλο* praef. R, *ἕτερ. ἡμιχ* S. Omnia usque, ad finem forsan recte choro dat Bergk, usque ad 1357 Meineke. || ὦ] *ἰώ* Bentley.

V. 1335. Schol. *ἐν τούτοις φέρονται κατά τινας παραγραφαί* (ut in cod. Ven.), *ἵνα ὁ χορὸς ἀνὰ μέρος αὐτὰ λέγῃ.*

V. 1336. Versum catalecticum excidisse vidit Schrader.

V. 1339—1342 cum Dindorfio relegavi in marginem. Vid. supra ad vs. 1332 sqq. Ex eiusdem sententia pro iis posui signum lacunae, quae tres Trygaei vss. cum ephymnio continuerit.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' ἀράμενοι φέρω-
μεν οἱ προτεταγμένοι
τὸν νυμφίον, ὥνδρες. —
Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ,
Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

οἰκήσετε νῦν καλῶς
οὐ πράγματ' ἔχοντες, ἀλ-
λὰ συκολογοῦντες. —
Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ,
Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ.

ΧΟΡΟΣ.

τοῦ μὲν μέγα καὶ παχύ,
– –́ ⏑ ⏑ – ⏑ –́
τῆς δ' ἡδὺ τὸ σῦκον. —
<Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ,
Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ.>

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

φήσεις, γ' ὅταν ἐσθίῃς
οἶνόν τε πίῃς πολύν.
– –́ ⏑ ⏑ – ⏓. —
Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ,
Ὑμὴν Ὑμέναι' ὤ.

V. 1344. προτεταγμένοι Bentley] προστεταγμένοι. Blaydes οὑπιτεταγμένοι, coll. Eur. Ion. 104, Alcmeonis fr. 6, Dinarch. II 21, Soph. El. 759, Xen. An. IV 3, 30, quibus tamen locis omnibus est verbum simplex. Vid. comment. In antiquis edd. sequebatur scholium οἱ χορευταὶ ἀναλαβόντες, quod librorum R V ope expulsum est. | V. 1347. Brunck „Post hunc versum lacuna est in cod. (C), vacuo relicto spatio semipaginae, i. e. sex vel septem versuum. Alias, sententiis non cohaerentibus, res ipsa clamat quaedam intercidisse." Si quid excidit, una tantum stropha cum ephymnio, itaque quinque versiculi, perierunt.

V. 1348. νῦν Paley] γοῦν L, om. S. Cf. 1335.

1349. πράγματα R.

V. 1356 sq. supplevit Schrader.

V. 1360. Versum elapsum indicavit Dindorf.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ χαίρετε χαίρετ', ἄν-
δρες, κἢν ξυνέπησθέ μοι
πλακοῦντας ἔδεσθε. —
<Ὑμὴν Ὑμέναι' ὦ,
Ὑμὴν Ὑμέναι' ὦ.>

V. 1364. κἢν V S] κἂν R, quod ex καὶ ἄν, ut καὶ ἢν ex κἢν, contractum esse recte monet Blaydes. Cf. χἠ = καὶ ἡ, δσημέραι, χἠδύ, χἠμεῖς, χἠμῶν.

V. 1365 sq. „Haec epiphonemata addidit Schraderus videturque legisse Heliodorus, de quo schol.: ὑφ' ᾧ κορωνὶς τοῦ δράματος. Ὑμὴν Ὑμέναι' ὦ· οὕτως Ἡλιόδωρος." Dindorf.

V. 1363 sqq. habent R V., om. dett. Trygaeo libri, Dindorf rectius fortasse choro assignat. Parum enim probabilis videtur Richteri explicatio verborum πλακοῦντας ἔδεσθε „pacis vitaeque rusticae bonis placidis fruemini placide." Placentas enim praesertim vitae rusticae tribuere novum est. Rus abiturus est Trygaeus cum uxore. Vid. commentarium. || ἄνδρες] Malim ὦνδρες, ut vs. 1344.

ADDENDA ET CORRIGENDA AD VOL. I.

Praefat. pag. XII, lin. 14] Verbis „in Elide erat" adde „vel potius, si Plutarcho fides, Athenis in vinculis."

Ibid. pag. XX, nota 3] Melius abesset.

Pag. 2 adn. ad argumenti finem]. Ingeniosa Rosii coniectura hac laborare videtur difficultate, quod non novimus seculo quinto extitisse comicorum histrionum agonem, qualis agon, idque Lenaeis, primum commemoratur a. 354 in CIA II 972, magnis autem Dionysiis sec. quinti et quarti tragicorum histrionum agones fuisse docent tituli CIA II 972 et IV p. 218. 219. Iam vero, quia ut Dionysia magna tragoediae, ita comoediae Lenaea primitus propria fuerunt (Bethe, prolog. Z. Gesch. des Theaters, pag. 18 sqq.), Koerte in Musaeo Rhen. a. 1897, p. 172 sqq. suspicatur in primo Pacis argumento utriusque Pacis didascalias confusas esse, alteram vero doctam esse Lenaeis et in hoc festo iam tum extitisse comicorum histrionum agones.

Adn. ad vs. 1 Pacis] G. Meyer Gr. gr. p. 92 et 371 scripturam *μάζα* unice veram ducit collato etiam voc. Latino *massa*; attamen Herodiani tonosin tuetur similis anomalia in formis *μᾶλλον*, *ἧσσον*, *θᾶσσον*, *κρεῖσσον* aliisque comparativis.

Vs. 102] Sola concinnitas militat pro coniectura a me recepta; nam per se formula *τί δ' ἄλλο γ' ἢ* non fuerat sollicitanda. Cf. vs. 923 ibique commentarium.

Vs. 331] Adde virgulam post *ὁρᾶν*.

Adn. ad vs. 405] Paratragoedia hic tamen vix probabilis videtur.

Vs. 427. *εἶτ' ἰόντες*] Vid. Praefat. pag. XXVIII.

Vs. 730] Pro *δῶμεν* cum Meinekio dedi *φῶμεν*. Fortasse tamen praestat *ἰῶμεν*, pronuntiatum aut scriptum *δισυλλάβως*, ut monosyllabum est *ἰῶ* Lys. 734, et aliae quoque formae huius verbi admittunt synizesin, quare Dindorf comicis synizesin denegans eiusmodi locis requirebat *ὦ*, *ἆ*, *ἆσον* etc. Vide eius notam ad Lys. 176.

Adn. ad vs. 873] Post „Trygaeo?" excidere verba „Sic cum V Richter et Richter et Droysen". Vid. commentarium. Sed vel sic locus est admodum obscurus.

Vs. 1193] Pro *ἐφ'* lege *ἔχ'*.

AD VOL. II.

Notatis post partem posteriorem haec addo:

Pag. 2 ad vs. 6] Aliam fabulam de scarabaeis, natis scil. ex asinorum cadaveribus putrefactis, refert Plutarchus in ipso fine vitae Cleomenis.

Pag. 9, lin. 259] Errorem correxi in adn. crit. ad vs. 48.

„ 31, ad vs. 188] Adde *τὸν ἔμμετρον ὅρκον*, quem Demetrius Phalereus sec. Plut. in vit. Dem., cap. IX Demostheni tribuit: *μὰ γῆν, μὰ κρήνας, μὰ ποταμούς, μὰ νάματα.*

Pag. 61, ad vs. 361] Cf. adn. crit.

„ 68, „ „ 406] De Nubium loco erravi. Vid. Praefat. pag. X.

„ 78, „ „ 469] Nunc vide Praefationis pag. XXXII et XXXIV sq.

„ 92 „ „ 547. Multa *δημιουργῶν* nomina enumerat Plutarchus in vit. Periclis cap. XII, e quibus hanc notam suppleant tirones.

Pag. 93, ad vs. 551] Plut. Thes. XIII causam mythicam exponit cur *τὸ Ἀκούετε λεῴ* in Pallena demo numquam audiretur, scil. quod Pallantidarum praeco horum insidias Theseo prodidisset. — Ibid. XXV init. *τὸ Δεῦρ' ἴτε, πάντες λεῴ κήρυγμα Θησέως γενέσθαι φασί, πανδημίαν τινὰ καθιστάντος.* Cf. Pac. 298.

Pag. 100, lin. 16 sqq. Verissime indicat Plut. vit. Pericl. cap. XIII: *Οὕτως ἔοικε πάντη χαλεπὸν εἶναι καὶ δυσθήρατον ἱστορίᾳ τἀληθές, ὅταν οἱ μὲν ὕστερον γεγονότες τὸν χρόνον ἔχωσιν ἐπιπροσθοῦντα τῇ γνώσει τῶν πραγμάτων· ἡ δὲ τῶν πράξεων — ἡλικιῶτις ἱστορία τὰ μὲν φθόνοις καὶ δυσμενείαις τὰ δὲ χαριζομένη καὶ κολακεύουσα λυμαίνηται καὶ διαστρέφῃ τὴν ἀλήθειαν.*

Pag. 131, lin. 6 sqq.] Contra teste Athenaeo VI, p. 234 E sqq. primitus vocabulum *παράσιτος* nondum in malam partem ponebatur itaque vocabantur sacerdotes post sacrificium una epulantes, et verbo *παρασιτεῖν* secundum Plutarchum in vita Solonis cap. XXIV hic legislator usus est *περὶ τῆς ἐν δημοσίῳ σιτήσεως.*

Pag. 206, ad vs. 118 sq.] Cf. Timocreontis Rhodii fr. 3, 4 *οὐκ ἐγὼ μόνα κόλουρις | ἐντὶ καὶ ἄλλαι ἀλώπεκες.*

Pag. 220, lin. paenultima] Post. „vs. 854" add. „et saepius."

„ 222, ad vs. 1298 sq.] Cf. etiam Anacreontis fr. 26 (Bgk.): *ἀσπίδα ῥίψας ποταμοῦ καλλιρόου* <*παρ' ὄχθας;*>. De simili Demosthenis oratoris ignavia vid. Plut. in vit. Cap. XX.

Pag. 223, lin. 16] Dele verba falsissima „Cato—catus".

„ 228, ad vs. 1333] De *talasio* sive *talasione* Latine respondenti *hymenaeo* Graeco praeter alios vid. Liv. I 9, Plut. vit. Romul. cap. XX, Catull. 61, 134.

— — —

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΕΙΡΗΝΗ.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΕΙΡΗΝΗ.

CUM SCHOLIORUM ANTIQUORUM EXCERPTIS
PASSIM EMENDATIS

RECOGNOVIT ET ADNOTAVIT

HENRICUS VAN HERWERDEN.

PARS ALTERA

CONTINENS COMMENTARIUM EXEGETICUM ET INDICES.

LUGDUNI-BATAVORUM
APUD A. W. SIJTHOFF.
MDCCCXCVII.

COMMENTARIUS
AD ARISTOPHANIS PACEM.

Scena prima vs. 1—81 [1]). Collocuntur duo servi Trygaei vinitoris Attici occupati in alendo massis stercoreis ingenti scarabaeo, quo vectus dominus, alter Bellerophon, coelum petiturus est, ut Iovem quid de miseris Graecis bello pereuntibus decreverit interroget. Scarabaeo difficillimum iter suscepturo magnis viribus ac robore opus est, itaque singulari diligentia illo nutriendi labore servi funguntur, quorum alter (*οἰκέτης β'*) fictas a se placentas identidem tradit alteri (*οἰκέτῃ α'*), qui portet scarabaeo servato in stabulo, cuius ianua, ut docet vs. 80, in scena iuxta Trygaei aedes conspicitur. Deinde vs. 50 sqq. exponitur fabulae argumentum.

V. 1. Schol. *Δύο εἰσὶν οἰκέται, ὧν ὃ μὲν τρέφει τὸν κάνθαρον ὃ δὲ ἕτερος μάττει· ὁ τρέφων οὖν λέγει πρὸς τὸν μάττοντα. — αἶρε: ἀντὶ τοῦ φέρε· καὶ παρ' Ὁμήρῳ ἀξιοῦσι τὸ ἀείρειν ἀντὶ τοῦ διδόναι καὶ προσφέρειν λέγεσθαι ἐν τῷ μή μοι οἶνον ἄειρε* (Il.

---

[1]) Lectorum commodo consulens hanc comoediam in scenas divisi, licet nequaquam mihi displiceant Zielinskii rationes, quas exposuit in libro, qui inscribitur *Die Gliederung der Altattischen Komoedie.* Is igitur Pacem in has partes discripsit: Vs. 1—298 *Prologum*; 299—656 *Parodon* (346—425 *Syzygiam* I; 426—458 *Scenam intermediam* I; 459—507 *Syzygiam* II; 508—552 *Scenam intermediam* II); 657—728 *Scenam intermediam* III; 729—818 *Parabasin*; 819—921 *Syzygiam* III; 922—1038 *Syzygiam* IV; 1039—1126 *Scenam intermediam* IV; 1127—1190 *Parabasin alteram*; 1191 sqq. *Exodum.* De qua divisione ipse eius auctor consulatur.

6, 264). Cf. infra 1159, Thesm. 255, Av. 85, al., praeterea Pherecratis fr. 137 K. *πρόσαιρε τὸ κανοῦν, εἰ δὲ βούλει, πρόσφερε.* Antiphanis fr. 1 *αἴρω ποθεινὴν μᾶζαν*, Ach. 1132 *ἔξαιρε* = *ἔκφερε* et 1123 ibidem. Schol. *Διὰ τοῦ σπουδαίου τοῦ παρὰ τῶν οἰκετῶν πρὸς τὸν κάνθαρον ἐμφαίνει τὴν περὶ αὐτὸν τοῦ δεσπότου μεγίστην φροντίδα.* — *μᾶζα* *κυρίως ἡ τροφὴ ἡ ἀπὸ γάλακτος καὶ σίτου* (scil. *κριθῆς*) — *καταχρηστικῶς τῇ λέξει κέχρηται* (de stercore). Cf. Plut. 304 et infra ad vs. 14. Eius vocabuli deminutivum *μαζίσκη* legitur Eq. 1166. — *ὡς τάχος* = *ὡς τάχιστα*, ut Lysistr. 1187 et saepe apud tragicos, interdum etiam omissa vocula *ὡς*, ut Aesch. Eum. 121. Cf. *ᾗ τάχος, ὅ τι* et *ὅσον τάχος, κατὰ τάχος, διὰ τάχους* (*ταχέων*), *ἐν τάχει, σὺν τάχει.*

V. 4. Schol. *Πίτυρά τινα μάττουσιν οἱ οἰκέται· κόπρον γὰρ φυρᾶν ἀπίθανον.* — *ὀνίδων.* Complurium animalium excrementa sua habent nomina. Cf. *σφυράς, οἰσπωτή, βόλιτος, σπέλεθος, κυνάς.* Vid. ad vs. 48.

V. 5. *μάλ' αὖθις.* Cf. Nub. 670, Av. 1415, Plut. 936. Vid. ad vs. 237 et 461 sq.

V. 6. Schol. *κατέφαγεν: οὐχ ὡς ὄντως τρώγοντος ἀλλὰ* [*καὶ* del.] *πρὸς τὸ μυθευόμενον ἔπαιξεν· λέγεται ὁ κάνθαρος εἰς ὄνθον ἀποσπερματίζειν, καὶ οὕτω περιστρέφειν τοῖς ποσίν, ἕως ὅταν* (*ἂν*?) *ἐγγυμνασθὲν* (?) *τὸ σπέρμα ἀποδοθῇ καὶ ἐγγεν<ν>ήσῃ· θηλυκὸς γὰρ κάνθαρος οὐ γίνεται, ἀλλὰ πάντες ἄρρενες γεννῶνται.* Poetam minime respexisse ineptam fabulam propalam est. Diserte enim dixit *ὅλην ἐνέκαψε*, i. e. *κατέφαγε.* Schol. *Ἄλλο φαγεῖν καὶ ἄλλο καταφαγεῖν καὶ ἄλλο καταπιεῖν· φαγεῖν μὲν τὸ τάξει, καταφαγεῖν δὲ τὸ ἀθρόως, καταπιεῖν δὲ τὸ μήτε* (Byzantinum = *μηδὲ*) *μασώμενον ἐσθίειν.* Metaphorice Aeschines Timarch. § 96 de reo dixit: *καὶ οὐ μόνον κατέφαγεν* (*τὴν πατρῴαν οὐσίαν*), *ἀλλ', εἰ οἷόν τ' ἐστιν εἰπεῖν, καὶ κατέπιεν.* Pro *καταπίνειν* poeta Av. 503 et Eq. 826 usurpavit *καταβροχθίζειν.* — Verbo *ἐμφαγεῖν*, *raptim comedere*, saepe obvio apud Xenophontem, noster non utitur, sed *ἐντραγεῖν* Eq. 51. Vesp. 610. *Ἐπήσθιε* (*ὑπήσθιε* Rav.) male editur Plut. 1005, ubi recte Dobree emendavit *ἂν ἤσθιε.* — De aliis edendi verbis vide infra ad vs. 1306.

V. 7. Schol. *τοῖν ποδοῖν*: πρὸς τὴν τάξιν τῶν ποδῶν ἀκολούθως τὸ δυϊκόν· καὶ ἐν Νεφέλαις (150) ἐπὶ τῆς ψύλλης *ἐνέβαψεν εἰς τὸν κηρὸν αὐτῆς τὼ πόδε*· καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ (Il. 8, 186) τεσσάρων ἵππων ὄντων τοῦ Ἕκτορος, δύο μὲν δεξιῶν, δύο δὲ ἀριστερῶν, πρὸς τὴν τάξιν ἀκολούθως ἐπήνεγκεν· *νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον*. Ubi grammatico imposuit vs. spurius 185, quem delevit Aristarchus.

V. 8. *κοπρολόγοι*. Cf. Vesp. 1184. In demotico Κόπρειος poeta ludit Eq. 900 et Eccl. 317. — *προσλάβεσθε*, scil. τοῦ ἔργου. Cf. Ach. 1215 sqq. Lysistr. 202. Absolute adiuvandi sensu saepe etiam προσεπιλαμβάνεσθαι adhibetur.

V. 10. *εἰ μὴ — περιιδεῖν*. Semper περιορᾶν noster usurpat in sententia negativa, sive addita negatione sive intellecta. Cf. Vesp. 439, Ach. 55, 167, Thesm. 658, Ran. 1009, 1426, Nub. 124, Lys. 1019, Eccl. 369, 1054, 1068. Idem valet de verbo ἀνέχεσθαι. Vid. ad vs. 1180 et de verbo defectivo καταπροίξομαι cf. Eq. 433, Vesp. 1366, 1396, Nub. 1420, Thesm. 566 (οὔ τοι — καταπροίξει cum part.), — Schol. συνέχει — τὰς ῥῖνας διὰ τὸ φυρᾶν τὴν κόπρον ὑπὲρ τοῦ μὴ ὀδωδέναι αὐτῷ. μήτε οὖν διεξιόντος ἔτι τοῦ πνεύματος μήτε τοῦ ἔξωθεν ἀέρος σπωμένου, ἀλλ' ἀποκεκλειμένων τῶν ῥινῶν τῇ θλίψει τῶν δακτύλων ἀνάγκη στενοχωρουμένου τοῦ πνεύματος πνίγεσθαι αὐτόν. Argutius quam verius. Foetido odore suffocari se dicit ipse servus. Neque vero digitis nares comprimens negotio suo recte fungi poterat.

V. 11. Schol. Ἐκ τοῦ ἑτοίμως καὶ προχείρως προσενεγκεῖν τὴν κόπρον διαβάλλει τοὺς Ἀθηναίους, ὡς πολλῶν καὶ ποιούντων τοιαῦτα παρ' αὐτοῖς καὶ πασχόντων. Fallitur. Cf. adn. crit. Idem ἐπὶ τῆς τρίτης *ἑτέραν* εἶπεν, ὅλως δὲ ἡ παρατετηρημένη ἐπὶ τοῦ *ἑτέρου* καὶ *ἄλλου* διαφορὰ παρ' Ἀττικοῖς οὐκ ἔστιν. Passim hac de re vere monent grammatici. — Sequiorum abusus, quo in sermone plebeio ὁ θάτερος dici coeptum est, comparari potest cum plebeculae Anglicae dictione *the tother* et *the tane nor the tother*. — *ἠταιρηκότος*. Proprie distingui ἑταίρους (ἑταιρεῖν) et πόρνους (πορνεύεσθαι), quorum illi gratis et singulis, hi mercede conducti et pluribus amatoribus indulgerent, cum aliunde novimus tum

praesertim ex Aeschinis Timarchea. Saepe vero illusorium esse hoc discrimen innuit Aristophanes Plut. 153 sqq.

V. 12. τετριμμένης. Composita reperiuntur ἀνατρίβειν (med.) Ach. 1148, διατρίβειν passim, ἐπιτρίβειν (vid. ad 355) saepe, ἐντρίβειν Lys. 149, Eccl. 732, Ran. 1070 (ubi malim ἐπέτριψεν), ἐνδιατρίβειν Ran. 713, κατατρίβειν infra vs. 355; cf. substantiva περίτριμμα (δικῶν) Nub. 446 et ὑπότριμμα Eccl. 291. — φησ'. Cf. ad v. 34.

V. 13. *Uno quidem crimine absolutus mihi videor.* Cf. Vesp. 988, 992. Forma media ἀπολύεσθαι τὴν αἰτίαν, sim., est *a crimine se purgare.* — Tironum gratia adscribam composita ἀναλύειν infra 1073 (δέσμ' ἀναλῦσαι), διαλύειν Lysistr. 655, καταλύειν Vesp. 2 et alibi, ὑπολύειν de calceis Nub. 152, Thesm. 1183 et med. Plut. 927; aliter Lys. 216 ὑπολύεταί μοι τὰ γόνατα.

V. 14. Schol. Εἰώθασι γὰρ (servi) ἅμα τῷ μάττειν ἐσθίειν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν πανσικάπην ἐπενόησαν, τροχοειδές τι, δι' οὗ τὸν τράχηλον εἶρον πρὸς τὸ μὴ δύνασθαι τὴν χεῖρα προσάγειν (sc. τῷ στόματι), μέμνηται δ' ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης (fr. 302 K.) „παύσειν ἔοιχ' ἡ πανσικάπη κάπτοντά σε". — μάττοντ'. Plut. 305 de Ulixis sociis μεμαγμένον σκῶρ ἐσθίειν, αὐτὴ δ' (Circe) ἔματτεν αὐτοῖς. Ar. Eq. 55 ludit in perf. μεμαχότος et μεμαχημένον. Figurate de oratione διαμάττειν usurpatur Av. 463; de verbo ἀπομάττεσθαι vid. infra ad vs. 1231; αὐτέκμαγμα, *expressa imago,* Thesm. 514; μάκτρα = κάρδοπος Ran. 1159: χρῆσον σὺ μάκτραν· εἰ δὲ βούλει, κάρδοπον. Indidem μᾶζα et μάγειρος.

V. 15. αἰβοῖ h. l., ut nostrum *ba!* interiectio est indignantis et abominantis, stupentis, ridentis. Ex hac fabula cf. vss. 544, 1066, 1291.

V. 17. οἷος τ' (cf. adn. crit.), correpta, ut saepius, vocali, ut in τοιοῦτος, ποιεῖν, δείλαιος, Πειραιεύς, Ἀθηναῖοι, aliis. — Notabilis est eadem correptio in verbo οἰῶ = οἶμαι, quod fortasse melius οἴω = ὀΐω scribetur, in Lacaenae oratione μάλα γ', οἰῶ, ναὶ σιώ Lysistr. 81. — ὑπερέχειν Schol. ἀντέχειν καὶ περιγενέσθαι τῆς ὀσμῆς — ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν πλοίων ἅπερ κινδυνεύει τῆς ἀντλίας πληρωθείσης. Sed vid. adn. crit. — Ἀντλίον est vas quo sentina hauritur (Cf. Arist. fr. 470 et Epilyci fr. 5), dictum etiam ἀντλητήρ sive ἀντλιαντλητήρ.

V. 18. Schol. ταῦτα εἰπὼν προσφέρει τὸ ἀγγεῖον ἔνθα ἐφύρα. — τὴν ἀντλίαν: ἀντὶ τοῦ τὴν σκάφην.

V. 19. Particula γε post iurandi formulam illata, ut 680, 962, Eccl. 445, 457, 568 et passim. — Solae mulieres iurabant per Venerem et per Cererem ac Proserpinam (τὼ θεώ, τὼ θεσμοφόρω). Vid. Eccl. 155 sqq. 189 sq. — πρὸς adverbiale, ut Ach. 701, 1299, Eq. 401, 578, Vesp. 1320, 1420 et alibi passim.

V. 21. Cf. infra vs. 521, et fr. 24 K.: πόθεν ἂν λάβοιμι βύσμα τῷ πρωκτῷ φλέων; — ῥῖνα, *nasum*, ut vs. 161, Eccl. 680, Plut. 314, 703, Plur. ῥῖνες, *nares*, Av. 1081, Nub. 343. Sic μυκτῆρας infra vs. 158. — τετρημένην. Lys. 680 τετρημένον ξύλον poeta vocat τὴν ποδοκάκκην, ut appellabatur in legibus Solonis (Lysiae or. X § 16), de quo Eq. 1049 dicitur δῆσαι — ἐν πεντεσυρίγγῳ ξύλῳ, unde Polyeuctus orator ap. Arist. rhet. III, 10 paralysin νόσον πεντεσύριγγον vocavit. Danaidum vas illud ὁ τετρημένος πίθος audiebat. Cf. subst. τρῆμα Vesp. 141, Lys. 411, Eccl. 906, τερηδών Eq. 1305, et τέρετρον.

V. 22. ἦν ἄρ'. Addita vocula ἄρα, saepe imperfectum vix differt a praesenti. Vid. infra ad vs. 852.

V. 24. Schol. Ὅπως ἂν χέσῃ τις, οὕτως ἐσθίει τὰ ἀποπατήματα καὶ ὗς καὶ κύων, μὴ δεόμενοι τοῦ μάττεσθαι αὐτά.

V. 25. Schol. φαύλως ἐρείδει: ἁπλῶς καὶ ἀπεριέργως μασᾶται, ἢ συντόνως ἐσθίει. ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἐρεττόντων καὶ ἐπερειδομένων ταῖς κώπαις. ἐρείδειν δέ φασιν οἱ Ἀττικοὶ πᾶν ὁτιοῦν συντόνως γινόμενον. Cf. Photius ἐρείδειν: τὸ ἐσθίειν σφοδρῶς ἢ ἄλλο τι ἐνεργεῖν συντόνως. Ταγηνισταῖς (Ar. fr. 493 K) „ἐρείδετον· κἀγὼ σφῷν ἕψομαι". Sic infra vs. 31. Idem verbum de *coitu* adhibetur Eccl. 616, de *conviciis* Eq. 627, Nub. 558, 1375, de multis deinceps versibus a choro cantatis Ran. 614. — φρονήματος. Cf. verborum lusus apud Thuc. II 62 μὴ φρονήματος μόνον ἀλλὰ καὶ καταφρονήματος, quod substantivum formatum a verbo frequentissimo nusquam alibi legitur.

V. 26. Schol. βρενθύεται: ἀντὶ τοῦ σεμνύνεται, ἐπαίρεται, οἳ μὲν ἀπὸ βρένθους τοῦ φύτου, οἳ δὲ μύρου εἶδος (εἴδους?) ᾧ χρίονται αἱ γυναῖκες καὶ ἐπ' αὐτῷ μέγα φρονοῦσιν. Cf. καλλωπίζεσθαι. Synonyma sunt etiam ἁβρύνεσθαι, ὡράζεσθαι. Legi-

tur Nub. 363. Lys. 887. Com. adesp. fr. 506 K καθ' οἱ μὲν ἠσέλγαινον, ὁ δ' ἐβρενθύετο. Lucian. Tim. 54, Dial. Mort. X 8 init., de merc. cond. 37, Lexiph. 24 et alibi, qui scriptor interdum minus recte hoc verbum adhibuit pro eo quod Aristophani est τονθορύζειν.

V. 28. Schol. *Αἱ γὰρ γυναῖκες, ἵνα μὴ δοκοῖεν πολυφάγοι εἶναι, ἐκ τῆς πυκνότητος τῆς μάζης, μικρᾶς εἶναι δοκούσης, ὀλιγοφαγίας δόξαν ἐμφαίνουσιν, στρογγύλας αὐταῖς ποιοῦσαι τὰς μάζας*. Locum respicit Athenaeus p. 173 A, conferens Thesm. 1185, Rutherford scholiastam explicare putat variam lectionem *γυναῖκες*.

V. 29. Schol. ἐδωδῆς: παρὰ τὸ ὀδωδέναι ἐχρήσατο. Legit igitur ὀδωδῆς, ut intellexit Rutherford Class. Rev. 1896, 154 ad Hesych. gl. ὀδωδή: ὀσμή, tacite sic corrigens errorem suum ad schol. II p. 32 sq.

V. 30. παροίξας τῆς θύρας. Gen. part., sed Eur. Iph. A. 857 πύλας παροίξας. Παρανοιγνύναι dixit Demosth. XXV 28 et passim seriores, *paululum aperire*, nos *op een kier zetten*. Cf. ὑποῖξαι τὴν θύραν Thesm. 424, Eccl. 15 στοὰν — ὑποιγνύσασι. Saepe noster ἀνοιγνύναι s. ἀνοίγειν, v. c. infra 178, Av. 1522 ἀνεῳγμένα, quo sensu sequiores ἀνεῳγότα usurpant. Cf. alia veteris usus exempla in Iacobii indice s. v.

V. 32. διαρραγείς, *disruptus*. Hinc execrandi formula διαρραγείης Av. 2, 1257, Eccl. 803, Plut. 279, 983. Cf. Eq. 340, al. = ἐπιτριβείης (Thesm. 560); ἐπιδιαρραγῶ Eq. 701, κατερράγη (ἀρχὴ τοῦ πολέμου) Ach. 538, (ὁ πόλεμος) Eq. 644, Nub. 583 βροντὴ δ' ἐρράγη δι' ἀστραπῆς, Nub. 357 ῥήξατε — φωνήν. Cf. 960.

V. 33. οἷον = ὡς. Cf. 251, 525, 539, 549. — κύψας. Sch. διὰ τοῦ σχήματος τὴν ἀδηφαγίαν αὐτοῦ δηλοῖ. — Vid. infra ad vs. 981.

V. 34. ὥσπερ παλαιστήν. Lucian. Anach. 24 κάτω συννενευκότες παλαίουσιν. Eccl. 863 ὁμόσ' εἶμι κύψας. — παραβαλών: παρέλκων Schol. — Menand. IV 280 κύψας — τῶν τραγημάτων ἔφλα. Bl. — τοὺς γομφίους, *dentes molares* (admovens) ridicule dixit pro τὰς γαμφηλάς sive τὰς γνάθους, quasi de homine loquatur, ut supra vs. 12 φησί et infra vs. 36 τὼ χεῖρε. Ad γομφίους cf. Ran. 572, Plut. 1060 et (de clavis dentibus) Thesm. 423.

V. 36. Schol. *κινῶν γὰρ καὶ μεταβάλλων ἐστὶν ὁ κάνθαρος ὥσπερ οἱ τὰ ὄργανα στρέφοντες τῶν σχοινίων· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι δεῦρο κἀκεῖ ἐν τῇ πλοκῇ περιφέρουσι τὴν κεφαλὴν* <*καὶ τὰς χεῖρας*>. — *χεῖρας δὲ ἐκάλεσε τοὺς ἐμπροσθίους πόδας*. — *περιάγων*. Cf. infra 681, Av. 176. Aliter Vesp. 990.

V. 37. Schol. *συμβάλλοντες*: *συμπλέκοντες. τούτους δ' ἐκάλουν καὶ σχοινιοσυμβόλους*, *restiones*. Cf. Polluc. VII 160. — *ἐς τὰς ὁλκάδας*. Cf. infra 1202 *τοὺς κάδους ἐς τοὺς ἀγρούς*. Similiter Menander fr. 962 K. *εἰς ἀγορὰν ὑφαίνειν*. Aesch. Timarch. § 97 *γυναῖκα ἀμοργὸν ἐπισταμένην ἐργάζεσθαι καὶ ἔργα λεπτὰ εἰς τὴν ἀγορὰν* [*ἐκφέρουσαν*], ubi emblema scite agnovit Cobet. Lucian. Lexiph. 22 *τοῖς — εἰς τὴν ἀγορὰν πλαττομένοις*. Sed loco, quem nunc tractamus, usurpari potuit etiam dativus, ut Eccl. 1003 dicitur *κρεάγρας τοῖς κάδοις ὠνεῖσθαι*, Vesp. 679, 496, Eq. 678 et similia alibi.

V. 38. *τὸ χρῆμα*, *haec bestia*. Vesp. 933 de cane *κλέπτον τὸ χρῆμα*. Thesm. 520 sq. *τουτὶ — τὸ χρῆμα* de muliere. Vid. ad vs. 1192. — Schol. *βορόν*: *ὀξυτόνως ἀντὶ τοῦ ἀδηφάγον*. Adiectivum recurrit ap. Lucian. Tim. 46. Etiam *βορά* in comoedia rarum est: Ar. fr. 412 (in anapaestis). Thesm. 1035, Plat. II 634. Amips. II 705. Ephipp. III 338, qui loci omnes parodiam tragicam olent aut paratragoediam. Frequens est apud tragicos omnes, e pedestribus solus Herodotus usurpavit. Quare etiam *βορός* e tragoedia manasse suspicor.

V. 39. Schol. *ἡ προσβολή*: *ἡ ζημία. ἡ τοῦ δαίμονος ὀργή*. Cf. Aesch. Eum. 600, Cho. 277, Eur. El. 829, Antiphont. p. 123, 22, cett. Alii *attributum* dei interpretantur. Ambigue dictum est.

V. 40. Schol. *Μύροις μὲν γὰρ ἡ θεὸς ἥδεται· διὸ καὶ τοὺς ὗας ἀλλοτρίους εἶναί φαμεν τῆς θεοῦ* (*βορβορώδεις γάρ*), *προσφιλεῖς δὲ τὰς πελειάδας διὰ τὸ τιθασὸν καὶ καθαρὸν αὐτῶν*. De porcis Veneri invisis praeterquam in Cypro insula vid. Antiphan. fr. III 68, et cf. Acharn. 793.

V. 41. *οὐ μὴν — γ'*, *haud sane*. Cf. Nub. 53 *οὐ μὴν ἐρῶ γ' ὡς ἐσπάθα*, Vesp. 268 *οὐ μὴν πρὸ τοῦ γ' ἐφολκὸς ἦν*, Fr. II 1161(7). Multo frequentiores sunt in comoedia formulae *καὶ μὴν* et *ἀλλὰ μήν — γε*. — *οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ*, *fieri non potest quin*.

Recurrit formula infra 188. Cf. Ach. 116, Nub. 1307, Av. 52, Thesm. 847, Ran. 640, Plut. 871. Saepe etiam legitur contrarium *οὐκ ἔσθ' ὅπως*, *fieri non potest ut*.

V. 42. Schol. *καταιβάτης τιμᾶται Ζεὺς παρὰ Ἀθηναίοις παρὰ τὸ καταβιβάζειν τοὺς κεραυνούς· παίζει σκαταιβότην* (Rav. *σκαταιβάτην*) *αὐτὸν καλῶν, ἐπεὶ σκάτοις τρέφεται ὁ κάνθαρος*. Simili ioco incertum comicum *ὦ Βδεῦ δέσποτα* dixisse annotat Bl. Cf. infra ad vs. 1176.

V. 44. *δοκησίσοφος*, *qui sapere sibi videtur*, nos: *waanwijs*, ut *δοκησιδέξιος* apud Pherecratem fr. 154 K, qui locus ut et Vesp. 74 sqq. et Calliae com. fr. 27 K cum hoc comparandus est.

V. 45 sqq. Quid festivi habet hominis Ionici hic introducta oratio? Nihil aliud, nisi fallor, praeterquam quod plebeculae Atticae iocularis videbatur sermo hominum paullo aliter quam ipsi loquentium, nec alia, credo, causa fuit cur Spartanos quoque et Megarenses et Boeotios constanter sua dialecto utentes in scenam produceret poeta. Nec hoc sane miramur, quia simile quid hodieque faciunt poetae dramatici, sed tamen infitias ire nequeo hoc quidem loco, nisi forte aliud subest quod me latet ridiculi, iocum admodum quaesitum videri et parum naturalem.

V. 46. *φησι*, mutata structura, dictum pro *φαίη ἄν*. Cf. vs. 48.

V. 47. *αἰνίσσεται*, *alludit ad, tecte significat*. Hesych. *αἰνίττεται*: *ἀσήμως λέγει, ἀποτείνεται, ἐπισημαίνει*. Verbum hic tantum et Av. 970 in comoedia occurrit. Ran. 61 *δι' αἰνιγμῶν ἐρῶ*. E tragicis usi sunt Soph. Ai. 1158 et (adi. verb.) O. R. 439; Eurip. Ion. 430, El. 946, Herc. 1120, saepe pedestres imprimis Plato. Praegressum *δοκῶ* pro *ὡς ἐμοὶ δοκεῖ* in vulgari sermone extra Ioniae fines rarum est. Plato Parmen. 126 B *τῷ πατρί, δοκῶ, Πυριλάμπης ὄνομα*. Saepe tragici *δοκῶ μὲν* dixerunt: Soph. El. 61, 547, O. C. 995, Eur. Hel. 917, 1205, Herc. 713; etiam Plato Soph. pag. 221.

V. 48. Schol. *σπατίλη λέγεται ἡ ἀνθρωπίνη κόπρος* (non omne tamen stercus, sed dilutius), *διαβάλλει οὖν τὸν Κλέωνα ὡς σκατοφάγον. Ἄλλως, σπάτος τὸ δέρμα, σπατίλη δὲ ὁ ῥύπος τοῦ δέρματος.*

Cf. Suid. s. v. et Cram. An. II p. 203, 18, alios. Hoc tamen Cleo non vescebatur, et omnino vereor ne futtile sit hoc grammaticorum commentum. Vide ne potius τὸ σπατίλην ἐσθίειν fuerit vulgare convitium de quovis homine impurato. Cf. Photius σκατοφάγος: ἀκάθαρτος, οὕτως Μένανδρος „ἀλλὰ σκατοφάγος ἐστὶ καὶ λίαν πικρός." Fr. 825 ap. Kockium, qui iniuria sollicitat πικρός. Vocabulum σπατίλη recurrit apud Dionem 46, 5, Hippocr. p. 388, 35, ubi Galenus explicat ὑγρὸν διαχώρημα, ut etiam Hesychius s. v., cuius cf. glossam σπατίλουρος. Idem significat teste Polluce V 19 ὁ τῖλος, unde verba τιλᾶν, κατατιλᾶν et subst. Boeoticum ἁ ὀπιτθοτίλα, i. e. σηπία, apud Strattidem comicum II 781. Num forte σπατίλη natum e σπατοτίλη = σκατο-τίλη? Iota longum est, ut in μαρίλη. Stercus humanum etiam πέλεθος (Ach. 1169) dicebatur et κάκκη (infra v. 162) et μίνθος, unde μινθοῦν Ran. 1075 μινθῶσαι τὸν σύσσιτον, Plut. 313, Damoxen. IV, 530, vs. 15. De animalium excrementis, si tanti est, vid. ad vs. 4 et vs. 789. Praeterea cf. ὄνθος, θόλος, περίττευμα, al. — Pergit Schol. Πῶς δὲ ἤσθιεν ὁ Κλέων ἤδη τεθνηκώς; Ἐρατοσθένης γὰρ ἐπὶ Θράκης τὸν θάνατον Βρασίδου καὶ Κλέωνος ὀκτὼ μησὶ προγεγονέναι φησί· καὶ αὐτὸς δὲ ἐν τούτοις (vs. 266) φησὶν „ἀπόλωλεν Ἀθηναίοισιν ἀλετρίβανος." Ῥητέον οὖν ὅτι τὸ ἐσθίει ἀντὶ τοῦ ἤσθιεν. Et sunt qui hodie ita corrigant, sed praeterea valde suspectum est ἀναιδέως cum ob metrum tum praesertim ob sententiam, siquidem nemo αἰδημόνως σπατίλην ἐσθίειν dici potest. Haec igitur vitii sedes. Vid. adn. crit.

V. 49. εἰσιὼν pro εἰσελθών. Passim poetae omnes verborum motum significantium adhibent participia praesentia pro praeteritis. — Schol. οὐχ ὡς πίνοντος τοῦ κανθάρου, ἀλλ' ὡς ἐπὶ ἱπποτροφίας. Exit haec dicens prior servus, fortasse deinde Mercurii partes suscepturus. In reliqua fabula unus tantum servus occurrit.

V. 50 sqq. Exponit prior servus fabulae argumentum. Cf. Eq. 35 sqq. Vesp. 54 sqq. — ἀνδρίοισι. Eupol. II 554 (15) μὴ φθονερὸν ἴσθ' ἀνδρίον, Ach. 517 ἀνδράρια μοχθηρά. Sic παιδάριον iuxta παιδίον, ne plura addam. — παιδίοις. Pueros, quod ob iocorum lasciviam mireris, comoedias spectasse confirmat

locus Nub. 539. De mulieribus ambigitur. Vide infra ad vs. 962 sqq.

V. 52. „Demagogos videtur notare ob fastum et superbiam" Bl. — ὑπερτάτοισι, vox epica et tragica simul aetatem notat et potentiam, ut mox ὑπερηνορέουσι. Ioculariter poeta Lys. 772: τὰ δ' ὑπέρτερα νέρτερα θήσει | Ζεὺς ὑψιβρεμέτης. Mul. ἐπάνω κατακεισόμεθ' ἡμεῖς;

V. 53. Schol. ὑπερηνορέουσιν: τοῖς ὑπερβαίνουσι τὴν τῶν ἀνδρῶν ἡλικίαν. ἢ τοῖς ὑπερηφάνοις. ἢ τούτων ἰσχυροτέροις καὶ μᾶλλον ἀκμάζουσιν: καὶ Ὅμηρος ἠνορέῃ. Fortasse igitur legit ultimae sententiae auctor τούτων pro τούτοις, quod si sanum est, vertendum *istis*. Verbum autem Homericum significat *insolentem, arrogantem esse*. De καὶ ἔτι μάλα vid. infra ad vs. 462.

V. 54. μαίνεται. Verbum activum, *furiare*, semel occurrit apud nostrum Thesm. 561 τὸν ἄνδρ' ἔμηνε et compositum ἐκμαίνειν Eccl. 965. — ὀρνιθομανῶ Av. 1284, 1344, λακωνομανῶ ib. 1281, γυναικομανῶ Thesm. 576.

V. 55. Schol. διαβάλλει αὐτοὺς ὡς μαινομένους μανίαν δικανικήν. Imo vero in genus poeta h. l. notat civium suorum insaniam.

V. 56. δι' ἡμέρας, *per totum diem*, ut supra vs. 27 δι' ἡμέρας ὅλης, quod raro additur. Cf. Nub. 1013, Vesp. 485, Ran. 260, 265, Eccl. 63; μεθ' ἡμέραν *interdiu*, παρ' ἡμέραν, *alternis diebus*, καθ' ἡμέραν *quotidie* significare pueri norunt. — Pro hoc dici potest καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν, sive κ. τὴν ἡ. ἑκ. non, excepta poesi, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, nam in vetere oratione pedestri Atticorum ἕκαστος substantivo additum semper habere articulum docuerunt tituli. Vid. Meisterhans gr.[2] p. 191 sq. Rectissime igitur Blass in novissima Aeschinis oratoris editione articulum multis locis revocavit. Idem Meisterhans post annum 300 a. C. aeque constanter articulum omitti monuit. Ex Aristophane cf. Plut. 1031 καθ' ἑκάστην — τὴν νύκτα, Ran. 1199 τὸ ῥῆμ' ἕκαστον, Thesm. 803 τἀνδρὸς τοὔνομ' ἑκάστου. Sine articulo tamen Eccl. 837 καθ' ἕκαστον ἄνδρα. — Diodor. III 548 παρ' ἕκαστον — τὸ ποτήριον, sed Amphis III 319 ἑκάστης ἡμέρας, Clearch. IV 563 ἑκάστης ἡμέρας, Diphilus IV 417 καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν.

V. 58. *κεχηνώς*, *aperto ore, magno hiatu.* — *λοιδορεῖται.* Verbum medium semper cum dativo coniungitur referturque ad praesentes, activum vero (i. g. *κακῶς λέγειν, κακηγορεῖν*) tam ad hos quam ad absentes et regit accusativum. Compositum *διαλοιδορεῖσθαι*, quo Aristophanes non utitur, est deponens passivum.

V. 59. Schol. *ἐκκόρει: ἀντὶ τοῦ ἔρημον οἰκητόρων ποίει διὰ τῶν πολέμων· ἦν δὲ καὶ ἀρά τις αὕτη τοῖς ἀρχαίοις* <*ἐκκορηθείης*>, *ὥς που καὶ ὁ Μένανδρος* (fr. 908 K.) *φησι „πολλάκις ἐκκορηθείης σύγε" βουλόμενος τὸ ἄρδην ἀπολέσθαι σημᾶναι.* Duo erant verba penitus diversa, quorum alterum *everrere*, alterum *devirginare* significabat. In posteriore ludit poeta Thesm. 760 *τίς ἐξεκόρησέ σε; quis puella te privavit?* et simul *quis te devirginavit?* — Eupolis fr. 157 *τουτὶ λαβὼν τὸ κόρημα* (everriculum) *τὴν αὐλὴν κόρει.* Eodem substantivo Hermippus fr. 47, 10 de *sordibus* utitur. Sequiorum verba sunt *σαροῦν* et *σάρωμα* pro *κορεῖν* et *κόρημα*. Composito *παρακορεῖν*, ut nostrates verbo *aanvegen*, absolute utuntur Plato com. fr. 69, 3 et Philyllius fr. 3 K., ubi sermo fit de mensis finito convivio remotis. Apud illum est: *A. νίπτρον παραχέων ἔρχομαι. B. ἐγὼ δὲ παρακορήσων.*

V. 60. (aut 62) Schol. *Τρύγαιος ἀπὸ ῥήματος τῆς πρώτης συζυγίας τῶν περισπωμένων καὶ προαναπέμπει τὸν τόνον ὡς ἀπὸ τοῦ τιμῶ Τίμαιος, οὕτως ἀπὸ τοῦ τρυγῶ Τρύγαιος· ὁ δὲ Ἡρωδιανὸς προπερισπᾷ τὸ Τρυγαῖος*, derivans a subst. *τρύξ*, ut opinor. Maiori auctoritati cesserunt editores vs. 190, al. — *ἔα ἔα.* Qui Trygaeo tribuunt, clamantem eum faciunt, ut 62 sq., post scenam. Est autem tragica exclamatio (cf. Av. 1495, Th. 1105, Plut. 824), posita hic, ut saepe apud illos, extra metrum. Plato, qui multa poetica habet, hac interiectione usus est Protag. p. 314 *B.* Persas suos *ὀά* clamantes facit Aeschylus, sive ad verum, sive fictum ab ipso, sed audire potuit poeta et ad Marathonem et ad Salaminem.

V. 61. *σιγήσαθ'*, dictum ad spectatores. Solus enim nunc servus prior in scena adest, sique, quod alii putant, alter rediisset, vitiosus foret hunc spectans numerus pluralis.

V. 62. Cf. Thesm. 71 *ὦ Ζεῦ, τί δρᾶσαι διανοεῖ μοι τήμερον;* Soph.

O. R. 738. — *δρασείεις*. Cf. Vesp. 168. Saepius legitur in tragoedia. Moeris Att. *ἀπαλλαξείοντες Ἀττικῶς, ἀπαλλακτικῶς ἔχοντες Ἑλληνικῶς*, ad quem locum quam plurima Pierson collegit desiderativa similiter formata.

V. 63. Schol. *ἐκκοκκίσας*: *ἀντὶ τοῦ ἐρημώσας καὶ ἀφανίσας, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ῥοιῶν τῶν τοὺς κόκκους ἐκβαλλουσῶν* (melius dixisset *τῶν ἐκβαλλόντων τοὺς κόκκους ἐκ τῶν ῥοιῶν*)· *ὥσπερ γὰρ αἱ πόλεις σκέπαι τῶν ἀνθρώπων εἰσίν, οὕτω καὶ αἱ ῥοῖαι τῶν κόκκων. καλῶς οὖν ἐχρήσατο τῇ μεταφορᾷ καὶ μάλιστα ἄγροικος ὤν*. Cf. Lys. 366, 448, Ach. 1179, Nicomachus ap. Ath. 58 A, Arist. fr. 506 Bl. Comparandum verbum *ἐκπυρηνίζειν* et de forma *ἐκποκίζειν* Thesm. 567.

V. 64. Servus narrat irrita Trygaei in coelum adscendendi conamina et novissimum eius scarabaei, quem equi instar in stabulo collocasset, conscendendi consilium. — Quod ad ipsa verba attinet, similiter dictum Nub. 26 *τοῦτ' ἔστι τουτὶ τὸ κακὸν ὅ μ' ἀπολώλεκεν*. De homine Av. 931 *τουτὶ παρέξει τὸ κακὸν ἡμῖν πράγματα* et 993 Met. *ἥκω παρ' ὑμᾶς* — Pisth. *ἕτερον αὖ τουτὶ κακόν*. Infra 181 *τουτὶ τί ἐστι τὸ κακόν*; Tr. *ἱπποκάνθαρος*, 322 *τί τὸ κακόν; τί πάσχετ', ὦνδρες*; Av. 1206 *τί ποτ' ἐστὶ τουτὶ κακόν*; 1214 *τί τὸ κακόν*; Vid. ad vs. 181.

V. 65. Schol. *καὶ ἐν Νεφέλαις* (832) „*σὺ δ' ἐς τοσοῦτον τῶν μανιῶν ἐλήλυθας*." Cf. Thesm. 680, Lys. 342. Plerumque tamen apparet sing. numerus.

V, 67. *ἄν* iterativum, ut mox vs. 70 et passim alibi. In Ionica dialecto huic usui respondent verborum formae iterativae, quibus tamen saepe Herodotus ex abundanti addidit voculam *ἄν*.

V. 68. *πῶς ἄν* —; Dubium est utrum h. l. oratio sit cum dubitatione quaerentis „quo pacto — veniam?" an optantis „utinam veniam," quo sensu persaepe *πῶς ἄν* cum opt. usurpatur, ut *τίς ἄν* —; pro *εἴθ' ἄν*. Illud tamen hic praefero. Duplex *ἄν* praesertim apud poetas frequentissime occurrit, imprimis in sententiis interrogativis et negativis. — *εὐθὺ τοῦ Διός*. Schol. *ὥσπερ εἰς* (Byzantinum pro *ἐν*) *ὡρι-*

σμένον τινὰ διατρίβοντος αὐτοῦ τόπον καὶ μὴ πάντα πληροῦντος τὸν οὐρανόν, quae adnotatio aut philosophum prodit aut Christianum. Cf. vs. 77, 301, εὐθὺ τῆς σωτηρίας, 819 εὐθὺ τῶν θεῶν.

V. 69. κλιμάκια. Cf. Luciani Icaromen. cap. 2. Etiam ridiculiorem rem reddit deminutivi usus. — ποιούμενος aut *sibi faciens* aut *faciendum curans*. Recte se habet part. praesens propter actionem saepius repetitam in vs. sequenti.

V. 70. Schol. ἀνερριχᾶτ᾽: τὸ ταῖς χερσὶ καὶ τοῖς ποσὶ βιαζόμενον εἰς ὕψος ἀναβαίνειν ἀναρριχᾶσθαι ἔλεγον· εἴρηται δὲ ἀπὸ ἀρρίχων (legit igitur ἀνηρριχᾶτ᾽), ὅ ἐστι κοφίνων, οὓς εἰώθασι διὰ σχοινίων ἀνιμᾶν· ἢ ἀπὸ τῶν ἀραχνῶν, καί ἐστιν οἷον ἀραχνᾶσθαι· αἱ δὲ ἀράχναι νήθουσι κατὰ τοῦτο τὰς ἐναερίους ὁδούς· Vanas esse etymologias vix opus est monere.

V. 71. ξυνετρίβη, *confregit* (sibi). Cf. Ach. 288, Nub. 1127, Vesp. 1050. Vid. ad vs. 355. — τῆς κεφαλῆς gen. part., ut saepe dicitur κατεαγέναι τῆς κεφαλῆς, velut Ach. 1180. — καταρρυείς = καταπεσών. Cf. vs. 146, Lucian. Tim. 41, Ar. fr. 47 K, quod nemo expedivit. Num forte ibi οἴμου legendum pro ὅρμου, coll. Plat. Rep. III 421 B et Menandri fr. 681? Praeterea cf. Eubuli fr. 8.

V. 72. Schol. ἐκφθαρείς: ἐξελθών. οὕτω δὲ ἔλεγον τὸ ἐπὶ κακῷ ἐξελθεῖν που. Cf. προσφθείρομαι Eccl. 248, ἀποφθείρομαι Nub. 789, Eq. 892, ἀναφθείρομαι Av. 916; apud seriores leguntur εἰσφθείρομαι, περιφθείρομαι, συμφθείρομαι; simplex eodem sensu, scil. τοῦ ἔρρειν, Plut. 599, 610, Eur. Andr. 709, Dem. XXI § 139. Cf. etiam εἰσέρρειν Eq. 4, Thesm. 1075 et ἀνέρρειν Eupol. fr. 221. Vid. ad vs. 500. — Plena forma ἐχθές ubique legi potest in senariis apud Aristophanem, χθές legitur in anapaestis aliisque metris Nub. 353, Vesp. 242, Ran. 732. Observavit olim Meineke.

V. 73. Schol. ὑπερμεγέθη· μέγιστον γὰρ ὄρος ἡ Αἴτνη. Lucianus sane Ver. Hist. I 15 araneas finxit Cycladibus maiores, idem immensae magnitudinis ἱππόγυπας, ἱππογεράνους, ἱππομύρμηκας, sim., qualia tamen huc non pertinent. Recte alius: μεγάλοι λέγονται εἶναι κατὰ τὴν Αἴτνην κάνθαροι. μαρτυροῦσι δὲ οἱ ἐπιχώριοι. Ἐπίχαρμος ἐν Ἡρακλεῖ τῷ ἐπὶ τὸν ζωστῆρα (Hip-

polytae scil. ἰόντι) „Πυγμαρίων λοχαγὸς ἐκ τῶν κανθάρων | τῶν μεζόνων, οὕς φαντι τὰν Αἴτναν ἔχειν" (fr. 57 ap. Ahrensium). Τρόπον δέ τινα καὶ Αἰσχύλος ἐπιχώριος· λέγει δὲ ἐν Σισύφῳ (fr. 233 Nck².) πετροκυλιστῇ „Αἰτναῖός ἐστι κάνθαρος βίᾳ πονῶν". Σοφοκλῆς Δαιδάλῳ (fr. 165) „ἀλλ' οὐδὲ μὲν δὴ κάνθαρος τῶν Αἰτναίων | πάντως." λέγει δὲ πάντως (Ven. πάντα) εἰκάζων εἰς (ὡς?) μέγαν. Πλάτων ἐν Ἑορταῖς (fr. 37 K.) „ὡς μέγα μέντοι πάνυ τὴν Αἴτνην ὄρος εἶναί φασι (δεῖ, σὺ K.) τεκμαίρου, | ἔνθα τρέφεσθαι τὰς κανθαρίδας τῶν ἀνθρώπων λόγος ἐστὶν | οὐδὲν ἐλάττους." Huc prior ille scholiasta respexisse videri posset, nisi contrarium doceret sequens scholium: ἢ ἀντὶ τοῦ μέγαν ὡς τὴν Αἴτνην. ἢ ὅτι οἱ Αἰτναῖοι ἵπποι διαβόητοι καὶ τὸν δρόμον ἀξιόλογοι καὶ τὰ ζεύγη ἐπαινετοί. — καὶ Πίνδαρός φησιν (fr. 83) „ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀγλαοκάρπου Σικελίας ὄχημα" Aptius attulisset citatum a Berglero Soph. O. C. 304. Egregie igitur epitheton convenit duplici notioni quae inest vocabulo composito ἱπποκάνθαρος (v. 180).

V. 74. ἱπποκομεῖν recurrit demum apud sequiores, subst. ἱπποκόμος utuntur Herodotus, Plato, Xenophon, ὀρεωκόμος legitur Thesm. 491. — ἠνάγκασεν. Compositum ἐπαναγκάζειν Plut. 525, 533, 799; προσαναγκάζειν Vesp. 611 usurpatur de uxore, marito persuadenti ut edat: καθεζομένη παρ' ἐμοὶ προσαναγκάζῃ· φάγε τουτί, ἔντραγε τουτί.

V. 75. καταψῶν, *manu mulcens*, quo sensu Homerus dicit καταρέζειν. Cf. Plat. Phaed. 68 B, Herod. VI 61. De aliis verbi ψῆν compositis vid. ad vs. 1231.

V. 76. Schol. παρὰ τὰ ἐκ Βελλεροφόντου Εὐριπίδου. ἐκεῖνος γὰρ διὰ Πηγάσου τοῦ πτερωτοῦ ἐπεθύμει εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνελθεῖν „ἄγ' ὦ φίλον μοι Πηγάσου πτερόν" (fr. 306 Nck².). — πτερόν synecdochice dictum pro ὄρνις. Pro οἰωνός, *augurio*, adhibuit Soph. O. C. 97. Cf. Aesch. Suppl. 324.

V. 78. τηδὶ διακύψας, per ianuam scil. Vid. ad vs. 981. Spectatores Trygaeum non conspiciunt ante vs. 82.

V. 80. Schol. μετέωρος αἴρεται ἐπὶ μηχανῆς. τοῦτο δὲ καλεῖται ἑώρημα. ἐν αὐτῇ δὲ κατῆγον τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἐν ἀέρι λαλοῦντας. Vehitur, novus Bellerophon vel Perseus, per aërem coelum

versus Trygaeus, non equo tamen alato ut illi heroes, sed ingenti scarabaeo ligneo, ut populi risus excitetur illudaturque Euripides. De machina illa plurimisque eius sive partium ipsius nominibus videatur imprimis splendidum Doerpfeldi et Rieschii opus „das Griechische theater" pag. 215 sqq. Multa tam post Rieschii quam post Roberti in Herme a. 1896 p. 551 sqq. disputationem non solum in hoc aerio itinere quam in scenae dispositione incerta restant et obscura. Vid. *Praefatio*. Locutiones θεοὺς αἴρειν, μηχανὴν αἴρειν, θεὸς ἀπὸ μηχανῆς, κρέμασθαι ἀπὸ μηχανῆς iam in usu fuerunt seculo IV a Chr. Cf. Plat. Crat. 425 D, Antiphanis fr. 191, Menandri fr. 227, 278. Alexidis fr. 127. Scholiasta μηχανήν hic non machinam, qua sursum trahitur Trygaeus, sed ipsum ligneum scarabaeum, in quo sedet, intelligere videtur. Nempe μηχανή totum apparatum significat. — μετέωρος αἴρεται. Cf. infra 889 sq., Eq. 1362 ἄρας μετέωρον. Sic Av. 1447 sq. iunguntur verba μετεωρίζεσθαι et ἐπαίρεσθαι. In tragicorum imitatione dictum μετάρσιος Av. 1383 et πεδάρσιος forma Aeolica ibid. 1197. Ἄρας pro ἀναθεὶς expectes fere Plut. 69, quia ἀνατιθέναι de homine vivo insolenter dictum est. Dicitur tamen etiam κατατιθέναι τινὰ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, quare nihil mutare ausim.

V. 81. ἱππηδόν, ut Aesch. Suppl. 438. Cf. infra vs. 896 τετραποδηδόν, Nub. 491 κυνηδόν, Lys. 309 κριηδόν, Ran. 824 πινακηδόν, ibidem 804 ταυρηδόν, apud alios κτηνηδόν, βοτρυδόν, alia.

V. 82—113. *Scena secunda*. Trygaeus et servus prior. Hic erum, qui conscenso iam scarabaeo sublimis conspicitur, cum frustra ab insano proposito dehortatus est, vs. 110 sqq. eius filias vocat foras, ut precibus suis patrem flectere conentur.

V. 82. ἥσυχος κτέ. Eccl. 152 ἐκαθήμην ἥσυχος, Nub. 1244, Plut. 127 ἔχε (νυν)ἥσυχος, Av. 1199, Thesm. 925 μέν' ἥσυχος. In Avium loco sequitur ἔχ' ἀτρέμας. — ἠρέμα. Passim sic Plato aliique et noster fr. II 961, sed Ran. 315 non postulante metro ἠρεμεί (ἠρεμί Rav.). Ita semel Nub. 261 sine metri necessitate legitur ἀτρεμεί (ἀτρεμί Rav.) et Alexid. III 440 (5, 12), sed cum v. l. ἀτρέμα. Reliqui comicorum loci et

scriptorum omnium habent *ἀτρέμα* et ante vocalem *ἀτρέμας*. Ab utroque vocabulo abstinuere tragici. — Schol. *ἐπιβεβηκὼς τῷ κανθάρῳ τοῦτο λέγει.* — *ἀναγκαίως αὐτῷ παραινεῖ μὴ διώκειν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς τὰ μετέωρα τῶν ἀερίων, ἀλλ' ἱδρώσαντα πρῶτον, ἵνα τὸ πυρῶδες κατάστημα τοῦ αἰθέρος ὑπομεῖναι δυνηθῇ τῇ νοτίδι παραμυθούμενος.* Inanis philosophia fecit ut homo nugaretur. Verba enim *πρὶν ἂν ἰδίσῃς* more loquendi Atheniensibus sat familiari significant *ne iusto citius sudes.* Absurde alius schol. *οἱ γὰρ ἵπποι ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ οὐκ εἰσὶν ὀξεῖς ἐν τῷ δρόμῳ· καμόντες δὲ καὶ ἱδρώσαντες διαλυθέντων τῶν μελῶν ὀξύτεροι γίνονται.* — *ἰδίσῃς* = *ἱδρώσῃς*. Idem verbum interdum pro *ἀποπατεῖν* usurpatur, ut Ran. 238, et *ἐξίδισεν ἐς θοἰμάτιον* Av. 792. — *ῥύμῃ* = *ὁρμῇ*. Cf. Nub. 407, Vesp. 1487, Av. 1182. — *κάνθων* vulgo forma deminutiva est voc. *κανθήλιος*, hic subst. *κάνθαρος*. Schol. *κυρίως ὁ ὄνος· νῦν δὲ ὑποκοριστικῶς, ὦ κάνθαρε.* Ridiculam voc. *κάνθαρος* derivationem a *κάνθων* et *ὀρός*, videlicet *σπέρμα*, si quis talia curat, legat apud ipsum.

V. 83—86. *σοβαρῶς* recurrit Nub. 406, *ἶνες* hic tantum extat in comicorum scriptis.

V. 90. *ὦ δέσποτ' ἄναξ.* Schol. *διὰ τὸ μετάρσιον αὐτὸν ἤρθαι καὶ προσδοκᾶν ἐπιβήσεσθαι τοῦ οὐρανοῦ θειοτέρᾳ αὐτὸν ἐτίμησε φωνῇ ἄνακτα εἰπών.* — *παραπαίεις*, *deliras*. Cf. Plut. 508, Aesch. Prom. 1058 (*φρενῶν*), Plat. Conv. p. 173 A. Hesychius habet *παράπαιστος* et *παραπαιόντως*. Idem dicitur *παρακόπτειν* et *παραφρονεῖν*. Cf. Lys. 831 *ἄνδρα παραπεπληγμένον*. Eccl. 139 *βουλεύματα παραπεπληγμένα*. Plut. 242 *παραπλήξ*. Soph. Ai. 226 *παράπληκτος*. Hom. Od. 18, 327 *φρένας ἐκπεπαταγμένος ἐσσί.* Theocr. II 19, XI 72 *πᾷ τᾶς φρενὸς ἐκπεπότασαι;* Herod. III 155 *κῶς οὐκ ἐξέπλωσας τῶν φρενῶν;* Ad verbi *παραπαίειν* analogiam Amipsias fr. 10 K composuit *παραμαίνεσθαι.*

V. 92. *ἄλλως* = *μάτην*, ut Ach. 114, Eq. 11, Vesp. 85, Av. 4, 265, Lys. 164, 252. *διακενῆς ἄλλως* Vesp. 929, *πρόβατ' ἄλλως* Nub. 1205. Apud alios saepe occurrit *τηνάλλως* i. e. *τὴν ἄλλως*. — Schol. *μετεωροκοπεῖν ἐστὶ κυρίως τὸ τῷ πλάτει τῆς κώπης ματαίως τὴν θάλατταν* (scil. *τὸ μέτεωρον*, *aequor*, maris super-

ficiem) τύπτειν. Alia composita apud Aristophanem sunt μετεωροφέναξ Nub. 332, μετεωροσοφίστης ibid. 359, μετεωρολέσχης fr. II 1106.

V. 94. παλαμησάμενος = μηχανησάμενος. Cf. Ach. 659, Nub. 176, παλάμας Vesp. 643. Substantivo utitur Aesch. Prom. 165, Suppl. 865, Soph. Phil. 177, Eur. Andr. 1024, saepe autem Pindarus, verbo solus tragicorum Euripides fr. 918 = Ach. 659. In tragoediae imitatione noster utrumque adhibuit.

V. 95. Schol. ἀπὸ κοινοῦ τὸ μάτην, ἵν' ᾗ τί μάτην πέτει; Vid. adn. crit.

V. 96. Schol. φλαῦρον· δύσφημον. Vid. ad vs. 387. — Ad εὐφημεῖν cf. Ach. 237, 241, Eq. 1316, Nub. 263, 297, Vesp. 868, Pac. 434, Av. 959, Thesm. 39, 295, Ran. 354, 1274.

V. 97. μηδὲν γρύζειν. Verbum γρύζειν, *muttire*, (ut οὐδὲ γρῦ ἀποκρινομένου Plut. 17) paene constanter ponitur cum negatione. Cf. Eq. 294, Nub. 936, Vesp. 373, 741, Lys. 509, 656, Thesm. 1095, Ran. 913, Plut. 464, 598. Sed Vesp. 373 legitur ἐὰν γρύξῃ τι et apud Alcaeum com. II 831 εἴ τι γρύξομαι, ubi subest tamen negationis aliqua suspicio. Οὐδὲ γρῦ habet etiam Menander IV 179, μηδὲ γρῦ idem 224 et Antiphanes III 104 (13). Praeterea Demosthenes p. 353 et sequiores. Γρῦ, si grammaticis fides, proprie dicebatur ὁ ὑπὸ τῶν ὀνύχων ῥύπος. Lucianus Lexiph. 19 οὐδ' ὅσον τοῦ γρὺ (γρῦ scribi iussit Arcadius p. 182, 3) καὶ τοῦ φνεὶ φροντιοῦμεν αὐτοῦ. Ab hac stirpe est ἄγρυκτος ap. Pherecratem fr. 157 K et ἀγρυξία = ἀφασία ap. Pindarum fr. 214. — Schol. ὀλολύζειν: τὸ μετὰ κραυγῆς εὔχεσθαι· Ὅμηρος (Od. γ 447) „αἱ δ' ὀλόλυξαν" — (Il. 6, 30) „αἱ δ' ὀλολυγῇ πᾶσαι" — καὶ Εὐριπίδης Ἐρεχθεῖ (fr. 351) „ὀλολύζετ', ὦ γυναῖκες, ὡς ἔλθῃ θεὰ | χρυσῆν ἔχουσα γοργόν' ἐπίκουρος πόλει." Latine *ululare, ululatus*. Egregium ὀλολυγῆς exemplum est cygnorum in Avium loco vss. 769 sqq., de quo optime nuper disputavit *Alfonsius Willems* „Notes sur les Oiseaux d'Aristophane" pag. 17 sqq. Bruxellis.

[V. 98.] φράσον σιγᾶν. Cf. Av. 1085 φράζομεν μεθιέναι, Plut. 46 sq., Nub. 608 sq., al.

V. 99. *κοπρῶνας*. Cf. Thesm. 485, Eubul. III 230, 327. Non fuisse omnibus hac aetate Atheniensibus suum *κοπρῶνα* fere effeceris e loco Eccl. 320 sqq. Vid. ad vs. 586 infra. — Schol. *λαύρας ἐκάλουν τὰς στενὰς ῥύμας* (angiportus), *ἔνθα πᾶσα ἀκαθαρσία ἐστίν*. Huc pertinet Hesychii glossa sic correcta a Rutherfordio in Cl. Rev. 1896, 154: *Λαύρα: ῥύμη δι' ἧς ὁ λαὸς ῥεῖ καὶ ἔρχεται* pro *εἰσέρχεται*. Absurda etymologia. Vox apud comicos nusquam recurrit.

V. 100. *πλίνθοισιν*. Distinguebantur *πλίνθοι ὠμαί*, *lateres crudi*, i. e. sole tantum usti, et *ὀπταί*, *igne cocti*. — *ἀποικοδομεῖν*. Cf. B. A. 428, 5 *ἀποικοδομεῖς: ἀντὶ τοῦ ἀποφράττεις*. Thuc. I 135, VII 173.

V. 101. Cf. 96. Eq. 1316 *εὐφημεῖν χρὴ καὶ στόμα κλῄειν*, Thesm. 39 sq.

V. 103. De particula *γε* vid. ad vs. 658.

V. 106. *ἀπαξαπάντων*. Vid. ad vs. 870.

V. 107. *καταγορεύῃ* = *μηνύῃ*. Cf. infra vs. 377, 405, Eccl. 495, Thesm. 340. Omnino verbum usurpari solet de rebus arcanis vulgoque ignotis aperiundis. Cf. Nub. 155, 170, 224, 478, 1279, Pac. 656, 826, et ita passim. — Schol. *γράψομαι: ἀντὶ τοῦ κατηγορήσω*, ut saepissime, imprimis apud oratores, scil. in actione publica (*γραφῇ*). — *τοῦτο λέγει ὅτι Λακεδαιμονίοις ἐβοήθουν οἱ Πέρσαι ἐν τῷ πολέμῳ*. Quod postea demum bello Decelico fecerunt. Recte alius: *Λεληθότως τῶν Ἑλλήνων καθάπτεσθαι βούλεται ὡς συνορώντων μὲν τὴν βλάβην καὶ ὅτι ὑπὲρ τῶν πολεμίων ἐστί, διαφθείρεσθαι δὲ αὐτοὺς ἐώντων. ἄλλως δὲ καὶ φοβεῖν αὐτοὺς βούλεται, δεικνὺς ὅτι ἐφεδρεύονται ἔχουσι πολεμίους τοὺς βαρβάρους*. Cft. Blaydes vs. 408, Eq. 478, Thesm. 336, 365. Tangi etiam Atheniensium *φιλοδικίαν*, si ne Iupiter quidem securus sit, tertius Schol. existimat. — Eandem criminationem Graeci ipsi inter se iactare solebant. Cf. vs. 408.

V. 109. Schol. <*λείπει*> *ταῦτα ἂν εἴη· — διὰ τοὺς δούλους τοὺς αὐτομολοῦντας καὶ ἀπαγγέλλοντας τῷ Μήδῳ τὰ τῶν Ἀθηναίων πράγματα, οὓς καὶ λαμβάνοντες ἐκόλαζον*. Supplendum cogitatione *οὐδέποτε* (*ταῦτα ποιήσεις*), quae pertinere videntur non ad vs.

107 sq., sed ad universum Trygaei coeli petendi consilium.

V. 110. *οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα*, *fieri aliter nequit*. Schol. *οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι.* Occurrit eadem formula Nub. 698, Vesp. 1166.

V. 113. *ἀντιβολεῖτε.* Vid. ad vs. 209.

V. 114—179. *Scena tertia.* Trygaeus eiusque filiola. Haec ut ab incepto desistat frustra patrem obsecrat, qui mox liquidum iter permensus ad Iovis regiam pervenit.

V. 114. Schol. *τὰ τοιαῦτα παραχορηγήματα καλοῦσιν οἷα νῦν τὰ παιδία ποιεῖ καλοῦντα τὸν πατέρα, εἶτα πρὸς οὐδὲν τούτοις χρήσεται* (sc. poeta). Idem valet infra de Cydoemo, et de Cleonymi Lamachique filiis. — *τὸ ἦ'ρ'* (sic) *ἔτυμός γε εἴρηται παρὰ τὰ ἐξ Αἰόλου Εὐριπίδου* (fr. 18 Nck².) „*ἆρ' ἔτυμον [γε] φάτιν ἔγνων, | Αἴολε, σ' εὐνάζειν τέκνα φίλτατα.*" — *ἆρα — γε*] ut Vesp. 4, Plut. 546, sed *ἆρά γε* Nub. 465, Vesp. 1386, Av. 668, 1221. Vid. ad vs. 371, 479.

V. 116. *προλιπών.* Verbum est epicum, lyricum, tragicum pro *καταλείπειν, ἐγκαταλείπειν*, *deserere, destituere*, quo verbo e pedestribus interdum Thucydides et Plato usi sunt. Cf. Thesm. 927, ubi Euripides loquitur.

V. 117. Schol. *μεταμώνιος*: *ματαίως, πρὸς οὐδὲν χρήσιμον.* Festive vocabulis a sermone comico alienis *μεταμώνιος, ἔτυμος, φάτις, ἐτήτυμον, αἰτίζειν* poeta intermiscuit formulam plebeiam *ἐς κόρακας.* Cf. Eur. Iph. A. 797 *εἰ δὴ φάτις ἔτυμος.* Hel. 357, El. 818. — Schol. *τὸ δὲ μεταμώνιος οἳ μὲν ἐξεδέξαντο ματαίως καὶ πρὸς οὐδὲν χρήσιμον, οἳ δέ φασιν ἰδίως μεταμώνιον τὸ ἑτέρωθεν* (an *ἀρθὲν*?) *μετέωρον σημαίνειν, πιστούμενοι τοῦτο παρὰ Σιμωνίδου οὕτως εἰπόντα „κονία δὲ παρὰ τροχὸν μεταμώνιος ἠέρθη".* *Μεταμώνιος* = *μετανεμώνιος* pertinet ad vocabula intercisa, quorum magna est in sermone Graeco copia. Cf. *ἀνεμώλιος.* — *ἐς κόρακας*: *ἀντὶ τοῦ μετὰ ὀρνέων* (haec verba pertinent ad *μετ' ὀρνίθων*), *ἅμα δὲ καὶ ἐφ' ὕβρει.* E notissima formula fictum est verbum *σκορακίζειν* apud [Dem.] XI, 11 et seriores a comicis, ut putat Kock ad fr. adesp. 1147. — *ἐς κόρακας βαδιεῖ* (pro *πτήσει*). Cf. Vesp. 51, Av. 28. Additur *ἔρρε* Plut. 604, *παῦε* Ach. 864, Av. 889, *βάλλε* Nub. 132, Vesp.

885, Thesm. 1079, Plut. 782; nihil additum Nub. 646, Vesp. 852, 982. Per interrogationem οὐκ ἐς κόρακας ἀποφθερεῖ; Eq. 392, Nub. 789, — ἐρρήσετον; Ran. 607. Formulae originem respiciens poeta dixit Thesm. 941 sq. ἵνα μὴ — γέλωτα παρέχω τοῖς κόραξιν ἑστιῶν et ibidem 1027 ἐκρέμασέν με τοῖς κόραξι δεῖπνον. Tragici pro ea formula οὐκ εἰς ὄλεθρον; (Soph. O. R. 430) similiaque adhibent. — Verbo ἔρρειν ex prosae Atticae scriptoribus soli usi sunt saepe Plato, rarius Xenophon. — Vid. infra ad vs. 500.

V. 118. εἴ τι φιλεῖς με. Cf. Nub. 82 φιλεῖς ἐμέ (τί με?); 86 εἴπερ ἐκ τῆς καρδίας μ' ὄντως φιλεῖς, 1488 εἰ φιλεῖς τὸν δεσπότην, Eq. 848 εἴπερ φιλεῖς τὸν δῆμον. — Rarissima huius verbi structura cum participio pro infinitivo ad analogiam verborum χαίρειν, ἥδεσθαι, sim. reperitur Plut. 645 φιλεῖς δρῶσα, ut Vesp. 1525 φιλεῖτ' ὀρχούμενοι et Eccl. 502 μίσει (= ἄχθου) — ἔχουσα. — Vocabula tragica ἐτύμως et ἐτήτυμος nusquam alibi in comoedia extant, neque apud veteres scriptores pedestres. Adiectivo tamen ἔτυμος usus videtur Plat. Phaedr. p. 260 E, sed loco interpolato. Verba enim τοῦ δὲ λέγειν — γένηται emblema esse iam Heindorf intellexit. Cf. Schol. ad eum locum.

V. 119. ΤΡΥΓΑΙΟΣ. Nomen in textu extat vss. 189, 1196, 1197, 1202, 1209. — Schol. καὶ τοῦτο ἐξ Αἰόλου Εὐριπίδου ἔπος „δοξάσαι ἔστι, κόραι· τὸ δ' ἐτήτυμον οὐκ ἔχω εἰπεῖν." Bl. cft. Soph. O. C. 1677 ἔστιν μὲν εἰκάσαι, φίλαι.

V. 121. αἰτίζῃ τ'. Verbum Homericum, fortasse olim in tragoedia quoque obvium, hic tantum reperitur.

V. 121. Schol. γεωργὸς γάρ ἐστι· διὸ καὶ τῷ ψακὰς ἁρμοδίως ἐχρήσατο. ψακὰς τὸ σμικρότατον, ὃ καὶ νιφὰς καλεῖται. Cf. similis usus vocabulorum κάρφος, στίλη, θρίξ, πάτταλος, στριβιλικίγξ, ἄχνη, πασπάλη, ἀκαρῆ, γρῦ, iunctorum cum voculis οὐδέ, μηδέ, ὅσον: Lys. 474, Vesp. 213, Ran. 614, Ach. 1035, Vesp. 92 sq., 541, Av. 1649, Eccl. 284, Plut. 17. Insuper B. A. 105, 22, οὐδὲ κόκκυ ἀντὶ τοῦ οὐδὲ βραχύ, i. e. ne brevissimum quidem temporis momentum, quo κόκκυ (cf. Av. 507, Ran. 1380) aliquis dicat? Cf. Schol. Av. l. l. κόκκυ: — ἀντὶ τοῦ ὀλίγον, itaque dubitabundus profero suspicionem mihi natam

οὐδὲ κόκκος (-κον) esse veram lectionem. Adde σταλαγμός in noto proverbio λόγων μὲν ποταμός, νοῦ δὲ οὐδὲ σταλαγμός et ἀττάραγος in Callimachi epigr. A. P. XII 150: οὐδ' ὅσον ἀττάραγόν (miculam panis) σε δεδοίκαμες. — Formae ψακάς, ψακάζειν, ἐπιψακάζειν (*irrorare*) antiquae sunt, novitiae ψεκάς, ψεκάζειν, ἐπιψεκάζειν. Distinguuntur ψακάς, ὑετός s. ὕδωρ, ὄμβρος. —Verba πάνυ πάμπαν nusquam alibi coniuncta repperi. — Ut bellum paupertatem parit, ita Teleclides com. fr. 1 (K.) Amphictyonum priscorum temporum pacem cum omnium rerum abundantia coniunctam pulcherrimis versibus celebravit.

V. 122. ἐν ὥρᾳ, *iusto tempore*. Cf. Vesp. 242, Eccl. 395. Opponitur ἀωρίαν Ach. 23, et ἀωρὶ νύκτωρ, *intempesta nocte* (nos *bij nacht en ontijd*) Eccl. 741 et nudum ἀωρὶ ap. Heraclid. com. III 565. Passim legitur ὥρα (ἐστίν) sequente infinitivo, ut ὥρα δ' ἦν πάλαι (ἥκειν) Eccl. 877. — Execrandi formula μὴ ὥρασιν ἵκοι(τ)ο, *intra annum vertentem moriatur*, Alexis utitur III 507 (9, 1), Lucianus dial. meretr. X, 3, dial. deor. VI 4, de Salt. 5, alibi. Ar. Lys. 391 ὁ μὴ ὥρασιν Εὐριπίδης est ὁ τρισκατάρατος, ὁ κάκιστ' ἀπολούμενος. Verbum simplex ἱκνεῖσθαι in populari sermone praeterquam in illa formula usurpatur in participio, quando significat τὸ καθῆκον, ut in locutione τὸ ἱκνούμενον ἀνάλωμα ap. Thuc. I 99, qui usus latius patet apud Herodotum et apud sequiores.

V. 123. Schol. κολλύρα: τὸ ἔλαττον τοῦ ἄρτου. Fort. τὸ ἐλάττον<ος ἄξιον> τοῦ ἄρτου. Erat enim, ut κόλλιξ, vile panis genus Vid. Athen. p. 111 A. Redit vox in fragm. 368. — κόνδυλον. Schol. φαίνεται τὸ ἐπὶ τῶν παιδίων λεγόμενον ἀρχαῖον ὄν· „ἢν δ' οἶνον αἰτῇ, κονδύλους αὐτῷ δίδου (fr. adesp. 540 K.) ὑπὲρ τοῦ ἐθίζειν τοὺς παῖδας μηδέν τι περιττὸν αἰτεῖν· Δημήτριος ὁ Ζηνοδότειος μεταγράφει κάνδυλον, ὅ εἶδός ἐστι πλακοῦντος, ἀλλὰ διὰ τὸ ὄψον περιττὴ ἡ μεταγραφή. Quod peius est, ea mutatione perit omnis loci lepor; luditur enim in utriusque vocabuli similitudine. Nescio an idem παρὰ προσδοκίαν subsit locutioni κονδύλους πλάττειν apud Aristophontem comicum in fragm. 4, 7 K. Sed fortasse culpa caret Demetrius, quem monentem Aristophanem hic usum esse

μεταγραμματισμῷ. fieri potest ut scholiasta male intellexerit.

V. 124. *πόρος τῆς ὁδοῦ* tragice dicta est *ratio itineris conficiendi.* Respondet vs. 126 verbum *πορεύσει*, i. e. *ἄξει*, quo verbo saepe tragici, interdum etiam Thucydides (IV 133) et Plato (Phaed. 107 E) utuntur, cum reliquis tantum verbum deponens passivum *πορεύεσθαι* in usu est. Activum in comoedia nusquam recurrit.

V. 125. Schol. *τινὲς οἴονται ἐκ Βελλεροφόντου παρῳδῆσ<θ>αι, ἔστι δ' ἐν Σθενεβοίᾳ* (fr. 699 Nck.) *παρὰ τῷ τραγικῷ οὕτως „πέλας δὲ ταύτης δεινὸς ἵδρυται Κράγος | ἔνθηρος ἢ λῃστῆρος φρουρεῖται <πόρος> | κλύδωνι δεινῷ καὶ βροτοκτόνῳ βρέμων.* | Bell. *πτηνὸς πορεύσει <πῶλος· οὐ ναυσθλώσομαι>.*" Ex eadem fabula etiam vss. 124, 125 sumtos esse probabiliter statuit van de Sande Bakhuizen meus *de parodia* pag. 72.

V. 126. Schol. *ναυσθλώσομαι: νεὼς ἐπιβήσομαι· κυρίως δὲ <ναυσθλώσασθαι> τὸ ναῦν μισθώσασθαι.* Est verbum Euripideum. Cf. imprimis Tro. 672, Hel. 1226.

V. 127. *τίς δ' ἡπίνοια —;* cf. Vesp. 1073, Av. 744, Ran. 47 *τίς ὁ νοῦς —;*

V. 128. *ζεύξαντ'.* Cf. 135. Quod in frequentissimo aliorum usu mireris, nusquam praeterea in comoedia occurrit verbum nec simplex nec compositum ullum praeter *συζευγνύναι* apud Phoenicidem IV 171, 16. Abstinuere fortasse comici ob frequentem in tragoedia usum. — *παππία* in vocativo tantum occurrit. Cf. Vesp. 297, Ephipp. III 369, *πάππα* Philem. IV 14 *χαῖρε, πάππα φίλτατε.* Cf. supra vs. 120 et Od. 6, 57 *φίλε πάππα.* Unde *παππάζειν* Vesp. 609 = *πατερίζειν* et Hom. *E* 408. Deminutivum *παππίδιον* Eq. 1215. Vesp. 297. Cf. *μαμμία* Lys. 879, *μαμμάκυθος* Ran. 990. Sed *ὦ μαῖα* est nutricum et vetularum compellatio. Cf. Eccl. 915.

V. 129 sqq. Schol. *ὁ λόγος τοιοῦτός ἐστιν· ἁρπάζοντος τοῦ ἀετοῦ τοὺς νεοττοὺς τοῦ κανθάρου, ὁ κάνθαρος τὰ ᾠὰ τοῦ ἀετοῦ ἐκλέψας ἐξεκύλισεν ἕως τοσούτου ἕως ἦλθεν πρὸς τὸν Δία. κατηγοροῦντος δὲ τοῦ ἀετοῦ, προσέταξεν ὁ Ζεὺς ἐν τῷ αὐτοῦ κόλπῳ νεοττεύειν· ἐπειδὴ δὲ τὰ ᾠὰ εἶχεν ὁ Ζεύς, περιίπτατο τὸν Δία ὁ κάνθαρος, ὃ δὲ ἐκλαθόμενος ἀνέστη ὡς σοβήσων ἐκ τῆς κεφαλῆς*

αὐτὸν καὶ κατέαξε τὰ ᾠά· ὁ δὲ λόγος πρὸς τοὺς ἀδίκους ἐστίν, ὅτι οὐδεμία ἐστὶν αὐτοῖς ἀσφάλεια, οὐδ' ἂν (l. οὐδὲ κἂν) εἰς τὸν κόλπον τοῦ Διὸς καταφύγωσι διαφεύξονται τὴν τιμωρίαν. Paullo aliter fabula narratur in Aesop. fab. 223 ed. Fur. ὁ κάνθαρος δὲ κόπρου σφαῖραν ποιήσας καὶ ἀναβὰς (ἀναπτὰς?) ἐπὶ τοῦ κόλπου Διὸς ταύτην καθῆκεν· ὁ δὲ Ζεὺς ἀναστὰς (vulgo ἀναπτὰς) ἐφ' ᾧ τὸν ὄνθον ἀποτινάξασθαι καὶ τὰ ᾠὰ διέτριψεν. Cf. Lucian. Icaromen. c. 10. — ἐξηυρέθη. Alia composita apud nostrum sunt ἀνευρίσκειν, *excogitare*, Vesp. 1304, Av. 362, Thesm. 439, ἐνευρίσκειν Ach. 1037, προσεξευρίσκειν Nub. 1288. Verbum ἐξευρίσκειν passim occurrit.

V. 131 sq. Μῦθον usurpatum pro λόγον et in vs. sq. omissus articulus testantur parodiam. Verba ἄπιστον εἶπας μῦθον leguntur ap. Eurip. Iph. T. 1292. Observanda est praeterea in toto hoc dialogo singularis numerorum severitas.

V. 134. ἐκκυλίνδων hic tantum apud Aristophanem, εἰσκ. Thesm. 651 εἰς οἵ' ἐμαυτὸν εἰσεκύλισα πράγματα et similiter ibid. vs. 787, προσκ. Vesp. 202, ubi vitiosa librorum scriptura προσκύλιέ γ' merito corrigitur, nam κυλίειν sequiorum est. Verbum simplex reperies Eq. 1249 κυλίνδετ' εἴσω = ἐσκυλεῖτε, Nub. 347 κυλινδόμεναι de nubibus, Vesp. 492 τοὔνομ' αὐτῆς ἐν ἀγορᾷ κυλίνδεται, Eccl. 208 proverbium (τὸ δὲ κοινὸν ὥσπερ) Αἴσιμος κυλίνδεται. Av. 501 sq. προκυλινδεῖσθαι et ἐκυλινδούμην bene auctore Cóbeto correcta sunt in προκαλινδεῖσθαι et ἐκαλινδούμην, quae *adorantium* sunt, ut προκυλίνδεσθαι est *supplicum*. Forma autem κυλινδεῖν vitiosa est.

V. 135. Schol. αἰνίττεται εἰς τὸν Πήγασον καὶ τὸν Βελλεροφόντην Εὐριπίδου. Tragice loquitur. Cf. supra vs. 76.

V. 136. ὅπως ἐφαίνου. Praegresso ἐχρῆν, ἔδει, προσῆκε, sim. sententia finalis constanter ponitur in indicativo. Idem fit, ubi protasi significatur votum non perfectum, expressum per εἴθε (εἰ γάρ) cum indicativo aut per ὤφελον cum infinitivo. Res in vulgus nota est, sed in qua saepe labuntur extremae aetatis scriptores et interdum librarii.

V. 137. Vocula ἂν minus usitato loco posita est, similiter tamen Ran. 556 et Plut. 556.

V. 138. *ἄττα* natum ex *ἄτjα* (*ἄτια* = *ἅτινα*). Ad huius exemplum falsa analogia formatum videtur *ἄττα* = *τινά*. — De articulo ad *σιτία* vid. adn. crit.

V. 139. *χορτάσω*, sensu proprio de bestia hic et 176, praeterea cum gen. fr. II 1008, Eubul. III 205, 5. Medium pro *σιτίζεσθαι* s. *ἐσθίειν* saepe usurparunt comici praesertim recentiores: Crates II 95, Amphis III 312, Araros III 277, 3, Eubulus III 220, Nicostratus III 286, Sophilus III 582, Menander IV 207. — Primus verbo usus est Hesiodus Op. 454. Vid. et Plat. Rep. II 372 B.

V. 140. Stheneboeae h. vs. tribuit Meineke, Bellerophonti Porson. Utrius fabulae sit non liquet. De tragica dictione cf. Eur. Tro. 1 *ἁλμυρὸν βάθος πόντου*, Hel. 1325 *ὑγροῖσι κλυδωνίοις ἁλός*, Androm. 795 *ὑγρὰν ποντίαν Ξυμπληγάδα*.

V. 141. *ἐξολισθεῖν*, *elabi*, positum pro *ἐκνεῦσαι*, *enatare*, fortasse sumtum est e deperdito loco Euripideo. Verbum est palaestricum Eq. 490 sq. De memoria, ut Latine *elabi*, *effluere*, adhibetur Eccl. 286. Verbum simplex = *σφάλλεσθαι* Ran. 693. *Διολισθεῖν τοὺς χρήστας* = *διαφυγεῖν* Nub. 434.

V. 142. *πηδάλιον*. Schol. *τὸ αἰδοῖον δείκνυσι παίζων*. — *εἶχον*. De imperfecti usu cf. 522, Vesp. 855. Lys. 753, 1184. Explicandum e familiari loquendi consuetudine, qua etiam nostrates utuntur, *gubernaculum habebam*, scil. proficiscens. Comparari potest imperfectum Av. 1051 *ἄληθες οὗτος; ἔτι γὰρ ἐνταῦθ' ἦσθα σύ*; et Plut. 970 *ἦ που καὶ σὺ συκοφάντρια* | *ἐν ταῖς γυναιξὶν ἦσθα*; Vid. ad vs. 22.

V. 143. Schol. *στοχάσασθαι ἔστιν οὐδὲν πλέον ἢ ὅτι πλοῖα ἦν οὕτω λεγόμενα κάνθαροι* (cf. Nicostrati fr. 10, etiam Sosicratem et Menandrum) *ἐν Νάξῳ γινόμενα, ὡς νῦν σίλφας τινὰ λέγουσιν ἀκατίων εἴδη* [*ἀλλὰ καὶ Σαμιακὸν τρόπον φησὶν ὁ Κρατῖνος*] *καὶ ὅτι θαλασσοκρατοῦντές ποτε Νάξιοι ἐχρῶντο αὐτοῖς* [*τοῖς κανθάροις*] *ἐπὶ πλέον. Μᾶλλον δὲ οὕτω δεκτέον· κάνθαρον μὲν πρὸς τὰ προειρημένα εἴρηκεν, τὸ δὲ Ναξιουργὴς οὕτως. τῶν γὰρ πλοίων τὰς εὑρούσας πόλεις τὰς ἀρχιτεκτονίας ἐκάλουν* (?) *οἱ πρότεροι ἐπωνύμους, οἷον τοὺς νῦν* <*λεγομένους* suppleo ex Ven. 475, collato a Cobeto> *λέμβους Ναξιουργεῖς ὠνόμαζον, ἐκ*

τοῦ αὐτοῦ δὲ <τρόπου φασὶν?> εἶναι καὶ τὸ Κνιδιουργεῖς <ἀπὸ Κνίδου?> καὶ τὸν κέρκυρον ἀπὸ Κερκύρας καὶ τὸν πάρωνα (cf. et μυοπάρων Plut. Anton. 35, Cic. Verr. II 1, 34) ἀπὸ Πάρου. Obvertit alius doctior: ἄντικρυς δὲ Μένανδρος ἐν Ναυκλήρῳ κάνθαρον εἶπε πλοῖον εἶναι, ἔστι δὲ καὶ εἶδος ποτηρίου. Verba a me inclusa ἀλλὰ — Κρατῖνος vix huc pertinent nec sic scripta intelligi possunt. Fortasse Cratinus σαμαίνας (cf. Herod. III 59, Plut. Pericl. 26) commemoraverat. — Nomina Λυκιουργής et Κορινθιουργής in commentario reliquis addidit Blaydes. Similiter artis opera nominabantur ab artificum nominibus, ut Μεντορουργής, Θηρικλεῖος, alia.

V. 144. φορούμενον. Cf. Eur. Hec. 29 de Polydori cadavere πολλοῖς διαύλοις κυμάτων φορούμενος et Herc. 654. Aliter hoc verbo noster usus est Lys. 896, [Ach. 928].

V. 145. Schol. ἀπὸ Κανθάρου ἐπιχωρίου ἥρωος οὕτω λιμὴν ἐκαλεῖτο ἐν τῷ Πειραεῖ. — μέρος τοῦ Πειραιῶς, ὡς Καλλίστρατός φησιν ἢ Μενεκλῆς ἐν τῷ περὶ Ἀθηνῶν γράφων οὕτως. „ἔχει δὲ Πειραιεὺς λιμένας τρεῖς, πάντας κλειστούς. εἷς μὲν [οὖν] ἐστὶν ὁ Κανθάρου λιμὴν κεκλημένος, ἐν ᾧ τὰ νεώρια, εἶτα Ἀφροδίσιον, εἶτα κύκλῳ τοῦ λιμένος στοὰς πέντε...." Vid. ad h. l. Rutherford et de Piraeo Wachsmuth „die Stad Athen" II, 1, pag. 3 sqq.

V. 146. τήρει h. l. fere i. q. τηροῦ, φυλάττου, *cave*, ut Thesm. 580 ἵνα σκοπῆτε καὶ τηρῆτε μὴ προσπεσῇ. Cf. Plat. Rep. IV 442 A, Theaet. 169 C. Verbum medium legitur Vesp. 1386 πρὸς ταῦτα τηροῦ μὴ λάβῃς ὑπώπια. Verba synonyma τηρεῖν et φυλάττειν sese excipiunt Eccl. 626 sq.

V. 147. Schol. τοῦτο πρὸς Εὐριπίδην ἀποτείνεται, ἐπειδὴ ἐκεῖνος δρᾶμα ἐποίησε τὸν Βελλεροφόντην, ἐν ᾧ χωλὸν εἰσήγαγεν αὐτὸν διὰ τὸ πεπτωκέναι ἀπὸ τοῦ Πηγάσου βουλόμενον εἰς οὐρανὸν ἀνελθεῖν. κωμῳδεῖ τὸν Εὐριπίδην ὡς χωλοποιόν. Cf. Acharn. 426.

V. 148. Schol. λόγος ἡ ὑπόθεσις. Cum verbis τραγῳδία γένῃ comparatur Latina locutio *fabulam* (*historiam*) *fieri*. Cf. Lysistr. 138 οὐκ ἐτὸς ἀφ' ἡμῶν (τῶν γυναικῶν sc.) εἰσιν αἱ τραγῳδίαι.

V. 149. ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ'. Eadem verba recurrunt vs. 1041,

Thesm. 1064, 1206, Plut. 229 (τοῦτό γ'), Thesm. 240 (νὴ Δία). Eccl. 651 σοὶ δὲ μελήσει cum infinitivo.

V. 150. πόνους πονῶ. Cf. Nub. 1049 πλείστους πόνους πονήσας, Eccl. 973, 975. — Thesm. 245 τὰ πλεῖστ' ἀποπεπόνηκας Atticorum solus dixit Aristophanes.

V. 151. βδεῖτε. Cf. βδύλλειν et βδόλος. Hinc etiam βδελυρός et βδελυρία et βδελύττομαι (cf. πλανύττομαι a πλανᾶσθαι). — χέζεθ'. Cf. vs. 164. Composita ἐπιχέζειν Av. 68, Lys. 440, 441, Eccl. 640, ἐγχέζειν Vesp. 627, ubi mihi quidem iniuria spreta videtur Hermanni correctio κἀγκεχόδασίν γ' (pro μ'), *adeoque* (prae metu) *se concacant*, Ran. 479, καταχέζειν c. gen. Nub. 173 = καταπιλᾶν c. Gen. Av. 1054, Ran. 361, cf. Av. 1117. — Aor. II χεσεῖν = χέσαι legitur Thesm. 570, ut κατέχεσον [τῆς] Νηρηίδος Alcaeus comicus II 826 M. dixisse traditur. Num recte?

V. 153. κατωκάρα: τὸ ἐπὶ κεφαλῆς (an κεφαλήν, deleto πεσεῖν?) πεσεῖν οὕτω λέγουσιν Ἀττικοί, ὑφ' ἓν γράφοντες. Ἄλλως. ἐπίρρημά ἐστι σύνθετον, καὶ σὺν τῷ ι (itaque κατωκάρᾳ) γράφει Ἡρωδιανός. Redit vox Ach. 965. Sermone pedestri dicitur ἐπὶ κεφαλήν, *praeceps*. — Schol. βουκολήσεται: ἀντὶ τοῦ νεμηθήσεται, τραφήσεται. Si sana lectio, interpretandum ἀπατήσει. Cf. Eccl. 81. Hesych. βουκολήσομεν: — ἀπατήσομεν et βουκολοῦμαι: ἀπατῶμαι et βουκολητής: ἀπατεών. Vid. adn. crit.

V. 154. Schol. καὶ τάδε ἐκ τοῦ Βελλεροφόντου „ἴθι χρυσοχάλιν', αἶρων πτέρυγας". Fr. Eur. 317 Nck[2]. — Similiter Ran. 1500 ἄγε δὴ χαίρων, Αἰσχύλε, χώρει. Vid. ad vs. 729.

V. 155. χρυσοχαλίνων. Aristophanes, ut omnes poetae, multis utitur adiectivis similiter compositis: χρυσαυγής, χρυσοδαίδαλος, -θρονος, -κόμας, -λογχος, -λόφας, -λύρας, -πτερος, -τρίαινος, quorum tamen nullum ipse finxit, sed omnia ex tragica lyricaque poesi desumpsit. E reliquis comicis addo χρυσοκέρως (Cratin.), -κέφαλος (Phryn.), -κλυστος (Nicom.) -κόλλητος (Antiphan.), -λαβὲς (Menand.), παστος (Eubul.) -τευκτος (id.), Χρύσοφρυς est *piscis* nomen ap. Eupolidem et Archippum, χρυσομηλολόνθιον (scarabaei genus, quod hodieque similiter *goudkevertje* sive *gouden tor* appellamus) Philocleo Vesp. 1342 vocat quod convivis surripuerat scortum.

V. 156. *διακινήσας*, *vehementer movens*, proprie pertinet ad *χαλίνους*, *ὠσίν* est dat. instrum. Perridicula sunt *φαιδρὰ* scarabaei *ὦτα*, ut equi. De verbo cf. Nub. 477 et Vesp. 688, ubi tamen suspecta lectio.

V. 157. *μυκτῆρας* = *ῥῖνας*. Cf. Eccl. 5, Ran. 919, Vesp. 1488. Vox poetica. Vid. Eur. Alc. 496, fr. 926, Soph. fr. 312, 13. — Cf. *ἀπομύττεσθαι*, *emungi*, *μυκτηρίζειν*, *naso suspendere* = *σκώπτειν*, *τωθάζειν* apud Lysiam et sequiores.

V. 160. *δρομαίαν* poetice pro *δρόμῳ* = *ταχεῖαν*. Eur. Hel. 550 *δρομαία πῶλος*, Alc. 245 *νεφέλας δρομαίου*, Ran. 478 tragice *ἐφ' ἃς ἐγὼ δρομαῖον ὁρμήσω πόδα*.

V. 161. *ὀρθὴν*, *recta*. Vid. adn. crit.

V. 163. *ἡμερίων* (Rav. *ἡμερίων*, erasa litt. *ν* et parte accentus. Vulgo *ἡμερίνων*) Schol. *ἀντὶ τοῦ θνητῶν καὶ ἐπιγείων πάντων*.

V. 165. Schol. *ἐν Πειραιεῖ*: *ἐμπόριον γὰρ ἦν καὶ διὰ τὸ κατωφερὲς τῶν ναυτῶν ἐκεῖσε ἔτρεχον αἱ πόρναι*. Dobree contulit Isaeum p. 58, 11: *ἀπελευθέρα αὐτοῦ, ἣ ἐναυκλήρει συνοικίαν ἐν Πειραιεῖ αὐτοῦ καὶ παιδίσκας ἔτρεφε*. — *πόρναις*. Pro *πόρνη* Ar. Eccl. 1106 dixit *κασαλβάς* et Ach. 529 *λαικάστρια*, pro *πόρνος* (Plut. 155) Ach. 79 *λαικαστής* (sensu act.), pro *πορνεῖον* (Vesp. 1283, Ran. 113) Eq. 1282 *κασαυρεῖον*. Thomas mag. 291, 15: *πορνοκόπος Μένανδρος λέγει, οἱ δ' ἀρχαῖοι* (comici?) *πορνότριψ* (cf. B. A. 12, 1), quod formatum ut *παιδότριψ*, *πεδότριψ*, *σκευότριψ*.

V. 166. *ἀπολεῖς*. Saepe cum tmesi *ἀπὸ γὰρ ὀλεῖς* Av. 1506. Cf. Nub. 792, 1440, 1499, Plut. 65, 390. — Schol. *οὐ συγχώσεις καὶ ἀποκρύψεις τὴν σαυτοῦ κόπρον;* — *κατορύξεις*. Recurrit verbum Av. 394, 475; *διορύττειν*, *perfodere*, Nub. 713, Vesp. 349, Plut. 565; *ἐξορύττειν* Ach. 760.

V. 167. *κἀπιφορήσεις*. Hoc verbum cum aliis verbi *φορεῖν* compositis, ut in actione identidem repetita, proprium est de terra, lapidibus, materie egerendis, ingerendis, suggerendis. Cf. *παραφορεῖν* Av. 839, Herod. IV 133, VIII 28, Xen. An. III 5, 10 cett. De cibis in mensam portandis *ἐπιφορεῖν* usurpatur infra vs. 1195, unde *ἐπιφορήματα*. Incredibile dictu est quoties librarii verba *φέρειν* et *φορεῖν* confuderint. Restitu-

endum est φοροῦσιν Eccl. 223, ut monuit olim Bisschop (h. e. Cobet, cui fere omnia quae libellus bona continet debentur) ad Xenophontis Anabasin pag. 95. — Insuper cf. προφορουμένω Av. 4 cum Schol. et Calliae fr. II 737, διαφορεῖν Eq. 284, Av. 338.

V. 168. Schol. ἕρπυλλον: εἶδος ἄνθους σαμψύχῳ ὅμοιον· μάλιστα δὲ παρὰ τοῖς ὕδασι θάλλει· μέμνηται καὶ Θεόφραστος, scil. H. P. VI 7, ubi in Hymetto aliisque montibus crescere dicit. Conferunt Verg. Aen. IV 30 *olentia late serpylla*, Ecl. II 11 *allia serpyllumque herbas olentes*, Antiphan. III 56 μύρον ἑρπύλλινον. Adde Eubul. III 252 στεφάνους ἑρπυλλίνους. Cratin. II 724, Anaxandr. III 184, 54. Nominativus est ἕρπυλλος (ὁ et ἡ).

V. 169. ἐπιχεῖς. Cf. 252. — ἐγχεῖν infra 1245, Ach. 1068, Eq. 118, 121, 122, Ran. 620, Vesp. 618 (med.); καταχεῖν infra 972, Ach. 1040, 1128, 1130, Eq. 1091. al. Reliquis compositionibus verbi χεῖν noster caret. — ἤν τι — πάθω frequentissima formula euphemistica pro ἢν ἀποθάνω.

V. 171. Schol. ὡς Χίων διὰ μαλακίαν εὐρυτέρων (εὐρυπρωκτοτέρων? Sed etiam εὐρύτης pro εὐρυπρωκτία in his scholiis, ad vs. 1176, reperitur, ubi tamen fortasse excidit τοῦ πρωκτοῦ) ὄντων καὶ ἑτοίμων πρὸς τὸ ἀποπατεῖν. Alius verius ὡς ἐκ πάσης προφάσεως τῶν Ἀθηναίων [καὶ?] ζημιούντων τὰς πόλεις.

V. 173. οἴμοι elisum ante ὡς, ut infra 424, 1210 (1255 ante ὦ). Ach. 590, 117, Eq. 998 et saepe alibi, Cratin. II 117, Soph. Ai. 320, 1270 cett. Quia tamen elisae diphthongi nullum certum extat in Attica dialecto exemplum, nescio an potius admittenda sit crasis et plene scribendum οἴμοι ὡς, ut αἰβοῖ ὡς Av. 610. Vid. ad vs. 1143.

V. 174. ὦ μηχανοποιέ. Cf. Arist. Daedali fr. 188, ubi pro corrupto ἐᾶν male ἱμᾶν reposuit Kock. Locus graviter laborat. Pollux VII 189 τοὺς δὲ μηχανοποιοὺς καὶ σκηνοποιοὺς ἡ παλαιὰ κωμῳδία ὠνόμαζεν. Scil. scenae ligneae eius aetatis constructor fieri potest ut simul machinas fabricaretur, sed nullum eius usus exemplum hodie extat. De vocabulis μηχανή, θεολογεῖον, ἐώρημα (s. αἰώρ.), γέρανος, ἅρπαξ, ἀγκυρίς et de locutionibus αἴρειν θεόν, μηχανήν, θεὸς ἀπὸ μηχανῆς

vid. Dörpfeldi et Rieschii opus „Das Griechische Theater" a. 1896, pag. 131 sqq.

V. 175. Similiter Antiphanes III 97, 2: ἐὰν δ' ἄρα | στρέφῃ με περὶ τὴν γαστέρ' ἢ τὸν ὀμφαλόν. Aristoph. II 1138, 3; οἴμοι τάλας, τί μου στρέφει τὴν γαστέρα; | βάλλ' ἐς κόρακας· πόθεν ἂν λάσανα γένοιτό μοι; Aelian. V. H. XI 44 κλονοῦνται καὶ στρέφονται τὴν γαστέρα. Thesm. 484 στρόφος μ' ἔχει τὴν γαστέρ', ὦνερ, κὠδύνη· | ἐς τὸν κοπρῶν' οὖν ἔρχομαι. Sic Latine *tormina ventris*. — πνεῦμα est *flatus*.

V. 177. ἀτάρ post Homerum usurparunt Pindarus, Aristophanes, rarius tragici, ex pedestribus Herodotus, Plato, Xenophon. Vividius est quam ἀλλά. Plerisque locis a nostro ponitur in interrogatione, sequente τίς, πῶς, sim. Ach. 412, 513, Nub. 30, 187, 677, 693, Vesp. 530, 815, Av. 916, Thesm. 87, 215, Eccl. 248, 358, 376, 550, 1067, 1071, Plut. 1112; cum imperativo Vesp. 15, 28, Plut. 748, 782. Eq. 424, Nub. 801, Vesp. 147, 150, 1141, 1511, Thesm. 207, Av. 144, Plut. 572. Saepe additur vocula γε una (rarissime duabus) voce interposita, sed nunquam in sententia interrogativa. Cf. Ach. 448.

V. 178. καὶ δή, *ecce*. Saepe vix differt ab ἤδη, nisi quod est vividius; velut infra vs. 326 ἢν ἰδοὺ καὶ δὴ πέπαυμαι. Cf. 942.

V. 180–235. *Scena quarta*. Pro Trygaei aedibus aut super eas conspicitur regia Iovis. Adsunt Trygaeus, Mercurius, Bellum, Cydoemus. Mercurius Trygaeum primum conviciis et minis abigere conatur, sed mox carnium dono lenitus colloquium eius admittit; dicit tamen frustra eum venisse, Iovem enim cum ceteris deis demigrasse, relicto ipso vasorum custode, et permisso mortalium arbitrio Bello, quem Pacem deam in speluncam coniecisse. Hunc autem ingens secum mortarium attulisse, in quo Graecorum civitates contriturus sit. Vix ea locutus erat Mercurius, cum intrinsecus vehemens auditur Belli foras prodituri strepitus.

V. 180. *ΕΡΜΗΣ* (cf. 200 sq.) fungitur deorum ministri (κήρυκος) officio. Cf. Luciani Icaromen. cap. 22 et 27. — Schol. πόθεν — προσέβαλ': λείπει ὀσμὴ ἢ φωνή. Utrum cogitan-

dum sit difficile dictu est, nam προσβάλλειν de utrovis recte dici docet exemplorum nubes, quae ad h. l. congessit Blaydesii industria. Nescio tamen an, licet aliter iudicet doctissimus Anglus, probabilius h. l. audiamus φωνή, quia Trygaeus modo locutus est. Sin altera sententia vera est, necesse est putemus, quemadmodum e nota veterum opinione homines deorum praesentiam peculiari quodam odore sentiebant, ita ratione inversa deos adesse hominem odore animadvertisse. An forte existimandus est Mercurius respicere Trygaei verba vs. 175 sq.? Fieri sane potest, itaque nihil affirmo. — ὦ ν α ξ Ἡ ρ ά κ λ ε ι ς. Hercules invocatur ut deus averruncus. Iuxta haec et simplex Ἡράκλεις passim usurpantur exclamationes Ἡράκλεις ἀλεξίκακε, ἀλεξίκακε Ζεῦ, Ἄπολλον ἀποτροπαῖε, saepe sequente genetivo causali. Vid. vs. 238.

V. 181. τ ο υ τ ὶ τ ί ἐ σ τ ι τ ὸ κ α κ ό ν; de re mira, insolita. Cf. infra 322, Ach. 136, 767, Vesp. 1136, Av. 1336, 1207. Similia Ach. 767, Ran. 438. Praeterea vid. Ran. 19 ibique Leeuwenii adnot. — Schol. ἱ π π ο κ ά ν θ α ρ ο ς: ἔπαιξε παρὰ τὸ ἱπποκένταυρος. Cf. etiam ἱππαλεκτρυών infra 1177 et in Ranis, ubi praeterea ex Aeschylo γρυπαίετοι vs. 929 et τραγέλαφοι vs. 937 commemorantur et, e coniectura satis probabili, βατραχόκυκνοι vs. 208.

V. 182. β δ ε λ υ ρ έ. Vocabuli etymologiam si spectamus, comparari potest vocabulum *stinker*, quo plebecula nostra utitur. Usurpatur adi. de homine impudenti qui fastidium movet, ut βδελύττεσθαι est *fastidire*, pro quo μυσάττεσθαι usurpant tragici. Cf. Ach. 287, Eq. 193, 303, 134, Nub. 445, Vesp. 909, Plut. 909, Plut. 1070, Ran. 465 ὦ βδελυρὲ κἀναίσχυντε καὶ τολμηρὲ σύ. Vid. adn. crit.

V. 185. Schol. τὴν ἀφορμὴν ἐκ τοῦ Σκείρωνος παρ' Ἐπιχάρμου ἔχει, ἐπεὶ κἀκεῖνος πεποίηκε τὸν φορμὸν ἐρωτηθέντα „τίς ἐστι μήτηρ;" ἀποκρινόμενον ὅτι „σηκίς", καὶ „τίς ἐστι πατήρ;" εἰπόντα „σηκίς", καὶ „τίς ἀδελφος·" ὁμοίως „σηκίς". ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἔδοξε περὶ τὸ ἐρωτώμενον καὶ τὸ ἑξῆς ἀποκρίνεσθαι· ἔστι γάρ τις τοῖς φορμοῖς συγγένεια πρὸς τὰς σηκίδας, ἐνταῦθα δὲ οὐκέτι κατὰ τὸ συγγενὲς οὗτος ἀπεκρίθη. Saepe tamen impuro genere

oriundi impurique patris filii et ipsi impuri sunt, nec neglegendum iam Mercurium Trygaeum appellasse μιαρῶν μιαρώτατον, quod non tantum *impurorum impurissimum* significare potest, sed etiam *impurorum parentium impurissimum filium*, qua ratione Trygaeus verba accipiens mox quae in textu leguntur facete respondet. Epicharmi verba correcta in versus redegit Ahrens fr. 84, probabilius me iudice quam Meineke V p. 26 F. C. G. Haud multos in theatro spectatores affuisse suspicor qui imitationem Epicharmi deprehenderent.

V. 188. μὰ τὴν Γῆν. Av. 194 μὰ Γῆν, sed cum articulo ut h. l. Stratonic. IV 146, 47, Theophil. III 627, Alex. III 486, Ephipp. III 329, Anaxil. III 342. Deorum nomina, ut Ἀπόλλων, quae a vocali ordiuntur, propter hiatum in his formulis, ubi μὰ et νὴ praecedunt, articulo carere nequeunt, reliqua tam sine articulo quam cum articulo usurpantur.

V. 190. *Trygaei* nomen ἀπὸ τῆς ἐργασίας, ut Μαριλίδης et Πρινίδης Acharn. 612, alia ἀπὸ τοῦ χαρακτῆρος, ut Φιλοκλέων et Βδελυκλέων in Vespis, Λυσιστράτη in cognomine fabula, Δικαιόπολις in Acharnensibus, similia alibi. — Ἀθμονεύς. Athmonia erat tribus Cecropidis. Cf. 919. — ἀμπελουργός, ut ξιφουργός; infra 547, δρεπανουργός 548, πλινθουργός, ἀλουργός (passivum), γεωργός, alia; sed πανοῦργος et κακοῦργος iuxta αἰσχρουργός, quae mira est accentus inconstantia. Ἀμπελουργεῖον pro ἀμπελών dixit Aeschines II §156, ἀμπελουργεῖν pro διαρπάζειν (τὴν πόλιν) Demosthenes auctore eodem III § 166. — δεξιός, *peritus*. Cf. Ach. Eq. 428, Vesp. 1265, 1315, al. Opposita notio saepe est σκαιός.

V. 191. Schol. ἐδόκουν γὰρ οἱ γεωργοὶ καὶ μάλιστα οἱ δεξιοὶ ἀπραγμοσύνην ἀσπάσασθαι. — ἐραστὴς πραγμάτων, i. e. δικῶν. Cf. Nub. 1303, al. Av. 1424 πραγματοδίφης i. q. δικοδίφης Luc. Lexiph. 9. Vid. ad vss. 293, 1297.

V. 193. κατὰ τί; *quo consilio?* ut Nub. 239, Av. 916, Eccl. 534, 559 κατὰ τί; B. πολλῶν οὕνεκα. Praep. in talibus idem valet quod διά, ut dicitur etiam κατ' ἔχθραν (vs. 133), κατὰ φιλίαν, sim. Proprie ἥκειν κατά τι est *vestigia alicuius rei sequi, aliquid quaerere*, ut Av. 1176 sq. περιπόλους — πέμψαι κατ'

αὐτόν mittere ad eum persequendum. Contra ἐπί τινα (τι) *ad aliquem (aliquid) petendum* = μεταπέμπειν (-εσθαι) τινά. — Infra 1050 κατὰ τὴν κνῖσαν εἰσελήλυθεν. — Schol. κρέα: ὅτι κατὰ συστολὴν ἔλεγον· οὐ μόνον, ὥς φασί τινες, ἐν ἐκτάσει. At Atticis *semper* κρέα est pyrrhichius. Agnovit igitur huius scholii auctor pronomen σοί. Cf. adn. crit. — ὡς πρὸς λίχνον τὸν Ἑρμῆν ταῦτα λέγει. Cf. Plutum inde a vs. 1097.

V. 193. Schol. δειλακρίων: οἷον ὦ ἄκρως δειλέ, ἤγουν ὦ ἐπίπονε. Cf. Av. 141 et δειλάκρα Plut. 973 (ἡ ἄκρως ἄθλιε Schol.). Compositio cum ἄκρος vulgo fit in vocabulorum initio, ut plurima docent in quovis lexico exempla, in quorum parte quidem, ut in ἀκροπενθής, vocabuli primitivi vis augetur, in plerisque tamen ut in ἀκροθώραξ, ἀκροσαπής, minuitur. Utro sensu Herodotus V 42 init. ἀκρομανής accipi voluerit, dubito. — ὦ γλίσχρων. Schol. γλίσχρων: ἀντὶ τοῦ ἐπιθύμητα, ἀπὸ τοῦ γλίχεσθαι. Vid. Ach. 452 et adnot. ad vs. 482. — (γλίσχρως): ἀντὶ τοῦ φιλοτίμως εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέβην. Cf. Rutherford, sed vid. adn. crit. — ὁρᾷς ὡς κτλ. Saepe etiam ὁρᾷς et οὐχ ὁρᾷς; ponuntur διὰ μέσου, quo in usu notandum singularem numerum adhiberi posse pro plurali, si fides locis Thesm. 490 et 496.

V. 195. ἴθι νυν. Variant in hoc usu interiectionali ἴθι, ἄγε, φέρε, quae etiam cum plurali iungi possunt pro ἴτε, ἄγετε, φέρετε, addito saepe aut νυν aut δή. — ἰὴ ἰὴ ἰή. Schol. τὸ μῆκος σημαίνων τοῦτο φησι. — πρόσφθεγμά ἐστι καταφρονοῦντος. Cf. Ach. 1206. Nos *hahaha!*

V. 196. ὅτ' οὐδὲ. Cf. Nub. 7 ὅτ' οὐδὲ κολάσ' ἔξεστί μοι τοὺς οἰκέτας. Ita Latini *quando, quandoquidem.* Recte Schol. οὐδὲ iungit cum verbo, male Paley cum ἐγγύς.

V. 197. ἐξῳκισμένοι, *migrarunt.* Cf. 203 ἐξῳκίσαντο et 260 εἰσῳκίσμεθα. Vid. ad vs. 207.

V. 198. ἰδοὺ γῆς. Schol. χλευάζων φησιν, ὅτι εἶπεν ποῦ γῆς; ἐν οὐρανῷ αὐτῶν οἰκούντων. Nos: *een mooie aarde!* Passim ita cum ironia ponitur ἰδού, repetita eadem vocabuli forma, qua alter usus erat. Saepe additur γε, ut Nub. 818, 1469, Eq. 87, 344, Thesm. 206, Lys. 441. Notabile est Eccl. 136 ἰδοῦ

γέ σοι πίνουσι et ib. 94 ἰδού γέ σε ξαίνουσαν, praegresso nominativo ξαίνουσα, ubi expectares ἰδοῦ γέ σοι ξαίνουσ᾽, ὅπου τοῦ σώματος κτλ. — Similis est usus adiectivi ποῖος sine articulo ut Ach. 62, 109, 157 cett. v. c. Eq. 32 ποῖον βρέτας; *quid narras mihi signum?* Plut. 1046 ποίου χρόνου —; Lys. 971 ποία γλυκερά; Rarior est similis voculae ποῖ usus. Lys. 383 ποῖ θερμόν; cf. ibidem 191 et Plut. 1055, quem locum recte tuetur Blaydes. E tragicis cf. Eurip. Phoen. 712.

V. 199. Schol. κυττάρους καλοῦσι τὰς τῶν <κηρίων καὶ?> σφηκ<ι>ῶν κατατρήσεις. μεταφορικῶς δὲ τὸ κοιλότατον καὶ μυχαίτατον εἶπε τοῦ οὐρανοῦ. λέγουσι γὰρ κοῖλον εἶναι τὸν οὐρανόν, ὥσπερ τοῦ ᾠοῦ τὴν λεπίδα. — Λυκόφρονά φησιν Ἐρατοσθένης τὸν κύτταρον λέγειν ἐν ᾧ αἱ φηγοὶ ἐγκάθηνται, οὐκ ὀρθῶς. κυττάρους γάρ καλοῦσι τὰς τῶν κηρίων καὶ σφηκ<ι>ῶν κατατρήσεις, ὡς καὶ ἐν Σφηξὶν (1111) εἴρηκεν „ὥσπερ οἱ σκώληκες ἐν τοῖς κυττάροις κινούμενοι". Obvertit alius: Θεόφραστος δὲ (H. P. 3, 3, 8) κυρίως λέγει (κύτταρον) προάνθησίν τινα τῆς πεύκης καὶ τῆς πίτυος ἥτις ἐστὶν ὥσπερ στάχυς μικρὸς ἐκ μεγάλων πυρῶν, ξηραινόμενος δὲ θυλακοῦται καὶ ἀποπίπτει. Cf. Thesm. 523 et schol. cum Photio et Hesychio. — ἀτεχνῶς *plane*, ut vs. 206 et passim alibi in comoedia et apud Platonem, ἀτέχνως, *sine arte*, apud comicos non legitur, neque ἄτεχνος.

V. 201. Schol. καὶ ταῦτα γελοίου χάριν· μέγας γὰρ δὴ πλοῦτος, εἰ ἐν σκευαρίοις ἐστι τοῖς θεοῖς ἡ περιουσία. De deminutivorum usu ridiculi causa cf. Ran. 100 αἰθέρα Διὸς δωμάτιον. Bellus scilicet vasorum custos furum patronus Mercurius! — τὰ λοιπά. Partem igitur secum di abstulerant

V. 209. ἀνῳκίσανθ᾽. Cf. Av. 1351 ἀνοικισθείς. Thuc. I 8 verbo utitur de iis qui procul a mari in partibus mediterraneis sedes collocant. — Cf. supra vss. 179, 203, 205. — ὅπως ἀνωτάτω. Ὅπως pro ὡς cum superlativo, ut ὅπως τάχιστα Vesp. 168, 365. E tragicis cf. Aesch. Prom. 228, Ag. 600, 605, Soph. Phil. 627, O. R. 1410, Trach. 329.

V. 211. ἀντιβολούντων. Hoc verbum apud Homerum significat ἀπαντᾶν, apud recentiores synonymum est verborum δεῖσθαι et ἱκετεύειν, cum quibus saepe copulatur praesertim ab

. oratoribus Atticis. Legitur infra 86, 113, 377, 885 et passim alibi in comoedia; Homerus cum tertio, Athenienses ob mutatam significationem cum quarto casu coniungunt. — *αἰσθανοίατο*. Sic Lys. 42 *ἐργασαίατο*. Graecorum precibus et imprecationibus in hostes di amplius fatigari nolebant.

V. 211. *ὁτιή*. Vid. ad vs. 409. — Schol. *ἐπειδὴ ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐπιμαρτύρονται τοὺς θεούς*. — *ἐκείνων*: *τῶν Λακεδαιμονίων*. Fallitur; de his enim *σπονδὰς ποιουμένων* dixisset. Recte, postulante etiam sententiarum nexu, schol. Ven.: *τῶν θεῶν πρυτανευόντων ὑμῖν τὴν εἰρήνην ἀεί*. — *σφόδρα δὲ Ὁμηρικῶς τῶν μὲν ἀγαθῶν καὶ τῆς εἰρήνης δοτῆράς φησι τοὺς θεούς, τοῦ δὲ πολέμου οὐκέτι* (Od. α 32) „*οἷον δὴ νῦν βροτοὶ θεοὺς αἰτιόωνται· | ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ | σφῆσιν* <*ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.*"> Iniuria Paley adstipulatur schol. Rav., provocans ad Eq. 794, Thuc. IV 21, 41. Ita enim sequi non poterant verba *κεἰ μὲν οἱ Λακωνικοὶ κτἑ.*, neque vero *ἐκείνων* de Lacedaemoniis nondum commemoratis dici potuit.

V. 212. Schol. *χρησίμως τῶν Λακώνων πρώτων εἰς ἀδικίαν ἐμνημόνευσεν ὡς φιλοπολέμων ὄντων ἐκείνων ἀεὶ καὶ τὴν εἰρήνην οὐ προσιεμένων, εἰ γὰρ ἔτυχε τοὺς Ἀθηναίους προτάξας, πρῶτον μὲν εὐθὺς* <*ἂν*> *ἀπήχθετο τοῖς ἀκούουσιν, ἔπειτα διαβολὴν ἂν εἰργάσατο κατὰ τῆς πόλεως οὐ τὴν τυχοῦσαν*. — *ἔπειτα τὸ ἀμύνεσθαι τοῖς ἴσοις τοὺς προηδικηκότας συγγνωστὸν παρὰ πᾶσι κτλ.*

V. 213. *ὑπερβάλοιντο*, *superarent*, forma media ut Eq. 409 *οὔ τοι μ' ὑπερβαλεῖσθ' ἀναιδείᾳ* 412, 758, 890, Nub. 1035. Semel active et absolute ponitur Plut. 109 *ἀτεχνῶς ὑπερβάλλουσι τῇ μοχθηρίᾳ*. Iuxta adverbinm *ὑπερβαλλόντως* (Plat., Isocr., Polyb., al.) inde ab Aristotele usurpatur *ὑπερβεβλημένως*, adiective part. *ὑπερβεβλημένος* iam ante. Eodem quo *ὑπερβάλλεσθαι* sensu metaphorico occurrit *ὑπερακοντίζειν* Eq. 659, Av. 352, Plut. 666. Cf. Aesch. Suppl. 473 *μίασμ' ἔλεξας οὐχ ὑπερτοξεύσιμον*. Alia synonyma sunt *ὑπερβαίνειν*, *ὑπερθεῖν*, *ὑπερτρέχειν*, *ὑπεραίρειν*, *ὑπερφέρειν*.

V. 214. *Ἀττικίων* est forma deminutiva, quae ut nomen proprium apparet in Inscr. Att. apud Boeckium, vol. I p. 372, 394,

ut animadvertit Dindorf. Blaydes contulit *Αἰσχρίων*, *Σμικρίων*, *Ἡφαιστίων*, alia plurima, Paley *δειλακρίων* (193) et *Δαρδανίωνες* Il. VII 414, ubi tamen *Δαρδανίων* est forma patronymica=*Δαρδανίδης*, comparanda cum *ΠηλεϜίων*, aliis. Deminutivum hic ut passim contemptum significat. — Schol. *ναὶ τὼ σιώ*: *τοὺς Διοσκόρους οἱ Λακεδαιμόνιοι σιοὺς* (*σιὼ*?) *ἔλεγον, ὡς Ἀθηναῖοι θεὼ Δήμητραν καὶ Περσεφονήν*. Cf. Ach. 905 (*νὴ τὼ σιώ* dicit Boeotius), Lys. 81 (*ναὶ σιὼ*), sed ut hic *ναὶ τὼ σιὼ* eadem Lacaena vs. 86, 90, 142, et Laco 983, 1095, 1105, 1174, 1180. Idem vs. 1171 *οὐ τὼ σιώ*. Nempe Lacedaemonii in his iurandi formulis *ναὶ* dicebant, ubi Athenienses *νὴ* aut *ναὶ μά*, contra *οὐ*, ubi illi *μὰ* aut *οὐ μά*. Doricum usum interdum imitantur tragici. — Suspectus mihi est omissus articulus Lysist. 81.

V. 215. Schol. *ἀττικωνικοί*: *πρὸς τὸ Λακωνικοὶ ἔπαιξεν*.

V. 215 sq. Conferunt Eq. 667 sq., Thuc. IV 21, 41.

V. 216. *Ἐλθεῖν — περὶ εἰρήνης, σπονδῶν, διαλλαγῶν*, sim. sollemnis est locutio de legatis. Cf. vss. 669, 671, Lys. 984, Av. 1532, 1577 sq., Thuc. III 13, 1 *ἐπέμψαμεν — περὶ ἀποστάσεως*, et similia passim apud omnes.

V. 219. Obsessa Pylo, saepius sed frustra Lacedaemonii pacem petiverant. Vid. Thuc. IV 3, 14, 41. — Schol. *πόλιν*: *οἱ πολλοὶ ταύτην ἐξέβαλον* (an *ἐξέλαβον*, *acceperunt*, interpretati sunt?) *τὴν ἀνάγνωσιν, ἵν' ᾖ δηλούμενον, καὶ πάλιν ἥξουσι τῆς εἰρήνης δεόμενοι, ἐὰν ἀσφαλῶς κατέχωμεν τὴν πόλιν. ἔστι δὲ ἀμφίβολος ἡ ἐξήγησις αὕτη, ποίαν πόλιν βούλεται, πότερον* <*τὴν*> *τῶν Λακεδαιμονίων ἢ τὰς Ἀθήνας. ἐν ἀντιγράφῳ δὲ εὗρόν ποτε* „*ἢν ἔχωμεν τὴν Πύλον*" *καὶ οὐκ ἄκαιρος αὕτη ἡ γραφή, ἐπεὶ καὶ ἀληθείας ἔχεται κατὰ πάντα κτέ.* „*Πόλιν* aut errore librarii scriptum fuit aut a grammatico positum, qui non intellexisset haec eo tempore dicta fingi quo Pylus obsessa quidem, sed nondum capta erat, i. e. aliquot ante fabulam hanc actam annis." Dindorf.

V. 220. *χαρακτήρ*, ut vel docet nominis forma (cf. *ἀντλητήρ, κρατήρ, κλυστήρ* etc.) proprie est instrumentum, quo quid *irraditur* sive *inscalpitur*, deinde i. q. *τὸ χάραγμα, ὁ τύπος* et

figurate *nota*. Cf. Aesch. Suppl. 279, Eur. El. 559, Med. 519, al.

V. 222. ἀλλὰ — γάρ, *sed enim*, ut Vesp. 1038, fr. II 1038 (19). ἀλλὰ γάρ Vesp. 1114, Thesm. 384. Formnla elliptica ut apud alios est frequentissima, ita in comoedia rarius occurrit. Legitur praeterea apud Eupolin II 447, Philyllium II 817, Anaxandridem III 175 (1, 9). — οἴχεται sine participio, ut infra 720, Ach. 210, 221, Vesp. 1064, Thesm. 1218, Eccl. 62, 633, Plut. 619. Interdum οἴχομαι = ἀπόλωλα.

V. 223 sqq. Schol. Platon. 331 Bk. κωμῳδεῖται δὲ (Aristophanes) ὅτι καὶ τὸ τῆς Εἰρήνης κολοσσικὸν ἐξῆρεν ἄγαλμα. Εὔπολις Αὐτολύκῳ, Πλάτων Νίκαις. — ἐνέβαλ'. Cf. εἰσέβαλεν 746. — V. 224 τὸ κάτω. Itaque spelunca illa sita erat, aut certe spectatoribus cogitanda, infra Iovis aulam, ante cuius fores stat qui haec dicit Mercurius.

V. 225. ἐπεφόρησε. Vid. supra ad vs. 167.

V. 228. θυεία, *mortarium* sive *pila*. Voc. ἴγδις, quod eodem sensu ex Solone et Antiphane affert Pollux X 108, quarto seculo obsoletum fuisse ex Antiphanis loco apparet. Quapropter Phrynichus monet: θυείαν λέγε, μὴ ἴγδιν, ubi consulatur Lobeckii annotatio. Vocabulis θυεία et ἀλετρίβανος (259) synonyma sunt δοίδυξ et τορύνη, ὅλμος et ὕπερος. Apud nostrum fr. 61 teste Polluce X 114 ὑφόλμιον significabat τὸ ὑπόθημα τοῦ ὅλμου, sed apud Pherecratem fr. 242 K. tibiarum partem quandam secundum eundem IV 70: τῶν αὐλῶν τὰ μέρη ὅλμοι καὶ ὑφόλμια. Verbum rei proprium est πτίσσειν, *pinsere*, unde *pistor*, *pistillum*. — In verbis πτίσσειν, πτήσσειν, πτύσσειν duplex τ non admissum esse olim observarunt viri docti.

V. 232. ἀλλ' εἶμι. Mercurius scenam relinquit, rediturus vs. 362. Fieri vix potest ut interea *Belli* partes egerit vs. 236—288, nam tempus mutandi vestitum et personam defuisse videtur, etiamsi sumimus Bellum non conspici ante vs. 238. — γνώμην ἐμήν. Cf. adn. crit.

V. 233. μέλλει. Augmentum verborum μέλλειν, δύνασθαι, βούλεσθαι non Η, sed unice Ε fuisse sec. V et IV testantur tituli Attici, itaque vitiosi sunt loci Eccl. 1038, ubi cum Blaydesio legerim τουτὶ γὰρ ἔμελλον, et Ran. 1038, qui difficilior est

ad emendandum. Fortasse ibi poeta dederat ᾔειν ἐπιδήσων, cuius lectionis scriptura librorum ἤμελλ' ἐπιδήσειν interpretamentum esse potest. — *δείλαιος* *miser*, correpta diphthongo ut Nub. 1474, Eq. 139, Vesp. 40, 165, 202, 1150, Av. 990, Eccl. 891, 1051, Plut. 850, ubique in ultima senarii sede, et excepto ultimo loco, semper praegresso οἴμοι. Ex reliquis comicis add. Eubul. III 261, vs. 18, ubi item est οἴμοι δείλαιος. Reliquis locis diphthongus longa manet, quae similiter interdum corripitur in Πειραιεύς et Ἀθηναῖοι. Homerus eodem sensu adhibet δειλός, et cum illo comici οἰζυρός, correpta vocali ῡ, quae apud Homerum in ὀϊζυρός producitur. Cf. Nub. 645, Vesp. 1504, 1514, Av. 1640, Lys. 948 (ᾠζυρέ et ᾠζυρά).

V. 234. Schol. νοεῖν δεῖ τὸν Τρυγαῖον ἀπὸ τοῦ κανθάρου ἀποβεβηκότα ἐπὶ σκηνῆς ταῦτα λέγειν. Est *parepigraphe*. Dubium est utrum Schol. ἐπὶ σκηνῆς intellexerit *in pulpito* an *ante scenam* itaque in orchestra, de qua significatione vid. Rieschium „Das Griechische Theater."

V. 235. Ad ὥσπερ cf. Nub. 1276. Thesm. 869, Vesp. 395, Bl. Manifesto iungendum ὥσπερ θυείας. Paley cft. Aesch. Ag. 1219 *παῖδες* θανόντες *ὡσπερεὶ* (ὡς πόρεις?) πρὸς τῶν φίλων. — Schol. τὸ *θυείας* ἀντὶ τοῦ *σάλπιγγος*. — *πολεμιστηρίας*, ut dicitur ἅρμα, ἵππος, ἐλέφας πολεμ. E nostro cf. Ach. 571, 1131, Nub. 28.

V. 236—288. *Scena quinta*. Trygaeus, Bellum, Cydoemus. Bellum singulas Graecorum civitates in immani mortario contriturus procedit, iniecto identidem cuiusque agri, quem perdere vult, proventu. Postquam tamen frustra, misso ministro Cydaemo Athenis et Sparta petivit pistillum, re infecta ipse pistillum confecturus recedit.

V. 236. Schol. ὁ Πόλεμος ἐξέρχεται θέλων τρῖψαι μυττωτόν (parepigraphe)· σκευὴ δὲ αὕτη ἐκ τυροῦ καὶ σκορόδου καὶ μέλιτος <καὶ πράσου>. Prodit Bellum e Iovis aula, quam ipse habitabat (cf. supra 205) pedibus suis, opinor, per ianuam, non δι' ἐκκυκλήματος, ut voluit Paley; cui facile quidem credo scribenti „He has a mask of hideous aspect" minime vero ingenti cum

pistillo deum apparuisse contendenti. Contrarium enim apparet e vs. 259. In praegressis tantummodo mortario inicit infunditque quae in singulis civitatibus, quas contriturus est, nascuntur. Ad augendum minarum terrorem Bellum *βροτοί* ter repetit utiturque composito Homerico *πολυτλήμονες*. Cf. Il. VII 152, Od. XVIII 319. Vid. ad *τλήμων* vs. 723. — De *βροτοί* cf. vss. 286, 849, Eq. 601, Nub. 460, Av. 687, 1269, 1609, Thesm. 683, Plut. 640, cett. Bis singulari numero occurrit, vs. 179 et Av. 1267. Ab Homero inde omnes poetae usurpant, abstinet pedestris oratio, quae solo *θνητός* utitur. Quo pacto Homerus utrumque vocabulum distinguat, comparatis omnibus locis olim exposui in libello inscripto *Quaestiunculae epicae et elegiacae*. — Cum universo hoc loco comparetur pulchra Belli imago Ach. 277 sqq.

V. 237. *αὐτίκα μάλα* et *αὐτίκα δὴ μάλα*. Semper hoc ordine scriptores pedestres etiam sequiores et eadem constantia tituli, paene semper poetae. Semel Aristophanes metri causa *μαλ' αὐτίκα* scripsit Thesm. 750, et Plato com. II 659 *ἵνα σοι πατήσω τὸν Σθενελον μάλ' αὐτίκα* et sic Homerus Od. *ι* 111, *ν* 424. — Contra *μάλ' αὖθις* dicitur, non *αὖθις μάλα*. Cf. ad vss. 5 et 463. — Schol. *ἀλγήσετε: ἢ τριβόμενοι ἐν τῇ θυείᾳ ἢ τὸν μυττωτὸν ἐσθίοντες*. Dissentit alius scribens: *ἐν γὰρ τῷ πολέμῳ λιμώττουσι καὶ διὰ χρόνου ἐσθίουσι, καὶ συμβαίνει ἐκ τῆς ἀργίας* (scil. *τῆς ἀηθείας*) *τοῦ μὴ ἐσθίειν πάσχειν αὐτοὺς τὰς γνάθους ὕστερον ἐσθίοντες. — ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐσθίουσι*. Rutherford suspicatur ultima pertinere ad absurdam aliquam lectionem *αὐτόδικοι* pro *αὐτίκα*. Prima explicatio vera videtur.

V. 238. *ὦναξ Ἄπολλον*. Vid. ad vs. 180.

V. 241. Sch. *ὁ κατὰ τοῖν σκελοῖν: συμβολικὸν ἀπὸ τῶν διὰ δειλίαν ἀποτιλώντων*. Scil. mente supplendum *τιλᾶν ποιῶν*. Cf. infra ad 1176. Multis militibus, qui primum pugnae intersunt, etiam satis intrepidis, hoc accidere notum est. Haec unice vera est (agnita iam a Zachero) loci interpretatio, nec audiendus Reiske „qui ad confringenda crura tendit"

aut Brunck „qui pedibus firmiter insistit" explicans. Nam neque hoc neque illud Graece sic dici potuit. Ἀποτιλώντων in scholio Ravennati reposui ex Veneto pro ἀποπηδώντων, quod minus recte in ἀποπατούντων mutavit Rutherford. — Duo praegressa epitheta ὁ δεινὸς ὁ ταλαύρινος Lamacho poeta dedit Ach. 964. Nota vox Homerica (*E* 298 al. Ἄρηα, ταλάϝρινον πολεμιστήν) proprie significat σακεσφόρον.

V. 242. Schol. Πρασιαί: πόλις Λακωνική (cf. Thuc. II 56). ἅμα δὲ πράσα ἐμβάλλων ταῦτά φησιν (parepigraphe). — ἔστι δὲ καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐπίνειον, ὥς φησι Θουκυδίδης (VII 18, VIII 95) καὶ Φιλόχορος. Ut Πρασιαί a πράσον, ita Κρυμμυών a κρόμμυον descendit, Σικυών (Σεκυών) a σίκυος, Μαραθών a μάραθον, aliaque plurima oppidorum nomina ab agrorum proventu appellantur. — Megarensis Ach. 736 ἄγλιθας vocat *alliorum bulbos*. Cf. Vesp. 679 cum Plut. 718.

V. 242 sq. Ex altera Pace (fr. 296 K.) cf. ἰὼ Λακεδαίμων, τί ἄρα πείσει τήμερον, sic enim corrigendum pro τήμερα, quae non est forma antiqua. Ad verba τρισάθλιαι κτἑ. cf. Eq. 1154—6.

V. 243. Cf. Plut. 850 sqq. — πολλοδεκάκις est compositio comica, qua coniunguntur notiones πολλάκις et δεκάκις. Vox comice formata est ad analogiam vocabulorum ἑνδεκάκις, δωδεκάκις cett. Comparari potest ψαμμακοσιογάργαρα Ach. 3 et ψαμμακόσιοι apud Eupolin II 548 (16) ἀριθμεῖν θεατὰς ψαμμακοσίους. Vid. etiam lusum in πάλαι componendo et repetendo Eq. 1154 sqq. — Τήμερον formatum ex articuli radice et ἦμαρ, ἡμέρα, ut τῆτες ex articulo et ἔτος. Cf. τηνίκα, τῆμος, τηλίκος, cett.

V. 244. τουτὶ — οὐδὲν ἡμῖν πρᾶγμά πω: *nihildum nostra refert.* Eccl. 670 τί γὰρ αὐτῷ πρᾶγμα μάχεσθαι; 462 οὐδὲ στένειν τὸν ὄρθρον ἔτι πρᾶγμ' ἆρά μοι; Ran. 1215 ἀλλ' οὐδὲν ἔσται πρᾶγμα. Eur. Med. 451 κἀμοὶ μὲν οὐδὲν πρᾶγμα. Cf. Plat. Gorg. 447 B, Euthyphr. 3 E, Hipp. mai. 291 A — ἔργον ἐστίν significat aut *opus est*, ut Plut. 1154, aut πολὺ s. χαλεπὸν ἔργον ἐστίν, *difficile, grave, molestum est*. Vid. ad vs. 1305.

V. 245. Schol. πρὸς τὴν ὁμωνυμίαν φησὶ τῶν ἐν τῇ Λακωνικῇ πρασιῶν.

V. 246. ἐπιτετρίψεσθ'. Vid. ad vs. 355. — Schol. ἅμα ταῦτα

λέγων ὁ Πόλεμος σκόροδα βάλλει εἰς τὴν θυείαν (parepigraphe) [1], *ἡ γὰρ Μεγαρικὴ γῆ σκοροδοφόρος* (cf. Ach. 761). — *ὅτι σύμμαχοι Λακεδαιμονίων Μεγαρεῖς, καὶ ὅτι πᾶσα ἡ τοῦ πολέμου πρόφασις δι᾽ αὐτοὺς δοκεῖ γενέσθαι.* Cf. ad vs. 503.

καταμεμυττωτευμένα. Similiter verbum simplex usurpatur Vesp. 63 *μυττωτεύσομεν τὸν ἄνδρα,* ubi Schol. *συγκόψομεν.* Vid. ad vs. [272].

V. 248. Schol. *βαβαῖ βαβαιάξ σχετλιαστικὸν ἀντὶ τοῦ φεῦ φεῦ.* Cf. Ach. 64, 272, al. Gaudium vero notant *παπαιάξ, ἀππαπαῖ* (*παπαῖ*) *παπαιάξ* Lys. 924, Vesp. 235, Vesp. 235, Lucian. Fugit. 33, Eur. Cycl. 153. — *δριμέα, acerba.* Cf. 251, ubi de persona adhibetur, ut Eq. 808, Vesp. 277, Av. 256, de fumo Vesp. 146; *δριμὺ βλέπειν* Ran. 562, *βδεῖν δριμύτερον γαλῆς* Plut. 693.

V. 249. Schol. *δέον εἰπεῖν τὰ σκόροδα, παρ᾽ ὑπόνοιαν εἶπε τὰ κλαύματα. τοῖς δὲ* (*γὰρ?*) *ἐσθίουσι τὰ δάκρυα ἔπεισι διὰ τὴν δριμύτητα· διό φησιν* (248) „*ὡς δριμέα τοῖς Μεγαρεῦσιν*". Zenobius Cent. V 8, *Μεγαρέων δάκρυα: — οἳ δέ φασιν, ὅτι πλεῖστα δοκεῖ φύεσθαι ἐν τῇ Μεγαρέων σκόροδα· ἔνθεν τὴν παροιμίαν εἰρῆσθαι ἐπὶ τῶν προσποιητῶς δακρυόντων, παρόσον οἱ ἐμπιπλάμενοι τῶν σκορόδων* (imo *οἱ ὀσφραινόμενοι τ. σκ.*) *ἀποδακρύουσι συνεχῶς ὑπὸ τῆς δριμύτητος.* Nos *krokodillentranen* fictas lacrimas vocamus et de excitando fletu artificioso utimur locutione: *een uieschilletje gebruiken.*

V. 250. Schol. *τυρὸν ἐμβάλλων Σικελίας μέμνηται· πολὺς γὰρ ἐκεῖ τυρός.* Cf. Vesp. 897, 965, Eq. 771. De clade Sicula ad h. l. somniat scholiasta. Agitur de auxilio misso Leontinis a. 427 ab Atheniensibus. — Si recte, quod dubito, habet praesens *ἀπόλλυσαι,* interpretandum *confestim, actutum peribis.* Cf. infra 364, 366 sq.

V. 251. Improprie Sicilia *πόλις* vocatur, ut Euboea apud Euripidem Ion. 294, Lemnus ap. Homerum Ξ 230, Aegina ap.

---

[1]) De parepigraphis consulatur novissimum Caroli Weissman opusculum: *Die scenischen Anweisungen in den Scholien zu Aischylos, Sophokles, Euripides und Aristophanes* etc., programma schol. Bamberg., a. 1896.

Pindarum Nem. VII 12 (Schol.), item Sicilia Lys. VI § 6. Recte huc Paley refert Hesych. gl. πόλις: τὴν Σικελίαν, ἀντὶ τοῦ νῆσον. — διακναισθήσεται: διακναίειν ἐστὶ κυρίως τὸ ξύειν τυρὸν τῇ κνήστιδι. —Ὅμηρος (Λ 639) „ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρὸν κνήστι χαλκείῃ". δεῖ δὲ νοεῖν ὅτι πάλιν ἐνταῦθα τυρὸν ἐπιξύει καὶ εἰς τὴν θυείαν ἐμβάλλων ταῦτα λέγει. Scholiasta confundit verba cognata κνῆν et κναίειν. Legitur διακναίειν, *comminuere, conterere* Ran. 1228, Eccl. 957, Pherecrat. II 327, Aesch. Prom. 541, Eur. Med. 162, Alc. 109, Heracl. 296, Elect. 1207. De caseo Aristophanes κατακνῆν usurpat Eq. 771, Vesp. 965. Comp. κατακναίειν apud solos sequiores legi videtur, sed κατακνίζειν Plut. 973 (κατακέκνισμαι, *amore deperio*), Isocr. XII § 17. A verbo κνῆν descendit κνησιᾶν Eccl. 914.

V. 252. Schol. εἰπὼν τοῦτο ὁ Πόλεμος τὸ μέλι εἰς τὴν θυείαν ἐμβάλλει. — εὐφυέστατα τοῖς Ἀθηναίοις χαρίζεται σεμνολογῶν τὰ κατ' αὐτούς. ὅσῳ γὰρ μέλι τιμιώτερον τῶν σκορόδων καὶ τῶν πράσων, τοσούτῳ ἀμείνων καὶ ἡ τοῦτο γεωργοῦσα (mire dictum) γῆ. — θέασαι ὅτι καὶ ἡμεῖς εὐφυῶς, εἴ γε μὴ σφαλῶμεν, παρετήρησαμεν ἐν τοῖς προλαβοῦσιν (ad vs. 212) τὴν ἐξήγησιν, εἴ γε μειοῦν μὲν ἐν παντὶ σπουδάζει τὰ Λακωνικά, αὔξειν δὲ τὰ Ἀττικά. Tum comparatis vss. 242, 246, 250 sic pergit: ὁπότε περὶ Ἀθηνῶν δὲ λέγες, μηδὲν δυσχερὲς μηδὲ βλασφημον ἐπήγαγέν τι κτλ. Nam plura adscribere taedet. Mirifice homo sibi placet propter observationem partim falsam partim admodum exilem. Contra et in hac fabula et in Acharnensibus et Thermophoriazusis poeta tam moderate loquitur de hostibus, quam hac aetate a nemine Atheniensi, quantumvis fabularum argumentum eo conducat, expectares.

V. 254. Mel Atticum, commemoratum etiam a Menandro IV 270, imprimis Hymettium aeque celebrabatur olim in Graecia ac postea Hyblaeum in Sicilia, quod saepe canunt poetae Latini. „One can hardly doubt" scribit Paley „that there is some joke in Attica providing the means of *sweetening* the hodge-podge of the war." Salva viri docti reverentia equidem multum dubito. Neque eiusmodi iocum intelligo, neque

non sentio eadem de causa mel Atticum hic commemorari atque supra allium Megarense, caseum Siculum, reliqua. Iusto saepius interpretes ipso poeta facetiores esse volunt. Hoc vero recte observat vs. 254 exprimere honesti agricolae parsimoniam. — Schol. τετρώβολον: τουτέστι τὸ τετρωβόλου πωλούμενον. — ἀντὶ τοῦ πολυτίμητον. οὕτω δὲ λέγουσι τὸ τετρωβολιαῖον. Ita enim sequiores, sed terminatione ιαῖος in simplicibus tantum utebantur veteres, dicentes ὀβολιαῖος, μναιαῖος, πηχυαῖος, παλαστιαῖος, ποδιαῖος, σπιθαμιαῖος et similia. Unum excipitur ἡμιωβολιαῖος Ran. 554, cf. docta Blaydesii adnotatio. — Τριώβολον, πεντώβολον, δεκώβολον leguntur in titulis Atticis, semel ὀβελός pro ὀβολός. Meisterhans[2] p. 18. Eq. 798 ὡς τοῦτον δεῖ ποτ' ἐν Ἀρκαδίᾳ πεντώβολον ἡλιάσασθαι adiectivum iungendum cum pronomine significat πέντε ὀβολῶν μίσθον φέροντα. Eccl. 413 ὁρᾶτε μέν με δεομενον σωτηρίας | τετραστατήρου καὐτόν. Etiam τριώβολον proprie adiectivum est (audiendum νόμισμα) sed substantive usurpari solet. Cf. Eq. 51, 800, Nub. 1235, Vesp. 609, 690. 1121, 1128 etc., rarissimum est τὸ διώβολον. Arist. fr. II 944. Theopomp. II 812, Alexid. III 470, vs. 6 διωβόλου τοῦτ' ἔστι, nisi forte ibi verum est διώβολον; dici enim solet δύ' ὀβολώ, δυοῖν ὀβολοῖν, quae passim extant. Hinc διωβελία, sive διωβολία (Aristot. pol. II 7 et inscript.). — Ὑπώβολος usurpavit Pherecrates fr. 58, 2: οὐχ ὁρᾷς τὴν οἰκίαν | τὴν Πουλυτίωνος κειμένην ὑπώβολον, i. e. interprete Photio ὑποκείμενον πρὸς δάνειον καὶ τόκον.

V. 255. Κυδοιμέ. Appellativum est Ach. 573 κυδοιμὸν ἐμβαλεῖν. Nota sunt ex Homero κυδοιμός et κυδοιμέω. „Hurly-burly" Paley. — κλαύσει μακρά. Minantis formula, *vapulabis*. Cf. Eq. 433, Vesp. 584, Plut. 612. Sic οἰμώζειν μ. Plut. 111, Av. 1217, ὀτοτύζειν μ. Lys. 520, κωκύειν μ. Lys. 1222, Ran. 34. — Praeivit Homerus dicendo μακρὰ βοᾶν, μεμυκώς sim., isque usus se propagavit ad formulam μακρὰ χαίρειν φράσαι τινί, ubi χαίρειν ironice significat κλαίειν.

V. 257. ὡς δριμύς. Cf. Eq. 706 ὡς ὀξύχολος. Vid. ad vs. 248.

V. 258. τῶν σκορόδων, utpote δριμέων. Plut. 716 sq. Aesculapius

Neoclidae caecitatem simulantis oculos acerbo inungit cataplasmate, ἐμβαλὼν σκορόδων κεφαλὰς τρεῖς Τηνίων, ubi Schol. dubitat utrum allia sic dicta sint, quod Tenus insula esset allii feracissima, an quod pullularet scorpionibus, laudato Eupolide ἐν Πόλεσιν „Τῆνος αὕτη, πολλοὺς ἔχουσα σκορπίους." Similis est in scholiis ad Plut. vs. 720 dubitatio, utrum ὄξος Σφήττιον proprio sensu sit intellegendum an translato de amaro Sphettiorum ingenio.

V. 359. οἴσεις. Vid. adn. crit. — Schol. ἀλετρίβανον· οἱ μὲν δασέως παρὰ τὸ τοὺς ἅλας τρίβειν, οἱ δὲ ψιλῶς παρὰ τὸ ἀλεῖν <καὶ τὸ τρίβειν?>. λέγεται δὲ καὶ ἀλότριψ, ὡς ἐν ἐπιγράμματι (A. P. VI 306) „καὶ τοῦτον δικάρανον ἀλότριβα." καὶ ἀλετρὶς ἡ μυλωθρία παρὰ Καλλιμάχῳ (fr. 232). — Κράτης παρατηρεῖν ἀξιοῖ πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι ὁ μὲν δοίδυξ Ἀττικόν, ὁ δὲ ἀλετρίβανος Ἀσιανόν, καὶ σκυτοδέψης μὲν Ἀττικόν, βυρσοδέψης δὲ Ἀσιανόν. Ultima verba cur Crates addiderit vix intelligo, nisi infra vs. 270 βυρσοδέψης scriptum invenerit pro βυρσοπώλης. Utrumque vocabulum saepe de Cleone usurpavit noster. Vox ἀλετρίβανος infra recurrit vss. 265, 269, 282 et fr. adesp. 140 K ἀμφ' ἴγδιν κἀλετρίβανον — κατατρίβοντες βίον. — Compara Eq. 890 ὡς εἰ μὴ ἐγένεθ' οὗτος (Cleo) ἐν | τῇ πόλει μέγας, οὐκ ἂν ἤ | στην σκεύη δύο χρήσιμα | δοίδυξ οὐδὲ τορύνη. Cf. infra vs. 654. Memorabile est Eupolidis fr. 436 K: τὰς δὲ τοῦ δοίδυκος ἐν τῇ θυίᾳ περιαγωγὰς περιαμφίδας Εὔπολις κέκληκεν (Poll. VI 90). Cf. περιαμφεννύναι et περιάμφοδος. Inversa ratione multa verba ab Homero serionibusque epicis cum ἀμφιπερι componuntur.

V. 260. εἰσῳκίσμεθα. Vid. ad vss. 197, 207. — Vi neutiquam caret asyndeton.

V. 261. Schol. πάλιν λεληθότως σεμνολογεῖ τοὺς Ἀθηναίους ὡς αὐτόχθονας, ἐκ τοῦ εὑρίσκεσθαι παρ' αὐτοῖς τὰ τῶν πάλαι εἰσῳκισμένων, ὧν ἠπόρουν οἱ νεωστὶ εἰσῳκισμένοι. Ita sane λεληθότως, ut ipsum poetam sua σεμνολογία latuerit. Cf. eiusdem grammatici argutias ad vs. 252. Οἴμοι ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ! — μεταθρέξει = ταχέως μέτει. Cf. Phrynich. com. II 583: βούλει Διοπείθη μεταδράμω; et simile verbum μεταθεῖν.

Cum rariore forma pro μεταδραμεῖ cf. Homericum θρέξασκε Σ 599, περιθρέξαι Thesm. 657, περιθρέξει Ran. 193, ἀποθρέξει Nub. 1005, Plat. Com. ap. B. A. p. 427 ἀποθρέξει, Lucian. Lexiph. 3 ἀποθρέξομαι, Eurip. Iph. A. 1596 ἔθρεξε. — τάχυ πάνυ. Cf. Plut. 57, Lys. 864, 916, Eupolis II 560 (30): οὐ πάνυ ταχύ (ταχὺ πάνυ?) | ῥίψας ἐμοὶ τοῦτ' ἀναβαλεῖς τὸ κρητικόν;

V. 263. εἰ — κλαύσομαι. „Haec seorsim submissa voce dicit" Bl.

V. 264. ἀνθρώπια, *homunciones*, cum contemptu vocat spectatores, qui genus humanum repraesentant. Cf. infra 751 ἀνθρωπίσκους.

V. 265. καταράξῃ. Vid. adn. crit. Simplex legitur Eccl. 977 (τὴν θύραν, ut saepe in tragoedia), ἐξαράττειν Nub. 1372 (convitio). De verbo καταράττειν cf. Steph. thes. ed. Dind. s. v.

V. 266. καθήμενοι, *otiose*. Cf. Eccl. 221.

V. 267. Διόνυσ'. Schol. ὡς οἰκείῳ θεῷ εὔχεται τῆς Ἀττικῆς, κυρίῳ τῶν ἐν θεάτρῳ καὶ τῶν ἐν εἰρήνῃ ἀγομένων (ἀγώνων? An excidit ἑορτῶν?).

V. 268. Schol. τὸ δεῖνα: διὰ τούτου τὸ ῥηθησόμενον ἀηδὲς ἐκφεύγει εὐθέως λέγειν. ὅτε γάρ τι δυσχερὲς μέλλομεν λέγειν, εἰώθαμεν τοῦτο προτάσσειν, ὡς μὴ εὐθυρρημονοῦντες. Blaydes cft. 880, Ach. 1149, Th. 620, 622, 625, Av. 647, Lys. 921, 926, 1168, Ran. 796. 918. Vesp. 524, monens Anglice eo sensu dici *you know*. Nos *ja, weet je*. Est igitur tergiversantis. Saepe etiam usurpatur quo sensu nos dicimus *dings*, Galli *à propos*, de iis quae paene obliti eramus; ὁ δεῖνα autem de homine, cuius nomen non statim meminimus.

V. 270. Schol. ὡς δὴ αἴτιον τοῦ πολέμου καὶ ὡς αὐτὸν συνέχοντα τὸν πόλεμον, ὡς καὶ Θουκυδίδης ἱστορεῖ. — ἐκύκα. Saepe hoc verbum iungitur cum ταράττειν, ut Latine *miscere* et *turbare*. Cf. Ach. 688, Eq. 251, 692, Aesch. Prom. 993. Ἀνακυκᾶν Plut. 1109, ἐγκυκᾶν Ach. 927.

V. 271. εὖ γε ποιῶν, ut mox 285 εὖ γε εὖ γε ποιήσαντες. Cf. Ach. 1050 καλῶς γε ποιῶν, Plut. 863 καλῶς — ποιῶν ἀπόλλυται. De inversa structura vid. ad vs. 1311. — πότνια δέσποινα. Cf. infra 445, 520, 657, 975, 1055, 1108. Vox πότνια pri

mitus idem significabat quod δέσποινα, quae res ipsos Graecos hac aetate latebat. Cf. 975 sq.

V. [273]. Schol. ἀντὶ τοῦ πρὶν ἡμῖν τὸν πόλεμον ἐπεγεῖραι. — μυττωτόν. Cf. Ach. 174, Eq. 768. Scholia explicant ὑπότριμμα διὰ σκορόδων, Dioscorides τὸ ἐκ σκορόδου καὶ τῆς μελαίνης ἐλαίας γενόμενον τρίμμα. Magnae autem erant allii in culina antiqua, ut hodieque apud populos meridionales, praesertim in Hispania (horresco referens, sed experto crede), et orientales partes. Passim commemoratur in comoedia. Distinguuntur ὑποτρίμματα, quae ex allio aliisque herbis aromatisque acerbis et acribus praeparabantur (cf. Eccl. 291, Ath. III 183 C, Poll. VI 71) et καταχύσματα, *iuscula*, quae dulcia esse solebant. Av. 1637 μάγειρε, τὸ κατάχυσμα χρὴ ποιεῖν γλυκύ. Cf. ibid. 535, Plut. 768, 789, 795, Athen. I 5 C, V 67 E. Vid. καταμυττωτεύειν supra vs. 247.

V. 275. ἀνύσας (τι), *cito*, passim in comoedia (et apud Platonem) cum imperativo aut coniunctivo: Ach. 570 sq. (sine τι), Eq. 71, 118 sq., Nub. 181, 505 sq., 635, 1253, Vesp. 30, 302, 398 (sine τι), 847 (sine τι), 1158 (item), 1162, 1209 (item), Lys. 920. — Item sine τι Ran. 1170 sq., Eccl. 1058, Plut. 229, 349, 648, 974. Absolute positum Eq. 1104. Cf. Ran. 606, 648. Ratione inversa Plut. 413 ἄνυε (ἄνυτε?) πράττων. Av. 241 ἀνύσατε πετόμενα. Vesp. 1168 ἄνυσόν ποθ' ὑποδησάμενος. Atticistae hoc verbum cum spiritu aspero scribi iubent, afferentes formam καθήνυσαν. Cf. Phrynichus Bekk. an. 14, 17, Moeris Att. p. 179. Quam tamen rem non confirmat librorum traditio, ita ut res maneat incerta. — ταῦτα, scil. δράσω, vel ἔσται. Cf. Vesp. 142. Sic ταῦτα δή Ach. 815, 1008, Eq. 111, 495, Plato Tim. 17, ταῦτ' ἔσται. (Bl.) — ἥκε. Passim hoc verbum *redeundi* sensu gaudet, velut Lys. 731.

V. 276. νῦν ἀγὼν μέγας, *nunc magno in discrimine res est*. Cf. Eur. Phoen. 859, Thuc. II 45, 89.

V. 277. Schol. ἐν Σαμοθράκῃ ἦσαν τελεταί τινες ἃς ἐδόκουν (= ἐνόμιζον) τελεῖσθαι πρὸς (an ὡς?) ἀλεξιφάρμακά τινα κινδύνων. — ἐν τῇ Σαμοθράκῃ τὰ τῶν Κορυβάντων ἦν μυστήρια καὶ τὰ τῆς Ἑκάτης· καὶ διαβόητον ἦν τὸ Ζήρινθον ἄντρον, ἔνθα τὴν Ἑκάτην

ὀργιάζειν ἐλέγετο· καὶ τελετὰς ἦγον αὐτῇ καὶ κύνας ἔθυον· καὶ ὁ τὴν Ἀλεξάνδραν πεποιηκὼς (Lycophr. 77) μέμνηται· „Ζήρινθον ἄντρον καὶ κυνοσφαγοῦς θεᾶς | λιπὼν ἐρυμνὸν κτίσμα Κυρβάντων Σάον", ubi Schol. Ζήρινθον τὸ <Σαμο>θρᾳκικὸν σπήλαιον καταλιπὼν τῆς Ῥέας ὁ Δάρδανος, ὡς δέ τινές φασι, τῆς Ἑκάτης. καὶ γὰρ Σώφρων ἐν τοῖς μίμοις φησὶν αὐτῇ κύνας θύεσθαι.

V. 278. Schol. μεμνημένος: τὰ μυστήρια τῶν Καβείρων (cf. Herodot. II 51). δοκοῦσι δὲ οἱ μεμνημένοι ταῦτα ἐκ τῶν κακῶν σῴζεσθαι καὶ ἐκ χειμώνων. Alexis III 467 „αὐτὸν ὁ κεκληκὼς τὰ Σαμοθρᾴκι' εὔχεται | λῆξαι πνέοντα καὶ γαληνίσαι ποτέ. Cf. Theophr. Char. 24. — νῦν — καλόν. Cf. 392, Soph. Phil. 1155, Fr. 152 (Bl).

V. 279. ἀποστραφῆναι. Alius schol. διαστραφῆναι interpretatur, alius κλασθῆναι, alius rectius ἐναντίαν αὐτῷ τὴν εἰς τὸ δεύτερον (= ἔμπαλιν, ὀπίσω?) γενέσθαι ὁδόν, ὥστε μηκέτι αὐτὸν ὑποστρέψαι. Aliud enim ἀποστρέφειν, *retorquere* (Eq. 263, Lys. 455), aliud διαστρέφειν, *distorquere* (Ach. 15, Eq. 175, Av. 177), quod reponendum h. l. non male suspicatus est Blaydes. — Verbum medium ἀποστρέφεσθαι, *aversari*, legitur infra vs. 683, Plut. 702; ἐπιστρέφειν, *convertere*, Vesp. 422; ἐνστρέφειν, *invertere*, *extrorsum vertere* Plut. 721, Nub. 88, 554; καταστρέφεσθαι, *subigere*, Eq. 274, Vesp. 1092; ἀναστρέφειν *evertere*, Av. 1240, *convertere* Plut. 779, *circumagere se* Thesm. 985; cf. ἐπαναστρέφειν Ran. 1102 et ἐπαναστρέφεσθαι Eq. 244 (verba tactica); ὑποστρέψαντες, *mutata sententia*, Av. 1283. — μετιόντος, *petentis*. Cf. Eq. 605, Lys. 268. Eodem sensu μεθήκειν de personis Eq. 937, Eccl. 534. Cf. μετατρέχειν, μεταθεῖν, μεταπέμπειν.

V. 280. „Redux cito est e Lacedaemone Κυδοιμός, ut Amphitheus in Acharn. 175." Bl.

V. 282. Λακεδαιμονίοισιν. Semper apud nostrum hoc nomen caret articulo. Cf. Ach. 52, 131, 355, 368, 482. 509, 536, 541, 647, 652, Eq. 467, 1008, 1053. Vid. adnot. crit. Idem valet de nomine Ἀθηναῖοι, sed non eadem constantia, excipiendi enim loci Lys. 1145, 1149, 1229, 1244. Nomen Λάκωνες semel tantum, Ach. 303, postulante metro articulo

caret, qui adest Ach. 305, 309, 514, Eq. 740, Lys. 620, 1150, 1153, Pac. 216, 478, 622, 701, nusquam caret *Λακωνικοί* substantive positum: Pac. 211, Nub. 186, Lys. 1115, 1226, Eccl. 356, sed horum locorum pars non populum, sed certos quosdam homines spectat. Contra vero *Ἀθῆναι* et *Λακεδαίμων*, ubi non additur praepositio, articulum admittunt. Cf. Nub. 214, Lys. 1144, Eq. 311, cett. — Schol. *ὁ Βρασίδας ὁ Τέλλιδος παῖς, ὃς ἦν Λακεδαιμονίων στρατηγός. καὶ οὗτος δὲ ἀνθίστατο τῇ εἰρήνῃ.*

V. 283. Schol. *εἰς τἀπὶ Θρᾴκης χωρία*: *καὶ γὰρ εἰς συμμαχίαν πεμφθεὶς ὁ Βρασίδας ἐπὶ Θρᾴκην κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Κλέωνι τελευτᾷ*, nempe octavo ante Pacem doctam mense in pugna apud Amphipolin, ubi *μονομαχήσαντας ἀλλήλους ἀνελεῖν* ambos viros falso tradit Schol. Rav. Cf. Thuc. V 10.

V. 284. *Εἶτα* post participium illatum more Graecis perquam familiari. Simili abundantia ponuntur *ἔπειτα* (apud nostrum vel *κἄπειτα* et *κᾆτα*) et *οὕτω*.

V. 285. *Εὖ γε* repetitum, ut saepius. Ter repetitur Eccl. 218 *εὖ γ', εὖ γε νὴ Δί', εὖ γε*. — Schol. *Διοσκόρω*: *οὗτοι παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐτιμῶντο. διὸ νῦν αὐτῶν μέμνηται, ὅτι Βρασίδου ἐμνήσθη, ἐπὶ δὲ Κλέωνος* (271) *τῆς Ἀθηνᾶς*. Quae scita est observatio.

V. 286. Vid. adn. crit.

V. 287. *ἀπόφερε*, *aufer*. Cf. infra 1221, ubi duplicatur, 1238 ut Ach. 1054. Porro Ach. 1067, Eq. 957 *ἀπόφερ' ἐκποδών*. — *Τὰ σκεύη*. In his esse non potest mortarium, quippe quo deinde Bellum usurus sit, sed intellegenda sunt vasa, quae porrum, allium, caseum, mel continuerant. Vasa non plane defuisse docet vs. 202, sed sua Bello propria quaedam fuisse efficias e Cydoemi responso vs. 260.

V. 288. Bellum scenam relinquit. Vid. ad vs. 232. — *δοίδυκ'* = *ἀλετρίβανον*. Cf. 295. — *εἰσιὼν* pro *εἰσελθών*. — *ποιήσομαι*, *mihi faciam*, aut *faciendum curabo*, sed potius illud, quia Vulcanus cum reliquis dis praeter Mercurium Olympum reliquerat.

V. 289—300. *Scena quinta*. Trygaei monologia, qua omnes Pacis fau-

tores ad deam antro inclusam liberandam convocat. Duo ultimi versus scripti metro trochaico spectatorum animos ad chori parodon iisdem numeris conceptam praeparant.

V. 289. *τοῦτ' ἐκεῖν'*, *hoc illud*. Cf. 516, Av. 354, Ach. 820, Ran. 818, 1342, Amphidis fr. 9, Eur. Med. 99, alia. — Ad *ἥκει*, *usu venit*, cf. Plat. Euthyd. 296, Luc. Philops. 19. Legitur apud eundem Herod. cap. 1 *καὶ τοῦτ' ἐκεῖν', ἥκειν οἱ νομίσας τὸν καιρόν*, ubi temere, ut alia plurima, Sommerbrodt expunxit verba *ἥκειν οἱ*. — Paullo aliter supra vs. 64, Ach. 41, Lys. 240, Nub. 1052; *τοῦτ' ἔστι τουτί* Nub. 26, *τουτό γέ τοι δή* Ran. 1017. — Schol. *Δᾶτις σατράπης Περσῶν, εὐδοκιμήσας κατά τινα χρόνον πολεμῶν, ἑλληνίζειν βουλόμενος εἶπεν „ἥδομαι καὶ χαίρομαι" καὶ ἐβαρβάρισεν, ἔδει γὰρ εἰπεῖν „χαίρω"*. Similia alii Schol. tradunt, sed unus: *τινὲς Δᾶτιν λέγουσι τὸν τραγικόν, κακῶς ὑπονοοῦντες· ἐκεῖνος γὰρ υἱὸς ἦν Καρκίνου, οὗτος δὲ ὕπαρχος Περσῶν*. Hunc tamen ipsum Carcini filium ab Aristophane rideri recte statuit van Leeuwen (Mnem. 1888, 435 sqq. et nuper ad Ran. 86), qui inductus formis poeticis *ἐχηράμην* et *κεχάρημαι* in tragoedia aliqua scripserit *χαίρομαι*, Darii enim belli ducem Graece didicisse credi non posse. — Schol. *λέγεται δὲ τοῦτο δατισμός*.

V. 290. *δεφόμενος*. Cf. Eq. 24, 29, Eccl. 709. Active Eubulus III 262 (2, 5) de Graecis ad Troiam carentibus mulieribus *ἑαυτοὺς δ' ἔδεφον ἐνιαυτοὺς δέκα*. De *masturbantibus* (cf. *ψαθάλλειν, ἀναψαθάλλειν, ἀνακνῆν, ἀνατρίβεσθαι τὸ πέος*) intellegi haec solent nec sane Concionantium locus aliter accipi potest, sed reliquis locis paene dubites an potius de mascula venere cogitandum sit, ut sit hic i. q. *περαινόμενος*, et *ἑαυτοὺς ἔδεφον* apud Eubulum = *ἀλλήλους ἐβίνουν*. Vana tamen dubitatio.

V. 292. *νῦν ἐστιν — καλόν*, *opportunum est*. Cf. 278, Soph. Phil. 1155.

V. 293. *πραγμάτων τε καὶ μαχῶν*. Observa assonantiam. Cf. Ach. 296, 606. Male hic vertunt *litibus*. Sunt belli *molestiae*. Cf. ad 1297.

V. 294. In Arist. fragmento II 1065 *τῆς πᾶσιν ἀνθρώποισιν εἰρήνης φίλης* paene eadem verba recurrunt. Cf. Plut. 280, Hegesipp.

de Halonneso § 19, Dem. VI § 8, VIII § 21 et 70, al. Quippe omnes Graeci tunc pacem desiderabant. — *ἐξελκύσαι*. Cf. 315, 506, *ἀνελκύσαι* 307, Ach. 687, Vesp. 568, *ξυνέλκειν* 417, 469. Legitur *εἰσέλκειν* Ach. 378, *διέλκειν* infra 1131 (= *διαπίνειν*), Thesm. 648 (navem per Isthmum: Cf. *δίολκος*), *καθέλκειν* (*subducere* navem) Eq. 1315, Eccl. 197, (de pondere) Ran. 1398, *ἐφολκός* Vesp. 268, *παρέλκειν* infra 1306, Nub. 553, *προσέλκεσθαι* (med.) Eccl. 910, *ὑφέλκειν* Vesp. 187 et *ὑφέλκεσθαι* Eccl. 319: *Περσικὰς ὑφέλκομαι*.

V. 295. Alcibiadem innui arbitratur Palmerius, qui bellum hoc tempore contra Lacedaemonios strenue parabat teste Thuc. V (Bl.). Obvertit Rogers anno 421 et ipsum Alcibiadem paci studuisse. Sed procul dubio etiam tunc non deerant, qui *ἰδίων κερδῶν χάριν* ei adversarentur, nec necessario de certo quodam homine cogitandum. De voc. *δοίδυξ* sensu translato adhibito cf. Eq. 984.

V. 296. Schol. *πάντες γὰρ οὗτοι τῶν ἔργων ἐκωλύοντο πολέμου ὄντος καὶ ἠδικοῦντο, οἱ μὲν γεωργοὶ κωλυόμενοι γεωργεῖν, οἱ δὲ ἔμποροι* <*ἐμπορεύεσθαι*>, *οἱ δὲ τέκτονες ἀναγκαζόμενοι ναυπηγεῖν τριήρεις, οἱ δὲ δημιουργοὶ στρατεύεσθαι καὶ φρουρεῖν* [*ἀναγκαζόμενοι*], *οἱ δὲ μέτοικοι εἰσπραττόμενοι μετοίκιον* (quasi vero pacis tempore immunes essent! Debuerat: *στρατεύεσθαι τε καὶ ἐμβαίνειν εἰς τὰς ναῦς καὶ εἰσφέρειν* aut tale quid), *καὶ οἱ ξένοι ἀπολαυνόμενοι, καὶ οἱ νησιῶται τοὺς φόρους εἰσπραττόμενοι καὶ ναῦς παρέχοντες. ἢ οὖν τούτων χάριν ἐμνημόνευσεν αὐτῶν, ἢ β ο υ λ ό μ ε ν ο ς δ ε ῖ ξ α ι ὅ τ ι ἐ π ι β λ α β ὴ ς κ α θ' ὅ λ ο υ ὁ π ο λ ε μ ο ς*. Ita demum recte, quare tot verbis parcere potuerat grammaticus, cuius *ἀδολεσχία* saepe nauseam movet haec scholia legentibus.

V. 298. *ὦ π ά ν τ ε ς λ ε ῴ*. Infra 551, Ach. 448, *ἀκούετε λεῴ*, Vesp. 1015 *νῦν αὖτε, λεῴ, πρόσσχετε τὸν νοῦν*, Av. 1275 *οἱ πάντες λεῴ*, 1276 *τί δ' οὕτως οἱ λεῴ τιμῶσί με*. Singularis numerus apparet supra 61, infra 632, 920, 1317, Ach. 162, Eq. 224, Thesm. 39 (*εὔφημος πᾶς ἔστω λεώς*), 857. — Sic *ὦ πάντες ἀστοί* Eccl. 834 et Lys. 638.

V. 299. De mutato metro vid. ad 553. — Schol. *παροιμία, ἅμας*

ἀπῄτουν, οἱ δ' ἀπηρνοῦντο σκαφάς". Cui simile est in Ranis illud *χρῆσον σὺ μάκτραν, εἰ δὲ βούλει, κάρδοπον*. — *μοχλούς*, *vectes*, cf. 307 al. Hinc *μοχλευτής* Nub. 567, 1397, *ἐκμοχλεύειν* et *συνεκμοχλεύειν* Lys. 429 sq.

V. 300. Schol. *φασὶ γὰρ ὅτι δειπνήσαντες μὲν ἐπερρόφουν ἀγαθοῦ δαίμονος, ἀπαλλάττεσθαι δὲ μέλλοντες ἔπινον Διὸς σωτῆρος. ὡσεὶ ἔλεγε, νῦν γὰρ σπεῖσαι ἢ πιεῖν πάρεστιν ἡμῖν ἀγαθοῦ δαίμονος* (cf. Eq. 106 et adn. crit.). *ἄλλως* (minus recte). *ἀντὶ τοῦ νῦν γὰρ ἔστιν ἡμῖν ὑπὲρ ἀγαθῆς τύχης καμεῖν καὶ ἁρπάσαι τὴν Εἰρήνην*. Ad *ἀγαθοῦ δαίμονος* cogitandum *οἶνον ἄκρατον*. *Nunc enim nobis licet boni genii* (Fortunae) *rapere poculum*. Bonus autem genius h. l. vix diversus a Pace, qua restituta, *genio* denuo *indulgere* Graecis licebit. Vid. adn. crit. Cf. Eq. 85, 106, 107, Vesp. 525, Theopomp. II 808, 821, Antiph. III 76, Nicostr. III 286, Eriph. III 558, Xenarch. III 616, Diphil. IV 409, ubi aut ellipsis apparet aut adduntur substantiva *οἶνος ἄκρατος, ἄκρατος, τρύβλιον, μετάνιπτρον, μετανιπτρίς, φιάλη*, verba autem iunguntur *σπένδειν, πίνειν, ἐκπίνειν, ῥοφεῖν, ἐπιρροφεῖν, ἐγχεῖν, δέχεσθαι, λαμβάνειν*. Coniectura mea *αὖ σπάσαι* pro *ἁρπάσαι* illustratur iis quae attuli ad vs. 1131. Per se *ἁρπάζειν* significare *avide edere aut bibere* minime docent loci allati a Richtero: vs. 1160 infra, Ach. 1160, Av. 892, Eccl. 866. Bibebatur in boni genii honorem meri poculum post coenam ante symposium, de cuius triplici libatione (dis, heroibus, Iovi suspitatori) conferatur Blomfieldi glossarium ad Aesch. Agam. 237. Convivii succinctam descriptionem vide Vesp. 1216 sq. — *ἁρπάσαι*, *arripere*. Composita *ἀναρπάζειν* infra 524, Eq. 52, Vesp. 17; *ἀφαρπάζειν* Eq. 1062, Plut. 677, *ἐξαρπάζειν* supra 6, Eq. 708, Thesm. 691, 706, *ξυναρπάζειν* Nub. 775, Lys. 437, Ran. 1343, *ὑφαρπάζειν* Eq. 56, Nub. 490, Thesm. 205, Eccl. 722 et medium 921. Verbo *διαρπάζειν* nusquam nec Aristophanes utitur nec reliqui comici, quae res aeque fortuita est, ac compositum *ἀνθαρπάζειν* apud nullum scriptorem antiquum reperiri.

V. 300—360. *Scena octava.* Adsunt Chorus et Trygaeus. Chorus, qui omnes tota Graecia pacis fautores repraesentat (320) liben-

tissime quidem Trygaeo vocanti morigeratur, sed insperata fortuna adeo commotus est, ut vix ab illo reprimi possit, quominus clamando et saltando gaudium suum significans Bellum denuo foras provocet et ita perdat propositum. Vss. 299—336 succinente tibicine recitatos esse inde apparet, quod chorus per hunc dialogum saltasse docent vss. 322 sqq. Cf. Schol. Nub. 1352: χρὴ δὴ λέγειν πρὸς τὸν χορόν. οὕτως ἔλεγον πρὸς χορὸν λέγειν, ὅτι τοῦ ὑποκριτοῦ διατιθεμένου τὴν ῥῆσιν ὁ χορὸς ὠρχεῖτο. διὸ καὶ ἐκλέγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς τοιούτοις τὰ τετράμετρα, ἢ τὰ ἀναπαιστικά, ἢ τὰ ἰαμβικά, διὰ τὸ ῥᾳδίως ἐμπίπτειν ἐν τούτοις τὸν τοιοῦτον ῥυθμόν, ubi non commemorat, qui h. l. leguntur, tetrametros trochaicos, quippe qui in *agonibus* non occurrant. Cf. Zielinskium „Die Gliederung etc." p. 299. Xenoph. Symp. c. 6 ἦ οὖν βούλεσθε, ἔφη, ὥσπερ Νικόστρατος ὁ ὑποκριτὴς τετράμετρα πρὸς τὸν αὐλὸν κατέλεγεν, οὕτω καὶ ἐγὼ ὑπὸ τὸν αὐλὸν ὑμῖν καταλέγωμαι; De trimetris *tragicis* idem asseverat Plutarchus περὶ μουσικῆς (cuius auctor est Glaucus Rheginus) c. 28: ἔτι δὲ τῶν ἰαμβείων τὸ τὰ μὲν λέγεσθαι παρὰ τὴν κροῦσιν, τὰ δὲ ᾄδεσθαι Ἀρχίλοχόν φασι καταδεῖξαι, εἶθ' οὕτω χρήσασθαι τοὺς τραγικοὺς ποιητάς. Hinc, ut animadvertit Zielinski, duo vs. tragici Ach. 1185 sq. in vs. praegresso μέλος vocantur et Nub. 1370 sq. legimus ὁ δ' εὐθὺς ᾖσ' Εὐριπίδου ῥῆσιν. In comoedia idem vir doctus trimetrum (s. potius hexapodiam) *melicum* cantatum, *comicum* dictum, *tragicum* declamatum esse recte statuisse videtur.

V. 301. πᾶς χώρει. Cf. Av. 1186, Ran. 372. Praeterea vid. Ach. 224, 238, Vesp. 422, Pac. 458, Av. 1190, 1196. — προθύμως recurrit infra 379, 417, 437, 907.

V. 302. Schol. ὦ Πανέλληνες: λεληθότως εἰς ὁμόνοιαν αὐτοὺς περιάγει, διὰ τοῦτο καὶ μιᾷ προσηγορίᾳ αὐτοὺς περιέλαβε δηλῶν τὸ συγγενές. Cratinus II 15 (1, 3) τῶν Πανελλήνων πρόμῳ, Eurip. Iph. A. 350, 414, Tro. 413, 716, Suppl. 526, 621. Reliqui tragici abstinent. Πανέλλανες Pind. I. II 38, III, 47. Versum Hom. *B* 530, ubi nomen occurrit, ut novitium damnavit Aristarchus. Saepius apud Homerum occurrit

Παναχαιοί, sed ne hoc quidem in partibus antiquioribus. — εἴπερ πώποτε e solenni precum formula, ut saepius etiam εἴ ποτε καὶ νῦν. Praeivit Homerus. — Apparet πώποτε in sententiis negativis, interrogativis, conditionalibus. Adhiberi tantum posse de re praeterita, ut ποτέ de re futura, cum per se liquet tum notum est omnibus.

V. 303. Schol. φοινικικῶν (cf. adn. crit.): οἷον αἱματωδῶν. — Ὅμηρος „φοινίσσετο δ' αἵματι γαῖα." Non ita Homerus noster, sed ἐρυθαίνετο κτλ. Κ 484. Etym. m. 379, 19 ἐρυθαίνω explicat per φοινίσσω. — φοινικὶς χλαμὺς πολεμικὴ Schol. Rav., sed Ven. ἄλλως. τῶν πολεμικῶν· φοινικὶς δὲ χλ. πολ. (quae verba male textum interrumpunt) ἢ ἀντὶ τοῦ ναυμαχικῶν· Φοίνικες γὰρ λέγονται κρατεῖν ἐν ταῖς ναυμαχίαις. Celatur vetus varia lectio eaque unice vera φοινικίδων, *sagorum*. Cf. infra 1175, Lys. 1140, Plut. 731, 735, Xen. de rep. Lac. cap. 11.

V. 304. ἐξέλαμψεν. Cf. Lys. 388, Av. 1712. ἕως διέλαμψεν ἡμέρα Plut. 744, ὥσπερ δ' ἀστέρος — ἀκτῖνες ἀπολάμπωσιν Av. 1009. Verbum simplex legitur infra vs. 755, Vesp. 62, 1032, Av. 1710, Eccl. 13, Ran. 293: πυρὶ γοῦν λάμπεται | ἅπαν πρόσωπον. — Schol. μισολάμαχος: ἀλλοτρία τῶν Λαμάχου τρόπων· φιλοπόλεμος γὰρ οὗτος, ὡς καὶ ἐν Ἀχαρνεῦσί φησιν. Vid. ad vs. 473. Cf. μισολάκων Vesp. 1165, μισοπορπακιστάτη infra 661.

V. 305. πρὸς τάδε et πρὸς ταῦτα passim significant *proinde, idcirco*. Proprie sumenda est participii ellipsis verbi *spectandi*, ut βλέπων, σκοπῶν, *met het oog daarop*. Cf. quae olim annotavi ad Oed. Reg. 343, pag. 111 ed. meae. — ἀρχιτεκτόνει, metaphorice, *operi praees*. Teste Polluce VII 117 eodem verbo *inveniendi* sensu usus est noster, unde ἀρχιτεκτόνημα *inventum* dixit auctor Asini (Luc.) cap. 25. Homo *ingeniosus* φρενοτέκτων audit Ran. 820. Iuxta ἀρχιτέκτων bona aetate in titulis Atticis constanter apparet ἀρχεθέωρος. Vid. Meisterhans[2], p. 90 sq.

V. 306. μηχαναῖσιν, i. e. ἅμαις καὶ σχοινίοις. Cf. 299.

V. 307. Schol. Plat. 331 Bk.: κωμῳδεῖται δὲ (Arist.) ὅτι καὶ τὸ τῆς Εἰρήνης κολοσσικὸν ἐξῆρεν ἄγαλμα. Εὔπολις Αὐτολύκῳ (fr. 54 K.), Πλάτων Νίκαις (fr. 81 K.) — ἐς τὸ φῶς ἀνελκύσαι. Nub.

632 αὐτὸν καλῶ — πρὸς τὸ φῶς. Infra 445 sine articulo ἐς φῶς ἀνελθεῖν, ut Nub. 614 φῶς σεληναίας καλόν, Av. 699 ἀνήγαγεν ἐς φῶς, Thesm. 126 (in melicis), 194 δρῶν φῶς (in parodia). Ran. 155 ὄψει τε φῶς κάλλιστον huc non pertinet.

V. 308. φιλαμπελωτάτην παρὰ προσδοκίαν pro φιλανθρωποτάτην (Paley). Cf. φιλόβοτρυς Plut. Symp. IV 4, 9. Ach. 336 corbem carbonariam φιλανθρακέα vocat poeta.

V. 309. περιχαρεῖς. Cf. Vesp. 1477 περιχαρὴς τῷ πράγματι. Comparanda περίφοβος, περιοργής, περίθυμος, περίκομψος (infra 959), alia. Similiter Latine *pergratus*, alia multa.

V. 310. Schol. ἐκζωπυρῆσαι ἐστι κυρίως τὸ ἐκ μικροῦ πυρὸς φυσῶντα μεγάλην φλόγα κινῆσαι. Cf. infra 610. Hic pro ἐπεγείρειν. Cf. Solonis fr. ap. Dem. XIX § 255, vs. 19 στάσιν ἔμφυλον πόλεμον θ' εὕδοντα ἐπεγείρει. Simplex verbum ζωπυρεῖν Lys. 682. Menand. IV 90 (7) ζωπύρει τοὺς ἄνθρακας.

V. 312. Schol. σιτί' ἡμερῶν τριῶν: οἱ γὰρ πολεμοῦντες πρὸς τρεῖς ἡμέρας λαμβάνουσι σιτία. — ἔθος γὰρ ἦν τοῖς στρατηγοῖς ἀναλογιζομένοις, πόσας ἡμέρας ἔμελλον πολέμῳ σχολάζειν καὶ ἔξω καθίζειν τὸν στρατόν, κηρύσσειν τοσούτων ἡμερῶν σιτία ἐπάγεσθαι, τριῶν μόνον ἡμερῶν ἐκ δημοσίων αὐτοῖς χορηγούντων. Cf. infra 716, Ach. 97, Eq. 1019, Vesp. 242, Eubulus II 215, Apollodor. Car. IV, 442, 21. Cum Eubuli loco cf. Herodot. III 102.

V. 313. Schol. καὶ Πλάτων ὁ κωμικὸς Κέρβερον αὐτὸν (Cleonem) ὠνόμασεν. Cf. 754 μάχομαι — αὐτῷ τῷ καρχαρόδοντι et Eq. 1017 σῴζεσθαί σ' ἐκέλευσ' ἱερὸν κύνα καρχαρόδοντα.

V. 314. Schol. παφλάζειν ἐστὶ τὸ λαλοῦντά τινα κρατεῖσθαι (an ταράττεσθαι?) καὶ ἀνακόπτεσθαι. ὡς οὖν τοῦ Κλέωνος οὕτω διαλεγομένου τοῦτό φησιν. Unde Παφλαγών dicitur Eq. 6, 44, 136. Cf. 919, Av. 1244, Eubulus III 259, Timocl. III 602. Alius: διὰ τὸ ταραχῶδες τοῦ Κλέωνος ἐχρήσατο τῷ παφλάζειν, κυρίως σημαίνοντι τὴν κεκινημένην θάλατταν. Quae multo praestat interpretatio. Cf. Cratin. II 136, Arist. II 1153, 11, Antiph. III 125, παφλάσματα Av. 1243, πομπολυγοπαφλάσματα Ran. 249. Vid. etiam Eq. 919 sqq.

V. 316. Euripidis sermonem poetam imitari monet Blaydes, affer-

ens Her. 977, Med. 973, Alc. 846. Cf. etiam Aesch. Suppl. 924. — οὔ τι καὶ νῦν, scil. ut saepe antehac, cum paci studeremus, si sana lectio. Quod attinet ad Meinekii coniecturam οὔ τι χαίρων, *non impune*, observandum tironibus, huic participio si adsit negatio, constanter addi voculam τι (minus huc pertinet vs. 321), contra verbo finito numquam. Dicendum v. c. οὐ χαιρήσεις τοῦτο ποιῶν = οὐ καταπροίξει τ. π. = οὐκ ἀζήμιος s. ἀθῷος τοῦτο ποιήσεις = κλαύσει s. οἰμώξει τοῦτο ποιῶν = κλαίων s. οἰμώζων τοῦτο ποιήσεις = οὔ τι χαίρων τοῦτο ποιήσεις. Bene distinguendum hoc οὔ τι ab οὔτι = οὐδέν, quod a vulgari sermone Attico abhorret. Cf. μή τι vs. 337.

V. 317. ἢν ἅπαξ — ἔλθῃ, *ubi semel venerit*. Cf. Vesp. 898, Thesm. 1207, Av. 183, 342. — εἴπερ λάβοιτο — ἅπαξ Ach. 923, εἴπερ ἐσπείσω γ' ἅπαξ ibid. 307, ἐπειδήπερ γ' ἅπαξ — παραδέδωκας Vesp. 1129, ὡς ἅπαξ παρέδωκεν Nub. 551, Pac. 612. — Schol. ἰοῦ ἰοῦ: ἡδομένων ἐστὶ τοῦτο, διὸ περισπᾶται. Nam ἰού est dolentis.

V. 318. τῆς βοῆς ἀνήσετε, *clamorem remittetis*. Gen. part. Vesp. 574 χἠμεῖς αὐτῷ τότε τῆς ὀργῆς ὀλίγον τὸν κόλλοπ' ἀνεῖμεν et sine imagine Ran. 700 τῆς ὀργῆς ἀνέντες, Eur. Med. 457 σὺ δ' οὐκ ἀνίεις μωρίας. De vi verbi (= χαλᾶν) cf. Pherecr. II 326 (1, 4) ἀνῆκέ με χαλαρωτέραν τ' ἐποίησε, infra vs. 514 μή νυν ἀνῶμεν, ἀλλ' ἐπεντείνωμεν ἀνδρικώτερον.

V. 319. ἐκδραμών. Cf. vs. 288. — πάντα ταυτί, i. e. nos nostraque Pacis liberandae consilia, cf. Eq. 99. Nisi forte cogitanda ἅμαι καὶ μοχλοὺς καὶ σχοινία (299), Pacis liberandae instrumenta. — συνταράξει, *conturbabit*. Cf. Nub. 1033. Sine iota demonstrativo infra vs. 1306 ταῦτα πάντα, Cratinus II 119 (7, 2) ἅπαντα ταῦτα, Plat. II 621 ταῦτα πάντα συντριαινῶν ἀπολέσω (l. ἐξολῶ). Similiter ἅπαντ' ἐκεῖνα Av. 1180, al.

V. 320. ὡς κυκάτω. Cf. Ach. 325 ὡς τεθνήξων ἴσθι νυνί, ubi iunge ὡς ἴσθι. Significat i. q. ἐπεὶ κυκάτω s. κυκάτω γάρ. — Similiter voculam ὡς acceperim vs. 942. — κυκάτω. Vid. ad vs. 270. Blaydes citat παντοκύκη γυνή com. anon. IV 667. Vide et infra καὶ κύκηθρον καὶ τάρακτρον vs. 654. Idem quod κυκᾶν

significat κυρκανᾶν Thesm. 429. Cf. Hesych. s. v. — *πατείτω.* Cf. Nub. 1359, Vesp. 37.

V. 321. *οὐ — χαίροντες*, *non libenter*. Aliud est *οὔ τι χαίροντες*. Vid. ad vs. 316. — ἡμεῖς emphatice: *quidquid facit iste Cerberus.*

V. 322—334. Cf. Lys. 541 *ἔγωγε γὰρ ἂν οὔποτε κάμοιμ' ἂν ὀρχουμένη | οὐδέ με τὰ γοῦνα καματηρὸς ἂν ἕλοι κόπος*. In eadem fabula vs. 1248 Laco saltat saltationem Laconicam *διποδίαν* (Cratin. II 109) dictam: *ἵν' ἐγὼν διποδιάξω τε κἀείσω μέλος.*

V. 324. Schol. *χρησίμως πρὸς τὸ πεῖσαι αὐτοὺς τὴν εἰρήνην ἑλέσθαι οὕτως ὑπεράγαν αὐτῇ χαίροντα πεποίηκε τὸν χορόν.*

V. 325. *οὐκ ἐμοῦ κινοῦντος* „In allusion to the figures called *αὐτόματα* and *νευρόσπαστα*" Paley. — *τὼ σκέλη* duali numero dicit Aristophanes ut *τὼ πόδε, τὼ χεῖρε, τὼ μήρω, τὼ νεφρώ, τὼ κοχώνα* (cohaerent cum hoc vocabulo *αἱ προχῶναι*, *clunes*, apud Archippum fr. 374), *τὤτε, τὠφθαλμώ.*

V. 326. *παῦε παῦ' ὀρχούμενος*. Cf. Eq. 919, Vesp. 517. Plerumque tamen absolute ponitur *παῦε*, ut infra 648, Eq. 821, Vesp. 1194, 1408, alibi. Contra *παῦσαι* cum participio iungi assolet, ut infra 1229, 1270 et passim, nusquam vero apud nostrum neque apud alios comicos apparet imperativus praesens med. *παύου.*

V. 327. *ἢν ἰδοὺ καὶ δή*, ut Eur. Herc. 876, *ἢν ἰδού* (*en ecce* apud Apuleium passim) Ran. 1390, *ἤν* Eq. 26, Plut. 75, *ἠνίδε* Theocritus aliique poetae Alexandrini. — *οὐδέπω*. Hoc vocabulum obiter reddatur pro *οὔπω* Menandro in *Περικειρομένης* fragmento reperto a Jernstedtio: *τὸ δὲ κεφάλαιον οὔπω λογίζομαι | τὸν δεσπότην.*

V. 328. *ἕν*. Recte *σχῆμα* audit alter schol., *σκέλος* male alter. — *ἑλκύσαι* de saltantibus, ut Nub. 540 *τὸν κόρδαχ' εἵλκυσεν*. *Σχήματα* sunt saltantium *motus*, unde *σχηματίζειν* = *ὀρχεῖσθαι*, *moveri*. Lucian. de saltat. cap. 17 *ἐκεῖνοι* (elephanti) *πρὸς τὴν ἀνατολὴν στάντες ὀρχήσει τὸν Ἥλιον ἀσπαζόμενοι σχηματίζοντες* [*ἑαυτοὺς* dele] *σιωπῇ καὶ μιμούμενοι τὴν χορείαν τοῦ θεοῦ*. Saltantes manus quoque movebant, quod *χειρονομεῖν* dicebatur. Cf. Herod. VI 129, Xen. Conv. II. 19, sed hi motus ultro excludebantur, quando choreutae *χειρὶ χεῖρα συνῆπτον*, sal-

tantes in orbem. Cf. Thesm. 955, Hom. Σ 594, Aesch. Eum. 307, Eur. Herc. 689 sqq. Vid. Lobeck. ad Aiacem p. 312 et cf. εὐκύκλους χορείας Thesm. 948.

V. 331. δρᾶτ' interpositum, ut Nub. 355, Thesm. 490, 496, 556, Ran. 1334, Eccl. 98, Anaxandr. fr. 17, 4 K, Alexid. fr. 9, 8. — τουτογί. Voculae γέ, μέν, δέ saepe comici inserunt pronominibus et adverbiis demonstrativis et temporali νυνί: τουτογί etiam Eq. 721, Av. 894, ταυταγί Av. 171, 466, 954, τουτοδί Plut. 227, ταυτηνδί Av. 1264, σὺ ταυταμενὶ olim correxi Thesm. 1202 pro ταυτὶ μὲν ἔτι, τῳδεδί Av. 664, τηνδεδί Av. 18, Eccl. 989, ἐνγεταυθί Thesm. 646, ἐνγετευθενί Av. 11, ἐνμεντευθενί Metagen. II 753 (1, 7), νυνδί Eq. 1357, νυνμενί Av. 458. Abesse nequit iota demonstrativum.

V. 332. τὸ σκέλος ῥίψαντες. Cf. Vesp. 1492 σκέλος οὐρανιόν γ' ἐκλακτίζων. Cf. ib. 1524 sqq., 1530 ῥῖπτε σκέλος οὐράνιον.

V. 333. ἐπιδίδωμι, *largior*. Verbum usurpari solet *de donis voluntariis*. In vulgus notae sunt in Atheniensium republica ἐπιδόσεις.

V. 334. ἐστ' — ἔχον = ἔχει, ut Ran. 1161, Plut. 371, Aesch. Cho. 239 et saepe apud alios. Verte *tenetur* (saltandi) *necessitate*.

V. 335. πέπορδα. Hinc apud Hesychium s. v. ἀποπάρδακα dixit ignotus comicus III p. 415, fr. 82 K. In antiquioribus litteris πέρδομαι cum compositis apud solos comicos leguntur: καταπαρδεῖν c. G. *oppedere*, Plut. 618, Vesp. 619, Epicrat. III 371 (1, 28) M, προσπαρδεῖν c. D. Ran. 1074 (εἰς τὸ στόμα τῷ θαλάμακι), Sosipat. IV 482 (vs. 12), Damox. IV 531 (vs. 39), ἀποπαρδεῖν Vesp. 393, Ran. 10, Plut. 699, Eq. 636, sed ultimo loco recte Halbertsma meus ὁ μακαρίτης postulante sententia restituit ἐπέπαρδε, etsi ἐπιπέρδεσθαι nusquam traditum est, ὑποπερδόμενος, *suppedens*, semel lectum Ran. 1095. Subst. est πορδή Nub. 393, πόρδων Cynicus appellatur ap. Arrian. Epist. III 22, 80. — Ἀποματαΐζειν eo sensu dixit Herod. II 162. Cf. Stob. flor. 115, 24. — Ad *gaudendi* verba coacervata cf. vs. 291.

V. 336. Schol. <μᾶλλον> ἥδομαι, φησίν, ἐκφυγὼν τὴν ἀσπίδα, ἢ ἐκδὺς τὸ γῆρας. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ὄφεων. Cf. Lys. 670 sq., Ran. 346. Ludit in homonymia vocis ἀσπίς, quae et *serpen-*

tem significat et *clipeum* (Bergl.). Item Vesp. 15 sq. Pro γῆρας (cf. Lys. 364, 670) hoc sensu rarius vocabulum λεβηρίς legitur ap. Aristophanem fr. 35, ubi vide quae attulit Kock. Sed vana videtur huius sententia verba Hesychii κενὸν δὲ τελέως ἐστι τοῦτο καὶ τυφλόν, quae casu trimetrum faciunt, Aristophani tribuentis. Suavis est Paley adnotans „Note the epic use of ἐκδῦναι for the more usual Attic ἐκδυσάμενος". Non esse Atticum, sed Hellenisticum δυσάμενος cum compositis in vulgus notum est. Idem cft. vs. 1127.

V. 337. ἴστε, scil. an causa sit, cur gaudeatis.

V. 340. Similes iocos reperies Vesp. 1210, 1222, Ran. 133.

V. 341. πλεῖν, scil. quo cupimus; μένειν, scil. οἴκοι. Cf. adn. crit. — βινεῖν, καθεύδειν. Cf. infra vs. 867, Ach. 1147 sqq. Bl. In pace enim οἰκουρεῖν licebat τῷ τοῦ ἀνδρὸς πέει, ut dicitur Ach. 1060. — ξυγκαθεύδειν Eccl. 1009, ἐγκαθεύδειν Lys. 615 et (coni.) Plut. 669, προκαθεύδειν Vesp. 104. Comice ἀπομερμηρίσαι Vesp. 5, ῥέγκειν (stertere) Eq. 104, Nub. 5, 11, Eq. 115 πέρδεται καὶ ῥέγκεται.

V. 342. Schol. θεωρεῖν: πέμπεσθαι ἐς τὰς πανηγύρεις. θεωροὺς δὲ ἐκάλουν τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων δημοσίως ἐκπεμπομένους συνθύσοντας καὶ συμπανηγυρίσοντας. Ita quoque dicebantur qui publice Delphos (Dodonamve) mittebantur ut oraculum consulerent. Cf. Soph. O. R. 114, O. C. 414, θεοπρόποι dicti Herodoto I 49, 67, 78, 158, 174, V 79, VII 140, 141, Lacedaemoniis Πύθιοι, cf. Her. VI 57, 135. Πανηγύρεις imprimis dicebantur Graecorum ludi maiores. Decretum Byzantinorum ap. Dem. XVIII § 91: ἐς τὰς τᾷ Ἑλλάδι παναγύριας, Ἴσθμια καὶ Νέμεα καὶ Ὀλύμπια καὶ Πύθια. — De publico sacrificio hoc vocabulo usus est Xenophon Cyr. VI 1, 9. — Cum illis conventibus vitam humanam compararunt Alexis III 484 (3, 11 sqq.) et Menander IV 211 (2, 8 sqq.).

V. 343. Schol. κοτταβίζειν: παίγνιον ἦν παρὰ Ἀθηναίοις τοιοῦτον. ῥάβδος ἦν μακρὰ πεπηγμένη ἐν τῇ γῇ καὶ ἑτέρα ἐπάνω αὐτῆς κινουμένη ὡς ἐπὶ ζυγίου, εἶχεν δὲ πλάστιγγας δύο ἐξηρτημένας καὶ κρατῆρας δύο ὕδατος ὑποκάτω τῶν πλαστίγγων. καὶ ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἀνδριὰς ἦν χαλκοῦς κεχρυσωμένος (cur duo fuerint πλά-

στιγγες et duo κρατῆρες non intellegitur ob sequentia) καὶ τοῦτο δὲ ἦν ἐν τοῖς συμποσίοις· καὶ πᾶς τῶν παιζόντων ἀνίστατο ἔχων φιάλην γέμουσαν ἀκράτου, καὶ μήκοθεν ἱστάμενος ἔπεμπεν ὅλον τὸν οἶνον ὑπὸ μίαν σταγόνα εἰς τὴν πλάστιγγα, ἵνα γεμισθεῖσα βαρηθῇ καὶ κατέλθῃ καὶ κρούσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνδρίαντος τοῦ ὑπὸ τὸ ὕδωρ κεκρυμμένου, καὶ ποιήσῃ ἦχον, καὶ εἰ μὲν μὴ (μηδὲν?) ἐκχυθῇ ἐκ τοῦ οἴνου, ἐνίκα καὶ ᾔδει ὅτι φιλεῖται ὑπὸ τῆς ἐρωμένης (erat igitur simul oraculi genus), εἰ δὲ μή, ἡττᾶτο. Vide infra ad vs. 1244. — Herodotus I 94 contendit Graecos omnes ludos, excepto calculorum ludo (τῶν πεττῶν), accepisse a Lydis.

V. 344. Schol. συβαρίζειν: Καλλίστρατος τρυφᾶν, ἀπὸ τῆς Συβαριτικῆς τρυφῆς· Ἀρτεμίδωρος ἁπλῶς θορυβεῖν. καὶ Φρύνιχος (II 605) „πολὺς δὲ συβαριασμὸς αὐλητῶν <ἄρ> ἦν" (cf. adn crit.). φασὶ δὲ τοὺς Συβαρίτας εἰς τοσοῦτον τραπέζῃ πολυτελεῖ χρῆσθαι, ὥστε καὶ εἰς παροιμίαν ἐκνενίκηκεν ἡ Συβαριτικὴ τράπεζα. Cf. Ar. fr. 216 K. „Συβαρίτιδας — εὐωχίας". Cum forma συβαριάζειν comparanda λεσβιάζειν, αἰγυπτιάζειν, χιάζειν, λακεδαιμονιάζειν, κορινθιάζεσθαι.

V. 345. ἰοῦ ἰοῦ κεκραγέναι. Cf. Plut. 478, Nub. 543, Eur. Cycl. 465, 576, Demosth. p. 784 Bl. Verbi κράζειν compositis noster utitur ἐγκραγεῖν τινί Plut. 428, ἀνακραγεῖν Eq. 642, 670, Ach. 181, Thesm. 511, Eccl. 821 = ἀναβοῆσαι, διακεκραγέναι *certatim vociferari* Eq. 1403, πόρναισι καὶ βαλανεῦσι διακεκραγέναι. — Prius ἰοῦ monosyllabum esse metrum docet.

V. 346—360. Respondet metrum vss. 385—399 et 582—600.

V. 346. εἰ γὰρ Attice pro εἴθε γάρ. — ἐκγένοιτ', *liceat, contingat.* Aoristus verbi γίγνομαι et comp. simul aoristus est verbi εἶναι cum compositis. Nota structuram pro ἐκγένοιτο μοι.

V. 347. ἀνεσχόμην metri causa pro ἠνεσχόμην, ut ἐνηντιώμεθα Av. 385 pro ἠναντιώμεθα. Similiter variant ἀνέῳξα et ἤνοιξα, καθήμην et ἐκαθήμην, καθηῦδον et ἐκάθευδον. Vid. Porson, praef. ad Hec. p. XIX. Cf. tamen adn. crit. — Schol. ἰδίως στιβάδας (cf. Plut. 663, Cratin. II 53, Eupol. II 526) τὰς χαμευνίδας ἐκάλουν οἱ παλαιοί, ὅπερ ἦν πάσχειν ἐπάναγκες τοῖς πολεμοῦσιν, ὑπαιθρίως ταλαιπωρεῖν καὶ χαμαικοιτεῖν. — λέγεται δὲ ὁ Φορμίων νικῆσαι ναυμαχίαις β' Λακεδαιμονίους στρατηγήσας (cf.

Thuc. II 84, 91 sq.). — *λιτὸς δὲ οὗτος καὶ στρατιωτικός.* — *καὶ Διόνυσος ἐν Ταξιάρχοις παρ' Εὐπόλιδι* (I 327 K.) *μανθάνων παρὰ τῷ Φορμίωνι τοὺς τῶν στρατηγῶν καὶ πολέμων νόμους φησὶν „ὡς οὐκέτ' ἂν | <σκόροδα Mein.> φάγοιμι, στιβάδας ἐξ ὅτου ἔφαγον".* De fabulae argumento vid. Kock. p. 325. — *ὁ Φορμίων — υἱὸς Ἀσωπίου, ὃς καθαρῶς στρατηγήσας πένης ἐγένετο, ἀτιμωθεὶς δὲ τῷ μὴ δύνασθαι τὰς ρ' μνᾶς τῆς εὐθύνης ἀποδοῦναι ἐν ἀγριδίῳ διέτριβεν* (Ita corr. Cobet in not. mscr. pro *ἐν ἀγρῷ ἰδίως ἔτριβεν.* Ven. 475: *ἐ. ἀ. ἰδίως διέτριβεν*), *ἕως Ἀκαρνᾶνες στρατηγὸν αὐτὸν ᾔτουν. ὃ δὲ οὐχ ὑπήκουσε φάσκων μὴ ἐξεῖναι τοῖς ἀτίμοις <στρατηγεῖν?>, ὁ δὲ δῆμος βουλόμενος λῦσαι τὴν ἀτιμίαν ἀπεμίσθωσεν αὐτὸν τῶν ρ' μνῶν...τοῦ Διονυσίου* (vid. Boeckh. Sth. d. A. I p. 515 cum adnot.), *ὡς Ἀνδροτίων ἐν γ' Ἀττικῶν. αὐτοῦ μέμνηνται* (sic Ven., vulgo *μέμνηται*) *ὁ κωμικὸς ἐν Ἱππεῦσι* (565) *καὶ Νεφέλαις* (imo Lys. 804) *καὶ Βαβυλωνίοις, Εὔπολις Ἀστρατεύτοις.* Phormio obierat Ol. 87, 4 exeunte aut ineunte Ol. 88, 1. Cf. Thuc II 103. Quattuor alios Phormiones in comoedia obvios commemorat Schol., qui praeterea addit: *ἐν δὲ τοῖς Ταξιάρχοις* (Eupolidis) *φέρεται ὡς ἐπίπονος. φιλοπόλεμος γὰρ καὶ αὐστηρός.* Ingeniose olim Bergler coniecit poetam h. l. ad nomen Phormionis adludere, quod *στιβάς* ex eadem quandoque materie fieret ex qua *φορμός*, coll. Plut. 541 (cf. 441) et Gerytadis fragm. ap. Pollucem X 169. Vocabulum praeterea apud nostrum legitur Plut. 663. In fabula Sophoclea vs. 33 Philocteti est *στιπτὴ φυλλάς*, i. e. *χαμαιστρωσία ἐκ φύλλων ἡπλωμένη καὶ πατουμένη.* (Schol.) Apposite Paley attulit Aesch. Ag. 558 *τὰ δ' αὖτε χέρσῳ καὶ προσῆν πλέον στύγος* (quam per iter maritimum) | *εὐναὶ γὰρ ἦσαν δηΐων πρὸς τείχεσιν κτλ.*

V. 351. *δριμύν.* Vid. ad vs. 248. — *δύσκολον*, *tristem, severum.* Cf. Vesp. 106, 883, 942, 1105, 1356. Opponitur *εὔκολος*, *comes, mitis, cui faciles sunt mores.* Cf. Ran. 82, 361. De Sophocle est illic: *ὃ δ' εὔκολος μὲν ἐνθάδ', εὔκολος δ' ἐκεῖ.* De re cf. etiam Ach. 376 et infra vs. 607. — *ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ.* Haec verba Eccl. 220—228 ioci causa novem deinceps versus terminant. Ceterum recte monet Richter

Aristophanem h. l. spectatoribus in memoriam revocare Vespas suas doctas anno superiore.

V. 351. *ἁπαλόν*, *tenerem*, iunctum cum *νεώτερον*, ut saepius *ἁπαλός* et *νέος* copulantur, velut Plat. Conv. 195 E, translate *mitem*. Opponitur h. l. *σκληρός*, quod saepe etiam oppositum habet *μαλακός*, *mollis*, ut in Epicharmeo illo praecepto: *ὦ πονηρέ, μὴ τὰ μαλακὰ μῶσο, μὴ τὰ σκλήρ' ἔχῃς*. Plato l. l. *καλῷ οὖν δοκεῖ μοι τεκμηρίῳ τὴν ἁπαλότητα* (*Ἔρωτος*) *ἀποφαίνειν, ὅτε οὐκ ἐπὶ σκληροῦ βαίνει, ἀλλ' ἐπὶ μαλθακοῦ*. — *πολὺ νεώτερον*, plenum se sentit chorus vigoris iuvenilis, belli liberatus aerumnis. Spondet autem nunc talem se foret, qualis in Equitum exitu prodit Demus: *οὐ χοιρινῶν ὄζων ἀλλὰ σπονδῶν, σμύρνῃ καταλειπτός*.

V. 353. *ἱκανὸν χρόνον*. Schol. *δέκα τρία γὰρ ἔτη εἶχον* (*ἦγον*?) *πολεμοῦντες*. Vid. ad vs. 990.

V. 355. *κατατετρίμμεθα*, *attriti sumus*. Simile est verbum Germanum *aufreiben*, nostrum *verslijten*. Isocrat. XV 132 *ἐν τοῖς στρατοπέδοις κατατετριμμένοι*. Xen. Hell. V, 4, 6, Mem. III 4, 1, Thuc. VIII 46. Proprie usurpatur de vestimentis, ut Theogn. 55, Plat. Phaedr. p. 87 B C. Gravius est *ἐπιτρίβειν*, *comminuere* (vid. ad 246), quo verbo passim Ar. utitur *perdendi* sensu, *ἐπιτριβείης* = *διαρραγείης* legitur Thesm. 554, i. e. *κάκιστ' ἀπόλοιο*, iuxta *ἐξόλοιο* vs. 562. Plut. 275 *ὡς σεμνὸς οὑπίτριπτος*. Vid. ad vs. 1236. Quid sit *ἐκτρίβειν*, quod apud nostrum non extat, optime docet Herodoti locus VI 57, merito commendatum a Schweighaüsero VII 120, ubi in editione mea restitui pro *διατρίβειν*. Cf. VI 86, 4. De composito *συντρίβειν*, *confringere*, cf. supra 71, Vesp. 1050, Ach. 283, Nub. 1127. Simplex, *terere*, supra legitur 16, 27, infra 1169 et alibi passim, nec non *διατρίβειν*, *morari*. *Ἀνατρίβεσθαι* (cf. supra ad vs. 290) Ach. 1148 legitur, *ἀποτρίβεσθαί τι* s. *τινά*, *res hominesve molestos a se removere*, apud comicos non magis extat quam *ἀποτρίβειν detergere*, verbo *ὑποτρίβειν* Cratinus II 55 et Damoxenus IV 531 (38) usi sunt de praeparando *ὑπότριμμα*, de quo cf. Eccl. 291, fr. II 1000 (17, 2), Antiph. III 130, Nicostr. III 278, Anon. IV, 670 (288).

V. 356. Schol. πρὸ γὰρ τῶν ἐξόδων ἐξοπλίσεις τινὲς ἐγίνοντο ἐν τῷ Λυκείῳ διὰ τὸ παρακεῖσθαι τῇ πόλει καὶ ἀποδείξεις τῶν μᾶλλον πολεμικῶν ἀνδρῶν. — τὸ δὲ σὺν δόρει σὺν ἀσπίδι Ἀχαιοῦ (Sophoclis sec. Choeroboscum B. A. p. 1364 Dind.) ἐστὶν ἐκ Μώμου — „Ἄρης ὁ λῃστὴς σὺν δόρει σὺν ἀσπίδι", fr. Achaei 29, pag. 753 Nck.[2]. — Cf. Schol. Vesp. 1081. Alibi Arist. habet dativi formam δορί Ach. 1187, Lys. 1153, Ran. 1289 (ex Aeschylo), sed Soph. Phil. 712 δόρει, quod O. C. 626 restituit Hermann, et plur. δόρη legitur ap. [Eur.] Rhes. 274.

V. 358. ὅ τι μάλιστα, *quid praesertim*. Cf. Ach. 798 τί δ' ἐσθίει μάλιστα; Plut. 966 ὅ τι μάλιστ' ἐλήλυθας 980, Vesp. 263, etc.

V. 360. αὐτοκράτορα, imperatorem *plena instructum potestate*. De legatis Av. 1694, Lys. 1010. Cf. ἀρχιτεκτόνει supra vs. 305. — τύχη. „ita Isiciarium salutant cum Nicias et Demosthenes tum chorus Equitum a deo propitio urbi oblatum, vs. 149 sqq., ita Bdelycleo in Vespis 751 sqq. tamquam servator patris patriaeque celebratur, ita denique chorus Acharnensium fatetur Dicaeopolidem (sic) vicisse vs. 626 sq., eundem felicem praedicat vs. 836 sqq. urbisque et decus et auxilium vs. 971 sqq." Richter.

V. 361—519. *Scena nona*. Adsunt Trygaeus, Mercurius, chorus. Trygaeus Mercurio omni argumentorum genere, sed imprimis largitione, persuadet ut non solum proposito suo non obsistat, sed etiam secum operi praesit. Instituta libatione cum imprecationibus adversus malevolos et precibus pro bonorum salute, aggrediuntur opus, quod quamvis retardatum quorundam malignitate tandem prospero fine coronatur.

V. 361. ποῖ — ἀφέλξομεν; *ubi egestos lapides deponemus*? Scil. liquido in aere versantibus quaestio mortalibus difficillima. Iocum pessumdat coniectura πῇ s. πῶς.

V. 363. Schol. ὡς εἰ εἶπεν „οὐδὲν καλὸν ποιῶ, ἀλλ' ἱεροσυλῶ." — Κιλλικῶν: οὐκ οἶδ' ὅπως φησὶν οὐδὲν πονηρὸν ποιεῖν ταὐτὰ πράττειν εἶναι ἅπερ καὶ Κιλλικῶν, ὁ γάρ τοι Κιλλικῶν ἐπὶ πονηρίᾳ διαβόητός ἐστι, φασὶ γὰρ αὐτὸν οἳ μὲν Σάμον ἢ Μίλητον προδοῦναι Πριηνεῦσι, Θεόπομπος δὲ ἐν τῷ ιγ' τῶν ἱστοριῶν Σύρον φησὶν αὐτὸν τὴν νῆσον προδεδωκέναι Σαμίοις, πυνθανο-

μένων δὲ πολλάκις αὐτοῦ τινῶν τί μέλλει ποιεῖν ἔλεγε „πάντα ἀγαθά." — τῆς δὲ προδοσίας τοιαύτην ὑποσχεῖν τιμωρίαν. Θεογένην τινὰ ἄνδρα Σύριον πρὸ πολλοῦ μετοικήσαντα εἰς τὴν Σάμον κρεοπωλεῖν καὶ οὕτως ἀπάγειν (διάγειν?) τὸν ἑαυτοῦ βίον· ἀγανακτήσαντα δὴ ἐπὶ τῇ προδοσίᾳ τῆς πατρίδος, ἐπιστάντος τοῦ Κιλλικῶντος ὠνήσασθαι παρ' αὐτοῦ κρέας, δοῦναι κρατεῖν αὐτῷ, ἵνα ἀποκόψῃ τὸ περιττόν· τοῦ δὲ πεισθέντος καὶ κρατοῦντος [τοῦ Κιλλικῶντος] προφάσει τοῦ πλεονάζον ἀποκόψαι τὸ κρέας, ἐπανατεινάμενον τὴν κοπίδα κόψαι τὴν χεῖρα τοῦ Κιλλικῶντος καὶ εἰπεῖν ὡς ταύτῃ τῇ χειρὶ ἑτέραν οὐ προδώσεις πόλιν", μέμνηται δὲ Καλλίμαχος (fr. 227) „μὴ σύγε, Θειόγενες, κόψῃς χέρα Κιλλικόωντος." ἱστορεῖ δὲ καὶ Λέανδρος (Λεάνδριος Ven. 475) ἐν δευτέρῳ Μιλησιακῶν προδοῦναι Μίλητον <αὐτόν?>, καὶ ὅτε ἀνέῳξε τὰς πύλας, τῶν πολεμίων πυνθανομένου τινὸς ὅ τι τοῦτο ἐποίησεν, ἀποκρίνασθαι „ἀγαθά" Κιλλικῶν<τα> (aut dele nomen). Ἀπολλώνιος δὲ ὄνομα μὲν αὐτῷ φησὶν εἶναι Ἀχαιόν, παρωνύμως <δὲ> Κιλλικῶντα, τὸ γένος Μιλήσιον. οὗτός ἐστιν ὁ προδοὺς Μίλητον Πριηνεῦσιν. — Ἀχαιὸς ἐκαλεῖτο, Μέροπος υἱός, προδοὺς τὴν πατρίδα Πριηνεῦσι· Κιλλικῶν δὲ ἐκαλεῖτο ἀπὸ Κιλίσσης τροφοῦ. — Ἀμμώνιος δὲ <τὸ?> ὄνομα ἀναγράφει καί φησιν ὅτι Λάκων καὶ Κιλλικῶν ἐκαλεῖτο, ὃς προδέδωκεν Σάμον. Ex omnibus his commentis sequitur Κιλλικῶντα fuisse ἕνα τῶν πάλαι πονηρῶν, de quo ipsis veteribus nihil magis constiterit quam de Eurybata et Phrynonda (cf. Thesm. 861), quorum improbitas abierat in proverbium.

V. 364. οὔκ, ἢν μὴ λάχω. Lysistr. 208 ἐάν γε μὴ λάχῃς. Cf. adn. crit.

V. 364 sq. Schol. παίζει πρὸς τὸν Ἑρμῆν, ἐπειδὴ ὅτι (l. ὅτε) πολλοὺς κατεδίκαζον οἱ Ἀθηναῖοι ἀποθανεῖν, οὐκ εἰς μίαν ἡμέραν πάντες ἐφονεύοντο, ἀλλ' ἕκαστος ἐκληροῦτο καθ' ἡμέραν, καὶ τῷ κληρωθέντι θάνατος ἐπῄει. — ἔστι γὰρ ὅτε μετεμέλοντο καὶ τοὺς λοιποὺς ἔσωζον. ἐπεὶ οὖν οἱ κλῆροι Ἑρμοῦ, παίζων τοῦτο λέγει „οἶδα γὰρ ὅτι ὡς Ἑρμῆς ὑπάρχων ποιήσεις με κληροῦσθαι". --- Εἰ ὥρισται, φησί, πάντως ἀποθανεῖν, κληρωθῆναι πρότερόν με δεῖ. οἱ γὰρ κλῆροι τοῦ Ἑρμοῦ — ἱεροὶ δοκοῦσιν εἶναι, ὅθεν καὶ τὸν πρῶτον κληρούμενον Ἑρμῆν (an ἀνελκόμενον Ἑρμοῦ?) φασι δεῖν καλεῖν. Cf. Photius s. v. Ἑρμοῦ κλῆρος: ὁ πρῶτος ἀνελκόμενος et

Eustath. 657, 54, Hesych. s. v. *Ἑρμοῦ κλῆρος*. Vid. adn. crit.

V. 365. *οἶδ' ὅτι* postpositum sententiae, quae inde pendet, ut Nub. 1175 *εὖ οἶδ' ὅτι*, Lys. 154 et 100, nam spurium esse vs. 101 recte statuit Hamaker quamvis obnitente Blaydesio, Ran. 601, Plut. 858. Non postpositum *οἶδ' ὅτι* Ach. 554, Lys. 59, Eccl. 992, Plut. 452, neque *εὖ οἶδ' ὅτι* Pac. 953, 1294, 1300, Lys 765, Thesm. 100, Plut. 72, Cf. mox vs. 373 *εὖ ἴσθ' ὅτι*, Av. 1408 *οὐ παύσομαι, τοῦτ' ἴσθ' ὅτι*, Thesm. 12 (fort. spurius) *εὖ ἴσθ' ὅτι* et sic Plut. 183.

V. 366. *ἀπόλωλας, ἐξόλωλας*, ut *perii, interii* apud comicos Latinos, quorum hoc illo gravius. Interdum pro eo est *διολωλέναι, διόλλυσθαι*. Cf. Eq. 749, Ach. 1161, praeterea adiectiva *ἐξώλης, προώλης, πανώλης* et substantivum *ἐξώλεια*. Sequiorum est *ἀπώλεια* pro veteri *ὄλεθρος* — Quia perfecta futurorum vice funguntur, ut *ἐπιτέτριψαι* vs. 369, sequitur: *ἐς τίν' ἡμέραν*; — *εἰς αὐτίκα*. Nos „ge zijt een kind des doods".

V. 367. *ἐπιτέτριψαι*, *comminutus, contritus es*, pro *ἐξόλωλας*, ut *ἐπιτριβείης* sive *διαρραγείης* in comoedia usurpatur pro *κάκιστ' (κακὸς κακῶς) ἀπόλοιο*. Plura vid. ad vs. 355 supra. — E Mercurii mente perfectum significat *actutum interibis*, Trygaeus vero accipit de re iam perfecta. Ad responsi ironiam compara Av. 177, 1358. Thesm. 23, Vesp. 1167, Soph. Ant. 275.

V. 368. Schol. *ὡς ἀπολούμενος*: *ὡσεὶ ἔφη — στρατευ<σ>όμενος. — οἱ γὰρ στρατευόμενοι τυρὸν καὶ ἄλφιτα ἑαυτοῖς ἐωνοῦντο.*

V. 370. Vid. fin. notae ad vs. 367.

V. 371. *ἆρα, an*. Saepe etiam ponitur pro *ἆρα μή, num*, interdum pro *ἆρ' οὐ, nonne*, ut Plut. 546. Passim eius vis augetur particula *γε*, quae non raro adhaeret. — In pedestri tantum oratione accentu distinguuntur vocula interrogativa *ἆρα* et conclusiva *ἄρα*, quam poetae metri causa saepe *προπερισπῶσιν*. Tironum causa moneo ut alia multa.

V. 373. *ἅπασ' ἀνάγκη*, ut Thesm. 171, alibi. Cf. *πολλὴ ἀνάγκη, οὐδεμία ἀνάγκη*. Proverbiale *Διομήδεια ἀνάγκη* legitur Eccl. 1029, ubi vid. schol. Rarissime *ἀνάγκη* additum habet *ἐστίν*, semel apud nostrum, Ran. 597. — *εὖ ἴσθ' ὅτι* in responso, ut *σάφ' ἴσθ' ὅτι* Plut. 889, ubi tamen alia praecedunt. Quid

sit· ἴσθ' ὅτε docent loci Lysistr. 1138, 1150. Comparandum μέμνημαι ὅτε.

V. 374. Schol. ὅτι τοῖς μυουμένοις ἐστὶν ἔθος χοιρίδιον θύειν ἐξ ἀνάγκης, ἐπεὶ δοκοῦσιν οἱ μεμυημένοι ἐν Ἅιδου πλέον ἔχειν τῶν ἀμυήτων, ὥσπερ κἀν τοῖς Βατράχοις (454) αὐτὸ λέγει· „πρὶν μὲν οὖν ἀποθνήσκειν μυηθῆναι βούλομαι". Ach. 747 commemorantur χοιρία μυστηρικά. Scilicet lustrationes porcelli sanguine fieri notum est. — Secundum aetatem distinguebantur χοῖροι et δέλφακες (τῶν συῶν τὰ ἤδη συμπεπηγότα hos vocat Aristophanes grammaticus ap. Athen. IX, p. 375 A. Cf. B. A. p. 88). Cf. Ach. 786, qui inde format verbum δελφακοῦν, Cratinum II, 70, 7. Saepius in comoedia χοῖρος sensu obscoeno ponitur de pudendo muliebri, unde χοιρόθλιψ Vesp. 1364 est hominis libidinosi convitium. — δάνεισον. Vocabula cognata δάνειον, δάνεισμα, δανειστής non habet Aristophanes, sed saepe verbum medium δανείζεσθαι, *mutuum sumere*. Synonyma sunt κιχράναι et κίχρασθαι.

V. 376. ὦ Ζεῦ κεραυνοβρόντα. Qualis imprimis colebatur a Locrensibus. Cf. Pind. Ol. IX, 6. Δία — φοινικοστερόπαν, ibid. 42 αἰολοβρόντα Διός, X 80 βροντὰν καὶ πυρπάλαμον βέλος ὀρσικτύπου Διός, ubi Boeckh annotavit in nummis Locrorum Epizephyriorum fulmen positum fuisse. Cf. *Barclay Head*, Hist. Num. pag. 87. Diram imprecationem Trygaeus territus interrumpit precibus suis; quibus leniri Mercurii iram docent sequentia, imprimis vero postquam per carnes, vs. 192 ei datas, et beneficia praeterita ac futura (386—399) una cum choro eum obsecravit. — Nub. 265 νεφέλαι βροντησικέραυνοι.

V. 377. ἀντιβολῶ. Vid. supra ad vs. 209.

V. 378. Schol. κρεῶν: γέλωτος χάριν τοῦτο, ἵνα δείξῃ καὶ τοὺς θεοὺς ἡττωμένους ὑπὸ λήμματος. Similes fere partes Mercurius agit in Pluto 1099 sqq. et fortasse in Teleclidis comoedia Στερροῖς. Vid. Kock I p. 216.

V. 380. Schol. ἀμαλδυνθήσομαι: ἀντὶ τοῦ ἀφανισθήσομαι· παρατηρητέον οὖν πρὸς τοὺς παρ' Ὁμήρῳ (*M* 32) ἐξηγουμένους „τεῖχος ἀμαλδύνας" ἀντὶ τοῦ ὁμαλίσας. Verbum est epicum, quo nec lyrici nec tragici in operibus superstitibus usi

sunt, sed legitur apud Hippocratem. Cognatum tamen *ἀμαλάπτειν* habet Sophocles fr. 427.

V. 381. Cf. adn. crit. Schol. <*τετορήσω*>: *εἰ μὴ κατείπω ταῦτα τὰ πραττόμενα οὕτως ὑμῖν καὶ διαβάλω. τορῶς γὰρ σαφῶς καὶ ἀκριβῶς. ἐπίτηδες δὲ τραγικαῖς λέξεσιν ἐχρήσατο τῷ τετορήσω καὶ λακήσομαι.* Vox tragica *λάσκω* non ita rara est apud Aristophanem (in reliqua comoedia non extat). Cf. 381, 384, Ran. 97, Lys. 356, Eq. 1018, Plut. 58, Ach. 410, 1046, *διαλακήσασα* Nub. 410. Recte Beck ad Plut. 39 „— dicit Eustathius p. 950, 11 et p. 1208, 41 *λακεῖν* numquam de humana voce dici proprie, nisi apud tragicos, quorum sermone ioci causa hic utatur Aristophanes. Occurrit quidem apud Aristophanem et alibi; sed vel ubi de Euripide sermo vel ubi ipse loquens inducitur vel in tragicis minis."

V. 383. *εἰπέ μοι* cum Plurali, ut Ach. 319, 328, 801, Vesp. 418, Av. 366. Scilicet interiectionis vice haec formula fungitur. Cf. ad vs. 195.

V. 384. *εἰ δὲ μή*, praegressa negatione, *sin feceris*. Cf. Nub. 1433, Vesp. 435, Av. 133, Ran. 629, 1132. Ita saepe etiam apud pedestres. Eodem sensu scribere potuerat *ἢ λακήσεται.*

V. 386. Schol. *εἴ τι κεχαρισμένον: παρὰ τὸ Ὁμηρικὸν* (*Α* 39) „*εἴ ποτέ τοι χαρίεντ᾽ ἐπὶ νηὸν ἔρεψα*". Cf. Ach. 247 *κεχαρισμένως.* — *Χοιρίδιον*, ut supra 374 et passim, rarius *χοιρίον* Ach. 747, 749, nam ibidem vs. 740 recte *χοιρίνων* requirit Meineke, Vesp. 1354. Ad rem cf. Plut. 1128.

V. 387. *Φαῦλον* usu bene distinguendum a *φλαῦρον*, cum quo saepe confunditur. Illud est *leve, contemnendum, facile,* hoc *malum*. Ita v. c. dicitur *φλαύρως ἔχειν* (= *κακῶς ἔχειν*), *λέγειν, ἀκούειν*, sed *φαύλως φέρειν* = *ῥᾳδίως φέρειν.* Saepe *φαῦλος* idem est quod *εὐτελής.*

V. 388. *θωπεύουσι.* Cf. Ach. 625, 657, Eq. 48, 1116, *θωπεία* Eq. 890, *θώπευμα* Vesp. 563, *θωπικός* Lys. 1037. Subst. *θώψ* apud comicos non extat. Synonyma sunt *κολακεύειν, σαίνειν, αἰκάλλειν* et apud seriores *ἀρεσκεύεσθαι.* Adde *ὑποτρέχειν, ὑπέρχεσθαι, ἡδυλογεῖν, χαριτογλωσσεῖν* = *πρὸς χάριν λέγειν,* alia. Ex comoedia manavit locutio *κροκύδας ἀφαιρεῖν* de

abiecta adulatione ap. Phrynichum B. A. 4, ubi addit: ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἀφαίρει (ἀφαιρεῖ?) τρίχας φησὶν ἐπί τινος κολακεύειν ἐπιχειροῦντος. Ibidem p. 468 ἀφαιρεῖν κροκύδας: — ἄλλοι τε χρῶνται καὶ Ἀριστοφάνης „εἴ τις κολακεύει παρὼν (περιιὼν Bergk.) καὶ τὰς κροκύδας ἀφαιρῶν". Vid. Mein. f. c. II 1188. Theophr. Char. II ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀφελεῖν κροκύδα, καὶ ἐάν τι πρὸς τὸ τρίχωμα τῆς κεφαλῆς ὑπὸ πνεύματος προσενεχθῇ ἄχυρον καρφολογῆσαι. Aristoph. Ὁλκάδων fr. 410 K.: ἀδαχεῖ γὰρ αὐτοῦ τὸν ἄχορ' (τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ γενείῳ πίτυρα interpretatur B. A. 474, 31. Cf. 6, 25) ἐκλέγει τ' ἀεί | ἐκ τοῦ γενείου τὰς πολιάς, ubi Bergk contulit Eq. 908, 910.

V. 390. Schol. παλίγκοτος: ἀντὶ τοῦ ἐναντίος. μὴ ἐξ ὑποστροφῆς ὀργισθῇς πάλιν καὶ μετανοήσῃς ἐφ' οἷς ἡμᾶς εὐεργετῆσαι προθυμῇ τι καὶ διανοῇ. Vocabulo utuntur Pindarus O. II, 22, N. IV 96, Aeschylus Ag. 571, 863, 874, Suppl. 376 et seriores poetae, adverbio Herodotus IV 156, *de recrudescenti malo*. Cf. adn. crit.

V. 395. Schol. ἴσως εἰρωνεύεται. ἐπὶ δειλίᾳ γὰρ ἐσκώπτετο (Pisander) παρὰ πολλοῖς. — οὗτος φιλοπόλεμος ἦν καὶ πολεμοποιὸς κερδῶν ἰδίων ἕνεκεν. ἦν δὲ δειλὸς καὶ μέγας καὶ ἐκαλεῖτο ὀνοκίνδιος (= ὀνηλάτης Phot.), ἐχρῆτο δὲ τριλοφίᾳ καὶ ὅπλοις ἐπισήμοις ὑπὲρ τοῦ δοκεῖν ἀνδρεῖος εἶναι μὴ ὢν καὶ ἐν ἄλλοις δὲ ἐπαχθῶς αὐτοῦ ἐπιλαμβάνεται, scil. ὁ ποιητής. Cf. Av. 1556 et schol., (qui affert Eupolidis fr. II, 501, 6), Lysistr. 491, Xenoph. Conv. II, 14, Thuc. VIII 49, 53 sq., 65, 68, 98. — βδελύττει. Verbum deponens pass. ut μυσάττομαι, quod eo sensu adhibent tragici. Legitur βδελυχθεὶς sensu act. Vesp. 799. — τοὺς λόγους καὶ τὰς ὀφρῦς. Cf. Ach. 575, 1074. — ὀφρῦς, *supercilia*, i. e. *fastum atque insolentiam*, ut Alexid. III, 434 (1, 6) ὀφρῦς — χιλιοταλάντους, Lucillius A. P. X 122: τὴν ὀφρὺν καὶ τὸν τῦφον καταπαύσει, al. — Ach. 1069 τὰς ὀφρῦς ἀνεσπακώς, Eq. 621, Men. IV, 242, Alex. III, 391, 434 (1, 6) τὰς ὀφρῦς ἔχοντας ἐπάνω τῆς κορυφῆς. Similiter dicitur αἴρειν et ἐπαίρειν et ἀνέλκειν τὰς ὀφρῦς, etiam συνάγειν et συνέλκειν et τοξοποιεῖν, *caperare frontem*. Opponitur χαλᾶν τὸ μέτωπον et alia.

V. 396 sq. Scilicet novilunio. Cf. Theopompi com. fr. 47 *K. καί σε τῇ νουμηνίᾳ | ἀγαλματίοις ἀγαλοῦμεν ἀεὶ καὶ δάφνῃ.* — *π ρ ο σ ό δ ο ι ς*, sollennibus ad templa pompis supplicandi causa. Cf. Nub. 307 *πρόσοδοι μακάρων ἱερώταται*, Demosth. XVIII, 86, Xen. An. V 9, 11, Isocr. V 32. Hinc *προσόδια* carmina in *προσόδοις* cantata, et eodem sensu *πρόσοδοι* Av. 853.

V. 398. Schol. *ὅτι περισσὸν τὸ ἀ ε ί· ἤρκει γὰρ εἰπεῖν δ ι ὰ π α ν τ ό ς.* Eadem abundantia interdum dicitur *διὰ τέλους ἀεὶ* et *ἀεὶ διατελεῖν*, saepissime vero *τάχ' ἂν* (*τυχὸν*) *ἴσως*, *αὐτίκα* (*εὐθὺς*) *παραχρῆμα*, *διακενῆς ἄλλως* (*μάτην*), *ἐνδελεχῶς* — *ἀεί*, *πάλιν αὖθις*, alia multa.

V. 399. *ἀ γ α λ ο ῦ μ ε ν* = *τιμήσομεν*, verbum tragicum, hic tantum apud Aristophanem. Utuntur Hermippus II 383, Theopompus II 810. Verbum medium, *delectari*, infra legitur vs. 1298 ex Archilocho; e comicis usi sunt Antiphanes III 126, Axionicus III 532 (1, 15). — *ἡ μ ε ῖ ς*, *nos*, pacis fautores.

V. 400. *ὅ π α* tragice pro *φωνήν*. Cf. 805. Vesp. 319 Blaydes me auctore edidit *ὄπ' ἀκούων* pro *ὑπακούων*.

V. 402. *π ρ ὸ τ ο ῦ* de industria repetitum. Cf. Eccl. 221—228. — *κ λ έ π τ α ι*. Mercurius, ipse furum patronus, praesertim *peculatus* crimen, quo famosi erant Athenienses, notare videtur, nam passim *οἱ κλέπται τῶν δημοσίων* perstringuntur a nostro, velut Vesp. 554, 826 sq., Nub. 351, Thesm. 811 sq., al. — Xen. Anab. IV 6, 16: *Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, κἀγὼ ὑμᾶς τοὺς Ἀθηναίους ἀκούω δεινοὺς εἶναι κλέπτειν τὰ δημόσια καὶ μάλα ὄντος δεινοῦ τοῦ κινδύνου τῷ κλέπτοντι, καὶ τοὺς κρατίστους μέντοι μάλιστα, εἴπερ ὑμῶν οἱ κράτιστοι ἄρχειν ἀξιοῦνται.* — Schol. *παρ' ὑπόνοιαν. ἔπαιξε δὲ ὡς τοῦ Ἑρμοῦ χαίροντος ταῖς κλοπαῖς. οὕτως γοῦν σε τιμῆσαι προαιρούμεθα, φησίν, ὅτι ζηλωταὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐσόμεθα τῶν σῶν, καὶ μᾶλλον ἢ πρότερον ἐν ταῖς κλοπαῖς* <*σοι*> *προσέξομεν, ἐν δὲ τῷ προσθεῖναι μ ᾶ λ λ ο ν ἢ π ρ ὸ τ ο ῦ ἐπ' ἀμφοτέροις διέβαλεν, ὅτι καὶ πρότερον ἔχαιρον* <*κλέπτοντες?*> *καὶ νῦν ἐπιδώσουσι μᾶλλον.* Schol. igitur h. vs. Trygaeo continuabat.

V. 404 sqq. Prorsus ut nostra memoria bello Germanico Galli, Athenienses semper et ubique odorabantur proditiones ac coniurationes. Cf. imprimis Vesp. 488—502.

V. 405. *ἂν πείσαις*. Vid. adn. crit. Saepissime composito *ἀναπείθειν* utitur Ar., semel (Ach. 626) *μεταπείθειν*, nusquam *συμπείθειν* nec *παραπείθειν*. Notabilis est forma *πιθὼν* pro *πείσας* Ran. 1168 (ubi loquitur Euripides) et Plut. 950, qui aoristus interdum legitur apud Pindarum et Aeschylum.

V. 406. Schol. *τοῦτο λέγει διὰ τὰς ἐκλείψεις καὶ τὰς ἄλλας διοσημίας τὰς κατὰ τὸν πόλεμον τὸν Πελοποννησιακὸν γενομένας*. Cf. Thuc. I 23, 3, VII 50, 4. Nub. 581 sqq. nubes canunt: *εἶτα τὸν θεοῖσιν ἐχθρὸν βυρσοδέψην Παφλαγόνα | ἡνίχ' ᾑρεῖσθε στρατηγόν, τὰς ὀφρῦς συνήγομεν | κἀποιοῦμεν δεινά· βροντὴ δ' ἐρράγη δι' ἀστραπῆς· | ἡ σελήνη δ' ἐξέλειπε τὰς ὁδούς· ὁ δ' ἥλιος | τὴν θρυαλλίδ' εἰς ἑαυτὸν εὐθέως ξυνελκύσας | οὐ φανεῖν ἔφασκεν ὑμῖν, εἰ στρατηγήσει Κλέων*. Quae verba Zielinski de solis lunaeque defectibus interpretatur, quasi unquam haec corpora coelestia eodem tempore deficiant, quo scilicet demonstret huc spectare Pacis locum, unde sequi priorem Pacem vivo Cleone doctam esse. Sed aperte nihil aliud ibi dicitur quam post atram sine luna noctem, ut par erat procelloso tempore, diem solis expertem insecutum esse, id quod dudum perspectum est. Non vero magis in loco Pacis, tametsi ita accepit scholiasta, de defectibus agitur, non enim ita potest intelligi quo sensu Mercurius vs. 414 sq. factum esse dicat, ut iamdudum Sol et Luna dies e cyclo suffurarentur. Procul dubio agitur de temporum rationibus ante cyclum Metonis, bello Peloponnesiaco nondum publice introductum, misere perturbatis, qua de re satis habeo lectorem relegare ad Kockii annotationem ad Nub. 615 sqq., ubi eandem perturbationem poeta facete ridet et ad ea quae Usener disputavit in Mus. Rhen. a 1879, p. 388—441. Etiamsi vera esset Scholiastae loci Pacis interpretatio, propter vocabula *πάλαι* et *πολὺν ἤδη χρόνον* ea magis obstaret quam prodesset infelici Zielinskii suspicioni. — *Πανοῦργος* non minus ad *lunam* pertinens, more poetis admodum familiari cum posteriore tantum substantivo coniunctum est.

V. 408. Schol. *βαρβάροισι*: *δοκοῦσι γὰρ οἱ βάρβαροι τούτους* (solem et lunam) *μάλιστα θεραπεύειν τῶν θεῶν*. — *λεληθότως δὲ*

δείκνυσι πάλιν ὅτι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐστὶ τὸ τοὺς Ἕλληνας τῇ οἰκείᾳ διαφθείρεσθαι στάσει. Vid. ad vs. 107.

V. 409. ἵνα δὴ τί —; cum ellipsi verbi γένηται = τίνος ἕνεκα; διὰ τί; Cf. Nub. 1192, Eccl. 791, 719, Plut. Conv. p. 205 A., Apol. p. 26 C. — ὁτιή pro ὅτι soli comici dicunt: Eq. 29, 34, 181, 236, 342, 359, 426 et passim, ὁτιὴ τί δή; *cur tandem?* Plut. 136, al., τιή infra 926, 1018, al., ut apud Homerum *A* 365, cett. (ubi τίη scribunt), qui etiam ἐπειή (ἐπεὶ ἦ) adhibet. Vitio natum ὁτιή videtur Plut. 48, quem locum sic corrigo:

τῷ τοῦτο κρίνεις; ΚΑΡ. δῆλόν ἐστι καὶ τυφλῷ·
γνῶναι δοκεῖ τοῦθ' κτλ.

Vulgo male vitium quaeritur in γνῶναι, quod tamen bene respondet vocabulis praegressis τὴν ἐπίνοιαν τοῦ θεοῦ. Passim autem in codicibus confunduntur siglae vocularum ὅτι et ἐστί.

V. 410. Schol. οἱ βάρβαροι τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην τιμῶσιν, ὡς Ἡρόδοτος (I 131) ἱστορεῖ. διὰ τοῦτο καὶ τὴν Δῆλον καὶ τὴν Ἔφεσον οὐ διελυμήναντο. ὁ μὲν γὰρ ἥλιος Ἀπόλλων (transpone Ἀπόλλων ἥλιος) ἐνενόμιστο, ἡ δὲ Ἄρτεμις σελήνη.

V. 413. Schol. παρατηρητέον ὅτι ἀντὶ τοῦ τὰς θυσίας κεῖται τὰς τελετάς. Sed cf. vs. 419, ubi significat τὰς ἑορτάς.

V. 414. ταῦτ' ἄρα et ταῦτ' οὖν plerumque Attici dicunt omisso διά. Similiter Euripides Andr. 212 ταῦτά τοι, Ion. 346 ταῦτα καί, Phoen. 155, 263, Hec. 13 ὃ καί dixit *idcirco* et *quocirca* significans. Interdum etiam nudum ταῦτα vel ταῦτα δή sic usurpatur. Cf. Aesch. Pers. 114, 159, 165, cett. Pindar. O. VI 92 τὸ καί = ὃ καί. — παρεκλεπτέτην. Cf. Pind. fr. 74 ἄστρον ὑπέρτατον, ἐν ἀμέρᾳ κλεπτόμενον. Bl. Sed vid. ad vs. 406. — Schol. συντίθεται ὁ Ἑρμῆς καί φησιν ὅτι ὁ μὲν ἥλιος παρέκλεπτε τῶν ἡμερῶν, ἡ δὲ σελήνη τοῦ κύκλου: ἐπὰν γὰρ ἴσαι αἱ ἡμέραι καὶ οἱ μῆνες (Rutherf. corr. ἰσημερίαι καὶ νεομηνίαι) γένωνται, ἔκλειψις γίνεται· τὸ φύσει οὖν γινόμενον κλέπτον εἶπε παίζων.

V. 415. τοῦ κύκλου παρέτρωγον. Cf. Ran. 988. Eq. 1027. — Pluralis cum duali iunctum, ut Nub. 615, Av. 641, Plut. 73 (ibique Bl.), 75 sq., Soph. O. C. 1435 sq. De verbo τρώγειν (*rodere*) et compositis vid. ad vs. 1324. De mente poetae egi ad vs. 406. — Schol. δέον εἰπεῖν ὑφ' ἁμαρτίας (ἁμαρτωλίας?)

ἀντὶ τοῦ ἁμαρτάνοντες, εἶπεν ὑφ' ἁ ρ μ α τ ω λ ί α ς ἀντὶ τοῦ φειδόμενοι τῶν ἁρμάτων. — οὕτως ἡ γραφή. μέμνηται Ἡρωδιανὸς ἐν τῇ ια' καὶ Φρύνιχος ἐν τῇ σοφιστικῇ παρασκευῇ οὕτω τίθησι τὴν λέξιν. Sed Antiatticista B. A. 79, 10 ἁ μ α ρ τ ω λ ί α Ἀριστοφάνης Εἰρήνῃ, Εὔπολις Μαρικᾷ (fr. 199 K.). Vid. adn. crit. Alius scholiasta explicans τῆς τῶν ἁρμάτων ἡνιοχείας Paleio videtur legisse ἁρματωχία. Explicatio aeque absurda est ac superior.

V. 416. π ρ ὸ ς τ α ῦ τ α. Vid. supra ad vs. 305.

V. 418. Schol. τ ὰ μ ε γ ά λ α· οὐχ ὡς καὶ μικρὰ ὄντων τοῦτό φησιν, ἀλλ' αὔξων τὴν χάριν· τῇ δὲ Ἀθηνᾷ ἤγοντο διὰ πέντε ἐτῶν, ὅτε καὶ ἡ ναῦς ἐπὶ γῆς ἔπλει παρ' αὐτοῖς. Cf. scholia ad Vesp. 544, Eq. 566, Nub. 988 sq., Av. 827, Ran. 1087, Av. 11, Nub. 971, 986, 37, Epicrat. III 370, vs. 9, Alex. III 407. De minoribus Panathenaeis nusquam apud Ar. mentio fit, sed apud alios, v. c. Menandr. IV 211, nec raro in titulis.

V. 419. τ ε λ ε τ ά ς. Vid. ad vs. 413.

V. [420]. Μ υ σ τ ή ρ ι'. Mysteria Eleusinia memorantur Vesp. 1263, Ran. 887, Plut. 1013 μυστηρίοις δὲ τοῖς μεγάλοις ὀχουμένην | ἐπὶ τῆς ἁμάξης, ubi cf. schol. Maiora mense Boedromione, minora (τὰ μικρὰ) Anthesterione celebrabantur. Cf. etiam Ran. 159. Pulchre Mnesimachus com. III 579 ὕπνος τὰ μικρὰ τοῦ βίου μυστήρια dixit. — Schol. Δ ι π ό λ ε ι α : ἑορτὴ Ἀθήνησιν, ἐν ᾗ Πολιεῖ Διὶ θύουσι, σκιροφορίωνος τετάρτῃ ἐπὶ δέκα, ἔστι δὲ απομίμημα τῶν περὶ τῶν πελάνων (?) καὶ τοὺς βοῦς συμβάντων. B. A. p. 91: Δ ι π ο λ ι ε ῖ α (sic) γοῦν καλεῖται ἑορτή, καὶ Δ ι π ο λ ι ώ δ η φησὶν Ἀριστοφάνης (Nub. 980). Θουκυδίδης δὲ (I 126, 6) Δ ι ά σ ι α καλεῖ τὴν ἑορτήν. — Ἀ δ ώ ν ι α. De his cf. Lys. 390, 394—397. Saepius commemorarunt alii comici. Quo pacto Alexandriae celebrarentur e Theocriti Adoniazusis novimus.

V. 422. Schol. ἀ λ ε ξ ι κ ά κ ῳ: καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Ἡρακλέα ἀλεξικάκους τιμῶσι. Cf. supra ad vs. 180. Non est deus averruncus Mercurius.

V. 424. τ ή ν δ' : τοῦτο παρεπιγραφή. τοῦτο γὰρ εἰπὼν φιάλην χρυσῆν δίδωσιν αὐτῷ. Cf. 425 et 432.

V. 425. ο ἴ μ ο ι, ὡ ς in laetitia ut Nub. 773 οἴμοι, ὡς ἥδομαι. For-

mulam frequentem Philemoni (fr. 2 K.) Naber reddidit pro inepto ὦ πῶς. — Schol.: Δέον εἰπεῖν ἥττων, φησὶν ἐλεήμων. — παρ' ὑπόνοιαν δὲ ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν τῆς πόλεως εἰμὶ ἀεὶ ἐλεήμων ἢ τῆς Ἑλλάδος ἢ τῶν ἀνθρώπων εἶπε τῶν χρυσίδων, διὰ τὴν χρυσῆν φιάλην. Cf. vs. 431. Athen. p. 496 E (cf. 502 B) (Χ)ρυσίς. φιάλη χρυσῆ. Κρατῖνος ἐν Νόμοις (fr. 124 K) (Χ)ρυσίδι || σπένδων γέγραφε (ἀναγραφεῦ Rutherford. Class. Rev. 1897, p. 17) τοῖς ὄφεσι πιεῖν δίδου (pro διδούς Mein.).

V. 427. εἰσιόντες. Vid. adn. crit. — τοὺς λίθους ἀφέλκετε. Cf. supra vs. 361.

V. 429. δημιουργικῶς. Schol. Eq. 650: ἔλεγον δημιουργοὺς τοὺς τὰ δημόσια ἐργαζομένους· ποτὲ δὲ καὶ τοὺς ἀρχιτέκτονας (τέκτονας melius schol. Pac.) καὶ ὡς ἐν Εἰρήνῃ (vulgo ὡς ἐν Εἰρήνῃ καὶ) δημιουργικῶς ἀντὶ τοῦ τεκτονικῶς. Cf. ἐριοπωλικῶς Ran. 1386, μαγειρικῶς Eq. 375, Pac. 1017, Ach. 1015 (cum δειπνητικῶς), παιδοτριβικῶς Eq. 492, τριβωνικῶς Vesp. 1132, καπηλικῶς Plut. 1063. Apud Homerum inter δημιοϝεργούς recensentur etiam medici et cantores. Cf. κἀρχιτεκτόνει supra vs. 305.

V. 430. ὑπουργεῖν, *ministrare*, hic tantum ap. Ar. et proprio sensu = ὑπηρετεῖν. Saepe ut θεραπεύειν ponitur pro χαρίζεσθαι.

V. 431. ταχέως. Schol. Hom. Il. XVIII, 26 μεγαλωστί. Ἀνακρέων ἱρωστί. Φερεκράτης ταχεωστί (inseruit Bergk) ἀντὶ τοῦ ταχέως (fr. 239 K.). Dolendum est grammaticum non ipsum locum attulisse, unde certo constaret Pherecratem sic scripsisse, non ταχέως τι. Si recte se habet vocabulum, clausisse suspicor anapaestum e parabasi, ubi epicae formae non ita rarae sunt.

V. 432. Schol. ἔργῳ φιαλοῦμεν: ἔργῳ ἐπιβαλοῦμεν, ἐπὶ τοῦτο ὁρμήσομεν. προείρηται ἐν ταῖς Σφηξίν (1341)· φιαλοῦμεν διὰ τὴν χρυσῆν φιάλην (cf. 424). — Schol. Vesp.: Ὅμηρος (χ 49) „αὐτὸς γὰρ ἐπίηλεν τάδε ἔργα." ἀντὶ τοῦ ἐπεβάλ[λ]ετο. — Φρύνιχος Ἐφιάλτῃ (I 552 K.) „ὄνομα δέ τῳ τοῦτ' ἦν ἔσωθεν γῆς τε μή | ἔσται φιάλτης ἀνδραγαθίας οὕνεκα | ὅτι ἐπιάλας χρηστὰ λε ἀπωλόμην", quae verba ingeniose tentavit Kock, ἐν δὲ Τριφάλητι Ἀριστοφάνης (I 552 K) „κοὐδὲν ἂν δράσαιμεν ἄτοπον οὐδ' ἂν ἐπιήλαιμεν ἄν." ὁ αὐτός „ἄγε δὴ κτἑ. Poeta voluit

ἐφιαλοῦμεν, quod sonet *φιαλοῦμεν*, novo ficto verbo, quod *τῇ φιάλῃ χρησόμεθα* denotet. — De verbo cf. Nub. 1299 *ἐπιαλῶ*, Vesp. 1348 *ἐφιαλεῖς*, ut hic cum aspirata. Hesych. *ἐφίαλεν*: *ἐπεχείρησεν*. *Ἐφιάλτης*: *ὁ ἐπιπηδῶν*.

V. 433 sq. Schol. *τοῦτο ἀξιοῦσι τὸν Ἑρμῆν λέγειν σπένδοντα*. Cf. adn. crit. V 433 sq. extra metrum, ut talia solent. Ridicule Mercurius ipse deus libationi interest, fungens tamen ut *θεῶν κῆρυξ* praeconis ministerio. Vix recte Bergk hos duos vss. tribuit Trygaeo, sequentibus editoribus plerisque.

V. 435 sq. Schol. *δοκεῖ διὰ τούτων αἰνίττεσθαι τὴν ὑπὸ Μελησίππου λεχθεῖσαν ἀπειλήν, ἐν ἀρχῇ γὰρ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου πεμφθεὶς πρεσβευτὴς ὁ Μελήσιππος ὑπὸ Πελοποννησίων εἰς τὰς Ἀθήνας, ὡς οὐχ ὑπήκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι, ἠξίου — γενόμενος ἐπὶ τοῖς ὁρίοις εἰπεῖν ὡς „ἥδε ἡ ἡμέρα πολλῶν καὶ μεγάλων κακῶν τοῖς Ἕλλησιν ἄρξει"*. Cf. Thuc. II 12.

V. 436. *πολλῶν κἀγαθῶν*. Cf. infra 538, Thesm. 351, Eccl. 453 *πολλὰ κἀγαθά*, Eq. 1276, Nub. 1329, Eccl. 453 *πολλὰ καὶ κακά* et similia multa. Maiore emphasi sic dicitur quam *πόλλ' ἀγαθά, κακά*, sim. — *Ἀγαθά* saepius usurpatur de cibis aliisque rebus delicatis, velut infra vs. 999, Eccl. 39 sq.

V. 437. *ξυλλάβοι*. Cf. vss. 449, 464, 485, Eq. 229, Vesp. 733, Lys. 313, 540. Hinc *συλλήπτωρ*, *adiutor*, et *συλλήπτρια*, *adiutrix*. *Adiuvandi* sensu saepe etiam usurpatur *ξυνεπιλαμβάνειν τινί τινος*, nusquam tamen a nostro. Schol. *σχοινίων*: *σχοινίοις γὰρ αὐτὴν* (Pacem) *καταχωσθεῖσαν ἀνεῖλκον*.

V. 438. *λαβεῖν — ἀσπίδα*. Clipei balteus *τὸ ὄχανον* appellatur ab Herodoto I 171, II 141, Attice et Dorice *πόρπαξ*. Cf. Eq, 855, Lys. 106 *πορπακισάμενος* = *λαβὼν τὴν ἀσπίδα*. Cf. ad *μισοπορπακιστάτη* infra 662. Ach. 367 *ἐνασπιδώσομαι*.

V. 440. Schol. *σκαλεύοντ'*: *ἀντὶ τοῦ ζωπυροῦντα τοὺς ἄνθρακας, οἷον ἐν ἀγρῷ διατρίβοντα. ἐπεὶ οὗτοι* (sc. *οἱ ἐν ἀγρῷ*) *ὀπτῶσι βαλάνους καὶ σκαλεύουσι τοὺς ἄνθρακας ἐν τῷ ὀπτᾶν. ἢ τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον εἶπεν*. Imo *παρὰ προσδοκίαν* comicus pro hoc intulit *ἄνθρακας*. Cf. Eccl. 611 *μείρακ' — σκαλαθῦραι*, verbum natum e radice verbi *σκάλλειν* sive *σκαλεύειν* et verbi *ἀθύρειν*, i. e. *παίζειν*, unde subst. deminutivum *σκαλαθυρμάτιον* Nub.

630. Difficilius dictu est, quid proprie significet verbum obscoenum *σπλεκοῦν* Lys. 152 (haec enim non *πλεκοῦν* vera forma est) cum composito *διασπλεκοῦν* Lys. 152, Plut. 1083. Non enim cohaerere cum verbo *πλέκειν* ob praefixum sigma crediderim. Obscoenus est etiam usus verbi *ὀρύττειν* Av. 442. Cf. Nub. 713. — Ach. 1014 *τὸ πῦρ ὑποσκάλευε*. Lys. 1027 *δακτύλιος οὑτοσί.* | *ἐκσκάλευσον αὐτό*, scil. muscam ex oculo.

V. 441. Schol. *δύο πρόσωπα ταῦτά φησιν, ὧν ὃ μὲν εὔχεται, ὃ δὲ ἕτερος ἀκόλουθα τῇ εὐχῇ καταρώμενος λέγει.* Si recte, idem valeat necesse est de vs. 444—6, 447—9, 450—454. Cf. adn. crit.

V. 443. Schol. *ὀλέκρανα λέγονται τὰ τῶν ὠλενῶν κρανία, τουτέστι τῶν χειρῶν* (brachiorum), *δῆλον οὖν ὅτι τὸ ὀξὺ καὶ ἐπικαμπὲς τῶν χειρῶν λέγει, ὃν ἀγκῶνά φαμεν* (cf. Pollux II 40 et fr. adesp. 1093 K.), *ἐπώδυνος δὲ ὁ τόπος οὗτος τοῖς τρωθεῖσιν εἰς αὐτόν. — ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, τί ποτε αὐτῷ ταῦτα βούλεται· οὐ γὰρ τοξόται οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀλλὰ τῇ συστάδην μάχῃ μᾶλλον χαίροντες.* Cogitandum inprimis de Lacedaemoniorum sociis, Macedonibus et Thracibus, cum quibus ultimo tempore Athenienses dimicaverant. Ceterum Cretensibus sagittariis Lacedaemonii utebantur. — *ἀκίδας* = *ἀκωκάς* (Hom.), *sagittarum spicula.* Vox recurrit apud Plutarchum aliosque, Hesychius interpretatur *τὰ σιδήρια τοῦ βέλους*.

V. 446. Schol. *τουτέστιν ἀσχημονοίη ῥίπτων τὴν ἀσπίδα. ῥίψασπις γὰρ ὁ Κλεώνυμος, ὡς καὶ ἐν ταῖς Σφηξὶ* (19) *λέγει φανερώτατα.* Cf. Av. 1473—81, Ach. 88, 844, Eq. 1290, 1372, Nub. 673 sq., 680, Vesp. 823, Av. 289, Thesm. 829, Vesp. 592. Infra 673—8, Av. 289, 290, Eq. 956, 958. Nub. 675 sq., Vesp. 22, 822, Eq. 1381. Nub. 400, infra 1295—1404. Videantur etiam vs. 1175 sq.

V. 447. *δορυξός*. Cf. 549, 1212. Sequiores *δορυξόος* dicebant, quae est forma primitiva, ut *βοηθόος* pro *βοηθός*. Notabile est verbum *ξέω*, quod docuerunt tituli Attici (cf. Meisterh.[2]. p. 140), contrahi in *ξῶ*, ut *δέω* in *δῶ*. Servatae sunt in illis formae *ἀναξῶν*, *ἀποξοῦσι*, *καταξοῦντι*. Hesych. *δορυξεῖον· ὅπου τὰ δόρατα ξύεται.* L. *ξέεται.* — Vid. ad *ξιφουργοῦ* vs. 547.

V. 448 sq. Schol. *συνήθως νῦν τὸ ἐμπολᾷ ἀντὶ τοῦ πωλεῖ, πολλάκις*

δὲ ἐπὶ τῷ ἀγοράζειν, ὡς ἑξῆς (563) „ἐμπολήσαντες — ταρίχιον" τὸ δὲ κριθὰς μόνας ἀντὶ τοῦ μὴ ἄλφιτα, ἀλλ' αὐτὰς τὰς κριθάς. „Nescio" ait Blaydes „an μόνας indicet ἄνευ ὄψου. Ridicula imprecratio, qualis est illa Eq. 927". Nisi potius cogitandum καὶ μὴ πυρούς, qui delicatior est cibus. Ἄρτον, coctum ἐξ ἀλεύρων, longe praelatum esse μάζῃ, factae ἐξ ἀλφίτων nemo nescit. Recte Paley, coll. Ach. 1077, 1188, λῃστῶν hic intelligit de incursantibus in agrum Atticum hostibus.

V. 450. Schol. δοκεῖ ταῦτα εἰς Ἀλκιβιάδην αἰνίττεσθαι, ὥς που φησι καὶ Θουκυδίδης (VI 12) ἐν τῇ Νικίου δημηγορίᾳ „εἴτε τις ἄρχειν ἄσμενος αἱρεθεὶς — ἰδίᾳ ἀπολαμπρύνεσθαι" — καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ Ἀλκιβιάδου (ib. 16) „καὶ προσῆκόν (προσήκει Thuc. et sic Ven. 475) μοι μᾶλλον ἑτέρων ἄρχειν ἄξιος νομίζω εἶναι". Alibi quoque Alcibiadem belli fautorem poeta insectatus est, velut in Ταγηνισταῖς. Cf. Kock I p. 516. De eo praeterea cf. (Schol.) Ach. 524, 716, Vesp. 44 sqq., Eq. 855, Lys. 1094, Ran. 1222—34.

V. 451. Schol. πάλιν πρὸς Ἀλκιβιάδην, ἐπεὶ πρὸς Λακεδαιμονίους φυγὼν αἴτιος ἐγένετο τοῦ Δεκέλειαν αὐτοὺς ἐπιτειχίσαι (tempora turpiter confundit), διὸ καὶ δοῦλον αὐτὸν καλεῖ, διὰ τὴν Κοισύραν ἥτις δούλη ἦν ὥς φησιν (imo ἔφην vel ἔφησα vel ἔφαμεν, *annotavi*) ἐν Νεφέλαις (48). Vid. adn. crit. De servorum transfugiis ad hostes cf. Eq. 26, Nub. 7.

V. 452. Schol. οἱ γὰρ δοῦλοι σφαλλόμενοι (= ἁμαρτάνοντες) ἐπὶ τροχοῦ δεσμούμενοι καὶ συρόμενοι ἐτύπτοντο ἀνακλώμενοι ἐν αὐτῷ. Explicat igitur ἕλκοιτο, quod est in libris. Vid. adn. crit. — στρεβλοῖτο. Cf. Eq. 775, Nub. 620, Lys. 846 ἐπὶ τροχοῦ στρεβλούμενον, Plut. 876, Ran. 618: Α. καὶ πῶς βασανίζω; Ξ. πάντα τρόπον· ἐν κλίμακι | δήσας, κρεμάσας, ὑστριχίδι μαστιγῶν, δέρων, | στρεβλῶν, ἔτι δ' ἐς τὰς ῥῖνας ὄξος ἐγχέων | πλίνθους ἐπιτιθείς, πάντα τἆλλα. κτλ.

V. 453. Schol. ἰὴ παιών: ἐφύμνιον εἰς Ἀπόλλωνα, τὴν δὲ αἰτίαν Καλλίμαχος ᾖσε διὰ τούτων „Πυθῶ τοι κατιόντι συνήντετο δαιμόνιος θήρ | αἰνὸς ὄφις, τὸν μὲν σὺ κατήναρες, ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ | βάλλων ὠκὺν ὀιστόν, ἐπηύτησε δὲ λαός· | ἰὴ ἰὴ Παιῆον, ἵει βέλος". Cf. Eq. 408, Av. 1762, Thesm. 811.

V. 454. *ἄφελε*, *deme*. Cf. Lys. 36 *ἄφελε τὰς ἐγχέλεις*. *Adimendi* sensu verbum ponitur infra 561, quo sensu magis frequentatur forma media, *ἀφαιρεῖσθαί τινά τι* sive *τινός τι*. Vid. ad vs. 561. — Lys. 492 *τὸ γὰρ ἀργύριον τοῦτ' οὐκέτι μὴ καθέλωσιν*. Olim conieci *μή μ' ἀφέλωσιν*, sed fortasse ferri vulgata potest de pecunia publica Deae tutelae mandata, eiusque quasi *ἀναθήματι*. Quippe sollennis formula erat *καθαιρεῖν τὰ ἀναθήματα*, quia donaria in loco altiore poni aut affigi solebant. — *ἄφελε τὸ παίων*. Huiusmodi iocis scatet comoedia saepe non admodum salsis, praesertim ubi maius intercedit inter vocabula discrimen, velut Av. 1580, ubi *τὸ ἐπιτριβείης* a Triballorum nomine descendere ait Pithetaerus. Meliores sunt *paragrammatismi*, qui una tantum duabusve litteris differunt, ut supra *ἐφιαλοῦμεν* et *φιαλοῦμεν*, *ὀρνέοις* et *'Ορνεαῖς*, *κεφάλῃ* et *Κεφαλῆσι*, *βαλλήναδε* et *Παλλήναδε*, *ἀναφλάστιος* et *Ἀναφλύστιος*, supra 42 *σκαταιβότου* et *καταιβάτου*, infra 1177 *χεζικηνικόν* et *Κυζικηνικόν*, *διαπεινῶ* et *διαπίνω* (Ach. 751), alia multa. — Lepidus est verborum lusus Plut. 453 *τροπαῖον ἂν στήσαιτο τῶν ταύτης τρόπων*, ibidem 501 *τίς ἂν οὐχ ἡγοῖτ' εἶναι μανίαν κακοδαιμονίαν τ' ἔτι μᾶλλον*, Ach. 606 *κἀν Γέλᾳ κἀν Καταγέλᾳ*, Av. 636 *ῥώμῃ πράττειν* — *γνώμῃ* — *βουλεύειν*, ut in noto in Demosthenem epigrammate, quibus plurima addi possunt. Saepe etiam luditur vocabulis homonymis, ut supra 336 et alibi in *ἀσπίς*, simul *clipeum* et *serpentem* significanti, in Pluti exitu in vocabulo *γραῦς* quod praeter *anum spumam* denotat et dissimili modo ab Epicrate III 372, in Thesm. 760, ubi *ἐκκορεῖν*, *devirginare*, ponitur *filia privandi* sensu. Verum ubi finiam? — Schol. *ἐπεὶ ἐν τῷ παιὼν ἔγκειται τὸ παίειν*. Hinc Blaydes putat apparere scholiastam legisse *παίων*. Cf. adn. crit. Aliter in eodem vocabulo poeta ludit Ach. 1212 sq. Vide etiam Herodotum in libri quinti capite primo.

V. 454. *τοίνυν* h. l. *ergo*, ut vs. 543, 1219; *sane*, *sanequam* vs. 615; saepe etiam haec particula, ut *autem* Latine, continuandae orationi inservit.

V. 456. Cf. Thesm. 300, Av. 1320. Veneris filius fingitur *Πόθος*

(Aesch. Suppl. 1039) ut filia *Πειθώ* a Sapphone ap. Proclum ad Hesiod. Op. 73. Bl. — Schol. *Δικαίως προέταξε τὸν Ἑρμῆν ὡς αἴτιον τῆς ἀναγωγῆς τῆς Εἰρήνης. καὶ τῶν ἑξῆς δὲ εἰκότως ἐμνήσθη ὡς ἁρμοδίων αὐτῇ· ἐν γὰρ τῇ εἰρήνῃ τούτων ἀπολαύουσι πάντων.*

V. 457. Schol. *πρὸς τοὺς οἰομένους τῶν νεωτέρων τὸν αὐτὸν εἶναι Ἄρεα καὶ Ἐνυάλιον, κατ' ἐπίθετον* (Schol. Aiac. 179: *διαστέλλει τὸν Ἄρεα [ἀπὸ τοῦ Ἐνυαλίου* del.] *καὶ τὸν Ἐνυάλιον ὡς ἕτερον δαίμονα ὑπουργὸν τοῦ μείζονος θεοῦ*). — *τινὲς δὲ Ἄρεως καὶ Ἐνυοῦς* <*υἱὸν*?> *τὸν Ἐνυάλιον* (*Ἐνυὼ* et *Ἐνυάλιος* sunt eiusdem dei forma femina et mascula), *οἱ δὲ Κρόνου καὶ Ῥέας.* — *Ἀλκμᾶνα δὲ λέγουσιν ὅτὲ μὲν τὸν αὐτὸν λέγειν, ὅτὲ δὲ διαιρεῖν.* In epheborum Atticorum sacramento erat: *ἵστορες θεοὶ Ἄγλαυρος, Ἐνυάλιος, Ἄρης, Ζεύς.* Apud Homerum *Ἐνυάλιον* nondum diversum esse a Marte recte statuunt viri docti. Rem conficit P 211 sq. Hoc loco aperte distinguuntur, quod quo pacto negare potuerit Preller cum aliis non intelligo.

V. 458. *ὑπότεινε πᾶς τις.* Nisi fallor, trochleis trahentes usi esse existimandi sunt; ita enim *ὑποτείνειν* sensu intransitivo adhibitum esse potuit „*subtus tende*"; pro qua interpretatione militat verbum *ἐξαρτῶμαι* (*τῶν κάλων* scil.) vs. 470. Et sic intellexisse videtur Paley qui adnotat „*ὑποτείνειν* probably refers to the attitude of one who throws back his weight on a rope, and so pulls it underneath, or with his body beneath it." Accedit quod usui transitivo *subtendendi, subligandi* (cf. Plat. Tim. p. 74 C), quem verbo h. l. dat Richter, obstare videtur additum *πᾶς τις*, si quidem funium subtentio sub simulacrum unius erat, non omnium. Idem Paley: „*κάταγε* a nautical phrase „pull her ashore with your cables." Fortasse potius, modo sana sit lectio, poeta voluit „*reduc ab exilio*", hoc enim sensu verbum *κατάγειν* imprimis frequentari ab omnibus in vulgus notum est, neque inepte ita diceretur de Pace decem amplius annos exule. Itaque vertendum puto „subtus tende unusquisque et funibus reduc exulem". Cf. adn. crit.

V. 459. Schol. *ὦ εἶα: τὸν Ἑρμῆν καὶ ταῦτα ἐξάρχειν θέλουσιν.* —

μιμεῖται τοὺς βαρβά .... *τὶ ἐξέλκοντας* Rav., teste Rutherfordio, qui edidit *τοὺς βαρβάρους* <   > *τὶ ἐξέλκοντας* adnotans „this annotator may have read *ὠειά, εἰάμαλα* or the like". Cft. Theodos. Gr. p. 75 *τὸ ὠειά* (sic) *μίμημα βαρβάρων ἑλκόντων τι,* qui tamen hinc sua habet. Fortasse, ut dixi in Mnemosyne XXIV, genuina scholii forma fuit: *μιμεῖται τοὺς μαρμάρους* *<λατομίου>* *τινὸς ἐξέλκοντας*. Cf. Schol. ad vs. 299. —*Ὅτι ταῦτα μὲν ἀνὰ μέρος λέγεται, τὸ μὲν τοῦ Ἑρμοῦ κελεύοντος καὶ ἕλκοντος, τὸ δὲ τῶν ἑλκόντων ὑπακουόντων.* Cf. adn. crit. ad vs. 487.

V. 461. *εἶα μάλα.* „Hac acclamatione hodie quoque nautae Graeci utuntur *εἶα μόλα* (sic) dicentes. Vid. Didotii Notes d'un voyage vol. I p. 181". Dind. Quo magis mirandum scholiastam (ad v. 459) de barbarorum imitatione cogitare potuisse. Reiske comparavit Petronii (p. 339) *μάλ' εἶα.* — Cognatum est *εἶεν.* Cf. *ἕνεκα — ἕνεκεν, ἔπειτα — ἔπειτεν* et sim. Vid. ad vs. 663.

V. 462. Schol. *ἔτι σφοδρότερον ἢ προθυμότερον.* Cf. 53, 280, Ran. 864. Formulae *ἔτι μάλα* respondet fere vernacula *eerst recht.* Vocula *μάλα* in talibus auget vim vocabuli cui apponitur. Interpretibus negotium fecerunt Herodoti loci I 181 *ἐπὶ τούτῳ τῷ πύργῳ ἄλλος πύργος ἐπιβέβηκε καὶ ἕτερος μάλα ἐπὶ τούτῳ* et VII 186 *καὶ μάλα ἐν τοῖσι ἄλλοισι πλοίοισι,* quibus cf. II 115, 4, VIII 66, ubi nimis intrepide Cobet *μάλα* in *πάλιν* mutari iussit. Attice eiusmodi locis vocula *αὖ* adhiberetur. Compositio singularis est *πώμαλα* in responso pro *οὐδαμῶς* Ar. Plut. 66 cf. fr. II 1093, Pherecr. II 250, Demosth. XIX 51, quod Dorienses Siculi in rogando pro *ποῦ ποτέ; ubi tandem?* adhibuisse feruntur. Cf. etiam Vesp. 118 *ὃ δ' οὐ μάλα* (sc. *ἐπείθετο*). In vulgus notae sunt formulae *καὶ μάλα* et *εὖ μάλα.*

V. 464. Schol. *οὐχ — ὁμοίως: οὐχ ὁμοθυμαδόν.* Cf. vs. 484. Vid. interpretes ad Thuc V 17. Bl. *Οὐχ ὁμοίως* sign. *οὐ τῇ αὐτῇ προθυμίᾳ.*

V. 465. Schol. *ἐπὶ γὰρ Ἀλκαίου* (422/421 a. C.) *σπονδάς φησι γεγονέναι Φιλόχορος πεντηκοντούτεις Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις*

καὶ τοῖς συμμάχοις πλὴν Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων καὶ Ἠλείων· De hostili Boeotiorum et Megarensium animo cf. Thuc. V 17,2 et 31,6. — ὀγκύλλεσθ᾽: ἐπερείδεσθαι μὲν τῷ σχοινίῳ προσποιούμενος ἕλκειν, οὐχ ἕλκετε δέ. — τὸν ὄγκον περιβάλλεσθε, ἀλαζονεύεσθε, ὑπερηφανεύεσθε. Hesychius explicat ὑψαυχενεῖν καὶ ἐπαίρεσθαι. Cf. Vesp. 1024. Ran. 700. Cum forma hypocorystica pro ὀγκοῦσθαι Blaydes comparat ἐξαπατύλλειν Ach. 657, πλανύττειν Av. 3 [quod tamen formatum est ut βδελύττεσθαι], καθάρυλλος ap. Platon. com. II 646. Addo βδύλλειν a βδεῖν Eq. 224, Lys. 354, Ἀρίστυλλος, Ἥρυλλος, Θράσυλλος a primitivis Ἀριστοκλῆς, Ἡρακλῆς, Θρασυκλῆς aliaque nomina propria deminutiva similiter formata. Eadem terminatione gaudent verba comica κοικύλλειν Thesm. 852, μοιμύλλειν Theocr. IV 58, quod Meineke restituit Hipponacti fr. 48 μηδέ μοι μῦ λαλεῖν Λεβεδίην ἰσχάδι corrigens μοιμύλλειν. — Lys. 125 τί μοιμυᾶτε —; pro τί μοι μυᾶτε; palmaris est Ludovici Dindorf emendatio, coll. Poll. II 90, Photio, Hesychio. Cf. Lat. *mussare, mussitare, muttire.*

V. 466. οἰμώξεσθε, ut Nub. 217. Infra 756 et Vesp. 1033 οἰμωξόμενος. Cf. Ran. 279, 707, Thesm. 248, Av. 1207, Plut. 111. Synonyma apud nostrum sunt κλαίειν, κωκύειν, ὀτοτύζειν. Verbo tragico αἰάζειν semel utitur Ach. 1195 (αἰακτόν) in monodia paratragoedica. De vocabuli forma praeter αἰάζειν et ὀτοτύζειν cf. οἴζω, ὤζω, ἰύζω, ἀλαλάζω, ἐλελίζω, πιπίζω, τίζω, alia multa.

V. 469. Vulgo hic vs. choro datur, duo sequentes Trygaeo. Nempe chorus putatur increpare Trygaeum et Mercurium, quod κατακελεύοντες ipsi nihil agant. Paleius, quoniam Pacem infra effodi putat, dum Trygaeus superne abstet, vs. 469 tribuit Trygaeo, reliquos choro, Mercurio autem vs. 471, καὶ σφώ intellegens duos choreutas sive personas mutas, qui Megarenses et Boeotios repraesentent. Tametsi de Megarensium socordia nihildum dictum est, diciturque demum vs. 481, vulgarem tamen interpretationem impedit etiam vs. 417, ubi Mercurius a Trygaeo iubetur ξυνέλκειν. Quapropter quamvis dubitabundus ob incertiorem huius fabulae agendae rationem Paleio obloqui non ausim.

V. 470. Schol. *ἔμφασιν πολλὴν ἔχουσιν οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐμφαίνοντες τὴν σπουδὴν τὴν περὶ τὸ ἕλκειν, ὅπου γε καὶ συναρτᾶσθαί φησιν τῷ ἔργῳ ἀντὶ τοῦ συμπεπάρθαι.* Cf. adn. crit.

V. 471. *ἐπεμπίπτω incumbo* (operi), si sana lectio. — *σπουδάζω.* Huius verbi perfecto *ἐσπούδακα* pro praesenti utitur Vesp. 694, Ran. 813, Thesm. 572. — Cf. *ξυσπουδάζειν* infra 708.

V. 472. Schol. *ὁ Ἑρμῆς* (huic igitur tribuebat) *τοῦτό φησιν ἀπελέγχων αὐτούς, ὅτι λέγουσιν ἕλκειν καὶ οὐχ ἕλκουσιν.* — De *χωρεῖ* = *προχωρεῖ* cf. ad vs. 509 (aliter Ran. 882, Vesp. 1483, Nub. 906 sq.). Eodem sensu dicitur *τὸ χρῆμ' ἐργάζεται* Eccl. 148, ubi Schol. *τὸ πρᾶγμ' ἀνύεται· λέγει δὲ ὅτι λοιπὸν πρωῖας* (an *προὔργου*?) *ἐγένετο,* ad sententiam recte, sed *ἐργάζεται* activum est, ut ibidem 1164 et Ran. 795.

V. 473. *ἐμποδὼν καθήμενος.* Cf. Pherecrat. II 268.

V. 474. Schol. *παρὰ τὴν Μορμὼ καὶ παρὰ τὴν Γοργόνα, ἣν εἶχεν ὁ Λάμαχος ἐπίσημον* (Cf. Ach. 582 *ἀπένεγκέ μου τὴν μορμόνα* et 574 *τίς Γοργόν' ἐξήγειρεν ἐκ τοῦ σάγματος* et 1095 *μεγάλην ἐπεγράφου τὴν Γοργόνα*). — *οὕτως δὲ ἔλεγον τὸ ἐκφόβητρον.* — *Καὶ τὰ προσωπεῖα τὰ αἰσχρὰ μορμολύκεια* [*ἀφ' οὗ* del.] *καὶ τὰ τραγικὰ καὶ τὰ κωμικά· καὶ ἐν Ἀμφιαράῳ* (Ar. fr. 31 K.) „*ἀφ' οὗ κωμῳδικὸν μορμολύκειον ἔγνων.*" Cf. fragm. e *Γεωργοῖς* 131 K. „*τίς ἂν φράσει' ὅπου ἐστὶ τὸ Διονύσιον*; | *B. ὅπου τὰ μορμολύκεια προσκρεμάννυται,* ubi *προσκρέματ',* <*ὦ ξένε*> nuper proposui in Mnemosyne. — Acute v. Leeuwen Ran. 925 *μορμονωπά* in editione sua rescripsit pro *μορμορωπά.* Vid. tamen Hesych. *μόρμορος: φόβος* (*φοβερὸς*?) et cf. vocabulum Homericum *μέρμερος.* Sine necessitate olim Wakefield Euripidi Herc. 885 reddere voluit *Λύσσα μορμορωπός* pro tradito *μαρμαρωπός,* quod apte explicari potest *fulgentibus oculis,* coll. verbo Homerico *μαρμαίρειν.* — De Lamacho, Xenophanis f., imperatore belli amantissimo, qui a. 415 Siculae expeditionis cum Nicia et Alcibiade dux in Sicilia occubuit, praeter Acharnenses cf. supra vs. 304, infra 1270 sqq., 1293 et adnot. ad 1290, Ran. 1039.

V. 476. *ἀλλ' ἢ* = *πλήν,* ut passim. — De *κατεγέλων* vid. ad vs.

1245. — *ταλαιπωρουμένων*. Verbum passivum *aerumnis conflictari, vexari, fatigari*. Cf. Vesp. 961, 1111, Lys. 779, Ran. 24, Plut. 224. Semel, Lys. 776, apparet verbum activum *laborandi, perferendi aerumnas* sensu. Praeterea cf. Nub. 413, Plut. 32, *προσταλαιπωρεῖν* Lys. 766, 1221; *ξυνταλαιπωρεῖν* ibid. 1221. — Verbi etymologiam aperiunt Hesychii glossae: *πωρεῖν· κηδεύειν, πενθεῖν; πωρῆσαι· λυπῆσαι καὶ τὰ ὅμοια; πωρητύς* (ex Antimacho)· *ταλαιπωρία, πένθος*.

V. 477. *καὶ ταῦτα*, *idque*, i. e. *quamvis*, ironice pro *ὡς* sive *ἅτε*, *quippe*. — Schol. *ὡς τῶν Ἀργείων ἐπαμφοτεριζόντων καὶ ἀποκλινόντων, ὁπότε δοκοίη αὐτοῖς, καὶ* (*διὸ* pro *καὶ* hab. Ven. 475) *πρὸς Λακεδαιμονίους. διὸ Φιλόχορός φησι πολεμοποιοῦντας πάλιν* (*πρὸς* add. Ven. 475) *τοὺς Κορινθίους παραλαμβάνεσθαι καὶ τοὺς Ἀργείους*. Cf. Thuc. V 61, Herod. VII 152, Thuc. II 9 et V 28. — *διχόθεν μισθοφορεῖν* eos dixit etiam Demosthenes p. 789, 6. — Schol. *περὶ δὲ Ἀργείων καὶ Φερεκράτης ἐν τοῖς Αὐτομόλοις* (fr. 19 K.) „*οὗτοι γὰρ ἡμῖν οἱ κάκιστ' ἀπολούμενοι | ἐπαμφοτερίζουσ' ἐμποδὼν καθήμενοι*". Paley comparat Tacitum Ann. VI 33 de Sarmatis scribentem: *utrimque donis acceptis, more gentico, diversa induere*.

V. 478. Lacones pacis studiosiores erant quam Athenienses, de quibus vide vs. 508 sqq. et cf. schol. ad 479. — *ἀνδρικῶς* = *ἀνδρείως*, ut infra 515, 1317 al., *εὖ κἀνδρικῶς* Eq. 378, Vesp. 153, 450, *εὖ κἀνδρείως* Thesm. 656 postulante metro. — Schol. *καὶ ὁ Θουκυδίδης* (IV 117) *ἱστορεῖ λέγων μάλιστα τῆς εἰρήνης ἀντιποιεῖσθαι τοὺς Λακεδαιμονίους διὰ τοὺς ληφθέντας αὐτῶν ἐν Σφακτηρίᾳ· λέγει γὰρ οὕτως·* „*τοὺς γὰρ δὴ ἄνδρας περὶ πλείονος ἐποιοῦντο κομίσασθαι, ἕως ὅτου ὁ Βρασίδας ηὐτύχει*" *καὶ ἐν ἄλλοις* (V 15) „*ταῦτα οὖν ἀμφοτέροις λογιζομένοις ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἡ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιθυμία τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι. ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν πρῶτοί τε καὶ ὁμοίως* (*ὁμοῖοι*?) *σφίσι* (*φησὶ* Ven. 575) *ξυγγενεῖς. ἤρξαντο γὰρ οὖν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν αὐτῶν πράσσειν, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι οὔπω ἤθελον εὖ φερόμενοι ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι.*" Depravata e Thucydide correxi.

V. 479. *ἆρ' οἶσθ' ὅσοι γ' αὐτῶν*. Cf. 370, Ach. 481, Av. 1246,

Nub. 1329. Legitur etiam ἆρά γ' οἶσθα (τοῦθ') ὅτι —; velut Av. 668, 1221, passim vero (ἀλλ') οἶσθ' ὅτι —; Vocula autem γε quamquam saepe cum interrogativo ἆρα iungitur, hic non eo pertinet sed ad ὅσοι, ut ipsa eius sedes indicat, nam sin minus, aut ἆρά γ' οἶσθ' aut ἆρ' οἶσθά γ' dicendum est. Saepissime autem cum emphasi haec particula pronominibus adiungitur. Schol. ὅσοι — ἔχονται τοῦ ξύλου· μάλιστα οἱ τῶν δεδεμένων συγγενεῖς (cf. Thuc. V 15) ἐνῆγον καὶ ἐσπούδαζον, ὡς ἂν εἰρήνη γένηται. — τοῦ ξύλου: τῆς ποδοκάκκης, τοῦ νῦν καλουμένου κούσπου. Quo pacto Blaydes hic de fabris lignariis cogitare potuerit, me fugit. Ἔχεσθαι τοῦ ξύλου dicuntur qui ἀντιλαμβάνονται τῆς ποδοκάκκης, ut inde captivos (τοὺς δεδεμένους ἐν τῷ ξύλῳ) liberent. Scilicet quaesita ambiguitate ita poeta locutus est, quia ea verba simul significare possunt *manum ligno*, i. e. vectibus, quibus Pacis simulacrum sublevatur, *admovere*, quod idem bene perspexit coll. Lys. 313 τίς ξυλλάβοιτ' ἂν τοῦ ξύλου τῶν ἐν Σάμῳ στρατηγῶν, sed neglecta huius loci amphibolia. Ad rem cf. Eq. 393 sq., 742 sq., 1083. Dudum his scriptis video excepta amphibolia similiter locum interpretatum esse Greenium quem citat Paley ad h. l., qui ipse vv. ἔχονται τοῦ ξύλου de captivis intellegit. Attamen hi quippe vincti ἕλκειν omnino non poterant, nedum ἕλκειν ἀνδρικῶς.

V. 480. ὁ χαλκεύς. Schol. ὅτι ἐδέδεντο καὶ περιέκειντο αὐτοῖς πέδαι. Optime sic locum explicat grammaticus. Cf. Eq. 469 ἐπὶ γὰρ τοῖς δεδεμένοις χαλκεύεται, quo versu collato Zielinski iniuria τὸν χαλκέα Cleonem, dudum interfectum, significare existimat, scil. ut thesin suam Pacem quam hodie legimus pro parte alteram Pacem esse tueatur, priorem autem anno ante doctam esse, vix melius autem O. Schneider, refutatatus ab illo, fabrum Hyperbolum esse suspicabatur. Verba ὁ χαλκεὺς οὐκ ἐᾷ me iudice nihil aliud significant quam αἱ πέδαι οὐ λύονται. — Green quoque non certum quemdam virum intellegit, sed in genus factionem paci adversariam vocabulis ὁ χαλκεύς significari existimat. Nomina χαλκεύς, χαλκεῖον, χαλκεύειν remanserunt ab antiquissima aetate, qua

Graeci ferro nondum utebantur. Latini distinguebant fabrum aerarium, ferrarium cett. Auri faber χρυσοχόος, unde χρυσοχοεῖν, χρυσοχοεῖον, ἡ χρυσοχοϊκή, Graece iam Homeri aetate audiebat.

V. 481. Schol. *Μεγαρῆς*: ὡς καὶ τούτων βαρέως φερόντων ὅτι ἔκσπονδοι ἐγένοντο, βουλομένων δὴ τὴν εἰρήνην διὰ τὸ μάλιστα πεπιέσθαι τῷ λιμῷ καὶ τῷ πολέμῳ. Cf. Ach. 743, 751. — δρᾶσ' οὐδέν, *nihil momenti*, ut in formula οὐδὲν λέγεις. — ἕλκουσιν, inviti et coacti.

V. 482. Schol. γλισχρότατα σαρκάζοντες: ἤτοι ἐξισχνούμενοι καὶ ἠτονηκότες. — οἷον ὑποσεσηρότες καὶ διανοίγοντες ὥσπερ τὰ κυνίδια, ὅταν προσλιπαρῇ τινὰ καὶ ἀφέλκῃ τοῖς ὀδοῦσι. Vix recte pro διανοίγοντες Rutherford substituit δαγκάνοντες. Excidisse aliquid ostendit Hesychii glossa σαρκάσας: μετὰ πικρίας ἢ ἠρέμα τὰς τῶν χειλέων σάρκας διανοίξας, fortasse haec ipsa verba τὰς — σάρκας. Idem Hes. σαρκάζει: μειδιᾷ, εἰρωνεύεται, καταγελᾷ, ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι, quod falsissimum, sed nescio an dederit ἀντὶ τοῦ σεσηρέναι, tum σαρκάζων· μετὰ πικρίας γελῶν. Schol. σαρκάζειν δέ ἐστι κυρίως τὸ τὸν κύνα πεινῶντα τὰ λεπτὰ τῶν σαρκῶν τοῦ ὀστέου ἀπογλύφειν, sed vera videtur ea explicatio, qua σαρκάζειν significare proprie dicitur *aperto ore monstrare gingivas* itaque non multum distare a notione verbi σεσηρέναι. — Cf. σαρκασμοπιτυοκάμπται Ran. 964. — γλισχρότατα *avidissime, tenacissime „with a hungry grin, (like dogs over a bone)"* Paley. Proprie γλίσχρος significat *viscosus, glutinosus, lentus, kleverig, taai* (ut γλίσχρον τὸ σίαλον apud Pherecr. II 281, 3), diciturque tam de parcis et avaris, pecuniae tenacibus, quam de iis qui accipiendi cupidi petendo instant, ferme i. q. λιπαρής, cum quo iungit noster Ach. 452: νῦν δὴ γενοῦ γλίσχρος προσαιτῶν λιπαρῶν τ'. Cf. Av. 451, supra vs. 193 γλίσχρων, Nub. 1004 γλισχραντιλογεξεπιτρίπτου, Euphron. IV 193, 16 γλίσχρον βλέπει. Cohaeret cum verbo γλίχομαι, i. e. γλίσχρως ἐπιθυμῶ.

V. 483. Schol. ὡς λιμώττοντες ἀεὶ Μεγαρεῖς παίζονται (cf. Ach. 751) διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τοὺς παῖδας ἐπίπρασκον τοὺς ἑαυτῶν. Serio igitur bonus grammaticus accepit iocum Ach. 731 sqq. Cf.

ibi 585 et Bachmanni Anecd. I 296, 8 (= fr. adesp. 1076) μεγαρίζοντες: λιμώσσοντες. Quod additur ἢ μεγάλα λέγοντες fortasse spectat aliam glossam, μεγαλίζοντες. Aliter Kock. — Pergit schol.: ὅτε μὲν εἰρήνη ἦν, εἰσήρχοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἀπετρέφοντο διὰ τὸ πωλεῖν καὶ συναλλάσσειν, νῦν δὲ πόλεμον ὄντος ἐφοβοῦντο εἰσελθεῖν εἰς τὴν Ἀττικήν (imo plebiscito arcebantur). — ἢ ὅτι εἰς πολιορκίαν κατέστησαν αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι τὴν Νισαίαν τειχίσαντες. Cf. Thuc.

V. 484. ὁμοθυμαδόν redit Av. 1005. Homerus ἕνα θυμὸν ἔχοντες. Adverbio Plato quoque et Xenophon usi sunt. Cf. ὁμονόως.

V. 492. ἀντισπᾶν hic tantum et ἀντισπασμός Lys. 967, ἀνασπᾶν Lys. 1200, Ran. 903, ἀποσπᾶν Ran. 824, διασπᾶν Av. 366, Eccl. 1076, Ran. 477. Reliqua composita desunt apud nostrum, qui verbo simplici utitur Vesp. 175, Thesm. 929, Ran. 564 τὸ ξίφος ἐσπᾶτο. Σπᾶν, *vellere*, vehementiorem magisque subitaneum motum indicat quam ἕλκειν, *trahere*.

V. 493. πληγὰς λήψεσθε. Attice πληγὰς λαμβάνω usurpatur iuxta τύπτομαι et παίομαι, quae passiva non facile adhibentur pro πληγὴν λαμβάνω. Activa autem τύπτειν et παίειν aeque ponuntur pro πληγὴν ac pro πληγὰς διδόναι, ἐμβάλλειν, ἐντείνειν, ἐντρίβειν, eorumque verborum passiva esse solent ἐπλήγην, πληγήσομαι, πέπληγμαι, πεπλήξομαι. Formae πατάξω (παίσω, παιήσω), ἐπάταξα (ἔπαισα), πέπληγα solent significare πληγὴν δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, contra τυπτήσω semper πληγὰς δίδωμι. Observavit Cobetus.

V. 496. Schol. κακόνοι: οἷον ἐχθροὶ καὶ κακὸν νοῦν ἔχοντες πρὸς τὴν εἰρήνην. — Adiectivum hic tantum in comoedia occurrit, ubi nusquam reperies vocabula κακόνοια, κακονοεῖν, δύσνους, δύσνοια, δυσνοεῖν, sed εὔνοια, εὔνους (saepe), εὐνοεῖν.

V. 497. Schol. κιττῶντες: ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυουσῶν γυναικῶν et deinde ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἐν ἐπιθυμίᾳ γινομένων ἐδεσμάτων <ἀλλοκότων?> τινῶν μετὰ τὸ συλλαβεῖν. Cf. Vesp. 349, ἀδηφάγον τὸ ὄρνεον, ἡ κίττα, καὶ περίεργον εἰς ἐπιθυμίαν. Cf. Athen. IX 172 A, Aristot. H. A. VII 4. — κίττα, *pica glandinaria*, commemoratur a nostro Av. 302, 1297 et saepe ab aliis comicis.

V. 500. Schol. *οὐκ ἐς κόρακας ἐρρήσετε; ἀντὶ τοῦ μετὰ φθορᾶς βαδίσετε;* cf. Pherecrat. II 284, Amips. II 711 (*ἔρρ' ἐς κόρακας*), Alex. III 424 (*ἐ. κ. ἔρρειν*). Verbum *ἔρρειν* praeterea est Eq. 524, Lys. 336, 1242, Plut. 604, *ἄπερρε* Nub. 781, Pac. 1294, Eccl. 169, *εἰσήρρηκας* Thesm. 1075, *εἰσήρρησεν* Eq. 4. Eodem sensu Nub. 788, Eq. 892 *οὐκ ἐς κόρακας ἀποφθερεῖ;* Aliena est haec formula a gravitate tragoediae, quae admittit *οὐκ εἰς ὄλεθρον;* Soph. O. R. 430, *ἐς φθόρον* Aesch. Ag. 1240, Sept. 234. Supra vs. 71 *ἐκφθαρείς*, ubi vide, *ἀποφθαρείς* Eupol. II 566, *φθείρου* = *ἔρρε* Plut. 610. — Dicitur etiam *βάλλ' ἐς κόρακας* et cum euphemismo *βάλλ' ἐς μακαρίαν*, et sine verbo *ἐς κόρακας, οὐκ ἐς κόρακας;* alia. Vid. ad vs. 117.

V. 501. *μισεῖ.* Ex huius verbi adiectivo verbali formatur rarum substantivum *μισητία*, *avaritia* et *libido*, Av. 1620 et Plut. 990, *μίσηται* autem hoc accentu vocantur mulieres libidinosae. Cf. Cratin. II 202 et proverbium *περὶ σφυρῷ παχεῖα μισήτη γυνή*. Eustathius ad Od. μ 1650 extr. *αὐτὸ δέ γε τὸ μισεῖν — ἡ κωμικὴ σεμνότης* (?) *ἐπὶ μίξεων ἔθετο ἀσέμνων· Ἀριστοφάνης γοῦν μισητίαν ἐπὶ κατωφερείας ἔφη, ἤγουν ῥοπῆς ἀσχέτου πρὸς τὰς μίξεις.* Phot. lex. 214, 10 *μισητία: ἡ πρὸς ὁτιοῦν ἄχαρις ἀπληστία.* Cf. Pollux IV 198, Schol. Ar. l. l.

V. 502. Schol. *αἰτίαν εἶχον οἱ Μεγαρεῖς ὡς ἀρχηγοὶ τοῦ πολέμου διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῶν πορνῶν Ἀσπασίας καὶ τὴν ἐπὶ τούτοις ὀργὴν Περικλέους καὶ τὸ ψήφισμα, ὡς ἐν Ἀχαρνεῦσί* (1526 sqq.) *φησι.* Fabella dudum explosa. Vid. ad vs. 609. — *ἠλείψατε.* Legitur *ἐξαλείφειν* infra 1181, Eq. 877, *παραλείφειν τὰ ἑλκύδρια* Eq. 907, *ὑπαλείφειν τὠφθαλμώ* Ach. 1029 et med. infra 898, ubi vide adnotationem. — *τοῖς σκορόδοις ἀντὶ τοῦ δριμύτητι*, i. e. *deam exacerbastis, irritastis.* Allio tribuebatur iram movendi vis, quapropter gallos gallinaceos pugnaturos allio Graeci alebant, *ἐσκορόδιζον*, quod verbum metaphorice adhibetur pro *ἐρεθίζειν, ὀργίζειν.* Cf. Eq. 924, Ach. 165. Praeterea, ut observavit Bergler, poeta loquitur de Pace tanquam de puella delicata odorem allii aversanti. — De Megaride allii feracissima vid. supra ad vs. 246. Hinc Ach. 526 Megarenses dicuntur *ὀδύναις πεφυσιγγωμένοι* = *ἐσκοροδι-*

σμένοι, ubi teste scholiasta *φύσιγξ λέγεται τὸ ἐκτὸς λέπισμα τῶν σκορόδων; ἡ φυσίγγη*, cum allusione ad part. *πεφυσωμένοι*, *inflati*.

V. 503. *λέγω* = *κελεύω*, ut saepe.

V. 504. Schol. *ἐντεῦθεν*: — *τοῦ μὴ θέλειν ποιεῖν τὴν εἰρήνην*. — *ἐχομένοις*. Cf. Thesm. 796.

V. 505. *δικάζετε*. Inter alia cf. Av. 40 *Ἀθηναῖοι δ' ἀεὶ | ἐπὶ τῶν δικῶν ᾄδουσι πάντα τὸν βίον*, ibid. 109 et Nub. 207: *αἵδε μὲν Ἀθῆναι. Στρ. τί σὺ λέγεις; οὐ πείθομαι, | ἐπεὶ δικαστὰς οὐχ ὁρῶ καθημένους*. Integra autem fabula, Vespis, Atheniensium *φιλοδικίαν* poetam risisse ignorat nemo. Cum autem iudices a calumniatoribus et delatoribus saepe decipi se paterentur, facile erat pacis adversariis serenda discordia turbare contrariae factionis consilia. Sed vid. ad vs. 507.

V. 507. Schol. *Ἴσως διὰ τούτου τῆς πρὸς τοὺς Πέρσας νίκης ὑπομιμνήσκει αὐτούς, ἀναφέρων ὡς ὅτι καὶ ἐπ' ἐκείνων τῶν χρόνων ἐθαλασσοκράτουν. ἄλλως. καθότι ἐπιβαίνοντες ἔτεμνον τὴν Λακωνικὴν καὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον. — ἀποχωρεῖτε οὖν, φησί, καὶ ἀποπλεῖτε εἰς τὰ ἴδια καὶ τῆς κατὰ θάλατταν βίας ἔνδοτε. ἐθαλαττοκράτουν γὰρ τότε*. Rav. Cf. adn. crit. Vulgatam lectionem explicat schol. Ven.: *ἐπειδὴ γὰρ Ἀθηναῖοι πρὸς τῇ θαλάσσῃ εἰσίν, ἐκώλυον τοὺς μεσογείους ἔχειν τὰ ἀναγκαῖα. φησὶ δὲ ὅτι, εἰ θέλετε εἰρηνεῦσαι, πρὸς τὴν ἑαυτῶν χώραν καὶ τὸν ἴδιον τόπον καὶ τὸν παρὰ θάλατταν ὑποχωρήσατε καὶ μὴ τῶν ἀλλοτρίων ἀντιποιεῖσθε· τῶν μεσογειῶν δῆλον ὅτι ἤθελον καὶ τῆς γῆς κρατεῖν*. Sic enim legendum. Vulgo male *τοῖς μεσογείοις*. Haec interpretatio si vera est, sequitur vs. 505 idoneo sensu carere, siquidem *δικάζειν* non potest significare litigare adversus Lacedaemonios aut eorum socios. Non magis intellego Palei interpretationem „His (Trygaei) real meaning is, that Athens had better attend more to her fleet and less to her lawcourts". Primum enim scire velim unde appareat, Athenienses ultimis annis classem suam neglexisse, deinde non video, cur pacem compostituri navium remigumque et classiariorum numerum augerent. Revera hoc dicere videtur „paci si studetis, contenti estote imperio maritimo", sed quo pacto haec

admonitio cohaereat cum vs. praegresso neutiquam exputo. Quare videndum num forte ille versus aliunde (an ex altera Pace?) in margine adscriptus in textum migrasse putandus sit.

V. 511. *οὐδείς*. Numquam comici nec pedestres scriptores Attici usurpant *οὔτις*, itaque male editur Plut. 499 *οὔτις· ἐγώ σοι τούτου μάρτυς· μηδὲν ταύτην γ' ἀνερώτα*. Omnes boni codices exhibent *οὐδείς*, quod Meineke mutavit in *οὐδέν*. Nescio an praestet scribere cum Bentleio *οὐδεὶς* <*ἄν*>· *ἐγὼ* [*σοι*] *τούτου μάρτυς κτλ.*

V. 513. *ὁμοῦ* = *ἐγγύς*. Cf. Eq. 545, Soph. Ant. 1165, Xen. Cyr. VI 3, 7. al.

V. 514. *ἀνῶμεν*. Synonymum verbi *ἀνιέναι* est *χαλᾶν*, opponique solet *ἐπιτείνειν*. Cf. supra ad vs. 318.

V. 516. *τοῦτ' ἐκεῖνο*, *hoc illud*, scil. quod petimus. Vid. ad vs. 289.

V. 517. Schol. *ὢ εἶα*: *οὕτω εἰώθασιν οἱ ἐπιστατοῦντες ἐπεγείρειν τὴν ὁρμὴν τῶν ἑλκόντων*.

V. 520—728. *Scena decima.* Adsunt Chorus, Mercurius, Trygaeus cum mutis personis Opora et Theoria. Vinitor Pacis ancillas, deam in terra repraesentaturas, blande salutat, illam ducturus ipse uxorem, hanc redditurus senatui (706 sqq.). Interea agricolis rus abire iussis, Mercurius a Choro interrogatus causas exponit, quae Pacem a Graecis abalienaverint, deinde ipse deae nomine exquirit a Trygaeo discitque nonnulla quae ad Cleonymum, Hyperbolum, Sophoclem, Cratinum pertinent. Quo facto Trygaeus non machina, ut venerat, sed pedibus cum utraque muliere descendere iubetur.

V. 520. Schol. *βοτρυόδωρε*: *οἰκεῖον δὲ τοῖς γεωργοῖς καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ἐπίθετα, βροτρυόδωρε* (cf. *βιόδωρος, ζείδωρος, ἠπιόδωρος, ὀλβιόδωρος*, al.) *καὶ μυριάμφορε.* — *μυριάμφορον δὲ τίμιον καὶ πολυπληθῆ, μυρίων ἀμφορέων ἄξιον, ἢ μύρια κεράμια χωρῆσαι δυνάμενον, ἀπὸ δὲ τῶν ληνῶν καὶ πίθων τῇ μεταφορᾷ ἐχρήσατο.* — Similia affert Blaydes Vesp. 481, Av. 465, Crat. II 241, 2, Alex. III 434.

V. 522. Schol. *Ἄξιον σοῦ* (Ven. 475 *σου*) *ἐπαίνου οὐκ εἶχον οἴκοι. ἐπαύξησις δὲ τῶν παρελθόντων κακῶν, εἴ γε μέχρι καὶ τῶν τοιούτων ἐστέρηται ῥημάτων* (Rutherf. *εἴ γε καὶ μέχρι ῥημάτων καὶ τῶν τοιούτων ἐστέρηνται*. Sed quid sibi hic vult *καὶ τῶν τοιούτων*?)›

— *οἴκοθεν*, *a me ipso*. Cf. Eur. Tro. 647, Suppl. 193, Fragm. 103, 2 Nck., Achae. 4, 5 pag. 747, al. E tragoedia igitur sumtum videtur. De imperfecto *εἶχον* vid. ad vs. 142. — Scil. hostes amphoras fregerant. Cf. vs. 613.

V. 523. *ὦ χαῖρ'*. Passim apud Aristoph., ubi tragicos imitatur. Cf. Porson. ad Orest. 470. De salutandi formularum diversis temporibus usu diverso utilia quaedam monet Lucianus in libello *Pro lapsu in salutando*, cap. 2 sqq. — Schol. *Ὀπώρα* — *Θεωρία*: *ὡς καὶ τούτων σὺν τῇ Εἰρήνῃ* (quam deam more Homerico duae ancillae comitantur) *ἀνελθουσῶν. ὑποτίθεται δὲ αὐτὰς ὡς πόρνας*. Ceterum hae solae, Pax enim simulacrum est, Trygaeum in terram comitantur. Non male Richter „*Panis* — et *circenses*, ut par est, Pacis deae sunt comites".

V. 524. Ad formam orationis cf. vs. 876.

V. 525. *πνεῖν* nonnumquam usurpatur pro *ὄζειν*, ut *προσπνεῖν* et *ἀποπνεῖν* pro *προσόζειν* et *ἀπόζειν*. Cf. etiam *ἐμπνεῖν* Arist. fr. 303. Iam Homerus Od. *δ* 445 sq. *ἀμβροσίην* — *ἡδὺ μάλα πνείουσαν*. Cum *olendi* verbis non adverbia iungi solent, sed adiectivorum neutra singularia, ut dicitur *ὀξὺ βλέπειν*, *μέγα δύνασθαι*, *μικρὸν φθέγγεσθαι*, alia multa. Loquitur Trygaeus, in eadem persistens metaphora, quasi de boni vini fragrantia. Cf. Od. *ι* 210, Hymn. VII 35 sqq., Lys. 206.

V. 526. Cf. Ach. 192: *ὄζουσι χαὐταὶ* (*αἱ σπονδαὶ*) *πρέσβεων ἐς τὰς πόλεις* | *ὀξύτατον*, *ὥσπερ διατριβῆς τῶν ξυμμάχων* (fort. *καὶ ξυλλόγων*). — *ἀστρατεία* h. l. militiae *immunitas*, Eq. 443 *detrectatio*.

V. 527. Schol. *γυλίου*: — *πλέγμα τι στρατιωτικόν*, *ἐν ᾧ ἀπετίθεντο τυρὸν καὶ ἐλαίας καὶ κρόμμυα. ἔστι δὲ καὶ ζῷον, οὗ μέμνηται Σώφρων „Ἡράκλεις πνῖγος* (?) *γύλιόν* (*γρύλιόν*?) *τι". ἔστι δὲ ὁ καλούμενος ὑπό τινων χοιρογρύλλιος* (*χοιρόγριλλος* Ven. 475). Vid. adn. crit. et cf. Alex. fr. 115, 3, Philem. fr. 35 K.

V. 528. Schol. *πλέκος*: *ἐσχημάτισται* (*ἐσχημάτικε* Ven. 475) *ὡς ἀπὸ τοῦ βλέπω* [*βλεπτὸς καὶ Ἀττικῶς* dele] *βλέπος, καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ ῥέω ῥέος. ἔστι δὲ Εὐριπίδου ἐκ Τηλέφου* (fr. 670 Nck.) *„ἀπέπτυσ' ἐχθροῦ φωτὸς ἔχθιστον τέκος". — ἀπέπτυσ'*. Cf. Ach. 454 cum schol. Passim tragici, imprimis Euripides, verbo *ἀποπτύειν* utuntur pro *ἀποστρέφεσθαι*, *ἀποιωνίζεσθαι*, *βδελύττεσθαι*. Adiectivum

verbale *ἀπόπτυστος* extat in chori carmine Eq. 1285. — *πλέκος* = *πλέγμα* (Hes.). Verbum hoc Euripideum praeterquam hic et Ach. 454 nusquam hodie legitur.

V. 529. *ὄζει* impersonale cum duplici genetivo, ut Vesp. 1058, Ran. 336, Pherecr. II 264, Hermipp. II 410, Crat. II 234, Cratin. min. III 347. Personale est Ach. 190, 852, Eq. 892, 1322, Vesp. 38, Lys. 206, 616, 663, 687. Thesm. 254, al. — *κρομμυοξυρεγμίας*. Schol. *δριμεῖα γὰρ καὶ ἀηδὴς ἡ τοιαύτη ἐρυγή, ἀπὸ δὲ τῶν κρομμύων καὶ τῆς ὀξύτητος καὶ τῆς ἐρυγῆς συνέθηκε τὴν λέξιν. ταῦτα γὰρ εἰώθασι κομίζειν εἰς τὸν πόλεμον — ἐξ ὧν δυσώδης ὁ γύλιος. ἢ καὶ ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐγκαλυπτόμενος ὁ γύλιος ἐκ τῶν διαφόρων ὄψων τε καὶ ζωμῶν ὀξίδος σύμμικτόν τινα ὀσμὴν ὄδωδεν, οὐχ ὡς ἡ Θεωρία.* Cf. Ach. 1099, Eq. 600 et *ὀξυρεγμία* apud Hippocratem aliosque. Mira formatio pro *ὀξυ-ερυγμία*. Verba enim sunt *ἐρυγγάνειν, ἐρεύγεσθαι, ἐρυγμεῖν*, unde Homericum tauri epitheton *ἐρύγμηλος* *E* 580. Obtinet igitur in hoc vocabulo vocalium metathesis, cuius nullum plane simile mihi succurrit exemplum. Interea cf. Hom. *ἀπερείσιος* pro *ἀπειρέσιος*, quod tamen creavit metri necessitas non minus quam *εὐρύχορος* pro *εὐρύχωρος*. — Vesp. 912 *ἔμοιγέ τοι | τυροῦ κάκιστον ἀρτίως ἐνήρυγεν.*

V. 530. *ὑποδοχῆς*, *hospitii*. Cf. Herod. VII 119, al. et verbum *ὑποδέχεσθαι*.

V. 531. Schol. *αὐλῶν*: *ἐπεὶ καθόλου μὲν ὁ αὐλὸς ἐν εὐωχίαις ἀεὶ καὶ θαλίαις ἐξετάζεται. ἐν δὲ τοῖς — χοροῖς, οὓς συνίστασαν οἱ χορηγοὶ διὰ τῶν Διονυσίων, πάντως καὶ αὐλητὰς ἔδει προσεῖναι* (RV *προσεῖναι*, Ven. 475 *προιέναι*), *ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Μειδίου* (p. 520) *μαρτυρεῖ οὕτως λέγων „ἀλλὰ καὶ τὸν διδάσκαλον — διέφθειρέ μου τοῦ χοροῦ· καὶ εἰ μὴ Τηλεφάνης ὁ αὐλητὴς ἀνδρῶν βέλτιστος περὶ ἐμὲ τότε ἐγένετο, — οὐδ' ἂν ἠγωνισάμεθα κτλ."* — *τρυγῳδῶν* = *κωμῳδῶν*. (cf. adn. crit.). Hoc et cognata vocabula apud solum Aristophanem reperiuntur. Schol. Ach. 499: *ἤτοι διὰ τὸ τρύγα ἔπαθλον λαμβάνειν, τουτέστι νέον οἶνον, ἢ διὰ τὸ μὴ ὄντων προσωπείων τὴν ἀρχὴν χρίεσθαι τὰς ὄψεις* (*perunct faecibus ora*. Hor. A. P.). Cf. Schol. Nub. 296 ad voc. *τρυγοδαίμονες* (sic *κρονοδαίμων* com. anon. IV 665, *σορό-*

δαίμων ib. 667, *νακοδαίμων* Stratonic. ap. Ath. VIII p. 352 *B*, *κοιλιοδαίμων* Eupol. II 487.) et Prolegom. *περὶ κωμῳδίας* III 7 sqq., IV 24, IX a 58, al. Ars comica *τρυγῳδοποιομουσική* dicitur in fragm. Ar. 333 K. — *κιχλῶν* (*turdorum*): *αἱ μὲν κίχλαι — δοκοῦσι — πρὸς τρυφὴν τῶν ἄλλων πτηνῶν περισπούδαστοι εἶναι μᾶλλον* (cf. infra ad 1149). *ἀεὶ δὲ τὸν Σοφοκλέα σεμνολογεῖν βούλεται, οὐ φιλῶν αὐτὸν ὅσον Εὐριπίδην μισῶν* (quod scite observatum est). *τὸ κάλλιστον οὖν τῶν ἐδεσμάτων μετὰ τὴν ἐκείνου μνήμην εὐθὺς ἐπήγαγεν.* Alius — *τὸν μὲν Σοφοκλέα καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἐξαίρει* (sic Ven. 475, vulgo *ἐπαίρει*), *τὸν δὲ Εὐριπίδην σμικρύνει — λέγων — ἐπυλλίων Εὐριπίδου.* Cf. Av. 444, 398, Ran. 92, 942 sq. Tragicorum scil. carmina in conviviis canebantur. Cf. Nub. 1361—1371, ubi Phidippides a patre iussus *μυρρίνην λαβὼν τῶν Αἰσχύλου λέξαι τι — ᾖσ' Εὐριπίδου ῥῆσίν τινα.* De Cratino comico idem constat ex Equitum parabasi vs. 529 *ᾆσαι δ' οὐκ ἦν ἐν συμποσίῳ πλὴν „Δωροῖ συκοπέδιλε", καὶ „τέκτονες εὐπαλάμων ὕμνων."* — Euripidem poeta noster minime ut pacis inimicum, huic enim si quis alius favebat, sed ut *τῆς καινῆς παιδείας καὶ τῆς καινῆς μουσικῆς* fautorem et patronum pessime oderat. De deminutivi forma cf. *βρεφύλλιον, εἰδύλλιον, ἀνθύλλιον, ξενύλλιον, κρεύλλιον,* cett.

V. 532. *κλαύσἄρα.* Similes crases extant Ach. 325, Thesm. 248, Eq. 1378, Ran. 509, Plut. 876. Bl.

V. 533. *καταψευδόμενος.* Verbum medium hic tantum in comoedia obvium, semel activum, *frustrare*, in paratragoedia Thesm. 870, ubi malim: *μὴ ψεῦσον, ὦ Ζεῦ, τῆς ἐπιούσης* <*μ'*> *ἐλπίδος.* Huc pertinet Aoristus pass. Nub. 618, Lys. 955. Passim legitur verbum simplex *ψεύδεσθαι.*

V. 534. Schol. *δικανικῶν*: *δικανικώτερα τὰ Εὐριπίδου, ἔχοντα πεύσεις καὶ ἀποκρίσεις,* [*ἢ* del. Cob.] *ἐπεὶ τὰ Εὐριπίδεια ἀντιλογίας πολλὰς ἔχει καὶ δικαζομένους εἰσάγει.* Cf. Ran. 775, 954; Quintil. XI, 67 Bl. Nec tamen in Aeschylo et Sophocle talia desunt, sed parcius adhibita.

V. 535. *κιττοῦ*, *hederae*, Baccho sacrae. — *τρυγοίπου*, i. e. *τρυγο-ίπου.* Cf. *ἶπος* et *ἰποῦν.* Est cribri genus quo vinum percolabatur = *ὑλιστήρ*, aut prelum vinarium. Recurrit voca-

bulum Plut. 1087. — Schol. explicat διυλιστῆρος ἢ πλέγματος, ἔνθα ἐκ τοῦ ληνοῦ εἰώθασιν ἐκπιέζειν. ἔστιν ἡ εὐθεῖα τρύγοιπος προπαροξυτόνως, οὐχ ὁ τρυγοίπης, ὡς οἴονταί τινες. Vid. ad τρυγός vs. 576. — προβατίων βληχωμένων. Cf. fr. 387 K. ἔπειτ' ἀκούειν προβατίων βληχωμένων | τρυγός τε φωνὴν εἰς λεκάνην ἠθουμένης, ut olim pro ὠθουμένης correxi.

V. 536. Schol. κόλπου γυναικός (sic): ἐπεὶ ὅταν πολὺ σταῖς κομίζωσιν, ὀλίγον τι κολπώσασαι τοῦ χιτῶνος ἐκ περιζώματος ἐκεῖ ἐντιθέασιν. ἄλλως. πολλάκις γὰρ ἐνεῖσαι (sic pro ἐν εἰρήνῃ Ven. 475, sed corrigo ἐνθεῖσαι) ὑπὸ κόλπους φέρουσί τι, καὶ πάλιν εἰρήνης οὔσης αἱ γυναῖκες ἀδεῶς εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐξέρχονται καὶ ἀνθολογοῦσι. Paley putat agi de eo quod Francogalli appellant „une bonne fortune", qualis narratur in phallico carmine Ach. 266 sq., ubi item celebratur recuperata pax, πολλῷ γάρ ἐσθ' ἥδιον — κλέπτουσαν εὑρόνθ' ὡρικὴν ὑληφόρον — μέσην λαβόντ', ἄραντα, καταβαλόντα καταγιγαρτίσαι. Pervertit vir doctus hanc interpretationem proponendis aliis, quae aperte ferri nequeunt. Nec κόλπος hac in re ineptum esse docet Eccl. 968 sq. Magis dubitationi obnoxium est verbum διατρέχειν, quod *cursu certare* significans parum favere videtur huic explicationi, qua tamen meliorem non reperio. Cf. Ran. 409 sqq. et adn. crit. — εἰς ἀγρόν: γράφεται εἰς ἰπνόν. ἰπνὸς δὲ (ἰπνός ἐστιν Ven. 475) ὃ ἡμεῖς καμίνιον καλοῦμεν. Ἰπνός, *furnum, caminus*. Cf. Vesp. 139, 837, Av. 434, Plut. 815, Antiphan. III 96, Herodot. V 92, 7. — σκαφὴν θερμῶν ἰπνιτῶν dixit Timocles III 612. Quid rei Avium loco l. l. significet commemoratus prope furnum ὁ ἐπιστάτης certant grammatici. Vid. ibi scholia. Ioco (propter stercoris fumum?) κοπρών ita dicitur in fragm. II 1095 (2). *Laternam* denique significare videtur infra vs. 840, ubi vide quae annotavi.

V. 537. Schol. ὑπερβολὴ εὐωχίας, ὅτε καὶ αἱ δοῦλαι μεθύουσιν. — ἀνατετραμμένου, quippe exhausto. Cf. Ach. 1202. Ἀνατρέπειν, *evertere*, redit infra vs. 902. Cf. Ran. 543, Nub. 901, Vesp. 671, 1235. Strattis II, 776 dixit δείνῳ (s. δίνῳ) περὶ κάτω τετραμμένῳ, cf. Photius s. v. περὶ κάτω τραπήσεται Schol. ἀνακαμφθέντος (ἀνακαλυφθέντος Ven. 475) ἢ κενωθέντος εἰς γῆν

ὡς οἱ ἐν τοῖς πότοις σφαλλόμενοι ὑπὸ μέθης ἐν τῷ ὑπηρετεῖν ἢ παίζειν (?) τὰ τοιαῦτα (articulum om. 475) εἰώθασι ποιεῖν.

V. 538. ἄθρει. Proprie ἀθρεῖν est *accurate videre*, h. l. = τηρεῖν, σκοπεῖν, i. e. ἀκούειν. Cf. Eq. 434, Vesp. 140, Av. 1196, Nub. 731, Thesm. 530, 607, 658.

V. 539. οἷον, *quomodo*, i. e. *quam laete*. Aliud foret οἷα λαλοῦσι. Cf. supra vs. 251.

V. 540. διαλλαγεῖσαι. Sine discrimine adhibetur uterque aoristus, sed rarius prior. Ad alterum cf. Lys. 1175, 1161, Vesp. 1284 (καταδιηλλάγην), ad primum Lys. 900. Fut pass. διαλλαχθήσομαι Vesp. 1291, 1421. Verbo καταλλάττειν (— εσθαι) Aristophanes non utitur, semel (Av. 1587) subst. καταλλαγή, saepius διαλλαγή.

V. 541. καὶ ταῦτα, *quamvis*. Cf. supra ad vs. 477. — δαιμονίως. Cf. Nub. 76, Plut. 675. — ὑπωπιασμέναι. Schol. σφοδρῶς πληγεῖσαι ὑπὸ τοῦ πολέμου περὶ τὰ ὑπώπια, ἅ ἐστιν ὑπὸ τῶν ὄψεων τὰ ὀγκώματα καὶ κρούσματα, ἅπερ κορδύλας φασιν. Cf. verbum κυλοιδιᾶν Lys. 472, Theocr. I 37 et de voc. ὑπώπια Antiphan. III 139 (18, 5), Eubul. III 249 (1, 8). Apud sequiores est ὑπωπιασμός.

V. 542. κυάθους, *cucurbitulos*, sermone vernaculo *koppen*. Schol. τοῖς κυάθοις προσθλῶσι τὰ ὑπώπια. — ἐν ὀξυβάφοις χαλκοῖς τὰ ὑπώπια ἀφανῆ ποιοῦσιν· καὶ Ἀπολλοφάνης ἐν Ἰφιγέροντι (II 880): „<πόθεν ἂν> κύαθον λάβοιμι τοῖς ὑπωπίοις." Cf. Lys. 444: εἰ — τὴν χεῖρ' ἄκραν | ταύτῃ προσοίσεις, κύαθον αἰτήσεις τάχα., ubi Schol. γεμίζουσι γὰρ κύαθον θερμοῦ καὶ προσκολλῶσι τοῖς οἰδήμασι καὶ θεραπεύεται, Eurip. fr. 347 Nck.[2] Etiam σικύη hoc instrumentum dicebatur et comice κολοκύντη, *cucurbita*. Cf. formulam λημᾶν κολοκύνταις Nub. 327. — Graecum est προστίθεμαι (*applico mihi*) κύαθον, itaque etiam perfectum πρόσκειμαι requirit accusativum. Cf. adn. crit.

V. 543. σκόπει, *specta*. Verbum medium *considerare, reputare* extat Eccl. 207 ἰδίᾳ σκοπεῖσθ' ἕκαστος ὅ τι τις κερδανεῖ et Thesm. 396, σκοποῦνταί τ' εὐθέως, | μὴ μοιχὸς ἔνδον ᾖ τις ἀποκεκρυμμένος, *circumspiciunt*. Passim vero legitur apud nostrum activum, quod etiam medii sensu ponitur. Composita habet ἀνασκοπεῖν Thesm. 667, ἀνασκοπεῖσθαι Eccl. 822 (iterum con-

siderare), διασκοπεῖν Thesm. 660, ἐπισκοπεῖν Eq. 1173, 1186, Thesm. 957. Futurum, aoristum, perfectum horum verborum Attice formari a stirpe σκεπ et medii generis esse pauci ignorant.

V. 546. τίλλονθ' ἑαυτόν, i. e. ἑαυτῷ τὰς τρίχας ἐκ τῆς κεφαλῆς. De pilorum evulsione adhibetur Thesm. 543 (cf. 538), 593, Nub. 1093, quo sensu alibi passim usurpatur παρατίλλειν. Cf. etiam Av. 365, 285, 358, Ran. 424, ἀποτίλλειν Lys. 578, Av. 807, Eccl. 721. Vide praeterea παραλέλεξαι = παρατέτιλσαι Eccl. 924 et compara ἀπολέξαι Lys. 576.

V. 547. κατέπαρδεν pro κατεγέλασεν, ut Vesp. 617. Cf. Plut. 618. — Similiter κατουρεῖν τινός Eccl. 832 et ibidem 829 καταπιττοῦν τινά, cui verbo vs. 826 opponitur καταχρυσοῦν, i. e. ὑπερεπαινεῖν et τιμᾶν. Eodem pertinent locutiones plebeiae κατατιλᾶν τινός Ran. 366 et καταχέζειν Nub. 174. — ξιφουργοῦ, Fabrorum pleraque nomina partim sic componuntur, ut δρεπανουργός (548) πλινθουργός, ἐριουργός, οἰσυουργός = οἰσυοπλόκος, alia; partim ut κλινοποιός, λυροποιός, μαχαιροποιός, alia plurima; partim ut ναυπηγός, ἀσπιδοπηγός, ἁρματοπηγός, etc. Nonnulla tamen aliis modis formantur ut σχοινιοσυμβόλος s. σχοινιοστρόφος s. σχοινιοπλόκος, ἱμονιοστρόφος, δορυξός, αὐλοτρύπης, βυρσοδεψής, σκυτοτόμος s. σκυτεύς, νευρορράφος, ἱστιορράφος, φορμορράφος, ἑρμογλύφος, δακτυλιογλύφος, καρδοπογλύφος, ξυλογλύφος, κοροπλάθος, al. Vid. ad vs. 690 et 1232.

V. 549. Schol. ἐσκιμάλισεν: τῷ μέσῳ δακτύλῳ συναρμόσας τὸν μέγαν καὶ πλήξας ἐφύβριζεν (ἐφύβρισεν?). Eodem gestu hodieque lascivi pueri et plebecula utuntur. Aliter Apostolius VII 98 ἐσκιμαλίχθαι σε χρή: ἐπὶ τῶν ἀξίων ὕβρεως. σκιμαλίσαι δὲ λέγεται, ὅταν βουλόμενος ἐνυβρίσαι τινὰ τὸν μέσον δάκτυλον (*infamem digitum* Latini appellant) ἐκτείναντες καὶ τοὺς λοιποὺς συνάγοντες [ἐκ]δείξωσιν αὐτῷ. κυρίως δὲ λέγεται τὸ τὸν δάκτυλον εἰς τὸν πρωκτὸν τοῦ ὀρνέου βαλεῖν. Cf. Ach. 444, Eq. 1081 καταδακτυλικὸς σὺ τοῦ λαλητικοῦ, Schol. Pers. Sat. II 81. Alius Schol. ad Pac.: ἀντὶ τοῦ κατεδακτύλισε. Gallice hic gestus dicitur *faire la figue, la corne,* Germanice *ein Schnipchen schlagen.*

V. 550. *ἄνειπε*. Verbum proprium de praecone. Cf. Ach. 11, Vesp. 1488, Av. 1076, 1082. Sic ἀνεκήρυττεν Plut. 585.

V. 551. *ἀκούετε λεῴ*. Cf. Ach. 1000, Av. 448, Susarionis personati fr. 1. Permissa est in hac formula, ut in αὐτίκα μάλα (quae unius vocabuli instar pronuntiantur) vitiosus tribrachys ictus, qui in aliis perraro apparet, scil. Nub. 884, Lys. 52, fr. 309, 14. Vid. Dindorf ad Oed. Reg. 867. — De acc. cum Inf. Blaydes contulit Ach. 172, 1000, Av. 448, Eupol. II 566, Apollod. IV 422. Imitatur hunc usum Lucianus Piscat. 40 Ἄκουε, σίγα· τοὺς φιλοσόφους ἥκειν εἰς ἀκρόπολιν. Cf. ibid. 41 et alibi. Audiendum ἔδοξεν.

V. 553. Animadverte metri mutationem, oratione nondum absoluta, ut supra vs. 229.

V. 554. Schol. *σαπρᾶς*: παλαιᾶς καὶ ἀρχαίας (at recentissima pax erat). κυρίως μὲν σαπρὸν οἱ παλαιοὶ ἔλεγον τὸ σεσηπὸς διὰ τὸν χρόνον, χρῶνται δὲ αὐτῷ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου καὶ παλαιοῦ. Photius s. v. σαπρόν· οὐ τὸ μοχθηρὸν καὶ φαῦλον, ἀλλὰ τὸ παλαιόν. Paley vertit *good old-fashioned peace*. Vid. adn. crit.

V. 555. Schol. *παιωνίσας*: — παιὼν γάρ ἐστιν ὕμνος εὐχαριστήριος. Legitur παιῶνι pro παιᾶνι Thesm. 1035, quod Elmsley ex usu tragicorum requirebat. Cf. adn. crit.

V. 556. *τοῖς δικαίοις*. Si sanum, intellege τοῖς εὖ φρονοῦσιν, *bonis*, scil. pacis fautoribus. At vid. adn. crit.

V. 558. Schol. περισπούδαστα γὰρ πᾶς ἡγεῖται, ἅπερ ἂν αὐτὸς ἐργάσηται, — διὰ τούτου τὸν πολὺν τοῦ πολέμου χρόνον δηλοῖ, ὅτι νεώτερος ὢν ἐφύτευσε τὰς συκᾶς, ἃς οὐκ εἶδε γηράσας. καὶ οὐκ ἀρκεσθεὶς τούτῳ ἐπήγαγε „πολλοστῷ χρόνῳ." Πολλοστός (cf. μυριοστός Lys. 355, Thesm. 555) proprie dicitur de exigua parte, ut *multesimus*, sed abusu quodam πολλοστῷ χρόνῳ mature dici coeptum est pro πολλῷ χρόνῳ. Cf. Dem. XXIV 196, Menand. IV 107. Cratin. min. III 372 πολλοστῷ — ἔτει — ἥκων. Vid. adn. crit.

V. 559. ἀσπάσασθαι — τὰς συκᾶς comica festivitate dictum, quasi ficus sint homines, ut vs. 557 προσειπεῖν — τὰς ἀμπέλους et vs. 600 σὲ — φυτὰ προσγελάσεται λαβόντ' ἄσμενα. Saepe autem προσαγορεύειν, προσειπεῖν significat *salutare*, ut nos *aanspreken*

dicimus pro eo quod est *begroeten*. Iam Hesiodus Theog. 749 ita locutus est. Cf. supra 520, 522 et mox 581, Ach. 882, 266 sq. ἕκτῳ σ' ἔτει προσεῖπον ἐς τὸν δῆμον ἐλθὼν ἄσμενος.

V. 561. λόφους — γοργόνας. Cf. Ach. 567, 574, 965, 1095, 1124, 1181, Lys. 561. Bl. Schol. ταῦτα πάλιν εἰς τὸν Λάμαχον αἰνίττεται. — ἀφεῖλε. Verbum activum, *auferre*, *demere*, raro *adimere*, praeterea legitur infra 748, 772, Eq. 816, Ach. 463, 1119, Av. 185, Ran. 518, Plut. 23, Eccl. 612, 665, medium, quod semper Arist. cum duplici accus. iunxit, *adimere aliquid alicui*, extat Ach. 654, Thesm. 844, 935, Vesp. 1380, Ran. 586, 600, Eccl. 1023; ὑφαιρεῖσθαι, *clam eripere*, *suffurari*, Eq. 745, Nub. 179, 1199, Vesp. 556, 958, 1201, 1345, Ran. 148, 1242, Plut. 1140. *Subtrahendi* sensum habet verbum activum ὑφαιρεῖν Plut. 689 τὴν χεῖρ' ὑφῄρει. Cf. ἀφαρπάζειν et ὑφαρπάζειν *abripere* et *surripere*.

V. 562. Schol. λιταργιοῦμεν: συντόνως δραμούμεθα. B.A. 431, 11 ἀπολιταργίσαι: ταχέως ἀποδραμεῖν· ἔστι παρὰ τοῖς κωμικοῖς τοῖς παλαιοῖς. Cf. Nub. 1253, ubi Schol. λιταργισμοὺς δὲ ἐκάλουν καὶ τὰ σκιρτήματα. Similis notio est verbi ἀπολιβάζειν, Av. 1467, Eupol. II 548, Pherecrat. II 272.

V. 563. χρηστόν de edulio, ut Antiphan. fr. 128, 4; 145, 2; 243, 1 K.

V. 564. στῖφος a verbo στείβω, *compactum agmen*. Cf. στιβάς, στιβαρός, στιφρός (quod cum στέριφος = στερεός, στερρός nihil praeter sonum commune habet), στιπτός. Praeterea legitur Eq. 852 στῖφος βυρσοπωλῶν, nusquam vero alibi in comoedia. De industria hoc vocabulo, rei bellicae proprio, ut mox vs. 576 ἐξωπλισμένη, poeta utitur, quo opponat εἰρηναῖον hoc agmen militibus, ut more Aeschyleo loquar, πολέμου στῖφος παρέχουσιν. Splendent (διαστίλβουσι) horum instrumenta solis lumine ut bellatorum arma et tela. Hoc enim aperte dicit poeta additis verbis πρὸς τὸν ἥλιον, quare absurda est Richteri interpretatio: διαστίλβουσι, *quasi agricolarum et sudore et gaudio*, nihilque huc facit verbi στίλβειν usus translatus ap. Hom. Γ 392, ζ 237, Av. 139, quo provocat.

V. 565. γοργόν, *torvum*, *trux*, *terribile*, *acre* imprimis de vultu, ut

dicitur γοργὸν ἰδεῖν (ἀναβλέπειν), γοργὸς ὁπλίτης, similia. Vocabulo in poesi frequenti e pedestribus Atticis Xenophon, idque crebro, usus est. In comoedia hic tantum legitur. Ad Lamachum pertinent γοργολόφα Ach. 567 (cf. Eq. 1182) et γοργόνωτον 1124 sq. Appellatur ὁ Γοργάσου ib. 1131, verum ad Γοργώ haec referenda sunt. — Schol. πανδαισία: ἡ δαψιλὴς καὶ παντοία εὐωχία. — φασὶ γὰρ <πανδαισίαν> πᾶν δεῖπνον ἐν ᾧ ἕκαστος αὐτῷ κομίζων εἰς κοινὸν καὶ πάντες πάντων μετέχουσι, itaque hi grammatici acceperunt vocabulum pro ἔρανον, sive δεῖπνον ἀπὸ συμβολῶν. — οἱ δὲ πανδαισίαν λάχανόν (imo πάτανόν vel πλάθανόν) τι ἔχον παντοῖον ἔδεσμα [1]). Eiusmodi patinam describit Alexis fr. 261 K., sed vid. Herodot. V 20. Hoc vocabulo, nusquam alibi hodie in comoedia lectum, *saepe* usum esse τὴν ἀρχαίαν κωμῳδίαν testatur Harpocratio s. v. Cf. Ἀπίδων πανδαισία ap. Apostolium III 40. Luc. Imag. 15 ἑορτὴν καὶ πανδαισίαν ἀπαγγέλλεις. — Pergit Schol. τὸ δὲ στῖφος αὐτῶν εἴκαζεν ἀλφίτοις καὶ μάζῃ διὰ τὸ πυκνόν. cf. supra vs. 8. Itaque γοργόν ad πανδαισιά pertinere videtur, tametsi comparationis proprietatem non plane perspicere me fateor. Melius tamen locum intelligerem, si esset καὶ γοργὸν καὶ πυκνόν, quod metrum non permittit.

V. 566 sq. Schol. νοῆσαι δεῖ τὸν χορὸν σφύρας ἔχοντα, αἷς βωλοκοποῦσι, καὶ θρίνακας (*tridentes* s. *ligones*) καὶ σκεύη ἄλλα γεωργικά, δι' ὧν τὰς βώλους τῆς γῆς ἔμελλον θραύσειν. Photius s. v. θρῖναξ: ὄργανον γεωργικὸν ὀδοντικόν. Schol. vero θρίνακες: τὰ πτύα (*vanni, ventilabra*): ἐργαλεῖον ᾧ ἀποχωρίζουσι τῶν σπερμάτων τὰ ἄχυρα. Ferrea tamen vel potius ferro praefixa instrumenta significari apparet ex usu verbi διαστίλβειν. Hoc verbum praeterea legitur in fr. Ar. II 947 (10) et simplex στίλβειν in Avium parabasi vs. 698, Eupol. II 561 (37), Eubul. III 231 (1, 5), cum substantivo στίλβη in fragm. Arist. II 1168 (2) Hermipp. II 392 (8), Plat. II 685 (15) ὠνήσομαι στίλβην τιν' ἥτις μὴ πότις (cf. Nub. 57). Hinc quoque verum nomen Στιλ-

[1]) Quod in eodem scholio lin. 41 pro καθῆται in Mnemosyne coniectura restituebam κατάθηται, teste Cobeto cod. Ven. 475 exhibet.

βίδης infra 1082 et fictum *Στιλβωνίδης* Av. 181, ubi vid. schol.

V. 568. *καλῶς αὐτοῖς* (vulgo *αὐτῶν*) *ἀπαλλάξειεν ἄν*, *bene ab illis* (eorum ope) *proveniat, zal er wèl afkomen, zal het wèl gaan.* Cf. Aesch. Ctes. § 158 *οὐδεὶς πώποτε καλῶς ἀπήλλαξε Δημοσθένει συμβούλῳ χρησάμενος.* Vid. adn. crit. — *μετόρχιον*: Schol. *τὸ μεταξὺ τῶν ὄρχων, ὄρχοι δὲ καλοῦνται τὰ μέσα τῶν ἐλαιῶν καὶ τῶν ἀμπέλων. ἄλλως. μετόρχιόν ἐστι τὸ μεταξὺ τῶν συμφύτων πεδίον, ἐν ᾧ ἢ σῖτος ἢ ἄλλο τι ἔσπαρται. παίζων οὖν εἶπεν ὅτι ἠδύνατό τις διασχίσας αὐτοὺς ποιῆσαι μετόρχιον, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἀντὶ τῶν φυτῶν γένωνται.* Ultima verba apto sensu carent, nec meliora sunt quae alius subiungit: *καλῶς ἄν τις, φησί, μεταστήσειε τὰ φυτὰ ἀπὸ τῶν ἀρουρῶν τῶν σπειρομένων.* Cf. Ach. 995 sqq., fragm. Ar. 120 K. *Interordinium* vocat Columella, ut *μεταστύλιον* Vitruvio est *intercolumnium.* Insuper compara *μεταπύργιον, μεταίχμιον, μέταυλος θύρα.*

V. 570. *τριαινοῦν* (cf. Eur. Bacch. 344, Herc. 946) Schol. *ἠρέμα σκάπτειν καὶ ἐπισύρειν τὰς βώλους ὑπὲρ τοῦ κατακρύπτειν τὰ σπέρματα,* quod nos *eggen* vocamus. — *διὰ χρόνου*, i. e. *διὰ πολλοῦ χρόνου*, ut est Plut. 1045, sed plerumque *πολλοῦ* abest, ut Plut. 1055, infra 710, Vesp. 1252, 1267, Lys. 904. — *γήδιον* hic tantum et fragm. II 1108 (1, 2) apud nostrum.

V. 574. *παλασίων.* Schol. *τῶν πεπατημένων ἰσχάδων.* Phot. lex. *παλάσια: τὰ συγκεκομμένα σῦκα παλάθην λέγουσι καὶ παλαθίδα. ἔστι δὲ ἐξ ἰσχάδων ἢ σύκων κεκομμένοι βῶλοι πλινθοειδεῖς.* Cf. Herodot. IV 23.

V. 575. *μύρτων*, myrti baccarum rubrarum (*cruenta* myrta ap. Vergil.). Cf. 1155, Av. 160, Fr. II 1175 (569 K.) (1, 5) *ὑριχοὺς δ' ἴδοις ἄν* (Athenis) *νιφομένους* (*τιθεμένους*? K.) *σύκων ὁμοῦ τε μύρτων*, [1]) Theopomp. II 817, Pherecr. II 338, Plat. II 674 (2, 14), Antiph. III 98, Phoenicid. IV 509.

V. 576. *τρυγός.* Plut. 1084 *ἐπειδὴ καὶ τὸν οἶνον ἠξίους | πίνειν, ξυνεκποτέ' ἐστί σοι καὶ τὴν τρύγα*, *faecem*, sed hic, ut saepe, significatur eo vocabulo *vinum recens*, sive *mustum*. Recens dives *νεόπλουτος τρύξ* vocatur Vesp. 1309, anus Plut. l. l.

---

[1]) In vs. sequenti pro *ἀροῦσιν* quondam correxi *ἄγουσιν*.

τρὺξ παλαιὰ καὶ σαπρά. Cf. Trygaei nomen, verbum τρυγᾶν, subst. τρυγοιπός, τρυγῳδός (-δία, -δικός), τρυγοδαίμων, τρυγῳδοποιομουσική.

V. 577. τῆς ἰωνιᾶς. τε τῆς πρὸς τῷ φρέατι. Apposite Bergler contulit Verg. Georg. IV 32: *irriguumque bibant violaria fontem*. E comoedia Sicula ductum suspicor glossam Hesychii ἐν (= εἰς) ἰωνιάν: εἰς κοπρῶνα. Simili hypocorismo Hispani hodie τὸν κοπρῶνα vocant *el jardin*. Schol. ἄνθος ἐστὶ τὸ ἴον διάφορον μορφὴν ἔχον· ἃ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶ πορφυρᾶ, ἃ δὲ λευκά, ἃ δὲ μέλανα. καὶ — τῇ ποικιλίᾳ τῆς ὄψεως αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ δύναται λειμῶνα πληροῦν. Formatum ἰωνιά est ut ῥοδωνία, κρινωνία, iuxta ῥοδών et κρινών.

V 579. φρέατι, *puteo*. Cf. Eccl. 1002 sqq., unde discimus uncos cadis puteo extrahendis destinatos κρεάγρας dictos esse, Plut. 810, 1169. Fr. II 1066, 3. Strattid. II 734 οἶνον — ψυχόμενον ἐν τῷ φρέατι. Cf. Lysipp. II 744, Alex. III 468, Hermipp. II 394 φρεατιαῖον ὕδωρ, ut est λακκαῖον, κρηναῖον, ποτάμιον, θαλάττιον. — Distinguendum λάκκος, *cisterna*. Alexid. III 465 (3,9) οὐχ ἱμονιάν (i. e. τὸ σχοινίον hauriendo destinatum), οὐ λάκκον εἶδον, οὐ φρέαρ. Cf. Apollod. Gel. IV 438, al. Eodem fere sensu Herodotus et seriores usurpant subst. δεξαμένη (*reservoir*). — Schol. ad h. l. male putabat verba ὧν ποθοῦμεν ad sola verba τῶν ἐλαιῶν pertinere adnotans: ἢ ἐπεὶ δῶρον τῆς Ἀθηνᾶς ἢ ὅτι εὔφορός ἐστιν ἡ Ἀττικὴ ἐξαιρέτως εἰς τὸν τῆς ἐλαίας καρπόν. Cum universo loco pulcherrimo (566—581) omnino comparandi Ach. vss. 990—999, ubi poeta quamvis impura imagine etiam acrius idem agricolarum desiderium expressit. — ποθοῦμεν, imperfectum. Vid. adn. crit.

V. 582. ἀσμένοισιν. Dativus, ut in notis formulis γίγνεται (ἐστι) τί μοι ἀσμένῳ, βουλομένῳ, προσδεχομένῳ, sim. Habeatne ἄσμενος apud Atticos spiritum asperum (quo vocabulum in Platonis sua editione donavit Schanz) an lenem dubitatur. — Schol. φιλτάθ': τὸ τέλειον φιλτάτη, σκληρῶς τοῦ η συναλειφθέντος! Vid. adn. crit.

V. 583. ἐδάμην. Schol. ὅτι ἀπὸ πλήθους εἰς ἑνικὸν ἦλθεν.

V. 585. *εἰς ἀγρὸν ἀνερπύσαι.* Apte dictum de iis, qui belli aerumnis citius consenuerant, ut Homerus senem Laertem α 193 fecit *ἑρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς.* Cf. Vesp. 272 de sene Philocleone. Ab epico verbo *ἑρπύζειν* Athenienses formarunt aoristum verbi *ἕρπειν* ut *ἕλκειν* habet aoristum *εἵλκυσα,* quod non a sero verbo *ἑλκύω* formatum esse, sed a deperdito primitivo *ἑλκύζω* crediderim.:

V. 585. *κέρδος* dicta persona, ut Nub. 1201 sq. *τί κάθησθ' ἀβέλτεροι, ἡμέτερα κέρδη τῶν σοφῶν.*

V. 586. *γεωργὸν* (= *γεωργικὸν.* Cf. Plat. Phaedr. 248 E) *βίον ἐτρίβομεν.* Eur. Heracl. 86 *νησιώτην — τρίβω βίον.* Similia passim, velut Plut. 526. Amant autem poetae adiectiva primitiva ponere pro derivatis.

V. 592. *πρίν ποτ' ἐπὶ σοῦ.* Homerus *πρὶν ποτ' ἐπ' εἰρήνης, πρὶν ἐλθέμεν υἷας Ἀχαιῶν.* Vid. ad vs. 133.

V. 594. Schol. *κἀδάπανα: ἐκ τῶν ἀγρῶν γὰρ οὗτοι πάντα εἶχον αὐτόματα, ἐν δὲ τῷ πολέμῳ ὠνοῦντο καὶ ἐδαπάνων.* Cf. Ach. 32 sqq. Horat. Epod. II 48 *dapes inemtas apparet.* Bergl.

V. 595. Schol. *χῖδρα: τὸ ἀπὸ ἐλύμου* (= *μελίνης*) *γινόμενον ὄσπριον ἔδεσμά τι ἐρεικτὸν* (vel *τι κατερ.* correxi pro *περὶ Καρίαν*), *ἤτοι* <*τὸ ἀπὸ πυρῶν ἢ*?> *τὸ ἀπὸ χλωρῶν κριθῶν,* agricolarum cibus. Hesych. *χῖδρα: στάχυες νεογενεῖς, ἢ τὰ ἐκ ὀσπρίων ἄλευρα, ἢ σῖτος νέος φρυττόμενος, ἢ τὰ ὀσπριώδη σπέρματα.* Cf. Eq. 805 *εἰ δέ ποτ' εἰς ἀγρὸν οὗτος ἀπελθὼν εἰρηναῖος διατρίψῃ, | καὶ χῖδρα φαγὼν ἀναθαρρήσῃ καὶ στεμφύλῳ εἰς λόγον ἔλθῃ, κτλ.* ibique schol. Ar. fr. 889 ap. Polluc. VI 62 *χιδρίας πυρός. Χιδροπώλης* pro *ἰτροπώλης* Polluc. VII 199 dedit Bekker.

V. 596. Ach. 995 cft. Blaydes et Paley.

V. 598. *συκίδια* non ad *σῦκον,* quod propter deminutivi formam expectes, pertinet, sed ad *συκῆ,* quapropter vox ducta videtur ab eo quod est *συκίς,* i. e. surculus ficulnus, qui inseritur aut plantatur. Vid. Ach. 996 et fr. 374 et cf. *συκάς* Poll. I 243.

V. 600. *προσγελάσεται* pulchre dictum de re inanimata. Cf. Homer. *T* 362, hymn. Cer. 14, Aesch. Eum. 542, Prom. 90: *ποντίων δὲ κυμάτων ἀνήριθμον γέλασμα.* Vid. ad vss. 557 et 1245.

V. 602. *δίδαξον.* Composita apud nostrum sunt *ἀναδιδάσκειν* (cf.

ἀναπείθειν) Eq. 153, 202, 1045, Vesp. 514, Plut. 563; *ἐκδιδάσκειν*, *edocere*, Nub. 237, Ran. 64; *προδιδάσκειν*, *prodocere* Nub. 476 et med. Plut. 687. Aliud esse *διδάσκειν*, aliud *διδάσκεσθαι docendum curare*, *ut παιδεύεσθαι* a *παιδεύειν* diversum est, cum veteribus satis constaret, haec tamen verba a Luciano et sequioribus saepe confunduntur. Plut. 687 *ὁ γὰρ ἱερεὺς αὐτοῦ με προυδίδαξέ πως* corrigendum videri pro *προυδιδάξατο* olim monui, nisi fallor.

V. 603. Schol. *πρὸς ταῦτα καὶ Κρατῖνος ἐν Πυτίνῃ πεποίηκεν „ὠλιπερνῆτες* (i. e. *ὦ ἀλιπερνῆτες*) *πολῖται, τἀμὰ δὴ ξυνίετε". ἔστι δὲ πρὸς τὸ Ἀρχιλόχου „ὠλιπερνῆτες πολῖται, τἀμὰ δὴ ξυνίετε ῥήματα".* Sic pro *ὦ λιπερνῆτες* egregie correxit discipulus quondam meus J. van Wageningen. Vid. *Sylloge commentationum, quas v. cl. Constantino Conto obtulerunt Philologi Batavi* (Lugd. Bat. E. J. Brill) pag. 139 sq. Cf. etiam Eupolis II 546. — De *σοφώτατοι* cf. Nub. 575, Plat. Com. fr. 90 K. *θεατῶν ξύλλογε παντοσόφων*, Nub. 521, 526, 535, Eq. 233.

V. 605. Schol. *Φιλόχορος ἐπὶ Θεοδώρου ἄρχοντος* (438/7) *ταῦτά φησιν· „καὶ τὸ ἄγαλμα τὸ χρυσοῦν τῆς Ἀθηνᾶς ἐστάθη εἰς τὸν νεὼν τὸν μέγαν ἔχον χρυσίου σταθμὸν ταλάντων μδ', Περικλέους ἐπιστατοῦντος* (erat scil. *δημοσίων ἔργων ἐπιστάτης*) *Φειδίου δὲ ποιήσαντος. καὶ Φειδίας ὁ ποιήσας δόξας παραλογίζεσθαι τὸν ἐλέφαντα τὸν εἰς τὰς φολίδας* (aegidis scil.) *ἐκρίθη· καὶ φυγὼν εἰς Ἦλιν . ἐργολαβῆσαι τὸ ἄγαλμα τοῦ Διὸς τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ λέγεται, τοῦτο δὲ ἐξεργασάμενος ἀποθανεῖν ὑπὸ Ἠλείων" <καὶ> ἐπὶ Πυθοδώρου, ὅς ἐστιν ἀπὸ τούτου ἕβδομος, περὶ Μεγαρέων εἰπών, ὅτι καὶ αὐτοὶ κατεβόων Ἀθηναίων παρὰ Λακεδαιμονίοις, ἀδίκως λέγοντες εἴργεσθαι ἀγορᾶς καὶ λιμένων τῶν παρ' Ἀθηναίους· „οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ταῦτα ἐψηφίσαντο Περικλέους εἰπόντος, τὴν γῆν αὐτοὺς αἰτιώμενοι τὴν ἱερὰν τοῖς θεοῖς* (l. *τοῖν θεοῖν*) *ἀπεργάζεσθαι* (*ἐπεργ.*?)· *λέγουσι δέ τινες ὡς, Φειδίου δόξαντος παραλογίζεσθαι τὴν πόλιν καὶ φυγαδευθέντος, ὁ Περικλῆς φοβηθεὶς διὰ τὸ ἐπιστατῆσαι τῇ κατασκευῇ τοῦ ἀγάλματος καὶ συνεγνωκέναι τῇ κλοπῇ ἔγραψε τὸ κατὰ Μεγαρέων πινάκιον, καὶ τὸν πόλεμον ἐξήνεγκεν, ἵνα ἀπησχολημένοις Ἀθηναίοις εἰς τὸν πόλεμον μὴ δῷ τὰς εὐθύνας, ἐγκαλέσας Μεγαρεῦσιν ὡς τὴν ἱερὰν ὀργάδα*

ταῖν θεαῖν (l. *τοῖν θεοῖν*) *ἐργασαμένοις. ἄλογος δὲ φαίνεται ἡ κατὰ Περικλέους διάνοια, ἑπτὰ ἔτεσι πρότερον τῆς τοῦ πολέμου ἀρχῆς τῶν περὶ Φειδίαν γενομένων*". In praegressis Rutherford edidit *ἀποθανεῖν. Ἡλι<όδωρος> ἐπὶ Πυθοδώρου*, deletis verbis *ὑπὸ Ἠλείων*, quae cod. Rav. habet post *ἀποθανεῖν*. Quia tamen etiam alter schol. Phidiam ob simile furtum necatum ab Eleis tradit, ea verba non tangere praestat. Cf. Plut. Pericl. 32, Diod. Sic. XII 40. Nescio autem an multo rectius van Leeuwen Mnem, XXI p. 180 sq. locum ut supra dedi correxerit statuens Philochorum bis de eadem re scripsisse primum ad a. 432, quo bellum exarsit, pro *ὑπὸ Ἠλείων* autem ipsum *ἐν Ἤλιδι* scripsisse. Longe diversas belli causas poeta exposuit Acharn. 515—539, quamquam ibi quoque Periclem fecit auctorem, quibus criminationibus ioci causa prolatis quam nihil ipse tribuerit, ex hoc loco planissime apparet. Succenseas tamen poetae studio partium quae falsissima esse optime noverat iactanti in summi viri optime de patria meriti manes. — Corrupti versus, quidquid poeta scripsit, vix alius sensus esse potuit, quam *Phidiae infortunium fuisse primam malorum causam*. Vid. adn. crit.

V. 606. Schol. *τουτέστιν εὐλαβούμενος μὴ καὶ αὐτὸς ζημιωθῇ φυγῇ*. Ad Periclem Ictinum architectum sociorum rapinis sustentantem spectare Arist. fr. 628 *ἰκτῖνα παντόφθαλμον ἁρπαγαῖς τρέφων* ingeniosa est Kockii coniectura. — *Περικλέης*. Exceptis *Θεμιστοκλῆς* Eq. 884 et (constanter) *Ἡρακλῆς*, nomina propria composita cum *κλέος* apud comicos in nominativo habent formam non contractam. Eadem constantia *Ἡρακλῆς* in tragoedia, quae alia nomina sic composita non habet, nominativum contrahit. In titulis Atticis quoque perrara esse contractorum nominativorum exempla docebit Meisterhans Gr. d. A. I.^{2} pag. 104.

V. 607. *τὰς φύσεις*. Thuc. VI 48 *ἐπιστάμενος τὰς Ἀθηναίων φύσεις*. Cf. VII 14. Soph. O. R. 674. Bl. — *δεδοικώς*. Cf. *καταδεῖσαι* infra 759 (absolute), *ὑποδεδιώς* Av. 65. — Schol. *αὐτοδάξ: ὀργίλον, ἐπεὶ οἱ ὀργίλοι δάκνουσι τοῖς ὀδοῦσι* <*ἑαυτοὺς* vel *τὰ χείλη*?>. Lys. 681 *γυναῖκες αὐτοδὰξ ὠργισμέναι*, ad quem locum perti-

nere potest mala interpretatio apud Hesychium et B. A. p. 465 *αὐτοδάξ*: *παραχρῆμα:* Cf. Vesp. 778 *δάκνων σεαυτόν*, ibid. 1083 *ὑπ' ὀργῆς τὴν χελύνην ἐσθίων*, Nub 1368 *τὸν θυμὸν δακὼν* (*mijn toorn verbijtend*). — Aliter Ran. 42 *οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα δύναμαι μὴ γελᾶν | καίτοι δάκνω γ' ἐμαυτόν, ἀλλ' ὅμως γελῶ.* — Videatur etiam Ach. 376.

V. 608. *αὐτός* iunctumne voluerit poeta cum *παθεῖν* an cum *ἐξέφλεξε* incertum est. Alii virgulam ponunt ante *αὐτός*, mihi (utrumque enim patitur sententia) interpunctio suavius poni videtur in caesura. — *ἐξέφλεξε τὴν πόλιν*. Hinc Plutarchus Per. 32: *τὸν πόλεμον — ὑποτυφόμενον ἐξέκαυσεν* Bl. Compositum *ἐκφλέγειν* hic tantum legitur in comoedia, verbum simplex *κἂν σκώπτῃ τίς σε, φλέγεσθαι*, i. e. *excandescere* (ira), Lys. 1385 *Δία τε πυρὶ φλεγόμενον*, Ran. 352, Thesm. 687 *φλέγων*. — Idem mox valet de verbo *ἐκφυσᾶν*, cuius forma simplex legitur Ach. 863, 868, Nub. 405, 410, Lys. 293. Id quod vernaculo sermone dicimus *in lichte laaie staan*, Aristophanes Ach. 924, 925 vocat *σελαγεῖσθαι*.

V. 609. Schol. *ἐπεὶ ψήφισμα περὶ τῶν Μεγαρέων ὁ Περικλῆς ἔγραψε, μήτε γῆς μήτε λιμένων αὐτοὺς ἐπιβαίνειν Ἀττικῶν. εἰ δὲ μή, τὸν ληφθέντα ἀγώγιμον εἶναι.* — *τινὲς δέ φασιν ὅτι ἔπλεξεν αὐτοῖς* (conieceram *ἔκλεψεν αὐτός*, sed rectius Rutherford inserit *αἰτίαν*) *καὶ κατηγόρησεν αὐτῶν ὡς ἁρπασάντων γυναῖκας Ἀθηναίων ἐν ἑορτῇ, συμβουλεύσας πολεμεῖσθαι* (*πολεμῆσαι*?). De hoc psephismate praeter Ach. 524 sqq. vid. Thuc. I 67: *οἱ δὲ — Λακεδαιμόνιοι προσπαρακαλέσαντες τῶν ξυμμάχων καὶ εἴ τίς τι ἄλλο ἔφη ἠδικῆσθαι ὑπ' Ἀθηναίων, ξύλλογον σφῶν αὐτῶν ποιήσαντες τὸν εἰωθότα λέγειν ἐκέλευον, καὶ ἄλλοι τε παριόντες ἐγκλήματα ἐποιοῦντο ὡς ἕκαστος καὶ Μεγαρῆς, δηλοῦντες μὲν καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα, μάλιστα δὲ λιμένων τε εἴργεσθαι τῶν ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς παρὰ τὰς σπονδάς.* et ibidem cap. 139, ubi Lacedaomoniorum legati missi Athenas frustra postulant, ut Athenienses reddant Potidaeam atque Aeginam et decretum in Megarenses rescindant. Cuius decreti aeque absurdam magis vero ridiculam poeta causam comminiscitur Acharn. l. l., ut hic auditorum,

quos vera causa latere non poterat, magis risum captans quam excitans iram et indignationem.

V. 610. κἀξεφύσησεν. Aesch. Prom. 722 ἔνθα ποταμὸς ἐκφυσᾷ μένος. Vid. ad vs. 608. — τῷ καπνῷ — δακρῦσαι. Cf. Vesp. 146, 1079, Lys. 295 sqq. Hor. Sat. I 5, 80 *lacrimoso fumo.*

V. 611. τούς τ' ἐκεῖ, extra Graeciam proprie sic dictam, ut Asianos et insulanos.

V. 612. ὡς ἅπαξ. Vid. ad vs. 317. — ἀφθεῖσ' (cf. adn. crit.) ἐψόφησεν ἄμπελος. Cf. Ach. 183, 512, 986, Nub. 1124 sq., ubi lege κατακεκόψονται pro ἀποκ. *Vitis arbustiva,* quae, ut Horatius dicit, *maritatur ulmo,* nec χαρακίζεται, i. e. pedumento (χάρακι) fulcitur, Graece vocatur ἀναδενδράς, sed Hesychius s. v. docet, quid sit proprio et translato sensu ἁμάμαξυς (Sapph. fr. 112, Epicharm. fr. 12), unde ψευδαμάμαξυς inanis iactator audit Vesp. 326 (ψολοκομπία Eq. 696, i. e. ἀλαζονεία), ubi vid. schol. et cf. ψευδατράφαξυς Eq. 630 cum schol.

V. 613. Schol. συμβαίνει γὰρ ἐν τῇ συνθέσει τῶν πίθων ἕνα διαρραγῆναι, καὶ τούτου τὰ ὄστρακα πλησιάζοντα διαρρῆξαι ἕτερον, καὶ τοῦτον πάλιν τὸν ἐγγύς, ὥστε πολλὴν γενέσθαι τὴν βλάβην. — ἀντιλακτίσαι hic tantum legitur. Verbum simplex est Lys. 799, ἀπολακτίζειν Aesch. Prom. 651, Eum. 121, ἀπολακτισμός Suppl. 987. — λακπατεῖν, ὠθεῖν, δάκνειν dixit Pherecrat. II 323, λάξ apud comicos non extat, sed apud Aeschylum. — ὑπ' ὀργῆς, quasi persona sit cadus. Vid. ad vss. 557, 600.

V. 615. οὐδ' -- ἠκηκόη. Cf. Av. 470 τουτὶ μὰ Δί' οὐκ ἐπεπύσμην.

V. 616. προσήκοι ambigue dictum, nam προσήκειν aut significat *pertinere ad aliquem* aut *alicui cognatum esse.* Cf. 618, Av. 969 τί οὖν προσήκει δῆτ' ἐμοὶ Κορινθίων; Ran. 698 προσήκουσιν γένει. Cf. Plut. 910 sq. Schol. τὸ γὰρ προσήκειν (sic Ven. 475 pro προσήκοι) λέγεται ἐπὶ τῶν συγγενῶν. — συγγενῆ δὲ εἶπε τὸν Φειδίαν τῆς εἰρήνης καθὸ τεχνίτης ὁ Φειδίας, εὔμορφος δὲ εἰσάγεται ἡ Εἰρήνη οὖσα. ὡς πρὸς τὸν Φειδίαν οὖν ἡ καλὰ ξόανα ποιοῦσα (leg. ᾗ κ. ξ. ἐποίησε, aut cum Leeuwenio Mnem. XXI, 314 ὡς κ. ξ. ποιοῦντα). Cf. Ach. 989 sq.

V. 617. πλήν γ', ut infra 675, 917, Vesp. 1507, Eq. 27, Lys. 5 πλὴν ἥ γ' ἐμὴ κωμῆτις. — πλήν γε νυνί, scil. ἀκούω παρὰ σοῦ.

V. 620. ἠγριωμένους, *exacerbatos*. Cf. Ran. 898 ἠγρίωται. Pro ἀγριοῦσθαι veteres saepe adhibent ἀγριαίνειν, quod verbum a sequioribus etiam transitive et passive usurpatur. — Schol. σεσηρότας (*ringentes*): ἀπὸ τῶν κυνῶν ἡ μεταφορά. Cf. Vesp. 901. Paley e Lucretio affert *mollia ricta canum duros nudantia dentes*. Primus verbo usus est Hesiodus Scut. 269 ἡ δ' (Tristitia) ἄπληστον σεσαρυῖα | εἱστήκει. Theocr. 7, 19 καί μ' ἀτρέμας εἶπε σεσαρώς, 20, 14 καί τι σεσαρὸς καὶ σοβαρόν μ' ἐγέλαξεν. Cf. πρίειν τοὺς ὀδόντας, βρύκειν. — De iisdem animalibus proprie usurpantur verba σαίνειν, αἰκάλλειν (adulari), σκορδινᾶσθαι (*pandiculari*), σαρκάζειν, σπαράττειν. Vid. ad vs. 482 et 641.

V. 621. ἐφ' ἡμῖν. Praep. ἐπὶ c. Dat., ut passim, de clandestinis consiliis et machinationibus. — φόρους. Vid. Thuc. I 99. Pro his sec. IVto novo foedere maritimo substituuntur αἱ συντάξεις, nomine magis quam re diversae.

V. 623. αἰσχροκερδεῖς. Cf. Euripidis Andromachae, circa eodem tempore quo Pax doctae, vs. 445 sq. Bergl. — Schol. ὅτι αἰσχροκερδεῖς καὶ σμικρολόγοι οἱ Λάκωνες πρόδηλον καὶ ἐκ τοῦ χρησμοῦ „ἁ φιλοχρηματία Σπάρταν ὀλεῖ· ἄλλο δὲ (γὰρ?) οὐδέν". — διειρωνόξενοι: ἐξαπατῶντες τοὺς ξένους καὶ ψευδόμενοι δι' εἰρωνείας καὶ ὑποκρίσεως —, παρ' οἷς καὶ ὁ τῆς ξενηλασίας κεῖται (ἔκειτο?) νόμος. — Cf. Thuc. I 144, II 39, Herod. II 54, Av. 1013 Bl. Ultimo loco lege κατακαίνονταί τινες· πληγαὶ κτλ. Legitur εἴρων Nub. 448, εἰρωνεύεται Av. 1211, εἰρωνικῶς Vesp. 174. Si recte, quod dubito, schol. derivat διειρωνόξενοι a δι' εἰρωνείας, comparari quodammodo possunt ἐγγαστρίμυθος, ἐγγλωττογάστωρ, sim., sed nescio an potius significentur οἱ διειρωνευόμενοι τοὺς ξένους.

V. 624. ἀνήρπασαν, *acriter susceperunt*. Bl. Nusquam alibi verbum sic usurpatum videre me memini. Significat enim aut *sursum rapere*, ut Vesp. 17 aut *vi abripere*, ut Eq. 72, aut, quo sensu ab aliis imprimis frequentatur, *vastare* vel *funditus delere*. Reliqua nostro composita sunt ἀφαρπάζειν, *abripere*, Eq. 1062, Plut. 677; ἐξαρπάζειν, *eripere* supra vs. 6. Thesm. 691, 706; ξυναρπάζειν, *corripere*, Nub. 773, Lys. 438, Ran.

1343; *ὑφαρπάζειν*, *surripere*, Eq. 56, Nub. 490, Thesm. 205, Eccl. 910 (med.).

V. 625. *τοῖς γεωργοῖς*, Lacedaemoniorum.

V. 627. Schol. *κράδη*: *εἶδος συκῆς*. Cf. Av. 40, Theophr. H. P. II 1, 2, 5, 4, C. P. I 3, 1, 12, 9, Bl. Hic tamen fructus, non arbores, significantur. — *οὐδὲν αἰτίων* *plane insontium*. Hic locus proderit Avium loco a multis frustra tentato vs. 62 sq., ubi trochilo de ambobus Atheniensibus clamanti *οἴμοι τάλας, ὀρνιθοθήρα τουτωί* Euelpides dixisse traditur *οὔτω τι δεινὸν οὐδὲ κάλλιον λέγειν*. Quid enim quaeso aptius dicere potuit quam quod iam olim proposui *οὔτω τι δεινὸν οὐδὲν αἰτίους λέγειν*? — *ἂν* iterativum, ut supra 70 et passim. — *κατήσθιον*, quasi praecesserit *οἱ τριηρῖται*. Passim eadem licentia utitur Thucydides, quem vid. III 83, 1, 2, IV 26, 71, VII 25, 1 sq.

V. 628. *ἐν δίκῃ* = *δικαίως*. Cf. Nub. 1332, 1333, Eq. 258, Vesp. 421, 509 et ita saepe alii. Tragicorum est *ἐνδίκως*, quod vulgo legitur vs. 630; ut iidem dicunt *ἔνδικος* pro *δίκαιος*. — *μὲν οὖν*, *imo*, ut passim. — Schol. *κορώνεων*: *κορώνεως ὡς φιβάλεως. ἔστι δὲ εἶδος συκῆς, καὶ ἐν Ἀχαρνεῦσι* (802), *ταύτην δὲ καὶ κοράκεων* (cf. Hermippi fr. 51 K.) *λέγουσιν· ὁ γὰρ καρπὸς αὐτῆς κόρακι ἔοικε κατὰ τὸ χρῶμα*. — *κορώνη*, *cornix*, *κόραξ*, *corvus*, *κολοιός*, *graculus*. *Ficus agrestis* s. *caprificus* inde ab Homero dicebatur *ἐρινεός*, Attice *ἐρινεώς* (fructus *ἐρινεά* s. *ἐρινά*); eius species quaedam erat *ὁ λευκερίνεως*, cuius fructus albi esculenti commemorantur ab Hermippo fr. 63: *τὰς λευκερίνεως δὲ χωρὶς ἰσχάδας*, ficorum genus praecocium *φιβάλεῳ ἰσχάδες* et *σῦκα* ab eodem fr. 51, ab Aristoph. Ach. 802 aliisque comicis, ut Pherecr. fr. 80, Telecl. fr. 5. — B. A. 1197, 27 *τὰ πολλὰ εὑρίσκονται παρὰ Ἀθηναίοις εἰς ως μὴ ἔχοντα προυποκείμενον κοινόν, οἷον κορώνεως, φιβάλεως, δαμερίππεως, χελαδόνεως — ἔστι δὲ — εἴδη φυτῶν*. Etiam *δαμαρίππεως* (sic Choeroboscus in Theod. p. 261, 25 indicante Nauckio) teste Hesychio erat *εἶδος ἰσχάδων* ap. Eupol. fr. 407, nec minus *χελιδόνεως* (ita enim legendum), unde Epigenes fr. 1 dixit *χελιδονείων — πινακίσκος*. Itaque grammatico *συκῶν* reddiderim pro *φυτῶν*.

V. 629. Schol. ὡς ἐπὶ παιδίον εἶπεν — τὸ ἐξεθρεψάμην. Cf. Eur. Med. 1349 παῖδας, οὓς ἔφυσα κἀξεθρεψάμην.

V. 631. Schol. κυψέλην: ἔστι — εἶδος ἀγγείου ἢ μέτρου δεκτικὸν πυρῶν ἢ κριθῶν (cf. Herod. V 92, Paus. V 17, 5). — διαφέρει δὲ πρὸς τὴν κυψελίδα, ἥ τις ἐστιν ὁ ἐν τοῖς ὠσὶ ῥύπος. Cf. Lucian. Lexiphan. cap. I. — οὐ μόνον δὲ πλεκταὶ ἦσαν αἱ κυψέλαι, ἀλλὰ καὶ κεραμέαι· διὸ λίθῳ φησὶν αὐτὴν κλασθῆναι.

V. 632. Schol. διὰ γὰρ τὰς συνεχεῖς τῶν πολέμων εἰσβολὰς ἐσκευαγωγήσαντο εἰς τὴν πόλιν οἱ ἀπὸ τῶν ἀγρῶν. Cf. Eq. 792, Thuc. II 14, 52. — οὑργατὴς λεώς = ὁ γεωργικὸς λεώς infra vs. 920. Nam ἐργάζεσθαι τὴν γῆν i. q. γεωργεῖν. Sic ὁ θρανίτης λεώς = οἱ ναῦται Ach. 162. Tragici prout metrum requirit aut λεώς aut λαός dicunt, et utraque forma utitur Herodotus.

V. 633. Schol. ἐὰν μὲν ᾖ οὐκ ἐλάνθανε, σεμνολογεῖ λεληθότως αὐτοὺς ὡς μᾶλλον συνιέναι δυναμένους τὰς κατὰ τῆς πόλεως βλάβας τῶν ἐν τῇ πόλει τραφέντων, καὶ ταῦτα ἀγροίκους ὄντας (cf. σοφώτατοι vs. 603). ἐὰν δὲ οὐκ ἐμάνθανε, φησὶν ὅτι οὐδὲ ὁ ἄγροικος λεὼς μετοικισθεὶς εἰς τὰς πόλεις (τὴν πόλιν?) συνίει τῆς τῶν προδιδόντων πονηρίας, ἀλλ' ἠγνόηκεν ὑπὸ τῶν πολετινομένων πωλούμενος, i. e. προδιδόμενος. Cf. Ach. 374, Soph. Phil. 578, 978, ut *vendere, venire* Latine, nostrates *verraden en verkoopen*. Soph. Ant. 1036 ἐξημπόλημαι κἀκπεφόρτισμαι πάλαι. Hanc lectionem veram esse clamant ipsa sequentia. — τὸν τρόπον τὸν αὐτόν, quo agricolae Lacedaemoniorum a principibus suis pretio corruptis. Nam prorsus ut hi, oratores et belli duces Atheniensium nihil praeter suum emolumentum spectabant.

V. 634. ἄνευ γιγάρτων, *sine acinis*. Schol. τῆς σταφυλῆς, διὰ τὸ ἀποστερεῖσθαι τῆς συνήθους διαίτης. — οἱ γὰρ ἀγροῖκοι κόπτοντες τὰ γίγαρτα μετὰ τῶν ἰσχάδων ἐσθίουσιν. Verbum καταγιγαρτίσαι sensu obscoeno usurpatur Ach. 275.

V. 636. πένητας. De discrimine inter πένης et πτωχός classicus locus est Plut. 252: πτωχοῦ μὲν γὰρ βίος, ὃν σὺ λέγεις, ζῆν ἐστὶ μηδὲν ἔχοντα· | τοῦ δὲ πένητος ζῆν φειδόμενον καὶ τοῖς ἔργοις προσέχοντα, | περιγίγνεσθαι δ' αὐτῷ μηδέν, μὴ μέντοι μηδ' ἐπιλείπειν. Scil. πένεσθαι apud Homerum nondum significat

pauperem esse, sed πονεῖν. Semel Plut. 976 forma πενιχρός occurrit, qua comoediae mediae poetae Philetaerus (III 293) et Diodorus (III 544, 8) usi sunt. — Schol. ἀσθενοῦντας: ἀντὶ τοῦ ἐν ἐνδείᾳ ὄντας· τὴν γὰρ τύχην ἰδίως νόσον καλοῦσι. Hinc ὠχριῶσα vs. 642. — κἀπορο ῦντας ἀλφίτων: est quod nos dicimus *broodsgebrek hebben*. Nempe inde praeparabatur vulgi Graeci cibus, ἡ μᾶζα. Nub. 175 Strepsiades discipulum Socratis dicentem ἐχθὲς δέ γ' ἡμῖν οὐκ ἦν δεῖπνον ἑσπέρας rogat: τί οὖν πρὸς τἄλφιτ' ἐπαλαμήσατο; Hoc plebs Neapolitana diceret *pei maccaroni*, Francogallica *pour le potage*, nostra *voor de aardappels*.

V. 637. Schol. δικροῖς: δικράνοις (Callimachi fr. 246) „δίκρανον ἤρυγε φιτρὸς ἐπαιρόμενον". ἔδει δὲ εἰπεῖν ξύλοις, ὃ δὲ εἶπε κεκράγμασιν, ἐπειδὴ οἱ ῥήτορες δημηγοροῦντες τῇ κραυγῇ ἔπειθον μὴ ποιῆσαι εἰρήνην. — κατασκευάζεται δὲ τὰ τοιαῦτα ξύλα, ἃ καλεῖται δίκρανα, ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ, δύο χηλὰς ἔχοντα παρεοικότα τοῖς ξυλευομένοις (?). Ambigitur sitne vertendum „*bifurcis clamoribus* expellebant" an potius cum Fritschio (coll. Ach. 230, Nub. 178, Lys. 695, cett.) „clamoribus *tanquam furcillis*", quod equidem probare non dubito. Lucian. Timon. 12: μονονουχὶ δικράνοις ἐξέωθει με τῆς οἰκίας.

V. 638. Cf. 665 sq. Thuc. IV 91. Bl. αὐτήν, i. e. αὐτομάτην, *ultro, sua sponte*.

V. 639. ἔσειον, *exagitabant*, falsis criminibus vexabant. Cf. Eq. 841, fr. II 1040: ἔσειον, ᾔτουν χρήματ', ἠπείλουν, ἐσυκοφάντουν Teleclides II 364, 4, Antiphan. III 146, 22 Bl. — πάχεις, i. e. πλούσιοι. Cf. Vesp. 288, Eq. 259, 265, 1139, Herod. V 77, VI 91, VII 156. Bergl. et Bl. Opposito λεπτός pro πένης Graeci non usi esse videntur, ut Latini *tenuis* pro *pauper*.

V. 640. αἰτίας προστιθέντας. Eur. Ion. 1525 τῷ θεῷ προστίθης τὴν αἰτίαν. Hipp. 951 θεοῖσι προσθεὶς ἀμαθίαν. Herod. VI 11 ἀνομίην τινὶ προστιθέναι. Sic τιμήν, χάριν, al. Thuc. III 42, IV 20, VIII 17, etc. — De re cf. Vesp. 473 συνὼν Βρασίδᾳ. Schol. φρονεῖ τὰ Βρασίδου: ἀντὶ τοῦ τὰ Λακεδαιμονίων· ἅμα δὲ ὅτι ἐπὶ αὐτοῦ πολλοὶ τῶν ὑπηκόων προσεχώρουν. Cf. Thuc. IV 88, 120, 123.

V. 641. ὥσπερ κυνίδι᾿ ἐσπαράττετε, *lacerabatis*. Cf. Ach. 688 σπαράττων καὶ ταράττων, Ran. 424 διασπαράξει, ibid. 474, ubi sequitur διασπάσονται, Eq. 729 κατεσπαράξατε. Plato Polit. VII 589 B χαίροντες ὥσπερ σκυλάκια τῷ ἕλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον ἀεί. Cf. ad vs. 620. — κυνίδια, ut supra 482 et Ach. 451, τὰς κυνίσκας Ran. 1360, κυνάριον Theopomp. II 820, 19, Alcaeus II 833, 4.

V. 642. Schol. ὠχριῶσα: οὐ παρὰ τὸ φοβούμενον τὸ ὠχριῶσα (correxi ope Ven. 475 pro φοβουμένη ὠχριῶσα), ἀλλ᾿ ἴσον τῷ ἀσθενοῦσα (cf. 636), ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν νοσούντων. οὔπω (vulgo οὕτω) γὰρ εἶπε φοβουμένη· τὸ γὰρ ἑξῆς τοῦτο δηλοῖ. Cf. Nub. 103, Ran. 307. — κἀν φόβῳ καθημένη. Soph. Trach. 24 ἐγὼ γὰρ ἥμην ἐκπεπληγμένη φόβῳ. Vid. adn. crit.

V. 643. Schol. διαβάλοι: ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν παραβάλοι (vel προβάλοι cf. Nub. 489, Vesp. 916), ὡς ἐπὶ τροφῆς, διαβάλοι εἶπεν διὰ τοὺς διαβάλλοντας. Manet in eadem imagine qua vs. 641 usus erat poeta, sed melius etiam mansisset scribendo παραβάλοι. Vid. adn. crit. De apponendo homini cibo παρατιθέναι dicitur.

V. 644. ἐτύπτεθ᾿. Verbi huius defectivi (cuius formae deficientes supplentur e verbis παίειν, πατάσσειν, πλήττειν) vulgaris comicorum oratio habet praeter praes. et imperf. act. et pass. tantummodo futurum act. τυπτήσω Nub. 1433, Plut. 21 et fut. pass. τυπτήσομαι Nub. 1379. Quod enim Ach. 1194 legitur δορὸς ὑπὸ πολεμίου τυπεὶς pro πληγείς, tragici est sermonis.

V. 645. ἐβύνουν. Cf. Thesm. 506, βεβυσμένον. Composita sunt Plut. 379 ἐπιβύσας, Hegesipp. IV 480, (ἐπιβύσει) Cratin. II 119 (ἐπιβύσω), Vesp. 249 πρόβυσον (?) Herodoto II 96 Cobet reddidit διαβυνέ<ε>ται, coll. IV 71 διαβυνέονται. Sequiorum est βύω. Alluditur autem, ut bene observat Paley, ad notum morem κέρματα in ore condendi, qui tangitur Vesp. 609, 790, Av. 503, Eccl. 817. Idem ad vs. 646 cft. Dem. Mid. p. 575 extr. *Os obturare alicui* vulgo dicitur ἐπιστομίζειν τινά. Cf. Eq. 845, Aeschin. II 110, Demosth. VII 33, al.

V. 647. De re cf. Thuc. V 16, Plut. Nic. 9. Bl. — Verbum ἐξερημοῦν satis frequens apud alios hic tantum in comoedia legitur, neque omnino reperitur simplex ἐρημοῦν, cuius creberrimus

est iuxta illud apud tragicos et pedestres scriptores usus.

V. 648. βυρσοπώλης. cf. vs. 269. Saepius extat in Equitibus, βυρσοδέψης Eq. 44, Nub. 581, βυρσοδεψεῖν Plut. 187, βυρσοπαφλαγών Eq. 47. Ioci causa subst. πώλης poeta fingit Eq. 131, 133, ubi deinceps στυππειοπώλης (Eucrates), et προβατοπώλης (Lysicrates), demagogi Cleone anteriores commemorantur. Hyperbolus λυχνοπώλης fuit. Cleonem habuisse etiam sutoriam officinam apparet ex Equit. 739 sq. coll. 315 sqq. — Praeterea cf. χοιροπώλης Ach. 818, fr. 578, ψηφισματοπώλης Av. 1028, τιμιοπώλης, qui nimio pretis vendit, Phrynich. com. fr. 52 K., ἀρτόπωλις Vesp. 238, Ran. 858, λεκιθόπωλις Plut. 427 πινακοπώλης Av. 14, λαχανοπωλήτρια Thesm. 387 iuxta λαχανόπωλις Vesp. 497, ἰχθυοπώλαινα (ioco fictum, ut alibi ἀλεκτρύαινα, κηρύκαινα, μαγείραινα) Pherecrat. II 277, σπερμαγοραιολεκιθολαχανόπωλις et σκοροδοπανδοκευτριαρτόπωλις Lysistr. 458 sq. et longum venditorum catalogum apud Pollucem VII 196—9. — Schol. σεσημείωται — ὅτι νεκροὺς κωμῳδεῖ. — οὐκ ἦν ἐξὸν τεθνηκότος κωμῳδεῖν, more fortasse, non lege saltem, ut arbitror. In Nubium parabasi (549 sq.) temere poeta gloriatur quod semel prostratum Cleonem non amplius proscindere sustineat. Cf. Vesp. 63. Non magis quam Cleonis Periclis nec Euripidis manibus pepercit. — Bl. citat Eur. Melanippae fr. (507 Nck.) „τί τοὺς θανόντας οὐκ ἐᾷς τεθνηκέναι. Cf. Hom. Od. χ 182, Soph. Aiac. 1344: ἄνδρα δ' οὐ δίκαιον, εἰ θάνοι, | βλάπτειν τὸν ἐσθλόν, οὐδ' ἐὰν μισῶν κυρῇς.

V. 650. Fere biennio ante Pacem actam τοῦ θέρους τελευτῶντος (Thuc. V 20, 12) Cleo occiderat apud Amphipolin. — Schol. ὅτι χθόνιος ὁ Ἑρμῆς, ὅθεν καὶ καταιβάτης παρὰ Ῥοδίοις (παρ' ἐδχ οις aut simile quid Ven. 475) [καὶ Ἀθηναίοις?].

V. 652. Schol. λεληθότως κωμῳδεῖ αὐτὸν ὡς τοιοῦτον πάλιν, καὶ ταῦτα παραινῶν ἐκεῖνον μὴ λοιδορεῖν αὐτόν.

V. 653. συκοφάντης. Ad hanc notionem saepius alludunt comici usurpantes verba συκάζειν (Av. 1699; Strattis. fr. 3 eodem verbo obscoene utitur = τὸ κνίζειν ἐν ταῖς ἐρωτικαῖς ὁμιλίαις. Nam σῦκον vocabant pudendum muliebre. Cf. ad vs. 1346), ἀποσυκάζειν (Eq. 259), συκαστής: συκοφάντης Hesych. Eodem

pertinet Cratineum illud *Δωροῖ συκοπέδιλε* in Equitum parabasi vs. 529 et Hesychii glossa, procul dubio petita e comoedia, *Διὶ συκασίῳ: παραπεποίηται παρὰ τὸ συκοφαντεῖν*, quo provocans aptissime olim Burges nostro Eq. 1253 reddi iussit: *Ἀλλάντιε* (pro *Ἑλλάνιε*) *Ζεῦ, σὸν τὸ νικητήριον.*

V. 654. Phrynichus apud B. A. p. 48, 28 *κύκηθρον: ἐπὶ τοῦ πάντα κυκῶντος καὶ ταράττοντος.* Cf. *βορβοροτάραξις* Eq. 309 Bl., qui affert Eq. 251, 692, Ach. 688, Pac. 270, 305. — Sycophanta Ach. 936 dicitur *κρατὴρ κακῶν, τριπτὴρ δικῶν,* --- *καὶ κύλιξ τὰ πράγματ' ἐγκυκᾶσθαι.* Vid. ad vs. 259. — *τάρακτρον*, *rudicula*, pro *ταράκτης*. Sunt haec vocabula *ἅπαξ εἰρημένα.* De forma cf. *θέριστρον* Eubul. III 254, *χείμαστρον* Ar. fr. 888, *ἄροτρον, ἐξάλειπτρον, χειρόνιπτρον*, alia multa.

V. 657. Schol. *πρὸς τὴν Εἰρήνην φησί· κωφὸν γὰρ εἰσάγει πρόσωπον.*

V. 658. *πρός γε τοὺς θεωμένους.* Cf. Ran. 953 *πρός γ' Εὐριπίδην.* Thesm. 752 *ὑπέρ γε τούτου.* Auget particula vim nominis. Sic supra 103 *τί δ' ἄλλο γ' ἤ* et ita passim.

V. 659. *ὀργὴν — ἔχει* asciscit casum, quem regit verbum, pro quo substitutum est, *ὀργίζεσθαι.* Cf. ad vs. 664.

V. 660. Blaydes poetam deridere putat Eur. Ion. 1580, quae tamen fabula fuit Pace aliquanto recentior, nec quidquam in ipsis verbis inest, cur ita statuamus. Cf. Ach. 110. — *ἀλλά* in media oratione *saltem* significat, ut saepe. Ita v. c. Soph. O. C. 1297, Eur. Or. 1561, noster Ach. 191, Nub. 1364, 1369.

V. 661. *ὅ τι νοεῖς αὐτοῖσι*, *quo sis animo erga eos*, ut dicitur *εὖ* et *κακῶς νοεῖν τινί.* Soph. El. 234 *δηλώσαιμ' ἂν οἶ' αὐτοῖς φρονῶ.* Non idem valet *αὐτοῖσι* quod *περὶ* vel *ὑπὲρ αὐτῶν*, ut putabat Richter.

V. 662. *μισοπορπακιστάτη.* Schol. *ἀντὶ τοῦ μισοπόλεμε.* Vid. ad 488. Schol. *πόρπαξ κατά τινας μὲν ὁ ἀναφορεὺς τῆς ἀσπίδος, σιδήριον ᾧ κρατεῖ τὴν ἀσπίδα ὁ στρατιώτης.* Vid. Rutherford, qui cft. Eustath. 905, 52: *τοὺς πόρπακας, οὓς Αἴλιος Διονύσιος ἑρμηνεύων φησί „πόρπαξ: τὸ ἐντὸς τῆς ἀσπίδος πρόσθημα, ᾧ κρατεῖ τὴν ἀσπίδα ὁ στρατιώτης".* Cf. Eq. 849, unde demi potuisse *τοὺς πόρπακας* clypeis apparet, 858, 1372, ubi synec-

dochice sic ipsi clipei dicuntur et πορπακισάμενος Lys. 106 = ἐνασπιδωσάμενος. — Opposita notione φίλοπλος Dioscorides utitur A. P. XI 195.

V. 663. εἶεν, ἀκούω. Legitur εἶεν etiam infra 877, 1284, Eq. 1077, 1087, Thesm. 407, 1188, et saepe apud tragicos, oratores, Platonem, sequente ἀκούω etiam Aesch. Cho. 655. Utpote interiectio metri legibus non paret. Cf. 1284. Interdum etiam ponitur extra numeros. Nihil commune habet cum verbo εἶεν = εἴησαν, sed solo usu differt ab interiectione εἶα. — ἐπικαλεῖς, scil. αὐτοῖς. Praepositio eandem vim habet quam in verbis ἐπιτιμᾶν, ἐπιπλήττειν τί τινι.

V. 664. ὑμεῖς, οἱ θεαταί. — μομφὴν ἔχει hic i. q. μέμφεται (cf. Eur. Phoen. 799, Alc. 1009), ut 659 ὀργὴν ἔχει = ὀργίζεται, 668 συγγνώμην ἔχε = συγγίγνωσκε. Saepe vero talia ut αἰτίαν, ἔγκλημα, ψόγον, λόγον ἔχειν ponuntur sensu passivo.

V. 664—664. Cf. Ach. 404—7. Bl.

V. 665. Schol. Φιλόχορός φησιν οὕτως „Λακεδαιμόνιοι δὲ περὶ διαλύσεων ἔπεμψαν πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους σπονδὰς ποιησάμενοι πρὸς τοὺς ἐν Πύλῳ καὶ τὰς ναῦς αὐτῶν παραδόντες οὔσας ξ΄. Κλέωνος δὲ ἀντειπόντος ταῖς διαλύσεσι, στασιάσαι λέγεται τὴν ἐκκλησίαν· ἐρωτῆσαι δὲ <τρὶς> συνέβη τὸν ἐπιστάτην <αὐτήν, ποτέρον βούλεται εἰρήνην ἢ πόλεμον>· ἐνίκησαν δὲ οἱ πολεμεῖν βουλόμενοι". Cf. quae scripsi Mnem. XXIV pag. 204. De re cf. Thuc. IV 41, V 15, Eq. 794 sqq.

V. 666. σπονδῶν φέρουσα. Qui indutias fert hostium praeco, Ach. 211 σπονδοφόρος vocatur. Hinc Romanorum *fetiales* ita audiunt apud Dionysium Hal. auctoresque de rebus Romanis, sed plerumque σπονδοφόροι dicuntur magistratus qui indutias Olympicas per Graeciam nuntiabant. Cf. Thuc. V 49, Xen. Hell. IV 7, 2, Pind. Isthm. II 23. Quid intersit inter σπονδήν et σπονδάς vix quisquam ignorat. — κίστην πλέαν. „A box of writings, perhaps; unless, as in Ach. 187, samples of some edible, such as apples or figs, are jocosely meant. The τρία γεύματα in the Acharnians seems to be flagons of wine" Paley. Pro hac opinione, in cista cogitanda esse bellaria, multum facit me iudice Equitum locus 1159—1220.

Schol. πλήρη κυτίδα. κίστας δὲ ἐκάλουν τὰς κυτίδας (vulgo κυτίδας δὲ ἐκάλουν τὰς κίστας), πλέαν δὲ προσέθηκεν ὅτι ἐξῆν τοῖς Ἀθηναίοις τότε ἐκ περιουσίας (pro libitu) τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι οὕτω λαμπρῶς τῷ πολέμῳ κεκρατηκόσιν. — Cf. Ach. 1086, 1098, Eq. 1211, 1216, Lys. 1184, Thesm. 284. Iam apud Hom. ζ 76 deminutivum κιστίς legitur. Ach. 1183 alluditur ad κύστις. Interdum apud sequiores eodem sensu κοίτη, κοιτίς, κοιτίδιον reperiuntur, quae non errore nata esse fidem facit Pollux VII 79, X 165 cum aliis grammaticis. Etymologice utraeque formae cohaerent cum verbo κεῖσθαι.

V. 667. ἀποχειροτονηθῆναι hic tantum legitur in comoedia, simplex saepe; nullum vero aliud compositum.

V. 668. Schol. ἐν τοῖς σκύτεσιν: διὰ τὴν δειλίαν. παροιμία ἐστι σκύτη βλέπειν" [Vesp. 643 ἦ μὴν ἐγώ σε τήμερον σκύτη βλέπειν ποιήσω]. — ἢ πρὸς τὸν Κλέωνα ὅτι σκυτεὺς ἦν. — ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ φόβῳ τοῦ Κλέωνος ὁ νοῦς ἦν ἡμῶν. Ambigue dictum. Eq. 794: Ἀρχεπτολέμου δὲ φέροντος | τὴν εἰρήνην ἐξεσκέδασας τὰς πρεσβείας τ' ἀπελαύνεις | ἐκ τῆς πόλεως ῥαθαπυγίζων, αἳ τὰς σπονδὰς προκαλοῦνται.

V. 670—75. Non tantum carpuntur et vellicantur ignavi belli duces et nequam demagogi, sed etiam poetae, qui a pristina virtute descivisse Aristophani videbantur.

V. 672. φίλος. Notabilis est usus neutrius generis h. v. in compellatione amatoria (ὦ) φίλον ἐμόν Eccl. 958.

V. 673. Schol. εὐνούστατος: ὅτι ῥίψασπις καὶ δειλὸς ἦν.

V. 674. τὰ πολεμικά, *in re bellica*. Ita semper comici et vulgus Atticorum, sed Thucydides et Herodotus eo sensu τὰ πολέμια (vulgo *hostilia, res hostium*) dicere solent.

V. 676. Schol. οὔτε γνήσιος ἦν τῷ πατρί, ἀλλὰ καὶ ῥίψασπις ἦν. τὰ δύο οὖν αὐτῷ προστρίβεται. Voculas καί et τά om. Ven. 475.

V. 678. Schol. ἀποβολιμαῖος: ἅμα καὶ παρὰ τὸ ἀποβαλεῖν τὰ ὅπλα καὶ παρὰ τὸ ὑποβολιμαῖος (*subditivus*) εἶναι. „Quod filius degener erat, supposititium esse significat. Cf. Elmsl. ad Ach. 401" Richt. Verbum ὑποβάλλεσθαι παιδίον legitur Thesm. 340, 565. Cf. imprimis ibidem vss. 498 sqq. Qui vulgo ῥίψασπις audit, semel Vesp. 592 in anapaestis vocatur

(*Κολακώνυμος*) *ἀσπιδαποβλής*, quod ipse poeta ad analogiam vocabulorum *κεραυνοβλής*, *ἡμιθνής*, sim. finxisse videtur. Face noster Thesm. 824: *τοῖς δ' ἡμετέροις ἀνδράσι τούτοις | ἀπόλωλε μὲν πολλοῖς ὁ κανὼν | ἐκ τῶν οἴκων αὐτῇ λόγχῃ, | πολλοῖς δ' ἑτέροις ἀπὸ τῶν ὤμων | ἐν ταῖς στρατιαῖς | ἔρριπται τὸ σκιάδειον.* — Cf. *ἐμβολιμαῖος* (*μήν*) pro *ἐμβόλιμος* apud sequiores.

V. 680. Schol. *τοῦ λίθου*: *τοῦ βήματος*, scil. *ἐν Πυκνί*. Cf. Ach. 683, Eq. 986, Eccl. 87. Ludit in hoc vocabulo poeta Thesm. 529.

V. 681. Schol. *ὅτι μετὰ τὸν Κλέωνα Ὑπέρβολος ἐπολιτεύσατο. — Χρέμητος δὲ υἱὸς ἦν —, ἀδελφὸς δὲ Χάρωνος, λυχνοπώλης φαῦλος τοὺς τρόπους. — ἀπ' αὐτοῦ δὲ πρῶτα ἤρξαντο Ἀθηναῖοι φαύλοις παραδιδόναι τὴν — δημαγωγίαν, πρότερον δημαγωγούντων πάνυ λαμπρῶν πολιτῶν* (at coriarius fuit Cleo nec qui huic praecesserant demagogi Eucrates et Philocles nobili loco nati, sed Pericles et Cimon et Thucydides similesque viri cogitandi sunt), *προείλετο δὲ τοὺς τοιούτους ὁ δῆμος, ἀπιστῶν διὰ* <*τὸν* add. Ven. 475> *πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίοις τοῖς ἐνδόξοις τῶν πολιτῶν, μὴ τὴν δημοκρατίαν καταλύσαιεν. ἐξωστρακίσθη δὲ οὗτος οὐ διὰ δυνάμεως φόβον καὶ ἀξιώματος, ἀλλὰ διὰ πονηρίαν καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως*, nec quisquam post eum ostracismo pulsus est. Notum est Platonis Hyperboli fragm. (168 K.): *καίτοι πέπραγε τῶν τρόπων μὲν ἄξια | αὐτοῦ δὲ καὶ τῶν στιγμάτων ἀνάξια, | οὐ γὰρ τοιούτων οὕνεκ' ὄστραχ' ηὑρέθη.* Cf. Thuc. VIII 73, ubi narrat hominis necem: *μοχθηρὸν ἄνθρωπον, ὠστρακισμένον οὐ διὰ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος φόβον, ἀλλὰ διὰ πονηρίαν καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως, ἀποκτείνουσι.* Pergit schol.: *ἐν Σάμῳ δὲ διατρίβων ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐχθρῶν ἐπιβουλευθεὶς ἀπέθανε καὶ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ εἰς σάκκον* (*σάκον* Ven. 475), *βαλόντες ἔρριψαν εἰς τὸ πέλαγος*. Ex Aristophane de eo vide Eq. 149, 739, 1304 sqq. Nub. 551 sqq., 590, 623 sqq., 824, 876, 1065, Vesp. 1007, Pac. 921, 1319, Thesm. 808, Ran. 370 cum scholiis, praeterea Hermippi *Ἀρτοπωλίδων* fr. (8), Eupolidis Maricantis fr. (364), quod nunc e Philetaero in cod. Vat. sic restitutum est: *ἄγαμαι*

κεραμέως (κεραμον cod.) αἴθωνος ἐστεφανωμένου | Ὑπερβόλου. Cf. Cohn. in Mus. Rhen. 48, 441, item fr. adesp. 2 K. — Vid. ad vs. 692.

V. 682. τὴν κεφαλὴν ποῖ περιάγεις; Cf. supra 36, Vesp. 990, Av. 176 περίαγε τὸν τράχηλον.

V. 683. ἀποστρέφεται, *aversatur*, hic tantum et Plut. 702: ἀπεστράφη | τὴν ῥῖν' ἐπιλαβοῦσ'· οὐ λιβανωτὸν γὰρ βδέω apud Aristophanem, qui saepe utitur verbo βδελύττεσθαι. E comicis praeterea adhibet Philippides IV 475: ἀποστρεφομένης τὴν κορυφὴν φιλεῖς μόλις. — ZIELINSKI, die Gliederung der Att. Kom. „Da niemand gern an einen pagodenhaft beweglichen Kopf denken wird, so wird angenommen werden müssen, die Statue sei auf einem drehbaren Podium gestanden." Ita sane, si sequimur absurdam viri docti sententiam, Pacis simulacrum fuisse statuam aeneam aut marmoream. Vid. adn. crit. ad vs. 650. Sin vero existimamus cum aliis omnibus τὸ κολοσσικὸν ἄγαλμα pupam fuisse cavam sive ligno sive stramine confectam, nihil impedit quominus statuamus mobile ei fuisse caput. Mira autem caput convertendi ratio, tergum ostendere colloquenti!

V. 684. Eq. 739 Agoracritus ad Demum: ὅμοιος εἶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐρωμένοις. | τοὺς μὲν καλούς τε κἀγαθοὺς οὐ προσδέχει, | σαυτὸν δὲ λυχνοπώλαισι καὶ νευρορράφοις | καὶ σκυτοτόμοις καὶ βυρσοπώλαις ἐπιδίδως. Schol. ἐπεγράψατο: ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν μετοίκων τῶν προστατὰς ἐπιγραφόντων ἑαυτοῖς. Cf. Ach. 1095, ubi luditur in ambiguo verbi usu, Luc. Bis acc. 29, al. Usitatius tamen est νέμειν προστάτην. Cf. Eccl. 176, Plut. 920, Ran. 716 sqq. Dicitur etiam οἰκεῖν ἐπὶ προστάτου, ut ap. Lysiam XXXI 9, Dem. XXV 28, i. e. *sub patroni tutela*, nam ἐπὶ c. Gen. sign. quo quis nitatur, ut Soph. O. C. 746 κἀπὶ προσπόλου μιᾶς χωροῦντα. — Soph. O. R. 411 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράψομαι. Ceterum προστάτης (τῆς πόλεως, τοῦ δήμου) simul dici solebat demagogus, qui prae ceteris auctoritate pollebat (*leidend staatsman*). Idem mox vs. 686 audit ἐπίτροπος, i. e. *tutor* s. *curator*; Vesp. 242 κηδεμὼν Cleo heliastarum dicitur.

V. 685. *χρησόμεθ' οὐδέν*. Ita veteres, non *εἰς οὐδέν*, ut est apud sequiores et in quibusdam veterum loçis interpolatis a magistellis.

V. 687. *τέως*, *interim*, scil. donec melior patronus praesto esset. — *περιεζώσατο*. Schol. *οἱ γὰρ γυμνοὶ ἐπιθυμοῦσι κἂν περιζώματος τυχεῖν*. At *γυμνός* h. l., ut apud saepe Atticos, significat *ἄνευ ἱματίου*, sive, quod eodem redit, *ἐν χιτῶνι*, quod grammaticus non intellexit. — Ut *διάζωμα* (et apud seriores *ὑπόζωμα*) athletarum subligabulum, ita operarum *περίζωμα* s. *περιζώστρα* (nos *schort*, *schootvel*) dici solet, atque illi *διεζῶσθαι*, hi *περιεζῶσθαι* dicuntur. Coquus apud Hegesippum com. IV 279, 7 *οὐ — παρέργως ἔμαθον — ἔχων περίζωμ'*. De verbo cf. Theopomp. II 807, Anaxand. III 183 (1, 12), Alex. III 465.

V. 689. V. 689. *εὐβουλότεροι*. Cf. oraculum Eq. 1055: *Κεκροπίδη κακόβουλε κτέ.*, Nub. 587 sqq. *εὐβουλία* Ach. 1008, Av. 1539, ubi iungitur cum subst. *εὐνομία* et *σωφροσύνη*.

V. 690. *λυχνοποιός*, formatum ut *κλινοποιός*, *μαχαιροποιός*, *λοφοποιός*, *ὁπλοποιός*, *τειχοποιός*, *ταφροποιός*, *ὁδοποιός*, non *λυροπηγός*, quod male Schol. Av. 491 effecit ex *τορνευτολυρασπιδοπηγός*, formato ab Aristophane ad exemplum substantivi *ἀσπιδοπηγός*, ut veteres dicere solebant pro *ἀσπιδοποιός*. Plura vid. supra ad vs. 549. — *Λυχνοπώλης* legitur Eq. 736. Lucernae plerumque erant fictiles. Hinc Eccl. 1: *ὦ λαμπρὸν ὄμμα τοῦ τροχηλάτου λύχνου*. Unum pluriave habebant ellychnia, *θρυαλλίδας*, in totidem cubantes canaliculis prominentibus, quos vocabant *μύξας* (cf. *μυκτήρ* Eccl. 5), unde *δίμυξος* et *τρίμυξος* (cf. *πολύμυξος*). Philonid. II 422, Plat. II 645, Metag. II 758, Philyll. II 866. — *θρυαλλίς* Nub. 59, 515, Ach. 826, 874, 916 sq., 919, 925. *Λυχνοῦχος*, *laterna*. Vid. comicorum locos apud Athen. XV p. 699 F et cf. Lobeck. ad Phryn. p. 60. Saepius praeterea commemorantur *λυχνεῖα* et *λυχνείδια* (haec enim vera forma est, non *λυχνίδιον*). Ar. fr. 561 K.: *στίλβη θ' ἢ κατὰ νύκτα μοι | φλόγ' ἀνασειράζεις ἐπὶ τῷ | λυχνείῳ* (cf. alios comicorum locos in Iacobii indice), ubi Pollux X 119 qui affert *στίλβην λύχνου τι εἶδος* interpretatur. Hermippi fr. 28 *ἐξ ἀγορᾶς δ' ἐγὼ | ὠνήσομαι λύχνον τιν' ἢ στίλβην*, ubi

Photius s. v. λύχνῳ τι ἐοικός explicat et Platonis fr. 193 ἐξ ἀγορᾶς δ' ἐγὼ | ὠνήσομαι στίλβην τιν', ἥ τις μὴ πότις. Cf. Ar. fr. 281 ἀλλ' ὥσπερ λύχνος | ὁμοιότατα καθηῦδ' ἐπὶ τοῦ λυχν(ε)ιδίου. Itaque στίλβη proprium vocabulum fuisse videtur pro λύχνος in laterna. Hinc etiam fr. 8 καὶ διαστίλβονθ' ὁρῶμεν | ὥσπερ ἐν κενῷ λυχνούχῳ | πάντα τῆς ἐξωμίδος. Coll. B. A. 50, 28 λυχνοῦχος... σκεῦός τι ἐν κύκλῳ ἔχων κέρατα, ἔνδον δὲ λύχνον ἡμμένον, διὰ τῶν κεράτων τὸ φῶς πέμποντα et Photio s. v. τὸν κεράτινον φανόν... ἐγένοντο δὲ καὶ.. κεραμεοῖ διατετρημένοι ὥστε διαφαίνειν. οὕτως Ἀριστοφάνης, olim in Add. ad Meinekii Fr. Com. pag. 13 εὐκέρω λυχνούχου proposui. Vulgo ἐν καινῷ λυχνούχῳ scribitur cum Salmasio, sed rationem praepositionis ἐν propter verbum διαστίλβειν non intellego. — Notent sibi tirones locutiones προμύττειν et ἀπομύττειν λύχνον, quarum illam recte Scaliger reddidit Aristophani Vesp. 249 τὸν λύχνον προμύξον pro tradito πρόβυσον, in vs. seq. minus recte scribens προμύσσειν pro προβύσειν, quod melius in προμύξειν mutavit Blaydes. Cf. μύξα et δίμυξος. Vid. ad vs. 841.

V. 690. ἐψηλαφῶμιν ἐν σκότῳ. De verbo (*manibus viam explorare, rondtasten*) cf. Eccl. 315 sq., Plat. Phaed. 99 *B.* Bl. Formam ψηλαφίζειν habet Anaxilas com. III 355. — Comici et tragici poetae sola forma mascula ὁ σκότος utuntur, scriptores pedestres etiam neutra τὸ σκότος. Ἐν σκότῳ sine articulo, ut Ach. 1169, Lys. 72, sed ἐν τῷ σκότῳ Vesp. 256, 275, 911, Eccl. 314, 375, κατὰ σκότον Eccl. 288. Hoc loco articulus non aptus fuisset propter oppositum πρὸς λύχνον.

V. 692. Schol. πρὸς λύχνον: ὅτι λυχνόπωλος ὁ Ὑπέρβολος: τινὲς δέ φασιν αὐτὸν Σύρον (ut servilem peregrinamque originem multis politicis affinxere comici) καὶ Κρατῖνος δὲ ἐν Πυτίνῃ (fr. 196 K) „Ὑπέρβολον δ' ἀποσβέσας ἐν τοῖσι λύχνοις γράψον", quem locum recte explicat Kock. — βουλεύσομεν = βουλευσόμεθα, ut Av. 638, Eccl. 505.

V. 695. Schol. γελοίως ταῦτα· ὡς γὰρ περὶ σπουδαίων τὴν ἔμφασιν ποιούμενος ἐπήνεγκεν ὅτι περὶ Σοφοκλέους ἐπύθετό μου. — ἀνήρετο. Aut hoc composito (cf. ἀναπυθέσθαι 693) aut verbo simplici noster utitur, semel tantum verbo alias frequentis-

simo ἐπερωτᾶν, Plut. 902 ἐπερωτηθείς. In illo autem praepositio ἀνά respondet Latinae *re* in verbo *rescisci*, *uitvragen*, *navragen*. — τὸ τί; Cf. 826, et ita saepe.

V. 697. Simonides seni unicum gaudium restare statuebat, *rem facere*. Vid. Plut. Mor. p. 781 et cf. Thuc. II 44 extr. Schol. Σιμωνίδης δοκεῖ πρῶτος σμικρολογίαν εἰσενεγκεῖν εἰς τὰ ᾄσματα, καὶ γράψαι ᾆσμα μισθοῦ· τοῦτο δὲ καὶ (καὶ om. Ven. 475) Πίνδαρος ἐν τοῖς Ἰσθμιονίκαις (II 10) φησὶ αἰνιττόμενος „ἁ Μοῖσα γὰρ οὐ φιλοκερδής πω τότ' ἦν οὐδ' ἐργάτις· | οὐδ' ἐπέρναντο γλυκεῖαι μελιφθόγγου ποτὶ Τερψιχόρας | ἀργυρωθεῖσαι πρόσωπα μαλθακόφωνοι ἀοιδαί" [ubi scholiasta e Callimacho citat οὐ γὰρ ἐργάτιν τρέφω | τὴν Μοῦσαν ὡς ὁ Κεῖος Ὑλλίχου νέπους]. τὸ μέντοι περὶ κιβωτῶν ἐπὶ Σιμωνίδου λεγόμενον, ὅτι παρακειμένας εἶχε δύο, τὴν μὲν κενὴν τὴν δὲ μεστήν, καὶ τὴν <μὲν> κενὴν <τῶν> Χαρίτων, <τὴν δὲ μεστὴν τῶν διδόντων> ἔλεγεν εἶναι, γνώριμον. Locum coll. argumento Idyllii Theocr. XVI et Plut. Mor. p. 555 F supplevi, Rutherfordio verba ὅτι — εἶναι spuria videntur. Alius schol. χαριέντως δὲ πάνυ τῷ αὐτῷ λόγῳ διέσυρε <τοὺς addidi ex Ven. 475> δύο ..... τοῦ ἰαμβοποιοῦ, καὶ μέμνηται ὅτι σμικρολόγος ἦν· ὅθεν Ξενοφάνης κίμβικα αὐτὸν προσαγορεύει, antiquiorem poetam et minorem confundens.

V. 698. Schol. γέρων: μετὰ ταῦτα ιζ' (vulgo μετὰ τὰ ζ') βεβίωκεν. Ante me et Rutherfordium correxerat Bergk. Obiit enim Sophocles a. 405. — ὅτι ἐκ τῆς στρατηγίας τῆς ἐν Σάμῳ ἠργυρίσατο. Significare videtur poeta Sophocli senescenti artem prae lucro sordere. Cum nulla eius fabularum hoc tempore doctarum aetatem tulerit, Aristophanis iudicium examinare nequimus, sed Philoctetem et Oedipum Colonaeum legentes, quamvis non attingant Aiacis, Oedipi Regis, Antigonae praestantiam, iusto severius id esse putamus, et satis magnifice de Sophocle poetam postea sensisse e Ranis videmus. Fieri potest ut male eum habuerit, quod Sophocles in nonnullis novitiam Euripidis artem sequi coeperat. — σαπρός, *putris*, passim in comoedia de personis rebusque senio ac vetustate confectis aut corruptis usurpatur. Cf. Ach. 1111, Vesp. 1348, 1381, Lys. 378, Thesm. 1024, Eccl. 384, 926, Plut. 333

(*ἀρχαῖον — καὶ σαπρόν*) 542, 1086 (*παλαιὰ καὶ σαπρά*). Eupol. II 517, Alex. III 460: *οἶνος — ὀδόντας οὐκ ἔχων, ἤδη σαπρός*, alia.

V. 699. Schol. *κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοι*: — *λέγοιτ' ἂν ἐπὶ φιλοκερδεῖ. λέγεται δὲ καὶ ἄλλως „θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις". ῥὶψ δέ ἐστιν ἱμαντῶδες φυτόν* (vernacule *rusch*?), *παρὰ τὸ ῥέπω ῥέψ καὶ ῥίψ·* (!) *καὶ ῥίπεσι τοῖς τῆς ἰτέας κλάδοις* (unde pendent dativi?). De proverbio cf. Apostol. IX 76 A, Macar. IV 96, Lucian. Hermot. 28. — *κέρδους ἕκατι καὶ τὸ συγγενὲς νοσεῖ* dixit Eurip. in Oeneo (fr. 566, 2). Salsius etiam dictum foret, si ipse Sophocles, quod facile fieri potuit, verbis *κέρδους ἕκατι* alicubi usus esset. Tragicum esse *ἕκατι* (epicum *ἕκητι*) pro *ἕνεκα* quis monendus? Lys. 306 *τουτὶ τὸ πῦρ ἐγρήγορεν θεῶν ἕκατι καὶ ζῇ*, Teleclid. II 871 *ὧν δ' ἕκατι τοῦτ' ἔδωκε — οὐκ ἐρῶ*. Haec igitur ioci causa dicta. — De vocali producta ante ῥ cf. vs. 741.

V. 700. Cratinus poeta praeterea memoratur Eq. 399, 523, Ran. 359. Alium esse plerique eum existimant, de quo fit mentio Ach. 849, 1172.

V. 700 sq. *σοφός* dictum de poeta, ut saepe apud Pindarum. Cf. Rumpelii lexicon Pindaricum s. v. *σοφία, σοφός, σοφιστάς*. Sic *doctus* apud Romanos. — *ἀπέθανεν*. „Brevi ante Pacem doctam tempore. Ultimam eius fabulam *Πυτίνην* fuisse constat, actam Ol. 89 anno primo". *Dind.* Luciano Macrob. 25 si fides, vixit annos 97. At hominem paene centenarium — annum tum egisset nonagesimam sextam — lepidissimam Comoediam, quae primas tulit, componere et docere potuisse nemo sanus crediderit. — *ὅθ' οἱ Λάκωνες ἐνέβαλον* Dindorf, coll. Aristide vol. I p. 387, 10 (*Λακεδαιμόνιοι καθ' ἕκαστον ἔτος ἐμβάλλοντες εἰς τὴν Ἀττικὴν*) hic agi putabat de incursione ab historicis non commemorata, absurdam dicens scriptoris *περὶ κωμῳδίας* sententiam primam Laconum invasionem Ol. 87, 1 intellegendam esse; quam tamen sententiam secutus Bergk Comm. p. 187 salse vinolentum poetam finxisse statuit, cum primum vites vastarentur, prae dolore *emortuum esse*, i. e. nihil amplius pristino ingenio et antiqua

laude dignum scripsisse; nominasse autem Cratinum et Sophoclem ut artis dramaticae eo tempore facile principes. Meineke autem Hist. crit. p. 44 sq. reiectis tam prima illa quam reliquis (Thuc. II 47, III 26, IV 2) Laconum incursionibus, nisi forte cogitemus Brasidam in Nisaea recuperanda occupatum Ol. 89, 1 copiarum partem in Atticam misisse (Thuc. IV 20 sqq.), poetam hance invasionem finxisse suspicatur. Tandem Cobet in *Observationibus criticis in Platonem comicum* peringeniosa interpretatione alludi statuit ad Platonis fabulam *Λάκωνας*, ut Aristophanes his verbis innuat Cratinum spectantem taedio mortuum esse, *cum Lacones irrupissent*, in scenam scilicet; exhibuisse enim Platonem hominum temulentorum convivium, qui nimio mero madidi vini dolium in tumultu fregerint. Quem verum vidisse suspicor; sed utut hoc est, significare voluit poeta, utrumque dramaticae artis principem senescentem a pristina praestantia hoc tempore declinasse. De Cratino idem iusto severius iudicium iam quarto ante anno tulerat in Equitum parabasi: ὃς πολλῷ *ῥεύσας ποτ' ἐπαίνῳ | διὰ τῶν ἀφελῶν* (?) *πεδίων ἔρρει, καὶ τῆς στάσεως παρασύρων | ἐφόρει τὰς δρῦς καὶ τὰς πλατάνους καὶ τοὺς ἐχθροὺς προθελύμνους. — νυνὶ δ' ὑμεῖς αὐτὸν ὁρῶντες παραληροῦντ' οὐκ ἐλεεῖτε, | ἐκπιπτουσῶν τῶν ἠλέκτρων, καὶ τοῦ τόνου οὐκέτ' ἐνόντος κτλ.* Irritabile est et semper fuit poetarum genus et fieri potest ut Aristophanes, quem cum aequalibus poetis inimicitias exercuisse abunde constat, ita nescio quibus Cratini iniuriis responderit. Quare cavendum ne quidquam tribuamus huiusmodi poetarum de aequalibus suis *ἀντιτέχνοις* iudiciis.

V. 701. *τί παθών*; Tryg. *ὅ τι*; Ita paene constanter interrogativum repetitur in forma correlativa, ut *ποῦ* per *ὅπου*, *πῶς* per *ὅπως*, cett. Perraro haec norma migratur, ut Eccl. 761 *πῶς*; *B πῶς*; Nub. 664, Ran. 1424, quem vs. del. Meineke. Av. 608, 1234, Antiphan. III 17, (20) ap. Kockium et infra vs. 847, quorum tamen locorum pars maior nullo negotio corrigitur, pauci tamen metro tuto sunt. Eccl. 762 conici potest: *πῶς* <*δή*;> *B. ῥᾳδίως*. Haud facile credam poetas, nisi plane

cogentibus numeris, hanc sermonis Attici legem violasse.

V. 702. Schol. *ὡρακιάσας*: Λυκόφρων τὸ ὡρακιᾶν ἀντὶ τοῦ ὠχριᾶν. Ἐρατοσθένης δὲ (melius) τὸ ὑπὸ ἐκλύσεως ἐσκοτῶσθαι. Synonyma sunt λιποθυμεῖν, λιποψυχεῖν, ἐκθνήσκειν. Cf. σκοτοδινιᾶν Ach. 1219, ubi ad eius verbi similitudinem fingitur σκοτοβινιᾶν, ἰλιγγιᾶν Ach. 581, 1218. Verbum ὡρακιᾶν recurrit Ran. 48. Locos ex Libanio, Themistio, Aristaeneto citat Pierson ad Moer. s. v. p. 425. — Schol. ὅτι δὲ φίλοινος ἦν ὁ Κρατῖνος καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Πυτίνῃ σαφῶς λέγει. Vid. eius fabulae fragmenta apud Kockium 68—75.

V. 705. *ἀφησόμεσθά σου*. Eodem sensu alibi μεθίεσθαι c. gen., ut Vesp. 416 (e Davesii corr.), Ran. 830, Plut. 75, al. Sed verba activa ἀφιέναι et μεθιέναι suapte natura regunt accusativum.

V. 706 sqq. Trygaeum *vinitorem* (190) esse memento.

V. 708. *ξυνοικῶν*. Verbum tam de marito quam de uxore adhibetur. — *ἐκποιοῦ*, *ex ea tibi procrea*. Cf. Ach. 255. Alio sensu verbo utitur Pherecrat. II 278. De imagine cf. Ach. 991—9. Vid. etiam infra ad vs. 1322.

V. 709. Cf. Ach. 822 δός μοί νυν κύσαι et Lys. 922. Vid. etiam Ach. 882. Similiter dici solet δός μοι πιεῖν, φαγεῖν, cett.

V. 710. *διὰ χρόνου*. Vid. ad vs. 570. Schol. ὅτι οἱ διὰ χρόνου ἐσθίοντες ὀπώραν πολλὴν βλάπτονται, καὶ οἱ συνουσιάζοντες συνεχῶς. ἐπεὶ οὖν ἐδόκει Ὀπώρα εἶναι καὶ [ἡ dele cum Ven. 475] πόρνη, πρὸς ἀμφότερα ἔπαιξεν.

V. 711. *κατελάσας* i. e. βινήσας, ut Eccl. 1082, Theocr. V. 116. Cf. κελητίσαι Thesm. 153, Vesp. 501.

V. 712. Schol. οἱ πολλὴν ὀπώραν ἐσθίοντες, ἐὰν κυκεῶνα βληχωνίαν (*pulegium*, sed cf. Lys. 89) πίνωσιν, οὐ βλάπτονται. — ἵνα — ἡ δριμύτης ἀποστύφῃ, γλήχωνος ἐλάμβανον. — *βληχὼν* φασὶν Ἀττικοὶ διὰ τοῦ β, οὐ διὰ τὸ γ. Cum hoc loco compara Eccl. 1091 sq. Pudendum muliebre βληχώ dicitur Lys. 189. — *ἐπιπίοις*. Cf. Eq. 354, Plut. 1133, Eupol. II 547, Theophil. III 629, Philem. IV 29. Similiter usurpatur ἐπιρροφεῖν. Cf. Theopomp. II 821, Clearch. IV 562. Eadem est praeposi tionis vis in ἐπεσθίειν, ἐπιτρώγειν, aliis.

V. 713. Schol. ἡ γὰρ βουλὴ τὰς θεωρίας ἐξέπεμπεν.

V. 715. Schol. τῆς Θεωρίας: λείπει τὸ ἕνεκεν, — τινὲς δὲ στίζουσιν εἰς τὸ βουλὴ καὶ συνάπτουσι τὸ σὺ τῆς Θεωρίας. — τριῶν, ὡς ψηφιουμένης τῆς βουλῆς θῦσαι βοῦς ἐπὶ τούτοις De genetivo causali cf. Eq. 186 ὦ μακάριε τῆς τέχνης, Vesp. 1292, 1512, Av. 1423, Vesp. 429 φήμ' ἐγὼ | τὰς χελώνας μακαρίειν σε τοῦ δέρματος, supra 425 ἐλεήμων — τῶν χρυσίων, Nub. 397 ὦ μωρὲ τῆς ἀνοίας et similia passim. Eundem casum asciscunt verba ὀλβίζειν, ζηλοῦν, φθονεῖν, ἱκετεύειν, alia et exclamationes sive praegressis interiectionibus ut ὦ, φεῦ, sive deorum invocationibus, velut Nub. 153 ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν. Apud sequiores in talibus articulus saepe omittitur. Latine huic genetivo respondet accusativus: (o) *singularem sapientiam!*

V. 716. Schol. ζωμὸν: κακεμφάτως. Cf. 885. Quid Trygaeus senatum, impotentem senem, facturum suspicetur, aperiet quod de foeda Ariphradis libidine dixit poeta Eq. 1084 sq. et Smoei Eccl. 847. — Cf. ad vs. 855. — ῥοφήσει, *sorbebis.* Ionica verbi forma ῥυφεῖν (ῥύφειν), sive ῥυφαίνειν, unde ῥύφημα, apud Hipponactem et Hippocratem. Compositum ἐκροφεῖν Eq. 360: ὁτιὴ μόνος τὸν ζωμὸν ἐκροφήσει et Plat. com. II 666 τὸ — ἔψημά σου — ἔλαθον ἐκροφήσας. — Schol. ἡμερῶν τριῶν: ἐπὶ γ' γὰρ ἡμέρας ἐψηφίσατο (— ζετο?) ἡ βουλὴ βοῦς θύειν, scil. χαριστήρια. Simul vero alluditur ad formulam militarem, de qua vide ad vs. 311. Opponitur enim militiae aerumnis compositae pacis laetitia et abundantia. „Perhaps 'the sending out of Theoroi was accompanied by a banquet in The Prytaneum". Paley. Cum nihil eius modi traditum sit, potius cum scholiasta cogitaverim de *supplicationibus* pacis causa decretis.

V. 717. Schol. χόλικας (omasum): τὰ τῶν βοῶν παχέα ἔντερα· ταῦτα γὰρ οὐχ ἱεροῦτο, ὡς τὸ ἄλλο σῶμα. Cf. Eq. 1179, Ran. 576, Vesp. 1144, Fr. II 982, 1184, Pherecr. II 300 (1, 15), Anaxandr. III 184, Eubul. III 234 (1, 4), Dioxipp. IV 541. Deminutivum χολίκιον Theophr. char. IX. Praeterea vide Piersoni adnot. ad Moer. Attic. s. v. χολάδας, pag. 404. — κατέδει, *devorabis, degluties,* non *comedes,* ut vertunt. Vid. ad vs. 6.

V. 718. *Χαῖρε πόλλ'*, ut Ach. 200, 832. Sequitur, ut hic, responsum *καὶ σύ γε* Lys. 6. Sic Eccl. 477 *σὺ δ' ὑγίαινε.* Bl. *καὶ σύ γ', ὦ Χρέμης*, et ita in dialogis Lucianus, apud quem novissimus editor in Timone cap. 46 init. et Deor. dial. XX 7 init. pessime e libris quibusdam recepit interpolatam lectionem <*νὴ*> *καὶ σύ γε*. Particula enim aut omittenda fuerat, quod praefero, aut scribendum *νὴ Δία καὶ σύ γε*, ut legitur v. c. in Mortuorum dial. XX 3. — In malam partem dici *μακρὰ χαίρειν* supra iam monui.

V. 719. *χαίρων ἄπιθι.* Vid. ad vs. 729.

V. 720. *αὖθις αὖθις.* Repetitum adverbium exprimit summum Trygaei pacis hominibus redditae laeti nuntii afferendi desiderium. Cf. vs. 11, Eq. 120, Nub. 181, al. Vid. adn. crit. Obiter *αὖθις*, qua de re olim monui, pro *αὐτός*, cum quo saepe confunditur, rescribas Plut. 209.

V. 722. Schol. *ὁ στίχος ἐκ Βελλεροφόντου Εὐριπίδου.* <*ἀστραπηφορεῖν*>: *παρὰ τὸ* (*ἀντὶ τοῦ*?) *ἀστραπαῖς ὑπηρετεῖν.* Cf. *πῦρ ἀστραπηφόρον* (*ἀστραπήφορον*?) Eur. Bacch. 2. Alludi ad *ἀστραβηφορεῖν* putatur. Dubito.

V. 723. *τλήμων* vox epica et tragica pro *τάλας* rara apud nostrum: Ach. 1155, Thesm. 1072 (Eurip.), Ran. 85, 1355 (Eurip.), Plut. 603, 777 in paratragoedia. Cf. *πολυτλήμονες* supra vs. 236.

V. 724. Schol. *ἀμβροσίαν*: *ἀντὶ τοῦ τὴν κόπρον, ὅτι οὗτος μόνος θνητὸς ἐν τοῖς θεοῖς. τινὲς δὲ διὰ τὸ ἐν ἀρχῇ* (vs. 11) *ῥηθῆναι αὐτῷ „ἑτέραν ἑτέραν δὸς παιδὸς ἡταιρηκότος", ἐδόκει γὰρ ὁ Γανυμήδης ἐρώμενος εἶναι* (*τοῦ* add. Ven. 475) *Διός.* — *σιτήσεται* = *ἔδεται.* Verbum recurrit Nub. 491, Eccl. 661, Plut. 543.

V. 726. Schol. *παρ' αὐτὴν τὴν θεόν*: *ἄγαλμα γὰρ ἦν ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ἀθηνᾶς.* Quod est ipsius grammatici commentum. Melius alius: *κατέλυσε τοῦ οὐρανοῦ τὴν ὑπόκρισιν. κάτεισι γὰρ ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν κλίμαξιν. ἐχόμενος δὲ τῆς Εἰρήνης καταβαίνει ὁ πρεσβύτης ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν. ἴσως δὲ καὶ ὁ χορὸς ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἀναγωγὴν τῆς Εἰρήνης.* Mireris sane hanc hominis sententiam, quia grammatici orchestram choro, proscenium histrionibus proprium ducere solent. De loco obscurissimo disputabo in *Praefatione.*

V. 727. *ἕπεσθον ἅμ' ἐμοί.* Cf. Plut. 823 *ἕπου μετ' ἐμοῦ.* Usus voculae *ἅμα* cum verbo *ἕπεσθαι* imprimis frequens est apud epicos et tragicos. *Comitandi* sensu vulgaris oratio verbis *ἕπεσθαι* et *ἀκολουθεῖν* adiungit praep. *μετά*, rarius *σύν*, *sequendi* vero dativum. — *θᾶττον* passim, ut Latine *ocius*, paene superlativi notione gaudet, fere quod nos dicimus *snel wat*. Cf. 1110, 1126, al.

V. 728. *ἀναμένουσ'*, *expectans*. Reliquis locis verbum obiecto caret. Cf. Eq. 799, 1100, Vesp. 777, 798, Lys. 526, Thesm. 632, Ran. 175, 194, Cf. *ἐπιμένειν* Nub. 196; *ἐμμένειν* Eccl. 1120; *καταμένειν* Plut. 1188, Eubul. III, 216; *παραμένειν* infra 1128, Lys. 843, Plut. 440; *περιμένειν* Ach. 815, Thesm. 76, Eccl. 517, 788, Plut. 643, 1192. Compositis *διαμένειν* et *ὑπομένειν* vetus comoedia caret, sed extant apud mediae et novae poetas. Prorsus abest *συμμένειν*. — Schol. *ἐστυκότες*: *ἔδει εἰπεῖν ἑστῶτες (ἑστηκότες?) τὸ δὲ ἐστυκότες ἐχρήσατο διὰ τὴν Εἰρήνην, ὥσπερ διὰ τὸ γαμηθῆναι αὐτῶν τὴν μὲν τῷ Τρυγαίῳ, τὴν δὲ τῇ βουλῇ. πόρναι γάρ εἰσιν ἐσκευασμέναι.* Scilicet *παρ' ὑπόνοιαν*, prorsus ut Thesm. 158. Verbum legitur Ach. 1220, Lys. 152, Av. 1256 (*στύομαι, στύοιντ'*), Lys. 580 inf. aor. *στῦσαι*, iniuria sollicitatum a Blaydesio, Lys. 213, 214, 869, 988, 995 (*ἐστύκαντι*), 1180 (*ἐστύκαμες*). Xenarch. com. III 614: *ἄστυτος οἶκος*. Strato in A. P. XII, 11, 4 iocatur: *ἀλλ' ἐμὲ μηκέτ' ἔχοιτε φίλοι φίλον· ἀλλ' ἀπὸ πύργου | ῥίψατ', ἐπεὶ λίην Ἀστυάναξ γέγονα.* — Mercurius et Trygaeus cum mutis personis scenam relinquunt.

V. 729—816. *Chori parabasis*. Est imperfecta. Constat enim tetrametris anapaesticis 729—764, quorum quattuor primi cum uno tetrametro trochaico catalectico faciunt commatium, tum dimetris anapaesticis (*πνίγει* s. *μακρῷ*) 765—774, deinde ode 775—795 et antode 796—816. Desunt igitur *epirrhema* cum *antepirrhemate* eorumque *pnigis*. Cf. scholia metrica in adn. crit. Exempla parabasis paene omnibus numeris absolutae praebent Equites, Nubes, Aves. In *commatio*, cuius forma est admodum insolita, coryphaeus de more valedicit histrioni convertitque se ad spectatores, in *parabasi* succinente tribicine, celebrat poetam de arte sua et de republica bene merentem eique

in *pnigo* victoriam optat. In *odis*, quas hemichoria canunt, invitatur Musa ut sibi faveat, sed contemnat malos poetas. Cf. Zielinsky.

V. 729. ἴθι χαίρων, *vale, goede reis!* Cf. supra 718, Ach. 1143, Nub. 520, Vesp. 1109, Herod. 1 191 extr. νῦν ὦν ἴθι χαίρων ἐς Πέρσας. Vid. ad vs. 154. Mari profecturo dicitur εὐπλόει. — Schol. σκεύη: τὰς ἅμας <καὶ> τὰ σχοινία. γυμνὸν γὰρ ποιοῦσι τὸν χορὸν οἱ κωμικοὶ ἀεί, ἵν' ὀρχῆται. Cf. Ach. 627, Lys. 697 et adn. crit. Potius, coll. vs. 552, haec σκεύη intelligenda sunt instrumenta γεωργικά. — τέως iungendum cum v. σῴζειν.

V. 730. ἀκολούθοις, *pedisequis.* Cf. Av. 73. Eccl. 593 μηδ' ἀνδραπόδοις τὸν μὲν χρῆσθαι πολλοῖς, τὸν δ' οὐδ' ἀκολούθῳ. Eupolis II 484 (1, 3) Κόλαξι de parasitis: ὅτοισι πρῶτα μὲν παῖς ἀκόλουθός ἐστιν | ἀλλότριος τὰ πολλά, μικρὸν δέ τι κἀμὸς αὐτοῦ. — μάλιστα iunge cum sequentibus.

V. 731. τὰς σκηνάς. Pluralis numerus pro τὴν σκηνήν fort. intellegi potest de scenae partibus, ut in multis comoediis Aristophanis plura repraesentantur aedificia, velut in Acharnensibus Dicacopolidis, Euripidis, Lamachi aedes, in Nubibus Socratis et Strepsiadis, in Thesmophoriazusis domus Agathonis et Thesmophorion, in Ranis Herculis et Plutonis. Nec tamen Thesm. 658, quem locum comparant, huc trahi potest, ibi enim mulierum tabernacula intelligenda esse apparet. Cf. συσκηνήτρια vs. 624. In Pace autem nescio fere an praestet τὰς σκήνας accipere sensu generali, quia iam illa aetate alia in aliis fabula scena erat, non omnibus una. — κυπτάζειν frequentativum, formatum ut χασκάζειν Vesp. 695 δακνάζεσθαι, λασκάζειν, ῥιπτάζειν, βαπτίζειν, alia a verbis primitivis χάσκειν δάκνειν, λάσκειν etc. Vid. ad vs. 981. Hes. s. v. κυπτάζειν explicat διατρίβειν, στραγγεύειν καὶ ἐνασχολεῖν, ἐπικύπτειν καὶ χρονίζειν. Schol. κρυφιμαίως διατρίβειν καὶ κρύπτεσθαι. — κακοποιεῖν hic tantum in comoedia legitur, saepe apud Xenophontem. Cf. κακουργεῖν (σκαιουργεῖν Nub. 981 iniuria sollicitavit Bl.). Κακοῦργοι saepe artiore sensu audiunt οἱ κλῶπες, i. e. *latrones*; κλεπταί s. φῶρες *fures*, λῃσταί *praedones* sive *piratae* dici solent. Vocabula πειρατής, πειρατεία, πειρατεύω,

πειρατήριον, πειρατικός sunt sequiorum, neque ante Polybium reperiuntur.

V. 733. ὁδὸν λογων. Cf. Eq. 1015, Av. 1373. Alia multa similia ad. h. l. collegit Blaydes e Pindaro, tragicis, historicis. — ὅσα τε νοῦν ἔχει. Ex νοῦν ἔχει Graeci antiquiores formarunt adverbium νουνεχόντως, ut ex λόγον ἔχει λογονεχόντως. Seriorum sunt νουνεχής, νουνεχῶς. — Cf. adn. crit.

V. 734. ῥαβδοῦχος formatum ut σκηπτοῦχος, τιμοῦχος, sed ἡνίοχος retracto accentu, ut in πολιάοχος, quod Doricum est pro πολιοῦχος. Schol. ἦσαν — ἐπὶ τῆς θυμέλης ῥαβδοφόροι τινές, οἳ τῆς εὐκοσμίας ἐμέλοντο (οἷς — ἐμέλετο Ven. 475) τῶν θεατῶν. Cf. Thuc. V 50, Herodot. VIII 59, Plat. Prot. 338 A. Utrum θυμέλην antiqua vocabuli vi de ara in media orchestra an novitia de pulpito acceptum voluerit non liquet. Pergit schol. (minus recte) ἢ ῥαβδούχους εἶπε τοὺς κριτὰς τοῦ ἀγῶνος, οὓς ὁ ποιητὴς (Od. 8, 258) αἰσυμνήτας εἶπεν. Hos quinque numero fuisse in comoedia, decem in tragoedia traditum est. — κωμῳδοποιητής, requirente metro, poeta finxit pro usitato κωμωδοποιός, ut dicitur τραγῳδοποιός, κωμῳδοδιδάσκαλος, τραγῳδοδιδάσκαλος, pro quibus serior demum aetas procudit κωμωδιοποιός, τραγῳδιοποιός, cett. Scil. κωμῳδοί et τραγῳδοί, proprie choreutae et histriones dicti, interdum ipsae fabulae vocabantur velut in notis formulis καινοῖς κωμῳδοῖς et τραγῳδοῖς. Raro poetae κωμῳδοί et τραγῳδοί, κωμικοὶ et τραγικοί appellantur ab antiquis, qui posteriora nomina plerumque de histrionibus adhibent. Quod ad vocabulum ποιητής adtinet, memoria dignum videtur simillime veteres Caledonios vates suos *maker* vocavisse.

V. 735. αὑτὸν ἐπῄνει. Cf. Eq. 507 sq. Attamen in quinque primis fabulis omnibus in parabasi se laudat noster. Bl. — πρὸς τὸ θέατρον παραβάς. Cf. Ach. 629, Eq. 508, Thesm. 785. — Schol. πᾶσαν παράβασιν ἀναπαίστους λέγει. Cf. Eq. 503, Ach. 627. — παράβασιν ἐκάλουν ἀπὸ τοῦ παραβαίνειν (cf. παριέναι, παρελθεῖν, πάροδος, quae propria sunt oratorum conscendentium suggestum, ut verba faciant) τὸν χορὸν ἀπὸ τῆς νενομισμένης (κομματικῆς addit Ven. 475) στάσεως εἰς τὴν

καταντικρὺ τοῦ θεάτρου ὄψιν, ὁπότε ἐβούλετο ὁ ποιητὴς διαλεχθῆναί τι ἔξω τῆς ὑποθέσεως ἄνευ τῶν ὑποκριτῶν πρὸς τὸ θέατρον διὰ τοῦ χοροῦ. ἐστρέφετο δὲ ὁ χορός, καὶ ἐγένοντο στοῖχοι δʹ. εἶτα διελθόντες τὴν καλουμένην παράβασιν ἐστρέφοντο πάλιν εἰς τὴν προτέραν στάσιν. δῆλον δὲ ποιοῦσιν αὐτοὶ οἱ ποιηταὶ τὸ στρέφεσθαι σημαίνοντες καὶ τὸ παραβαίνειν. Πλάτων ἐν τῷ Παιδαρίῳ (fr. 92 K.). „*εἰ μὲν* (*μὲν* om. Ven. 475) *μὴ λίαν* ⏑⏑–́, *ὦνδρες, ἠναγκαζόμην | στρέψαι δεῦρ', οὐκ ἂν παρέβην εἰς λέξιν τοιάνδ' ἐπῶν*" (qui sunt versus Eupolidei, qualibus Eupolis usus est in *Κόλαξιν* (fr. 159 K.), Aristophanes in Nubium parabasi pro anapaestis vs. 518—562). *Κρατῖνος δὲ ἐν τῇ Πυλαίᾳ δηλοῖ ὅτι ἓξ ἐστι ζυγὰ τοῦ χοροῦ*. Anapaesti (729—774) a gradientibus per orchestram declamati sunt, quo peracto chorus cecinit reliqua (775—816) saltans (cf. 776) et *στρεφόμενος*, donec finita antistropha eundem quem ante statum coram specta toribus recuperavit. Admodum probabilis videtur Zielinskii sententia primitivae comoediae Atticae parabasin ultimam partem fuisse, qua se populo commendarent poetae. Vid. „Die Gliederung der Altatt. Kom." pag. 184 sqq. — *τὸ θέατρον*, ut passim, i. q. *τοὺς θεατάς*. Similiter *ἡ φυγή* saepe significat *τοὺς φυγάδας, ἡ πόλις τοὺς πολίτας*.

V. 736. Schol. *παρὰ τὰ Σιμωνίδου ἐκ τῶν ἐλεγειῶν* „*εἰ δ' ἄρα τιμῆσαι, θύγατερ Διός, ὅστις ἄριστος | δήμῳ Ἀθηναίων ἐξετέλεσσα* (*ἐξετελέσθη* Ven. 475) *μόνος*." Num forte *ἄριστα — ἐξετέλεσσε πόνους*? Inf. *τιμῆσαι* si sanus, pendet a vocabulo repetendo e praegressis; sin minus, conicio *τιμήσεις* vel *τιμήσαις*.

V. 737. *κωμῳδοδιδάσκαλος*, ut *τραγῳδοδιδάσκαλος* (Thesm. 88) et *διθυραμβοδιδάσκαλος* (infra v. 829) sive *κυκλιοδιδάσκαλος* (Av. 1403). — *κλεινότατος*. Ut *κλέος* pro *δόξα*, ita *κλεινός* (*κλεεννός*) pro *ἔνδοξος* est orationis poeticae, unde rarissime antiqui scriptores pedestres admiserunt, nemo tamen praeter Thucydidem et Platonem, quorum ille *κλέος*, hic utrumque vocabulum quamvis raro usurpavit (compluria autem uterque, Thuc. e tragoedia, Plato etiam e comoedia sumsit). Apud Aristophanem *κλέος* ter legitur Ach. 646, Nub. 459, Ran. 1035, nusquam in senariis, adiectivum *κλεινός* Ach. 810, 1272,

1277, Thesm. 29, Plut. 772, in senariis quidem, sed ex parodia aut in manifesta usus tragici imitatione, in aliis metris bis: Eq. 1328, Nub. 1024. Verbum *κλῄζω* ter legitur Av. 905, 950, 1745, semel *κλείω* infra vs. 777, sed ubique in lyricis, *ἀκλεής* bis: Av. 944 in dithyrambici poetae carmine, et Lys. 853 in paratragoedia.

V. 738. *εἶναί φησ'*. Usque ad vs. 758 chorus de poeta utitur tertia persona, sed inde ab illo versu prima, quippe qui illius partes susceperit. — *εὐλογίας*, i. e. *ἐπαίνου*, hic tantum noster, verbum *εὐλογεῖν* Ach. 273, Eq. 565, 596, duobus ultimis locis in parabasi, primo, ni fallor, in paratragoedia. Utuntur his vocabulis tragici rariusque scriptores pedestres, suntque sublimioris fere sermonis. Non magis *ἀντίπαλος* = *ἐναντίος*, quod in solis anapaestis (737, Eq. 518, Ran. 365, 1027) et praeter Thucydidem rarius apud veteris prosae auctores apparet, popularis orationis fuisse videtur.

V. 739. Cf. Eq. 521 *ὃς πλεῖστα χορῶν τῶν ἀντιπάλων νίκης ἔστησε τροπαῖα.*

V. 740. Schol. *ὡς τοιαῦτα εἰσαγόντων τῶν ἄλλων ποιητῶν, ῥακοφοροῦντας. αἰνίττεται δὲ εἰς Εὔπολιν.* Quattuor ultima vocabula fortasse repetita sunt e scholio ad vs. sq. — *τοὺς φθειρσὶν πολεμοῦντας: ἀντὶ τοῦ εὐτελέσιν ἀνδράσι καὶ ἀδόξοις* (legebatur *εὐτελεῖς ἄνδρας καὶ ἀδόους*). — Aristophon III 363 (5, 9) *φθεῖρας δὲ καὶ τρίβωνα τήν τ' ἀλουσίαν | οὐδεὶς ἂν ὑπομείνειε τῶν νεωτέρων.* Cf. Plut. 537, Eubulus III 221 *πρὸς φθεῖρα* (i. e. *ἐν χρῷ*) *κείρασθαι.*

V. 741. Schol. *μάττοντας: μάττειν τὸ πολλὰ ἐσθίειν. ἀπὸ τῆς ματτομένης ζύμης* (quae absurda est interpretatio. Pro *ζύμης* Ven. 475 habet *μάζης*)· *αἰνίττεται δὲ ταῦτα εἰς Εὔπολιν,* (*Εὐριπίδην* Ven. 475) *ὃς ἐποίησεν Ἡρακλέα πεινῶντα* (cf. Vesp. 60) *καὶ Διόνυσον δειλὸν καὶ Δία μοιχὸν καὶ δοῦλον κλαίοντα.* — *καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοφάνης ὡς γαστρίμαργον τὸν Ἡρακλέα κωμῳδεῖ καὶ ἐν Ὄρνισι καὶ ἐν Αἰολοσίκωνι* (addere potuerat *καὶ ἐν Βατράχοις*, ubi praeterea *ἡ Διονύσου δειλία* ridetur. Post haec *ἄλλως* inserit Ven. 475). *Καὶ ἐν τοῖς Σφηξὶ* (59) *περὶ τούτων φησι, τοῦ τε Ἡρακλέους καὶ τοῦ δούλου* (*τῶν δού-*

λων aut τοῖν δούλοιν? Sed fort. verba τοῦ τε — δούλου spuria sunt). Cf. etiam Ranarum initium et Nub. 542. — ἐπεπόλαζε γὰρ τότε ταῦτα, ὥστε καὶ αὐτοὺς ἄχθεσθαι (τοὺς ποιητάς sc.). Κρατῖνος (fr. 308 K.) „ὑπὸ δ' (ὑπὲρ Ven. 475) Ἡρακλέους πεινῶντας ἄγει καὶ σκώπτοντας ταῦτα (ἄγει ταῦτα καὶ σκώπτοντος Ven. 474 et 475 Cob.) οὐ βοιωτόν (βιωτόν Ven. uterque) ἐστι." Ariolatus est Kock: ἀεὶ λαιμάττοντός τε βόεια | οὐκ ἔστι βιωτόν ἔτ' ἀνθρώποις, apta sane sententia. Adnotat Rutherford „It is very possible that from ἄγει to ταῦτα does not belong to the quotation at all, but is a separate note on τὰ ῥάκια viz: <ὅτι καὶ αὐτὸς εἰσ>άγει σκώπτοντας ταῦτα." Cui plane assentiens deletis istis suspicor Cratino reddendum esse integrum tetrametrum anapaesticum e parabasi aliqua: ὑπὸ δ' Ἡρακλέους πεινῶντος ἀεὶ νῦν οὐχὶ βιωτὸν ἔθ' ἡμῖν, vel lenius ἔτ' ἐστιν. — πεινῶντας. Composito ὑποπεινῆν noster utitur Plut. 536, διαπεινᾶμες = διαπεινῶμεν dicit Megarensis Ach. 751. Subst. πεῖναν pro πενίαν optime Meineke restituendum coniecit Plut. 534. De guloso Hercule cf. Av. 1583 sqq., Lys. 928, Ran. 62, 549 sqq., fr. 289, praeterea Alexin, Eubulum, Strattin ap. Athen. p. 164 B, 567 C, 656 B.

V. 743. παρέλυσεν, i. e. ἔπαυσεν, *amovit*. Usu trita locutio est παραλύειν τινὰ τῆς ἀρχῆς, *amovere magistratu*. Verbum recurrit fr. II 1084, nusquam vero alibi in comoedia, e tragicis solus Euripides eo usus est.

V. 746. ὑστριχίς. Schol. ἡ ἐξ ὑείων τριχῶν μάστιξ. Cf. Nub. 524, Vesp. 66, Lys. 1218, Ran. 619, fr. 289. — εἰσέβαλεν. Rarissime hoc verbo Ar. utitur, nempe etiam Ach. 762 de incursione hostili, cf. ἐσβολάς Eq. 597 (Eccl. 1107, Ran. 956, 1104), quo sensu supra vs. 701 ἐνέβαλον legitur, quod verbum Vesp. 1056 sic usurpatur, ut supra vs. 223. Apud reliquos etiam scriptores pleraque composita cum ἐν et εἰς sine discrimine adhibita videmus. Sunt vero quae constanti usu distinguantur, velut ἐνδῦναι semper de vestimentis usurpatur, numquam ἐσδῦναι.

V. 747. στρατιά hic *exercitus* 81, 149, Lys. 1141 ex usu vulgari,

sed saepe Aristophanes, ut Eupolis teste schol. Thesm. 828, hoc vocabulo pro eo quod est στρατεία usus est. Cf. Ach. 251 στρατιᾶς ἀπαλλαγέντα, 1143, Eq. 587, Vesp. 354, 557, Lys. 100, 592, Thesm. 828, 1169. Eodem fieri potest ut pertineat nota formula (οἴκοι καὶ) ἐπὶ στρατιᾶς, *domi militiaeque*, quamquam hoc ancipitis est iudicii. Vid. etiam Meisterhans[2] p. 43, 29. Miror autem Athenienses eo sensu non potius στρατία quam στρατιά pronuntiasse, ut saepe variant terminationes εια et ια. Doricum est in hac significatione ταγά, Lys. 105 καἴκ' ἐκ τᾶς ταγᾶς ἔλσῃ ποκά. — κἀδενδροτόμησε τὸ νῶτον. Vid. adn. crit. Paley comparat Eq. 289 κυνκοπήσω σου τὸ νῶτον.

V 748. φόρτον usurpatum pro (τὸ) φορτικόν, ut Plut. 796. Cf. Vesp. 66. — βωμολοχεύματ', *iocos scurriles*. Cf. Eq. 732. βωμολοχεύομαι Nub. 956, βωμολόχος Eq. 1194, 1358, Nub. 910, Thesm. 818, Ran. 358, 1085, 1521. Aristoteles Eth. II 7 distinguit εὐτραπελίαν, *facetiam*, ἀγροικίαν, *iocos rudes, agrestes*, βωμολοχίαν, *scurrilitatem*. De etymologia cf. Pherecratis fr. 141 K: κἄπειθ' ἵνα μὴ πρὸς τοῖσι βωμοῖς πανταχοῦ | ἀεὶ λοχῶντες βωμολόχοι καλώμεθα, | ἐποίησεν ὁ Ζεὺς καπνοδόκην μεγάλην πάνυ. Quae etymologia, tametsi obscura nobis est translationis ratio, quin vera sit non potest dubitari, non magis quam τοὺς συκοφάντας re vera ἀπὸ τοῦ φαίνειν τὰ σῦκα nomen accepisse aut Latinum vocabulum *pontifex* a *ponte faciendo* derivatum esse: in talibus ipsa lingua dux est, sed vocabulorum historiam saepe tam imperfecte novimus, ut primitivae significationis mutationum non amplius indagare possimus rationes. — In vocabulis comicis impudentiam significantibus sunt etiam μόθων (Plut. 279, Eq. 633. Cf. 694 cum schol. et Poll. IV 101), κόβαλος (utrobique et Eq. 418, Ran. 104, 1015, ubi iungitur cum ἀγοραῖος et πανοῦργος), unde κοβαλικεύεσθαι, s. ἐκκοβ. Eq. 270 et κοβαλίκευμα Eq. 332 (cf. πονήρευμα, νεανίευμα, τεράτευμα), βερέσχεθος Eq. 631, ubi tanquam fori daemones invocantur Σκίταλοι, Φένακες, Βερέσχεθοι, Κόβαλοι, Μόθων. Cf. etiam Κοάλεμος Eq. 221 et 199.

V. 749 Schol. *ταῦτα καὶ Φερεκράτης ἐποίησε τὸν Αἰσχύλον λέγοντα ἐν τοῖς Κραπαταλοις* (fr. 94 K.) „*ὅστις γ' αὐτοῖς παρέδωκα τέχνην μεγάλην ἐξοικοδομήσας*," quem versum fortasse spectatoribus notum de industria poeta, Aeschylo se aequiparans, paene verbo tenus citavit. — *κἀπύργωσεν*: Schol. *ἀντὶ τοῦ ὕψωσεν, ηὔξησεν, ἐμεγάλυνε καὶ ἠσφαλίσατο, καὶ ἐπὶ τὸ σεμνότερον — ἤγαγεν. καὶ ἐν ἄλλοις* (Ran. 1004) *φησὶν* „*ἀλλ' ὦ πρῶτος τῶν Ἑλλήνων πυργώσας ῥήματα σεμνά*." Hinc Antipater Thess. A. P. VIII 39 de Aeschylo: *ὁ τραγικὸν φώνημα καὶ ὀφρυόεσσαν ἀοιδὴν | πυργώσας στιβαρῇ πρῶτος ἐν εὐεπίῃ*. Verbum medium significat *superbire*: Aesch. Pers. 192 *χὴ μὲν* (mulier) *τῇδ' ἐπυργοῦτο στολῇ*. Paley cft. Eur. Herc. 228, Rhes. 122, Or. 1568, Nub. 1023 *καλλίπυργον σοφίαν κλεινοτάτην ἐπασκῶν*. Cum verbo *πυργοῦν* compara *πυλοῦν, θυροῦν*.

V. 750. Similiter gloriatur poeta Nub. 537 sqq., Vesp. 1044 sqq. — Schol. *ἀγοραίοις*: *κατημαξευμένοις*, potius *scurrilibus*. Blaydes citat Horat. Ep. ad Pis. 245 *velut innati triviis et paene forenses*. Cf. Eq. 218, 297, 410, 560, Ran. 1014—1017. Intelligendi sunt ioci qualibus indulgent et delectantur *οἱ ἐν ἀγορᾷ τεθραμμένοι*. Cf. Eq. 293.

V. 751—759 = Vesp. 1029—37 leviter mutati.

V. 751. *ἰδιώταις*, oppositis *τοῖσι μεγίστοις*, scil. *τοῖς πράττουσι τὰ κοινά*. — *ἀνθρωπίσκους*, homunciones. Eodem deminutivo utitur Plato Phaedr. 254 A, formato ut *παιδίσκος* (*-κη*), *νεανίσκος, οἰκίσκος*, sim. Usitatius est *ἀνθρώπιον*. Cf. vs. 262, Anaxandr. III 177 (2, 3). Passim legitur apud alios. — *κωμῳδῶν*, antiquo verbi usu, quo usurpatur pro *αὐτοπροσώπως, ὀνομαστὶ κωμῳδεῖν*, ut Cleonem, Socratem, Euripidem, Agathonem, alios *ἐκωμῴδησεν* Aristophanes. Hinc igitur apparere videtur fuisse inter aemulos eius poetas, qui privatos homunciones mulierculasque populi cachinnis traderent. Respicere h. l. poetam Equites suos non est opus ut moneam.

V. 752. Schol. *ἐνδόξως πάλιν παρέβαλεν αὐτὸν τῷ Ἡρακλεῖ* (corr. Cobet in not. mscr. Vulgo *παρέλαβεν αὐτὸς τὸν Ἡρακλῆ*, sed Ven. 475 habet *τῷ Ἡρακλεῖ*). — *Ἡρακλέα γάρ μιμούμενος, οὐκ εὐτελεῖς ἄνδρας κωμῳδεῖν ἐπεχείρει*.

V. 753. Schol. *διαβὰς βυρσῶν ὀσμάς* (sic Ven. 475 pro *ὀδμάς*): *ὡσανεὶ ἔλεγε ποταμοὺς ἢ χαράδρας, ταῦτα δὲ διὰ τὸν Κλέωνα* (cf. Eq. 892, Vesp. 38), *εἰκὸς γὰρ ἦν αὐτὸν ἀπειλεῖν τῷ Ἀριστοφάνει διὰ τὰς ὕβρεις. τὸ βαρβαρῶδες δὲ τοῦ Κλέωνος δηλοῖ διὰ τοῦ βαρβαροθύμους* (cf. adn. crit.). *Παφλαγὼν γὰρ ἦν* (cf. supra 314, Eq. 2, 919), *τοῦ Ἡρακλέους δὲ μνημονεύσας ἑξῆς τὸ βυρσῶν ὀσμὴν ἐπήγαγεν, ἐπεὶ δοκεῖ — τὴν Αὐγέου κόπρον ἐκκεκαθαρκέναι.* — Ad *βορβοροθύμους* cf. *βορβοροτάραξις* Eq. 306 et 804 sq. Quod Eccl. 433 extat *ἀνεβορβόρυξαν* non venit a *βόρβορος*, sed valet idem quod *ἀνεκορκόρυξαν*, nisi forte hoc ipsum substituendum est. Vid. ad vs. 992.

V. 754. *θρασέως, θρασύς, θράσος, θρασύνομαι* oratione pedestri usurpari solent in malam partem de impudentibus, *θάρσος* s. *θάρρος, θαρραλέος, εὐθαρσής, θαρρεῖν, ἀναθαρρεῖν* in bonam, sed sermone sublimiore saepe *θράσος* et reliqua in bonam partem accipienda sunt. Mox etiam *ξυστάς* = *συμβαλών* ad gravius dicendi genus pertinet, *καρχαρόδους* est epicorum. A sequioribus frequentatur *κάρχαρος* = *ὀξύς*.

V. 755. Schol. *Κύννης*: *Ἐρατοσθένης ἀγνοήσας τὰ κατὰ τὴν Κύνναν γράφει κυνὸς ὡς κτέ. Κύννα δὲ καὶ Σαλαβακχὼ* (cf. Thesm. 805) *πόρναι Ἀθήνησι. — μέμνηται καὶ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι* (765) *λέγων „καὶ Κύνναν καὶ Σαλάβακχαν* (sic)". Sunt qui simul alludi putent ad *κυών*, coll. Eq. 416, ubi Cleo *κυνοκέφαλλος* appellatur, et impudentiae vocabulis *κύων, κυνώπης, κυνῶπις, κυνάμυια, κυνοθαρσής, κυνώ*. Schol. *δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἀναιδὴς* (Cleo) *καὶ πόρνης ὀφθαλμοὺς ἔχων*. De hominis impudentia cf. Eq. 124, 322, 1026, al. — *δεινότεραι*. Cf. adn. crit. *δεινότεραι Κύννης* pro *δεινότεραι ἢ ἀπὸ τῶν Κύννης ὀφθαλμῶν*, comparatio est compendiaria quae dicitur, Graecis Latinisque scriptoribus usitatissima. — *ἔλαμπον*. Vid. ad vs. 304 supra.

V. 756. Schol. *ἑκατὸν δέ κύκλῳ*: *εἰκὸς γὰρ σύστημα* (nos: *bende*) *τὸν Κλέωνα ἔχειν κολάκων μέγα δυνάμενον τῶν ὑποτρεχόντων αὐτὸν καὶ θεραπευόντων· ὃ δὲ εἶπεν, ὡσεὶ ἔλεγεν δρακόντων ἑκατὸν κεφαλαῖς αὐτὸν καθωπλίσθαι, καὶ τοῦτο πρὸς ἕνα τῶν Ἡρακλέους αἰνιττόμενος ἄθλων, τὴν ἑκατοντακέφαλον ὕδραν. καὶ γὰρ Τυφῶνα*

αὐτὸν ἐλιχνῶντο (!) εἶπε διὰ τὸ λίχνον τῶν κολάκων. Blaydes ad Vesp. cft. Hesiod Theog. 824 sqq et Horat. Od. III 16, qui Cerberi caput centum anguibus muniunt. Etiam Eq. 1030 in oraculo poeta Cleonem vocavit κύνα Κέρβερον ἀνδραποδιστήν. — κολάκων praeter expectationem pro ὄφεων. Cf. Vesp. 683. In his fuit Theorus Vesp. 45, Fr. 20, Eq. 608. Κόλακες hac aetate etiam ii appellabantur, qui in recentiore comoedia παράσιτοι et παραμασῆται sive παραμασύνται audiebant, ut vel notae Eupolidis fabulae titulus testatur. Hinc Arist. fr. 167 ψιθυρός τε καλοῦ καὶ ψωμοκόλαξ. Cf. Sannyrio fr. 10, Philemon. 8, Diphil. 49, ψωμοκολακεύων Philippid. 8, quae ibi cft. Kock. — κύκλῳ et ἐν κύκλῳ sine discrimine ponuntur. Illud habemus Nub. 669, Vesp. 432, [1033], Av. 551, 1196, 1425, Thesm. 662, 999, Eccl. 879, 1110, hoc Ach. 998, Eq. 170, Vesp. 132, 924, Av. 118, Lys. 267, Plut. 679, 708, quos locos inspiciens videbis in senariis ἐν κύκλῳ esse usitatius. — οἰμωξομένων, i. e. τρισκαταράτων, κάκιστ' ἀπολουμένων. Cf. Pac. 756, Dem. p. 939; infra κλαυσιμάχου (1293) ad κλαυσομένον alludere videtur. — ἐλιχμῶντο. Cf. Hes. Scut. 235, Eur. Bacch. 697, alia Bl. Verba λιχμᾶσθαι, λιχμᾶν, λιχμάζειν poetica sunt, λείχειν pedestre. Cohaerent (ὁ) λιχανός, (ἡ) λιχάς, λίχνος, κνισολοιχός apud Antiphanem et Amphidem, κωμῳδολοιχῶν (an κοχωνολοιχῶν?) Vesp. 1318, αἱματολοιχός Aesch. Ag. 1457.

V. 757. Schol. χαράδρας: ἀντὶ τοῦ χειμάρρου ποταμοῦ. κατάγουσι δὲ οὗτοι παντοῖα μετὰ τοῦ ῥεύματος, οὐκ εἶπε δὲ πηλόν, ἀλλ' ὄλεθρον. De voce Cleonis cf. Ach. 381, ubi de eo poeta utitur verbo κυκλοβορεῖν, ficto de nomine torrentis Κυκλοβόρου, Eq. 137, 274, 314, Vesp. 596, Schol. Vesp. 1034: ἐπειδὴ Κλέων τι τοῦ χειμαρροῦ εἰς τραχύτητα καὶ ἀνωμαλίαν εἶχεν. Φερεκράτης ἐν Ἐπιλήσμονι (51 K.) „κἂν μὲν σιωπῶ, φέρεται (?) καὶ πνίγεται, | καί φησι, τί σιωπᾷς, ἐὰν δέ γ' ἀποκριθῶ (?) | οἴμοι τάλας, φησίν, χάραδρα κατελήλυθεν." Locus varie tentatus, sed nondum correctus. — ὄλεθρον. Interdum ὄλεθρος et φθόρος, ut Latine *pestis*, vocantur ipsi homines. De illo cf. Lys. 325 γερόντων ὀλέθρων, Eccl. 934, Thesm. 860 ὤλεθρε, de hoc Eq.

1151 ὦ φθόρε, Thesm. 535 ταύτην — τὴν φθόρον. Utrumque vocabulum iungit Plato Euthyd. 285 *B*. Vid. etiam φθίνυλλα Eccl. 936. Demostheni ὁ ὄλεθρος Μακεδὼν est Philippus.

V. 758. Schol. φωκῆς δ' ὀσμήν. Ὅμηρος (δ 442) „φωκάων ἁλιοτρεφέων ὀλοώτατος ὀδμή" καὶ (406) „πικρὸν ἀποπνείουσαι ἁλὸς πολυβενθέος ὀδμήν". — Λαμίας (cf. adn. crit.) ὄρχεις: Δίδυμος λέγει „εἰδωλοποιεῖ τινὰς ὄρχεις Λαμίας· θῆλυ γάρ. [ἐντεῦθεν καὶ Λάμος ἡ πόλις τῶν Λαιστρυγόνων. Vid. Hom. κ 81. Dele] λέγεται δὲ ἡ Λάμια Βήλου καὶ Λιβύης θυγάτηρ, ἧς ἐρασθῆναι τὸν Δία φασίν, μεταγαγεῖν δὲ αὐτὴν εἰς Ἰταλίαν (Θετταλίαν?), ἀφ' ἧς καὶ πόλις [ἐν Ἰταλίᾳ dele] Λάμια προσαγορεύεται, ἔνθεν (l. ἔνθα) αὐτῇ συνελθὼν οὐκ ἔλαθε τὴν Ἥραν, ἣ τις ζηλοτυποῦσα τὴν Λάμιαν τὰ γενόμενα αὐτῆς τέκνα ἀνῄρει ἀεί. ἡ δὲ ἀποθνησκόντων τῶν τέκνων αὐτῆς βαρυνομένη, τὰ τῶν ἄλλων παιδία διὰ φθόνον ὑποκλέπτουσα ἀνῄρει (sec. Duridem Samium ἐν β' Λιβυστικῶν). διὰ τοῦτο καὶ τὰς τίτθας ἐκφοβούσας τὰ βρέφη καλεῖν ἐπ' αὐτοῖς τὴν Λάμιαν, μυθεύεται δὲ ὡς ἄυπνος διατελεῖ (l. διετέλει) βουλήσει Ἥρας, ἵνα καὶ ἡμέρας καὶ νύκτας ἐν τῷ πένθει ᾖ, ἕως οὗ αὐτὴν ἐλεήσας ὁ Ζεὺς ἀφαιρετοὺς αὐτῆς (pronomen om. Ven. 475) τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐποίησεν, ὅπως ἂν ἐν (ἐπ' ?) αὐτῇ ᾖ ἐξαιρεῖσθαι καὶ πάλιν <ἐν>θεῖναι. λέγεται δὲ ἐσχηκέναι παρὰ Διὸς καὶ τὸ μεταμορφοῦσθαι εἰς ὅ τι οὖν (ἂν Cob.) βούλοιτο. οὕτως εὗρον ἐν ὑπομνήματι. ἀλλόκοτον δέ τι τέρας ὑποστήσασθαι βούλεται τὸν Κλέωνα· τὴν γὰρ Λάμιάν φασιν (Sic Ven. 475, vulgo φησιν) ἄγριον εἶναι ζῷον καὶ δύσοσμον καὶ ἀνήμερον. οὐκ ἀρκεσθεὶς δὲ τούτοις αὐτὸν εἰκάσαι μόνοις, προσέθηκε καὶ ἄπλυτον, ἵνα μᾶλλον αὐξήσῃ τὴν περὶ Κλέωνα δυσοσμίαν. — Blaydes ad Vespas citat Lucilii versum: *Terriculas Lamias, Fauni quas Pompiliique | instituere*. Strab. I 17: ἥ τε γὰρ Λάμια μῦθός ἐστι καὶ ἡ Γοργὼ καὶ ὁ Ἐφιάλτης. Eurip. fr. 922 Nck[2] τίς τοὐμὸν ὄνομα τοὐπονείδιστον βροτοῖς | οὐκ οἶδε Λαμίας τῆς Λιβυστικῆς γένος. Lucian. Philops. 2 παίδων τὴν Μορμὼ καὶ τὴν Λάμιαν δεδιότων. Plut. Demetr. 27. Menand. IV 190, alia. — πρωκτὸν δὲ καμήλου „an indirect way of expressing χαυνόπρωκτος" Paley.

V. 759. Cf. Vesp. 1036 sq. — τοιοῦτον. Formas neutras τοιοῦτο

et τοσοῦτο veteribus Atticis abiudicavit Elmsley ad O. R. Soph. 734. — *οὐ κατέδεισ'*. Prima persona. Vid. ad vs. 728. Extat verbum compositum hic tantum in comoedia. Legitur Thuc. II 93, Andoc. IV 1, 2, Dem. XXI, 20. Cf. κατοκνεῖν et καταφοβεῖσθαι Ran. 1119. Vid. ad vs. 173. „The κατὰ in καταδεῖσαι has the same sense as in καταιδεῖσθαι, καταπροδοῦναι, and many other words, and implies the giving up or throwing away something through fear, shame, trachery etc". Paley. — *πολεμίζων* epice pro πολεμῶν in solis anapaestis, ut Thesm. 807, Nub. 419.

V. 760. *καὶ τῶν ἄλλων νήσων*, *et insuper insularum*, noto Graecismo. Aegina potissimum ut poetae patria intellegenda videbatur Dindorfio. Potius in genus dictum esse credo de sociis insulanis.

V. 761. *εἰκός*. Raro ἐστιν addunt Athenienses, bis tantum Aristophanes Nub. 1439, Ran. 900.

V. 762 sq. Cf. Vesp. 1025 sq. Casaubonus ad Theophr. Char. 21 τῶν δὲ γυμνασίων ἐν τούτοις διατρίβειν οὗ ἂν ἔφηβοι γυμνάζωνται adnotavit: „Sciendum moris fuisse Athenis hominibus, quos inanis gloriae γαργαλισμός titillaret, in illis locis ut plurimum versari, ubi se adolescentes exercebant, quo nimirum possent ab illis conspici atque hunc ipsi sui honoris fructum percipere, dum in se iuniorum ora converterent. Atque hoc nomine multi (?) olim irrisi a veteribus poetis comicis; in his Eupolis poeta [schol. Vesp. 1025: δι' Εὔπολιν ἐν Αὐτολύκῳ δὲ τοιαῦτά φησιν], cui obicit Aristophanes, quod parta victoria palaestras obambularet, ut ab adolescentibus spectaretur ob recens partam victoriam insignis et δακτυλόδεικτος. Similiter etiam Aeschines Demosthenem facit σεμνυνόμενον ἐν τῇ τῶν μειρακίων διατριβῇ." De Eupolidis Αὐτολύκῳ α' et β' vid. Kock. I p. 267 sqq. Ceterum gravius aliquanto est crimen quod aemulo poetae Aristophanes obiecit quam videbatur Casaubono.

V. 762. *πράξας κατὰ νοῦν*. Cf. Eq. 549, 498. Bl. Primas tulerant Acharnenses et Equites. — *περινοστῶν* = περιιών. Cf. Thesm. 796 περὶ τὰς κλίνας περινοστῶν, Plut. 121, 494, paenultimo

loco excepto in anapaestis. Insuper legitur ap. Alexin. III 520. Verbum simplex = *ἔρχομαι* Ach. 29, Av. 1270, Plut. 610. Pedestrium scriptorum veterum solus Plato verbo composito *περινοστεῖν* usus est, e serioribus Lucianus, simplici soli poetae. *Ὑπονοστεῖν* de aqua subsidenti adhibuerunt Herod. I 191, Thuc. III 98, IV 62. *Redeundi* notio verbi *νοστεῖν* Homero propria iam evanuit in locis Od *δ* 619 et *ο* 119.

V. 763. Schol. *ὡς τῶν ἄλλων ἐξιόντων* (*εἰσιόντων εἰς παλαίστρας*?) *καὶ δεομένων τῶν παίδων καὶ τῶν νέων* (sic Ven. 475. Vulgo *καὶ νέων καὶ τῶν παίδων*) *εἰς τὸ σπουδάζειν αὐτοῖς, ἵνα νικῶσιν. εἰώθασι δὲ καὶ παιδεραστεῖν ἁβρυνόμενοι τῇ νίκῃ. αἰνίττεται δὲ εἰς Εὔπολιν καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, ὡς παίδων ἐρῶντας καὶ παλαίστρας περιερχομένους.* — *ἐ π ε ί ρ ω ν.* Cf. Eq. 517, Eccl. 9 (pass.), 1067. Theopomp. II 804, 8, Aristophont. III 357 (1, 7), Men. IV 225. Quid vulgo discriminis intercedat inter verbum activum et medium nemo hodie docendus. Saepius tamen imprimis Thucydides verbum *πειρᾶν* eiusque composita pro formis mediis adhibuit. Iuxta Aor. med. *ἐπειρασάμην* Atticis in usu fuit eodem sensu Aor. passivi *ἐπειράθην*, qui apud Aristophanem legitur Eq. 501, Aor. med. nusquam in comoedia apparet. *Ἀποπειρᾶσθαι* c. Gen. extat Nub. 477, Ran. 648, *ἐκπειρᾶσθαι* Lys. 1113, Eq. 1234.

V. 764. *π α ῦ ρ᾽ ἀ ν ι ά σ α ς*: — *ὀλίγα* — *ἢ οὐδὲν λυπήσας. ὁμοίως τῷ* [Hom. *E* 800] „*ἦ ὀλίγον οἷ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς*". Ab surdam comparationem! — *ἀ ν ι ά σ α ς.* Iota anceps huius verbi poeta produxit Eq. 348. *Κονία* (in senariis) vocalem longam habet Ach. 78, Lys. 471; (in melicis) brevem Ran. 711. — *ε ὐ φ ρ ά ν α ς.* Incertus comicus (III 409 K.): *εὐφράνας ὑμᾶς ἀπέπεμπ᾽ οἴκαδ᾽ ἄλλον ἄλλοσε.* Cf. Eq. 538 Bl. Praeter Homerum et tragicos verbo activo interdum Plato et Xenophon utuntur, sed longe crebrior est passivi (vid. supra vs. 291) usus. Iuxta *εὐφρανοῦμαι* usurpatur *εὐφρανθήσομαι.*

V. 765. *χρεών* pro *χρή*, ut infra 1029, Eq. 138, Nub. 1447. Vox tragica est, quae paenultimo tantum loco in senario, quia de oraculo agitur tragicam gravitatem imitanti, reperitur. Cur eadem noster in Cocali fr. II usus sit hodie minus

apparet. Sed in anonymi versiculo (IV 607, 206 *b*): *μικροῦ δὲ βιότου ζῶντ' ἐπαυρέσθαι χρεών* nemo eius usum mirabitur.

V. 767. Schol. *τοῦτο εἰς ἑαυτόν· φαλακρὸς γὰρ ἦν ὁ Ἀριστοφάνης.* Cf. Eupolid. fr. K e *Βαπτῶν* parabasi: *κἀκείνους τοὺς Ἱππέας | συνεποίησα τῷ φαλακρῷ τούτῳ κἀδωρησάμην* (Schol. Nub. 554, Eq. 1291). Plut. Mor. p. 634 D *τῶν κωμικῶν ἔνιοι τὴν πικρίαν ἀφαιρεῖν δοκοῦσι τῷ σκώπτειν ἑαυτούς, ὡς Ἀριστοφάνης εἰς τὴν φαλακρότητα.* Dicebantur *ἀναφαλαντίαι* (cf. *φαλαντίας*) quibus calva erat frontis pars superior. Sic enim distinguebantur *ἡ ἀναφαλαντίασις* et *ἡ φαλακρότης*, i. e. interprete Aristotele H. A. III 11, *ἡ κατὰ κορυφὴν λειότης.* Cf. Hes. *φαλός· λευκός.* Schol. Il. *Γ* 362 *φαλὸν τὸ λαμπρὸν, ὅθεν καὶ φαλακρός κτἑ.* et similiter Et. M. Quibus an fides habenda sit incertum est.

V. 768. *ξυσπουδάζειν* hic tantum noster et solus comicorum, saepe simplex, velut supra vs. 471.

V. 771. Apposite Paley comparat Iuvenal. „*Da Trebio; pone ad Trebium; vis, frater, ab ipsis | ilibus?*"

V. 772. *τῶν τρωγαλίων*, ut Plut. 798; alibi *τραγήματα* Ach. 1091, Eccl. 839, Ran. 510, Plut. 190, 997 et passim apud alios comicos. *Φιλοτραγήμων* dixit Eubulus fr. 45 K, *τραγηματίζεσθαι·* Menander fr. 518, 14. Praeter verbum *τρώγειν*, unde nata sunt, cf. *τραγαλίζειν* Vesp. 674, *τραγασαῖος* Ach. 808. Cibi delicatiores etiam *νώγαλα* sive *νωγαλεύματα* vocabantur, unde *νωγαλίζειν*, et *χναυμάτια* a verbo *χναύειν* = *τρώγειν.* E nova comoedia adde *ἐπιδόρπισμα* et *ἐπιδορπίζεσθαι* = *ἐπίδειπνον* et *ἐπιδειπνεῖν.* De genetivo partitivo cf. infra 962, 1102, 1136, Ach. 184, 805, Av. 357, Vesp. 239, Ran. 1263. Sequiores subinde hunc usum eo usque extendunt, ut dicant verbi causa *πίνειν τοῦ φαρμάκου* pro *φάρμακον* et similia.

V. 773. Sic Ach. 644 se vocat *τὸν ποιητὴν τὸν ἄριστον.*

V. 774. Sch. *λαμπρὸν διὰ τὴν φαλακρότητα* (*φαλάκραν* Ven. 475), *ἢ εὐπαρρησίαστον.* Sed vid. adn. crit. Lectu dignissima vLeeuwen disputavit Mnem. XVI p. 273 sqq. Apud Eupolin fr. 333 K *φαλακρὸς* fortasse est imperator aliquis, non saltem Aristophanes, de quo nuper cogitavit O. Crusius. Vid. Kock.

V. 775—80. Schol. *τὸ X πρὸς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ μέτρου. αὕτη δὲ πλοκή*

ἔστι καὶ ἔλαθεν. σφόδρα δὲ γλαφυρὸν (— ῶς?) εἴρηται, καὶ ἔστι Στησιχόρειος. Stesichoro recte Bergk tribuit quae verba diductis litteris indicavi in textu. Cf. ad 797, 800. *Πλοκή* in scholio non aliquam orationis figuram ita dictam significare videtur, sed ipsam illam numerorum mutationem, de qua Martianus Capella cap. 8 p. 323 dicit „sed horum alia modulamur per *agogen*, alia per *plocen*. Per agogen est quum per ordinem sonus sequitur. Ploce autem dicitur quum diversa sociamus." Redit vocabulum in scholio ad vs. 800.

V. 778. κλείουσα. Vid. supra ad vs. 737. Sublimioris sermonis sunt etiam sequentia ἀνδρῶν pro ἀνθρώπων, δαῖτας pro δεῖπνα, θαλίας pro εὐωχίας. — θεῶν τε γάμους. Schol. ὅτι σύνηθες ἦν τοῖς παλαιοῖς ᾄδειν θεῶν τε καὶ ἡρώων γάμους (velut Pelei et Thetidis. Cf. Theogn. init.), σημειοῦται δὲ ταῦτα ὁ Μόχθος (i. e. Apion) πρὸς τοὺς ἀθετοῦντας τὴν ἐν Ὀδυσσείᾳ Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης μοιχείαν. Quod quam leve sit argumentum in aprico est.

V. 781. Schol. Καρκίνος: τραγῳδοποιός (Hunc spectat fr. 52 adesp. K. III 409). — παῖδες δὲ Καρκίνου τρεῖς Ξενοκλῆς, Ξενότιμος, Ξέναρχος, τραγικοὶ δὲ οὗτοι χορευταί, οἵ τινες διὰ τὴν σμικρότητα τῶν σωμάτων ὄρτυγες ἐκαλοῦντο. Cf. Vesp. 1501—1537, Pherecrat. II 258 M. (fr. 14 K.), Nub. 1260 οὔ τι που | τῶν Καρκίνου τις δαιμόνων ἐφθέγξατο; ubi schol. duos priores, omisso Xenarcho, nominat, dicens Xenotimum choreutam esse, Xenoclem poetam tragicum, sed refellitur a schol. ad Vesp. 1502 et 1509, qui ex Pherecratis loco corrupto Carcino docet tres filios saltatores fuisse praeter Xenoclem tragicum. De hoc vs. et sqq. vide quae disputavit Nicole in *Mélanges Graux*, pag. 162 sq. Non vulgo ita dictos fuisse Carcini filios, ut putat schol., sed hic primum ab Aristophane crediderim. Ceterum cf. quae praeco missus ab hominibus ad aves Av. 1291, postquam dixit Athenis in *laconomaniae* locum successisse *ornithomaniam*, praedicat: πολλοῖσιν ὀρνίθων ὀνόματ' ἦν κείμενα: | πέρδιξ μὲν εἷς, κάπηλος, (sic enim distingue) ὠνομάζετο | χωλός, Μενίππῳ δ' ἦν χελιδὼν τοὔνομα, | Ὀπουντίῳ δ' ὀφθαλμὸν οὐκ ἔχων κόραξ, | κορυδὸς Φιλοκλέει, χηναλώπηξ Θεαγένει, | ἶβις Λυκούργῳ, Χαιρεφῶντι νυκτε-

ρίς, | Συρακοσίῳ δὲ κίττα· Μειδίας δ' ἐκεῖ | ὄρτυξ ἐκαλεῖτο. Cf. Vesp. 1311, καὶ γὰρ ἥκειν ὄρτυγι | ὑπὸ στυφοκόπου τὴν κεφαλὴν πεπληγμένῳ et totum locum 1308 sqq., qui Atheniensium morem τοῦ τί εἰκάζειν καὶ ἀντεικάζειν in conviviis optime illustrat. Nulla autem erat avis Athenis celebrior quam ὄρτυξ propter crudelis ludi, quem ὀρτυγοκοπίαν s. στυφοκοπίαν appellabant, studium effrenatum. Commemoratur haec avis praeterea Av. 707, fr. II 1046 (41), Eupol. II 512, 525, κόψομεν τὴν μᾶζαν ὥσπερ ὄρτυγα; Antiphan. III 117, 145, Philem. IV 65; ὀρτύγιον Eupol. II 512, Antiph. III 4, ὀρτυγοκόπος Plat. II 658, ὀρτυγομήτρα Cratin. II 158, Ar. Av. 870.

V. 785. μήθ' ὑπάκουε, *neu venias vocata, o Musa*; μήτ' ἐπάκουε significaret, *neu exaudias precantem*. Utrumque sententiae aptum est. Ad posteriorem notionem cf. Nub. 360, ad hanc 274 ἐπακούσατε δεξάμεναι θυσίαν καὶ τοῖς ἱεροῖσι χαρεῖσαι, ubi tamen, coll. vs. 269 ἔλθετε δῆτ', ὦ πολυτίμητοι Νεφέλαι, τῷδ' εἰς ἐπίδειξιν, etiam ὑπακούσατε sententia admitteret. Proprium esse ὑπακούειν ianitori deque omnibus qui *citati respondent*, deinde vero *morigerari* et *parere* significare notum est. Ἐπακούειν cum gen. personae et gen. aut acc. rei, ὑπακούειν cum gen. aut dat. personae construitur, cum gen. ubi significat *alicui subiectum esse* = ὑπήκοον εἶναί τινος, quo sensu saepe etiam usurpatur verbum simplex cum genetivo = πειθαρχεῖν τινί.

V. 786. συνέριθος = συνεργός, vox Homerica Od. 6, 32. Plato utitur Rep. VII 583 D, Legg. X 889 D. Ἔριθος de maribus usurpat Hom. Il. Σ 550, 560 (cf. hymn. Merc. 269); apud seriores ubique est femininum ut vox composita in Odysseae l. l. De *lanifica* adhibet Demosth. XXVII, 45.

V. 788. Schol. δέον ὄρνιθας οἰκογενεῖς εἰπεῖν, ὄρτυγας εἶπε, πρᾶγμα τῆς φύσεως ἀλλότριον (vix puto, Athenienses enim, quos coturnices aluisse constet, pullos ovis excludendos curasse veri non est dissimile), πλὴν εἰ μὴ ὡς μαχίμους διαβάλλει τοὺς παῖδας τοῦ Καρκίνου· φιλεριστικὴ γὰρ τῶν ἀρρένων <ὀρτύγων adde> ἡ φύσις, οἰκογενεῖς δὲ ἀντὶ τοῦ ἡμέρους, scil.

domi nutriti et educti ad pugnandum (inepte Richter *οἰκτρογενεῖς* coni.). Cf. *ἐνοίκιοι ὄρνιθες* (galli) ap. Aesch. Eum. 866. Hoc vocabulo interdum designantur *vernae*, qui plerumque *οἰκότριβες* audiunt. Atticum non esse *οἰκοτραφής* monent Moeris pag. 283 et Thomas mag. pag. 645. Sophocles O. R. 1123 dixit *δοῦλος — οἴκοι τραφείς*. Opponuntur *οἱ ἀργυρώνητοι*, *aere* sive *pretio emti*, sed *ἁλώνητοι*, *sale emti*, sunt servi Thraces. De vocabulo *οἰκογενής* vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 302, cuius tamen diligentiam effugit egregia Platonis Men. 82 *B* auctoritas. Serva in domini aedibus nata *σηκίς* dicebatur. Cf. Poll. III 76 (Pherecr. fr. 10) et Vesp. 768. — *γυλιαύχενας*. Schol. *αὐχένας οὐκ ἔχοντας, καθάπερ ὁ γύλιος*. Alius: *μακροτραχήλους, γύλιος γὰρ πλέγμα ἐστὶ στρατιωτικὸν ἐπίμηκες, τουτέστιν εἰς ὀξὺ λῆγον. κολοβὸν οὖν εἰκὸς εἶναι τὸ ὅλον (ἄλλο?) σῶμα καὶ μόνον τὸν τράχηλον μακρόν*. Quae melior videtur interpretatio.

V. 789. *νανοφυεῖς*. Schol. *νάννοι γὰρ λέγονται οἱ κολοβοί*. De compositione cf. *αὐτοφυής, ἀνθρωποφυής, κακοφυής, πρωτοφυής*, al. Apud Anaxandridem fr. '34, 3 K. *ὁ μικρὸς παντελῶς* vocatur *σταλαγμός*. Quali corpore esse oporteat saltatorem docet Lucianus *de saltatione*, cap. 75. — *σφυράδων*. Hesychius s. v.: *τὰ διαχωρήματα τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων· οἱ δὲ σπυράδες*. Illud Atticum, ut *σφογγιά, σφόνδυλος*, sim. Vid. schol. Av. 790 et adnotata ad vs. 4 et 48. Schol. citat Eupolin *Αἰξί* (fr. 16 K.) „*σφυράδων πολλῶν ἀναμέστη*". — *ἡ σφυρὰς*, ita pergit, *κυάμου ἔχει τὸ μέγεθος· τούτοις οὖν ἀπεικάζει αὐτούς* (prorsus ut plebecula nostra pusillos *keutels* vocat) — *μᾶλλον δὲ — τοῖς ἀποκνίσμασιν αὐτῶν καὶ ἀποτμήμασιν*. Verbum *ἀποκνίζειν* pro *ἀποτέμνειν* usurpat Sotades comicus III 586 (1, 23): *τούτων* (piscium) *ἀποκνίσας τὰ κρανία*. Sunt autem *ἀποκνίσματα* *ramenta*, *frusta*. Cf. *σκαριφεύειν* s. *σκαριφᾶσθαι, σκαριφησμός* (Ran. 1493), *σκαλαθυρμάτια* (Nub. 630), *σμιλεύματα* (Ran. 819). — *μηχανοδίφας* Schol. *ἀπὸ μέρους τοῦτο· Ξενοκλῆς γὰρ ὁ Καρκίνου δοκεῖ μηχανὰς καὶ τερατείας εἰσάγειν ἐν τοῖς δράμασιν. Πλάτων Σοφισταῖς* (fr. 134 K.) „*Ξενοκλῆς ὁ δωδεκαμήχανος, | ὁ Καρκίνου παῖς ὁ θαλαττίου* <*θεοῦ* Cob.>."

μηχανοδίφας εἶπεν αὐτούς, ἐπειδὴ πολλάκις ὡς τραγῳδοὶ μηχανὰς εἰσέφερον, ἡνίκα θεοὺς ἐμιμοῦντο ἀνερχομένους ἢ κατερχομένους ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον. Simillime Aeschylus apud Arist. Ran. 1328 de Euripide: κατὰ τὸ δωδεκαμήχανον Κυρήνης μελοποιῶν, ubi Fritsche admonet verborum Euripideorum in Hypsipyla ἀνὰ τὸ δωδεκάμηχον ἄστρον (unus cod. ἄντρον), de quibus vid. Nauckium[2] fr. 755. Parum autem veri simile est me iudice poetam propter unum Xenoclem omnes Carcini filios μηχανοδίφας vocasse praesertim hoc loco, ubi de nulla alia re quam de saltatione agitur. Fortasse ad novas saltandi figuras (σχήματα) inventas ab illis vocabula μηχανοδίφας et δωδεκαμήχανος spectant, quemadmodum Cyrene meretrix XII συνουσίας σχημάτων inventrix eodem nomine δωδεκαμήχανος dicta est. Facile autem fieri potest, ut ipse Xenocles, licet subinde tragoediam composuerit (non nisi una tetralogia docta Ol. 91, 1 et Λικύμνιος citantur. Cf. Nauck p. 770 et Mein. H. C. p. 516), una cum fratribus artem choreuticam exercuerit. Cf. vs. 784 μετὰ τῶν παίδων. — Similiter formata sunt πραγματοδίφης de sycophanta Av. 1244, ἀστροδίφης in Herodae mimiamb. III 54, δικοδίφης Lucian. Lexiph. 9. Τήθεα διφᾶν, i. e. ὄστρεα ζητεῖν Homerus dixit Iliad. XVI 747, in comoedia verbum non extat. — De Carcini filiis Bergk intellexit fragm. Ar. 827: ἐκβαίνετον (ἐκμαίνετον?) τὸν πατέρα τοῖς ὀρχήμασιν.

V. 794 sqq. Schol. ὃ παρ' ἐλπίδας: — ὃ μετὰ μόχθου συνεγράψατο. διαβάλλει δὲ αὐτὸν (Carcinum) ὡς νόθον περὶ τὰ κλέμματα (νωθρὸν π. τ. σκέμματα recte Mein. F. C. I 506). — δρᾶμα ἐποίησε τοὺς Μύας· διὰ τοῦτο καὶ γαλῆν εἶπεν ἀπάγξαι. Augusti imperatoris iocum de fabula sua *Aiace* ap. Suet. in vit. 85 comparat Fritsche ad Ran. 94. In alio scholio: δρᾶμα ποιήσας ὁ Καρκίνος ἢ ὁ Ξενοκλῆς παρῆλθε μέγα καυχώμενος ἐπ' αὐτῷ καὶ ἡττήθη, solum ultimum vocabulum verum videtur. — τὸ δρᾶμα. De articulo cf. 128, 676. — ἀπάγξαι. Cf. Nub. 781. *Indignandi* sensu verbum medium legitur Nub. 988 et similis usus est verbi πνίγεσθαι. Nota indignantis formula est ταῦτ' οὐκ ἀγχόνη; (cf. Ach. 125),

sive potius ἀγχονή, ut ἡδονή, καλλονή. Verbum simplex ἄγχειν passim legitur apud nostrum.

V. 797. Schol. ἔστι παρὰ τὰ Στησιχόρου ἐκ τῆς Ὀρεστείας „τοιάδε χρὴ Χαρίτων δαμώματα καλλικόμων | ὑμνεῖν, Φρύγιον μέλος ἐξευρόντας ἁβρῶς ἦρος ἐπερχομένου." δαμώματα δὲ τὰ δημοσίᾳ. ᾀδόμενα. Cf. Pindar. I. VII 8 γλυκύ τι δαμωσόμεθα. Transiit verbum in ludendi iocandique sensum. Cf. Plat. Theaet. p. 122. Tim. lex. s. v. δημοῦσθαι. Hesych. δαμώμενος et δημώματα: παίγνια. Bl. Simili sensu (τοῦ παίζειν) verbo ἐρεσχηλεῖν primus Plato usus videtur.

V. 800. Schol. καὶ αὕτη πλοκὴ Στησιχόρειος (Bergk fr. 33). φησὶ γὰρ οὕτως· „ὅταν ἦρος ὥρῃ κελαδῇ χελιδών." Cf. Ran. 697, Av. 683. Vid. Fritschium ad Ran. 94. — Eq. 419 ὥρα νέα χελιδών. Thesm., Ὦ Ζεῦ | χελιδὼν ἆρά ποτε φανήσεται; Aristoph. (sive potius Chionides V 14) fr. II 118 (20) M. πυθοῦ χελιδὼν πηνίκ' ἄττα φαίνεται. Philem. IV 64 ἡ μὲν χελιδὼν τὸ θέρος, ὦ γύναι, λαλεῖ. Proverbium μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ. Cratin. fr. 33.

V. 801. ἑζομένη „The perching of the swallow was probably regarded av a mark of its settled return." Paley, quem propter locnm similem Ran. 679 verum vidisse arbitror. Cf. adn. crit. Φωνῇ abundantia quadam Graecis poetis satis familiari additum est.

V. 803. Schol. τραγικοὶ ποιηταὶ ἀμφότεροι. ὁ δὲ Μόρσιμος Φιλοκλέους τοῦ τραγικοῦ υἱός, πονηρὸς καὶ ἄμετρος. ὁ δὲ Μελάνθιος κωμῳδεῖται εἰς μαλακίαν καὶ ὀψοφαγίαν (cf. 1009). καὶ πολὺ μᾶλλον ἐν τοῖς Κόλαξιν Εὔπολις αὐτὸν ὡς κίναιδον διαβάλλει καὶ κόλακα (i. e. parasitum, hi enim antiquitus eo nomine designabantur, παράσιτοι sive παραμασύνται (σῆται) in media demum et nova comoedia), ἀλλὰ καὶ ὡς λεπρὸν Ἀριστοφάνης ἐν Ὄρνισιν (150) „ὅσ' οὐκ ἰδὼν | βδελύττομαι τὸν Λέπρεον ἀπὸ Μελανθίου." De Morsimo cf. Eq. 401, Ran. 151 cum schol., Suid., Hesych. s. v. Κλύμενος, Nauck[2] p. 838 sq.; de Melanthio praeterea schol. ad Av. 150: Πλάτων δὲ αὐτὸν ἐν Σκευαῖς ὡς λάλον σκώπτει. Καλλίας Πεδήταις (II 738) „Πῶς ἄρα τοὺς Μελανθίους τῷ γνώσομαι; | Β. οὓς ἂν μάλιστα λευκοπρώκτους εἰσί-

δης," Pherecrat. II 322, Leucon. II 750, Eupol. II 436, 489 sq., Archipp. II 728. Unum eius fragmentum ex Plut. mor. p, 453 F habet Nauck[2] p. 760 „*τὰ δεινὰ πράσσει, τὰς φρένας μετοικίσας.*", Morsimi nullum. Vid. ad 807 sq.

V. 805. *ὄπα*. Vid. ad vs. 399. — *γηρύσαντος* verbum tragicum, alibi in comoedia non obvium; subst. *γῆρυς* extat in epopis melodia Av. 233.

V. 807. Schol. *ἀδελφός τε καὶ αὐτός*: *ὡς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μελανθίου τραγικοῦ ὄντος ἀσήμου. — οὐκ ἀνάγκη δὲ διαιρεῖν πρὸς τὸ τὸν χορὸν εἶχε τὸ ἀδελφός τε καὶ αὐτός, ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα ἴδια περὶ τοῦ Μελανθίου μέχρι τοῦ χορὸν εἶχεν, ἀπ᾽ ἄλλης δὲ ἀρχῆς περί τε αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τὰ εἰς ὀψοφαγίαν. ὅτι γὰρ Μελάνθιος ὀψοφάγος προείρηται καὶ παρ᾽ Εὐπόλιδι ἐν Ἀστρατεύτοις.* Vid. ad vs. sq.

V. 808. Schol. *στικτέον εἰς* (i. e. pone) *τὸ ἄμφω, ὅτι μὲν γὰρ τραγικοὶ ἀμφότεροι Μελάνθιος καὶ ὁ τούτου ἀδελφός, δῆλον· τὸ δὲ Γοργόνες καὶ ὀψοφάγοι ἐπὶ Μελανθίου μόνον. τοιοῦτος γὰρ οὗτος διαβάλλεται* (ita, sed h. l. procul dubio Aristophanes ut reliqua omnia convitia iecit in ambos fratres, licet Melanthius his flagitiis famosior fuerit). *τινὲς δὲ εἰς τὸ εἶχον στίζουσιν, ἵνα Μελάνθιος μὲν ἔχῃ τὸν χορόν, ἀμφότεροι δὲ ὦσιν ὀψοφάγοι*; Quin recte ante *ἄμφω* distinguatur dubium esse nequit. Poetam tragicum fuisse utrumque satis probat locutio *γορὸν ἔχειν* vs. 802 et 807, de poetis usitata, ut *χορὸν λαμβάνειν* scil. *παρὰ τοῦ ἄρχοντος*, qui ipse dicitur *χορὸν διδόναι*, sed altero loco verba *ἡνίκα — τὸν χορὸν εἶχον ἀδελφός τε καὶ αὐτοῦ*, et ob num. singularem et quia vix eodem tempore ambo tragoedias docebant, per zeugma sic accipienda videntur, ut dicatur Morsimus tragoediam docuisse, in qua Melanthius praecipuas partes histrio egerit. Vid. ad vs. 1009.

V. 810 sqq. *Γοργόνες ὀψοφάγοι*. Athenaeus I, 6 c: *Μελάνθιος τῶν ἀπολαύσεων ἐρῶν εὔξατο [τῆς?] μακραύχενος ὄρνιθος τὸν τράχηλον ἔχειν, ἵνα ὅτι πλεῖστον τοῖς ἡδέσιν ἐνδιατρίβῃ.* Paucorum tantum digitorum voluptas, ut nescio quis veterum vere dixit. — *βατιδοσκόποι*. Cf. Eq. 313 *θυννοσκοπῶν*. — *βατίς*, piscium genus aculeis (*βάτοις*, *spinis*) praeditorum, quos *raias*

Latini, *roggen* nostrates appellant. Cf. Vesp. 508, Fr. II 1076 (8, 4), Hermipp. II 399 βατὶς — ὀπτὴ μεγάλη, Antiphan. III 71 (1, 6) βατίδος νῶτον, Ephipp. III 338 τὴν βατίδα τεμάχη κατατεμὼν ἕψω, quibus multi alii e comoedia loci addi possunt. — γραοσόβαι (cf. μυιοσόβη Menand. IV, 219, al.) Schol.: ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἀποσοβοῦντες τὰς γραῖδας ὡς μὴ ἀγοράζειν, ἢ (ita rectius) γραῖσι συγκοιμώμενοι· σοβάδας γὰρ τὰς πόρνας λέγουσιν. Εὔπολις „παρὰ τῇδε<δὶ> καὶ τῇ σοβάδι κατηγάγου." II 568 M. — περὶ γραῶν ἔρωτας ἐπτοημένοι. — τραγομάσχαλοι. Ach. 852 ὄζων κακὸν τοῦ μασχάλου, πατρὸς τραγασαίου. Latine *hircum olere* (cf. Hor. Ep. I 15, 31) dicitur, Graece κιναβρᾶν et apud seriores τραγίζειν. — ἰχθυολύμης ἄνθρωπος: ἐπί τινος λίχνου καὶ περὶ ἰχθύων ἐδωδὴν μεμηνότος. Blaydes comparavit παιδολύμης et δικολύμης, Green ap. Paleyum contulit Horat. Epist. I 15, 31: *pernicies et tempestas barathrumque macelli.* Fuisse Carcinum cum filiis, Morsimum Melanthiumque ex iis qui bello faverent cum Paleio ex his poetae convitiis concludi nequit. Summus ipse artifex et dilectus Musae alumnus homunculos istos mirifice contemnebat et prae ira immemor eorum quae modo (vs. 751) professus erat, diris opprobriis proscindit. Quod tamen procul dubio non fecisset, nisi, ut imperita multitudo est malus artium iudex, multis isti placuissent, qui hodie soli adversario debent immortale — dedecus.

V. 815. καταχρεμψαμένη. Schol.: καταπτύσασα. Sic κατέπαρδεν Vesp. 619. Verbum simplex Thesm. 381: χρέμπτεται γὰρ ἤδη, | ὅπερ ποιοῦσ' οἱ ῥήτορες· μακρὸν ἔοικε λέξειν, Eupol. II 494 (17,4) μῆλα δὲ χρέμπτεται, Anonym. IV 649 (181), Suid.: χρεμψιθέατροι: ἢ ὅτι εἰσιόντες εἰς τὸ θέατρον χρέμπτονται, ἢ ὅτι χρεμπτόμενοι ἐκβάλλονται. — πλατύ. Cf. Ach. 1126, adesp. 266 K., Luc. catapl. 12, de merc. cond. 40; πλατὺς καταγέλως Ach. 1091.

V. 816. ξύμπαιζε. Cf. Av. 1031, Anaxandr. III 172. συμπαίστρια Ran. 411. — Schol. ἀφῆκε (omisit poeta) τὸ <ἐπίρ>ρημα καὶ τὸ ἀντεπίρρημα. Vid. ad 729.

V. 817—867. *Scena undecima.* Adsunt Trygaeus, Servus, Chorus. Con-

fabulatur Trygaeus cum famulo de rebus coelestibus (—850), deinde hunc docet quid de mulierculis, quas coelo secum abduxerat, fieri sibi placeat, gratulante ei choro propositum cum Opora matrimonium. — Merito haec vinitori perfuncto laboribus, ut Herculi quondam Iuventas, obvenit. Similiter in Avibus Pisthetaero optime merito uxor contingit *Βασιλεία*.

V. 817. Schol. *ὁ Τρυγαῖός ἐστι κατελθὼν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ λοιπὸν τῇ οἰκίᾳ πλησιάσας* [*καὶ* delevi cum Ven. 475] *τὸν κόπον ὃν ὑπέστη διηγεῖται*. Cf. fr. adesp. 619 K.

V. 820. *πεπόνηκα* i. e. *κέκμηκα, κάμνω*. — *Κομιδῇ*, *omnino*. Cf. Thesm. 3, Nub. 391, Plut. 1086. — *κομιδῇ μὲν οὖν* in responso Plut. 833, 834, 838. Similis est usus adverbii *ἀτεχνῶς*. Vid. ad vs. 198. Et *ἄντικρυς*, *prorsus, aperte*, Eq. 63, 128, Av. 963, Lys. 609, 1069, Ran. 741, Eccl. [281], 339, Plut. 134, 329, 384 sq. *κοὐ διοίσοντ' ἄντικρυς τῶν Ἡρακλειδῶν οὐδ' ὁτιοῦν*, ubi *ἄντικρυς* non ad solam negationem pertinet, sed ad notionem *μὴ διαφέρειν* = *ὁμοῖον εἶναι*, quod idem valet de verbis *μηδὲν λέγειν* Thesm. 442. Aliud esse *ἀντικρύ, καταντικρύ* c. G., *e regione*, nihil opus est dicere.

V. 823. *κακοηθέστερον*, *maligniores*. Schol. *ἀνθυπήλλαξεν ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν μικρότεροι, παρ' ὑπόνοιαν διαβάλλων Ἀθηναίους ὡς κακούργους*. — Thesm. 421 sq. *κλῃδία — κακοηθέστατα*. Praeterea hoc adiectivo bis usus est Menander IV 135 (1,17) et 260. *Εὐήθης* semel tantum usurpat noster fr. 60 M., *εὐηθικῶς*, *stolide*, Nub. 1258, Eccl. 517, *εὐηθία* Men. IV 255, anon. IV 602 (7), nusquam in bonam partem, quae (benignitatis) notio omnino rara est.

V. 824. Schol. *ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ὡς νομίζω, ὡς περὶ ἄλλου φησίν*. Similiter hodieque iocamur. Vid. adn. crit.

V. 825. *ἀλγῶ* (cf. adn. crit.) *τὼ σκέλη*. Lys. 542 *οὐδὲ τὰ γόνατα κόπος ἕλοι* (*ἂν* sc.) *μου καματηρός*. Quod *κοπιᾶν* dicitur Thesm. 795.

V. 826. *διεληλυθώς*. Cf. Eq. 621, Ach. 845, Av. 181, 1392, Lys. 3; *διεξελθεῖν* Ran. 1330. Reliqua composita apud Aristophanem sunt *ἀνιέναι, ἐπιέναι, ἐξιέναι, εἰσιέναι, παριέναι,*

μετιέναι, περιιέναι, προιέναι, προσιέναι, συνιέναι, ὑπιέναι, quorum pleraque passim occurrunt.

V. 828. πλανώμενον. Forma deminutiva πλανύττομεν legitur Av. 3.

V. 830. Schol. διαβάλλει αὐτοὺς (dithyrambicos) ὡς μετεώρους, ἐπεὶ περὶ τῶν νεφελῶν λέγουσι πολλά. — συνεχῶς δὲ κωμῳδοῦσι τοὺς διθυραμβοποιοὺς ὡς ἐκ τοῦ ἀέρος καὶ τῶν νεφελῶν σπῶντας τὰς λέξεις διὰ τὸ συνθέτους εἶναι παρ' αὐτοῖς. Cf. imprimis Nub. 335: ταῦτ' ἄρ' ἐποίουν ὑγρᾶν Νεφελᾶν στρεπταιγλᾶν δάιον ὁρμάν, | πλοκαμούς θ' ἑκατογκεφάλα Τυφῶ πρημαινούσας τε θυέλλας, | εἶτ' ἀερίας διεράς, γαμψοὺς οἰωνοὺς ἀερονηχεῖς, | ὄμβρους θ' ὑδάτων δροσερᾶν Νεφελᾶν κτλ. Porro Av. 1383 sqq., 1387 sqq. — ξυνελέγοντ', *collige-bant*. Cf. infra 1327, Ach. 184, Plut. 503. Activum *convocare* Av. 438, cuius verbi formae passivae ξυνελέγη, ξυνελέγημεν leguntur Eccl. 395, 116; ibid. 69 ὁπότε συλλεγοίμεθα, 58 συλλελεγμένας, Lys. 526 συλλεχθείσαις. Semel colligendi sensu apparet forma activa Ran. 1297 πόθεν συνέλεξας ἱμονιοστρόφου μέλη; — ἀναβολάς, proprie *praeludia*, hic synecdochice i. q. μέλη. Vid. infra ad vs. 1267.

V. 831. Schol. ἐνδιαεριανεριvηχέτους (sic): Δίδυμος πεπλάνηται λέγων αὐεριvηχέτους· οὐ γὰρ λέγουσιν αὐέρα οὗτοι (dithyrambici). — μήποτε δὲ οὐκ ἀορίστως μόνον, ἀλλὰ καί τινος τῶν διθυραμβοποιῶν λέξεις τινὰς χλευάζει. Quod tametsi fieri potest ut recte suspicetur, demonstrari nequit. Vid. adn. crit. et cf. ἀερονηχής Nub. 337, ἀερόφοιτος Ran. 1292, ἀροδόνητος Av. 1385. Ibidem 1387 τῶν διθυράμβων γὰρ τὰ λαμπρὰ γίγνεται | ἀέρια καὶ σκότι' ἄττα καὶ κυαναυγέα | καὶ πτεροδόνητα. De depravata ab iisdem poetis arte musica lege Pherecratis comici querelas fr. 145 K. Paley affert Plat. Phaedr. p. 270 A: πᾶσαι ὅσαι μεγάλαι τῶν τεχνῶν προσδέονται ἀδολεσχίας καὶ μετεωρολογίας φύσεως πέρι· τὸ γὰρ ὑψηλόνουν τοῦτο καὶ πάντῃ τελεσιουργὸν ἔοικεν ἐντεῦθέν ποθεν εἰσιέναι.

V. 832. οὐκ ἦν ἄρ'. Addita vocula ἄρα imperfectum vix differt a praesenti; quippe agitur in talibus de iis quae quis experientia doctus ita se habere intellexit, itaque propter prae-

teritari illam experientiam a loquenti quamvis praesentia in praeterito cogitantur. Passim sic cum alii tum noster, velut Av. 19 τὼ δ' οὐκ ἄρ' ἤστην οὐδὲν ἄλλο πλὴν δάκνειν. Raro praesens apparet velut Ach. 556 νοῦς ἄρ' ἡμῖν οὐκ ἔνι. — Paley affert Shakespearii Rom. and Jul. III 2 init. „Give me mij Romeo, and when he shall die, Take him and cut him aut in little stars, etc."

V. 833. ὅταν τις (sc. ἡμῶν) ἀποθάνῃ pro ὅταν ἀποθάνωμεν, quasi praecesserit ὡς ἀστὴρ γίγνεται.

V. 835. Schol. Ἴων ὁ Χῖος: διθυράμβων καὶ τραγῳδίας καὶ μελῶν ποιητής. ἐποίησε δὲ ᾠδήν, ἧς ἡ ἀρχή „ἀοῖον ἀερόφοιτον (ἀμεροφ. Bentl.) | ἀστέρα μείναμεν (ἀστέρ' ἐμείναμεν?) ἀελίου λευκῇ (λευκᾷ?) πτέρυγι πρόδρομον." φαίνεται δὲ τετελευτηκὼς (fortasse paullo ante Pacem actam; ipse fabulas docere coeperat Ol. 82), περιβόητος δὲ ἐγένετο. ἔγραψε δὲ καὶ κωμῳδίας (κώμους coni. Rutherford) καὶ ἐπιγράμματα καὶ παιᾶνας καὶ ὕμνους καὶ σκόλια καὶ ἐγκώμια καὶ καταλογάδην τὸν πρεσβευτικὸν λεγόμενον, ὃν νόθον ἀξιοῦσιν εἶναί τινες. — φέρεται δὲ αὐτοῦ καὶ κτίσις <Χίου Bentl.> καὶ κοσμολογικὸς καὶ ὑπομνήματα καὶ ἄλλα τινά. — φασὶ δὲ αὐτὸν ὁμοῦ διθύραμβον καὶ τραγῳδίαν ἀγωνισάμενον ἐν τῇ Ἀττικῇ νικῆσαι, καὶ εὐνοίας χάριν προῖκα Χῖον οἶνον πέμψαι Ἀθηναίοις. Σωκράτους (imo Platonis) δὲ τοῦ φιλοσόφου ἐστὶν εἰς αὐτὸν λόγος (διάλογος?) λεγόμενος Ἴων. μέμνηται αὐτοῦ καὶ Καλλίμαχος ἐν τοῖς Χωλιάμβοις, ὅτι πολλὰ ἔγραψεν. — Suidas addit: υἱὸς δὲ ἦν Ὀρθομένους, ἐπίκλησιν δὲ Ξούθου. ἤρξατο δὲ τὰς τραγῳδίας διδάσκειν ἐπὶ τῆς ὀγδοηκόστης δευτέρας Ὀλυμπιάδος. δράματα δὲ αὐτοῦ δώδεκα, οἱ δὲ τριάκοντα, ἄλλοι δὲ τεσσαράκοντά φασιν. Nauck² Trag. fragm. p. 732—746 habet 68 fragmenta, IX fabularum titulos diserte commemorans. Quod Ion praesertim h. l. commemoratur, unice debet ioco, cui carminis hac aetate celeberrimi exordium ansam dedit, neque igitur ex hoc loco effici potest eum paullo ante obiisse.

V. 835 sq. πάλαι — ποθ' tribus vocabulis contra consuetudinem separata. Vulgo enim arte iunguntur, ut supra 132 et in proverbiali versu Plut. 1002, 1075: πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι. Luditur Eq. 1154—7 in πάλαι numera-

libus iungendo et saepius repetendo. Ibidem est πρόπαλαι.

V. 836. . Schol. ὡς (δ') ἦλθεν ἐνθάδε: ἀντὶ τοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, ἀπέθανεν. Legit igitur τὸν ἀοιόν ποθ', ὡς δ' ἦλθ' εὐθέως. Cf. adn. crit.

V. 837. Euripid. fr. 929 Nck.[2] „ἕῳος ἡνίχ' ἱππότας (ἱππόταις?) ἐξέλαμψεν ἀστήρ." Cf. fr. 485.

V. 838. διατρέχοντες, scil. διὰ τοῦ ἀέρος. Latine *transcurrentes*. Verg. Aen. V 527: „caelo ceu saepe refixa Transcurrunt crinemque volantia sidera ducunt." Verbum τρέχειν praeterea cum praepositionibus ἀπό, εἰς, ἐξ, κατά, μετά, παρά, πρός, ὑπό componit Aristophanes. Supra vs. 536 fortasse διατρεχουσῶν significat „ex urbe transcurrentium rus".

V. 839. Schol. καιόμενοι: οἱ σπινθηρίζοντες, οἱ καλούμενοι διάττοντες, nos: *vallende*, aut *verschietende sterren*. Cf. Aristot. Meteor. I 4 sq. — θέουσι. Composita ἐκθεῖν Eq. 281, Lys. 457, ἐσθεῖν (?) Av. 1169, ὑποθεῖν Eq. 1161.

V. 841. Schol. ἰπνούς: οὓς νῦν ἡμεῖς λαμπτῆρας (*laternas*) ἢ φανοὺς καλοῦμεν. In mentem haec revocant Λυχνόπολιν in Luciani Ver. Hist I 29. Haec vocabuli significatio recurrit apud Aelianum N. A. II 8 τῆς πρῴρας τῶν ἀκατίων κοίλας τινὰς ἐξαρτῶσιν ἐσχαρίδας πυρὸς ἐνακμάζοντος, καὶ εἰσὶ διαφανεῖς, ὡς στέγειν καὶ τὸ πῦρ καὶ μὴ κρύπτειν τὸ φῶς· ἰπνοὺς καλοῦσιν αὐτάς. Inde quod poeta dicit ἐν δὲ τοῖς ἰπνοῖσι πῦρ, non ἰπνοῖς φλόγα, effecerim ἰπνόν h. s. ita distingui a λυχνούχῳ (laterna), ut in hoc fuerit ellychnium, in illo carbones ardentes.

V. 842. ταυτηνί, scil. τὴν Ὀπώραν. — Schol. ἴσως δὲ ἡ Εἰρήνη ἐν τῷ οὐρανῷ ἔμεινεν· οὐδαμοῦ γὰρ ποιεῖται αὐτῆς μνήμην ὡς κατελθούσης. Nec sane mirum, non enim ipsa dea, sed κολοσσικὸν eius ἄγαλμα effossum est, quod postea vss. 922 sqq. ἱδρύεται, itaque tum in terra cogitandum est. Vid. *Praefatio*.

V. 843. πύελον, *solium*, *badwan*, quam δροίτην Aeschylus vocat Eum. 603 (utrumque vocabulum, δροίτη iam ap. Aeschylum, πύελος sero demum, etiam τὴν σορόν, *loculum*, significat), secundum Buttmannum ductum a verbo πλύνειν, dissimilatione natum est ex πλύελος. Extat praeterea Eq. 1060 τὰς

πυέλους φησὶν καταλήψεσθ' ἐν βαλανείῳ et ib. 1062; sed etiam privatis aedibus suam fuisse πύελον constat ex Vesp. 141 πυέλου τρῆμα, Thesm. 562, Fr. II 947 κοιτὼν ἁπάσαις εἷς, πύελος δὲ μί' ἀρκέσει, 1100. Cf. etiam Crat. II 238 (2, 5), Eupol. II 529. — κατάκλυζε, *elue, purga.* Alio sensu Cratinus II 119 (7, 5) ἅπαντα — κατακλύσει ποιήμασιν. Eupolis II 451 ἵνα — τὸν πλεύμον' ἐκ<κ>λυ<σ>τον φορῇ. — θέρμαιν' ὕδωρ ad parandum sponso sponsaeque λουτρὸν νυμφικόν (cf. Lys. 378). Cf. Ach. 1175 ὕδωρ ἐν χυτριδίῳ θερμαίνετε, Ran. 1339 θέρμετε δ' ὕδωρ, Fr. II 1086 τὸ χαλκίον (*aënum*) θερμαίνεται, Eupol. II 470 τὸ χαλκίον θέρμαινε. — Sensu intransitivo, si locus sanus est, ἀλεαίνοιμι (Blaydes ἀλεαίνοι με coni.) noster dixit Eccl. 540, ut infra vs. 1163 non minus insolenter πεπαίνουσιν pro πεπαίνονται.

V. 844. κουρίδιον λέχος, *lectum genialem.* Cf. Hom. Il. 15, 40. Vulgo εὐνὴ γαμήλιος dicitur. Eurip. πέσω τ' ἐς εὐνὴν καὶ γαμήλιον λέχος. Etiam forma στόρνυ pro (στορέννυ sive) στρώννυ tragicae est dictionis. Cf. Soph. Trach. 902 παῖδα — δέμνια στόρνυντα Eur. Her. 702. Sed στρώννυται habet Eubulus III 371, στρώννυ τε κοίτας com. anon. IV 605 (17, 2). Tragicis praeiverat Homerus, qui participio καστορνῦσα usus est Od ρ 32.

V. 846. Schol. τήνδε: τὴν Θεωρίαν. — ἀποδώσω — τῇ βουλῇ, *reddam,* quippe ad quam iure pertineat. Senatus enim erat mittere θεωρούς.

V. 884. τριώβολον. Utilia quaedam ex titulis Atticis affert Meisterhans[2] p. 18. — Vid. etiam quae adnotavi supra ad vs. 254.

V. 849. πορνοβοσκοῦσ'. Cf. Plat. com. II 667 (9). Redit verbum apud seriores. Subst. πορνοβοσκός saepius apud alios comicos et apud oratores legitur. Cf. ἱπποβοσκός, χοιροβοσκός, γηροβοσκός (— κεῖν), al.; βόσκειν pro τρέφειν etiam de hominibus alendis crebro dicitur in comoedia. Cf. Vesp. 313, 708, 720, Av. 1359, Nub. 331, 334. — Verba ὥσπερ ἡμεῖς οἱ βροτοί leguntur etiam Eq. 601.

V. [850.] οὐκ, ἀλλά. Schol. οὐχ ὡς ἐν ἀποφάσει ἀλλ' οὐχὶ κἀκεῖ τινές

εἰσιν (ζῶσιν Rutherford, sed fortasse excidit οἱ ζῶντες) ἀπὸ τούτων; ἐπεὶ πῶς ἀπαρνησάμενος συντίθεται πάλιν; Recte grammaticus perspexit difficultatem, quam non expediverunt recentiores. Blaydes „non ita res se habet, non id faciunt ipsi dii sunt· tamen apud eos qui artem hanc exerceant." At praeter deos qui quaeso cogitandi sunt? Versus quin spurius sit nullus dubito. Vid. adn. crit.

V. 851. Schol. ἄγε νυν: ὁ θεράπων λέγει — τῇ Ὀπώρᾳ, εἶτα ἐρωτᾷ τὸν δεσπότην περὶ τῆς Ὀπώρας. Sed cf. adn. crit.

V. 854. Schol. ἀμβροσίαν. Teste Athenaeo II 39 *A* Alcman et Sappho et Anaxandrides contra usum Homericum, quem plerique scriptores secuti sunt, *ambrosiam* deorum potionem, *nectar* cibum vocarunt; cuius erroris originem aperit Aristarchus schol. Iliad Ξ 170, 189, 348. Quamquam recte vocabula distinxisse Aristophanem docent opposita ἄρτος et μᾶζα, tamen ambrosiam pro cibo liquido itaque pultis similiore eum habuisse apparet ex usu verbi λείχειν. Cf. Eq. 1285 λείχων — δρόσον. Schol. λείχειν: τοῦτο καὶ τὸ ἑξῆς διὰ τὸ κακέμφατόν τινες παραιτοῦνται. De foeda obscoenitate cf. Vesp. 1346, Eccl. 920, Ran. 1308 et fr. 409 K. Proprio sensu λείχων ἐπίπαστα Eq. 1089 (cf. 103) et χόνδρον λείχειν Vesp. 738, de cane διαλείχειν τὰς χύτρας ibid. 904, de serpentibus περιλείχειν Plut. 736 et λιχμᾶσθαι supra vs. 756. Cf. κωμῳδολοιχεῖν Vesp. 1318, ματιολοιχός Nub. 451, κνισολοιχός Antiphan. III 35, Amphid. III 304, Sophil. III 583, κνισολοιχία id. III 582, αἱματολοιχός Aesch. Ag. 1479, alia.

V. 855. σκευαστέον. Verbum simplex de cibis potionibusque praeparandis sollenne est; rarius ἐπισκευάζειν, quod plerumque *reficere* significat, eo sensu ponitur scil. Lys. 613, Eccl. 1147, praeterea de cibis ἀρτύειν, unde ὀψαρτυτική nomen habet. Cf. Cratin. II 178, Eupol. II 564, Pherecrat. II 300 (1, 28), Anaxipp. IV 466, Anon. IV 671 (292). Verbo ἀρτύειν noster non utitur, sed eo sensu σκευάζειν legitur Ach. 739, Eq. 58, 372, 1104 cett., pro ἐνσκευάζειν vero, ut solet Herodotus, Ach. 121, 739, Thesm. 591. Praeterea adhibet παρασκευάζειν Ach. 1175, Pac. 226, Av. 227, Thesm. 105, Lys.

1042 (med.), cett., παρασκευή Ach. 189, a reliquis compositis abstinens.

V. 857. Schol. εὐδαιμονικῶς ὁ πρεσβύτης τὰ νῦν πράττει (πράττει τὰ νῦν Ven. 475), ὅσον ἐστὶν ἰδεῖν. Cf. Plut. 802 πράττειν εὐδαιμόνως.

V. 858. Schol. τὰ νῦν τάδε: Ἀττικοὶ οὕτως ἔλεγον ἀντὶ τοῦ νῦν. Cf. Eur. Hec. 641. Herc. 246, τὸ νῦν τόδε Soph. Ai. 789. Bl. Apud comicos alibi non legitur.

V. 859. τί δῆτ', ἐπειδὰν —; Cf. 916, 988, Ach. 1011. Bl. Elliptica locutio pro τί δῆτ' ἐρεῖς; aut τ. δ. ἔσται; Similiter Lys. 899 τί δῆτ' ἂν (sc. λέγοις), εἰ πίθοιο καὶ τὴν τῶν δ' ὕβριν; Cf. Nub. 154, 769, 1145, Thesm. 778 τί δ' ἄν, εἰ — διαρρίπτοιμι; *quid, si* cett. — ἐπειδάν. Rarissimum apud nostrum est ἐπήν, quod legitur Av. 983 in oraculo, ib. 1355 in legum Solonis imitatione, Lys. 1172, ubi ὅταν legendum suspicor. Novitia forma ἐπάν (cf. ἄν pro ἐάν) saepe apparet in comoedia media et nova. In tragoedia ἐπήν cum var. lect. ἐπὰν extat Eur. Herc. 1364, ἐπάν Soph. fr. 846, 2 et 1027, 5 cum v.l. ὅταν, quibus locis ὅταν verum arbitror; praeterea in Moschi fr. 7, 8, p. 815 Nck.[2] et adesp. 547, 5, ubi ἐπάν recte se habet.

V. 861. Schol. οἷον πάλιν ἀνανεάζων. Ad rem cf. Eur. Her. 796. Bergl.

V. 862. μύρῳ κατάλειπτος. Cf. Eq. 1332 σμύρνῃ κατάλειπτος. Verbum epicum et tragicum est καταλείβειν. Simplex bis occurrit in comoedia: Cratin. II 157 ἐξ ἀσαμίνθου κύλικος λείβων, i. e. σπένδων et Eq. 327 ὁ δ' Ἱπποδάμου λείβεται (i. e. τήκεται) θεώμενος. — De unguenti usu ante coitum cf. Lys. 908 sqq., Eccl. 524 sqq.; τὸ μύρον, *forum unguentarium* (cf. quae notavi ad vs. 1010.) Eq. 1375 τὰ μειράκια — τἀν τῷ μύρῳ, Pherecr. II 253, Polyzel. II 871, Eupol. II 513, μυροπώλιον Ar. fr. II 1216, μυροπώλιδες Eccl. 836, μυροπωλεῖν fr. II 1216, Pherecr. II 1216. Verba μυρίζειν et ἀλείφειν passim, rarius χρίειν et καταχρίειν de unguendo usurpantur.

V. 863. Schol. τῶν τιτθίων: τῆς Ὀπώρας. οἶμαι, φησί, πάλιν νέος

εἶναι, ὡς εἶπον. Cf. adn. crit. De forma orationis cf. Ach. 1011. — Hesych. ἐπιμηλαφῆσαι: ψηλαφῆσαι. Suppleverim ψηλαφῆσαι <τὰ μῆλα>, i. e. τὰ τιτθία. Verbum enim compositum est ex μῆλον et ἀφή, et sumtum, nisi fallor, e comoedia. Cf. Lys. 155, Eccl. 903 et βλιμάδδομες Lys. 1164. Sed ὁ τιτθός = ἡ θήλη, unde θηλάζειν, i. q. τὸν τιτθὸν διδόναι et ἄθηλον παιδίον (Lys. 881). Semel τιτθοὺς pro τιτθία Thesm. 640, quod τιττία Scytha pronuntiat ibidem 1185.

V. 864. εὐδαιμονέστερος: ἀντὶ τοῦ κακοδαιμονέστερος, ἐν εἰρωνείᾳ. στροβίλους δέ φησι τούτους ἢ διὰ τὸ τραχὺ τοῦ σώματος ἢ πρὸς τὸ τοῦ Καρκίνου ὄνομα παίζων· ὀστρακόδερμοι γάρ οἱ κάρκινοι καθάπερ καὶ οἱ στρόβιλοι, τουτέστιν οἱ κοχλίαι ἢ οἱ θαλάττιοι κήρυκες· ἢ διὰ τὸ ἐν τῇ ὀρχήσει στροβεῖσθαι, ἐπειδὴ καὶ οἱ στρόβιλοι κώνου ἐπέχουσι δίκην. ἄλλως. στρόβιλος ἐστιν ἡ συστροφή. στροβίλους οὖν εἶπε καθ' ὃ καὶ ἀλλαχοῦ (vs. 798) γυλιαύχενας. Significabat στρόβιλος et *cochleae* genus et *nucem pineam* et *turbinem* (= κῶνον sive βέμβικα Av. 1462, unde vs. 1465 βεμβικιᾶν) et *saltationis* genus quoddam et alia quae huc non pertinent. Cf. Vesp. 1517 (et 1512), Pherecr. II 32. Quo plures rei aptas notiones comparatum vocabulum suggerit, eo melior est iocus.

V. 865. ὄχημα κανθάρου poetica periphrasis pro κάνθαρον ὀχοῦντα. Schol. παρατηρητέον ὅτι οὐκ ἐπὶ ἁρμάτων μόνον ἔλεγον ὄχημα. Cf. νάιον ὄχημα = ναῦς Eur. Iph. T. 410, Plato Hipp. mai. 295 τὰ ὀχήματα τά τε πεζὰ καὶ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ πλοῖα, Phaed. 113 D. — Iovem γῆς ὄχημα, i. e. γαιήοχον, vocat Euripides Troad. 884.

V. 867. Schol. παραγραμμ<ατ>ίσαι (mutasse litteram) μοι δοκεῖ τοῦ γελοίου ἕνεκα ἀντὶ τοῦ „πίνειν τε καὶ καθεύδειν." Cf. vs. 341. In iisdem verbis poeta ludit Ran. 739 sq.: πῶς γὰρ οὐχὶ γεννάδας, | ὅστις γε πίνειν οἶδε καὶ βινεῖν μόνον, in διαπίνειν et διαπεινῆν Ach. 751: διαπεινᾶμες ποττὸ πῦρ. Vid. supra ad vs. 454. Desiderativum βινητιᾶν legitur Lys. 715, quo verbo de muliere usus est Macho ap. Athen. p. 583 C. Βρώματα ὑποβινητιῶντα Menander IV 206 (1, 11) vocat cibos venerem excitantes. — καθεύδειν. Lys. 614 ἐγκαθεύδειν,

frustra sollicitatum a Blaydesio, significat *operi indormiscere*, nam e sqq. intellegendum τῷ πράγματι.

V. 868—909. *Scena duodecima.* Trygaeus, Servus, Chorus. Traditur Theoria, ut convenerat, Senatui, iocique de ea ab ero et famulo seruntur admodum scurriles atque obscoeni.

V. 868. πυγῆς fortasse cum allusione ad τύχης. Cf. Phrynichi com. fr. 9, 1 K. „καὶ τὰ τοῦ θεοῦ καλά."

V. 869. Schol. σησαμῆ: παρὰ τὸ ἐν τοῖς γάμοις ἔθος, ἐδόκουν (i. e. ἐνόμιζον) γὰρ ἐν τοῖς γάμοις σήσαμον (l. σησαμοῦντα) διδόναι, ὅς ἐστι πλακοῦς γαμικὸς ἀπὸ σησάμων πεποιημένος, διὰ τὸ πολύγονον, ὥς φησι Μένανδρος (fr. 988 K.). — σησαμοῦς δὲ καὶ σησαμῆ διαφέρει. σησαμοῦς μὲν εἶδος πλακοῦντος, σησαμῆ <δὲ> ἣν φαμεν ἡμεῖς σησαμίδα. Quid tamen σησαμίς esset dicere supersedit, nec legentes Athenaei XIV 646 F explicationem: ἐκ μέλιτος καὶ σησάμων πεφρυγμένων καὶ ἐλαίου σφαιροειδῆ πέμματα docemur quid inter hanc et σησαμοῦντα discriminis intercesserit, nisi forte σησαμοῦς melle et oleo, aut alterutro caruisse putandus est, quamquam melle carens boni saporis expers fuisse, oleo carens vix coqui potuisse videtur. Pergit schol.: (Av. 159) „σήσαμα δὲ καὶ μήκωνες καὶ σισύμβρια. | <B. ὑμεῖς μὲν ἄρα ζῆτε νυμφίων βίον.>." φύλλα οἷς στεφανοῦνται οἱ νύμφιοι, καὶ σησαμοῦντια πόπανα. Cf. Schol. ad Av. l.l. Πλακοῦντες et σησαμοῦντες similiter iunguntur Ach. 1092, πλακοῦντες et σήσαμα a Phidippide IV 473. Legitur σησαμῆ ap. Amphidem III 308 et Menand. IV 318, σησαμίς ap. Ephipp. III 330 (2, 4), Antiphan. III 44, Eupol. II 494 (17, 8); σησαμοῦς Ach. 1092, Thesm. 577. — ξυμπλάττεται. Hermipp. II 399 μόνων ξυνέπλαττε Θετταλικὴν τὴν (l. τιν') ἔνθεσιν, Eccl. 878, Plut. 724, ὑποπεπλασμένος Vesp. 108. Verbum activum πλάττειν proprio, medium translato sensu *fingere* significare solere in vulgus notum est.

V. 870. Lys. 995 cft. Blaydes. — πάρα. Vid. adn. crit. — ἁπαξάπαντα, ut 246, 654 et passim. Non nisi plurali numero Aristophanes hoc vocabulum adhibuit, singulari Hermippus II 380 dixit τὴν γῆν ἁπαξάπασαν, Strattis II 775 ἡμέρα ἁπαξάπασα, Xenarchus III 621 (1, 16) ἁπαξάπαν. Abstinent voce

tragici et pedestres antiquiores. Ad eius exemplum Lucianus et Alciphron composuerunt *ἁπαξαπλῶς*. — Mireris iam hic omnem coenam naptialem paratam esse dici, cuius princeps fabulae actor Trygaeus non nisi in fine vs. 1302 sqq. particeps fieri poterat, interpositis tribus scenis longioribus. Multum vereor ne interea cibi refrixerint. Attamen dudum reliquos convivas coenae interfuisse docent vss. 1192 sqq. et 1265 sqq. — Ad h. vs. verba ultima Ven. 475 habet scholium nullius momenti *εἰς τὸ ὀχεῖν* (= *ὀχεύειν*) *τὴν Ὀπώραν*.

V. 872. *τί; ταυτηνί; τί φῄς*; quid? istudne scortum senatui, venerabili consilio? quid cogitas? Vid. adn. crit.

V. 874. Schol. *ἐπαίομεν*: *συνουσιάζομεν, ἠλαύνομεν. πόρνη γάρ ἐστιν. ἐν Βραυρῶνι δὲ δήμῳ τῆς Ἀττικῆς πολλαὶ πόρναι* (ineptum grammatici, ne intellegentis quidem quid sit *Βραυρῶνάδε*, commentum), *ἐκεῖ δὲ καὶ τὰ Διονύσια ἤγετο καὶ καθ' ἕκαστον δῆμον, ἐν οἷς ἐμέθυον. μεθύοντες δὲ πολλάκις* (vulgo *πολλὰς*) *πόρνας ἥρπαζον*. Braurone (Marathoni vicinus pagus erat) festum *Βραυρώνια* Dianae in honorem celebrari constat. Cf. Lys. 645, Herod. VII 138. Vano grammatici commento fides haberi nequit, itaque frustra sunt qui pro *ἐπαίομεν* persequendi aliquod verbum restituendum esse putent. Paleio, qui *ἐπαίομεν* tuetur, *θεωρία* hic accipiendum videtur de theoris quibusdam, qui olim Brauronem missi in ebrios adulescentes inciderint a quibus vapulaverint, ad *Βραυρῶνάδε* (quod sermonis ratio vetat) mente supplendum putans *ἐλθόντες*; qui, si *ἐπαίομεν* sanum est, melius id praegnanti sensu pro *παίοντες ἐδιώκομεν* accepisset. Probabilius, ni fallor, Blaydes *ἐπέμπομεν* pro eo coniciens, i. e. *pompa ducebamus*, cogitasse videtur de theoris ludis Brauroniis inebriatis, qui temulentia sua populi indignationem moverint itaque fabula facti essent. Sive tamen hoc sive illud sumimus, ita vix loqui homo servus, cui plerique cum Dobreo haec dederunt, potuit, quem praeterea permirum est nunc demum de Theoria inquirere. Quare veterem distinctionem retinui cum Richtero et Droyseno, puncto posito, non signo interrogandi. Droysen sic vertit:

Tryg. Dast ist die Festzugfeier, die wie vor diesem wohl
Gen Brauron jagten, weinestrunken in wilder Lust,
Du weisst, und kaum sie endlich fassten.

Nec sane, si nihil a librariis peccatum est, video quem alium sensum e verbis elicere possimus, quamvis ultima verba *und* — *fassten* mihi subobscura sint. — *ὑποπεπωκότες*, *poti*. Cf. Lys. 394, Av. 494, II 1154, Nicoph. II 850, cett.

V. 875. *καί* — *γε*, *adeoque*, ut vs. 898 et passim. — Schol. *καὶ μόλις ταύτης ἐγκρατεῖς γεγενήμεθα*. Verba Paley sic intellexit: Ita est, uti rogas, et difficulter sane (a nobis nunc) capta (recuperata) est, effossa scil. cum Pace; bellum enim quominus theoriae mitterentur dudum impediverat. Parum tamen verborum contextus huic sententiae favere videtur.

V. 876. Schol. *πρωκτοπεντετηρίδα*: *παρόσον διὰ πενταετηροῦς χρόνου ἠγοῦντο αἱ θεωρίαι τῶν Διονυσίων*. Egregie fallitur. Eo aptius est vocabulum, quod omnes ludi Graecorum maiores, quo publice *θεωρίαι* mittebantur, erant *πεντετήρεις*. — Schol. *παρεπιγραφή· ἁπτόμενος γὰρ αὐτῆς τῆς πυγῆς καὶ θαυμάζων καὶ τοῖς θεαταῖς ἐπιδεικνύμενος τὸ αἰδοῖον*. Scilicet *τὸν πρωκτὸν* eius laudans ut scorti, *τὴν πεντετηρίδα* ut Theoriae, utrumque vocabulum poeta composuit. Ceterum *πρωκτός* proprie *podex*, *anus* dicitur, *πυγή nates*, *clunes*, sed non ubique hoc discrimen observatur. Vide Plut. 152. Nisi forte et hic et illic peior cogitanda est nequitia. Cf. tamen etiam *κατάπρωκτος* et *καταπύγων*. Thesm. 246 *τράμις* idem est, quod vulgo *ὄρρος* sive *περίναιον* dicitur, i. e. spatium inter femora ab anu usque ad pudenda, unde in Strattidis fr. 74 K. *διάτραμις*, in Teleclidis fr. 66 *τερπότραμις*.

V. 879. *τί περιγράφεις*; „Ita gestus vocabatur solliciti et meditabundi. Schol. Eur. Or. 631: *ὡς τῷ ποδὶ τὸ ἔδαφος περιγράφοντος αὐτοῦ καὶ διστατικῶς ἔχοντος καὶ ἀναλογιζομένου εἰ δέον ταῦτα ποιεῖν· ὅπερ ποιοῦσιν οἱ ἀμηχανοῦντες ἐν τοῖς πράγμασιν*. Aristaen. I ep. 15 de puella aliquid magni petitura: *ἀλλ' εἰς γῆν ἑώρα τὸ πρόσωπον ὥσπερ τι συννοουμένης — καὶ πῇ μὲν τῆς ἀμπεχόνης ἄκροις δακτύλοις ἐφαπτομένη τῶν*

κροσσῶν, πῇ δὲ περιστρέφουσα τοῦ ζωνίου τὸ ἄκρον, ἔστι δὲ ὅτε καὶ τοὔδαφος περιχαράττουσα τῷ ποδί· ταῦτα δὴ τὰ τῶν αἰδουμένων ἐν διαπορήσει κινήματα." Bergl. Num eodem pertinet γράφω Acharn. 31?. — Schol. εἰς Ἴσθμια: εἷς τῶν θεατῶν (οἰκετῶν Rutherford. Unus tantum servus aderat, itaque revera, quamvis falso, θεατῶν dedit Schol.) τὰ ἰσχία τῆς Θεωρίας καταλαμβάνει καὶ ἐφάπτεται περιφέρων τὸν δάκτυλον. — περιγράφειν γάρ ἐστι τὸ περιορίζειν ἁπτόμενον· — οἱ γὰρ θέλοντες θεωρεῖν προκαταλαμβάνουσιν ἑαυτοῖς τόπους. — τὸ εἰς Ἴσθμια εἴρηκεν ἅμα <μὲν> ὅτι ἀγὼν Ἰσθμιακός <ἅμα δὲ πρὸς τὰ ἰσχία τῆς Θεωρίας ins. Ruth.> — Ἴσθμια: διὰ τὴν στενότητα τοῦ αἰδοίου τῆς πόρνης. τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστι „προκαταλαμβάνω θήκην ἐμαυτῷ ταῖς ἡδοναῖς." ἐπεὶ δ' ἐν Ἰσθμῷ διὰ τὴν τοῦ τόπου στενοχωρίαν οὐκ ἔστι ξενίας ἐπιτυχεῖν εὐχερῶς, ἔθος τῇ πανηγύρει τῶν Ἰσθμίων προπάλαι καταλαμβάνειν τὰς σκηνὰς τοῖς πανηγυρίζειν βουλομένοις. Titulus fabulae Aristophanis fuit Σκηνὰς καταλαμβάνουσαι et trita locutio erat θέαν καταλαμβάνειν. Ea verbi περιγράφειν notio, quam voluit Bergler, ab hoc loco aliena videtur, nec apud antiquiores occurrit. Mutae personae nescio cui actionem tribuerim.

V. 881. δεῦρο σύ, omisso ἐλθέ. sic Nub. 690 δεῦρο δεῦρ', Ἀμυνία, Av. 258 ἀλλ' ἴτ' ἐς λόγους ἅπαντα, δεῦρο δεῦρο δεῦρο δεῦρο, ubi tamen virgula potest omitti, Thesm. 930 δεῦρό νυν, ὦ χρύσιον, Ran. 190 παῖ, δεῦρο, 801 δεῦρο δεῦρ', ὦ δέσποτα, 1506 δεῦρο, Μοῦσ' Εὐριπίδου, Eccl. 695 δεῦρο παρ' ἡμᾶς, 960 δεῦρο δὴ δεῦρο δή. Plerisque tamen locis additur ἐλθέ, ἴθι, βάδιζε, ἕπου, ἀκολούθει, simileve verbum. Cf. infra ad vs. 1116. Simili ellipsi Homerus usurpat δεῦτε, quod tamen plerumque ei merum est ἐπίρρημα κελευστικόν.

V. 882. καταθήσομαι, i. e. παρακαταθήσομαι, ut depositum et fidei commissum. — Schol. ἐς μέσους: τὸ βουλευτήριον, alius ἐς μέσους τοὺς βουλευτάς. Non recte Paley ἐς μέσους τοὺς θεατάς intelligit. Cum nemo paratum se diceret, ut Theoriam senatui servaret, morae impatiens Trygaeus, compellata Theoria verbis δεῦρο σύ, se ipsum dicit eam traditurum senatui, quod facturo servus dicit Ariphradem negotium susceptu-

rum esse. Recusat, addita causa, dominus et mox vs. 886 sqq. facit quod facturum se dixerat. Cf. adn. crit.

V. 883—885. Schol. *τεχνικῶς περὶ τῆς Θεωρίας διαλεγόμενος ἐκείνου ἀνθάπτεται. — ἅμα καὶ ὅτι* <*ὡς*> *λείκτης* (= *φοινικιστής*, s. *αἰσχροποιὸς*) *διεβάλλετο ὁ Ἀριφράδης καὶ μεμηνὼς ἐπὶ γυναιξί.* De isto cf. Eq. 1280 sqq. et de eadem Smoei nequitia Eccl. 847. De nescio quo dixit Eupolis fr. 52, 2 K. „*ὦ πολλῶν ἤδη λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλείξας.*" Vid. etiam Strattidis fr. 40 et Eubuli fr. 142 K. — De vocabulis *ζωμός, ζωμίδιον, ζωμεύειν, ζωμεύματα* apud nostrum cf. Eq. 360, 1174, 1285; Nub. 389; fr. 591 K., Eq. 279. Hinc in recentiore comoedia *ζωμήρυσις* (cf. *ἐτνήρυσις* Ach. 254, *οἰνήρυσις* Ach. 1067) et *ὁ ζωμοτάριχος ὑποκριτής* Alexid. III 402, ubi tamen recte Nauck corrigit *ὀζωμοτάριχος*, i. e. *ὀζ-ωμοτάριχος*, iniuria reprehensus a Kockio fr. 42, qui quid sit *ὠμοτάριχος* non meminisse videtur.

V. 884. *ἀντιβολῶν*, non verbis, sed nutu, cf. 883.

V. 886. Schol. *πρὸς τὴν Θεωρίαν λέγει, φέρουσάν τινα εἰρήνης καὶ γεωργίας σύμβολα.* Sed cf. adn. crit.

V. 887. Haec dicens Trygaeus Theoriam manu ducit ad Senatorum prytaniumque sedilia (*τὸ βουλευτικόν*), i. e. ad inferiores gradus theatri scenae e regione oppositos, quorum meliores occupasse prytanes probabile est. Cf. 907, ubi *ὁ πρύτανις* est eius diei, quo haec fabulae docta est, *ἐπιστάτης*. Qui spectatores priora tenent sedilia a Pherecrate fr. 226 K. *πρωτόβαθροι* appellantur teste Polluce IV 121. Senatorum sedes in theatro vocatas esse *τὸ βουλευτικὸν* noster docet Av. 792 *εἴτε μοιχεύων τις ὑμῶν ἐστιν ὅστις τυγχάνει, | κᾆθ' ὁρᾷ τὸν ἄνδρα τῆς γυναικὸς ἐν βουλευτικῷ, κτλ.*

V. 889 sq. *ἄραντας — μετέωρα.* Cf. 80. — *ἄραντας — τὼ σκέλη.* Eccl. 264 sq. de ipsis mulieribus *εἰθισμέναι γάρ ἐσμεν αἴρειν τὼ σκέλη* (*tollere crura* Martialis), Lys. 229 *οὐ πρὸς τὸν ὄροφον ἀνατενῶ τὰ Περσικά*, sed de viro Av. 1254 *τῆς διακόνου — ἀνατείνας τὼ σκέλη.* Omisso substantivo Lys. 799 *κἀνατείνας λακτίσαι*, ubi cf. Herod. II 162 *ὁ δὲ ἐπάρας ἀπεματάισε*, quo loco citra necessitatem Cobet inseri iussit *τὸ σκέλος*. Cf. etiam Lys. 732 *διαπεταννύναι ἐπὶ τῆς κλίνης* ibique schol.

V. 890. Schol. *ἀνάρρυσις μία τῶν Ἀπατουρίων ἡμέρα τὸ συμβὰν δηλοῦσα τῇ προσηγορίᾳ, καὶ ἀναρρύειν* (cf. Hom. *αὐερύσας* = *ἀναϝερύσας*) *τὸ ἐπιθύειν. — τρεῖς δὲ ἦσαν αἱ ἡμέραι τῶν Ἀπατουρίων, δορπεία, κουρεῶτις, ἀνάρρυσις. — Ἀθηναίων περὶ Κελαινῶν πρὸς Βοιωτοὺς πόλεμον ἀραμένων, Ξάνθος Βοιωτὸς προεκαλέσατο τὸν Ἀθηναίων βασιλέα Θυμοίτην. καὶ οὗτος μὲν οὐκ ἐδέξατο μονομαχοῦντι τὴν .ἀρχὴν* (tria ultima verba add. Ven. 475), *Μελάνθιος δέ τις Ἀρκὰς τὸ γένος ἐν Ἀττικῇ — οἰκῶν ὑπέστη τὸ μονομάχιον. καὶ κατελθόντων εἰς τὸ ἀφωρισμένον πεδίον — δόλῳ ἀναιρεῖ τὸν Ξάνθον. προσιόντι γὰρ αὐτῷ ἔφη „ἀδικεῖς, ὦ Ξάνθε, μόνος φήσας παραγεν<ήσ>εσθαι διαμάχεσθαι* (ultimum verbum inserui ex Ven. 475) *καὶ δεύτερος παραγενόμενος" ἐφ' ᾧ στραφεὶς ὁ Ξάνθος ὡς θεασόμενος* (*θεάσασθαι* Ven. 475) *τὸν ἥκοντα ἐτρώθη παρὰ Μελανθίου καὶ ἀπώλετο· ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἑορτὴν Ἀθηναῖοι ταύτην ἄγουσιν ἀπὸ τῆς ἀπάτης — Ἀπατούρια προσαγορεύσαντες, τινὲς δέ φασι τὸν Διόνυσον παραστῆναι τῷ Ξάνθῳ σὺν* (*ἐν*?) *ἀγροικικῷ σχήματι, ὃν θεασάμενος Μελάνθιος τὰ εἰρημένα διεπράξατο.* Cf. Schol. Ach. 146, Thesm. 558. Suid. *ἀναρρύει: ἀντὶ τοῦ θύει καὶ σφάττει. Εὔπολις. καὶ ἡ θυσία δὲ ἀνάρρυσις.* De Apaturiis vid. G. Gilbert Handb. d. Gr. St., pag. 184 sq. In scholiorum collectione non reperio id quod ad *ἀνάρρυσις* hab. Ven. 475: *παρὰ δὲ τὸ αἴρειν τὰ σκέλη ἔπαιξε. τὸ αἰδοῖον δὲ ἔδειξε αὐτῆς.* Pro ultimis verbis legitur ad vs. 891: *τὸ αἰδοῖον αὐτῆς δείκνυσι.*

V. 891. Schol. *τοὐπτάνιον: τὸ μαγειρεῖον, ὅπου τῇ βούλῃ σκευάζεται* (*κατασκ.* male Ven. 475) *μετὰ τὰς θυσίας <τὰ> κρέα.* Cf. Phrynichus s. v. *μαγειρεῖον: τὸ μὲν μάγειρος δόκιμον, τὸ δὲ μαγειρεῖον οὐκέτι, ἀντὶ δὲ τούτου ὀπτάνιον λέγουσι, τῆς μὲν δευτέρας συλλαβῆς ὀξυτονουμένης, τῆς δὲ τρίτης συστελλομένης,* ubi vid. Lobeckii notam. Cf. Eq. 1028, Alexid. III 464 (2, 13), Philem. IV 18, Hegesipp. IV 479, Sosip. IV 483, vs. 39, Nicom. IV 584, vs. 25, Damox. IV 508, vs. 45. Male E. M. commendavit formam *ὀπτανεῖον*. — *Ὀπτάνιον*, *culina*, formatum ut *Θεσμοφόριον, Λεωκόριον, Ἀπολλώνιον, Ποσειδώνιον*, alia. — Schol. *τὸ αἰδοῖον αὐτῆς δείκνυσι. τὸ κεκάπνικε δέ, ἐπειδὴ μέλαν ἐστὶ διὰ τὰς τρίχας. καὶ αὕτη διαφέρει ἡ ἐξήγησις <τῆς> τοῦ λέγον-*

τος αὐτὴν ἀποπνευματίσαι, ἣν καὶ ἐπλάσαντο τὴν ἄλλην μὴ νοήσαντες. Alius enim schol. explicat ὡς ἀποπνευματισάσης (i. e. ἀποπαρδούσης). Similis iocus est Vesp. 1374. Compara etiam locum Apuleii Metam. II 7: Tum illa lepide alioquin et delicatula puella ‚discede' inquit ‚miselle, quam procul a meo foculo discede, cett. et Luciani Luc. s. Asin. cap. 6. De voce ὀπτάνιον cf. quae notavi infra ad vs. 1043.

V. 893. Schol. τὰ λάσανα: ὅτι οὕτως οἱ χυτρόποδες· ἐπεὶ δὲ εἶπε τὸ ὀπτάνιον, ἐπήγαγε καὶ τὰ λάσανα. Cf. Diocles ap. Polluc. X 90. Alii intelligunt *foricam*, *sellam familiarem*, qui etiam δίφρος s. διφρίσκος dicitur, coll. fr. 80, Eupol. II 519, Pherecr. II 519, Plat. II 655. Sed neque hoc neque illo modo hunc locum satis intelligere me fateor. Hoc tantummodo liquet senatum dici ante bellum ex theoriis profecisse. De voc. λασανοφόρος cf. [Plut.] Reg. apophth., p. 182 C. Mor., et Horat. Sat. II 6, 109.

V. 894—904. Schol. ἅπαντα ὡς ἐπὶ συνουσίας σχημάτων καὶ θεωρίας. Comparetur pseudo-Luciani Luc. s. asin., cap. 8 sqq.

V. 896. τετραποδηδὸν ἑστάναι. Cf. Lys. 231, Eq. 1386. Adverbium alibi non legitur, τετραποδητί Polyb. V 60, 7, τετραποδιστί Luc. dial. mar. VII 2. Vid. ad vs. 81.

V. 897. κῦβδ' ἑστάναι. Cf. Thesm. 490.

V. 898. παγκράτιον. Plut. Mor. p. 638 D ὅτι -- μέμικται τὸ παγκράτιον ἔκ τε πυγμῆς καὶ πάλης δῆλον. Aristot. Rhet. I, 5 ὁ θλίβειν καὶ κατέχειν (δυνάμενος) παλαιστικός, ὁ δ' ὦσαι τῇ πληγῇ πυκτικός, ὁ δ' ἀμφοτέροις τούτοις παγκρατιαστικός. Pancratiastae etiam πάμμαχοι vocabantur. Cf. Plato Euthyd. 271 C, Theocr. XXIV 112. al. — ὑπαλειψαμένοις. Cf. Ach. 1029 ὑπάλειψον — τὠφθαλμώ, Fr. II 995, Xen. Oec. 10, 5, Plat. Lach. p. 185. — Ut h. l. de athletis comicus apud Plut. Pomp. 53 ἅτερος πρὸς τὸν ἕτερον ὑπαλείφεται. Vid. etiam Nub. 977 et ad vss. 502, 1181 h. f. — νεανικῶς, *strenue, fortiter*. Cf. Vesp. 1037, 1362, quali vi gaudet etiam adi. νεανικός Eq. 611 et alibi, νεανίας Lys. 1209: ἄρτος — ἰδεῖν μάλα νεανίας, ubi Blaydes νεανικός coniecit, ut Plut. 1138 κρέας νεανικόν.

V. 899. Schol. παρὰ τὸ λεγόμενον „πὺξ ὁμοῦ καὶ τῷ σκέλει". κακεμ-

φάτως. — *δρύττειν* obscoene, ut Av. 442. Blaydes cft. *διορύττειν* Nub. 714 τὸν πρωκτὸν διορύττουσι, et κατορύττειν apud. Pherecrat. II 847. Etiam *παίειν* ambigue dictum est.

V. 900. Schol. *ἱπποδρομίαν*: τὸ γὰρ παλαιὸν ταῖς ὑστάταις ἡμέραις τὰς ἱπποδρομίας ἦγον ἐν τοῖς ἀγῶσιν.

V. 901. *κέλης*: παρὰ τὴν συνουσίαν καὶ τοὺς κέλητας ἵππους, *equos cursores*. — *παρακελητιεῖ*. Schol. κακεμφάτως. Cf. Thesm. 153, Vesp. 501, Lys. 677, Hor. Sat. II 7, 49. Verbum compositum nusquam alibi repertum, factum ad analogiam verbum παριππεύειν, παρελαύνειν, παρατρέχειν, similium. Eustathio auctore 1539, 58 κέλης a comicis etiam *cunnus* dictus est, cuius tamen significationis nusquam hodie vestigium extat.

V. 902. Schol. ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν σώματα *ἅρματα* εἶπεν. — *ἀνατετραμμένα*: ἀντὶ τοῦ περικείμενα ἀλλήλοις. Vid. ad vs. 537. E vs. sq. apparet ἅρματα, ut saepius, h. l. non esse currus, sed equos curribus iunctos. Quod ad rem attinet, quis non meminit Electrae Euripidei vs. 743 sqq., ubi Orestis mors (ludis Pythicis) narratur: ἔπειτα λύων (τείνων?) ἡνίαν ἀριστερὰν | κάμπτοντος ἵππου λανθάνει στήλην ἄκραν | παίσας, ἔθραυσε δ' ἄξονος μέσας χνόας | κἀξ ἀντύγων ὤλισθεν κτἑ. et imprimis 724 sqq. ἔπειτα δ' Αἰνιᾶνος ἀνδρὸς ἄστομοι | πῶλοι βίᾳ φέρουσιν, ἐκ δ' ὑποστροφῆς | τελοῦντος ἕκτον ἕβδομόν τ' ἤδη δρόμον, | μέτωπα συμπαίουσι Βαρκαίοις ὄχοις· | — πᾶν δ' ἐπίμπλατο | ναυαγίων Κρισαῖον ἱππικῶν πέδον? Hac aetate quadrigis nondum bigis certabatur, hae enim teste Paus. V 8, 3, X 7, 3 Olympiae Ol. XCV primum admissae sunt. Minime rarae erant in ludis θραυσάντυγες, ut Amynias Nub. 1264 sq. vocat, τύχαι ἵππων. Laudatur a Pindaro Pyth. V 49 auriga, ἐν τεσσαράκοντα — *πετόντεσσιν* ἀνιόχοις *ὅλον* δίφρον κομίξαις ἀταρβεῖ φρενί." Magna re vera requirebatur ad vitandos concursus rotarum aurigarum peritia, quo alludit Plato (allatus iam a Paleio) in Phaedro pag. 248 de animis in coelo scribens: ξυμπεριφέροντας πατοῦσαι ἀλλήλας καὶ ἐπιβάλλουσαι, ἑτέρα πρὸ τῆς (dele articulum) ἑτέρας πειρωμένη γενέσθαι· θόρυβος οὖν καὶ ἅμιλλα καὶ ἱδρὼς ἔσχατος γίγνεται, *οὗ δὴ κακίᾳ ἡνιόχων πολλαὶ μὲν χωλεύονται, πολλαὶ δὲ πολλὰ πτερὰ*

θραύονται. — De certaminibus equestribus apud Graecos consulatur A. Martin in *Dictionnaire des Antiquités Grecques et Romaines*, fasc. XXIII p. 193 sqq. s. v. *hippodromos.*

V. 903. *φυσῶντα καὶ πνέοντα*, *flantes et spirantes*, nos *snuivend en blazend.* Schol. *προσκινήσεται*: κακεμφάτως. Cf. Lys. 227, Eccl. 256.

V. 904. *ἀπεψωλημένοι*, *recutiti.* Cf. Ach. 592, Plut. 292, ψωλός Acc. 507, Plut. 267, ubi tamen ψωρὸν pro ψωλὸν quondam correxi, ψωλή Lys. 143, 978, Av. 561. Simili sensu ἀποτυλοῦν dixit Pherecrate (fr. 204) ap. Poll. II 176: ἐκαλεῖτο δὲ καὶ *τύλος* τὸ αἰδοῖον, ὅθεν τὸ γυμνοῦν αὐτὸ τῇ χειρὶ *ἀποτυλοῦν.* Comparanda etiam ἀναφλᾶν (Lys. 1099) et *ἀνατρίβεσθαι* Ach. 1148, praeterea ἀνακνῆν fr. 36 K., ἀναψαθάλλειν, ἀναμαλάττειν.

V. 905. *περὶ ταῖς καμπαῖς*, *circa metam.* Schol. συστροφαῖς. καὶ *κάμπιος δρόμος* (cf. Zenob. IV 41. An κάμπιμος? Cf. Iph. T. 11) ὁ οὐκ εὐθὺς καὶ ἁπλοῦς, ἀλλὰ καμπὰς ἔχων. Eur. Iph. A. 224 καμπαῖσι δρόμων, Plat. Ion. 537 A εὐλαβηθῆναι περὶ τὴν καμπὴν ἐν τῇ ἱπποδρομίᾳ. Cf. verbi κάμπτειν usus. Καμπή (καμπαί) eadem est quae vulgo τέρμα (τέρματα) vocatur, βαλβίς s. ἀφέσεις dicuntur *carceres.*

V. 906 sqq. *δέχεσθε.* Composita apud Ar. sunt ἀποδέχεσθαι Eccl. 712, ἐσδέχεσθαι Ach. 392 σκῆψιν ἀγὼν — οὐκ ἐσδέξεται, παραδέχεσθαι legitur mox vs. 907 et Ran. 1013, προσδέχεσθαι, *admittere* Eq. 738, ὑποδέχεσθαι *excipere* (convivio) Ach. 976. — Schol. τοῖς πρυτάνεσιν ἔθος ἦν προσάγειν τοὺς δεομένους πρόσοδον ἐν τῇ βουλῇ (= εἰς τὴν β.). ἐδωροδοκοῦντο (= ἐδωροδόκουν) δὲ παρὰ τῶν δεομένων. τὴν δὲ *ἐκεχειρίαν* ἅμα μὲν ὡς προφασιζομένων „ὅτι ἐκεχειρία ἐστίν, οὐ δυνάμεθα σήμερον προσαγαγεῖν" —, ἅμα δὲ πρὸς τὸ *ὑπέχειν τὴν χεῖρα* ἐπὶ τῷ λαβεῖν. Utrum hoc voluerit poeta an ἔχειν τι τῇ χειρί innuerit difficile dictu est, sed res eodem redit. De introducendis iis, quibus senatus dabatur aut aditus ad comitia dicebatur προσάγειν πρὸς τὸν δῆμον (τὴν βουλήν). Cf. Thuc. V 61, al., de introductis προσιέναι et πρόσοδος. — *ὑπέχοντα*, *praetendentem*, h. l. = προφασιζόμενον. Nempe eo verbo utitur ob alteram quum cogitat voc. ἐκεχειρία notionem. Ἐκεχειρία plerumque

significat ἀνοκωχὴν τοῦ πολέμου, *indutias*, hic vero *ferias*, *iustitium* (οὐχὶ βουλῆς ἐσθ' ἕδρα). Ab hoc loco pendet Lucian. Hermotim. cap. 14. Formatum ἐκεχειρία ut ἐχεγλωττία (Luc. Lexiph. c. 8), ἐχεμυθία, alia. Hesych. ἐκέχειρον· ἀργύριον. Alius schol. ἐπειδὴ ἐκεχειρίαν τότε πρὸς τοὺς Λάκωνας ἦσαν, quod nihil ad rem.

V. 907. Vid. ad vs. 887.

V. 910—936. *Scena decima tertia.* Trygaeus, Servus, Chorus. Posteaquam chorus Trygaei hominum omnium sospitatoris laudes celebravit, hic Pacis simulacrum sollenni sacrificio consecrare decernit, et de victimae optione cum famulo altercatus, huius consilio ovem mactandam esse obtemperat.

V. 910. Schol. πολίτης: οὔτε συμπολίτην οὔτε συνδημότην λέγουσιν. ὁ μέντοι Εὐριπίδης που (Her. 826) λέγει „ὦ συμπολῖται, τῇ τε βοσκούσῃ χθονὶ | καὶ τῇ τεκούσῃ νῦν τιν' ἀρκέσαι χρεών. Non magis συμφυλέτης (sic N. F.) aut συνδημότης aut συμφράτηρ dicebatur.

V. 911. Scil. videntes salvas esse vites et uvas ab hostium incursionibus. Nominis sui memor Trygaeus ut vinitor loquitur.

V. 914. δῆλος. Composita κατάδηλος Plut. 1066, ἔνδηλος Eq. 1277, ἐπίδηλος Eq. 38, Thesm. 575, Eccl. 660, Plut. 368, ἐπιδήλως Thesm. 799. In comoedia non extant πρόδηλος et διάδηλος. Sequiorum sunt περίδηλος et ὑπόδηλος, quamquam verbum ὑποδηλοῦν (cf. ὑποφαίνειν et ὑποδεικνύναι) extat Thesm. 1011, ut παραδηλοῦν Demosth. XIX 25.

V. 916. Schol. λεπαστήν: εἶδος ποτηρίου μεῖζον ἢ κύλιξ. οὕτως δὲ Σύμμαχος, ὁ δὲ Παλαμήδης τὸ (τι?) πιθάριον ἐκδέχεται. Vocabulum hic tantum apud nostrum obvium saepe apud alios comicos reperitur. Paley fortasse alludi ad Χόας aut Πυθοίγια adnotat.

V. 917. Cf. ad vs. 190. — πλήν γε τῶν θεῶν. Rarius cum genetivo voculam πλὴν iungit Aristophanes: Eq. 189, Vesp. 761, 857, 1314, 1059, Plut. 535. Huc non pertinent Av. 1487, Lys. 841, Ran. 1045, ubi πλὴν ut aliis locis permultis idem valet ac πλὴν ἤ, quod ipsum rarum est, velut Nub. 362, 374, πλήν ἄρ' ἢ Thesm. 532. Interdum coniunctionis ἀλλὰ vice fungitur: Eq. 749, Ran. 621, 1466, Plut. 199, 1185.

V. 918. *πολλῶν — ἄξιος ὑμῖν*. Gen. pretii et dat. commodi. Solus dativus reperitur Ach. 8 *ἄξιον — Ἑλλάδι, Graeciae dignitati congruum est.* Cf. Ach. 205, Eq. 616, Nub. 475. — *ζῆν οὐκ ἄξιον ἡμῖν* Av. 548.

V. 920. Schol. *δημότην: ἀντὶ τοῦ δημοτικοῦ*. Cf. Xenoph. Mem. I 2 § 59 *τοὺς δημότας καὶ πένητας*. Bl. Saepe sic apud alios, v. c. Herodot. II 172, V 11, Soph. Ai. 1071, Ant. 690, etc.

V. 921. *Ὑπέρβολον*. Vid. ad vss. 681 et 1319.

V. 922. *τί νῷν ἐντευθενὶ ποιητέον*; Dativus in talibus unice Graecus est. Frustra Dindorf tuebatur male sanam Eq. 72 scripturam, iam a Piersono ad Moerin pag. 265 correctam, *ποίαν ὁδὸν νὼ τρεπτέον κτλ.*

V. 923. *τί δ' ἄλλο γ' ἤ* —, ut Nub. 1495. — *ταύτην*, Pacem. — Schol.. *χύτραις: ὁπότε μέλλοιεν βωμοὺς καθιδρύειν ἢ ἄγαλμα θεοῦ, ἕψοντες ὄσπρια ἐν ταῖς χύτραις ἀπήρχοντο τούτων, τοῖς ἀφιδρυ<ο>μέναις χαριστήρια ἀπονέμοντες τῆς πρώτης διαίτης, ὡς οὗτος εἶπεν ἐν Δαναΐσι* (fr. 245 K.) *„μαρτύρομαι δὲ Ζηνὸς ἑρκείου χύτρας, | μεθ' ὧν ὁ βωμὸς οὗτος ἱδρύθη ποτέ." ποτὲ δὲ καὶ πολυτελεστέρῳ ἱερείῳ ἀφιδρύοντο· φησὶ δὲ καὶ* (*καὶ* om. Ven. 475) *ἐν τοῖς ἑξῆς* (vs. 1000) *„εἰρήνην εἵλοντο καὶ ἱδρύσανθ' ἱερείῳ" ἐν δὲ τῷ Πλούτῳ* (1198) *„τὰς χύτρας, αἷς τὸν θεὸν | ἱδρυσόμεθα, λαβοῦσ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρε."* Paley comparat pultis usum symbolicum in sacris phallicis Acharn. 246 et in Romanorum Terminalibus, praeterea morem olei libandi in lapides triviorum (Theophr. char. XVI). — Rarius vocabulum pro *χύτρα* est *κακκάβη* in Ar. fr. 197, 215 K. et alibi, sive *κάκκαβος* et *κακκάβιον*, quae apud recentiores comicos reperiuntur.

V. 924. Schol. *μεμφόμενον: ὡς τοῦ Ἑρμοῦ χύτραις* (non *ἱερείῳ*) *ἱδρυμένου ἐπὶ πολύ, ὡς μέμφεσθαι αὐτόν.* Ni forte potius passive accipiendum = *μεμπτόν*. Sic v. c. praesens *βιάζεσθαι* non raro passive ponitur.

V. 925. *βούλεσθε*, scil. *ἱδρύωμεν*. — Schol. *λαρινῷ βοΐ*: — *περὶ τῶν λαρινῶν βοῶν Λύκος μὲν ὁ Ῥηγῖνος ἐπὶ ταῖς* (*ἐν τοῖς*?) *πρὸς Ἀλέξανδρόν φησιν ἀπὸ Λαρίνου τινὸς βουκόλου αὐτοὺς τὴν προσηγορίαν — ἐσχηκέναι. εἰσὶ δέ τινες οἱ παρὰ τὸν λάρον*

(τὸ λαρὸν vel λαρὸς?) ἀξιοῦσιν οὕτω καλεῖσθαι. οἳ δὲ τὴν ρι συλλαβὴν δασύνουσι, ἵν' ᾖ λαῤῥινοὺς (λαῤῥίνους?) τοὺς μεγαλορ<ρ>ίνους. ἐν δὲ τῇ Χαονίᾳ φασὶ τοιούτους εἶναι βοῦς, οὓς καὶ κεστρίνους καλοῦσιν. ἄλλως. ἀντὶ τοῦ μεγάλῳ καὶ εὐτραφεῖ (sic recte). τοὺς δὲ Ἠπειρωτικοὺς βοῦς οὕτω λέγουσιν ἀπό τινος Λαρίνου βουκόλου παραλαβόντος παρὰ Ἡρακλέους τὰς Γηρυόνου βοῦς. — τοῦτο δὲ Ἡρωδιανὸς ὀξύνει ἐν τῷ ζ' τῆς καθόλου (i. e. τῆς καθολικῆς προσῳδίας), λαρινὸς ὡς ἀληθινός. Aelianus N. A. XII 11 μέγιστος δὲ ἦν ἄρα βοῶν οὗτος καὶ ὑπὲρ τοὺς Χαόνας, οὕσπερ καὶ λαρινοὺς καλοῦσι Θεσπρωτοί τε καὶ Ἠπειρῶται. Cf. Aristot. H. A. III 16, 7, al. ap. Bl. Etymologiam, vanam ut reliquae, οἱ μέγα καὶ παχὺ δέρμα ἔχοντες repetit Eustath. ad Il. Φ 392. Apostolius X 45 recte: Ἀπολλόδωρος — τοὺς εὐτραφεῖς λαρινοὺς καλεῖ, λαρινεύειν γὰρ τὸ σιτεύειν. Translate Aristophanes Av. 465: μέγα καὶ λαρινὸν ἔπος τι. Paley comparat Latinum *laridus* (Plaut. Capt. 847), *lardum*. Sed in adiectivo Graeco iota longum est, ut in ὀπώρινος, ἀγχιστῖνος apud Homerum.

V. 926. Schol. πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν ὀνομάτων τοῦ βοΐ καὶ βοηθεῖν ἔπαιξεν. Cf. ad vs. 454. Paley verborum lusum Anglice imitatur: ‚A cow? No! lest we should have to go and help the cowards;' Or, ‚An ox? No, no! we are not now going to Oxford'. Or, ‚A bull! We want no bullying here'. — μηδαμῶς, non οὐδαμῶς, quia cogitatur λέγε τοῦτο, ut mox μή μή vs. 927, et ita passim.

V. 927. Adiectiva παχὺς et μέγα coniungere amat noster πρὸς τὸ κακέμφατον. Cf. 1349, Ach. 787, 791, Lys. 23 (cf. λεπτὸν 28), Eccl. 1048. — τιή; Cf. infra vs. 1018 cum adnot.

V. 928. Schol. Θεογένους ὑηνία. Θεογένης ἦν ἐκ Πειραιῶς. ἐδόκει δὲ καὶ πένης εἶναι, θρύπτεσθαι δὲ ἐπὶ πλούτῳ. ἦν δὲ τὸ σῶμα παχὺς καὶ χοιρώδης. τὴν δὲ ὑηνίαν τὴν δυσωδίαν (φησὶ aut simile quid?), ἐκ τῶν ὑῶν, οἵπερ διαφόροις ἐδέσμασι χρώμενοι δυσώδη ἀποπατοῦσι καὶ εἰς βόρβορον δὲ κυλίονται. Manifeste grammaticus nihil certi de homine novit. E Vesp. 1183 tamen apparet non quadrare in eum aliam τῆς ὑηνίας significationem, scil. ἀμαθίαν sive μωρίαν (cf. ὑομουσία Eq. 868),

quam alius Schol. hic affert. Subst. ὑηνία apud solos comicos extat: Pherecrat. fr. 237 (sic aut συηνία), Calliae fr. 31 (sic aut ὑηνός), adiect. ὑηνός Plat. Legg. VII 819 D, verbum ὑηνεῖν id. Theaet. 166 E. Pergit grammaticus ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Θεαγένης (sic), ὁ εἰς Ὅμηρον γράψας, ὃς καὶ ἐπὶ μαλακίᾳ διεβάλλετο, καὶ ἄλλοι πολλοί.

V. 930. Schol. Ἰωνικόν: οἱ γὰρ Ἴωνες δισυλλάβως λέγουσι ὄϊς, οἱ δὲ Ἀττικοὶ μονοσυλλάβως. Ipsum vocabulum οἶς apud Atticos, qui πρόβατον dicere solent, perrarum est. Legitur 1018, et in hexametris 1076, 1112.

V. 932. καθήμενοι proprie sedentes in concione, in senatu, in iudicio dicuntur, ut θεώμενοι spectatores, κεκλημένοι convivae. Cf. Eccl. 94, 165, Eq. 396, 783 cett.

V. 933. ὀΐ. Interiectio alibi monosyllaba hic, ne periret iocus, poetae distrahenda fuit, quod tamen facere vix potuit, nisi subinde ita clamasse Graecos statuimus. J. G. Droysen vs. 929 sqq. sic vertit: Womit denn wilst du weihen? — Einem Bä-schaf! — Was? | Mit einem *Bä-schaf*? — Freilich! — Das ist ja ein Kinderwort! | — Das ist's; doch passt's, damit, wenn in der Ecclesie wer | Aufsteht und sagt: wir brauchen Krieg! das Volk umher | Voll Angst und Beben schafsgleich durch einander *bä bät.*

V. 934. ἤπιοι. Vox epicorum et tragicorum usu trita pro πρᾷος recurrit Vesp. 819 et Timocl. III 602 estque omnino rarior in prosa Attica. — Verba pendunt ab ἵνα vs. 931.

V. 935. ἀμνοὶ τοὺς τρόπους. Cf. ἀμνοκῶν Eq. 261. Schol. τὸ — ἄρρεν πρόβατον, ὅταν ἔχῃ τὴν μέσην ἡλικίαν, ἀμνὸς καλεῖται, οἱ δὲ τὸν ἐνιαύσιον ἄρνα ἀμνὸν καλοῦσιν.

V. 936. ἴθι νυν, ἄγ'. Vesp. 843 ἴθι νυν, ἄγ' αὐτὼ δεῦρο.

V. 937—1051. *Scena decima quarta.* Trygaeus, Chorus, Servus. Praeparatio rei divinae cum precibus ad Pacem et sacrorum initium.

V. 938. Trygaeus abit intro aram, ligneam sane nec solidam et exigui ponderis, petiturus, statimque rediturus. Vid. 942.

V. 939. „Ad praeparationem sacrificii apud nostrum pertinent haec: βωμός, κανοῦν, ὀλαί, στέμμα, μάχαιρα, πῦρ, χέρνιψ, σχίζα

(*δαλίον*). Homerus habet *Α* 458 sqq. *βωμόν, χέρνιβα, οὐλοχύτας, πῦρ, πεμπώβολα, ὀβελούς*. Od. *γ* 439 sqq. praeterea *κανοῦν, πέλεκυν, ἀμνίον*, ibidem *ξ* 414 sqq. *ἐσχάρην* (= *βωμόν*), *ξύλα* (= *σχίζας*), *ἀλφίτου ἀκτὴν* (= *οὐλὰς* s. *οὐλοχύτας*). Euripides El. 791 sqq. *βωμόν, χέρνιβα, σφαγεῖον, κανᾶ, πῦρ, προχύτας* (= *ὀλάς*) *σφαγίδα, Δωρίδα* et *Φθιάδα κοπίδα*." E Richteri Praef. p. 58 sqq., qui insuper cft. Iph. A. 1562 sq., Herc. 922 sq., Herod. I 132, al.

V. 939. Schol. *ὁ χορὸς ταῦτα θαυμάζων ὅτι ηὐτύχησεν ὁ γέρων καθ' ἑαυτόν, εἶτα πρὸς τὸν πρεσβύτην φησὶ τὸ χωρεῖ κατὰ νοῦν, εἶτα τὰ ἑξῆς πάλιν ἰδίᾳ*. Grammaticus igitur interpretatur „Quaecunque deus vult, ea etiam fortuna bene administrat", tum ad Trygaeum „Cedit res ex sententia" et iterum secum „aliudque horum alii opportune se offert." Vulgo *καὶ* pro copula habetur, ut verba *χή — κατορθοῖ* pendeant a vocula *ὡς*. Ad abundantiam sermonis comparatur Av. 544 *κατὰ δαίμονα καί τινα συντυχίαν*, ut Demosthenes p. 1173 *κατὰ τύχην τινα καὶ δαίμονα* dixit. — Pergit schol. *τινὲς δὲ* οὕτως „*ὁπόσ' ἂν θέλωσιν οἱ θεοί, καὶ ἡ τύχη κατορθοῖ*". Hi igitur fortasse non agnoscebant lectionem *ὡς πάνθ' ὅσ' ἂν θεὸς θέλῃ*. In hac formula (et *εἰ — θέλοι*, sim.) bisyllabam verbi *ἐθέλω* formam servare sermonem comicum et plerumque pedestrem constat. Cf. infra 1187, Ran. 533, Plut. 347, 405, 1188. Apud Platonem tamen philosophum saepe etiam in his formulis apparet forma trisyllaba.

V. 940. Schol. *ἄλλως ἄλλῳ* (legit igitur *ἕτερον δ' ἑτέρῳ* aut *ἑτέρῳ δ' ἕτερον*) *κατὰ τύχην ἀποβαίνει. — τούτων: ἤγουν τῶν εὐτυχιῶν ἢ τῶν ἀνθρώπων*. Vertit Blaydes „Aliaque aliis istorum opportuno tempore eveniunt", conferens Pauli ep. Rom. 8,28. Tragicam grandiloquentiam eo ridere mihi videtur poeta, quod minimi momenti res (*ὁ γὰρ βωμὸς κτλ.* cf. 938) tantae verborum pompae ansam dat. Cf. imprimis vss. 948 sq., qui aperte Eurip. El. 1147 *μετάτροποι πνέουσιν αὖραι δόμων* similemve locum respiciunt. Schol. *μετάτροπος: ἀντὶ τοῦ εὔκρατος, μεταβληθεῖσα*. Sententia: *quamdiu tempestatis bellicae conversio persistit*. Cf. Thesm. 723 sq. — *σοβαρὰ*, *rapida*.

Cf. supra vs. 82, Ach. 672 σοβαρὸν — μέλος, Nub. 406 φέρεται σοβαρός, Plut. 872 ὡς σοβαρὸς (*ferox*) — εἰσελήλυθεν. Schol. σοβαρά: σεσοβημένη, εὐκίνητος. Tragici adiectivo non magis utuntur quam verbo σοβεῖν, sed Xenophon et Demosthenes, imprimis vero sequiores.

V. 942. Schol. ἀπὸ τούτων γὰρ κατάδηλόν ἐστιν, εἴ γε χρὴ τεκμήρασθαι τοῖς παροῦσιν. — ὥς. Vid. ad vs. 321.

V. 944. Schol. ἐν ὅσῳ, φησίν, ἐκ τῶν θεῶν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἐκπέπνευκε καὶ λελώφηκεν, σπουδάσωμεν ἱδρύσασθαι τὴν Θεωρίαν (imo Pacem), τῶν τῆς εἰρήνης ἀγαθῶν ἀντεισαχθέντων.

V. 946. μεταβιβάζει hic tantum in comoedia, ἀποβιβάζειν Vesp. 1163, ἀναβιβάζειν Amips. II 713; verbum simplex Alcae. II 830.

V. 948. Schol. ὅτι ἐκέκρυπτο (ἐγκέκρυπτο Ven. 475) ἐν τῷ κανῷ ἡ μάχαιρα ταῖς ὀλαῖς καὶ τοῖς στέμμασι. — Πλάτων Παιδαρίῳ (fr. 91 K.) „φέρε τοῦτ' ἐμοὶ | δεῖξον τὸ κανοῦν μοι (om. Ven.) δεῦρο· πῆ (μὴ Dobr., παῖ Ruth., ποι Ven. 475), μάχαιρ' ἔνι. Aut ἐμοί (τοῦτο δὴ Dobr.) aut μοι (παῖ?) corruptum est, Conferunt Herod. I 132 οὔτε βωμοὺς (cf. 942) ποιεῦνται οὔτε πῦρ (cf. 952) ἀνακαίοντες μέλλοντες θύειν, οὐ σπονδῇ (1159) χρέωνται, οὐκὶ αὐλῷ (952), οὐ στέμμασι, οὐκ οὐλῇσι (948). Ὀλαί partim per circumstantes homines a sacerdote spargebantur. Cf. Ach. 244, Nub. 262, „This appears, Paley inquit, to have symbolised the distribution of bread to all present, since the taking part in the banquet was an essential facture in the religious rite. It may however have been meant to indicate the union of fruit-offerings with bloodofferings". — Coronam, qua sive sacerdos sive victima coronabatur, myrteam fuisse ostendunt Av. 43, Vesp. 860, Thesm. 37. — μάχαιραν, *cultrum sacrificalem*, quae apud Homerum unica est h. v. significatio.

V. 949. „Neque hodie certe mactabitur illa ovis, etsi omnia ad sacrificandum parata sunt." Bergl. Cf. infra ad vs. 1020 sqq. De προβάτου sacrificio in scena cf. Av. 855 sq., ubi tamen, propterea quod vs. 959 τράγος dicatur, caprum significari Wieseler monuit, quam rem confirmant vs. 901

sq. *οὐδὲν ἄλλο πλὴν γένειόν τ' ἔστι καὶ κέρατα.* — *καὶ πῦρ γε τουτί.* Eadem verba extant Vesp. 811.

V. 950. *ἁμιλλᾶσθαι* hic tantum in comoedia legitur nec omnino composita *ἀνθαμιλλᾶσθαι* et *διαμιλλᾶσθαι*, sed *ἅμιλλα* Eq. 556 in melicis, Plat. com. II 679 (1, 4) in senariis.

V. 951. *Χαῖρις* (cf. *Χάρης*). Schol. *τῶν περὶ τὰς θυσίας αὐλητῶν ἦν ὁ Χαῖρις.* Cf. Ach. 16 *Χαιριδῆς βομβαύλιοι* 866, Av. 858. Schol. *ὡς αὐτομάτως ἐπιόντος αὐτοῦ ταῖς εὐωχίαις.* Notissimum est proverbium: *αὐτόματοι δ' ἀγαθοὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δαῖτας ἴασι*, in quo facetissime ludit Plato in Symposio 174 B. Cf. Zenob. II 19, ubi vid. Leutschium et Schneidewinum.

V. 955. *προσδιδόναι*, collato *προσαιτεῖν*, significare *mendicanti dare* observavit Blaydes afferens Xen. Mem. I 2, 29, Ar. Eq. 12, 22, Soph. Phil. 308. Adde Eur. Hel. 700 (ed. meae) „*Μενέλαε, κἀμοὶ προσδοτέα τῆς ἡδονῆς*, ubi frustra *μεταδιδόναι* requirebat Nauck. Vid. infra 1111 sqq.

V. 956. *κανοῦν* — *χέρνιβα.* Cf. Av. 850, 859, Eur. Iph. A. 1569, Herc. 926, Dem. p. 618 Bl. — Schol. *οὕτω τὴν χέρνιβα μᾶλλον προπαροξυντέον κατὰ τὴν ἀναλογίαν, οἱ δὲ Ἀττικοὶ παροξύνουσιν* [*ὡς*] *ἐν τραγῳδίᾳ καὶ κωμῳδίᾳ.* Similiter Athenaeus IX 409 B hanc *τόνωσιν* improbat.

V. 957. Schol. *τοῦτο πρῶτον ἐποίουν, καθαίροντες τὸν βωμόν.* Cf. Eur. Iph. A. 1471, 1568, Herc. 926. — *ἐπιδέξια* (Hom. *ὅθεν τέ περ οἰνοχοεύῃ*), ut semper in re sacra et saepe in profana, ominis causa.

V. 959. Schol. *τὸ ὕδωρ ἐδόκουν καθαίρειν ἀποβάπτοντές τι τοῦ πυρός· καθαρτικὸν γὰρ πάντων τὸ πῦρ, ὡς Εὐριπίδης Ἡρακλεῖ* (928) „*μέλλων δὲ δαλὸν χειρὶ δεξιᾷ φέρειν,* | *ἐπὶ* (*ἐς*?) *χέρνιβ'* <*ὡς βάψειεν*> *Ἀλκμήνης τόκος.*" *διὸ καὶ οὐ γραπτέον, ὥς τινες, δᾳδίον· ἱκανὸν γὰρ τὸ Εὐριπίδου εἰς πίστιν.* — *οὕτω διὰ τοῦ Λ ὁ τὴν κωμικὴν γράψας λέξιν ἀναγινώσκει.* Cf. Hesychius s. v. *δαλίον. Δαλὸς* s. *δαλίον titio* est, *θυμάλωψ carbo semiustus.* Cf. Ach. 820, Thesm. 729, Strattidis fr. 55 K. — *ἔμβαψον.* Cf. Nub. 150. Alia composita Ar. non habet; verbum simplex Eq. 520, Eccl. 216 (ubi malim *ἐνάψομαι*); *βάμμα* infra 1174, 1176, Ach. 112. De titionis in aquam lustralem imbutione

recte Paley „This probably symbolised the mystical union of the two purifying and expiatory elements, fire and water."

V. 961. *σείσω*. Cf. adn. crit. Alio sensu supra vs. 639. — *ἐκσείειν* Ach. 343, *ἀποσείεσθαι* (med.) Nub. 287, Ran. 346, Lys. 671. — Schol. *σεῖον*: *πρὸς τὸ ἱερεῖον λέγει· ἐσπούδαζον γὰρ ἐπισπένδοντες, ἵνα σείσῃ τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπινεύειν τοῖς ἱεροῖς δοκῇ*. Absurdum loci depravati interpretandi conamen. — *πρότεινε*, *porrige*, ut passim dicitur *προτείνειν τὴν δεξιάν*. E nostro cf. Lys. 941, Thesm. 936 sq., 1183 (*τὼ πόδε*) Plut. 1019. Praeterea habet *ἐντείνειν* Vesp. 405 et (med.) Nub. 968; *ἐπεντείνειν* supra vs. 459, Ach. 657 (*μισθόν*); *ἐκτείνειν* supra vs. 159, Thesm. 1212 (*τὰ γόνατα*), Eccl. 782 (*τὴν χεῖρα*). — *πρότεινε τῶν ὀλῶν*, i. q. Homerus *οὐλοχύτας προβάλλεσθαι* dicere solet.

V. 965. Schol. *πρὸς τὸ κριθὴν παίζει, ὅτι τὸ τῶν ἀνδρῶν αἰδοῖον κριθὴν ἔλεγον. τὸ δὲ γυναικεῖον μύρτον.* Hinc Av. 565 *ἢν Ἀφροδίτῃ θύῃ, κριθὰς ὄρνιθι φαληρίδι θύειν*, egregie pro *πυρούς*, quod e sequenti versu manaverat, poetae reddidit Brunck. Cf. *σῦκον* infra 1350 et *ἐρέβινθος* Ran. 345, ne plura ex magna eiusmodi vocabulorum in comoedia copia afferam. Eustath. p. 1446, 29: *ἡ ὡρίμη κριθή, ἡ καὶ ἀμφίκαυστις παρὰ Αἰλίῳ Διονυσίῳ, κωμικοὶ δὲ καὶ ἐπὶ γυναικείου μορίου φασί, Κρατῖνος δὲ τὴν ὀσφὺν οὕτως ἔφη*. Cf. Hesych. s. v. *καῦστις*, qui Cratinum *ἐπὶ τοῦ μορίου* dixisse sive *καῦστιν* sive *ἀμφίκαυστιν* (hoc enim ex eius verbis non plane liquet) dixisse refert et Etymol. m. 90, 33, qui dicit comicos *τὸ αἰδοῖον ἀπὸ τοῦ περικεκαῦσθαι* vocasse ait *ἀμφίκαυτιν* (sic), incertum relinquens sitne virile an muliebre pudendum intelligendum. Similiter iocis petuntur spectatores Nub. 1096 sqq., Vesp. 73 sqq., Ran. 274 sqq., 783, Av. 786 sqq. Cf. supra 43 sqq., 402, 821 sqq. A populo et iudicibus victoriam petit poeta Av. 445 sq. (cf. 1101 sqq.), Ach. 1224, Nub. 1115 sqq., Eccl. 1154 sqq. *Victoriam alicui tribuere* constanter cum aliis vocat *κρίνειν τινά*, semel addito *νικᾶν* Ran. 173: *ἔκρινα νικᾶν Αἰσχύλον*.

V. 966. „Tragoediis affuisse feminas satis constat ex Platonis Gorg. § 57 et Legg. II 658 B., ubi inter spectatores tragicorum certaminum enumerantur αἱ πεπαιδευμέναι τῶν γυναικῶν. De comoedia minus certa res est: quamquam ex Aristophanis aliorumque comicorum de feminarum praesentia silentio magnum in contrariam opinionem argumentum iure adstrui videtur posse. Hoc certe loco αἱ γυναῖκες nihil amplius significare potest quam choreutarum uxores, quas his sacris peragendis res postulabat una cum maritis adesse; quae cum ut in fabula agenda adesse nequeant, non absurde absentiam eorum notat Trygaeus, idque risus tantum causa movendi. Ergo ex hoc loco non adfuisse mulieres comoediis agendis potius colligas quam contrarium. Vid. Boeckhium de Gr. trag. princ. p. 38." Bl. Non autem agitur h. l. de choreutarum sed de spectatorum uxoribus absentibus, ut liquet e vs. 961, ubi poetae diserte dicit καὶ τοῖς θεαταῖς ῥῖπτε τῶν ὀλῶν. Quare hunc locum sic intelligo: „At mulieres (quae tamen vitae quotidianae sacrificiis adesse solent), utpote οὐ θεώμεναι (cf. 962, 964 sq.) non acceperunt κριθάς", itaque matres familias certe aetate Aristophanis comoedias non spectasse probabile arbitror. Ceterum per se ambiguam esse huius loci interpretationem concedo; fieri enim sane potest, ut mulieres in cuneis supremis sedentes sparsa hordea non attigerint. Idem valet de loco Avium 792: εἴτε μοιχεύων τις ὑμῶν ἐστιν ὅστις τυγχάνει | κᾆθ' ὁρᾷ τὸν ἄνδρα τῆς γυναικὸς ἐν βουλευτικῷ, | οὗτος ἂν πάλιν παρ' ὑμῶν πτερυγίσας ἀνέπτετο, | εἶτα βινήσας ἐκεῖθεν αὖθις αὖ καθέζετο. Domi mulierem esse novit adulter, itaque simulac maritum eius in theatro animadvertit ad illam se confert, neque opus ei primum explorare num forte et ipsa adsit inter spectatores. At eodem iure dixeris iam ante moecho convenisse cum uxore senatoris, ut ipsa nescio quo praetextu usa domi maneret. Seculo quarto spectasse peregrinas mulieres (meretrices) licet non negem, tamen non satis tuto, me quidem iudice, id efficias ex Alexidis fr. 41 K:

ἐνταῦθα περὶ τὴν ἐσχάτην δεῖ κερκίδα
ὑμᾶς καθιζούσας θεωρεῖν ὡς ξένας.

„Suadet mulier (aliis mulieribus), ait Kock, quid sit „faciendum, si in theatrum venerint, in cuneo supremo „esse considendum". Si autem Alexidem in *Γυναικρατίᾳ* fabula, cuius hoc fragmentum est, Aristophanis Concionantes imitatum esse recte coniectum est, probabile puto mulieres, ut illic, rerum potituras viros simulasse itaque poetam non sic scripsisse sed *θεωρεῖν ὡς ξένους*, quos *περὶ τὴν ἐσχάτην κερκίδα* spectasse nemo mirabitur.

Ceterum causa cur honestae certe matronae comoedias non spectarent non tam perspicua est quam prima facie videtur. Cur enim in Bacchanalium licentia, quae puellis matribusque ut phallicis pompis interessent spectatrices saltem permittebat (cf. Ach. 254 sqq.), easdem modestia muliebris comoedias spectare vetaret difficile dictu est. Accedit quod pueri, ut supra vidimus, non excludebantur. Sed enim cedendum videtur argumento petito ex alto de mulieribus in comoedia silentio, quod duobus locis ancipitis utique sententiae non convellitur.

Haec igitur si vera sunt, sequitur ut nihil huc pertineat Thesmophoriazusarum locus 832 sqq., ibique vs. 835 *ταῖς ἄλλαις ἑορταῖς* non significet *ταῖς ἄλλαις ἁπάσαις*. — *εἰς ἑσπέραν*. Cf. Eccl. 1074. — In Vespis vs. 58 et Plut. 797 sqq. cum contemptu improbatur comicorum quorundam mos nuces aliaque bellaria spargendi inter spectatores. Simile quid h. l. ipse Aristophanes commisit, ut spurcum quidem sed non inficetum iocum promeret.

V. 968. Schol. <*οἱ* Ven. 475> *σπένδοντες γὰρ ἔλεγον τίς τῇδε; εἶτα οἱ παρόντες εὐφημιζόμενοι ἔλεγον „πολλοὶ κἀγαθοί"* (*goed volk!*), *ἵνα οἱ συνειδότες τι ἐκχωροῖεν τῶν σπονδῶν.* Impuros enim, *τοὺς μὴ ἁγνοὺς τὰς χεῖρας*, lex Attica iubebat *εἴργεσθαι τῶν χερνίβων καὶ τῶν ἱερῶν*. Vid. v. c. Soph. O. R. 239 sq., Eur. Or. 1602 et Append. Proverb. IV 90. Hi igitur hac quaestione sacerdotis ut abirent admonebantur. Cf. Ran. 354 sqq. cum Kockii nota.

V. 969. *τοισδί*: Schol. *τοῖς χορευταῖς* (cf. 972), *καταχεῖ δὲ αὐτῶν τὸ ὕδωρ ἐπὶ γέλωτι καὶ οὐδενὶ ἑτέρῳ*. — *δῶ*; scil. aquam lustralem.

V. 970. *ἐνόμισας*, i. e. *νομίζεις*.

V. 970 sqq. „Nonne boni sunt, qui tanta aqua conspersi non diffugiunt, sed stationem suam quisque in choro servant fideliter?"

V. 974—1015. Ut observavit Zielinski, die Gliederung der altatt. Kom., pag. 219, in syzygia 922—1038, in quibus sibi respondent partes lyricae 939—955 et 1024—1038, contra morem illati sunt dimetri anapaestici, quae res inde explicanda, quod hae preces tam gravi modo recitabantur, ut a senariis haud ita multum distarent. Similiter preces pedestri sermone conscriptae reperiuntur in syzygia Av. 801—902 et lex in syzygia 1494—1705 ibidem.

V. 978. *ὦ πολυτιμήτη* forma poetica pro *πολυτίμητε*. Constans est *πολυτίμητος* deorum dearumque epitheton, sed *πολύτιμος* i. q. *τίμιος* (*πολυτελής*). Ach. 759 *παρ' ἀμὶ* (*ὁ σῖτος*) *πολυτίματος, ᾆπερ τοὶ θεοί* ait Megarensis. Cf. infra 1016, Ach. 807, Eq. 1390, Nub. 269, 293, 328, Vesp. 995, Av. 668, Thesm. 286, 594, Ran. 324, 397 et eximii honoris causa *ὦ πολυτίμητ' Αἰσχύλε* ibidem vs. 859. — Nimio pretio qui vendit Phrynichus com. fr. 52 vocavit *τιμιοπώλην*, unde verbum *τιμιοπωλεῖν* apud Hesychium.

V. 981. Schol. *παρακλίνασαι*: *παρανοίξασαι*. Similiter supra vs. 30 *παροίξας τῆς θύρας*. Cf. Hom. *M* 121 *οὐδὲ πύλῃσιν ηὗρ' ἐπικεκλιμένας σανίδας*, Od. *φ* 156 *θύρην ἀγκλίνας*, Il. *E* 751 *ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος ἠδ' ἐπιθεῖναι*. — Aliter supra vs. 156 *ποῖ παρακλίνεις τοὺς μυκτῆρας*.

V. 982 et 985. *παρακύπτουσιν*, *inclinato corpore prospectant*. Cf. Ach. 16, Vesp. 178, Thesm. 797 *κἂν ἐκ θυρίδος παρακύπτωμεν*, 799, Eccl. 208, 884, 924. — *προκύπτειν* Av. 496, Ran. 400 *χιτωνίου τιτθίον προκύψαν*. — *ὑποκύπτειν* Ach. 954 *ὑπόκυπτε τὰν τύλαν*, Vesp. 511 *ἱκετεύουσιν θ' ὑποκύπτοντες*. — *διακύπτειν* supra vs. 77 *exserto capite per fores*, Eccl. 930 *per fenestram*. — *ἀνακύπτειν* Thesm. 230, Av. 146 *ἵν' ἀνακύψεται* (i. e. *inexspectata apparebit*) *ἡ Σαλαμινία*,

Ran. 1066 *παρὰ τοὺς ἰχθῦς* (in macello) *ἀνέκυψεν*, Ar. fr. II 1185 *ἀνακῦπτον καὶ κατακῦπτον*. — *ἐκκύπτειν* Eccl. 1052 *πόθεν ἐξέκυψας*, Thesm. 790 *μήτ' ἐκκύψασαν ἁλῶναι*. — *ἐγκύπτειν* Thesm. 230, Ran. 237, 804 *ἐγκύψας κάτω*. Verbum simplex legitur Eq. 1354, Vesp. 279, Thesm. 933; frequentativum *κυπτάζειν* supra vs. 781, Nub. 509, Lys. 17, Plat. Rep. V 469 D.; adverbium *κῦβδα* (non *κύβδα*) supra 897, Eq. 365, Thesm. 489, adiectivum *κυφός* Ach. 707, Plut. 266, subst. *κύφων* Plut. 476, 606, Cratin. II 84 *ἐν τῷ κύφωνι* (*in nervo*) *τὸν αὐχέν' ἔχων*, Zenobius IV 7 *ἐκ παντὸς ξύλου κύφων γένοιτ' ἄν*.

V. 986. Schol. *μὴ κατὰ ταὐτοῦ* (*ταὐτὸν* Rutherf., sed *ταύτας*, scil. *τὰς μοιχευομένας* scribe cum Blaydesio, nam sic teste Cobeto uterque Ven.) *ὀλίγον ποιήσῃς ἡμᾶς ἀπολαῦσαί σου, ἀλλ' εἰς τέλεον φανερὰν ἡμῖν σαυτὴν ποίησον*.

V. 988. *γενναιοπρεπῶς*, i. e. *ὡς γενναίᾳ πρέπει*. Vocabulum nusquam alibi obvium fortasse fictum est ab ipso Aristophane, *Νεοπρεπής* dixit Plato Legg. X 892 D, *καινοπρεπεστέρως* Arist. Metaph. I, 8, *ἀξιοπρεπής* Xen. Symp. 8, 40; seriorum sunt *γυναικοπρεπής, ξενοπρεπής, ἀγαθοπρεπής, ἀγαθοπρεπῶς*. — *ἐρασταῖς*. Hinc Thesm. 392 fictum est compositum *ἀνδρεραστρία*.

V. 990. Schol. *τὸ X ὅτι οὐ συμφωνεῖ τοῖς χρόνοις ἃ λέγει, καὶ ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσι* (266, Cf. 890) *φησι „ἕκτῳ σ' ἔτει προσεῖδον" ἀλλὰ καὶ* <*οὐδὲ*?> *ὁ Φιλόχορος ἀπὸ Πυθοδώρου* (432), *ἀφ' οὗ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου δοκεῖ γεγενῆσθαι, μέχρι Ἰσάρχου* (424) *καταριθμούμενος εἰς τὰ ιγ' ἔτη συνάγει τοὺς χρόνους, πάλιν Θουκυδίδης — οὐδὲ αὐτὸς εἰς τοῦτον τὸν ἀριθμὸν ἔρχεται, ἀλλὰ ἀπολείπεται κατὰ τὰ θ' ἔτη. λεκτέον τοίνυν ὅτι αὐτὸς* (*ἀφ*?) *αὐτοῦ ὁ Ἀριστοφάνης τὸ ἐνδόσιμον δεδωκὼς πῇ μὲν ἀνάπαυλαν πῇ δὲ πόλεμον γενέσθαι, ὡς* (*καὶ* Ven. 475) *μηδὲ τὴν ἀρχὴν βεβαίαν εἶναι μήτε τοῦ πολέμου μήτε τῆς εἰρήνης, ὥστε αἱ διαφωνίαι τῶν πραγμάτων εἰσιν ἀνόμοιαι* (ultima obscura et fortasse corrupta). — *οἱ δὲ ποιηταὶ πολλάκις αὐτοσχεδιάζουσιν εἰς τοὺς χρόνους*. Si sana sunt, quod subdubito, verba Aristophanis, statuamus necesse est eum hic rei augendae causa belli initium computasse a pugna navali Corinthiorum et Corcyraeorum, quamquam

ne sic quidem accurate, quia, ut Krüger ad Fast. Hell. a. 435 affirmat, revera non tres sed duo tantum anni inter hanc pugnam et verum belli initium interfuerunt. Fortasse tamen non neglegendum etiam Eq. 783 ἔτος ὄγδοον (debebat ἕβδομον) parum accurate convenire cum ἕκτῳ ἔτει in Acharnensibus. Fieri tamen potest ut haec pars pertineat ad alteram Pacem, doctam igitur a. 418, *Agricolarum* fortasse nomine, ut sunt qui suspicentur. Nomine quidem pax adhuc erat, ita tamen bellicosa, ut ab armis vix unquam cessaretur et a Thucydide spatium a 421—416 in belli annis numerentur. Cf. Thuc. V 75. Sed vid. adn. crit.

V. 991. Schol. κορκορυγάς: τὰς βοάς, τὰς ταραχάς, τοὺς θορύβους· Cf. Aesch. Sept. 345, Lys. 491, Nub. 387 διεκορκορύγησεν. Luc. Philops. 3 κορκορυγμός. Proprie sic dicebatur *strepitus intestinorum*. Hesych. βορβορυγή: ποιός τις ἦχος, ὃν καὶ κορκορυγὴν καλοῦσιν. βορβορύζει: γογγύζει. Luc. Lexiph. 20 βορβορυγμός, Eccl. 433 οἱ δ' ἐκ τῶν ἀγρῶν ἀνεβορβόρυξαν, ubi frustra ἀντανεβρύαξαν coniecit Blaydes.

V. 992. Schol. Λυσιμάχην; ἀστείως συνέθηκε τὴν λέξιν κατὰ τὸ λῦσαι τὴν μάχην. Cf. Lys. 554. Ita quoque mulierem pacis auctorem in cognomini fabula Λυσιστράτην poeta vocavit.

V. 993 sq. τὰς ὑπονοίας τὰς περικόμψους, *suspiciones nimis argutas*. Hoc compositum non magis quam περίσεμνος (Vesp. 604) alibi reperitur.

V. 995. στωμυλλόμεθ', *garrimus*. Cf. Ach. 579, Eq. 1376, Thesm. 461, 1072 sq., Ran. 1071. Forma activa est Ran. 1310, Nub. 1003. Praeterea adhibetur καταστωμύλλεσθαι Ran. 1161 ὦ κατεστωμυλμένε | ἄνθρωπε et στώμυλος, στωμυλία, στώμυλμα, Euripides Ran. 846 dicitur στωμυλιοσυλλεκτάδης. Nullum horum verborum apud ceteros comicos fit obviam nec nisi apud seriores recurrunt. Ad verbi formam compara ὀγκύλλεσθαι vs. 465 et ἐξαπατύλλειν Ach. 637, Eq. 1144 et βδύλλειν Eq. 224, Lys. 354. — εἰς ἀλλήλους. Quod sic, non ἐν ἀλλήλοις vel πρὸς ἀλλήλους poeta dixit, causa esse videtur, quod proprie dicitur ὑπόνοια εἴς τινα. Nec tamen propterea distinxi post στωμυλλόμεθ', quia ita dicendum fuerat τὰς εἰς ἀλλήλους.

V. 997 sq. *φιλίας χυλῷ*. Ran. 943 *χυλὸν διδοὺς στωμυλμάτων*. Schol. *ὡς ἐπὶ κακουμένων* (i. e. *νοσούντων*)· *χυλῷ οὖν τῷ ῥοφήματι*. Eodem sensu *χυμός* usurpatur, quod iuxta cum illo etiam *gustum* et *saporem* significat. — *συγγνώμῃ* — *πρᾳοτέρᾳ*, *indulgentia* s. *clementia mitiore*, i. e. maiore. — *κέρασον τὸν νοῦν*, *tempera animum*. Cf. Plat. Legg. XII 691 D *νοῦς μετὰ τῶν καλλίστων αἰσθήσεων κραθείς*, Aesch. Cho. 344 *νεοκρᾶτα φίλον*, quo collato, Eur. Med. 137, *ἐπεί μοι φίλον* (sc. *δῶμα*) *κέκρανται*, fortasse vera lectio est *κέκραται*.

V. 1000. *ἐμπλησθῆναι* et mox vs. 1003 *ἰδεῖν* (sc. *ἡμᾶς*) pendent ob omisso imperativo *δός*, qua omissione iam Homerus usus est in nobilissimo loco: *Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴαντα λαχεῖν ἢ Τυδέος υἱόν, ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης*. Aoristo I passivo noster utitur in anapaestis, ut Nub. 375, 385, et in trochaeis Av. 790, in senariis vero ubique formis aoristi syncopati: *ἐμπλήμην* Ach. 235, *ἐνέπλητο* Vesp. 1304, *ἐμπλῇσθ'* Lys. 234, *ἐμπλήμενος* Eccl. 56, quae formae etiam in aliis metris apparent: *ἔμπλησο* Vesp. 603 in anapaestis, *ἐμπλήμενος* Eq. 935 in iambis dimetris, Vesp. 424 in trochaeis, *κἀμπλήμενος κάθευδε* olim reddidi Pherecrati II 287. — Forma media *ἐμπλησάμενος* Vesp. 380 in anapaestis et *ἐμπλησαμένη* Lys. 327 in choriambis extat. — Formas *πίπλημι* et *πίπρημι* cum compositis recte Cobet Atticis abiudicavit. A verbi simplicis usu Aristophanes abstinuit, nec probaverim Meinekii coniecturam in Platonis fragm. 71 scribentis *πλήσας* pro *πάσας παραφερέτω*, ubi si quid mutandum, scripserim *πᾶσιν*. Utitur quidem Xenarchus fr. 1, vs. 10, sed in paratragodia. In reliquis comicorum locis scriptura prorsus incerta est. *Ἀναπιμπλάναι*, *opplere*, legitur Ach. 847, Nub. 995, 1023, Pherecr. fr. 59, al.; reliquae compositiones in comoedia non extant, corrupta enim est lectio Antiphan. fr. 183, 4 *ἡδύσμασιν | ἀρνεῖα καταπεπλησμέν'*, ubi recte *καταπεπασμέν'* coniecit Iacobs. — *σκορόδων*. Schol. *ὅτι τὰ σκόροδα ἐκ τῆς Μεγαρίδος ἔφη καὶ ἐν τοῖς προειρημέννοις* (502) *λέγων „πρῶτος κτλ."* Rescindi oportere decretum Periclis de Megarensibus innuere poetam monet Blaydes.

V. 1004. Schol. *ἐν εἰρήνῃ ὄντες πολλῆς δι' ἐπιμελείας σῦκα πρῷα*

εἶχον. Cf. Ach. 520. — πρῴων: ὅτι καλοὶ οἱ πρωιμώτεροι σίκυοι· καὶ ἡ παροιμία „ἀρχομένων σικύων καὶ ληγουσῶν κολοκυντῶν." Vid. ad 1164. — ῥοιῶν, *malorum punicorum*. Vesp. 1268 ἀντὶ μήλου καὶ ῥοᾶς. Seriores interdum vocant σίδας. Eorum putamina σίδια appellantur Nub. 871. — ῥοιῶν requirente metro, cum brevem priorem syllabam postulant Vesp. 1268 (ῥοιᾶς Rav.), Fr. II 962, 986, 1184, Eriph. III 557 (1, 10), Hermipp. II 394, Anaxand. III 184 (1, 54), Antiph. III 35, ubi libri iota carent, quod servant Antiph. III 34 et Ephipp. III 340. Similis est ratio formarum χροιά Nub. 718, 1012, 1016, ubi longa syllaba requiritur, et Nub. 1171, Plut. 1020, ubi admittitur, et Eur. Med. 1168, Bacch. 457, Cycl. 517, ubi est necessaria, et χρόα ap. Com. anon. IV 628. Sic ποία metro postulatur Eq. 606, Epicrat. III 371 (1, 26), Aesch. Suppl. 50 (ποιονόμοις), Eur. Cycl. 332, sed πόα Aesch. fr. 28 admittente, fr. 29 postulante metro; στοιά Eccl. 676, 684, 686, sed στοὰ metro permittitur Ach. 548, Eccl. 14; in comoedia nova nusquam excluditur, saepe requiritur. Vid. Jacobii indicem s. v. Formam στοά saepe exhibent tituli Attici, nusquam στοιά, quae tantum in Doricis apparet. Vid. Meisterhans[2] p. 44 et cf. quae ibidem de verbo πο(ι)εῖν et vocabulis inde derivatis scripsit. Fortasse in στοά similibusque iota non admittendum, nisi ubi metro requiritur.

V. 1002. χλανισκιδίων. Cf. Ach. 519, additur μικρῶν, ut passim deminutivis.

V. 1003—5. Cf. Ach. 872—880.

V. 1003. Schol. ὅτι ὀρνιθοτρόφος ἡ Βοιωτία, καὶ ἐν Ἀχαρνεῦσί (876) φησιν „ὥσπερεὶ χειμὼν <ἄρα> ¦ ὀρνιθίας εἰς τὴν ἀγορὰν ἦλθες."

V. 1004. τροχίλους, nos *strandloopers*. Cf. Av. 78, Ach. 841, Herodot. II 68, i. q. κλαδαρόρυγχος ap. Aelian. H. A. XII 15.

V. 1005. Schol. Κωπαῒς λιμνὴ Βοιωτίας, ἐν ᾗ μεγάλαι ἐγχέλεις γίνονται. ὡς καὶ (καὶ om. Ven. 475) ἐν Ἀχαρνεῦσι (884) φησί „πρέσβειρα πεντήκοντα Κωπάδων (quasi Νηρῄδων) κορᾶν". Cf. Ach. 962, Lys. 35 sq., Stratt. II 779, Antiphan. III 70, Eubul. III 236. De anguillarum praeparatione cf. Ach. 894, de captura in aqua turbida Eq. 864 (cf. Nub. 559), unde Suidas

ἐγχέλεις θηρώμενοι: ἐπὶ τῶν διὰ κέρδος ἴδιον ταραχὰς ποιούντων, ut hodieque *in troebel water visschen* metaphorice dicimus. Quemadmodum Latine *anguilla* propter formae similitudinem cum voc. *anguis*, ita ἔγχελυς (ἔγχελις Boeotii dicebant) cum voc. ἔχις cohaerere videtur; absurde veteres (Athen. p. 299 D) derivabant ἀπὸ τοῦ ἐν ἰλύι ἔχεσθαι. Homerus Φ 353 (cf. 203) canens τείροντ' ἐγχέλυές τε καὶ ἰχθύες fortasse nondum pro pisce hoc animal habuit. — *σπυρίδας*, *fiscinas*, corbes textas. Cf. Herodot. V 16, Ar. II 1123, 1165 et alios comicos. Deminutivum σπυρίδιον Ach. 428, 445.

V. 1007. Schol. *ὀψωνοῦντας*: εὐκαίρως τὸ ὀψωνοῦντας προσέθηκε πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ δυσχερῶς ὠψώνουν ἀπησχολημένοι ἐν τοῖς θορύβοις αὐτοῦ καὶ τοῖς κακοῖς. Verbum recurrit Vesp. 493, 1497, et saepe apud alios comicos cum substantivis ὀψωνία, ὀψώνιον, ὀψωνιασμός. Arist. II 1153 ὀψώνης habet. Ὑποψωνεῖν, *clam obsonari*, Ach. 842, παροψωνεῖν, *per fraudem obsonari*, Eccl. 226. — *τυρβάζεσθαι* c. Dat. ut ὠστίζεσθαι Ach. 24, 844; τυρβάζειν, *turbare*, est Vesp. 257, Alex. III 395. Bl. Fortasse Pindaro Pyth. IV 84 γνώμας ἀτυρβάκτοιο pro ἀταρβάκτοιο reddi oportet.

V. 1008. „*Morychi* et *Glaucetae* una meminit Plato ap. schol. Nub. 109 (II 652) ὦ θεῖε Μόρυχε νῦν (σύ τε Bl.) γὰρ εὐδαίμων ἔφυς | καὶ Γλαυκέτης ἡ ψῆττα (cf. Thesm. 1062) καὶ Λεωγόρας, | οἳ ζῆτε τερπνόν. Morychi etiam tamquam helluonis piscium meminit Ach. 887, ubi anguillam dicit φίλην Μορύχῳ. De *Telea* cf. Av. 168." Bergler. Adde Phrynich. com. II 588.

V. 1009. Schol. *τένθαις*: ἀντὶ τοῦ λίχνοις· *τένδειν* γὰρ τὸ ἐσθίειν „ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένδει" Ἡσίοδος (Op. 524). Praeterea legitur vox infra 1120, ap. Cratin. II 179 et apud seriores, τενθεία, i. e. λιχνεία, Av. 1691, verbum τενθεύειν non nisi ap. sequiores servatum est. Cf. προτένθης Nub. 1180 cum schol., Fr. II 1006, Philyll. II 859, Pherecrat. II 256 et Athen. IV 171 C. — *Μελάνθιον*. Schol. ἀπεῖναι βούλεται τῶν ὄψων, διὰ τοῦτον αὐτὸν κολάζων ὡς γαστρίμαργον. Multo etiam gravior calamitas ut Antimacho helluoni accidat poeta precatur Ach. 1150 sqq. Cf. Eq.

927 sqq. Schol. *Μελάνθιος τραγῳδίας ποιητής*. Vid. ad vs. 808.

V. 1010. *εἰς τὴν ἀγοράν*, hic *forum venale* (et quidem *εἰς τοὺς ἰχθῦς*, ut paullo ante eae fori partes significatae sunt, quas Athenienses *τὰ λάχανα* et *τοὺς ὄρνεις* appellabant), unde passim apud nostrum verbum *ἀγοράζειν* = *ὠνεῖσθαι*. Hinc Pherecrates fr. 126 *τὸ παιδίον* | *τὸ πολλαγόρασον κἀπὸ πολλῶν τηλιῶν*. Appellabatur *τηλία* (teste schol. Plut. 1037) *σανίδων περίφραγμα ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν ᾧ ἄλφιτα ἐπιπράσκοντο*. Reliquae fori venalis apud comicos appellationes hae sunt: (*τὰ*) *λύχνα, σκόροδα, στεφανώματα, κρόμμυα, ἀρώματα*, (*τὸ*) *μύρον*, (*αἱ*) *χύτραι*. In recentiore comoedia *οἱ κύκλοι* vocatur ea fori pars ubi servi venibant. Vid. Menandri fr. 195, Diphil. 55, 3, Alexid. 99.

V. 1011. *ὀτοτύζειν*, i. e. *ὀτοτοῖ βοᾶν*. Cf. *ἰύζειν, οἰμώζειν, αἰάζειν* etc. Cf. Lys. 520, Thesm. 1081 (bis), unde *Ὀτοτύξιοι* Av. 1043, Aesch. Cho. 324 (pass.), Com. anonym. IV 629.

V. 1013 sq. Schol. *μήποτε ἐκ τῆς Εὐριπίδου Μηδείας* (96) *παραγράφει. ἐκεῖνα „ἰώ, δύστηνος ἐγὼ μελέα τε πόνων*, | <*ἰώ μοί μοι*,> *πῶς ἂν ὀλοίμαν." — οἱ δὲ αὐτοῦ τοῦ Μελανθίου φασὶν εἶναι Μήδειαν, ἐξ ἧς ταῦτα*. Vix quidquam verba Euripidis cum hoc loco commune habere et multo salsiorem esse parodiam, si Melanthius locum a poeta traductum ipse aut composuerit aut in scena declamaverit, non latuit viros doctos. Morsimum tragicum Medeam scripsisse, in qua Iasonis partes egerit frater Melanthius, cuius si extitisset Medea, scholiasta istam suspicionem non protulisset (cf. Nauck[2] p. 839), ingeniosa est Fritschii ad Ran. 151 coniectura, quam Mnem. XXIV p. 206 (cf. 278) ita amplexus sum, ut Medeae potius partes Melanthius egerit, perpetrata liberorum caede sic fere lamentantis: *ὀλόμαν, ὀλόμαν ἀποχηρωθεῖσ'*, | *ἃ σφ' ἐν καμάτοισι λοχευσαμένα*. Si recte, *ἀποχηρωθεῖσα* est *orbata*, ut *χῆρος* et *χηροῦν* non de viduis tantum, sed etiam de orbis usurpantur. Postea vidi Rogersium coniecisse personatum Creontem dixisse: *ἀποχηρωθεὶς τὰς ἐν Κόλχοισι λοχευομένας*. Sed enim nec aptum foret participium praesens pro praeterito, nec Creon hercle Medeam, quam ob interfectos et liberos et recens nuptam Creusam pessime oderat, potuit desiderare.

V. 1014. Schol. *τεύτλοισι*: καὶ ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσι (894) ἔφαμεν τοὺς μαγείρους μετὰ τεύτλων ἕψειν τὰς ἐγχέλεις. ἔπαιξε δὲ εἰπὼν *λοχευομένας* ἀντὶ τοῦ ἑψομένας. Cf. Eubuli fr. 35, 37, 64, 93, Pherecr. 108, 12 K. Ach. l. l. a τεῦτλον, *beta*, poeta formavit verbum ἐντευτλανοῦν: μηδὲ γὰρ θανών ποτε | σοῦ χωρὶς εἴην ἐντετευτλανωμένης. Saepe τεῦτλον et τευτλίον in comoedia recurrunt. Dores σεῦτλον dixisse discimus e memorabili Alexidis fragm. 142, 6 sq.

V. 1015. Schol. *τοὺς δ' ἀνθρώπους*: τοὺς ὁρῶντας ἐπιχαίρειν αὐτῷ θρηνοῦντι. Cur ἀνθρώπους Melanthio opponat poeta, exposui in adn. crit. — *ἐπιχαίρειν*, unde ἐπιχαιρέκακος (— κία, — κεῖν), *gaudere malis alienis*. Cf. Menand. IV 264 ταῖς ἀτυχίαισι μὴ ἐπίχαιρε τῶν πέλας, Soph. Ai. 840 οἵ δ' οὖν γελώντων κἀπιχαιρόντων κακοῖς, Dem. IX 61, XXI 134, al. In bonam partem usurpat Soph. Ai. 136 σὲ μὲν εὖ πράσσοντ' ἐπιχαίρω. — συγχαίρειν sive συνήδεσθαί τινι, *gratulari*, oppositum habet συνάχθεσθαι sive συλλυπεῖσθαι. Cf. infra 1317, Eq. 1333.

V. 1016. *πολυτίμητ'*. Vid. supra ad vs. 978.

V. 1018. *οἶν*. Vid. ad vs. 930. — *θέμις*. Inderlinabile hoc vocabulum est in formula θέμις εἶναι ap. Soph. O. C. 1191, ubi vid. Dindorfium. — *τιὴ τί δή*; Cf. τιὴ τί; fr. II 1171 (1, 14), ὁτιὴ τί; Nub. 784, ὁτιὴ τί δή; Plut. 137. Similiter τίη δὴ Hom. *K* 436 et saepe τίη (τί ἥ). Passim apud nostrum τιή (cf. vs. 927) et ὁτιή nude leguntur. Comicis propria sunt.

V. 1019 sq. parodia aut paratragoedia videntur. Schol. ταῦτα πρὸς τὸ ἔθος· φασὶ γὰρ τῇ τῶν Συνοικ[ε]ίων ἑορτῇ θυσίαν τελεῖσθαι Εἰρήνῃ, τὸν δὲ βωμὸν μὴ αἱματοῦσθαι, Ἑκατομβαιῶνος μηνὸς ἕκτῃ ἐπὶ δέκα. -- καὶ τοῦτο πρὸς σύγκρισιν τοῦ Πολέμου, ὃς αἵμασι χαίρει. Verba Ἑκατομβαιῶνος sqq. transpone post Εἰρήνῃ.

V. 1019. *δήπουθεν*, ut Av. 187, Vesp. 295, Plut. 140, rarius pro δήπου, quod passim legitur.

V. 1020. *αἱματοῦται*. Cf. Aesch. Ag. 1656, Eur. Phoen. 1149, Xen. Plat. al. — Thesm. 695 καθαιματώσει βωμόν. — *εἴσω* comicorum est, ἔσω et εἴσω, prout metrum postulat, tragicorum. — *φέρων* pro ἐνεγκών.

V. 1021. *ἔκφερε*. Cf. Ach. 359, 1109, 1122, 1222, 1224, Eq. 95

et passim. Cf. infra 1238. Bis medium legitur Eccl. 76 et 513 ἐξηνεγκάμην, *domo mecum extuli.*

V. 1022. Schol. διὰ τὸ μὴ θύεσθαι ἐν τῷ θεάτρῳ, ἀλλὰ τὸν χορηγὸν τῷ δοκεῖν θύειν ἀποκερδαίνειν τὸ θῦμα. Ridet, ni fallor, ipse poeta vanum sacrificii simulacrum, nec enim τὰ μηρία (τὼ μηρὼ vs. 1039), quae puer in scenam ferre iubetur, vera sed ex lapide aliave materie, quae igni resistat, facta femora esse crediderim. Vulgo locus sic accipi videtur, ut verum quidem peragatur sacrificium, sed mactetur ovis foris, ut praeter illa femora eius carnes serventur ad convivium, quod choragus praebere solebat choreutis et fortasse histrionibus. Cf. Ach. 1155. Alius schol. τῶν γὰρ ἐντοσθίων αἰρομένων παρὰ τῶν θυόντων, τὸ λοιπὸν σῶμα σωθήσεται τῷ ἱερεῖ, ἐπὰν θύσωσιν.

V. 1024. Schol. σχίζας κυρίως ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τὰ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τιθέμενα ξύλα, ὡς καὶ Ὅμηρος (*A* 462, γ 459) „καῖε δ' ἐπὶ σχίζῃσ' ὁ γέρων".

V. 1025. πρόσφορα, quae rei conveniunt, ad rem pertinent. Cf. Vesp. 809, Av. 124.

V. 1026. μαντικῶς. Cf. μαγειρικῶς 1017, Ach. 1014, Eq. 375; δημιουργικῶς supra 429, ubi vide. — τὸ φρύγανον τίθεσθαι, *cremium ponere.* Schol. οἱ γὰρ ἀπὸ τοῦ πυρὸς μαντευόμενοι τὰ φρύγανα ὑποτιθέασιν εἰς τὸ ἐξάψαι κατὰ τὴν ἐπιστήμην τὴν ἑαυτῶν, alius vero ad vs. 1027: αὐτοὶ γὰρ ἑαυτοῖς καὶ τὰ φρύγανα τιθέασι πρὸς ἐπιστήμην ἑαυτῶν. Cf. Teleclid. II 371 et adn. crit. Φρύγανα praeterea legitur Av. 643. Hinc φρυγανίζειν, i. e. ἐπὶ φρύγανα ἰέναι, nos *sprokkelen*, et φρυγανισμός, vocabula notissima in re militari. Pro φρύγανα sunt κληματίδες Thesm. 728, 731; φρυγεύς, i. e. σκεῦος ᾧ ἐνέφρυγον, dictum etiam σείσων, habet Theopompus (fr. 53) apud Pollucem VII 181, qui addit ὀνομαστέον δὲ καὶ τὸν ἄνδρα τὸν φρύττοντα (= φρύγοντα) φρυγέα.

V. 1027 sq. Schol. τί γὰρ οὐ ποιεῖς ὅσα χρὴ τοὺς ἐπιστήμονας; Blaydes audiendum putat εἰδέναι, quae insolita foret ellipsis. Magis κατὰ σύνεσιν quam grammatice poeta locutus videtur, quia τί σε πέφευγε; re vera idem significat quod πάντα οἶσθα. Prorsus ita Latini *fugit me*, i. e. praeterit me, nos *het ontgaat me.* In

Graecis verbum simplex ita usurpatum alibi me legere non memini, et alio sensu ἐκφεύγει τινά τι saepius usurpavit Demosthenes, nec plane idem est, etsi similis, usus verbi διαφεύγειν apud Platonem. Vide tamen Tim. 26 *B*.

V. 1030. δόκιμον, *probatum*, semel tantum recurrit in comoedia, Thesm. 125, item in melicis. Aeschylus utitur (cum adv. δοκίμως) et Euripides, sed raro uterque, semel Pindarus, saepius Herodotus, prosa Attica paene abstinet, contra εὐδόκιμος frequentissimum est, et verbum δοκιμάζειν.

V. 1031. Schol. πορίμῳ: εὐπόρῳ πρὸς τὸ ἐπινοεῖν. Cf. Thesm. 777, Ran. 1400, Aesch. Prom. 908. Bl.

V. 1032. ἐνημμένη, *accensa*. Nota verbi compositi pro simplici nusquam alibi obvium usum. Schol. Στιλβίδην: Στιλβίδης εὐδόκιμος καὶ περιβόητος μάντις τῶν τοὺς παλαιοὺς χρησμοὺς ἐξηγουμένων. ἀστειότατα δὲ τοῦτο παρέπλεξε. ἄλλως. τὴν φλόγα παρὰ τὸ στίλβειν, ἅμα δὲ καὶ παρὰ τὸν μάντιν Στιλβίδην, ὃν φησι Φιλόχορος ἀκολουθῆσαι ἐν Σικελίᾳ (Niciae, homini superstitiosissimo. Cf. Plut. Nic. 23), ἡνίκα ἐπολέμουν Ἀθηναῖοι καὶ εἰς Σικελίαν ἐστράτευον. μέμνηται δὲ αὐτοῦ καὶ Εὔπολις Πόλεσιν (fr. 211 K) „ὡς οὖν τιν' ἔλθω δῆτά σοι τῶν μάντεων; πότερος ἀμείνων; Ἀμφοτερὸς ἢ Στιλβίδης; ut correxi olim probante Nauckio (Mélanges Gr. R. VI 71) pro ἀμφοτέρος (ἀμφοτέρων Ven. et vulgo). Laetus nunc e schedis Cobetianis animadverto, idem coniecisse virum summum. Blaydesii coniecturae Ἀμφιάρεως vereor ne obstet haec inusitata comicis synizesis. — Rectissime Brunck „Dixerat paullo ante Trygaeus: Nonne tibi videor ut peritus haruspex cremia ponere? Nunc vero in eodem persistens ioco ait: Incensi ligni fumus haruspicem laedit, sed pro haruspice Stilbidem nominat. Nulla hic allusio ad στίλβειν, *splendere*, quod esset pol quam frigidum." Cft. Lys. 295, ἰοὺ ἰοὺ τοῦ κάπνου. | ὡς δεινὸν — προσπεσὼν μοὐκ τῆς χύτρας | ὥσπερ κύων λυττῶσα τὠφθαλμὼ δάκνει. | — ὀδὰξ ἔβρυκε τὰς λήμας ἐμοῦ et Vesp. 509. Adde Pherecrat. fr. 60 *K* ἀνέπλησα τὠφθαλμὼ πάλης φυσῶν τὸ πῦρ. — Schol. πιέζει: ἀντὶ τοῦ λυπεῖ. Probabilius Paley, cui rideri Stilbides in theatro praesens videtur, explicat

„Stilbides is vexed at finding we can do so well without him"; sed iniuria fidem habet frigidae paronomasiae.

V. 1034. *οἴσομαι*, si sanum, est *mihi feram*, cuius usus plane simile exemplum haud facile apud scriptorem Atticum invenies. Cf. adn. crit. Schol. *ἐμαυτῷ, φησίν, ὑπηρετήσω καὶ χρεία οὐκ ἔσται παιδός. — φιλοτιμεῖται περὶ τὰς ὑπηρεσίας, ἵνα κατὰ πάντα τὸν Στιλβίδην πλεονεκτεῖν* (superare) *δοκῇ καὶ θύων καὶ ὑπηρετῶν*. Servo tamen utitur in sequentibus, itaque verba *καὶ παιδὸς οὐ δεήσει* pertinent tantummodo ad ea quae nunc ipsum dicit. — Reliqua fabula caret scholiis Ravennatibus.

V. 1037. *ἀνατλάς*. Verbum epicum et tragicum hic tantum in comoedia legitur. — *τὴν ἱερὰν πόλιν*. Cf. Eq. 582.

V. 1039. *ταυτὶ δέδραται*. Schol.: *ἀντὶ τοῦ δέδαρται, καὶ Ὅμηρος* (*Ψ* 109) „*περὶ δὲ δρατὰ σώματα νήει*. Procul dubio fallitur, ita enim Attice *δέδαρται* scriptum esset, quod ne sententia quidem admittitur. — *τίθεσο*, scil. *εἰς τὸ πῦρ* s. *ἐπὶ τῶν σχιζῶν*. Cf. vs. 1026. Forma rarior pro *τιθοῦ*.

V. 1040. Schol. *θυλήματα: τὰ τοῖς θεοῖς ἐπιθυόμενα ἄλφιτα. ἐπιρραίνεται δὲ οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ*. *Melle* secundum Hesychium, *vino et melle* secundum alios grammaticos farina miscebatur. Addit schol.: *Τηλεκλείδης Στερροῖς* (fr. 33 K.) „*ὦ δέσποθ' Ἑρμῆ, κάπτε τῶν θυλημάτων*." Blaydes affert Pherecr. II 261, Platon. II 675, Theophr. Char. X, qui iungit *οὐλὰς* (l. *ὀλὰς*) et *στέμματα* et *θυλήματα*.

V. 1041. *ἐμοὶ μελήσει ταῦτα*. Cf. ad vs. 149 et vs. 1311. — *ἥκειν*, *rediisse*, ut passim. „*At redux iam esse debebas*". Servus „*Ecce adsum, num moratus tibi videor?*" — *ἐχρῆν*. Hoc imperfecto praeterea Graeci in oratione familiari utuntur, ubi quid quem facere iubent, ut vernaculo sermone nos quoque dicimus „ge moest", v. c. Plut. 624 *παῖ Καρίων, τὰ στρώματ' ἐκφέρειν σ' ἐχρῆν*. Cf. ibidem 405, 432, 966, cett.

V. 1042. *μῶν*, *num*, natum esse e *μὴ οὖν* ipsos Graecos ignorasse inde apparet quod non ita raro dicunt *μῶν οὖν*.

V. 1043. *ὄπτα*. Synonymum est *σταθεύειν* Ach. 1041 (cf. *ξανθίζειν* ibidem 1047), i. e. Thoma mag. interprete *κατ' ὀλίγον ὀπτᾶν*, sed de piscibus. Cf. etiam Eccl. 126 *σηπίαις — ἐσταθευμέναις*, et meta-

phorice de amore Lys. 376. Cf. Aesch. Prom. 22 de Prometheo solibus lente tosto. Ut ὀπτᾶν de carnibus, ita φρύγειν, *torrere*, de aliis cibis adhiberi solet, ut dicuntur κριθαί, ἐρέβινθοι, similia πεφρυγμένα. Cyclops apud Cratinum II 95 (5, 2) ad socios Ulixis πάντας ὑμᾶς — φρύξας, ἑψήσας κἀπ' ἀνθρακιᾶς ὀπτήσας, ut minutos pisces, ἐπανθρακίδας dictos. Fiebat τὸ φρύγειν ἐπὶ φρυγάνων, sed τὸ τηγανίζειν ἐν τηγάνῳ (Eq. 925), *frigere in sartagine*, unde ἀποτηγανίζειν, *e sartagine comedere*, ap. Phrynichi com. fr. 57 K. et Pherecr. fr. 128 (Macho et Sotades pro simplici adhibent). Cf. ταγηνίας, ταγηνοκνισοθήρας, Ταγηνισταί, fabulae Aristophaneae titulum. Alia verba culinaria omnibus nota sunt πέττειν, ἕψειν, ἀναβράττειν, quibus in linguis recentioribus duo triave verba respondent, in sermone Latino unum *coquere*. — Lysistr. 839 ὀπτᾶν, ut apud Theocritum aliosque *amore torrere* significat, quo sensu ἐξοπτᾶν dixit Sophocles fr. 433, 3 Nck.², nec dissimiliter Lys. 844 Lysistrata de Cinesia depereunti uxorem καὶ ξυσταθεύσω τοῦτον. Cf. et ὀπτάνιον supra vs. 891. De torrendo ciceres, fabas, fagos similiaque praeter φρύγειν usurpantur verba ἀνθρακίζειν et σποδίζειν et ἀφεύειν. Vid. infra ad vs. 1136, 1137, 1144. — Tandem adde πνίγειν, *suffocare*, nos *smoren*, Vesp. 510 δικίδιον σμικρὸν φάγοιμ' ἂν ἐν λοπάδι πεπιγμένον. Cf. multos comicorum locos in Iacobii indice et Herod. II 92. — καὶ μήν, quod pro vulgato substituit Dobree, saepe apparet, ubi novae personae nuntiatur adventus, ut Eccl. 41 καὶ μὴν ὁρῶ καὶ Κλειναρέτην καὶ Σωστράτην | προσιοῦσαν ἤδη τήνδε. Quod tamen unicum rei apud tragicos frequentissimae apud Ar. exemplum videtur, et cf. infra vs. 1208. Vid. adn. crit. Si sanum est γάρ, nihil aliud significare potest quam „etenim accedit vir gnarus rei divinae", non „est enim homo importunus", ut voluit Paley.

V. 1044. Schol. οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ μάντεις δάφνῃ ἐστεφανοῦντο εἰς γνώρισμα τῆς τέχνης. Similiter coronam gestabant magistratus, munere suo fungentis, oratores in comitiis, consultores oraculorum. — Pro στεφανοῦν passim usurpatur verbum ἀναδεῖν.

V. 1045. *τίς ἄρα ποτ'*. Cf. 1048 *τί ποτ' ἄρα*. Similiter sedem variant saepe voculae *οὖν* et *ἄν*.

V. 1046. Plurimos arte vaticinandi id temporis quaestum fecisse constat. Cf. Av. 904—1055, Plat. Rep. p. 464 B C, Isocr. Aegin. § 5—7, Soph. Ant. 1055. Bl. Vid. etiam Thuc. II 8, 2, 21, 3, VIII 1. Simillima scena legitur Av. 960 sqq.

V. 1047. *Imo hercle non modo vates aliquis est, sed ipse Hierocles* interpretatur, coll. vs. 6 et Lysistr. 55, Blaydes. Rectius, ni fallor, Schol., qui scribit: *οὗτος μάντις ἦν καὶ χρησμολόγος, τοὺς προγεγενημένους χρησμοὺς ἐξηγούμενος. ὡς ἀφυῆ δὲ καὶ* <*οὐκ*> *ἀκριβῆ μάντιν αὐτὸν κωμῳδεῖν βούλεται καὶ ὅρα πῶς καθαρῶς. ἐκείνου γὰρ εἰπόντος ὅτι μάντις τις πρόεισιν ὁ ἕτερος οὐ συγκατέθετο, ἀλλ' ἔφησεν „οὐ μὰ Δί' ἀλλ' Ἱεροκλῆς" ὡς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ γινωσκομένου μᾶλλον ἢ τῆς τέχνης. καὶ Εὔπολις Πόλεσιν* (fr. 212 K) *„Ἱερόκλεες, βέλτιστε χρησμῳδῶν ἄναξ* (cf. Soph. O R 284, 303), quae ironice dicta sunt. Blaydesio certe, ut suam tueretur sententiam, Veneti codicis lectio *αὐτὸς* pro *οὗτος* recipienda fuerat. — *οὐξ Ὠρεοῦ*. Schol.: *διαβάλλει αὐτὸν ὡς οὐ πολίτην ἀλλ' Εὐβοέα* (cf. Nub. 213, Vesp. 715), *διὸ δηλοῖ ὅτι ὡς ξένος οὐκ εὐνοεῖ τῇ Εἰρήνῃ. Ὠρεὸς δὲ Εὐβοίας πόλις, ἣν Ὅμηρος* (*B* 537, cf. Schol.) *Ἱστιαίαν φησίν*. Vid. Theopomp. ap. Strab. p. 445.

V. 1050. *κατὰ τὴν κνῖσαν*, *nidore allectus*, nos „op de reuk af". Vid. ad vs. 192. E comoedia *τὸ κνῖσος* affert Schol. Ven. Hom. *B* 423 *„τὸ κνῖσος ὀπτῶν ὀλλύεις τοὺς γείτονας"*, sed in eo versu *κνῖσος*, ut interdum etiam *κνῖσα*, significat *τὸ πιμελές, ὁ δημός*. Bergler ex Asio poeta ap. Ath. III p. 125 citat voc. *κνισοκόλαξ*, Blaydes ex incerto auctore ap. Suidam s. v. *Ἰούνιος* voc. *ταγηνοκνισοθήρας*, quibus adde *κνισολοιχός* Antiph. III 35, Amphid. III 404, Sophil. III 582 et *κνισοδιώκτης* e Batrachomyomachia (240), quod antiquum seculi quinti carmen esse mihi quidem minime persuasit in novissima editione Ludwich, et *κνισοτηρητής* ap. B. A, 49, 13. Cf. Eupolidis fr. 173 et Diphili fr. 61 K. — In Pluto 895 sycophanta carnes assas odoratus sexies repetendo sonum *ὖ ὖ*

integrum senarium complet, ut in Equitum prologo faciunt Nicias et Demosthenes toties repetendo *μὺ μῦ*.

V. 1051. Schol. *μὴ προσποιησώμεθα αὐτὸν ἑωρακέναι*. Cf. Eq. 1146, Lys. 170, Plut. 827, Pherecr. fr. 163 K, et ita passim apud alios *οὐ δοκῶ simulandi* sensu ponitur.

V. 1052—1126. *Scena decima quinta*. Hierocles, Trygaeus, Servus. Servus nonnisi vs. 1055 et 1122—1126 loquitur. Vates importunus et famelicus frustra rei divinae se immiscet et, ubi Paci Trygaeum immolare audivit, obscuris oraculis hominem territare conatur, quae ut irrisus a vinitore nihil hunc movere sentit, carnium hostiae partem sibi vindicat, sed ab ero et servo non tantum vapulat, sed etiam victimarum pellibus aliunde raptis exuitur.

V. 1052. Schol. *Ἱεροκλῆς ἐπιστὰς ἄκλητος, καὶ ταῦτα περιεργαζόμενος, τίνι οὖν, φησί, τῶν θεῶν* <*θύετε*>; Ultimum vocabulum supplevi e Ven. 475.

V. 1053. Schol. *ὄπτα σὺ σιγῇ: ἀπαλλαγῆναι αὐτὸν ποίει* (vulgo *ποιεῖ*), *μὴ προσέχων μηδὲ ἀκηκοέναι προσποιούμενος.* — *κἄπαγε ἀπὸ τῆς ὀσφύος: τὸν ὀβελίσκον ἀπάγαγε, οἷον πρόσεχε μὴ ἅψῃ αὐτῆς· ταύτῃ γὰρ μαντεύονται. εἰς τὸ αὐτό: ἀναχώρει ἀπὸ τῶν ἱερῶν καὶ ἀφίστασο, φησίν.* Alter scholiasta ad Hieroclem haec dici putat, sed ita *σὺ δ' ἄπαγε* requireretur. Vid. adn. crit. Vs. 1058 demum Trygaeus, sui non amplius compos, obliviscitur quod vs. 1051 servo dixerat. — Coxendicis magnas fuisse in re sacra partes constat. Cf. Aesch. Prom. 504, Menand. IV 108, 161. Pollux II 178 *τὸ δὲ ἀπὸ νῆς ῥάχεως ὀσφύς, τὸ ἄχρι γλουτῶν.*

V. 1054. Schol. *ἡ οὐρὰ καλὰ σημαίνει. ἔθος γὰρ εἶχον τὴν ὀσφὺν καὶ τὴν κέρκον ἐπιτιθέναι τῷ πυρί, καὶ ἐξ αὐτῶν σημείοις τισὶ κατανοεῖν εἰ εὐπρόσδεκτος* (*θεοῖς*) *ἡ θυσία, καὶ ἄλλα τινὰ πρὸς τὰ νεύματα σημεῖα λαμβάνειν περὶ ὧν τὴν θυσίαν ἐποίουν.* Cf. Ach. 785, Thesm. 239. Idem igitur fere significat nota formula: *τὰ ἱερὰ καλά ἐστι* s. *τὰ ἱερὰ γίγνεται.* — *ποιεῖ* quasi intransitive, cuius usus aliud exemplum est Thuc. II 8: *ἡ εὔνοια τῶν ἀνθρώπων ἐποίει μᾶλλον* (magis vergebat, s. inclinabat) *ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους.* Loco nostro ad litteram verti possit: *doet het mooi.*

V. 1056. Schol. *τἀπάργματα*: τὰς ἀπαρχάς, ἃς εἰώθασιν οἱ ἱερεῖς λαμβάνειν, ὁ Ἱεροκλῆς ταῦτα σημαίνει. Vocabulum apud seriores demum recurrit. Ἀπαρχαί vulgo audire solent nascentes in fronte victimarum pili et membrorum partes externae, ἱερώσυνα vero tam ea quae sacerdotibus obveniunt (Athen. IX 368 E) quam τὰ τοῖς θεοῖς ἐξαιρούμενα μέρη καὶ θυμιώμενα (B. A. 44, 9 sqq.).

V. 1057. *ἄμεινον*. Per litotem saepe pro eo dicitur οὐ χεῖρον, velut Eq. 37. Quod Latine dicitur *nihil aeque bonum ac* sive *nihil melius quam* Graece sonat οὐδὲν οἷον v. c. Lys. 135, Av. 69, Plat. Gorg. p. 447 C, 481 B.

V. 1058. Schol. *πολλὰ πράττεις*: οἷον πολλὰ περιεργάζῃ καὶ πολυπραγμονεῖς, *curiosus es*. Sic Ran. 228 et passim. Eodem sensu πολυπραγμονεῖν Plut. 913. Cf. Av. 474 (πολυπράγμων), Ach. 833 (πολυπραγμοσύνη. Opposita notio est τὰ ἑαυτοῦ s. τὰ ἴδια πράττειν, nam πολλὰ πράττειν i. q. πράττειν τἀλλότρια. Subsimilis notio est vocabulorum περιεργάζεσθαι, περίεργος, περιεργία, quae usurpantur de iis, qui nimia agunt et saepe inutilia, quique multa moventes nihil perficiunt, *laborious in trifles*, ut Angli dicunt.

V. 1059. *κατάτεμνε*, *seca in frusta*. Ach. 300 Κλέωνος —, ὃν κατατεμῶ τοῖσιν ἱππεῦσι καττύματα. Reliqua apud nostrum verbi τέμνειν composita sunt: Eq. 1220 τοῦ πλακοῦντος — ἀποτεμών, Lys. 192 τόμιον ἐντεμοίμεθα de immolando, Ran. 575 τὸν λάρυγγ' ἂν ἐκτέμοιμί σου, Lys. 132 παρατεμεῖν, *secare in longitudinem*. Cf. 116, Eq. 291 ὑποτεμοῦμαι τὰς ὁδούς σου, ib. 316 ὑποτέμνων (dolose incidens) ἐπώλεις δέρμα μοχθηροῦ βοός — ὥστε φαίνεσθαι παχύ, κτέ.

V. 1060. Schol. καὶ τοῦτο παροιμιακὸν ἀπὸ Ὁμήρου (γ 332) „ἀλλ' ἄγε τάμνετε μὲν γλώσσας" ὥς φησι Καλλίστρατος. Cf. γ 341 et Av. 1702, Plut. 110. De Mercurio Athen. p. 16 B προσνέμονται δ' αὐτῷ αἱ γλῶσσαι διὰ τὴν ἑρμηνείαν Bl. Paley annotat „The tongue, being the organ of speech, and therefore being regarded as the part specially acceptable to the gods (who were thought to employ it for communicating their will by the sounds of birds and beasts) was cut and offered separatly."

V. 1061. *οἶσθ' ὃ δρᾶσον;* Cf. Av. 54, Eq. 1158, Ach. 1064, Soph. O. R. 343, Eur. I. T. 1204. Bl. Adde Av. 80. Interdum hanc similesve locutiones librarii corruperunt substituendo futuro pro imperativo. — *ἢν φράσῃς.* Similia reperiuntur Eq 1158, Alex. III 442, Nicomed. IV 583, Soph. O. R. 1517, Plat. Rep. 408 D. Bl. Addo Eurip. I. A. 523: *ὃν σὺ μὴ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἂν λόγον;* Hecub. 999 sq., Aesch. Agam. 521, Plat. Rep. p. 587 B, Plut. Amatorii cap. I med. *οὔκ, ἀλλ' εἴσομαι λεγόντων,* quibus plura addere possim. — *διαλέγου.* Obscoeno sensu hoc verbo poeta usus est Plut. 1082. Cf. Plut. Sol. 20, Pollux II 125, V 5, Pierson ad Moeridem pag. 131.

V. 1062. *Εἰρήνῃ,* cui tu adversaris.

V. 1063. *ὦ μέλεοι.* Sic incipit oraculum Atheniensibus datum apud Herod. VII 140. Bergl. — Etiam Cleo, si nostro fides, oraculis utebatur ad territandum superstitiosum populum Eq. 61 *ᾄδει δὲ χρησμούς· ὁ δὲ γέρων σιβυλλιᾷ. | ὃ δ' αὐτὸν ὡς ὁρᾷ μεμακκοηκότα, | τέχνην πεποίηται. κτλ.* Cf. 197, 999 sqq. — *ἐς κεφαλήν σοι, In caput tuum recidat.* Schol. *ὡς καταρασάμενος αὐτοῦ καὶ βλασφημήσαντός φησιν, εἰς τὴν <σὴν?> κεφαλὴν ἔλθοι <σοι?> τὸ δεινόν· τουτέστι σεαυτῷ μάντευσαι ὅπερ εἶπας (ἂν εἴπῃς* Ven. 475) *δυσχερές.* Altera utra vocula excidit. Cf. Plut. 526, ubi luditur in formula *ἐκ τῶν ποδῶν ἐς τὴν κεφαλήν, ab initio ad finem, μὴ δῆτ' ἔμοιγ' ἐς τὴν κεφαλήν,* quare ibi additus est articulus. Ach. 833 *ἐς κεφαλὴν τρέποιτ' ἐμοί,* Dem. XIX § 130 *ἃ νῦν ἐς κεφαλὴν ὑμᾶς αὐτῷ δεῖ τρέψαι,* Plat. Euthyd. p. 283 E. *εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν, εἶπον ἄν, σοὶ εἰς κεφαλήν.* Nempe *κεφαλή* iam apud Homerum ut vitae sedes pro ipsa vita usurpari coepta est, ut *β* 237 *σφὰς παρθέμενοι κεφαλάς* quod ibidem vs. 74, *ι* 255 *ψυχὰς παρθέμενοι* dicitur, *P* 242 *ὅσσον ἐμῇ κεφαλῇ περιδείδια μή τι πάθῃσι, Δ* 162 *σύν τε μεγάλῳ ἀπέτ(ε)ισαν, | σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν, X* 218 *σῷ τ' αὐτοῦ κράατι τ(ε)ίσεις.* Cf. etiam *τ* 92, *ὃ σῇ κεφαλῇ ἀναμάξεις,* quod imitatur Herod. I 155, absurde derivatum a Steinio a verbo, quod numquam extitit neque extare potuit *ἀν-αμάγειν, cogere* scilicet! Inde

etiam, ut Latine *caput*, passim de toto homine usurpatur ab Homero in φίλη κεφαλή, ἱερὴ κεφαλή, ἠθειὴ κ. aliisque plurimis, quae seriores poetae suo modo imitati sunt. — Similiter Damoetas ap. Theocr. VI 23, indicante Paleio, Telemo vati imprecatur.

V. 1065. Schol. Χαροποῖσι: φοβεροῖς. πιθήκοις δὲ Λακεδαιμονίοις, ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν λέουσιν. Quippe apud antiquos paene constans χαροπός est *leonum* epitheton, quo tamen de *canibus* usus est auctor hymni in Mercurium 194 eiusque exemplo Xenophon qui fertur de Venat. 3, 3. — χαροποὶ θῆρες Soph. Phil. 1151. De *dis* et *hominibus* sequior demum aetas vocabulum usurpavit et de aliis multis. Propria adiectivi vis aeque incerta est atque etymologia. Cf. Ebelingii lex. Hom. s. v. — Subst. πίθηκος, ut ipsa bestia, peregrinae est originis, ut vel formarum diversitas (πίθηξ, πίθων) ostendit. Absurda est etymologia, qua a verbo πείθειν scilicet sunt qui derivent.

V. 1066. Schol. αἰβοιβοῖ: γέλωτος τοῦτο μίμημα. Vid. supra ad vs. 15. — γελᾷς. De compositis agam ad vs. 1245. — ἥσθην. Cf. Nub. 174, 1420, Eq. 696, Av. 570, 880. Similiter ἐχάρην, ἐγέλασα, ἐπῄνεσα, ἐδεξάμην, ξυνῆκα, alii aoristi usurpantur eadem fere vi qua alibi praesens apparet. Nos fere: *ik heb pret aan, ik moet lachen om, begrepen!* etc.

V. 1067. Schol. κέπφοι: εὔηθες ζῷον ὁ κέπφος οὗ μέμνηται καὶ Νίκανδρος (Alexiph. 170) καὶ Ἄρατος (Phaen. 184) περὶ τῶν διοσημιῶν διαλεγόμενος καὶ Καλλίμαχος ἐν τοῖς ἰάμβοις (fr. 81). ἐκ δὲ τῆς θαλάσσης ζῆν αὐτὸν λέγουσιν ἐσθίοντα τὸν ἀφρόν. εἶναι δὲ πολὺν μὲν ἐν τοῖς πτεροῖς, ὀλίγον δὲ ἐν τοῖς κρέασιν καὶ κεκραγέναι ὠδίνοντα· ὅθεν γενέσθαι τὴν παροιμίαν „κέπφος ὠδίνει" ἐπὶ τῶν ἐπαγγελλομένων μὲν μεγάλα, μηδὲν δὲ ἄξιον τῆς ἐπαγγελίας ποιούντων. Prorsus igitur convenit proverbium vernaculum: *veel geschreeuw, maar weinig wol* et Graecum ὤδινεν ὄρος, εἶτ' ἔτεκε μῦν. Hinc avi ἀλαζονείας (iactantiae) crimen dari potuit, sed cur εὐηθείας (stoliditatis) insimularetur, apparet e scholiis ad Plut. 912, quorum unum appono: οἱ παῖδες τῶν ἁλιέων λαμβάνοντες (animalculum) τὸν ἀφρὸν ῥίπτουσι τὸ πρῶτον πόρρωθεν, εἶτα ἐγγύτατα, εἶτα εἰς τὴν

χεῖρα [τὸν ἀφρόν], καὶ οὕτως εὐχερῶς ἀγρεύουσι. καὶ ἐπὶ τῶν ἀλογίστων τοῦτο εἰς παροιμίαν. Quamquam κέπφος sit necesse est qui non perspiciat vanum hanc captandi rationem commentum esse (quod ipsi Aristoteli imposuisse mireris), excogitatum ad stoliditatem huic avi imputatam explicandam, etiamsi mos eius ore capiendae spumae marinae, quam pro esca habere videbatur, populo satis causae erat, cur ita crederet. Alius ibidem schol. tradit eandem esse, quae vulgo λάρος appelletur, a quo tamen distinguitur ab Aristotele H. A. VIII 3, 14 qui una commemorat κέπφον, αἴθυιαν, λάρον, χαράδριον. *Procellariam pelagicam* zoölogi appellant. De usu metaphorico cf. κόκκυξ Ach, 598, ἀβελτερόκοκκυξ Plat. fr. 64. — τρήρωνες, notum palumbarum epitheton apud Homerum. — ἀλωπεκιδεῦσιν. Vid. Lys. 1267 et infra ad vs. 1189. Similia deminutiva pullos significantia multos ad h. l. collegit Blaydes: γαλιδεύς, λυκιδεύς, παρδαλιδεύς, περδικιδεύς, κορωνιδεύς, ἱερακιδεύς, περιστεριδεύς, ἀηδονιδεύς, ἐρωτιδεύς, πελαργιδεύς, ἀλεκτοριδεύς. Addi possunt λεοντιδεύς, alia. Non sequitur hanc analogiam equorum, bovum, ovium, canum, aliorum progenies. Etiam leonum subolem antiquior aetas non λεοντιδέας, sed σκύμνους appellare solebat.

V. 1068. Schol. ἀεὶ τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τοῦτο κωμῳδοῦσιν· καὶ Εὐριπίδης (Andr. 447) „Σπάρτης ἔνοικοι, δόλιοι βουλευτήρια." Cf. Supra 216 sq., infra 1189 sq., Lys. 629, Ach. 307 sq.

V. 1069. Schol. οὑτωσὶ θερμὸς ὁ πλεύμων: κεκαυμένος, ἐσθίοντες γὰρ τὰ σπλάγχνα θερμὰ ὄντα τοῦτό φασι (unus Trygaeus haec dicit, sed cf. ad 1112) πρὸς Ἱεροκλέα. Iocus perquam similis affertur e Vespis 819. Necessario σοῦ vs. 1068 habet accentum, quia mente supplendum ὡς ἐμοί. Vid. adn. crit. Alludi ad vaticinantium ardorem vix cuiquam persuadebit Paley.

V. 1070. Schol. νύμφαι: αἱ ἔφοροι τῆς μαντικῆς νύμφαι. Cf. νυμφόληπτος (ut φοιβόληπτος, μουσόληπτος, θεόληπτος), *lymphatus* (— *ticus*), *lymphare*. — ἐξαπάτασκον: ὡσεὶ ἔλεγεν ἐξεπαίδευον. — Oracula apud nostrum praeterea occurrunt in Equitibus 1015 sqq., in Avibus 967 sqq., in Lysistrata 770 sqq. Notandum est seriores scriptores semper et ubique his

formis (in *σκον*) usos esse sine augmento syllabico aut temporali, secuti fere constantem Homeri, qualem praeterquam in Leeuweni editionibus legimus, traditionem. Mature autem, si unquam habuerunt, inutile augmentum hae formae abiecisse videntur, si quidem in nulla persona cum praesenti confundi potuerunt.

V. 1071. Schol. *Βάκις*: *χρησμολόγος — Βακίδες δὲ τρεῖς, ὧν πρεσβύτατος ἐξ Ἐλαιῶνος τῆς Βοιωτίας, ὁ δὲ δεύτερος Ἀττικός, τρίτος δὲ Ἀρκὰς ἐκ πόλεως Καφύης, ὃς καὶ Κύδας ἐκαλεῖτο καὶ Ἀλήτης, ὥς φησι Φιλητᾶς ὁ Ἐφέσιος.* At procul dubio nomen genericum est *Βάκις* = *προφήτης*, ductum a verbo *βάζω*. Cf. *ἀ-βακ-εῖν* et *βάξις*. Pergit schol. *Θεόπομπος δὲ ἐν θ' τῶν φιλιππικῶν ἄλλα τε πολλὰ περὶ τούτου τοῦ* (l. *τοῦ Βοιωτοῦ*, coll. schol. Av. 962) *Βακίδος ἱστορεῖ παράδοξα καὶ ὅτι ποτὲ τῶν Λακεδαιμονίων τὰς γυναῖκας μανείσας ἐκάθηρεν, Ἀπόλλωνος τούτοις τοῦτον καθαρτὴν δόντος, ἔστι δὲ καὶ ἐπίθετον Πεισιστράτου,* utpote vaticiniis vatibusque faventis. De Bacidis oraculis Bergler et Blaydes cft. Eq. 123, 998, Av. 963, Herod. VIII 20, 77, IX 43. Iocose poeta Eq. 1004, 1035, 1097 Bacidi affinxit fratrem maiorem Glanidem.

V. 1072. *ἐξώλης*. Cf. Eupol. II 444, Menand. IV 114, Hipparch. IV 431, Dem. XIX 172, XVIII, 324, Andoc. I 89, Din. II 16. Comparativus Eccl. 1053, 1070, Plut. 443, Antiph. fr. III 86, vs. 12, Anaxil. III 148 (1, 31), Diphil. IV 415. — In execrandi formulis saepe additur *καὶ προώλης*. Tragicorum est *πανώλης*. Subst. *ἐξώλεια* antiquum est et apud oratores occurrit, *ἀπώλεια* novitium. Tametsi *διολλύναι* crebri usus est, *διώλης* tamen et *διώλεια* nemo dixisse videtur. — Schol. *βακίζων*: — *Βακίδος μνημονεύων*. Formatum ad analogiam verborum *ἀδελφίζειν, θυγατρίζειν, παππίζειν, πατερίζειν, καρδαμίζειν* (Thesm. 617), *τίζειν*, i. e. identidem *τί λέγειν* (noster apud Photium s. v.), aliorumque multorum, in quibus etiam est *κακίζειν*.

V. 1073. *δέσμ' ἀναλῦσαι*, ut *ἱστόν* et *πρυμνήσια ἀναλύειν* dixit Homerus, sed Od. μ 200 *ἐμέ τ' ἐκ δεσμῶν ἀνέλυσαν*. Vulgaris sermonis foret verbum simplex.

V. 1074. *τοῖς ἁλσί γε παστέα.* Cf. Crates II 237, Theophr. Char. IX. Cum articulo, quia numquam ab Homero inde (cf. Il. I 214) sal sacrificiis deerat. B. A. 383, 12 *ἁλίπαστα: οἴονται οἱ πολλοὶ ἁλίπαστα τὰ ταριχηρὰ* (salsamenta), *οὐ χρῶνται δὲ οὕτως Ἀττικοί, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἁλσὶ πεπασμένων κρεῶν ὀπτῶν προσφάτων.* Bl. Vere hoc monuisse grammaticum confirmant comicorum loci Aristom. II 732, 733, Eubul. III 205. Schol. *ἐπικεκοφὼς* (interrumpens) *τὸν λόγον* (Hieroclis) *λέγει.* De salis usu memorabilis locus est Athenionis, sive potius Atheniconis, comici IV, 558 sq. M., III 369 sq. K.

V. 1076 *b.* Schol. *ὑμεναιοῖ: εἰς γάμον ἄγοιτο* (cf. 1112, Theocr. XXII 179), *τὸ ἀδύνατον δὲ εἶπε παρὰ τὸ* (Hom. X 262 sq.) „*ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστά, | οὐδὲ λύκοι* [*τε*] *καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν.*" Cft. Bl. Herod. IV 169 *τοιγαροῦν ἔφη αὐτὸν καταλείπειν ὄιν ἐν λύκοισι,* Apostol. XIV 96, Diogenian. VII 61, Hor. Epod. IV 1, Cic. Phil. III 11, Ter. Eun. I 5, 16, Plaut. Pseud. I 2, 8, Paley citat Lysistr. 628.

V. 1077. Schol. *σίλφη τίς ἐστιν ἡ σφονδύλη, βδέλλῃ προσομοία, δυσώδης ὄντως. ἄρχεται δὲ ἀδιανόητα λέγειν τοὺς χρησμῳδοὺς μιμούμενος καὶ τῶν χρησμῶν τὰ λοξά* (*τὸ λοξὸν* Bl.). De animalcula (*blatta*) vid. Aristot. H. A. V 8, 3, VIII 24, 6, IX 34, 1, Theophr. H. P. IX 14, Aelian. N. A. VIII 13, XII 19, Bl. Collato *σφόνδῠλος*, probabile est vocalem brevem fuisse, sed epico more Aristophanem inter duas longas syllabas eam metro coactum produxisse.

V. 1078. Schol. *χῇ κώδων: παρὰ τὸ κραυγαστικὸν* [*ἡ κύων τὸ ζῷον* dele]. *ἔστι δὲ ἀδιανόητον καὶ τοῦτο παρὰ τὴν παροιμίαν* „*ἡ κύων σπεύδουσα τυφλὰ τίκτει*" (cf. Galen. IV 638). *ἐστὶ δὲ ἀκαλανθὶς εἶδος ὀρνέου* (= *ἀκανθίς*, *distelvink*), *ἅ τινες βασιλικοὺς ὀνομάζουσι, κώδων δὲ εἶπεν, ὅτι λάλον τὸ ζῷον* (cf. Dem. c. Aristogit. I p. 495), *ταῦτα δὲ πάντα ἐπίτηδες ἀδιανοήτως ἔφρασεν τὸ ἀσαφὲς τῶν χρησμῶν μιμούμενος* (cf. Luciani Pseudomant. cap. 22), *ἐπεὶ καὶ παρ' ἱστορίαν λελέχθαι δοκεῖ· οὐδὲν γὰρ τῶν ζῴων ὅτι μὴ κύων μόνον* (etiam felis) *σπεύδουσα τὰς ὠδῖνας τοὺς κύνας τίκτει τυφλούς.* — *ἀκαλανθίς: ὄνομα κυνὸς ἐπισήμου* (eandem absurdam sententiam secuntur Hesych. s. v.

Macarius V 32, Append. prov. I 12, alii et, quod mireris, Pape in lex. s. v.), *οἳ δὲ ὀρνέου. ὁ δὲ νοῦς τοιοῦτος· ὡς φυσικῶς ἀπαράλλακτα τὰ εἰρημένα, οὕτως ἀμετάτρεπτα τὰ λεγόμενα* l. *γενόμενα. διό, φησί, τὴν εἰρήνην οὐκ ἔδει γενέσθαι.* Suaviter Lucianus in Iove tragoedo cap. 31 oraculorum obscuritatem ridet, Apollini tribuens responsum, in quo diversissima absurde ita miscentur, ut nec pes nec caput ei constet, *οὔτε γῆς, φασίν, οὔτ' οὐρανοῦ ἁπτομένῳ.* Vid. tamen adn. crit.

V. 1079. *τουτάκις*, quod apud Dores significat *τότε*, h. l. *διὰ τοῦτο* significare creditur. Vid. adn. crit.

V. 1081. Schol. *διακαυνιάσαι*: — *διακληρώσασθαι πότεροι ἐξ ἡμῶν τέλεον διαφθαρήσονται. καῦνον γὰρ τὸν κλῆρόν φασι. καὶ ἐν ἄλλοις* (fr. II 1199) *„πόσος ἐσθ' ὁ καῦνος;" καὶ Κρατῖνος Πυτίνῃ* (fr. 194 K). *„ἀπὸ ποτέρου τὸν καῦνον ἀριθμήσεις."* Cf. Hesych. et Et. m. s. v.

V. 1082. *κοινῇ*. Thuc. V 29, 4 *τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα* (clausulam dicit in proposito Laconum cum Atheniensibus foedere, licere ei addere aut demere quod ambobus videretur) *μάλιστα τὴν Πελοπόννησον διεθορύβει καὶ ἐς ὑποψίαν καθίστη μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται Λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι.* Contulit Rogers.

V. 1083. Schol. *οὔποτε κτέ.*: *οὔτε τοὺς — Λακεδαιμονίους δηλονότι ὀρθὰ καὶ ἁπλᾶ φρονεῖν.* Bergler e Basilii epistola affert: *μηδὲ βιάζου τὸν κάλαμον λοξὰ βαδίζειν ὥσπερ τὸν παρ' Αἰσώπῳ καρκίνον*, Blaydes Theognidis vs. ap. Plat. Menon. p. 96, *οὔποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν*, Menandri fr. IV 270 *μηδέποτε πειρῶ στρεβλὸν ὀρθῶσαι κλάδον* et adagium ap. Diogenian. VI 92, *ξύλον ἀγκύλον οὐδέποτ' ὀρθόν.*

V. 1084. Schol. *ὅτι καὶ οἱ χρησμολόγοι μετεῖχον τῆς ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως* (cf. Nub. 331 sqq.) *δῆλον ἐκ τοῦ Λάμπωνος, ὃς τούτων ἠξίωτο. φησὶν οὖν, οὐκέτι ἔσται πόλεμος. τούτου γὰρ μὴ ὄντος, οὐδὲν ἐλάμβανεν οὗτος ἐκ τοῦ δημοσίου· ἐπὶ γὰρ τοῦ πολέμου* <*μόνον?*> *χρεία τῶν μάντεων.* De nutritione in prytaneo cf. Eq. 280 sq., 535, 573 sq. 709, 766, 1404, Ach. 124, Ran. 764. — Verbi *δειπνεῖν* in comoedia notabiles sunt perfecti formae syncopatae *δεδείπναμεν* Eubul. III 248, Alex. III 248,

δεδειπνάναι Arist. fr. II 1051, 1139, ut verbi *ἀριστᾶν* formae *ἠρίσταμεν* et *ἠριστάναι*. — De mensis secundis (*ἐπίδειπνον*) usurpatur *ἐπιδειπνεῖν* Eq. 1140, Eccl. 1177, Alexid. (sive Antiph.) III 494; *coena funebris* *περίδειπνον* vocatur. Cf. Menand. IV 179, Anaxipp. IV 460, Hegesipp. IV 479, vs. 11.

V. 1085. Schol. *ἐπὶ τῷ πραχθέντι*: *ἐπὶ τῷ γενέσθαι τὴν εἰρήνην*. Intellige: „neque adversus id quod perfectum est, scil. compositam pacem, posthac quidquam machinaberis." De consiliis clandestinis et machinationibus sollenne est *ἐπὶ* cum dativo.

V. 1086. Schol. — *οὐδὲ ὑμεῖς* (sc. *ποιήσαισθ' ἂν*) *φιλίαν πρὸς Λακεδαιμονίους*. Cf. Diogenian. II 78 *ἅπας ἐχῖνος τραχύς*: *ἐπὶ τῶν δυσκόλων καὶ δυστρόπων*.

V. 1087. *φενακίσας*, i. e. *ἀπατήσας*. Cf. Ran. 921, Plut. 271, 280, Theopomp. II 795, *φέναξ* Ach. 89, ubi ad phoenicem avem alluditur (cf. *κομπολακύθου* ib. 589), Eq. 634, Ran. 909, *φενακισμός* Eq. 634. Sequioribus *φενάκη* idem est quod *πηνήκη*, i. e. *περιθετὴ* (*κόμη*). Cf. Thesm. 258. Eq. 634 *φένακες* sunt daemones quidam fraudis patroni.

V. 1089. *δήπου*. Permiram particulam *κῆχος* bis habet antiqua comoedia, utrobique iunctam cum interrogativa vocula *ποῖ*, Pherecrat. fr. 165: *ποῖ κῆχος*; *B ἐγγύς, ἡμερῶν γε τεττάρων* et Aristoph. fr. 656 *ποῖ κῆχος*; *B εὐθὺ Σικελίας*. Falluntur tamen grammatici, dicentes idem significare quod *δήπου*. Graece enim dicendum est *ποῖ δή*; vel *ποῖ δῆτα*; vel *ποῖ δήποτε*; nam *δήπου* in quaestione tantummodo ponitur praegressa negatione *οὐ*.

V. 1090—4. „Versus non Homerici, sed e locutionibus Homericis compositi" Dind. Cf. P 243 *πολέμοιο νέφος*, *Π* 251 *ἀπώσασθαι πόλεμόν τε μάχην τε* et *M* 276 *νεῖκος ἀπωσαμένους*, *A* 464 *αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο*, *η* 137 *σπένδοντες δεπάεσσιν*, *ζ* 261 *ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω*, *ο* 221 *κρητῆρα φαεινὸν* et similia.

V. 1094. *κώθωνα*. Cf. Eq. 600, Theopompi fr. 54 *K κώθωνος — στρεψαύχενος*, Heniochi fr. 1 *K*. *πυριγενῆ — βραχύωτον κυκλοτερῆ παχύστομον*. Alexis *τετρακότυλον κώθωνα* commemorat.

V. 1095. Schol. Av. 962: *Σίβυλλαι τρεῖς ἐγένοντο, ὧν ἡ μέν ἐστιν, ὡς διὰ τῆς ποιήσεως φησιν, Ἀπόλλωνος ἀδελφή, δευτέρα δὲ ἡ Ἐρυθραία, τρίτη δὲ ἡ Σαρδιανή.* Cumanam Sibyllam e Vergilio novit unusquisque. — Eq. 61 de Cleone: *ᾄδει δὲ χρησμούς· ὁ δὲ γέρων* (Demus) *σιβυλλιᾷ.*

V. 1097, 8 = Il. I 63, 64. Schol. *τὸ ἐπιδημίου οὐκ ἔστι πρὸς τὰ προκείμενα, πρὸς ἀλλοχώρους γὰρ ἦν ὁ πόλεμος —, εἰ μὴ ἄρα τῇ τῶν Ἑλλήνων ὀνομασίᾳ ἐπιδήμιος δόξει Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ὁ πόλεμος.* Ita puto. Cf. supra 292, 302 et imprimis Lys. 1128—1135. Inde a Polybio Graeci *bella civilia ἐμφυλίους πολέμους* nominarunt.

V. 1099. *φράζεο δή.* Cf. Eq. 1015, 1030, Av. 892, oraculum ap. Plut. Ages. 3 et oraculum Cadmo datum ap. schol. Phoen. 64, *φράζεο δή μοι μῦθον κτλ.* Bl.

V. 1100. *ἰκτῖνος μάρψῃ*, scil. *τὰ σπλάγχνα*, quae verba addere Hieroclem vetabat Trygaeus interrumpens. *Ἰκτῖνος*, *milvus.* „It was no uncommon thing for kites and crows to carry of meat from de very altars; Aesch. Suppl. 751, Av. 515—9, 892, 1624" Paley.

V. 1101. Schol. *ὡς οὗτος φοβερός: ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ὁ ἴκτινος· χαλεπὸς γὰρ οὗτος τοῖς σπλάγχνοις.* „Haec tu (verba) cave", Trygaeus famulo dicit „cum hoc quod audivisti oraculum formidolosum sit extis", quippe quibus tanquam milvus inhiet Hierocles. Cf. Cratini iunioris fr. 8 K. Quid sibi hic velit alterum scholium: *εἰώθασι γὰρ οἱ μάντεις μετὰ τὴν ἔκβασιν τῶν πραγμάτων λέγειν ὅτι προῄδειν τοῦτο τὸ ἐσόμενον, πρὶν δὲ γενέσθαι οὔτε προΐσασιν οὐδὲν οὔτε λέγουσιν* confiteor me non intelligere.

V. 1106. Facete Trygaeus Hieroclis verba (1075) in ipsum retorquet, ut infra vs. 1114 quae dixerat vs. 1086. Cf. etiam 1107 partim dicta 1074; item 1076 et 1112, Vesp. 959 et 989, Av. 974, 976, 980 et 986, 989. Aliud subsanniendi genus reperies Ach. 1097 sqq. et 1190 sqq., Plaut. Mercat. 141 sq., Pers. 365—368 et in tragoedia Soph. O. R. 547 sqq., 1066 sqq. Aesch. Sept. 1042 sqq. Eur. Med. 1370 sqq., Shakespear. Rich. III Act. I, scen. 2.

V. 1103. Schol. *βαλανεύσω*: *διακονήσω, καὶ ἐγχέω ἐμαυτῷ* (vulgo *ἐμαυτοῦ*) *τῶν σπονδῶν, ἀπὸ τῶν ἑαυτοῖς ἐγχεόντων*. Cf. Hesych. s. v. *ἐμαυτῷ βαλανεύσω* Zenob. III 58. Theophrastus Char.: *δεινὸς δὲ καὶ* (*ὁ ἀναίσχυντος*) *πρὸς τὰ χαλκεῖα τὰ ἐν τῷ βαλανείῳ προσελθὼν καὶ βάψας ἀρύταιναν βοῶντος τοῦ βαλανέως αὐτὸς αὑτοῦ καταχέασθαι, καὶ εἰπὼν ὅτι λέλουται, ἀπιὼν κραγεῖν· „οὐδεμία σοι χάρις".* Pherecrat. II 316 (1, 6): *ὁ Ζεὺς ὕων οἴνῳ καπνίᾳ κατὰ τοῦ κεράμου βαλανεύσει*, i. e. *χεῖ*. Timocl. III 590 *τὸ γλωττόκομον βαλανεύεται*. — Absurde alius schol. *κυρίως ἐπὶ τοῦ τὰς βαλάνους ὀπτᾶν· νῦν δὲ ἁπλῶς ὀπτεύσω.*

V. 1104. Schol. *τὸ σπονδὴ* <*σπονδή*> *παρεπιγραφὴ ἐν εἰσθέσει κώλου δισπονδείου.* Cf. 1110 et supra 432. Vid. etiam Menand. IV 153.

V. 1110. *ταυτί.* Scil verbera pro visceribus.

V. 1109. Schol. *πρόσφερε τὴν γλῶτταν*: *κἀκ τούτου δῆλον ὅτι ἰδίᾳ τετμημένη προσεφέρετο ἡ γλῶττα παρὰ τῶν παλαιῶν.* Cf. 1060, 1102, Menand., l. l., Hom. Od. *γ* 332. — *ἀπένεγκε*: — *μὴ γευσαμένην τῶν σπλάγχνων μηδὲ μετασχοῦσαν τῆς σπονδῆς, ὡς βλάσφημα καὶ πονηρὰ μαντευομένην.*

V. 1111. Cf. ad vs. 955. Simillime Plut. Crass. p. 555 *A*: *τὰ σπλάγχνα τοῦ μάντεως αὐτῷ προσδόντος ἐξέβαλε τῶν χειρῶν*, laudante Blaydesio. Cf. 1112. Sensu *τοῦ μετέχειν τῶν σπλάγχνων* Av. 984 legitur *σπλαγχνεύειν*, quod verbum simplex apud sequiores demum recurrit. Cf. vs. 1115. — *ταυτί*, num ossa?

V. 1112. Cf. 1076 et ad 1106. Schol. *ἀντεμπαίζουσιν αὐτῷ τοὺς αὐτοὺς* (transposui pro *αὐτοὺς τοὺς*) *στίχους ἀποκρινόμενοι πρὸς αὐτὸν κατὰ τὰς ἀξιώσεις αὐτοῦ, οὓς ὀλίγῳ πρότερον αὐτοῖς εἶπεν οὐκ ἐπιτρέποντας* (vulgo *ἐπιτρέποντος*) *ἤδη τὴν εἰρήνην γενέσθαι.*

V. 1113. *ἱκετεύεις.* Semel, Eccl. 915, verbo medio *ἱκετεύομαι* pro activo Aristophanes utitur, ut Sophocles O. C. 241. Sunt tamen qui corrigant *ἱκετεύομεν.*

V. 1114—1083. Vid. ad vs. 1106.

V. 1115. *δεῦρο*, *huc*, itaque cum ellipsi verbo *ἰόντες*. Cf. ad vs. 881. — *συσπλαγχνεύετε* = *συγγεύεσθε τῶν σπλάγχνων.* Cf. ad vs. 1111. Verbo medio *σπλαγχνεύεσθαι* de extispicio utitur Strabo III 3, 6 = *ἱεροσκοπεῖν.*

V. 1116. Vid. ad 1095. De ioco cf. Nub. 1095. — *μετά.* Hac prae-

positione Aristophanes extra compositionem usus est, si recte numeravi, cum genetivo locis 68, semel (in loco dubiae scripturae, Lys. 1283) cum dativo; praepositione ξύν sive σύν locis 17, sed nusquam in senariis comicis praeter Lys. 1143, in gravi admodum et severissimis numeris composita Lysistratae oratione, et in formula antiqua σὺν θεῷ Plut. 114 et σὺν τοῖσιν θεοῖς Ran. 1199, ubi praeterea Aeschylus loquitur. Reliqui loci aut tragici sunt coloris aut aliis metris perscripti. Scilicet huius aetatis sermo popularis excepta illa formula (et in significatione: *met inbegrip van*) praepositionem σύν extra compositionem non admittebat.

V. 1117. μὰ τὴν Γῆν. „Cererem intelligere videtur vates famelicus, quae apud Orpheum Hymn. 39, 7 θνητῶν θρέπτειρα προπάντων appellatur." Bl. At cf. supra 187, Av. 194, Ephipp. III 329, Anaxil. III 342, Alex. III 436, Straton. IV 545, Antiphan. III 156, etc.

V. 1118. Schol. παρεπιγραφή· ταῦτα γὰρ εἰπὼν χλευάζει καὶ ἀναιδῶς ἁρπάζει, καὶ ἐπιδραμόντες κατέλαβον καὶ ἐτύπτησαν. — κεῖται δ' ἐν μέσῳ ambigue dictum, nam quae *in medio posita* sunt ad omnes aeque pertinent. Bl., qui cft. Demosth. p. 41, Xen. Anab. III 1, 21, alia. Apposite Bergler Euphronis comici locum (IV 492) affert: τίς ἐκ μέσου τὰ θερμὰ δεινὸς ἁρπάσαι;

V. 1119. παῖε παῖε τὸν Βάκιν. Cf. παῖε παῖε τὸν Διὸς Κόρινθον Schol. Ran. 439. Bergl. Inspicias Ach. 281 sqq., Eq. 247, 251, Nub. 1508, Vesp. 398, 456, 458, Av. 364. Etiam Av. 983 sq. in simili loco vapulat chresmologus, ut ibidem vs. 1030 episcopus, 1486 sycophanta. Verbera ibidem 1012 sqq. Pisthetaerus minatur Metoni, 1042 sqq. psephismatopolae, ne plures eiusmodi iocos, quibus plus aequo, ut hodieque, plebecula antiqua delectata videtur, e comoediis excitem. — Schol. τὸν Βάκιν: τὸν Βακίδος χρησμοὺς λέγοντα. Vid. 1070. Similis iocus est Lys. 131 (cf. 115) Bl. Festive noster Eq. 1004 (cf. 1035, 1097) isiciarium fecit Bacidis oraculis opponentem χρησμοὺς Γλάνιδος, ἀδελφοῦ τοῦ Βάκιδος γεραιτέρου. — μαρτύρομαι. Cf. Ach. 926, Nub. 495, 1222, 1297, Vesp. 1436, Av. 1031, Ran. 528.

V. 1120. Vid. ad vs. 1009.

V. 1121. *παῖ' — ἐπέχων* = ἔπεχε παίων, *verbera continuo, sine intermissione.* Cf. Eccl. 317, Thuc. II 101, Plat. Theaet. 165 E. Bl. Vid. mox ad vs. 1167. Magis mihi placet haec interpretatio quam altera quam idem proposuit, ut audiatur ἐπέχων αὐτῷ, pro qua Eur. Bacch. 1138, Her. 847 aliosque locos attulit.

V. 1123. Schol. ὡς τῶν μάντεων ἐξαπατώντων καὶ οὐ δεόντως κερδαινόντων καὶ λαμβανόντων τὰ κῴδια. „Nempe Hierocles prodierat pellibus aliquot involutus, quas e sacris, quibus eodem die praefuisse fingitur, abstulerat iuxta morem ad Thesm. 758 et Plut. 1185 observatum." Brunck. Quae hostiae partes sacerdoti dabantur, audiebant ἱερώσυνα. Amipsiae fr. 7 K.: ἐντευθενὶ δίδοται μάλισθ' ἱερώσυνα, | κωλῆ, τὸ πλευρόν, ἡμίκραιρ' ἀριστερά. — Schol. ἐκβολβιῶ: ἐξορύξω. ἀπὸ τῶν τοὺς βολβοὺς χαμόθεν ἐκβαλλόντων ἡ μεταφορά· ὑπὸ γῆς γὰρ ὄντες ὀρύσσονται. Cf. Hesych. et Suid. ἐκβεβόλβισται: ἐξώρυκται. Blaydes: „*Evolvam* tanquam caepe, spoliabo." Cogitaverim potius de foliis, quibus caepe constat, evolvendis. Comparanda ἐκκοκκίζειν (vs. 62 et Lys. 364, 449), ἐκποκίζειν (Thesm. 567), ἐκπυρηνίζειν.

V. 1124. *θυηπόλε.* Hoc vocabulum et verbum θυηπολεῖν tragici sunt usi et coloris. Ridiculi causa tam magnifice vatem alloquitur. Formata vox ut ὀνειροπόλος, οἰωνοπόλος, ἀστυπόλος, μαντιπόλος cett., sed θεηκόλος, ut βουκόλος, εὔκολος, δύσκολος, κόλαξ, cum verbo latino *colere* cohaeret.

V. 1125. *ἤκουσας*; hic tantum *minantis* est apud Aristophanem, neque apud alios comicos sic positum repperi. Aesch. Sept. 202 ἤκουσας ἢ οὐκ ἤκουσας; — Schol. *κόρακα* εἶπεν ὅτι ἥρπαζεν. Cf. Cratin. II 63, 4 et Horat. Sat. II 5, 56 *corvum deludet hiantem.* Bl. Hesych. *Κολακοφωροκλείδης*: Ἱεροκλείδης, ὃν ἐπὶ πονηρίᾳ κωμῳδοῦσιν Ἕρμιππος μὲν ἐν Κώνωψι (I 234 K.), Φρύνιχος δ' ἐν Κωμασταῖς (I 374 K.)· ὁ δὲ Ἀσκληπιάδης Κλεώνυμον εἶναι ὑπέλαβεν, οὐδὲ τὸ τέλειον τοῦ ὀνόματος ἐπιστήσας. Idem *Κορακοφοροκλείδης*: ἔστι γὰρ Ἱεροκλείδης. Quem eundem atque Hieroclem esse coniecit Dobree;

si vere, cum Meinekio *Κορακοφωροκλείδης* scribendum. — *ἐξ Ὠρεοῦ*. Cf. ad vs. 1074.

V. 1126. Schol. *Ἐλύμνιον*; *Καλλίμαχός φησι τόπον Εὐβοίας τὸ Ἐλύμνιον, Ἀπολλώνιος δὲ ναόν φησιν εἶναι πλησίον* (*πλούσιον*? an potius excidit *Ὠρεοῦ τῆς*?) *Εὐβοίας. νυμφικὸν δέ τινες αὐτό φασιν, ὅτι ὁ Ζεὺς τῇ Ἥρᾳ ἐκεῖ συνεγένετο· μέμνηται καὶ Σοφοκλῆς* (fr. 802 Nck.[2]) „*πρὸς πέτραις Ἐλυμνίαις*" *καὶ ἐν Ναυπλίῳ* (fr. 404) „*νυμικὸν Ἐλύμνιον*." *Ἐελύμνιον* (sic) „Wehestadt" Aristophanem scripsisse non admodum probabilis est O. Schneideri opinio. — His dictis servus exit neque in scenam revertitur.

V. 1127—1190. *Altera parabasis.* Zielinski „die Gliederung etc.", p. 180 scribit: „Das Ganze ist ein Idyll. Die Freude am flammenden Herde schildert die *Ode*; im *Epirrhema* wird ein ländlicher Schmaus nach der Aussaat, während es draussen regnet, beschrieben; die Beschreibung setzt das *Pnigos* fort. Die *Antode* versetzt uns in den Hochsommer, wo die Grille zirpt und die Trauben reifen; in überraschender Weise springt das *Antepirrhema* auf dem glücklich beendigten Krieg und dessen Plagen über und gedenkt der perfiden Taxiarchen, denen auch im *Antipnigos* ihr Unrecht vorgehalten wird. — Die Parabase bietet das einzige Beispiel einer vollständige Syzygie; die *ἁπλᾶ* fehlen." *Odas* de more cantant duo hemichoria, priorem dextrum, posteriorem sinistrum, *epirrhemata* eum *pnigis* recitant utriusque duces, epirrhema coryphaeus, antepirrhema dux hemichorii sinistri, succinento tibicine. Consulatur idem.

V. 1129. *κρομμύων*. Forma Homerica fuit *κρόμυον*, quae passim contra metrum legitur in Ar. codicibus. Extat Il. *Λ* 63, Od. *τ* 233.

V. 1130. *φιληδῶ* pro *ἥδομαι* praeter nostrum dixit Antiphanes III 68, *φιληδία* legitur Plut. 307, 311, pro quo *φιληδονία* dicit Plutarchus, ut *φιληδής* antiquius est quam *φιλήδονος*.

V. 1131. *διέλκων* = *διαπίνων*, *certans poculis*. Eq. 107 *ἕλκ᾽ ἕλκε τὴν τοῦ δαίμονος τοῦ Πραμνίου*, Fr. 163, Cratin. II 164, Teleclid. III 368, Alex. 417, Antiph. III 41, 119, 140, al. Similiter

σπᾶν Alex. III 385, 514, Menand. IV 136, Diphil. IV 381, Eur. Cycl. 416, Latine *ducere* et *trahere*.

V. 1133. ἐκκέας. Vid. adn. crit.

V. 1134. Schol. δανότατα: ξηρότατα (cf. Hes. δανῷ: ξηρῷ) τῷ θέρει καὶ εὐκαυστότατα, ἃ μήτε καπνὸν ποιεῖ καὶ εὐκόλως ὑφάπτεται. Eodem sensu ξύλα κάγκανα dicit Hom. *X* 364, σ 308. In Holcadibus (fr. 402 et 403 *K*) agricola ἔρχεται ἐπὶ ξύλα. Ibidem fr. 418 ἀγκαλίδες ξύλων commemorantur. Cf. Ach. 272 ὡρικὴν ξυληφόρον.

V. 1136. Schol. κἀνθρακίζων: φρύγων τὸν ἐρέβινθον. ταῦτα γὰρ ἐσθιόμενα προτρέπεται εἰς πότον. Plat. Rep. II p. 372 C καὶ τραγήματά που παραθήσομεν αὐτοῖς τῶν τε σύκων καὶ ἐρεβίνθων καὶ κυάμων. Cf. Eccl. 45, 605, Pherecr. I 341, Mnesim. III 177 M. Apud antiquiores verbum simplex ἀνθρακίζειν hic tantum legitur, apud sequiores significat *nigricare* carbonis instar. Cf. ἐπανθρακοῦν apud Pollucem II 55; Av. 1545 μόνον θεῶν (Prometheum) γοῦν διά σ' ἀπανθρακίζομεν, ubi aut ἐπανθρακίζομεν (cf. ἐπανθρακίδες Ach. 670, Vesp. 1127) scribendum cum Reiskio aut διὰ σέ γ' ἀνθρακίζομεν cum Blaydesio. — Lys. 340 ὡς πυρὶ χρὴ τὰς μυσαρὰς γυναῖκας (τὰς κύνας ab metrum Meineke) ἀνθρακεύειν *comburere*, quo sensu verbum ἄνθρακοῦν usurpatur a tragicis cum composito κατανθρακοῦν, a Luciano ἀπανθρακοῦν. — Av. 1580 πυρπόλει τοὺς ἄνθρακας. Cf. ad vs. 1043.

V. 1137. φηγόν, fructum *quercus aesculi*. Cf. Theophr. H. P. III 8, 2, Plut. Rep. II p. 427 *E* καὶ μύρτα καὶ φηγοὺς σποδιοῦσι καὶ τὸ πῦρ μετρίως ὑποπίνοντες, Eubul. III 268, Alex. III 456, Theocr. IX 19, VII 63 sqq.

V. 1138. Θρᾷτταν, ut infra vs. 1146 ἡ Σύρα. Cum h. l. cf. Ach. 272 sqq.

V. 1141. ἐπιψακάζειν, *irrorare*. Translate de vino crebro infundendo minutis poculis (*rorantia* vocat locum libere vertens Cicero de Senect. 14) hoc verbo usus est Xenophon Conv. II 24. Simplex est Nub. 580. Cf. Nicoph. com. II 851: νιφέτω μὲν ἀλφίτοις | ψακαζέτω δ' ἄρτοισιν, Ephipp. ad III 340 add. μύροις | λέλουμαι ψακαστοῖς. Subst. ψακάς, *gutta*, supra

habuimus v. 120, cuius deminutivo ψακάδιον Poliochus com. utitur IV 541, 5, Aeschylus Ag. 1534 δέδοικα δ' ὄμβρου κτύπον δομοσφαλῆ | τὸν αἱματηρόν˙ ψακὰς (cod. ψεκὰς) δὲ λήγει (cf. 1390). Dulcissime Sophocles fr. 597, 3 Nck.: ὑπὸ στέγῃ | πυκνῆς ἀκοῦσαι ψακάδος εὑδούσῃ φρενί.

V. 1142. Κωμαρχίδου. Idem nomen est Vesp. 233, Κώμαρχος in vase apud Kretschmer, *die Griech. Vaseninschr.*, p. 85. Cf. etiam Κωμέας, qui archon fuit a 560/59 teste Arist. Ath. pol. 14, 8 et Κωμαῖος in titulis Atticis.

V. 1143. Est vicini responsum. — ἔμοιγ' ἀρέσκει. Verbum ἀρέσκειν plerumque quidem dativum regit, ut Eq. 1311, Vesp. 818, Eccl. 710, saepius tamen accusativum, ut Ran. 103 (ubi frustra σοὶ coniecit vLeeuwen), Ach. 189, Eq. 359, Vesp. 776, 1339 alibi, ubi vocales elisa est, nam diphthongum οι apud poetas Atticos elidi potuisse, quod statuit l.l. amicus, cras credam, nec οἴμ' ὡς et οἴμ' ὦ, quae ut αἰβοῖ ὡς plene scribenda videntur οἴμοι ὡς (ὦ) me ab ea sententia deterrent. Accedit quod Lys. 509, quem locum ille neglexit, traditum est καίτοὐκ ἠρέσκετέ γ' ἡμᾶς, ubi propter Ravennatis lectionem ἠρέσκετ' ἡμᾶς fortasse cum Blaydesio ἤρεσκε τάδ' ἡμᾶς reponendum est. Praeterea etiam apud scriptores pedestres subinde reperitur structura cum Accusativo, velut Thuc. I 128, Plato Rep. VIII p. 557 D, Theaet. p. 172 D, Cratyl. p. 433 D, alibi. Similiter, ut hoc utar, verba ἐνοχλεῖν, λυμαίνεσθαι, alia cum utroque casu Attice iunguntur. — τοῦ θεοῦ δόντος καλῶς, *favente Iove*. Cf. Soph. O. C. 648, O. R. 1081, Eur. Andr. 751, alibi, Xen. Cyr. III 1, 34, cett.

V. 1144. φασήλων, fabarum generis. Demetr. Com. II 877: ἢ σῦκον ἢ φάσηλον ἢ τοιοῦτό τι, scil. τράγημα. Verg. Georg. I 277 *viciamque seres vilemque phaselum*. Bl. Ob formam ita vocatur navigii genus. — Schol. ἄφευε (cf. adn. crit.): φρῦξον, τινὲς γράφουσι ἄφαυσον, ἀντὶ τοῦ ξέσον. Cf. B. A. ἀφεῦσαν˙ ἀφῆκαν (ἀφηῦσαν?) Πλάτων καὶ Ἕρμιππος. Verbum ἀφεύειν legitur Thesm. 216, 236, 590. Eccl. 13; ἀφαύειν (?) Eq. 394. Cum posteriore forma compara ἐναύειν. — τρεῖς χοίνικας, ut infra 1217 et fr. II 1139, 7.

V. 1145. Schol. ἀντὶ τοῦ ἐμβαλοῦσα καὶ μίξασα καὶ τῶν πυρῶν σὺν αὐτοῖς· δοκοῦσι γὰρ ἐφέλκεσθαι τὸ ποτόν. τὸ δὲ ἔξελε (*prome*) ἀντὶ τοῦ πρόελε, ἀνάλεξον τὰ σῦκα. Cf. Fr. II 1153, 18 ὁ δὲ λύων κύστιν ὑείαν (scil. τὸ βαλλάντιον) | κἀξαιρῶν τοὺς Δαρεικούς, Thesm. 284, supra vs. 1021.

V. 1146. Μανῆς, nomen Phrygium servile. Cf. Av. 523, 1311, 1329, Lys. 908, 1242, Pherecrat. fr. 10, Alex. (?) fr. 25, de quo rectius iudicavit Meineke quam Kock, Dem. p. 1253. Ita quoque dicebatur aenea imaguncula in cottabi ludo, cf. Hermippi fr. 47, Nicochar. fr. 10, Antiphan. fr. 55; talorum iactus infelix apud Eubulum fr. 58, felicissimus Midas, unde proverbium Μίδας ἐν κύβοις εὐβολώτατος in append. proverb. Leutschii III 98; poculi genus apud Niconem vs. 2 μανῆν δ' εἶχε (δέχου Porson) κεραμεοῦν, ἁδρόν, | χωροῦντα κοτύλας πέντ' ἴσως. Serva Μανία occurrit Thesm. 728, Ran. 1345. — βωστρησάτω. Formatum a βοᾶν, ut ἐλαστρεῖν ab ἐλᾶν (ἐλαύνειν). Cf. Ach. 959, Av. 274, Lys. 685, Hom. μ 124. Bl. Adde καλιστρεῖν a καλεῖν ap. [Dem.] 47, 60 et Callim. h. Dian. 67, Cer. 98.

V. 1147. Schol. οἰναρίζειν: τὸ ἀποφυλλίζειν, *pampinare*, *putare*, οἴναρα γὰρ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλου (οἰνάρια Theocr. VII extr.). τινὲς δὲ γράφουσιν ἀμπελουργεῖν (e glossemate, ut arbitror) οὐκ ὀρθῶς. Hesychius s. v. explicat φυλλολογεῖν, ἀμπέλους ἐργάζεσθαι. Idem κλαστάζειν dicebatur, teste Photio in κλαστάσεις, quo verbo metaphorice poeta utitur Eq. 166: τοὺς στρατηγοὺς κλαστάσεις, ut simili metaphora Demosthenes ab Aeschine III 166 ἀμπελουργεῖν τὴν πόλιν dixisse fertur. Quod *runcare* sive *sarrire* Latine dicitur, nostro sermone *wieden*, id Graece sonat ποάζειν, unde Ποάστριαι Phrynichi com. fabulae titulus.

V. 1148. Schol. τυντλάζειν: πηλοπατεῖν· τύντλος γὰρ ὁ πηλός (metaphorice pro τάραχος utitur Menander IV 313. Cf. Phot. τυντλάζειν: εἰς πηλὸν ἐμβαίνειν. Ἀριστοφάνης. Sosipater com. IV 483 usurpavit pro προπηλακίζειν). ἢ ἀντὶ τοῦ βωλοκοπεῖν. Posterior explicatio unice huic loco convenit. Hesych. τυντλάζει: ἐπιβαίνει πηλοῦ. οἱ δὲ σκάπτειν ἀμπέλους. Cf. Photius s. v. Pergit scholiasta: παρδακὸν δὲ δίυγρον (δι' ἐπιοῖον exhibet

uterque Ven., unde διὰ χωρίον coni. Dindorf. Suspicor: παρδακῶν διὰ ποιέων) οὕτω γὰρ καὶ Ἀρχίλοχος καὶ παρὰ Σιμωνίδῃ τῷ Ἀμοργίῳ (iambographo) „σὺν παρδακοῖσιν εἵμασιν (παρδακῆσιν ἱμάσι(?) Ven. uterque) σεσαγμένοις." Cobet n. mscr. „Lege ἰλλάσιν. Cetera non expedio." Quod vulgatur Dindorf rescripsit e Strabone p. 619, ubi ex Simonide affertur σὺν πορδακοῖσιν ἐκπεσόντες ἱμάσιν (εἵμασιν Tyrhwitt). Phrynichus gramm. ap. B. A. 65: τυντλώδης καὶ ληρώδης λόγος: οἷον ὁ πεπατημένος καὶ κοινός. τύντλος γὰρ ὁ πεπατημένος πηλός.

V. 1149 ssq. Comarchidae (cf. 1142 et ad 1143) videntur, quare recte habet καὶ — δ', *etiam vero e domo mea*, cett. Agitur de coena collaticia (δείπνῳ ἀπὸ συμβολῶν). — *Turdi* et *fringillae* erant cibi delicati. Cf. Av. 1079 sq., Fr. II 1108 (1, 7), Eubul. III 325 (2, 8), infra 1195, 1197, Ach. 969, 1006, 1009, 1103, 1107, 1115. Turdis opponuntur ut vilissimus cibus, quo milites vesci consuevisse videntur, *locustae* (ἀκρίδες) Ach. 1116 sq.

V. 1150. Schol. πυός: ὁ πυὸς ὀξυτόνως καὶ ἀρσενικῶς <Ἡρωδιανὸς> ἐν τῷ ιέ τῆς καθόλου φησίν. ἄλλως. τὸ πρῶτον γάλα (*colostra*), ὃ καὶ ἑψόμενον πήγνυται, ὃ [καὶ] ἡμεῖς χυτρίτην λέγομεν. Vernaculo sermone *biest* appellamus. Vesp. 709 δύο μυριάδ' ἂν τῶν δημοτικῶν ἔζων ἐν πᾶσι λαγῴοις (cf. ἐν πᾶσι βολίτοις Ach. 1026, ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς Pherecr. II 299 1, 2) | καὶ στεφάνοισιν παντοδαποῖσιν καὶ πυῷ καὶ πυρίατῃ, unde cibum delicatum habitum esse apparet. — λαγῷα τέτταρα, ut apud Platonem II 674 λαγῷα δώδεκα, *quattuor portiones carnis leporinae*. Passim occurrit λαγῷα, scil. κρέα: Ach. 1006, 1110, Eq. 1192, 1193, 1199, infra 1196, 1313, ut dicitur ἄρνεια, βόεια, ἐλάφεια, μόσχεια, ὀρνίθεια (κρέα), alia. Teste Nausicrate comico IV 578 seculo quarto δασύποδ' εὑρεῖν ἐστιν (ἦν) οὐχὶ ῥᾴδιον in Attica, nec contrarium demonstrari potest libello de Venatione, qui si Xenophontis est, Scillunte est conscriptus, sed falso huic tribui bonis argumentis nuper demonstravit L. Rademacher in museo Rhenano a. 1896, 596 sqq. Aliunde igitur imprimis lepores in forum Atticum importabantur. E leporis intestinis praeparabatur cibus, μίμαρκυς dictus Ach. 1112, de quo Hesychius s. v. scribit: κοιλία καὶ ἔντερα τοῦ ἱερείου

μεθ' αἵματος σκευαζόμενα, μάλιστα δὲ καὶ ἐπὶ λαγωῶν αὐτῇ ἐχρῶντο, ὅτὲ δὲ καὶ ἐπὶ ὑός, ὁ δὲ Φερεκράτης (II 351, 35, Cf. Diphil. IV 375) παίζων καὶ ἐπὶ ὄνου φησί. Similis cibus μῦμα describitur ab Athenaeo p. 662 D. — λαγοθηρεῖν, *lepora venari*, legitur Lys. 789 de Melanione: κᾆτ' ἐλαγοθήρει | πλεξάμενος ἄρκυς, | καὶ κύνα τιν' εἶχεν.

V. 1151. γαλῇ, *mustela*, qua pro feli utebantur veteres. Cf. Hehn. Culturpfl. etc. Vid. supra 795, Vesp. 1155, Thesm. 559, Ach. 254, Vesp. 363, Eccl. 128, 792, 924. Pessimum omen erat γαλῆ διᾴττουσα (Eccl. 792).

V. 1152. κἀκυδοιδόπα. Recurrit incertae originis verbum Nub. 610, ubi schol. derivat a subst. κύδος, i. e. λοιδορία, unde κυδάζειν = λοιδορεῖν et ὄψ, φωνή. Cohaerere videtur cum voc. κύδοιμος. Hesych. κυδοιδοπᾷ: ταράσσει, θορυβεῖ, κυκᾷ.

V. 1153. τρί' ἡμῖν: ipsi, uxori (cf. 1144), vicino. Mox τῷ πατρὶ spectat ad ipsius patrem, non pueri. Bl. Paleius contra explicat τῷ σῷ, vix recte; non tanta fuit, credo, agricolae munificentia, ut servis has delicias largiretur.

V. 1154. Schol. μυρρίνας — τῶν καρπίμων: τῆς μυρρίνης ἡ μὲν στεφανωτὶς ἡ δὲ κάρπιμος, ὥς φησι Θεόφραστος H. P. V 8, 3, Cf. VI 14, 6. Laetior ramorum est aspectus, qui baccas habent; hos vero manu tenentes in conviviis scolia canebant. Cf. Ran. 328, Alex. III 435. Bl.

V. 1155. Χαρινάδην. Cf. Vesp. 232. Ductum est nomen a Χαρῖνος, quod frequenter occurrit in titulis Atticis. — βωσάτω pro βοησάτω, ut βῶσον dixit Cratinus apud Suidam s. v. Rarissima apud poetas Atticos contractio, quae constanter apparet apud Herodotum, qui similiter νενωμένος dixit et ἐνένωτο. Etiam Homerus ἐπιβώσομαι. Cf. et βωστρεῖν supra vs. 1146. Sic interdum νανίας et νανικός noster pro νεανίας et νεανικός, et similia. — τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, *obiter*, ut Nicostr. III 285, Theophr. Char. 4, Antiph. I 16. Bl. Gen. loci, ut λαιᾶς χειρὸς. Aesch. Prom. 714, τοίχου τοῦ ἑτέροιο Hom. I 219, Ω 598, Ψ 90. Compara notam formulam ὁδοῦ πάρεργον.

V. 1158. Schol. τἀρώματα: τὰ ἀροτριάματα [παρὰ τὸ ἀροτριοῦν om. Ven. 475, probante Cobeto, qui certe ἀροτριᾶν requirebat],

τὰ προηροτριωμένα (προηροτριαμένα Cobet). λέγουσι δ' ἔνιοι καὶ τὰ ἄλφιτα καὶ τὸν λιβανωτὸν ἀρώματα, ὡς παρ' Εὐπόλιδι (II 550) „κεῦθυ τῶν ἀρωμάτων" ἀντὶ τῶν ἀλφίτων. Obiter ἀρώματα pro ἀρόματα redde Luciano Lexiph. 2. Contra adiectivum ἀρόσιμος scribendum per omicron, ut ἀρόσω, ἤροσα, ἀρήρομαι, ἄρυσις, ἀροτήρ, ἄροτος, cett., quare Sophocli Ant. 565 olim reddebam <ἀλλ'> ἀρόσιμοι γὰρ χἀτέρων εἰσὶν γύαι, sed nemo audivit.

V. 1159. Schol. ἀχέτας: ὁ τέττιξ δι' ἠχὴν (vulgo διηχεῖ) παρὰ τὸ Ἡσιόδειον (Op. 580) „ἦμος δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ καὶ ἀχέτα τέττιξ", ὁ δὲ Ἀρίσταρχος οὔ φησι τοὺς ᾄδοντας ἀρσενικῶς λέγεσθαι οὕτως, τὰς δὲ θηλείας. Hinc Hesych. s. v. ὁ ἄρρην τέττιξ: ὁ λαλίστατος. Sed fallebatur. Cf. Av. 1095 ἡνίκ' ἂν ὁ θεσπέσιος ὀξυμελὴς ἀχέτας θάλπεσι μεσημβρινοῖς ἡλιομανὴς βοᾷ.

V. 1160. διασκοπῶν — εἰ πεπαίνουσιν. Cf. Eq. 259 sq. σκοπῶν | ὅστις αὐτῶν ὠμός ἐστιν ἢ πέπων ἢ μὴ πέπων (ἢ μηδέπω Kock).

V. 1162. Schol. εἶδος ἀμπέλου Λημνία, ὡς ἱστορεῖ Ἀνδροτίων ἐν τῷ Γεωργικῷ (τοῖς γεωργικοῖς Ven. 475, sed cf. Athen. p. 75 D, 83 C). Insula Lemni naturam vulcanicam vitibus aptam fuisse nemo mirabitur.

V. 1163. πεπαίνουσιν. Hoc verbum alibi transitivum est, sed compluria verba in αίνω intransitiva sunt, velut χαλεπαίνειν, ἀγριαίνειν; noster etiam ἀλεαίνοιμι sensu intransitivo usurpasse traditur Eccl. 540. Vide supra ad vs. 844. — Schol. φῖτυ: σπέρμα, καὶ φιτῦσαι γεννῆσαι, καὶ τὸ γέννημα φίτυμα. Εὔπολις Αὐτολύκῳ (49 K.) „ἀτὰρ ἤγαγες καινόν τι φῖτυ τῶν βοῶν." Ex altera Pace (?) cf. fr. 297 K. — πρῷον δὲ πρώιμον, δισυλλάβως· — καὶ Σοφοκλῆς (fr. 803 Nck².) „οὔτ' ἄλλο φῖτυ πρῷον", ὅ ἐστι πρώιμον καὶ ὥριμον. Phrynichus gramm. B. A. 61, 17 πρῷον: τὸ ὑπὸ πολλῶν πρώιμον. Sed recte Pollux VII 152 πρῷμος ὁ πρὸ ὥρας πεπαινόμενος καρπὸς ἐν Λημνίαις Ἀριστοφάνης (373), ubi Kock: „πρῷον est quod ante cetera sui generis, πρῷμον quod ante suum tempus maturescit. Cf. Vesp. 264."

V. 1165. Schol. φήληκα: τὸν ὄλυνθον (*grossum*, caprifici fructum). λέγει δὲ <τ>αὖτα μὲν ὁ Καλλίστρατος „κυρίως μὲν οὖν ὁ ἤδη

σκληρὸς καὶ πάρωρος ὁ ὄψιν μὲν πεπάνσεως ἔχων, ἄωρος δὲ ὤν." καὶ μήποτε φήληξ τίς ἐστιν ὁ ἀπατεὼν καὶ ψευδόμενος τῇ ὄψει εἰς βρῶσιν. καὶ <γὰρ?> φῆλυς (sic) ὁ ἀπατεών. Μένανδρος Ἁλιεῖ (IV 77) „δύ οἰκία[ς] | φηλῶν (al. φηλοῦν) γερόντων." καὶ φηλώματα ἐξαπάτας παρ' Ἀντιφῶντι. Saepius tragici vocabulis φηλοῦν et φηλητής (hoc iam Hymn. Merc. 67, 446) usi sunt. Hesych. φηληκόθρεπτος: ὑπὸ ὀλύνθων τῆς συκῆς τεθραμμένος. Pergit schol.: οὗτος δὲ (Aristoph.) ἐπὶ τοῦ ὠμοῦ σύκου κέχρηται, εἰπὼν οἰδάνοντα (cf. Suid. in οἴδακες). — καὶ ἐν Ταγηνισταῖς δὲ τῇ λέξει κέχρηται. Verbum οἰδάνειν hic tantum in comoedia occurrit. Brevior forma οἰδεῖν extat Ran. 940, 1192, Anaxil. III 354, Menand. IV 102, 304. Cf. αὐξάνειν = αὔξειν, φυγγάνειν = φεύγειν.

V. 1167. Schol. κἀπέχω: τῷ στόματι προσάγω. καὶ Ὅμηρος (Il. I 489) „ὄψον ἄσαιμι προταμὼν καὶ οἶνον ἐπισχών." Mira tamen praeter prothysteron abundantia. Vid. ad 1169 et adn. crit.

V. 1169. τοῦ θύμου. Plut. 253 ὦ πολλάκις τῷ δεσπότῃ ταὐτὸν θύμον φαγόντες. Terebatur thymum cum sale (cf. Plin. N. H. 21, 98; 31, 41). Lamachus ad servum Ach. 1099 ἅλας θυμίτας (cf. 772) οἰσέ, παῖ, καὶ κρόμμυα. — Schol. κυκῶμαι: κυκεῶνας ἑστίω (l. κυκεῶνα σκευάζω). ἄνω (712) τῷ ποτῷ τῷ ἀπὸ τῆς γλήχωνός φησι χρῆσθαι πρὸς τὴν ὀπώραν, νῦν δὲ τῷ θύμῳ χρῶνται, μετὰ δὲ τὸ τὴν ὀπώραν φαγεῖν κυκεῶνα πίνουσι καὶ οὐ βλάπτονται, ἀλλὰ καὶ παχεῖς γίνονται. Si recte vs. 1167 καὶ βδέω (cf. Plut. 703) conieci, facile intellegitur, cur agricola flatibus admonitus, invocato Horarum auxilio, thymi potionem adhibeat.

V. 1170. Schol. γίγνομαι παχύς: ἐπειδὴ ἀργοῦσιν οἱ γεωργοὶ τότε τοῦ ἀμητοῦ, ὡς Ἡσίοδός φησιν (Op. 606) „δμῶας ἀναψῦξαι φίλα γούνατα.

V. 1171. τηνικαῦτα τοῦ θέρους, i. e. versus finem aestatis, quando ficus et uvae maturescunt.

V. 1172. μᾶλλον. Noli cum Blaydesio ex vs. 1161 audire ἥδομαι. Nihil audiendum, sed iungendum γίγνομαι παχὺς μᾶλλον ἢ — προσβλέπων, quali conspectu *macerari* se dicit agricola. Cf. Ach. 266—271 sqq. — προσβλέπων, *intuens*. Παραβλέπειν, *limis*

intueri (unde παραβλώψ), legitur Vesp. 497, Ran. 409, Eccl. 497, ubi additur θατέρῳ, scil. ὀφθαλμῷ. Ὑποβλέπειν, *torve tueri*, Lys. 519, Thesm. 396. Cf. Ran. 804 ἔβλεψε γοῦν ταυρηδόν cum Plat. Phaed. p. 117 *B*.

V. 1173. τρεῖς λόφους, ut Ach. 965, 1109. Ex h. l. recte vLeeuwen ad Ach. 572 effecit Lamachum a. 425, cum Acharnenses docerentur, *taxiarchum* fuisse. — φοινικίδα, *sagum*. Schol. ταῖς φοινικίσι μᾶλλον ἐχρῶντο Λακεδαιμόνιοι, ἵνα μὴ αἰσθάνωνται τοῦ αἵματος διὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ ἵνα τρωθέντες μὴ γνωσθῶσι τοῖς πολεμίοις [1]). Quae seriorum commenta sunt. Cf. Lys. 1140, Xen. Cyr. VI 4, 1; *paludamentum* στρατηγικὴν φοινικίδα vocat Plut. Anton. 44. Athenienses non minus quam Lacedaemonis φοινικίδι usos esse cum hic locus probat tum vs. 302 supra, restitutus a Meinekio, et Ach. 320. — ὀξεῖαν. Schol. ἀντὶ τοῦ εὔχρουν καὶ ἐρυθρὰν πάνυ. Sic schol. Ach. 112 πορφύραι ὀξύταται, Pind. P. 1, 36 χίονος ὀξείας, Chaeremon trag. (Nck². p. 784) ῥόδ' ὀξυφεγγῆ κρίνεσιν ἀργεννοῖς ὁμοῦ. Bl.

V. 1174. Schol. Σαρδιανικόν: διαφέρουσι γὰρ αἱ Λυδικαὶ βαφαί. — καὶ Σαπφώ „πόδα (Cobet in not. mscr. corr. πόδας) δὲ ποίκιλος μάσθλης ἐκάλυπτε, Λύδιον κάλον ἔργον." Cf. Ach. 112, Plat. II 683, Ion trag. (p. 736 Nck².), al. et compara Vesp. 1139.

V. 1176. Schol. Κυζικηνικόν: εἰς κιναιδίαν διαβάλλεται, ὥστε μηδὲ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν εὐρύτητα (= εὐρυπρωκτίαν? An excidit τοῦ πρωκτοῦ? Cf. Schol. ad vs. 171) κρατεῖν ἐδυνάσθη, — ὡς καὶ Εὔπολις ἐν Πόλεσιν (fr. 233 K.) „ἡ δ' ὑστάτη ποῦ ἐσθ'; B ἥδε Κύζικος πλέα στατήρων. | A. ἐν τῇδε τοίνυν τῇ πόλει φρουρῶν <ἐγὼ Herm.> ποτ' αὐτὸς | γυναῖκ' ἐβίνουν κολλύβου καὶ παῖδα καὶ γέροντα | κἀξῆν (δ' add. Ven. 475) ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν κύσθον ἐκκορίζειν." ἄλλως. τουτέστι κατασχημονεῖ. οἱ γὰρ Κυζικηνοὶ ἐπὶ δειλίᾳ καὶ θηλύτητι ἐκωμῳδοῦντο. Non agi de cinaedia, sed de ignavia ducum h. l. palam est. Scripsit comicus, si credimus Marklando, χεζικηνικόν, alludens ad κυζικηνικὸν βάμμα, quae tinctura ut Sardianica illo tempore nobilis fuisse videtur.

---

[1]) In praegresso scholio φοινι (sic Ven. 475), φοινικικῷ, non φοινικῷ, recte interpretatur Cobet.

Vid. supra ad vs. 241. — Reiske librorum lectionem sic interpretatur: „Ergo apud Cyzicum tingebant galbeum bene? Vult enim dicere: *fit flavus et ochraceus prae pavore*". Pro quo facit Lys. 1140 ὠχρὸς ἐν φοινικίδι.

V. 1177. ξουθὸς ἱππαλεκτρυών. Schol. ὡς φοινικᾶ πτερὰ ἔχοντα δηλοῖ. ὅτι τοῦ παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Μυρμιδόσιν κληθέντος ἱππαλεκτρυόνος, ὃν ἀεὶ κωμῳδοῦσιν, πολλάκις μέμνηται (fr. 135 Nck².) „ἐπ' αἰετὸς δὲ ξουθὸς ἱππαλεκτρυὼν | στάζει.. θέντων φαρμάκων πολὺς πόνος." Ven. 475 male om. μέμνηται, ante πολλάκις inserto λεχθέντα. Cf. Ran. 932, Av. 800. Hesychius s. v. interpretatur: τὸν μέγαν ἀλεκτρυόνα, ἢ τὸν γραφόμενον ἐν τοῖς Περσικοῖς περιστρώμασιν· γράφουσι δὲ οἷον γρῦπα, ἔνιοι γῦπα. Cf. supra ad vs. 180.

V. 1178. Schol. λινοπτώμενος: ἐγὼ δ' ἕστηκα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ παρατηρῶν καὶ περιβλεπόμενος ὅπου ἂν ταχθῶ. λινόπτας γάρ φησιν Ἀριστοτέλης τοὺς τὰ θηρευτικὰ λίνα φυλάττοντας, ὡς καὶ οἰνόπτας τοὺς οἰνοφύλακας. ἀπείρως δὲ ἀπὸ τῶν εἰς τὰ λίνα πιπτόντων ὀρνίθων (scil. a λίνον et πίπτειν verbum derivabant!). οἱ δὲ περιεργότερον τὸ λίαν κατεπτηχέναι, τοῦτο λινοπτᾶσθαι λέγουσιν. Phot. s. v. λινόπται: οἱ ἀποσκοπούμενοι τὰ ἐμπίπτοντα τοῖς κυνηγετικοῖς λίνοις θηρία. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ τοὺς φυλάσσοντας τὰς οἰκίας (?) ὁμοίως ἔλεγον. A λινόπτης probabilius derivatur commemoratum ab Hesychio verbum λινοπτάζειν quam λινοπτᾶσθαι. Quin gravis hic lateat corruptela nullus dubito. Vid. adn. crit.

V. 1180. οἴκοι. Opponi solet ἐπὶ στρατιᾶς, ut Latine *belli domique*, *domi militiaeque*. Cf. 1189 sq. οἴκοι μὲν — ἐν μάχῃ δ' ἀλώπεκες. — ἀνασχετά. Cf. Ach. 618 ταῦτα δῆτ' ἀνασχετά; Plut. 899 ταῦτ' οὖν ἀνασχετά; singulari numero Eq. 1305, Eccl. 941 expressa negatione, semel ἀνεκτά, Thesm. 563: ταυτὶ δῆτ' ἀνέκτ' ἀκούειν; Similiter verbum ἀνέχεσθαι semper ponitur in sententia negativa, sive additur negatio, sive subest formae interrogativae. Vid. ad vs. 10.

V. 1180 sq. Schol. ὅτι τοὺς μὲν ἐξήλειφον, τοὺς δὲ ἐνέγραφον εἰς τὸν κατάλογον τῶν πολεμίων (ὁπλιτῶν an πολιτῶν?). Cf. Lysias XV § 5, Eq. 1369 sqq. — Ut hic ἐγγράφειν et ἐξαλείφειν,

ita alibi ἀναγράφειν et ἐκκολάπτειν sibi respondent. Vid. ad vss. 502 et 898.

V. 1182. Cf. 312, 367. — ᾔδειν seculo quinto a. C. non nisi tertia persona dici potest. Mendose igitur scriptum est Vesp. 635 καλῶς γὰρ ᾔδειν ὡς ἐγὼ ταύτῃ κράτιστός εἰμι. Olim corrigebam κακῶς γὰρ ᾔδειν, *male enim noverat*, i. e. ignorabat enim filius meus etc.

V. 1183. Schol. τόπος Ἀθήνησι παρὰ <τὸ> πρυτανεῖον, ἐν ᾧ ἑστήκασιν ἀνδριάντες, οὓς ἐπωνύμους καλοῦσιν. ἐπειδὰν οὖν κατάλογον δεήσῃ γενέσθαι στρατείας, προσγράφοντες τὰ ὀνόματα τῶν καταλεγομένων ἐπὶ ἑνὸς <ἑκάστου?> τούτων τῶν ἀνδριάντων ὑπὲρ τοῦ φανερὸν ἐκεῖσε (ἐκεῖ an ἐκεῖθεν?) γενέσθαι τοῖς καταλεγομένοις. τούτων οὖν τῶν ἐπωνύμων καὶ ὁ Πανδίονός ἐστιν ἀνδριάς. φησὶν οὖν, ἐξαίφνης ἐπιστάς τις τούτῳ τῷ τόπῳ καὶ θεασάμενος ἑαυτὸν ἐγγεγραμμένον εἰς ἀμηχανίαν — περιίσταται κατεπειγούσης τῆς ἐξόδου καὶ αὐτὸς ἀπαράσκευος ὤν. Cf. Arist. Ἀθ. πολ. cap. 52 extr.: Χρῶνται δὲ τοῖς ἐπωνύμοις καὶ πρὸς τὰς στρατείας, καὶ ὅταν ἡλικίαν ἐκπέμπωσι, προγράφουσιν ἀπὸ τίνος ἄρχοντος καὶ ἐπωνύμου μέχρι τίνων δεῖ στρατεύεσθαι, quaeque his praecedunt cum doctis Sandyis adnotationibus.

V. 1184. βλέπων ὀπόν. Cf. βλέπειν κάρδαμα Vesp. 455, θυμβροφάγον Ach. 253, ὑπότριμμα Eccl. 291, ὀρίγανον Ran. 603, ὄμφακας comic. inc. ap. Phryn. B. A. p. 539 = δριμύ Ran. 562, νᾶπυ Eq. 631. Alia huiusmodi reperies Ach. 95, 566, Vesp. 643, Plut. 228, Eupol. fr. 282, Timocl. fr. 12 K.

V. 1185. τοὺς δ' ἐξ ἄστεως ἧττον, quippe quorum inimicitiam magis metuerent.

V. 1186. Schol. ῥιψάσπιδες: ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ἐχθροὶ τοῦτο παρ' ὑπόνοιαν ἐπήνεγκε. Cf. Lys. 283. Eodem vocabulo poeta utitur Nub. 352, sed ἀσπιδαποβλής Vesp. 590, et supra vs. 677 cum verborum lusu ἀποβολιμαῖος τῶν ὅπλων.

V. 1189 sq. Schol. παροιμία παρὰ τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Λάκωνας ἀτυχήσαντας „οἴκοι λέοντες, ἐν Ἐφέσῳ δ' ἀλώπεκες." Cf. Ael. V. H. XIII 9, Plut. Comp. Lysandri et Sullae 3. „Vide an versus ap. schol. factus sit in Lacones καθομιλοῦντας Tissaphernem (Thuc. VIII etc.) Ioniae satrapam. Cf. Athen. 681 C, 535 E.

Quae si vera sunt, iste versus ex Aristophane vel potius ex proverbio quod expressit Ar. detortus." Dobree, citatus a Bl. Vid. supra ad vs. 1077. Verbo ἀλωπεκίζειν noster utitur Vesp. 1233, τρυπαλώπηξ: ὁ διὰ πανουργίαν πάντα τρυπῶν κτἑ. B. A. 64, 28 = fr. com. adesp. 1170 K.

V. 1191—1264. *Scena decima sexta.* Adsunt Trygaeus, falcium faber, armorum institor cum mutis personis, galearum fabro et hastarum. Illum quidem composita pace falces, ut par est, maiore pretio venditantem laetumque eius auctori gratis quot vellet offerentem Trygaeus comiter excipit et in coenam nuptialem vocat, hos contra merces suas protrudere ipsi gestientes omni iocorum et iniuriarum genere ludificatur, ita ut despondentes animum tandem discedant.

V. 1192. ὅσον τὸ χρῆμ', *quanta multitudo.* Cf. Eccl. 394, Thesm. 282, Ach. 150, Eq. 1219. Bl. Vid. etiam Pac. 38, Lys. 83 et fr. 67, al. Rarius similiter πρᾶγμα adhibetur, ut Ach. 827 τὸ πρᾶγμα τοῦ βουλεύματος, Alex. III 468 πρᾶγμα μέγα φρέατος. Eubul. III 260 (2, 10) Πηνελόπεια δὲ μέγα πρᾶγμα (cf. Demosth. XXXV 15). Idem p. 226 (3, 8) τοιοῦτο πρᾶγμα de Amore, Herod. III 32 ἦν μέγιστον πρῆγμα Δημοκήδης παρὰ βασιλέι, Av. 1175 τουτὶ τὸ πρᾶγμα (Cinesias) φορτίον δεῖται πτερῶν.

V. 1193. ἀποκάθαιρε, *deterge.* Hic tantum (et vs. spur. 1228) in comoedia, ἐκκαθαίρειν ap. Diphil. IV 398 (1, 17), διακαθαίρειν Eccl. 847. Semel etiam, Vesp. 118, occurrit verbum simplex, sed saepe cognata vocabula καθαρός, κάθαρμα, καθαρεύειν (Ran. 351, Phryn. II 600), καθάρυλλος (Plat. II 644), καθαρύλλως (Cratin. II 35), καθάρειος, *mundus*, saepius corruptum in καθάριος, et καθαρείως in comoedia media et nova, καθαρτής (Vesp. 1024), ἀκάθαρτος (Baton. IV 502). — ταυτηί. Schol. περικεφαλαίαν δίδωσι, ἵνα τοῖς λόφοις ἀπομάττῃ τὴν τράπεζαν. ἔστι δὲ παρεπιγραφή. Potius cogitandum videtur de sago commemorato vs. 1175, ad mensam detergendam multo aptiore. Supplendum igitur φοινικίδι.

V. 1194. πάντως — οὐδέν. Cf. Ach. 956, Eccl. 604, 704. Πάντως sine negatione Ach. 347, Eq. 222, 799, alibi saepe. — οὐδὲν ὄφελος, c. Gen., ut Menand. IV 135 (2, 15). Sic τί

ὄφελος; Vesp. 956, Plut. 1152, Antiph. III 104, Men. IV 324, Philem. IV 49, Eccl. 53 ὅτι περ — ὄφελος et saepe ap. alios.

V. 1195. ἐπιφόρει, *ingere*. Hinc ἐπιφορήματα cibi mensae secundae = τραγήματα. Cf. Hesych. s. v., Ath. XIV 640 E. Herod. I 133 de Persarum victu scribit: σίτοισι δὲ ὀλίγοισι χρέωνται, ἐπιφορήμασι δὲ πολλοῖσι καὶ οὐκ ἁλέσι· καὶ διὰ τοῦτό φασι Πέρσαι τοὺς Ἕλληνας σιτεομένους πεινέοντας παύεσθαι, ὅτι σφι ἀπὸ δείπνου παραφορέεται οὐδὲν λόγου ἄξιον, εἰ δέ τι παραφέροιτο (παραφορέοιτο?), ἐσθίοντας ἂν οὐ παύεσθαι. Cf. ad vs. 167. — Schol. ἄμυλοι πλακοῦντές τινες, οἱ δὲ ζωμοὶ πλακουντώδεις (*vladen*), ὃν νῦν ἀμυλάτον φασίν. Vulgo ἀμύλατόν, sed ἀμυλάτον Ven. 475, qui melior accentus videtur, nullum enim est verbum μυλᾶν. Ceterum malim οὓς — ἀμυλάτους. Cf. Ach. 1057, Plut. 1161, Plat. II 674, Telecl. II 370, Pherecr. II 300, Metag. II 753, cett. Ut h. l. una cum turdis commemorat Alexis III 458.

V. 1196. Schol. κολλάβους: εἶδος ἄρτων. εἰσὶ δὲ μικροὶ ἀρτίσκοι ἐκ τῶν μεγάλων κεκολλαβισμένοι, οὓς καθάπαξ ἄρτους οὐκ ἠξίουν καλεῖν. (Corrigo κεκολλυβισμένοι, i. e. κεκερματισμένοι. Cf. Schol. Ran. 5107: λέγει τοὺς ἄρτους, τοὺς ἐοικότας τὴν πλάσιν τοῖς κολλάβοις (= κόλλοψι) τῆς κιθάρας, quae vera videtur interpretatio, οἱ δὲ εἶδος πλακοῦντος τετραγώνου, ἢ ἄρτου μικροῦ, παρὰ τὸ ἐκ μεγάλων κολλυβίζεσθαι) καὶ ἐν Βατράχοις (507) μέμνηται „ἄρτους ἔπεττε κολλάβους". σχήματος (πέμματος Bl.) δέ ἐστιν ὄνομα, ὥσπερ (ὅπερ Bl.) κολλύραν λέγουσί τινες. Cf. fr. II 1151, 8 et 9, Philyll. II 858. — Aliud panis genus est κόλλιξ, unde κολλικοφάγος Boeotius vocatur Ach. 872.

V. 1197. ἀναβράττω = ἕψω. Cf. Ran. 509, Ach. 1005, Pherecr. II 345: πτίσσειν, φρύγειν, ἀναβράττειν. Inde ἀνάβραστος Pher. II 300, 316, item de turdis Aristom. II 734. Vid. ad vs. 1043 de aliis verbis culinariis.

V. 1198. ὦ φίλταθ᾽ ὦ Τρυγαῖε. Homerus Z 55, *P* 258 ὦ πέπον ὦ Μενέλαε, Soph. Phil. 793 ὦ τέκνον ὦ γενναῖον, Eur. Cycl. 266 ὦ κάλλιστον ὦ Κυκλώπιον, Eq. 726 ὦ Δημίδιον <ὦ> φίλ-

τατον, ex Elmslei corr. Ach. 475 *Εὐριπίδιον ὦ γλυκύτατον καὶ φίλτατον*. Cf. Lobeck ad Phryn. p. 565.

V. 1199. *ποιήσας*. Pacis auctor *εἰρήνην ποιεῖ*, populus *ποιεῖται*.

V. 1200. *κόλλυβος* sive *κόλλυβον* teste Polluce IX 72 *λεπτὸν* erat *νομισμάτιον*, quota vero oboli particula ignoramus. Schol. *ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ὀβολοῦ*. Eupolis fr. 233 K. *γυναῖκ' ἐβίνουν κολλύβου καὶ παῖδα καὶ γέροντα*. Aristoph. fr. II 944 *δικόλλυβον*. Hinc *κολλυβιστής* i. q. *ὀβολοστάτης*, vocabulum N. F. scriptoribus usitatum, apud Lysiam (Poll. VII 170) et Menand. fr. 1023 K. De oboli partibus vid. Poll. IX 72. Vocabula *κόλλαβος* (vs. 1196) et *κόλλυβος* cognata videntur.

V. 1202. Schol. *ὁδί*: — *καδοποιὸς ἦν ὁ σὺν αὐτῷ*, persona muta, ut *δορυξός* et *κρανοποιός*. — *εἰς τοὺς ἀγρούς*, *voor het platte land*. Cf. ad vs. 27, 563.

V. 1203. *δρεπάνων*. A verbo *δρέπω*, ut *φρύγανον* a *φρύγω*, *γλύφανον* a *γλύφω*, *τρύπανον* a *τρυπᾶν*, al.; *ξόανον*, mutata vocali, a *ξέω*. — Cf. *θηγάνη*, *δαπάνη*, *λεκάνη*. — *ἀκόνη*, *ἀγχόνη*, al.

V. 1204. *προῖκα*, *gratis*. Eodem sensu a Polybio *δωρεὰν* (veteribus *dono*) saepe ponitur. — Schol. *σαφῶς ἄγαν ἐπὶ τοῦ τέλους τοῦ δράματος „τὸ κέντρον ἐγκατέλιπε τοῖς ἀκροωμένοις"* (Eupol. II 458), *ἐκ τούτων δηλῶν καὶ κρίνων τά τε τοῦ πολέμου ἔργα καὶ τὰ τῆς εἰρήνης αὐτοῖς ἄγων ὑπ' ὄψιν, ἵνα εἰς ἃ βούλεται μᾶλλον αὐτοὺς ἀγάγῃ. τὴν δὲ καταστροφὴν τοῦ δράματος ἐποίησεν ὁμοίαν τοῖς Ἀχαρνεῦσιν, ἐπεὶ κἀκεῖ τῷ μὲν πρυτανεύσαντι τὴν εἰρήνην δῶρα δίδοται παρὰ πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν Ἑλλήνων, τῷ δὲ Λαμάχῳ οὐδέν*. Quae vere observata esse neminem fallet. Multo tamen etiam lepidius in Acharnensibus eandem rem poeta administravit. Ibi enim multo acrius animum ferit oppositum vulnerati ab hostibus Lamachi infortunium Dicaeopolidis felicitati atque deliciis. Lamachi fere partibus hic fungitur armorum institor, Dicaeopolidis falcarius. Cf. 1210 et 1250 cum Ach. 1190 sqq.

V. 1207. *ἴθι — ἐπὶ δεῖπνον*. Cf. 1192, Eccl. 651 *σοὶ δὲ μελήσει*, | *ὅταν ᾖ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον λιπαρῷ χωρεῖν ἐπὶ δεῖπνον*, Av. 131 *ὅπως παρέσει μοι καὶ σὺ καὶ τὰ παιδία* | *λουσάμενα πρῴ, μέλλω γὰρ ἑστιᾶν γάμους*, Plut. 613 *ἐθέλω — εὐωχεῖσθαι μετὰ*

τῶν παίδων | τῆς τε γυναικός, καὶ λουσάμενος | λιπαρὸς χωρῶν ἐκ βαλανείου. — καταθέμενοι. Verbum medium constanter usurpatur de iis quae portantur deponendis, ut αἴρεσθαι de iis quae portanda tolluntur, contra verbum activum κατατιθέναι, ut καταβάλλειν, de solvenda pecunia. Exempla ubique prostant.

V. 2108. καὶ γὰρ κτλ. „Nunc enim mihi res est cum armorum institore, nec vacat amplius tecum confabulari." Cf. supra ad vs. 1043.

V. 1210—1264. Ad similem scenam pertinet Aristoph. fr. 295 K.

V. 1210. Schol. προθέλυμνον: — ἄρδην ἀπώλεσας με τὴν εἰρήνην προξενήσας. φαίνεται δὲ οὗτος καὶ ἄλλοι τὸ προθέλυμνον ἀντὶ τοῦ πρόρριζον ἀκούειν, καὶ παρ' Ὁμήρῳ (*I* 541) „πολλὰ δ' ὅγε προθέλυμνα <χάμαι βάλε δένδρεα μακρά>". Ἀρίσταρχος δὲ τὸ συνεχὲς καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλο δηλοῦσθαί φησι (*N* 130) „φράξαντες δόρυ δουρί, σάκος σάκεϊ προθελύμνῳ" καὶ (*O* 479) „σάκος θέτο τετραθέλυμνον", τουτέστι τέσσαρας ἐπ' ἀλλήλων (ἐπ' ἀλλήλους Ven. 475, unde Cobet ἐπαλλήλους) ἔχον πτύχας. Schol. ad Iliad. *I* 15: θέλυμνα οἱ θεμέλιοι. (Cf. νώνυμνος, et ap. Pindar. Ol. III 35 δίδυμνος). Empedocles ita vocavit τὰ στοιχεῖα, *elementa*, utpote rerum *fundamenta*. Ut πρόρριζος cum Latino voc. *radicitus*, ita προθέλυμνος cum *funditus* comparandum est. Legitur προθέλυμνος praeterea in comoedia Eq. 328, Ran. 587, in tragoedia nusquam; πρόρριζος Ran. 587 (ἀπολοίμην), Aesch. Pers. 812, Soph. El. 502, 755 (neglecto a Dindorfio in lexico), Eur. Hipp. 684, fr. 1109, 11 Nck.[2], Andoc. I § 146, Herod. I 32, III 40. Sensu proprio Theophrastus et seriores adhibuerunt.

V. 1211. οὔ τί που mirantis est et indignantis, οὐ δήπου suspicantis. Cf. Elmsley ad Ach. 122, Stallbaum ad Plat. Conv. p. 194 B, Kock et nuper vLeeuwen ad Ran. 522. Utrumque legitur Eccl. 327 sqq. — Schol. λοφᾷς: λόφους πολλοὺς ἔχεις ἐν πράσει, ὄνομα δὲ πεποίηκε νοσήματος ἀπὸ τοῦ πράγματος, ὡς λέγομέν τινα ὑδεριᾶν, ποδαγρᾶν, σπληνιᾶν, χαλαζᾶν (Eq. 381), Pars horum verborum desinit in ᾶν, ut κριθᾶν, θανατᾶν, φονᾶν, λογᾶν, τοκᾶν, λημᾶν, τομᾶν, λεπρᾶν, φαλακρᾶν, φαρμακᾶν, κιναβρᾶν, κιττᾶν, ὑοσκυαμᾶν, χολᾶν, μελαγχολᾶν, ποδαγρᾶν, ὑπερ-

μαζᾶν, ἑτερεγκεφαλᾶν, δαιμονᾶν, κακοδαιμονᾶν, de quo cf. Phrynich. pag. 79, ad quorum exemplum Eq. 558 legerim βαρυδαιμονώντων pro βαρυδαιμονούντων, alia; pars maior in ιᾶν, ut αἱμορρυγχιᾶν, ὀρθοπυγιᾶν, ὀφθαλμιᾶν, κουριᾶν, στρατηγιᾶν, φθειριᾶν, βουβωνιᾶν, βουλιμιᾶν, ἐλεφαντιᾶν, μολυβδιᾶν, cetera. Pro ληματιᾶς Ran. 494 recte vLeeuwen recepit Schol. et Suid. lectionem ληματίας, quam probavit Cobet ad Hyperid. p. 53.

V. 1213. Schol. τουτουί: τοῦ θωρακοπώλου.

V. 1214. καταθῶ, i. e. καταβάλω, τελέσω, *solvam*. Vid. ad vs. 1207. Ad iocos sequentes cf. Acharn. 582 sqq.

V. 1215. αἰσχύνομαι, scil. εἰπεῖν.

V. 1216. Schol. σφήκωμα: τόπος τῆς περικεφαλαίας, ὅπου τὰ πτερὰ δέδεται — τὸ πλέγμα, οἷον ὅ τι ἐπιμελῶς τοῖς ἱμᾶσιν ἐκδέδεται, καὶ Ὅμηρος (*P* 52) „πλοχμοί θ' οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο." Cf. Soph. fr. 217, 2 Nck. κρᾶτα φρίξας εὐλόφῳ σφηκώματι, B. A. 114, 6 σφηκῶσαι: τὸ δῆσαι, al. — σφηκοῦν = σφίγγειν. Cf. σφήξ. — ἔχει πόνον πολύν, *multo labore* (affabre) *facta est*.

V. 1218. δοίην. Verba διδόναι et λαμβάνειν cum gen. pretii de ementi frequentantur.

V. 1221. Cf. infra 1239 et Ach. 1054 ἀπόφερ' ἀπόφερε τὰ κρέα.

V. 1222. Verbum τριχορρυεῖν formatum est ut πτερορρυεῖν Av. 106, 284, contra φυλλορροεῖν Av. 1481, Pherecr. II 316 (1, 10), scil. φυλλοροεῖν in anapaestis, Aristot. Anal. post. II 16, al. Sed τριχορροεῖν libri habent Plut. Symp. II 9, Aeschyli fr. 275, 4 Nck.[2] σήψει παλαιὸν δέρμα καὶ τριχορρυές. Hom. Od. χ 393 τῶν δ' ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔρρεον. Praeterea constanter tradita sunt αἱμορροεῖν (rec.) et δακρυρροεῖν. Formas φυλλορροεῖν et δακρυρροεῖν fortasse Graeci praetulerunt formis φυλλορρυεῖν et δακρυρρυεῖν propter ῡ in praegressis syllabis, utrasque enim permittebat analogia. — De ioco cf. Ach. 1109, ubi Lamachus queritur: ἀλλ' ἢ τριχοβρῶτες (*tineae, motten*) [1]) τοὺς

---

[1]) τριχοβρώς transitivum est ut σιδηροβρώς, ἀνδροβρώς, χειροβρώς, νεοβρώς, contra ἡμιβρώς intransitivum in ἄμητας ἡμιβρῶτας ap. Antiphanem III 49 = Epicrat. III 368, unde ap. Axionicum III 535 fortasse legere praestat ἡμιβρῶτα pro ἡμίβρωτα λείψανα.

λόφους μου κατέφαγον. Lys. 729 sq. commemorantur *ἔρια — ὑπὸ τῶν σέων κατακαπτόμενα.* — *οὐδέν ἐστιν, nihili sunt.*

V. 1223. Apte Blaydes contulit Nub. 1395 *τὸ δέρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἂν | ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου,* Soph. Ant. 1170, Plaut. Mil. II 3, 45 *non ego tuam empsim vitam vitiosa nuce.*

V. 1224. Schol. *θώρακος κύτει: περιφραστικῶς εἶπεν ἀντὶ τοῦ θώρακος.* Ita poeta dixit exemplo tragicorum, imprimis Euripidis, quod fecerunt etiam Plato II 684 *κύλικος — κοῖλον κύτος,* Antiphanes III 26 *κοιλοσώματον κύτος,* Xenarchus III 614 *λοπάδος στερροσώματον κύτος.* — Pergit schol.: *τινὲς δὲ τὸ κοῖλον τῶν θωράκων, εἰσὶ γάρ τινες τῶν θωράκων ἁλυσιδωτοί* (recte sic Ven. 475 pro absurdo *ἁλυσειδωτοί,* quod recurrit ad vs. 1227, ubi iterum veram lectionem idem cod. exhibet, cf. Polyb. VI 23, 15, al.), *τινὲς δέ φασιν ὅτι ἀνιέμενοι οἱ ὀρθοὶ* (= *ὀρθοστάδιοι.* Cf. *tunica recta*) *καὶ τεταμένοι, οὓς εἰς θυσίαν ὑπέδυνον.*

V. 1225. Schol. *ἐνημμένῳ: συντεθειμένῳ, ἐρραμμένῳ.* Vid. adn. crit. — Praeter simplex *ἅπτειν* apud nostrum occurrunt haec composita: *ἀνθάπτεσθαι* (med.) Ran. 474, *ἐνημμένος* (pass.) Nub. 72, Eccl. 80, Av. 1250, Ran. 430, *ἐφάπτεται* Plut. 1096 (med.), *καθαπτός* Ran. 1211, *περιάψαι* Plut. 590, *περιάψας* Ach. 640, *προσάψαι* Ran. 1216, 1231, 1234, *ὑφάψω* Lys. 373.

V. 1226. *ζημίαν, noxam, detrimentum.* Ach. 737 *φανερὰ ζημία,* Plut. 1124, Alex. III 407 *ὡς αὐτὸν ὄντα — | σωτῆρα, τοὺς ἄλλους δὲ πάντας ζημίαν,* et ita saepe alii. — *ποιήσει ζημίαν.* Eodem sensu *ζημίαν ἐργάζεσθαι* dixit Isaeus VI § 20; passive dicitur *ζημίαν λαμβάνειν,* velut Demosth. XI § 11.

V. 1227 sq. Schol. *αἶρε: ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ πρόσφερε* (cf. ad vs. 1) *καὶ* (*ὡς* Ven. 475) *ἐπὶ τοῦ δίδου* (Valck. pro *ἐπὶ αἰδοῦς*). — *τῆς ἰσωνίας: τῆς ἴσης τιμῆς,* nos *voor de inkoopsprijs.* Schol. *τῆς ἴσης τιμῆς καὶ ὅσου σοι* (*σοὶ?*) *καθέστηκεν* (*constitit*) *ἢ ἐπώλησας ἄλλῳ.* Ven. 475 *ἤτοι ἐπώλησεν ἄλλῳ,* unde Cobet *ἤ σοι ἐπώλησεν ἄλλος,* recte, nisi quod fortasse *ἤτοι* servari potest. Quod vulgatur ineptum est. — Vocabulum nusquam alibi occur-

rit, nec magis verbum compositum ἐναποπατεῖν in vs. sq. — Ach. 81 εἰς ἀπόπατον ᾤχετο. Aliam originem habet locutio τὰ ἀποχωροῦντα, i. e. *excrementa*, cum qua compone κάτω διαχωρεῖ τινὶ ap. Xen. An. IV 8, 20 et alios.

V. 1228. ἐναποπατεῖν. Hoc verbum Polyzelo com. fr. 4 K. restituit Bentley scribens ἐναποπατήσεις pro ἐναποβάσεις, rectius vero Cobet ἐναποπατήσει, nam ἀποπατεῖν habet fut. med., quod proprium est verbis functionem corporis naturalem significantibus. Ἀφοδεύειν eodem sensu utitur cum aliis Plato com. fr. 5, ducto ab ἄφοδος, quod pro ἀπόπατος (Ach. 81) sive κοπρών legitur Eccl. 1095, ἀφόδευμα et ἀφοδευτήριον sunt sequiorum. — Schol. δηλονότι οὐκ ἔστιν ἁλυσιδωτός (cf. ad 1224), ἀλλ' ὁ λεγόμενος στατός (cf. στατὸς χιτών. Supra ὀρθός). εἰκάζει δὲ αὐτὸν λασάνῳ ὀρθῷ (vulgo ὀρθῶς) σταθέντι, ἐπεὶ τὰ ἄνω παραπλήσια τοῖς χείλεσιν ἔχει τοῦ λασάνου.

V. 1230. Schol. τρεῖς λίθους: καὶ γὰρ παροιμία „τρεῖς εἰσὶν ἱκανοὶ πρωκτὸν ἀπομάξαι λίθοι, | ἂν ὦσι τραχεῖς· ἂν δὲ λεῖαι τέτταρες. Cf. Plut. 817 sq., Macho ap. Athen. p. 578. Ceterum hos versus dudum post Aristophanem factos esse demonstrat forma ἄν pro ἐάν, quae est comoediae mediae et novae. — ἔνιοί φασι τοῦτο λελέχθαι, ἐπεὶ οἱ χέζοντες τρεῖς λίθους κατατιθέασι καὶ ὥσπερ λάσανον ἀπ' αὐτῶν ποιοῦσιν. ἀναγκαιοτέρα δὲ ἡ πρώτη ἐστὶν ἐξήγησις. — δεξιῶς. Cf. Eq. 1377, Nub. 148, Thesm. 9, Eccl. 159, 241. Opponitur σκαιῶς, ut Eccl. 644 τὰ μὲν ἄλλα λέγεις οὐδὲν σκαιῶς. Cf. Plut. 60.

V. 1231. Schol. ποίᾳ: διὰ ποίου μέρους. Significat proprie *qua via*, ut Av. 1219 ποίᾳ γὰρ ἄλλῃ χρὴ πέτεσθαι τοὺς θεούς; h. l. *qua via et ratione*, itaque = τίνι τρόπῳ. — ἀποψήσει, *te detergebis*. Plut. 818 ἀποψώμεσθα δ' οὐ λίθοις ἔτι, | ἀλλὰ σκοροδίοις ὑπὸ τρυφῆς ἑκάστοτε, Ran. 490 ἐγὼ δ' ἀνέστην καὶ προσέτ' ἀπεψησάμην, Macho ap. Athen. p. 578 E εἰ δὲ λίθον εἶχες, ὑπολαβοῦσ' ἡ Μανία, | ἔδωκ' ἄν, ἵν' ἔχῃς, φήσ', ἀποψᾶσθαι, τάλαν, Eq. 910 ἀπομυξάμενος (*emunctus*), ὦ Δῆμε, μου πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀποψῶ. — Activum est Lys. 1034, ubi senibus querentibus ῥεῖ μου τὸ δάκρυον πολύ respondent mulieres ἀλλ' ἀποψήσω σ' ἐγώ. Alia composita sunt περιψῆν Eq. 909: ἰδοὺ δέχου κέρκον λαγὼ

τὠφθαλμιδίω περιψῆν et καταψῆν supra vs. 75. Pro ἀποψῆν (— ῆσθαι) usurpantur etiam ἀπομάττειν (— εσθαι), cf. Eq. 816, et ἀποκαθαίρειν (— εσθαι), de quo cf. vs. 1193. Sed ἀπομάττεσθαι imprimis dicitur de ore et manibus abstergendis, unde ἀπομαγδαλία Eq. 413 (cf. schol.) et χειρόμακτρον Her. II 122, al., Xen. Cyr. I 3, 5, Soph. fr. 432 Nck. Praeterea cf. Ach. 696 ἀπομορξάμενον — ἱδρῶτα et Vesp. 560 τὴν ὀργὴν ἀπομορχθείς (= med.). — Sensu subsimili ac ψῆν ponitur σμῆν cum compositis. Apud nostrum cf. διασμήχειν, *perfricare*, Nub. 1237, ἐπισμῆν, *affricare*, Thesm. 398, unde γῆ σμηκτρίς (cf. Κιμωλία Ran. 710 sqq.) ap. Eupol. II 574, Cephisod. II 885, Nicoch. II 843, et σμῆμα Antiph. III 74 δότω τις δεῦρ' ὕδωρ | καὶ σμῆμα. Simplex verbum σμῆν legitur Ar. fr. II 1100, Antiphan. III 81, vs. 4, Alexid. III 471 (3, 5).

V. 1232 sqq. Schol. διὰ τῆς ἐκβολῆς τῆς χειρὸς (i. e. ubi brachium exseritur) τῆς ἐν τῷ θώρακι τὴν αὐτοῦ χεῖρα καθῆκεν· θαλαμιὰ δὲ εἴρηται (aeque recte Ven. 475 θαλαμιὰν δὲ εἴρηκε) παρὰ τὸ ἐοικέναι νεὼς τρυπήματι· κυρίως γὰρ ἡ κατὰ τῆς νεὼς τρώγλη θαλαμιὰ λέγεται. Cf. adn. crit. Obscoene Eccl. 623: προβεβούλευται γὰρ ὅπως ἂν | μηδεμιᾶς ᾖ τρύπημα κενὸν et fortasse similiter accipiendum est Eupolidis fr. 354 K.: οὐδὲν κενὸν τρύπημ' ἂν ἐν ταῖς οἰκίαις ἂν εὕροις. Hermogenes pag. 318 antiquitus in oratione adv. Neaeram de meretrice scriptum fuisse testatur ἀπὸ τριῶν τρυπημάτων τὴν ἐργασίαν πεποιῆσθαι. Hesych. Τρυμαλῖτις: Ἀφροδίτη. Idem τρυμαλιαί: τρῦπαι. Sotades Ptolemaeo, qui sororem Alcinoen uxorem duxerat, exprobabat: εἰς οὐχ ὁσίην τρυμαλιὴν τὸ κέντρον ὠθεῖς ap. Plut. Mor. p. 11 *A* et Athen. XIV p. 621 *A*. Etiam τρύμη, quod vocabulum de homine versuto adhibet noster Nub. 448, proprie *foramen* significare creditur. Descendit saltem a verbo τρύειν. — Verbo ἐκτρυπᾶν sensu τοῦ λάθρᾳ ἐξελθεῖν noster utitur Eccl. 337: ἀλλ' ἐκτετρύπηκεν (uxor) λαθοῦσά μ' ἔνδοθεν, διατρυπᾶν, *perforare*, legitur apud Aristotelem et Lucianum, τρυπᾶν, unde τρύπανον, apud Platonem, Xenophontem, alios. In iudiciis ἡ τετρυπημένη ψῆφος reos damnabat, ἡ πλήρης absolvebat. Sensu obscoeno pro περαίνειν

verbum *τρυπᾶν* usurpatur in Planudeis ep. 243. — *Αὐλοτρύπης* dixerunt Strattis II 764 et alii. Vid. ad vs. 541. — Schol. *ταῦτά φησιν εἰς τοὺς τριηράρχας, ὅτι ἀπέφραττόν τινα τρυπήματα, ἵνα τὸν μισθὸν τῶν ναυτῶν*, quem ipsi ex aerario accipiebant, *κερδαίνοιεν, ἐκ δὲ τῆς ὄψεως τῶν τρυπημάτων μὴ ἐλέγχωνται.* Similia interdum fecisse duces Romanos docent Ciceronis Verrinae.

V. 1236. *ἀπίτριπτε.* Cf. Ach. 556, Plut. 619 et ad vs. 355.

V. 1238. *ἐξένεγκε*, *prome.* Vid. ad vs. 1021, 1145.

V. 1239. Schol. *μιμεῖται τοὺς ἐπ' ἀληθείᾳ ἐνδυομένους τοὺς θώρακας καὶ διὰ τὸ μὴ ὠνεῖσθαι θλίβειν λέγοντας τὸν τράχηλον ἢ τοὺς ὤμους. τοιαῦτα δέ φασι βουλόμενοι διακόψαι* (minuere) *τὸ τίμημα. ὄρρος* (*os sacrum*) *δέ ἐστιν ὁ ὑποκείμενος τοῖς σφαιρώμασι* (= *γλούτοις*) *τόπος* (cf. *ὀρροπύγιον*). *δῆλον δὲ ὅτι λαβὼν τὸν θώρακα ἐπεκάθισεν αὐτῷ ὡς λασάνῳ, ἵνα μᾶλλον κινήσῃ γέλωτα*, cum verbo *ὀρρωδεῖν*, nato ex *ὄρρος* et *οἰδεῖν* (an *ὀρρῳδεῖν*?), compara verbum vernaculum *aarzelen*. Ionicum est *ἀρρωδεῖν*.

V. 1240. *τῇ σάλπιγγι.* Tubae inventio Tuscis tribuebatur. Hinc Soph. Ai. 17 *χαλκοστόμου κώδωνος* (= *σάλπιγγος*) *ὡς Τυρσηνικῆς*, Aesch. Eum. 567 *Τυρσηνικὴ σάλπιγξ*. Eur. Phoen. 1386, Her. 830, Rhes. 988. Tubicen *σαλπικτής* dicitur, rarius *σαλπιστής*; forma *σαλπιγκτής* novitia est.

V. 1241. Pronomen *ἐγὼ* ad *χρήσομαι* potius quam ad *ἐπριάμην* referendum putat Blaydes, vix recte. Nam praeter structuram sententia pronomen, quod hic fere *αὐτός* significat, cum *ἐπριάμην* iungi iubet: „Quid faciam", inquit, „hac tuba, quae (ipsi) mihi sexaginta drachmis constitit." Cf. 1251. Qui contra nimio pretio aliquid vendit, a Phrynicho com. fr. 52 K. *τιμιοπώλης* vocatur.

V. 1242 sqq. Obtinet h. l. *σχῆμα*, quod grammatici *σολοικοφανές* vocare solent. E nostro cf. Ach. 1165, Nub. 577, Vesp. 135, Av. 47. Rectissime Vesp. 25 metri causa *ἰδὼν* pro *ἰδόντι* rescripsit Reiske. Frequentius est apud tragicos, praesertim in melicis. — Schol. *τὸν κώδωνα τῆς σάλπιγγος συμβουλεύει αὐτῷ πωμάσαι μολίβδῳ καὶ ἐν μέσῳ ἐνεῖραι ῥάβδον, ἵνα γένηται κατακτὸς* [*ὁ*] *κότταβος. ξύλον γὰρ αἰωρήσαντες ἐκ τοῦ*

μέσου καθάπερ πλάστιγγα ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἐξῆπτον ἐλλύχνια καὶ κυμβεῖα κοῖλα, καί τι ἀγγεῖον ἐτίθεσαν ὕδατος πλῆρες. εἶτα τὸ ἕτερον πάλιν βαρύνοντες μέρος ἀνάγκην ἐποίουν ἀνεγειρομένῳ (*ἀναιρομένῳ* vel *ἀναγομένῳ*?) *καὶ ἀναπηδῶντι τῷ πεπληρωμένῳ ἐκ τῶν ἐλλυχνίων ἀναπέμπειν τὸ ὕδωρ. ὑπέκειτο δὲ τὰ κυμβεῖα τοῖς ἐλλυχνίοις, ὥστε εἰς ταῦτα πάλιν ἐμπίπτειν τὸ ὕδωρ, καὶ ὁ τῶν πλειόνων ἐπιψαύσας κυμβείων ἐδόκει νικᾶν. Κάτακτοι δὲ ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ κατάγειν καὶ αὖ πάλιν ἀνάγειν τὸν κότταβον. περὶ μὲν οὖν τῆς ῥάβδου καὶ Ἕρμιππος ἐν Στρατιώταις* (fr. 56 K.), pro quo adscribo potius *Μοιρῶν* fr. 47, 5 sqq. ex Athenaeo XV 668 *A*: „*ῥάβδον δ'* (*δὲ* vulgo om. add. Ven. 475) *ὄψει τὴν κοτταβικὴν | ἐν τοῖς ἀχύροισι κυλινδομένην, | Μανῆς δ' οὐδὲν λατάγων ἀΐει, | τὴν δὲ τάλαιναν πλάστιγγ' ἂν ἴδοις | παρὰ τὸν στροφέα τῆς κηπαίας | ἐν τοῖσιν κορήμασιν οὖσαν.*" Lucidior est alia huius ludi descriptio in scholio, quod supra dedimus ad vs. 343, totidem verbis lectum apud Suidam s. v., nec plurima alia scholia ad h. l. et Nubes vs. 69, quibus adde Athenaeum XV cap, 2—7, XI cap. 22, 58, 75, Polluc. VI 109 et 111, Nonnum Dionys. XXXII, hic repetam, satis habens lectores relegare ad L. Becq. de Fouquières, *Les jeux des anciens*, Paris a. 1873, cap. X et ad novissimum de hoc ludo opusculum, quod a. 1893 Monaci edidit Sartori inscriptum „Das Kottabosspiel der alten Griechen." E comicorum locis huc pertinent praeterea Cratini fr. 116, Aristoph. fr. 209, Eupolid. fr. 9, Platon. fr. 46 sq. K. Cottabismi praemia (*κοττάβεια*) fuisse *ᾠὰ καὶ πέμματα καὶ τραγήματα* docet Athenaeus XV 667 d., Siculam ludi originem ex Achaei (Alcaei comici?) Lino et Callimacho ostendunt scholia ad h. l. — Compositum *μεθυσοκότταβος* legitur Ach. 524 [1]).

V. 1243. *ὑπόμακρον*, *longulum, satis longum*. Cf. Alex. III 526.

[1]) In scholiis ad vs. 1244 ope cod. Ven. 475 haec corrige: p. 207, 12 *ταῖς* (pro *τοῖς*) *λάταξι*, itaque etiam 23 *τὰς* (pro *τοὺς*) *λάταγας*, l. 19 *λάταξ* pro *λατάγη*, l. 21 *τὸν κότταβον* pro *τὸ κοττάβιον*. In eodem recte *ἀγκυλητούς* legitur l. 30, ut apud Athenaeum, l. 41 verum esse potest *καταδῦσαι*, l. 43 *Ἀλκαῖος* pro *Ἀχαῖος*? Sed cf. Ath. V p. 688 *A*. *Linum* tamen etiam Alexis scripsit et fortasse Dionysius. Alia quaedam de coniectura correxi in Mnem. XXIV pag. 208.

Similia sunt ὑπόβραχυς, ὑπόγρυπος, ὑπόδηλος, ὑπόδιψος, ὑπόθερμος, ὑπόκουφος, ὑπόλισφος, ὑπόλεπτος, alia. — ἄνωθεν, scil. in tubae orificio; sisti enim iubetur in cava parte, ne cadat, plumbo gravata.

V. 1245. οἴμοι καταγελᾷς. Cf. Ach. 1081, Eq. 160 sq., Vesp. 1406, Av. 1407, Plut. 880. Pronomen μου aut additur aut omittitur. Aesch. Eum. 718, 819 γελῶμαι. Perrarum est in tragoedia καταγελᾶν, Ag. 1271, Iph. A. 372, Bacch. 286, καταγελᾷς (fort. διαγελᾷς) νιν in loco damnato a Dindorfio. Διαγελᾶν τινα dixit Eur. Bacch. 272, 322; Aristophanes ἐγχάσκειν τινί Ach. 222, Eq. 1312, Nub. 1436, Vesp. 721, 1007, Lys. 271, cum subst. καταχήνη = καταγέλως Vesp. 575, 576, Eccl. 631 in anapaestis. Simili sensu est περικοκκάζειν Eq. 697, et Echo Thesm. 1059 vocatur λόγων ἀντῳδὸς ἐπικοκκάστρια. Verbum ἐγγελᾶν, quo tragicis usitato cum subst. ἐγγελαστής antiqua comoedia abstinet, legitur apud Eubulum III 218 et Sosicratem IV 593; ἐπεγγελᾶν a comoedia plane abest; προσγελᾶν, *arridere*, supra legitur vs. 600, item ap. Eubul. III 259, Diphil. IV 390 (2, 5); ἐπιγελᾶν (*ridere de*) Thesm. 981. Dicitur tam γελᾶν ἐπί τινι quam περί τινος, illud v. c. in Ranarum initio. Pro ὑπογελᾶν, *subridere*, quod non extat in comoedia, usitatius est ὑπομειδιᾶν s. μειδιᾶν (Thesm. 512); καχάζειν, *cachinnari* (pro χαχάζειν, i. e. χὰ χὰ (ha ha!) λέγειν) extat Eccl. 849, Soph. Ai. 198. Cf. καγχαλᾶν apud Homerum.

V. 1248. Schol. σπαρτίοις (cf. σπεῖρα) ἠρτημένην: τὸ μεσαίτατον, φησίν, ἔνδησον σπαρτίῳ, ἵνα τρυτάνη γένηται ἐκ τοῦ αὐλοῦ τῆς σάλπιγγος. Legit igitur σπαρτίῳ, nec sane cur pluribus restibus, si de una lance agitur, opus fuerit apparet, quare fortasse recte σπαρτίῳ 'ξηρτημένην coniecit Blaydes, nec tamen bene (coll. Aristot. quaest. mechan., cap. 2) trutinae ansam sive ligulam intelligere videtur. Si contra idem vere ἠρτημένω πλάστιγγε proposuit, bene se habet pluralis, nisi forte σπαρτίοιν praeferendum. Sed ἐντευθενί, quod unicum locum digito monstratum indicat, huic coniecturae obstat, nec quidquam mutandum. Vid. adn. crit. — Cf. Eccl. 494 πώγωνας ἐξηρτημένος.

Nusquam alibi verbum *ἀρτᾶν*, simplex sive compositum, in comoedia legitur.

V. 1250. *ὦ δυσκάθαρτε δαῖμον.* Tragicos imitatur poeta: Rhes. 36 *ὦ δυσπόνητε δαῖμον*, Eur. Hipp. 871, Alc. 385, Andr. 1036, Hel. 462 *ὦ δαῖμον*, Soph. Ant. 1284 *δυσκάθαρτος Αἴδου λιμήν*. Etiam verba sequentia *ὥς μ' ἀπώλεσας* leguntur Eur. Or. 130, 585, Hipp. 311, al. Fieri potest ut integer versus e tragoedia sumtus sit. — Plut. 853 *οὕτω πολυφόρῳ συγκέκραμαι δαίμονι.*

V. 1254. Schol. *συρμαίαν*: *οἳ μεν ἀξιοῦσι χυλὸν βοτάνης εἶναι τὴν συρμαίαν ᾗ χρῶνται* (*οἱ* add. Ven. 475) *Αἰγύπτιοι πρὸς* (ad excitandam) *διάρροιαν· τινὲς δὲ τὸν λεγόμενον ζύθον* (cerevisiae genus), *ὡς καί φησι Δίδυμος*. Ipsum tamen Didymum prius statuisse credo propter aliud scholium: *φαίνονται τοῦ χύλου τῆς συρμαίας πίνειν οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς διάρροιαν, ὡς Δίδυμος* (*δέ φησι* add. Ven. 475), vulgo pro virgula legitur punctum) *ἁλμαίαν ἐκ ῥαφανίδων Αἰγυπτιακὴν* (— *κῶν*?) *πρὸς κάθαρσιν ἐπιτήδειον*. Suidas s. v. *πόμα κρίθινον* vocat, gloss. Herodoti *συρμαΐζειν*: *πόμα ἐκ ζειῶν καὶ ὕδατος*. Cf. Herodot. II 77, 78, Ar. Thesm. 857, ubi *μελανοσυρμαῖον λεών* Aegyptios vocat Mnesilochus, Fr. 265 K. *συρμαιοπώλης*, Photius s. v. *συρμαίαν βλέπειν*. Unice veram esse tertiam interpretationem docet Herodoti locus II 125, qui II 77 de hac purgatione utitur verbo *συρμαΐζειν*, unde *συρμαϊσμὸς* ap. Hippocratem.

V. 1255. *οἴμοι ὦ*. Vid. ad vs. 173. — *ὦ κρανοποί'*. Verbum *κρανοποιεῖν* Ran. 1018 significat *galeas crepare*. — *ὡς ἀθλίως πεπράγαμεν*. Eur. Herc. 1375 *ὡς ἀθλίως πέπραγα*. Nova paratragoedia. Exclamatio est institoris ad galearum fabrum, a quo duas galeas tanto pretio emerat, ut cum emolumento revenderet. „At ille" Trygaeus inquit „nihil mali passus est". Ridicule, quasi id misero institori solatio esse posset.

V. 1258. Schol. *τοιαυτασὶ* (quales tu habes) *λαβάς*: *ὠτάρια τοῖς κράνεσιν, ἵνα γένωνται κάδοι. δείκνυσι δὲ τὰ ὦτα αὐτά, καὶ ἔστι παρεπιγραφή.* — *μάθῃ*, scil. *ὁ κρανοποιός*.

V. 1261. Schol. *Ἀττικῶς εἶπε τούτῳ ὠνήσομαι ἀντὶ τοῦ παρὰ τούτου.* Cf. Ach. 812, 815, Ran. 1229. Sed alio sensu noster fr. II

961 dixit μὴ κλαῖ, ἐγώ σοι (tibi) βουκέφαλον ὠνήσομαι. Similiter iam Homerus δέχεσθαί τι τινι pro παρά τινος.

V. 1263. *χάρακας*, *ridicas*. Cf. Ach. 986, 1178, Vesp. 1201, 1291, ubi est proverbium ἐξηπάτησεν ἡ χάραξ τὴν ἄμπελον.

V. 1264 sq. *ὑβριζόμεσθα*. Cf. Ach. 1117 οἴμοι ὡς ὑβρίζεις, 479 ἀνὴρ ὑβρίζει, scil. με. Compositum περιυβρίζειν legitur Eq. 726, Vesp. 1319, Thesm. 535, καθυβρίζειν Ach. 631, Eq. 722, ἐνυβρίζειν Thesm. 719. — *χωρῶμεν* — *ἐκποδών*, sequente *ἐξέρχεται*, ut Ach. 240 δεῦρο πᾶς | ἐκποδών. θύσων γὰρ ἀνήρ ὡς ἔοιχ', ἐξέρχεται et Thesm. 36 ἀλλ' ἐκποδὼν πτήξωμεν, ὡς ἐξέρχεται | θεράπων τις αὐτοῦ. Scenam relinquit haec dicens armorum institor.

V. 1265—1304. *Scena decima septima*. Adsunt Trygaeus, Lamachi et Cleonymi filius, quorum alter belli gloriam versibus Homericis, alter ignaviam Alcaei carmine celebrat.

V. 1266. *οὐρησόμενα*, hoc praetextu usi, ut abirent. Desiderativum οὐρητιᾶν legitur Vesp. 807 et in vicinia στραγγουρία. — Schol. *ἐπικλήτων*: τὰ τῶν κεκλημένων εἰς δεῖπνον. Vid. adn. crit.

V. 1267. Cf. Eccl. 678 καὶ ῥαψῳδεῖν ἔσται τοῖς παιδαρίοισι | τοὺς ἀνδρείους ἐν τῷ πολέμῳ κεἴ τις δειλὸς γεγένηται. Bl. Schol. τὸ ἑξῆς, δοκεῖ δέ μοι, ἵνα δεῦρο (at δεῦρο iungendum cum ἐξέρχεται) προοιμιάσηται τινὰ μέλη ᾆσαι καὶ προμελετῆσαι. Verbo *προαναβάλεσθαι* utitur etiam Isocrates XII § 39, ἀναβάλλεσθαι (cf. 1269) noto ex Homero α 155: φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν. Cf. supra 830. Subst. ἀναβολή Av. 1385: ἀεροδονήτους καὶ νιφοβόλους ἀναβολάς, Pind. P. 1, 7 προοιμίων ἀναβολάς, Schol. Plat. Theaet. p. 176 *A* τό τε γὰρ πρόκρουμα τῆς κιθάρας ἀναβολὴ καλεῖται, ubi Avium locus citatur. Verba μελετᾶν et προμελετᾶν saepius de tibicine usurpantur, de oratoribus Eccl. 117, 119. De tibicine est προαναφυσᾶν, *praeludere tibiis*, ap. Plat. fr. 69, vs. 6, ἐπαναφυσᾶν Thesm. 175. Cf. ἀναφυσᾶν Athen. VIII 351 *E*.

V. 1270. Schol. οὐδὲν ἀστειότερον τῆς εὑρέσεως. δύο γὰρ δῆθεν ἵστησι παιδία ᾄδοντα, ἵνα ἀφορμὴν σχῇ τοῖς πατράσιν αὐτῶν ὀνειδίσαι καὶ διαβαλεῖν, τὸν μὲν ὡς φιλοπόλεμον ὄντα τὸν δὲ ὡς ῥίψασπιν. πρῶτον οὖν πεποίηκε τὸ τοῦ φιλοπολέμου ᾆδον παιδίον, καὶ θέασαι

ὡς πρόσφορα αὐτῷ περιέθηκε πράγματα. ἀρχὴ δὲ τῶν Ἐπιγόνων Ἀντιμάχου. Non Antimachi, Platonis aequalis, Epigonos, sed antiquissimi poetae, quem Herodotus IV 32 Homerum vocat, intelligendos esse olim perspectum est. Revera festivissimam esse hanc scenam, qua vix ulla apud Aristophanem felicius excogitata est, non opus est affirmare.

V. 1271. ὦ τρισκακόδαιμον. Cf. Thesm. 216, 882, Ach. 1023, Ran. 19, Plut. 852 καὶ τρὶς κακόδαιμον καὶ τετράκις καὶ πεντάκις | καὶ δωδεκάκις καὶ μυριάκις, ἰοὺ ἰού, Eccl. 1098, Aesch. Timarch. § 59 ὁ τρισκακοδαίμων ἄνθρωπος, sic τρισάθλιος supra vs. 241 et saepe apud Menandrum, τρισκατάρατος Menand. IV 90, Demosth. XXXV § 82 et saepe ap. Lucianum. Oppositum τρὶς μάκαρ legitur infra 1333, τρισμακάριος Nub. 166 etc., τρισμακαρίτης Antiph. III 92 (1, 8), τρισόλβιος Philem. IV 36 (8, 1).

V. 1273 sqq. Cf. Hom. Γ 15, Δ 446, Θ 60. — Vs. 1274, licet verba Homerica sint, in Homero nostro frustra quaesiveris.

V. 1280. Verba καὶ τὰ τοιαῦτα aperte spectant ad sequentia.

V. 1282, 3, 6, 7. Petiti sunt hi versus ex agone Homeri et Hesiodi, quem valde antiquum esse demonstravit E. Rhode in Mus. Rhen. vol. XXXXVI, 566 sq. Cf. Meyer in Herme a. 1892, 378. — Vid. Hom. Π 267, δ 15.

V. 1283. ἐκόρεσθεν. Cf. Vesp. 662 ἀπένασθεν, quod recte vLeeuwen ed. a. 1893 ex alio carmine citatum esse intellexit.

V. 1286. Schol. θωρήσσοντ᾽: ἀντὶ τοῦ ἔπινον παρὰ τὸ εἰς τὸν θώρακα πέμπειν τὸν οἶνον. E. M. 460, 32 Δωριεῖς θωρεῖσθαι (sic) λέγουσι τὸ εὐωχεῖσθαι· τούτου ὁ μέλλων θώσω (l. θωσῶ)· ῥηματικὸν ὄνομα θῶρος ἡ μέθη· καὶ θώραξ ὁ δεκτικὸς τῆς τροφῆς τόπος, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ ἐμπίπλασθαι οἶνον θωράσασθαι (θωράξασθαι?) λέγεται, ὡς παρὰ Ἀριστοφάνει (Ach. 1135) „πρὸς τοὺς συμπότας θωρήξομαι", εὐωχηθήσομαι ἢ μεθυσθήσομαι. Componantur cum his Hesychiana: θῶσθαι· δαίνυσθαι, θοινᾶσθαι, εὐωχεῖσθαι. Αἰσχύλος Δικτυουλκοῖς. θώσασθαι· εὐωχηθῆναι. θωστήρια· εὐωχητήρια καὶ ὄνομα... Alcman fr. I, 81 θωστήριά τ᾽ ἄμ᾽ ἐπαινεῖ. Etymologus diversa confundit. Sensu τοῦ μεθύσκειν verbo θωρήσσειν iam usus est Theognis vs. 854. Cf. ἀκροθώραξ ap. Diphilum IV 397. — Schol. ἄσμενοι, οἶμαι:

πρὸς τὸ *πεπαυμένοι* (vid. adn. crit.), οὐ πρὸς τὸ θωρήσσοντο, εἰ μὴ ὅτι ὁμωνύμως θωρήσσεσθαι ἔλεγον καὶ τὸ πίνειν. Ambigue dictum esse et ego crediderim.

V. 1288. Cf. Ran. 226: ἀλλ' ἐξόλοισθ' αὐτῷ κόαξ. Bl. Praeterea cf. Nub. 1302, Av. 1257 διαρραγείης — αὐτοῖς ῥήμασιν, Eq. 3, 7, Thesm. 826, Vesp. 119, Eccl. 691. Ter addito articulo: Ran. 560, Eq. 849, Vesp. 170, sed ubique sine praepositione. Idem interdum facit Homerus, sed σὺν addidit Il. I 194, Ξ 498, ν 118.

V. 1289. *τοῦ καί ποτ' εἶ*; Lys. 526 ποῖ γὰρ καὶ χρῆν μ' ἀναμεῖναι; „Ita solet capula interrogativis τίς, πῶς, ποῖ, ποῦ, ποῖος postponi". Porson ad Phoen. 1073, ubi cft. Hec. 519, 1055, Alc. 840, Soph. Ai. 1290, Trach. 339, quibus locis alios Wunder addidit ad Antig. 766. Innumeris locis ita cum aliis locutus est Lucianus. In talibus καὶ explicare solent *praeterea*, quae tamen voculae vis plerumque evanuit. Magis emphaticum est quam simplex interrogativum, sed cum minore tamen emphasi additur quam δή et ποτέ, cum quo et καί et δή saepe coniungitur, ut etiam augeatur vis interrogationis. Ita interrogationis vis hac proportione augetur: τί; τί καί; τί δή; τί ποτε; τί καί ποτε; τί δή ποτε;

V. 1290. *σὺ μέντοι*. Cf. Eq. 168, Lys. 498, Thesm. 218, Ran. 171. — σέ τοι λέγω Plut. 1099, σέ τοι καλῶ Av. 406, οὗτος, ὦ σέ τοι Av. 274, σέ τοι — αὐδῶ Eur. Ion. 218, ὦ ξέν', — ὦ σέ τοι λέγω Iph. A. 855. Idem τοι expectes Antig. 441: σὲ δή, σὲ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον κάρα, κτλ. — *υἱὸς Λαμάχου*· Hoc, non habita aetatis ratione, magis Atticum est quam παῖς Λαμάχου, nam παῖς pro υἱός cum nomine patris eo sensu tantum coniungi solet in vocativo, ubi honoris causa aliquis ita compellatur, velut ὦ παῖ Σωφρονίσκου, ὦ παῖ Κλεινίου. In sermone Attico pedestri παῖς Λαμάχου est *puer*, non *filius, Lamachi*. Aliter Iones, apud quos saepe παῖς pro υἱός usurpatur.

V. 1292. *θαύμαζον ἀκούων εἰ σὺ μὴ εἴης*, *mirabar audiens, ni tu esses*, i. e. mirum mihi accidisset, nisi audivissem te esse. Passim hoc sensu verbum θαυμάζειν cum εἰ coniungitur.

V. 1293. Schol. *βουλομάχου*: τοῦ ἀεὶ βουλομένου μάχεσθαι. ἔπαιξε

δὲ παρὰ τὸ τέλος τοῦ Λαμάχου ὀνόματος. Imo πρὸς ὅλον τὸ ὄνομα; non enim latebat, opinor, poetam primam nominis syllabam radicem esse verbi Dorici λῆν = βούλεσθαι. Nonnisi h. l. occurrit βουλόμαχος, neque alibi κλαυσίμαχος, quod simul significat *ad populi perniciem pugnax* et *qui ploret* (i. e. pereat) *pugnans*. Cf. κλαυσόμενος = ἀπολούμενος. J. G. Droysen germanice vertit *Kampflärm-macher*.

V. 1294. ἄπερρε. Vid. ad vs. 500. — λογχοφόροισιν. Hoc vocabulo pro vulgari δορυφόροις utuntur Euripides Hec. 1205, Xenophon, Polybius. — De dativis in οισι usque ad a. 444 in titulis Atticis obviis vid. Meisterh. p. 98 sq., de dativis in ασι post vocalem (iota) et ησι post consonantem usque ad a. 420 usitatis eundem p. 94 sq.

V. 1297. Schol. οὐ πράγματ᾽: οὐδὲν τῆς εἰρωνείας ἥδιον· καὶ γὰρ ὡς κιναιδιζόμενον τὸν Κλεώνυμον κωμῳδεῖν βούλεται. Hoc grammaticus effecisse videtur e sequenti σώφρονος, quia σωφροσύνη saepe opponitur τῇ ἀκολασίᾳ, quae apud tragicos (praesertim de mulieribus) non raro μωρία audit, ac sane cinaedum effeminatumque hominem fuisse Cleonymum novimus ex Nub. 673 sqq. Nescio tamen an h. l. σώφρων potius ironice dictum sit pro δειλός. — πράγματα saepe sunt *negotia bellica*, ut supra 292, 347, 351, infra 1345, saepe etiam *litium molestiae*, unde Av. 1424 sycophanta πραγματοδίφην semet ipse appellat, i. e. δικοδίφην (Lucian.).

V. 1298 sq. Schol. Ἀρχιλόχου ἐστὶ τὸ δίστιχον. — ἄλλως. Ἀρχίλοχος ποιητὴς ἦν καὶ πάντας διέβαλλεν. ὅθεν καὶ Πίνδαρος Πυθικῶν β´ (II 99), „εἶδον γὰρ ἑκὰς ἐὼν τὰ πόλλ᾽ ἐν ἀμαχανίᾳ | φθονερὸν Ἀρχίλοχον βαρυλόγοις ἔχθεσι πιαινόμενον." ἄλλως. οὗτος ὁ Ἀρχίλοχος ἐξῆλθεν εἰς πόλεμον ἐν τῇ πρὸς Σαΐους μάχῃ. ἔστι δὲ ἔθνος Θρᾴκης· καὶ φοβηθεὶς ἔφυγε, ῥίψας ἑαυτοῦ τὰ ὅπλα. αὐτὸν οὖν διαβάλλων λέγει. In vulgus nota est Horatii imitatio Od. II 7, 9 similisque Alcaei de sua fuga locus corruptissimus apud Strabonem XXX p. 600, cuius et Herodotus meminit V 95. Cleonymi ignaviam passim noster perstringit. Vid. ad vs. 681. Alium ῥίψασπιν notavit Amipsias fr. 17 K. — De verbo ἀγάλλεται vid. ad vs. 399.

V. 1300. Schol. *πόσθων*: ὑποκοριζόμενοι οὕτως ἔλεγον τὰ παιδία. Phot. πόσθων: κυρίως (ἀκύρως?) λέγεται παιδάριον· οὕτως γὰρ ὑποκοριζόμενοι ἔλεγον ἀπὸ τοῦ αἰδοίου. Cf. Thesm. 254, 512, Menand. IV 210, Lucian. Lexiph. 12, πόσθη Nub. 1014, ποσθαλίσκος Thesm. 291, Phot. *σάθων*: ὑποκόρισμα παιδίων ἀρσένων (σάθη Lys. 1119). οὕτως Τηλεκλείδης. Antisthenes sic Platonem vocavit teste Athen. p. 220 E. Cf. Diog. L. III 85. Cf. *ἀνδροσάθων*· μεγάλα ἔχων αἰδοῖα B. A. 394, 5 et ἀνδροσάθης ibidem 27. Hesych. *σμόρδωνες*: ὑποκοριστικῶς ἀπὸ τῶν μορίων· ὡς πόσθωνες. Cft. Blaydes deminutiva ψώλων, γάστρων [γάστρις Thesm. 816 = γαστρίμαργος], πλάτων, κεφάλων, φύσκων, γνάθων, κάνθων, γλίσχρων (supra), γλύκων, τέχνων, φίλων, πλούτων, μαλακίων, δειλακρίων. Quibus addi possunt γλάμων, πέδων, πόρδων, στίγων i. q. στιγματίας, μύρτων, alia; nomina propria Πλάτων, Χείλων, Χείρων, Σίμων, Γνάθων, Βάθων, cett. et Latina *Capito*, *Naso*, *Cato* (a *catus*), sim. — Lucianus Lexiph. 12 iungit πεώδη καὶ πόσθωνα. Thesm. 291 καὶ *ποσθαλίσκον* (codd. πρὸς θάληκον) νοῦν ἔχειν μοι καὶ φρένας suspicionem movet omissus articulus. Fortasse: καὶ νοῦν ἔχειν τὸν ποσθαλίσκον καὶ φρένας, nisi aliud quid celat librorum lectio.

V. 1301. Schol. καὶ τοῦτο Ἀρχιλόχου. Addit Ven. 475: ὡς οὔ τι μοι μέλει ἐκείνης· ἐρρέτω οὖν ἐκείνη. Totum distichon apud Sext. Empir. Hypot. III 216 sic legitur: αὐτὸς δ' ἐξέφυγον θανάτου τέλος. ἀσπὶς ἐκείνη | ἐρρέτω· ἐξαῦτις κτήσομαι οὐ κακίω, sed Olympiodorus in Plat. Gorg. habet: αὐτὸν μέν με σάωσα· τί μοι μέλει ἀσπὶς ἐκείνη κτέ. et schol. Aristot.: αὐτόν μ' ἐξεσάωσα· τί μοι μέλει κτλ. E Pacis loco Bergk effecit alios legisse: ψυχὴν δ' ἐξεσάωσα. τί μοι μέλει κτλ.

V. 1305—fin. *Scena decima octava* (ἔξοδος). Chorus et Trygaeus. Convivium nuptiale, quo finito Trygaeus cum recens nupta uxore rus abit, comitantibus convivis, qui accinunt iis hymenaeum. Finitur igitur fabula similiter atque Aves. Conferatur etiam finis Acharnensium, Vesparum, Lysistratae, Concionantium. Vid. etiam Plut. 613 sqq. — *ἀλλ' εἰσίωμεν*. Cf. Vesp. 1008, Av. 656, Lys. 779, Ran. 812, Plut. 249, 953, ubique in versus initio.

V. 1305. *ὑμῶν — ἔργον*, *vestrum est*. Cf. supra 426 ὑμέτερον ἐντεῦθεν ἔργον, quare hic quoque τὸ λοιπὸν adverbii *porro*, non adiectivi (*reliquum*), vice fungi arbitror. Legitur σὸν ἔργον Nub. 1345, 1397, 1494, Av. 862, Lys. 315, 381, 839, 1172, 1208, Ran. 590, Eccl. 514, ἐμὸν ἔργον ἐστίν Thesm. 1172, ὥσπερ ἔργον, *ut res fert*, Thesm. 976, οὐκέτ' ἔργον, *non amplius opus*, Av. 1318, Lys. 614, οὐδὲν ἔργον, *nihil opus*, Lys. 424, οὐκ ἔργον ἐστ' οὐδὲν c. gen. Plut. 1154. Cf. 1158. Saepe etiam ἔργον ἐστί significat πολὺ s. χαλεπὸν ἔργον ἐστίν, nusquam vero apud nostrum. — *μενόντων*, de choreutis, qui non ut spectatores abituri, sed ad epulandum in theatro mansuri erant. Bl. Vid. Ach. 1150 sqq. ibique scholia et interpretes.

V. 1306. Schol. *φλᾶν*: — τρώγειν. Cf. Plut. 694, Menand. IV 280. Similis est usus verbi *σποδεῖν* (quod saepius ponitur pro βινεῖν. Cf. Thesm. 492. Eccl. 113, 908, 942, 1016, unde σποδησιλαύρα, *meretrix*) ap. Pherecr. fr. 55 K. Alio sensu (*caedendi*) utrumque verbum noster coniunxit Nub. 1376. Cf. Av. 1016, Ran. 662 κατασποδεῖν Thesm. 560. Κόπτειν *avide devorare* significat ap. Eupolin II 525, similiter ἐρείδειν supra vs. 25 (ubi vide adn.) et fr. II 1154, et παίειν Acharn. 800, neque alius est sensus verbi ῥύζειν sive ῥάζειν (?) apud Hermippum in fr. 24, ubi vid. Kock. In Cratini fr. 26 recte iam idem expunxit πρὸς τὴν γῆν, glossema ad v. l. ἔραζε, quam coni. nuperrime repetivit Rutherford in the Class. Rev. 1897, 2, 16. Verbum κάπτειν saepissime de *esu* comici adhibent, semel ap. Xenarchum fr. 9 de *potu*, ubi tamen facio cum Kockio λάπτειν corrigenti. Plura rariora edendi verba Eubulus coniunxit in fr. 15. Vid. etiam Eq. 718 κατέσπακας = κατέπιες, 826 καταβροχθίζειν, μυστιλᾶσθαι. A re amatoria translatae sunt locutiones comicae συνεῖναι, συγγενέσθαι, ὁμιλεῖν de cibis. Cf. Telecl. fr. 38, Eupol. fr. 38, 108. Nec multum differt quod Arist. Eq. 806 dixit εἰ — στεμφύλῳ ἐς λόγον ἔλθῃ. — Schol. *κενὰς παρέλκειν*: ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἐρεττόντων (καὶ add. Ven. 475) μὴ βαπτόντων τὰς κώπας ἀλλὰ τῷ δοκεῖν κενὰς παραφερόντων (sic recte cod. ille pro περιφερόντων). Proprie dicebant παρέλκειν τριήρεις, ὁλκάδας, ναῦς. Cf.

Herod. II 96, III 102, Thuc. II 93, τὰς τριήρεις ἀφείλκυσαν κενάς. Ad idem proverbium alludere videtur Babrius Fab. VII 1: ἄνθρωπος ἵππον εἶχε· τοῦτον εἰώθει | κενὸν παρέλκειν. Bl. Bergler contra γνάθους aut σιάγονας audiendum putabat, ut sensus sit qualis in Alexidis fr. II 469 κάργοὺς ἔχειν μηδέποτε τὰς σιαγόνας. De audiendo κύλικας cum Blaydesio cogitari non potest, non enim hic agitur de *potando*, ut liquet etiam e proxime sequentibus. Recte locum explicare scholiastam confirmat sumta indidem metaphora in voc. ἐμβάλλεσθε (cf. Eq. 602, Ran. 206), quod verbum simul de remis et de dentibus adhibetur. Cf. Alexid. III 394.

V. 1309. Schol. σμώχετ᾽: ἐσθίετε, τρίβετε· τὸ γὰρ ἐκλαμπρύνειν σμώχειν λέγεται. Hesych. σμώχειν: ἐνεργεῖν μετὰ σπουδῆς. Suidas h. l. laudans σμώχετε ἀντὶ τοῦ μασᾶσθε. E M. 721, 20 σμῶξαι: τὸ πατάξαι et paullo ante σμῶ: τὸ πλήσσω. Conferendus usus verborum φλᾶν, σποδεῖν, κόπτειν, παίειν, de quibus modo vidimus ad vs. 1306.

V. 1310. Schol. ὅτι παροιμία ἐστίν, καὶ οὕτως „οὐδὲν ἔργον ἐστὶν ἀνδρῶν [λευκῶν?], ἣν μή τι καὶ μάχωνται" ἔτι δὲ οὕτως „οὐδὲν λευκῶν ἀνδρῶν ἔργον, εἰ μὴ σκυτοτομεῖν." Scilicet sutoribus in umbra viventibus (ἐσκιατροφηκέναι opponitur τῷ ἡλιοῦσθαι) candidum colorem Graecos tribuisse confirmat Eccl. 385 sqq., ubi mulieres pro iis habentur. Cf. Apostolius XVIII 15. — μασῶνται, *manducentur*. Cf. Eq. 717, Vesp. 780, Eccl. 554, ἀναμνασᾶσθαι, ut nostrum *herkauwen*, translate usurpatur Vesp. 783, διαμασώμεθα reposuit Bentley Thesm. 494. Alexis aliique mediae comoediae poetae parasitos interdum vocant παραμασήτας sive παραμασύντας. Crates com. fr. 49 ἡμιμάσητος dixit pro ἡμιβρώς.

V. 1311. ἡμῖν μελήσει ταῦτά γ᾽. Vid. ad vs. 149. — εὖ ποεῖς δὲ καὶ σὺ φράζων. Cf. Eq. 1180, Eccl. 803. Vid. ad 271. Verbum φράζω olim reddidi Aristophani Eccl. 590 pro φήσω, ubi Blaydes rescripsit φάσκω, quod Atticum non est pro φημί, sed pro φῶ.

V. 1312. πεινῶντες imperfecti participium. — ἐμβάλλεσθε, *ingurgitate vos*. Cf. ἐντίθεσθαι [unde ἔνθεσις], ἐμφορεῖσθαι, ἐμ-

φορτίζεσθαι. Bl. Praeter ἐμφορεῖσθαι haec verba proprie usurpantur de navibus onerandis.

V. 1314. Versus lepidissimus. Cf. Teleclidis fr. 1 K., Pherecratis fr. 108 et 180 K. — ἐντυχεῖν. E quattuor verbi τυγχάνειν compositis ἐντυγχάνειν, ἐπιτυγχάνειν, συντυγχάνειν, περιτυγχάνειν, quae incidendi et conveniendi sensu adhibentur, Aristophanes non utitur ultimo, sed legitur apud Antiphanem III 92 (1, 3), Alexid. III 99, Nicostr. aut Philetaer. III 280. Verbum ἐντυγχάνειν praeterea extat Ach. 848, Nub. 689, Av. 1490, Ran. 283, ἐπιτυγχάνειν (hoc sensu) Nub. 195, Ran. 570, ξυντυγχάνειν Ach. 846, Nub. 608, Vesp. 1323, Av. 1489. — πλανωμένοις ἐρήμοις, i. e., sine domino, quibus igitur primo cuique potiri licet.

V. 1315. E. M. p. 215, 49 βρύκειν: τὸ λάβρως ἐσθίειν. Hesychius addit ἀπὸ τοῦ τρίζειν (veteres πρίειν) τοὺς ὀδόντας. οἱ δὲ μασᾶσθαι. Idem βρύκουσα (Av. 26): δάκνουσα. βρύκων: συνερείδων τοὺς ὀδόντας μετὰ ψόφου. βρυκεδανός: πολυφάγος. Blaydes citat Lys. 301, 367, Cratin. II 43, Diphil. IV 395, ἀποβρύκειν Eubul. III 277, καταβρύκειν Archipp. II 725. — Sequior forma est βρύχειν.

V. 1316. Schol. κορωνίς. εἰσίασι γὰρ οἱ ὑποκριταὶ καὶ εἰσὶν οἱ πρῶτοι ἐν ἐπεκθέσει στίχοι ἀναπαιστικοὶ δʹ. Fallitur. Nam Trygaeus saltem usque ad vs. 1331 adest in scena, ubi iam solus est cum choreutis, qui manent usque ad finem, canentes hymenaeum. Vid. adn. crit.

V. 1317. δᾷδάς τε φέρειν, ut Hom. Σ 491 ἐν τῇ (sc. πόλι) μέν ῥα γάμοι τ' ἔσαν εἰλαπίναι τε. | νύμφας δ' ἐκ θαλάμων δαΐδων ὑπὸ λαμπομενάων | ἠγίνεον ἀνὰ ἄστυ· πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει. Praeterea de facum usu cf. Vesp. 1331, 1372 (ubi ἐσχισμένην l. cum Meinekio), 1377, Ran. 314, Nub. 612, 614, 1494, Thesm. 245, Eccl. 692, 978, 1150, Plut. 425, 1052, 1194, Philyll. II 866, Lys. II 748, Antiph. III 114, 145, Mnesim. III 577, Diphil. IV 416. Eodem sensu usurpantur λαμπάς passim, φανός (πανός) Lys. 308, δεταί Vesp. 1361. — ξυγχαίρειν. Vid. ad vs. 1015.

V. 1319. Schol. Ὑπέρβολον: στρατηγὸν φιλοπόλεμον. Stabat sane a

belli fautorum partibus, sed imperator numquam videtur fuisse. Vid. ad vss. 681, 921.

V. 1320—28. Cf. Aesch. Eum. 905, Soph. O. R. 171 sq., Herod. III 68. Bl.

V. 1322. Antiatt. B. A. 110, 20 πολλὰς ποιεῖν κριθάς: ἀντὶ τοῦ πολλὰς γεωργεῖν κριθάς. καὶ πολὺν οἶνον ποιεῖν. Cf. Aristomenes com. II 733. Bl. Adde Demosth. p. 1045, 8, Strab. IX p. 399 ὁ Ὑμηττὸς ποιεῖ μέλι ἄριστον. Steph. Byz. s. v. Ἄγκυρα: ἡ νῆσος — πλεῖστον ποιεῖ χρυσόν. Cf. etiam supra ad vs. 708.

V. 1324. σῦκά τε τρώγειν. Ubi τρώγειν, quod proprie *rodere* de muribus similibusque bestiis adhibetur, *edere* significat, plerumque dicitur de bellariis, rarius de aliis eduliis. Recte Philetaerus in cod. Vat. (cf. Cohn. in Mus. Rhen. 1888, p. 417): ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ τρώγειν. Εὔπολις „Κἀν ποίᾳ πόλει | τοιοῦτο<ς ὢν> τὸ μέγεθος ἰχθῦς τρώγεται;", μᾶλλον δὲ ἐπὶ τῶν τραγημάτων τὸ τρώγειν. E nostro cf. Ach. 801, 806, Eq. 1077, Nub. 921, Lys. 537, ἔντραγε Eq. 51, Vesp. 612 [Phrynich. fr. 25 K.: κἀντραγεῖν σικύδιον], κατέτραγον Ach. 699. Sed metaphorice *furandi* sensu usurpatur περιτρώγειν Ach. 258 μή τις λαθών σου περιτράγῃ τὰ χρυσία et Vesp. 596 (cf. παρεσθίειν Eq. 1026), quod proprie dictum occurrit Vesp. 672. De porcellis avide vorantibus Ach. 806 ὡς τραγασαῖα φαίνεται, quasi *Tragasis oriunda*, τραγαλίζειν, Vesp. 674. Cf. etiam κναμοτρώξ Eq. 41, τρώξ Stratt. fr. 80, τρωξαλλίς Alex. fr. 15, 12 K. — Vid. ad vs. 1306.

V. 1325. Schol. παρὰ τὰ Ἡσιόδου (Op. 282) „αἱ δὲ γυναῖκες τίκτουσιν". τοῦτο γὰρ εὐετηρίας σημεῖον· τῶν γὰρ ἀνδρῶν ἐν εἰρήνῃ ὄντων αἱ γυναῖκες συλλαμβάνουσιν (vulgo συλλαμβάνονται). Vid. ad vs. 1320.

V. 1328. λῆξαι. Dubium est utrum poeta verbo λήγειν hic ex usu vulgari intransitive usus sit, ut eadem hic obtineat structura, quae est 1325, an rariore usu Homerico transitive pro παύειν, pro qua opinione militant verba statim praegressa τἀγαθὰ συλλέξασθαι. Hoc etiam ob verba Homerica αἴθωνα σίδηρον potius crediderim. — αἴθωνα. Facetissime

Hermippus in *Μοίραις* (fr. 46 K.) ap. Plut. in vit. Periclis, quem memorderit aura popularis, qua Cleo in dies magis fruebatur, *παρ' ὑπόνοιαν* dixit: *δηχθεὶς αἴθωνι Κλέωνι*. Cf. fr. 42, quod ad eundem Cleonem spectare bene intellectum est.

V. 1329. Intrat hic Opora sponsae instar ornata et pedisequis faces gerentibus comitata. Bl. In Avibus vs. 1693 sponsus Pisthetaerus poscit *γαμήλιον χλανίδα*. — Schol. *διπλῆ καὶ ἐπὶ τέλει μονοστροφικῶν περίοδος πεντακώλων Ἰωνικῶν διμέτρων δύο καταληκτικῶν, τριῶν δὲ βραχυκαταλήκτων. εἶτα ἐν ἐπεισθέσει τοῦ χοροῦ τὸ ἴσον. καὶ πάλιν τὰ ε' τοῦ αὐτοῦ μέτρου τοῦ χοροῦ.*

V. 1330. *καλὴ καλῶς* dictum ad exemplum crebrioris locutionis *κακὸς* (*κακὴ*) *κακῶς*, ut Ach. 252, Eccl. 730, Cratin. II 109, ubi <*καλὴ*> *καλῶς* supplevit Meineke. Sic Ephipp. fr. 19, 4 K *σεμνὸς σεμνῶς χλανίδ' ἕλκων*. Similiter tragici: Soph. Ai. 267 *κοινὸς ἐν κοινοῖσι*, 620 *ἄφιλα παρ' ἀφίλοις*, O. C. 185 *ξεῖνος ἐπὶ ξένης*, Trach. 613 *καινῷ καινὸν ἐν πεπλώματι*, etc. Herodot. II 173 *ἐν θρόνῳ σεμνῷ σεμνὸν θωκέοντα*.

V. 1333. Schol. *ἐν τούτοις φέρονται κατά τινας παραγραφαί, ἵνα ὁ χορὸς ἀνὰ μέρος αὐτὰ λέγῃ*. Itaque his, ut in sequentibus duo erant epiphonemata, distributa ex illorum sententia inter hemichoria. *Ὑμὴν Ὑμέναι' ὦ*. Cf. Av. 1736, 1742, 1754, quae fabula similiter hymenaeo concluditur, ubi tamen epiphonema est *Ὑμὴν ὦ Ὑμέναι' ὦ*, quod in duobus chori canticis, quorum alterum brevius est, ter tantum apparet. Eurip. Tro. 310 idem sonat *ὦ Ὑμὴν Ὑμέναι' ἄναξ*, 314 *Ὑμὴν ὦ Ὑμέναι' ἄναξ*, 331 *Ὑμὴν ὦ Ὑμέναι' Ὑμήν*, Eur. fr. 781, 14 Nck.[2] *Ὑμὴν Ὑμήν*, Theocr. XVIII 58 *Ὑμὴν ὦ Ὑμέναιε*. Cf. adn. crit. ad vs. 1331.

[V. 1339.] Schol. *ἔν τισιν οὐ φέρεται διὰ τὰ* (*τὰ δ'* Dobr.) *μέτρα*. Vid. adn. crit.

[V. 1341.] Schol. *τρυγήσομεν*. Agnoscere videtur Lucian. Dial. Meretr. I, 1 scribens *καὶ νῦν τρυγῶσιν αὐτόν*. — *καὶ σύ, ὦ Γλυκέριον, ἄλλον τρυγήσεις*. Nec sane illepidi sunt versiculi, sed tamen admodum suspecti propter numerorum rationem a reliquis diversam.

V. 1343. *ἀράμενοι φέρωμεν*. Cf. Vesp. 1443, Eccl. 774.

V. 1344. *οἱ προτεταγμένοι*, i. e. *οἱ πρωτοστάται τοῦ χοροῦ*, qui etiam *ἀριστεροστάται* dicuntur, quod orchestram intrantes spectatoribus sunt a sinistra. Schol. *ἀντὶ ζεύγους αἴρουσιν αὐτὴν* (Oporam) *οἱ χορευταὶ ἀναλαβόντες*.

V. 1347. Schol. *ἐντεῦθεν ἐν τοῖς* (l. *τισὶν* vel *ἐνίοις*) *ἀντιγράφοις οὐ φέρεται* [*οὐ* del.] *πεντάκωλα ἀκολούθως ὡς* [*φέρεται καὶ*] *ἐνταῦθα* (scil. in hoc codice) *ἐστί*.

V. 1350. *συκολογοῦντες*, sensu ambiguo, schol.: *γεωργοῦντες*. Vid. supra ad vs. 652.

V. 1353. *μέγα καὶ παχύ*. Schol. *τὸ αἰδοῖον λέγει τοῦ νυμφίου*. Sed cf. adn. crit. Vid. ad vs. 927.

V. 1355. *ἡδὺ τὸ σῦκον*. Schol. *τὸ τῆς Ὀπώρας αἰδοῖον λέγει*. De obscoeno vocabuli sensu Blaydes cft. verbum *συκάζειν*, quod ab Hesychio explicatum *τὸ κνίζειν ἐν ταῖς ἐρωτικαῖς ὁμιλίαις* Strattis usurpavit II 764 et *συκοφαντεῖν* ap. Plat. com. II 691, Menandr. IV 318. Quem praeterea affert locum Eccl. 709, huc non pertinet. Sed cf. supra vs. 1350 *συκολογοῦντες*. Eodem sensu *μύρτον* usurpatur Lys. 1004 (proprie *κλειτορίς*), alia multa in comoedia, ut *ῥόδον* ap. Pherecr. II 800 (1, 29), *βληχὼ* Lysistr. 89, *πεδίον* ibid. 88, *ῥοδωνία* Cratin. fr. 109 [1]).

V. 1358. *φήσεις γ'*, ut supra 916, Eq. 1388.

V. 1362. *ὑφ' ἃ κορωνὶς τοῦ δράματος. ὑμὴν ὑμέναι' ὦ. οὕτως Ἡλιόδωρος*.

V. 1363. Schol. Ven. *πρὸς τοὺς θεατάς*. Imo *πρὸς τοὺς χορευτάς*, sive Trygaeus haec dicit, sive hemichorium. Hi enim peracto dramate epulabantur. Cf. Ach. 1154, Nub. 618, Plut. de glor. Athen. cap. 6, Antiphon *περὶ τοῦ χορευτοῦ*. In huiuscemodi carmine fortasse nescio quis poeta comicus de choreutarum voracitate usus est adverbio *φαρυγίνδην*. Cf. E. M. 799, 38 *φαρυγίνδην*: *ὡς ἀριστίνδην σκώπτοντες τὴν γαστριμαργίαν τῶν χορευτῶν Ἀττικοὶ λέγουσιν*. Vid. fr. adesp. 1185 K. Trygaeus, cui vulgo haec verba tribuuntur, iam demum

[1]) In Creta insula ficos recentes *διερόσυκα* dictos esse docuerunt novissima fragmenta legum Gortyniarum. Vid. Baunackium in Philologo a. 1896, pag. 489.

abiturus cum sponsa, non video quo sensu ea dicere potuerit. Coena enim nuptialis 1192 sqq., 1303 sqq. finita iam erat. — Singularum autem huius carminis partium necessitudinem mihi haud ubique satis perspicuam esse confiteor, non enim video quomodo cohaereant verba *τοῦ μὲν* (Trygaei) *μέγα καὶ παχύ, τῆς δ'* (Oporae) *ἡδὺ τὸ σῦκον* et *φήσεις γ' ὅταν ἐσθίῃς οἶνόν τε πίῃς πολύν*, nisi prorsus negligamus prima verba *τοῦ — παχύ*. Sed fortasse in culpa est lacuna, quam sermonis et metri ratio statui iubet inter *παχύ* et *τῆσδ'*. — Rogers ap. Paleium „I conceive that te chorus is divided into two parties, one carrying out Trygaeus, the other Harvest home, and that each division, as it moves on, sings separately such verses as relate to its special charge, while both combine in the Hymenaeal chorus." Omnibus perpensis maxime mihi probatur Bergkii sententia post vs. 1331 non loqui Trygaeum. Cf. adn. crit. — In fine scholiorum cod. Venetus haec habet: *κεκώλισται πρὸς τὰ Ἡλιοδώρου, παραγέγραπται ἐκ* <*τῶν* inserui> *Φαείνου καὶ Συμμάχου*, i. e. paragraphi additae sunt. Eandem fere subscriptionem sed paullo pleniorem similiter neglectam a Duebnero Cobet in collatione sua attulit e scholiis Ven. ad Nubes: *κεκόλλισται* (sic) *ἐκ τῶν Ἡλιοδώρου. Παραγέγραπται ἐκ τῶν Φαείνου καὶ Συμμάχου καὶ ἄλλων τινῶν*. Idem in collatione textus Avium ex Ven. „*παραγέγραπται ἐκ τῶν Συμμάχου καὶ ἄλλων*." Cf. etiam Conrad Zacher in Philologo a. 1881 p. 11—53, qui etiam Aves eandem subscriptionem habere dicit, quam tamen non reperio in schedis Cobetianis. Ex Heliodoro igitur fluxerunt scholia metrica, ex Phaïni, Symmachi, aliorum commentariis reliqua. De illo consulendus Otto Hense, Heliodorische Untersuchungen, qui a Zachero l. l. impugnatur.

———

INDEX IN COMMENTARIUM.

A.

B.

Γ.

Z.

H.

Θ.

I.

K.

N.

Ξ.

O.

Π.

P.

Σ.

T.

Υ.

Φ.

X.

Ψ.

Ω.

INDICULUS ALIORUM LOCORUM TRACTATORUM IN COMMENTARIO.

